

دین و زندگی ۱
درس ۱ تا ۱۲

کاملاً پاسخ نامه تشریحی

سراسری ۹۸	سراسری ۹۹	سراسری ۴۰۰	آزمایشی	ترکیبی جدید	خط به خط	مجموع تست‌ها		
۵	۴	۳	۸	۱۰	۸۸ تالیفی	۱۱۸	هدف زندگی	درس اول ۲
۶	۳	۳	۷	۱۰	۴۸	۷۷	پر پرواز	درس دوم ۱۳
۵	۵	۴	۵	۹	۵۰	۷۸	پنجره‌ای به روشنایی	درس سوم ۲۲
۴	۶	۳	۶	۱۰	۷۴	۱۰۳	آینده روشن	درس چهارم ۳۲
۵	۵	۶	۶	۹	۴۹	۸۰	منزلگاه بعد	درس پنجم ۴۷
۴	۴	۶	۷	۸	۵۴	۸۳	واقعه بزرگ	درس ششم ۵۹
۴	۲	۵	۶	۹	۵۸	۸۴	فرجام کار	درس هفتم ۶۹
۲	۵	۵	۱۰	۹	۶۷	۹۸	آهنگ سفر	درس هشتم ۷۹
۴	۶	۴	۷	۱۰	۵۰	۸۱	دوستی با خدا	درس نهم ۸۹
۸	۴	۶	۸	۷	۷۱	۱۰۴	یاری از نماز و روزه	درس دهم ۹۹
۳	۲	۴	۷	۷	۶۰	۸۳	فضیلت آراستگی	درس یازدهم ۱۱۱
۳	۴	۳	۸	۷	۴۸	۷۳	زیبایی پوشیدگی	درس دوازدهم ۱۱۸

۴ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

مولوی در مورد کسی که هدف از آفرینش خود را فراموش کرده، فرموده است: «اگر جمله را به‌جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی» و همچنین: «آدمی درین عالم برای کاری آمده است مقصود آن است، چون آن نمی‌گذارد، پس هیچ نکرده باشد.» بر این اساس، در این صورت آدمی تهی دست خواهد بود.

توضیح بیشتر گزینۀ (۴) نادرست است، زیرا سخن مولوی در ابتدای این درس، درباره اهمیت «هدف زندگی» یا «برای چه زیستن» و یا «فلسفۀ حیات» است، نه درباره «چگونه زیستن» یا «راه درست زندگی» که در درس اول سال یازدهم توضیح داده شده است.

۵ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

مولوی در خصوص شخصی که هدف یا اهداف دیگری را جایگزین هدف اصلی از آفرینش خود نموده است (آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی‌کند در عوض، چندین کار دیگر انجام می‌دهد)، می‌فرماید: «آدمی را برای آن کارهای دیگر نیافریده‌اند. همچنان باشد که تو شمشیر جواهرنشانی که قیمت نتوان بر آن گذاشت - و تنها در خزائن ملوک از آن بتوان یافت - آورده باشی و آن را ساطور گوشت‌گنبدی‌های کنی و یا دیگ زرین را بیاوری و در آن شلغم بیزی و بگویی که من اینها را معطل نگذاشته و به کار گرفته‌ام! جای افسوس و خنده نباشد؟»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینۀ (۲)، در مورد کسی است که هدف از آفرینش خود را فراموش کرده باشد.

۶ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح در سخن مولوی در خصوص اهمیت هدف زندگی، دو نوع رفتار نهی شده است: ۱- فراموش کردن هدف اصلی از آفرینش خود در زندگی ۲- جایگزین کردن اهداف دیگر به جای هدف اصلی از آفرینش خود.

۷ ☆☆☆☆ گزینۀ ۱

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

تناسب معنایی سخن مولوی در ابتدای این درس، با این سخن امام سجاده!؛ «خدا یا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.» و این مصراع: «آمدنم بهر چه بود»، به اولین نیاز برتر و متعالی انسان، یعنی «درک هدف زندگی» اشاره دارند. (درس ۱ یازدهم)

۸ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

در پس خلقت تک تک موجودات این جهان **هدفی** وجود دارد؛ زیرا خالق آنها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بی‌هدفه انجام نمی‌دهد. قرآن کریم در آیات گوناگون بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند.

توضیح به حق آفریده شدن جهان، به معنای «هدفمند بودن نظام خلقت» و «حکیمانه بودن آفرینش جهان» است. قسمت دوم گزینۀ (۲) نادرست است، زیرا «عند الله»، هدف خاص انسان است نه همه مخلوقات.

۹ ☆☆☆☆ گزینۀ ۱

در آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ ما بَیْنَهُمَا لِاعْبِیْنِ ما خلقناهما **الّا بالحقّ**»، عبارت قرآنی: «و ما بَیْنَهُمَا لِاعْبِیْنِ»، بر این حقیقت دلالت دارد که جهان آفرینش بی‌هدف و عبث نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینۀ (۲)، به هدف تمام کارها و عبادات انسان، اشاره دارد. آیه گزینۀ (۳)، سخن منکران معاد درباره انکار زندگی پس از مرگ است (درس ۳ دهم). آیه گزینۀ (۴)، زندگی دنیوی را موقتی و گذرا معرفی می‌کند (درس ۳ دهم).

درس اول: هدف زندگی

تعداد سؤالات تالیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۸۸	۱۰	۸
تعداد سؤالات سراسری ۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۳	۴	۵

۱ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

مولوی در خصوص اهمیت توجه به **هدف زندگی** (یا برای چه زیستن) می‌فرماید: «در عالم یک چیز است که آن فراموش کردنی نیست. اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست.»

روش مطالعه این درس، یکی از درس‌های مفهومی و مهم دین و زندگی سال دهم است. آیات و اشعار آن از اهمیت بیشتری برخوردار است. برای یادگیری عمیق این درس، ابتدا درس‌نامه آن را یکی دو بار به صورت روزنامه‌وار روخوانی کنید تا با مفهوم و محتوای کلی درس آشنا شوید. سپس، متن درس‌نامه را به صورت عمیق مطالعه نمایید و جزئیات آن را به ذهن بسپارید. در مرحله بعد، آیات و روایات و اشعار آن را با توجه به مفهوم کلی درس و ارتباط با موضوع هر قسمت، به صورت دقیق‌تر بررسی نموده و پیام‌های آنها را به خاطر بسپارید. ترجیحاً یک هفته بعد از مطالعه هر درس، به تست‌های خط به خط و مفهومی پاسخ دهید. اگر می‌بینید که تعداد تست‌ها زیاد است، می‌توانید آنها را به صورت زوج یا فرد و یا با ضرب مشخصی پاسخ دهید.

توصیه می‌شود قبل از شرکت در آزمون‌های آزمایشی و همچنین در دوره نهایی خود در خردادماه، به تست‌های سراسری پاسخ دهید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر راه و روش درست زندگی است نه هدف زندگی. با در نظر گرفتن، توضیح بالا، قسمت دوم گزینۀ (۳) نادرست است.

۲ ☆☆☆☆ گزینۀ ۱

مولوی در کسی که هدف از ندگی خود را فراموش کرده است، می‌فرماید: «اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست. و اگر جمله را به‌جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی؛ همچنان که پادشاهی تو را به دهی فرستاده برای کار معین، تو رفتی و صد کار دیگر گزاردی، چون آن کار را که برای آن رفته بودی نگزاردی، گویی که هیچ نگزاردی.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مولوی قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینۀ (۳) را در مورد کسی که هدف فرعی را جایگزین هدف اصلی از زندگی خود کرده باشد؛ یعنی کسی که: «تو گویی اگر چه آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی‌کنم در عوض، چندین کار دیگر انجام می‌دهم.»

۳ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

مولوی تمثیل: «همچنان که پادشاهی تو را به ده فرستاده برای کار معین، تو رفتی و صد کار دیگر گزاردی، چون آن کار را که برای آن رفته بودی نگزاردی، گویی که هیچ نگزاردی.» را در مورد **اهمیت توجه به هدف در زندگی** بیان کرده و عبارت: «گویی که هیچ نگزاردی.» را نیز فرجام کار کسانی دانسته است که عمر خود را به پوچی گذرانده و هدف اصلی خود را فراموش کرده‌اند.

تمرین تست‌زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست که صورت سؤال یا گزینۀ نامفهومی دارد، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده شود. فراموش کردن هدف زندگی که مورد نظر سؤال است، با گزینۀ (۳) مطابقت بیشتری دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰
 آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَا مَا لَخَلْقَانَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»، به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی‌هدف و عبث نیست و هر موجودی براساس برنامه حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این تست حفظی، باید عبارت‌های درس را به خاطر بسپارید تا در کمترین زمان بتوانید گزینه صحیح را تشخیص دهید. و هنگام پاسخ دادن، حتماً باید از روش حذف گزینه استفاده کرد. با در نظر گرفتن قسمت دوم سؤال، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱
 قرآن کریم در عبارت شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَا»، ابتدا، به بازیچه آفریده شدن آسمان‌ها و زمین و تمامی موجودات را رد می‌کند و سپس با بیان عبارت: «ما خلقناهما الا بالحق»، آفرینش آنها را حکیمانه و هدفمند معرفی می‌نماید.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ به سؤالات چند قسمتی، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا قرب الهی، هدف خاص و انتخابی انسان است نه همه مخلوقات. از این آیه شریفه، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) قابل برداشت است، ولی قسمت اول گزینه (۴) کامل‌تر است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲
 بر اساس آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَا مَا لَخَلْقَانَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»، انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی «ما خلقناهما الا بالحق» جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف (قرب الهی) به او داده شده است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا باید مطالب حفظی درس را به صورت دقیق فرا گرفت و در مرحله بعد برای انتخاب گزینه صحیح، از طریق حذف گزینه‌های نادرست عمل کرد. قسمت اول هر چهار گزینه صحیح است ولی با توجه به متن درس، فقط در قسمت دوم گزینه (۳)، پاسخ صحیح آمده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۳
 حضرت علی^(ع) هر گاه که مردم را موعظه می‌کرد، معمولاً سخن خود را با این عبارات آغاز می‌کرد: «ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لَهو کند. و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.» این فرمایش امام علی^(ع)، تأکیدی بر مفهوم آیات شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَا مَا لَخَلْقَانَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، تعبیر مولوی درباره هدف زندگی است نه سخن امام علی^(ع). با توجه به سخن امام علی^(ع) که بیهوده آفریده نشدن آدمی را دلیل سرگرم نشدن به کارهای لَهو بیان کرده‌اند، قسمت دوم گزینه (۱)، که به موقتی و گذرا بودن زندگی دنیا اشاره دارد، بیانگر بیهوده نبودن خلقت انسان نمی‌باشد. (آیه درس ۳ دهم)

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۴
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح «لَهو»، به معنای سرگرمی است و انواع بازی‌های سرگرم کننده را شامل می‌شود. اما «لغو»، بیهوده کاری است حتی اگر هیچ سرگرمی‌ای در آن نباشد. با توجه به کلمه سرگرم شدن در صورت سؤال، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۵
 از دیدگاه امام علی^(ع)، علت منع شدن انسان از سرگرم شدن به کارهای لَهو، بیهوده نبودن خلقت او (و ما بینهما لاعبین) است و دلیل نپرداختن به کارهای لغو و بی‌ارزش، واگذار نشدن او به خودش می‌باشد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، تکلیف انسان را به دلیل بیهوده آفریده نشدن بیان می‌کند. گزینه‌های (۲) و (۳)، سخن امام علی^(ع) نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۶
 میان هدف انسان و موجودات دیگر همچون حیوانات و گیاهان، تفاوت‌هایی وجود دارد. تفاوت‌هایی (معلول) که به ویژگی‌های خاص انسان و تمایز او از سایر موجودات (علت) بازمی‌گردد.

توضیح تفاوت میان هدف انسان و سایر موجودات سه مورد است: ۱- انتخابی بودن اهداف انسان بر خلاف حرکت طبیعی و غریزی حیوانات به سوی هدف خود ۲- جامع بودن اهداف انسان برای پاسخ دادن به استعدادهای متنوع او ۳- توقف‌ناپذیری اهداف انسان به دلیل داشتن روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب گزینه (۲) نادرست است، زیرا تنوع استعداد ویژگی انسان است نه سایر مخلوقات.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۷
 الف- انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. ب- همچنین انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد.

تمرین تست‌زنی حرکت انسان به سوی هدف، به صورت اختیاری است، بنابراین قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، که این حرکت را به صورت درونی و فطری معرفی می‌کند، نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده است نه فقط هدف‌هایی حکیمانه.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸
 انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

توضیح با توجه به این توضیح، حرکت انسان به سوی هدف اختیاری، انتخابی و آگاهانه است (نه به صورت فطری) ولی حرکت حیوانات و گیاهان به سوی هدف به صورت جبری می‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۹
 الف- انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده. ب- در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند؛ چنان که گویی راهشان پایان یافته است.

توضیح این ویژگی آدمی که «خواستار همه کمالات و زیبایی‌هاست و این خواستن هیچ حدی ندارد»، بیانگر میل به کمالات بی‌نهایت انسان و اثبات کننده معاد لازم حکمت الهی است. (درس ۴ دهم)

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

روش تست‌زدن مسلط بودن بر متن درس، کمک می‌کند تا پس از دیدن صورت سؤال و گزینه‌های آن، با به یاد آوردن درس و متنی که این سؤال از آن طرح شده است، به آسانی بتوان گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، یک هدف اصلی است نه فرعی. با توجه به توضیح داده شده، گزینه (۲)، از نظر علمی نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

توضیح نوع نگاه و اندیشه هر کس، جهان‌بینی او را تشکیل می‌دهد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۷

با توجه به تفاوت نگاه انسان‌ها، برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آنها نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله (با کمک گرفتن از معیارهای صحیح)، هدف‌های زندگی را به درستی برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف خواهیم کرد.

توضیح هدف‌هایی که با میل بی‌نهایت‌طلب و استعدادهای متنوع انسان، همسو باشند، هدف‌های اصلی هستند و در غیر این صورت، هدف‌هایی فرعی می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح معیارهای تشخیص، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعدادهای متنوع انسان، در آیات قرآن آمده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۹

با توجه به تفاوت نگاه انسان‌ها، برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آنها نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم. در این صورت، هدف‌های زندگی را به درستی برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف خواهیم کرد. خدای رحیم و مهربان که خواستار سعادت ماست، در قرآن کریم، در این مورد ما را هدایت و راهنمایی می‌کند و معیار انتخاب هدف‌های اصلی از غیر آن را مشخص فرموده و آثار و نتایج آنها را نیز یادآور شده است.

توضیح دو صفت «رحیم و مهربان بودن خداوند» و «علم الهی به نیازهای انسان»، باعث شده تا خداوند معیار انتخاب هدف‌های اصلی از غیر آن و همچنین آثار و نتایج آنها را در آیات قرآن مشخص نماید.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۰

خداوند در آیه ۱۸ از سوره اسراء، به کسی که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.»

روش مطالعه سخت‌ترین سؤالاتی که از دین و زندگی دهم قابل طرح هست، از همین بخش تدبّر در آیات می‌باشد. بهتر است تمام آیات مربوط به بخش «تدبّر» که تنها ترجمه آنها در کتاب آمده را به صورت جداگانه یادداشت نموده و دوره کنید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۰

انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. مثلاً دانه گندم به صورت طبیعی در جهت رسیدن به هدف نهایی خود یعنی تبدیل شدن به خوشه‌ای با ده‌ها دانه حرکت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا منظور از کلمه فطری، ویژگی‌های خاص انسان است که در خلقت او وجود دارد مانند اختیار و ... قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، چراکه بی‌نهایت‌طلبی امتیاز انسان بر حیوانات و گیاهان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۱

الف- انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است (علت) و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد.

ب- او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند؛ چنان که گویی راهشان پایان یافته است.

توضیح یکی از معیارهای کامل‌تر بودن هدف‌های انسان این است که این هدف بهتر بتواند پاسخگوی بی‌نهایت‌طلبی او باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲

برخلاف حیوانات و گیاهان که استعدادهای محدود مادی دارند، انسان مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. (علت) به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند. (معلول)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، از استعدادهای مادی انسان سخن نگفته و ناقص است. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه بی‌نهایت‌طلبی انسان است نه نتیجه متنوع بودن استعدادهای او.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۳

وقتی به دنیای انسان‌ها می‌نگریم، با دنیای حیرت‌انگیزی مواجه می‌شویم؛ چنان اختلافی در هدف‌ها وجود دارد که ابتدا سردرگم می‌شویم که به راستی، کدام انتخاب درست و همسو با ۱- میل بی‌نهایت‌طلب انسان ۲- و استعدادهای فراوان مادی و معنوی اوست و کدام‌یک این‌گونه نیست.

نکته طلایی از معیارهای کامل‌تر بودن هدف‌های انسان این است که این هدف بهتر بتواند پاسخگوی «متنوع بودن استعدادهای انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او» باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۴

هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود. اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعدادهای گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند. کسی هم که فکر می‌کند با داشتن شهرت می‌تواند به این نتایج برسد، همه زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد. پس این اختلاف در هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این نوع سؤالات حفظی، باید عین عبارت‌های هر درس را حفظ نمود و برای جلوگیری از فراموش کردن آنها، باید به طور منظم دوره نمود.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۳۱

آیه مورد سؤال، به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی»، «اصلی» و «اخروی» اشاره می‌کند. این هدف‌ها پاسخگوی استعداد‌های مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید. اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر اهداف فرعی و پایان‌پذیر است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۳۲

آیه مورد سؤال، به هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» «فرعی» و «دنیوی» اشاره می‌کند. این هدف‌ها، تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند. اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن (نه همه آنها) برسد. اگر کسی فقط این هدف‌ها را انتخاب کند، در آخرت بهره‌ای ندارد و جایگاهش دوزخ است هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند. اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر ویژگی‌های هدف‌های اصلی و اخروی می‌باشند. در صورتی که آیه مورد سؤال، به هدف‌های فرعی اشاره دارد. مطابق توضیح بالا، گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۳۳

این قسمت از آیه شریفه: «و به هر کس اراده کنیم می‌دهیم...» بیانگر این حقیقت است که ممکن است دنیاطلبان به خواسته‌های خود در این دنیا نرسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۳) نادرست است، زیرا این قسمت از آیه شریفه، بیانگر این حقیقت است که دنیاطلبان فقط به بخشی از خواسته‌ها و اهداف دنیوی و مادی خود می‌رسند.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۳۴

آیه شریفه: «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد»، به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی»، «اصلی» و «اخروی» اشاره می‌کند. این هدف‌ها پاسخگوی استعداد‌های مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کرد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند. گزینه‌های (۲) و (۴)، ویژگی‌های هدف‌های فرعی است نه اصلی.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۳۵

این عبارت: «اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد»، ویژگی‌های هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا «فرعی» و «دنیوی» را بیان می‌کند. آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد...» نیز به این نوع هدف‌ها اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیات مطرح شده در گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴)، به هدف‌های اصلی و اخروی اشاره دارند.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۳۶

آیه شریفه: «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد»، به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی»، یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره دارد.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این نوع تست که در کنکور سراسری نیز سابقه دارد، باید متن آیه را حفظ باشید.

آیه گزینه (۱): «هر کس ایمان آورد به خدا و به آخرت و عمل صالح انجام ده پس هیچ ترسی برای آنان نیست و اندوهگین نمی‌شوند.»
آیه گزینه (۲): «بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستان شما را بدارد و گناهان‌تان را ببخشد.» آیه گزینه (۴): «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است.»

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۳۷

آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارند»، به هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا هدف‌های «فرعی» و «دنیوی» اشاره دارد. هدف‌های فرعی، تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند. اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی»، یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره دارند.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۳۸

آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارند»، به هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا «فرعی» و «دنیوی» اشاره دارد. آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم...» نیز به همین هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها اشاره می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیات سایر گزینه‌ها به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی» یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره دارند.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۳۹

آیه شریفه: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار...»، به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی» یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره می‌کند. از ویژگی‌های هدف‌های پایان‌ناپذیر این است که اصل قرار گرفتن آنها، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) در مورد هدف‌های دنیوی صحیح است نه هدف‌های اخروی.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۴۰

در آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند»، دنیاطلبان، خدا را فقط برای رفع نیازهای دنیوی خود یاد می‌کنند و از او فقط دنیا را می‌خواهند و در مورد آخرت چیزی نمی‌خواهند. این افراد، تنها به مواهب مادی دنیا نظر دارند و حتی در دعا‌های خود نیز به غیر از نعمت‌های دنیوی چیز دیگری از خدا نمی‌خواهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها درخواست کسانی که به دنبال هدف‌های اخروی هستند و در گزینه (۴) مطرح شده است، با درخواست دنیاطلبان در آیه بالا، دو فرق با یکدیگر دارد: اول اینکه گروه نخست فقط دنیا را می‌خواهد و گروه دیگر هم دنیا و هم آخرت را می‌خواهد. دوم اینکه دنیاطلبان تنها خواستار لذت‌های دنیا هستند ولی اهل ایمان از بین لذت‌های دنیا فقط آنچه را که «حسنة» است می‌خواهند یعنی چیزی که واقعاً خوب و نیکو باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۱

این درخواست اهل ایمان: «پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.» یک درخواست هوشمندانه از خداوند است، چراکه در آن، اول اینکه هم دنیا و هم آخرت درخواست شده است. دوم اینکه در آن، از بین لذت‌های دنیا فقط آنچه را که «حسنة» است، یعنی چیزی که واقعاً خوب و نیکو باشد، درخواست شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴)، دعا و درخواست از خداوند نمی‌باشند. گزینه (۲)، درخواست مشرکان پس از مرگ و در عالم برزخ است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۲

سه پیام قسمت‌های «ب»، «د» و «ه»، پیام قابل برداشت از آیه ۲۰۰ سوره بقره می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { دو پیام قسمت‌های: «الف» و «ج»، پیام آیه ۱۸ سوره اسراء: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ ...» می‌باشند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۳

در آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، هدف‌های اصلی و فرعی با هم مقایسه شده است. در این آیه، معیار تشخیص هوشمند بودن افراد، انتخاب هدف‌های بهتر و پایدارتر در زندگی آنان است. با توجه به این آیه، با دقت در بهتر و پایدارتر بودن نعمت‌های اخروی، هر انسان عاقلی می‌فهمد که نباید نعمت‌های زودگذر دنیوی را بر نعمت‌های جاودانه اخروی ترجیح دهد.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این نوع تست، در صورت حفظ بودن آخر آیه، به آسانی می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد. بر این اساس، با تکرار زیاد آیه، باید متن آیه را به خاطر سپرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۴

آیه شریفه: «اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است.» به هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی» یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره می‌کند. این نوع هدف‌ها پاسخگوی استعدادهای مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید. هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، از نظر علمی نادرست است، زیرا اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شود. گزینه‌های (۳) و (۴)، ویژگی‌های هدف‌های دنیوی را بیان می‌کنند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۵

خداوند در آیات ۲۰۱ و ۲۰۲ سوره بقره می‌فرماید: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است.»

روش مطالعه { یکی از مواردی که هنگام یادگیری پیام آیات و روایات باید مورد توجه قرار گیرد، این است که باید مشخص کنیم که عبارت‌های هر آیه و یا حدیث، سیمای چه کسانی را به تصویر کشیده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۶

این عبارت که: «اگر کسی هدف‌های پایان‌ناپذیر را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید.» ویژگی‌های هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی» یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» است. آیه شریفه: «اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است.» نیز به هدف‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیات گزینه‌های (۱) و (۳)، به هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا «فرعی» و «دنیوی» اشاره دارند. آیه گزینه (۴)، به هدفمندی جهان اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۷

آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟» به هدف‌های «پایان‌ناپذیر و همیشگی» یا هدف‌های «اصلی» و «اخروی» اشاره می‌کند. این نوع هدف‌ها پاسخگوی استعدادهای مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. اگر کسی آنها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن تلاش کند به هدف خود خواهد رسید. هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴)، ویژگی‌های هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا «فرعی» و «دنیوی» را بیان می‌کنند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۸

این پیام: «هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند.» پیام آیات ۱۸ اسراء: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندی در آن وارد شود.» و ۶۰ قصص: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۹

خداوند در آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟» به مقایسه هدف‌های اصلی و فرعی پرداخته است. بر اساس این آیه، تمام نعمت‌های دنیوی که خداوند در اختیار انسان قرار داده کالای زینتی است که زندگی دنیوی را زینت داده است. و نعمت‌هایی که نزد خدا است به خاطر جاودانه بودنشان بهتر و پایدارتر هستند. با دقت در بهتر و پایدارتر بودن نعمت‌های اخروی، هر انسان عاقلی می‌فهمد که نباید نعمت‌های زودگذر دنیوی را بر نعمت‌های جاودانه اخروی ترجیح دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳)، ویژگی‌های هدف‌ها و دل‌بستگی‌های «پایان‌پذیر و موقتی» یا «فرعی» و «دنیوی» را بیان می‌کند. با در نظر گرفتن عبارت: «آیا اندیشه نمی‌کنید؟» در آخر آیه، گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۰

با توجه به تعالیم قرآنی در خصوص معیارهای انتخاب هدف، برنامه‌ریزی انسان باید در برگزیدن اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی پیرو و تابع آنها باشند.

نکته طلایی { آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به همین مفهوم هم اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۵۱

با توجه به آیات قرآن کریم، اهداف پایان‌ناپذیر و اخروی، اهداف «اصلی» و اهداف پایان‌پذیر و دنیوی، اهداف «فرعی» در زندگی انسان می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، عبارت «غیر ضروری» در مورد هدف‌های فرعی نادرست است، زیرا هدف‌های اصلی و فرعی، هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. در قسمت اول گزینه (۴)، واژه «فناپذیر»، در مورد هدف‌های اصلی نادرست است، زیرا این نوع هدف‌ها همیشگی هستند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۲

اهداف اصلی و فرعی هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، فقط به یک از دسته هدف‌های اصلی و فرعی اشاره دارند. در قسمت دوم گزینه (۴)، فقط سرگرم شدن به اهداف فرعی نباید مطرح شده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۵۳

بر اساس تعالیم اسلامی تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار باز بمانیم.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، مستقیم نباید سراغ گزینه صحیح بروید بلکه پس از حذف گزینه‌های نادرست باید گزینه صحیح را انتخاب نمایید. گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیوی و اهداف فرعی ناپسند نیست، بلکه ضروری است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیوی و اهداف فرعی در هر حالتی خوب نیست، برای مثال، در راه رسیدن به آنها نباید مرتکب گناه شویم.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۵۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست هم باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه‌های (۲) و (۴)، در مورد اهداف اصلی صحیح است نه اهداف فرعی. در گزینه (۳)، به جای هدف‌های پایان‌پذیر باید هدف‌های پایان‌ناپذیر می‌آمد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۵

این مصرع از شعر زیبای مولوی: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست»، به موضوع برترین هدف اشاره دارد. این مصراع را به صورت یک ضرب‌المثل در جایی که یک چیز، جامع و در بردارنده چیزهای دیگر است، استفاده می‌کنند. به میزانی که هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند.

روش تست‌زندن برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی می‌توان از قسمت دوم یا سوم آن‌ها به حذف گزینه پرداخت. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت اول گزینه (۲)، با وجود اینکه از نظر مفهومی صحیح است، ولی پیام این مصراع از شعر زیبای مولوی نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۵۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا تنها هدف‌های اصلی را باید در اولویت قرار دهیم نه هدف‌های اصلی و فرعی را. با توجه به توضیح داده شده، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۵۷

معمولاً آدم‌های زیرک و هوشمند هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند». برخی هدف‌های زندگی، نیز این گونه‌اند؛ یعنی در بردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آنها برابر با دستیابی به سایر اهداف نیز هست.

تمرین تست‌زندن در این تست، قسمت اول همه گزینه‌ها می‌تواند پاسخ صحیح باشد، بنابراین باید به حذف قسمت دوم گزینه‌ها اقدام کرد. در گزینه (۱)، عبارت «هدف‌های کمتری» و در گزینه‌های (۲) و (۳)، عبارت «استعدادهای مادی»، با توجه به توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۸

با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعدادهای انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او»، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است. بنابراین برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد (جامع بودن) و در جایی متوقف نشود (بی‌نهایت‌طلبی) و نهال وجود ما را به درختی پر بار و زیبا تبدیل کند به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی، شور و نشاط فرا گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح داده شده، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت اول گزینه (۲)، ویژگی هدف نهایی انسان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۵۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه طلایی ویژگی هدف برتر و جامع‌تر: «در بردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آنها برابر با دستیابی به سایر اهداف نیز هست.» ویژگی هدف کامل‌تر: «بهتر بتواند پاسخگوی دو ویژگی متنوع بودن استعداد‌های انسان و بی‌نهایت‌طلبی او باشد.» ویژگی برترین هدف اصلی انسان: «همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد و در جایی متوقف نشود.» بر این اساس، گزینه (۲)، ویژگی ویژگی هدف کامل‌تر را بیان می‌کند، نه ویژگی برترین هدف اصلی انسان را.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۶۰

الف- بر اساس تعالیم اسلامی، هدفی که «هدف‌های بیشتری را در درون خود جای دهد»، هدفی برتر و جامع‌تر است.

ب- با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعداد‌های انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او» اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است.

ج- برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد (جامع بودن) و در جایی متوقف نشود (بی‌نهایت‌طلبی) و نهال وجود ما را به درختی پر بار و زیبا تبدیل کند به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی، شور و نشاط فرا گیرد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این سبک از تست‌های ترکیبی جدید، باید با یاد آوردن توضیح بالا، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت و برای این کار می‌توان با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم تست، به حذف گزینه‌های نادرست اقدام کرد.

گزینه ۶۱ ☆☆☆☆

حضرت علی^(ع) رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت (هدایت معنوی) پیامبر اکرم^(ص) آغاز کرد و بدلیل انتخاب درست مقصود و هدف نهایی خویش (که همان قرب و نزدیکی به خداوند بود) جلوه‌گاه همه کمالات و زیبایی‌ها شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح داده شده قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا نزدیکی به خداوند، مادی و ظاهری و جسمانی نمی‌باشد و تنها به صورت معنوی است.

گزینه ۶۲ ☆☆☆☆

هرکس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود (به‌صورت فطری) در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به سؤالات حفظی، باید عین عبارتهای کتاب را حفظ نمود و بدون نیاز به استدلال و فقط با توجه به عبارتهای کتاب، باید به این نوع سؤال پاسخ داد. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به هدف نهایی انسان نمی‌باشد.

گزینه ۶۳ ☆☆☆☆

هرکس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود (به‌صورت فطری) در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست.

توضیح { جست‌وجوی درونی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌ها برای هر انسانی، بیانگر فطرت خداگرای انسان است که در درس بعد توضیح داده شده است. گزینه (۱)، نادرست است، زیرا هر انسانی به صورت فطری در جست‌وجوی مبدأ آرامش است نه به صورت آگاهانه و انتخابی. با توجه به توضیح داده شده، گزینه‌های (۲) و (۴)، از نظر علمی نادرست است، زیرا نزدیکی به خدا با بندگی حاصل می‌شود، نه فقط با معرفت به خدا و به صورت معنوی است نه ظاهری.

گزینه ۶۴ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، نیز باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، نادرست است، زیرا سرچشمه و مبدأ همه کمالات و زیبایی‌ها خداوند است نه اینکه در روح انسان قرار داده شده است. در گزینه (۲)، جسم انسان نادرست است. در گزینه (۳)، عبارت «کمالات و خوبی‌های خداوند حد و اندازه دارد» نادرست است.

گزینه ۶۵ ☆☆☆☆

در اندیشه اسلامی فقط خدا می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعدادهای متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم آورد. پس برترین و اصلی‌ترین هدفی که می‌تواند غایت و مقصد زندگی انسان باشد، خداست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، کلمه «مادی» نادرست است.

گزینه ۶۶ ☆☆☆☆

روح انسان بی‌نیاز است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد.

روش مطالعه { یکی از مواردی که هنگام یادگیری پیام آیات و روایات باید مورد توجه قرار گیرد، این است که باید مشخص کنیم که عبارتهای هر آیه و یا حدیث، سیمای چه کسانی را به تصویر کشیده است.

گزینه ۶۷ ☆☆☆☆

بر اساس تعالیم اسلامی، روح انسان بی‌نیاز است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، پس شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی او باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۳) علت قسمت اول آن نمی‌باشد. در قسمت دوم گزینه (۲) و (۴)، جسم پایان‌ناپذیر انسان نادرست است.

گزینه ۶۸ ☆☆☆☆

در تعالیم اسلامی روح انسان بی‌نیاز است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد پس شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی او باشد. البته نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است، همان طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، باید از قسمت دوم یا سوم آن به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. توجه به توضیحات بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا خداوند یک هدف اخروی است نه دنیوی. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا راه وصول به قرب الهی از طریق عبادت و بندگی خداوند است نه شناخت و معرفت عمیق او.

گزینه ۶۹ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. قسمت «ج» نادرست است، زیرا نزدیکی به خدا به صورت مادی و ظاهری نیست و به صورت معنوی و حقیقی است.

گزینه ۷۰ ☆☆☆☆

افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند. آیه شریفه: «من کان یرید الثواب الذینا فعند الله ثواب الذینا و الآخرة»، نیز به همین مفهوم اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، حتماً از روش حذف گزینه‌های نادرست و آن هم از قسمت دوم باید استفاده کرد. آیه گزینه‌های (۱) و (۳)، به حکیمانه بودن جهان اشاره دارد و به مقصود نهایی انسان اشاره ندارد. قسمت اول گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این گزینه، از ساختن زندگی مادی انسان سخن به میان نیامده است.

گزینه ۷۱ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن سریع و بدون اشتباه به این نوع سؤالات حفظی، ابتدا باید عین عبارتهای کتاب را حفظ نمود و سپس بدون نیاز به استدلال و فقط با توجه به عبارتهای کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۷۸ ☆☆☆☆ گزینه ۳

این بیت مولوی: «ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ / خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد؟»، به انتخاب خداوند به عنوان جامع‌ترین و برترین هدف انسان، اشاره دارد. از دیگر مفاهیم این بیت، این است که به میزانی که هدف ما برتر و جامع‌تر باشد، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، فقط از طریق حذف گزینه‌های نادرست عمل کنید. گزینه (۲) نادرست است، زیرا با انتخاب خداوند نه با شناخت خداوند به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زند. گزینه (۴)، مفهوم این بیت نیست. از بین گزینه‌های (۱) و (۳)، گزینه (۳)، کامل‌تر است.

۷۹ ☆☆☆☆ گزینه ۲

الف- این مصرع از شعر زیبای مولوی: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست»، بیانگر آن است که به میزانی که هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند.

ب- آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به برترین و کامل‌ترین هدف اصلی انسان (فَعَنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ) اشاره دارد. ج- بیت: «ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ / خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟»، به انتخاب خداوند به عنوان برترین و اصلی‌ترین هدف انسان اشاره دارد.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، بهتر است با در نظر گرفتن هر قسمتی از سؤال که به پاسخ آن اطمینان داریم، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. با مقایسه قسمت سوم گزینه‌های (۲) و (۴)، در می‌یابیم که گزینه (۲)، مناسب‌تر است.

۸۰ ☆☆☆☆ گزینه ۲

آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به برترین و کامل‌ترین هدف اصلی انسان اشاره دارد. بر این اساس، بجز قسمت «الف»، سایر عبارات‌ها از این آیه قابل برداشت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت الف نادرست است، زیرا تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار باز بمانیم.

۸۱ ☆☆☆☆ گزینه ۳

الف- خداوند در آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارند»، اعلام می‌کند که هر کس که فقط دنیا را بخواهد، در آخرت نصیبی و بهره‌ای نخواهد داشت.

ب- بر اساس آیات شریفه: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است»، هر کس که دنیا و آخرت را با هم درخواست کند، در دنیا، به او نصیب و بهره‌ای داده می‌شود و در آخرت هم هر چه زودتر به حساب اعمال بندگان خود خواهد رسید.

ج- آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.»

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این نوع تست، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارات‌های آیه به سؤال پاسخ دهید، بر این اساس، باید متن آیات را حفظ شوید. بر اساس آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. بر اساس آیه شریفه: «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد»، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۷۲ ☆☆☆☆ گزینه ۱

افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سرکوب کردن هدف‌های مادی در قسمت «الف» نادرست است، زیرا همان‌طور که گفته شد تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است.

۷۳ ☆☆☆☆ گزینه ۳

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، به حکیمانه و هدفمند بودن آفرینش تمامی مخلوقات اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به حقیقی بودن زندگی اخروی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد.

۷۴ ☆☆☆☆ گزینه ۲

پیام اصلی آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، این است که افراد زیرک با انتخاب خدا (فَعَنْدَ اللَّهِ) به عنوان هدف اصلی زندگی، با یک تیر چند نشان می‌زنند. هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند (ثواب الدنیا) و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند. (فَعَنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در گزینه (۱)، اهداف پایان‌پذیر و فرعی نادرست است. گزینه (۳)، مفهوم اصلی این آیه نیست. گزینه (۴) نادرست است، زیرا انجام کارها باید در جهت رضای خدا باشد نه خلق خدا.

۷۵ ☆☆☆☆ گزینه ۴

آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» و بیت: «ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟...» به این حقیقت اشاره دارند که با انتخاب خدا به عنوان برترین هدف، هم اهداف مادی و هم برترین هدف اخروی انسان که همان تقرب و نزدیکی به خداوند است، حاصل می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مصرع گزینه (۱)، به فطرت خداگرایی انسان اشاره دارد. مصرع گزینه‌های (۲) و (۳)، به هدف‌های برتر و جامع‌تر اشاره دارند، نه به برترین هدف انسان که تقرب و نزدیکی به خداوند است. اگر گزینه (۴) نبود در این صورت، گزینه‌های (۲) و (۳)، انتخاب می‌شدند.

۷۶ ☆☆☆☆ گزینه ۱

نزدیکی به خدا به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد؛ همان‌طور که دستیابی به گوهرهای گران‌قدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.

نکته طلایی تا گرایش فطری خداگرایی انسان به صورت آگاهانه و به شکلی بندگی خداوند منجر نشود، باعث خوشبختی انسان نمی‌شود. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا یکی از گرایش‌های فطری هر انسانی، خداشناسی و خداگرایی فطری است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا نزدیکی و تقرب به خداوند با بندگی خدا حاصل می‌شود نه با تفکر در آیات و نشانه‌های الهی.

۷۷ ☆☆☆☆ گزینه ۴

این بیت زیبای مولوی: «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ / یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟»، به انتخاب خداوند به عنوان برترین و اصلی‌ترین هدف انسان اشاره دارد. آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، نیز به همین مفهوم اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳)، به کم ارزش بودن حیات دنیوی و حقیقی بودن حیات در آخرت اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۵

از بین عبارتهای مذکور، سه عبارت «الف»، «ج» و «د» صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت «ب» نادرست است، زیرا توجه با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعدادهاى انسان (نه جاودانگی انسان)» و «بی‌نهایت‌طلبی او» اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۶

از بین عبارتهای مذکور، تنها دو عبارت «ب» و «ج» با هم تناسب دارند.

آیه قسمت «ب» به هدف‌های اصلی و پایان‌ناپذیر اشاره دارد. بر اساس این آیه، دستیابی به هدف نهایی همانند رسیدن به گوهرهای گران‌قدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد. آیه قسمت «ج»، با توجه به عبارت: «آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، بیانگر این حقیقت است که آدم‌های زیرک و هوشمند معمولاً سعی می‌کنند با انتخاب هدف‌های خود، «با یک تیر چند نشان بزنند».

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه قسمت «الف»، بیانگر این مفهوم است که اگر هدف‌های دنیوی در زندگی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند. آیه قسمت «د»، بیانگر هدف اصلی است نه فرعی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۷

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای دو قسمت «ب» و «د»، با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت «الف» نادرست است، زیرا انسان به دلیل بی‌نهایت طلب بودن، به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. (نه اینکه از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند). قسمت «ج» نادرست است، زیرا انسان به دلیل داشتن مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی، به دنبال انتخاب هدف‌هایی (جامع) است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۸

الف- در آیه شریفه: «قل إنَّ صلاتی و نسکی و محبای و مماتی لله ربَّ العالمین»، هدف نماز، تمامی اعمال انسان و زندگی و مرگ او، «برای خداوند که پروردگار جهانیان است»، معرفی شده است.

ب- مطابق فرمایش امام علی^(ع): «ای مردم ... هیچ‌کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لَهو کند و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازند».

ج- خداوند در آیات شریفه: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است»، به هر به هر کس که دنیا و آخرت را با هم درخواست کند، اعلام می‌کند که در آخرت هم خداوندی که در حسابرسی سریع است پاداش او را خواهد داد.

روش تست زدن < اولین گام برای انتخاب گزینه صحیح، مطالعه درست صورت سؤال است. مطابق صورت سؤال، قسمت دوم پاسخ باید نادرست باشد. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. مطابق صورت سؤال، قسمت دوم گزینه (۴)، باید نادرست باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۹

خداوند در آیه ۱۹ سوره اسراء: «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد»، ایمان و تلاش را شرط‌های رسیدن به پاداش در آخرت معرفی می‌نماید.

توضیح < شرط پذیرش تلاش‌های دنیوی، «ایمان» است و شرط سعادت اخروی، «تلاش و ایمان» است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۲

الف- آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَات و الأَرْض و ما بینهما لَاعِبِینَ ما خلقناهما الا بالحق»، بیانگر این حقیقت است که انسان نیز مانند موجودات دیگر قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف (قرب الهی) به او داده شده است.

ب- آیه شریفه: «قل إنَّ صلاتی و نسکی و محبای و مماتی لله ربَّ العالمین»، بیانگر این حقیقت است که انسان‌های مخلص، مسیر طبیعی (مرگ و حیات) و مسیر عبادی خود (نماز و سُک) را فقط برای خداوند عالمیان می‌دانند.

ج- با توجه به مفهوم آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، عبارت: «آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، در این آیه، این مفهوم برداشت می‌شود که آدم‌های زیرک و هوشمند، هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند».

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با در نظر گرفتن توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۴)، به انتخاب هدف‌های برتر و جامع‌تر اشاره ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۳

ب- انسان نیز مانند موجودات دیگر قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف (قرب الهی) به او داده شده است.

د- برترین و اصلی‌ترین هدف ما خداوند است. چه کسی جز او می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعدادهای متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم آورد؟

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت «الف» نادرست است، زیرا نزدیکی و تقرب به خداوند، (عندالله) نزدیکی مکانی و ظاهری (مادی) نیست، بلکه یک نزدیکی حقیقی (معنوی) است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا از دیدگاه امام علی^(ع)، علت منع شدن انسان از سرگرم شدن به کارهای لَهو، بیهوده نبودن خلقت او است و دلیل نپرداختن به کارهای لغو و بی‌ارزش، واگذار نشدن او به خودش می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۴

الف- مولوی می‌فرماید: «در عالم، یک چیز است که آن فراموش کردنی نیست؛ اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست». (تقدم هدف اصلی بر اهداف فرعی)

ب- «و اگر جمله را بهجا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی؛ همچنان که پادشاهی تو را به ده فرستاده برای کار معین، تو رفتی و صد کار دیگر گزاردی، چون آن کار را که برای آن رفته بودی نگزاردی، گویی که هیچ نگزاردی.» (= فرجام غفلت از خدا و تقدم هدف‌های فرعی بر هدف اصلی)

ج- «تو گویی اگرچه آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی‌کنم در عوض، چندین کار دیگر انجام می‌دهم، گویم آدمی را برای آن کارهای دیگر نیافریده‌اند. همچنان باشد که تو شمشیر جواهرنشانی که قیمت نتوان بر آن گذاشت - و تنها در خزائن ملوک از آن بتوان یافت - آورده باشی و آن را ساطور گوشت‌گندیده‌ای کنی و یا دیگ زربین را بیآوری و در آن شلغم بیزی و بگویی که من اینها را معطل نگذاشته و به کار گرفته‌ام! جای افسوس و خنده نباشد؟» (اهداف فرعی را جایگزین هدف اصلی کردن)

روش مطالعه < برای پاسخ دادن به این سؤال دشوار، در قدم اول باید سه عبارت رنگی بالا را به ذهن بسپارید. در مرحله بعد، علت ایجاد این موارد و مثال‌های هر کدام را به ذهن بسپارید و به طور پیوسته تکرار کنید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به معنای هدف اصلی زندگی نیست. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۰

الف- براساس آیه: «قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»، به دلیل پروردگار جهانیان بودن خدا، لازم است تمامی اعمال و زندگی ما برای خدا باشد. ب- نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است، همان طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری (ابتعاد) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر برترین و اصلی‌ترین هدف زندگی انسان است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۱

الف- با استناد به آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، با دقت در بهتر و پایدارتر بودن نعمت‌های اخروی، هر انسان عاقلی می‌فهمد که نباید نعمت‌های زودگذر دنیوی را بر نعمت‌های جاودانه اخروی ترجیح دهد. ب- بهره نبردن از سرمایه درونی عقل که موجب تشخیص مسیر درست زندگی از راه‌های غلط است، دل بستگی به اهداف دنیوی را به دنبال دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها به اهداف اصلی و اخروی اشاره دارند که انتخاب آنها نتیجه استفاده از نیروی عقل است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۲

الف- آیه مبارکه: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»، به حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین (ما خلقناهما الا بالحق)، به معنای هدف‌دار بودن خلقت آنها اشاره دارد. ب- براساس این آیه، هدفمند بودن خلقت هر یک از موجودات (ما خلقناهما الا بالحق)، معلول است و حکیم بودن خالق آنها علت این خلقت هدفمند است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، علت و معلول را برعکس بیان کرده است. و سایر گزینه‌ها بی‌ربط است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۳

الف- آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند»، به هدف‌های فرعی و دنیوی اشاره دارد. براساس این آیه، اگر هدف‌های دنیوی در زندگی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند. ب- این سخن مولانا: «اگر جمله کارها را به جا آری و آن کار اصلی را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی.»، به تقدم هدف‌های فرعی بر هدف اصلی زندگی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴)، به تقدم هدف‌های اصلی بر فرعی اشاره دارند. گزینه (۳)، به هدفمند بودن خلقت انسان و توجه به آن اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۴

حضرت علی^(ع) هرگاه که مردم را موعظه می‌کرد، معمولاً سخن خود را با این عبارات آغاز می‌کرد: «ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده (و ما بینهما لاعبین - علت) تا خود را سرگرم کارهای لهو کند. (معلول) و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به اینکه بیهوده آفریده نشدن که مفهوم عبارت قرآنی: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَ» است، توسط امام علی^(ع) عامل نپرداختن به کارهای لهو معرفی شده، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۵

الف- با توجه به آیه ۶۰ سوره قصص: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، آنچه داده شده که مصداق آن، عبارت قرآن «هذه الحیاة الدنیا» است، به عنوان کالای زندگی دنیا و آرایش آن است. ب- در این آیه، تعبیر «بهتر و پایدارتر» در مورد «آنچه نزد خداست» یا عبارت قرآنی: «فعد الله» به کار رفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) در درس ۳ دهم، سخن کافران در مورد انکار معاد است قسمت دوم گزینه (۴)، اعمال ماست نه آنچه نزد خداست.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۶

الف- ابن مصرع: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست»، بیانگر آن است که به میزانی که هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند. ب- انجام کارها برای خداوند که مصداق آن در آیه: «قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» آمده است، انسان را به برترین هدف یعنی نزدیکی و تقرب به خداوند می‌رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها دربردارنده اعمال اختیاری دارای حسن فعلی و فاعلی برای رسیدن به قرب الهی نمی‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۷

الف- آیه شریفه: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارند»، به هدف‌های فرعی و پایان‌پذیر اشاره دارد. ب- براساس این آیه، اگر هدف‌های دنیوی در زندگی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست، مفهومی با سطح دشواری متوسط است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف کرد تا در پایان بتوان گزینه صحیح را تشخیص داد. گزینه‌های (۲) و (۳)، نادرست است، زیرا این دو گزینه، به هدف‌های اصلی و پایان‌ناپذیر اشاره دارند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا هدف‌های فرعی استعداد‌های مادی انسان را شکوفا می‌سازند نه معنوی او را.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۸

الف- آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعد الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به برترین و کامل‌ترین هدف اصلی انسان (فعد الله ثواب الدنیا و الآخرة) اشاره دارد. ب- البته این هدف، (نزدیکی به خدا) به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، (ثواب الدنیا و الآخرة) همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد؛ همان‌طور که دستیابی به گوهرهای گران‌قدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد

تحلیل تست ۱۴۰۰ { در نگاه اول، این تست، یک تست دشوار به نظر می‌رسد، ولی با اندکی دقت در می‌یابیم که قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، سخن کافران در انکار معاد است و نمی‌تواند به انسان در یافتن هدف اصل زندگی کمک کند. با توجه به توضیح قسمت «ب»، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۹

قرآن کریم در آیه ۱۸ از سوره اسراء می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این سبک سؤال که با توجه به نام سوره، باید محتوای آیه و گزینه صحیح را انتخاب نمود، در کنکور امسال زیاد سؤال آمده بود. البته در این سؤال، با توجه به اینکه ابتدای آیه آمده است، می‌توان گزینه صحیح را تشخیص داد. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴

اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعدادهای گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند. کسی هم که فکر می‌کند با داشتن شهرت می‌تواند به این نتایج برسد، همه زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد. پس این اختلاف در هدف‌ها (معلول)، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد. (علت)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها >> با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۳) و قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) که کلی هستند، نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۵

این عبارت صورت سؤال که: عبارت «یک تیر و چند نشان»، ویژگی هدف‌های برتر و جامع‌تر را بیان می‌کند. پیام اصلی آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، این است که افراد زیرک با انتخاب خدا (فعد الله) به عنوان هدف اصلی زندگی، با یک تیر چند نشان می‌زنند. هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند (ثواب الدنیا) و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها >> آیه گزینه (۱)، تعریفی از بندگی خداوند و اخلاص است. گزینه‌های (۳) و (۴)، به جامع‌تر و برتر بودن هدف انسان اشاره ندارند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۶

با توجه به تفاوت نگاه انسان‌ها، برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آنها نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها >> گزینه (۱)، به موضوع اختلاف در انتخاب هدف مربوط می‌شود و به معیار انتخاب هدف‌های اصلی اشاره‌ای ندارد. گزینه (۲)، از نظر علمی نادرست است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا هدف‌های اصلی و فرعی، هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند، مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۷

بیت: «ای باغ تویی خوش تر یا گلشن و گل در تو / یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد»، به این حقیقت اشاره دارد که با انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی زندگی، می‌توان با یک تیر چند نشان زد. هم می‌توان از بهره‌های مادی زندگی استفاده کرد و هم با انجام تمام کارهای دنیوی خود در جهت رضای خدا، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر کرد و سرای آخرت خویش را نیز آباد نمود.

تمرین تست‌زنی >> برای پاسخ دادن به این تست، با توجه به گزینه‌های موجود، باید بهترین گزینه موجود را انتخاب نمود. با در نظر گرفتن توضیحات بالا، گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴) مفهوم این بیت نمی‌باشند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۸

آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الأرض و ما بینهما لاعین ما خلقناهما الا بالحق»، به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی براساس برنامه حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است. (ما خلقناهما الا بالحق)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها >> آیه گزینه (۱)، به نیازمندی همه مخلوقات در پیدایش و بقا به خداوند اشاره دارد. (درس ۱ دوازدهم) آیه گزینه (۳)، به ضرورت و حتمی بودن معاد و حیات ابدی اشاره دارد. (درس ۴ دهم) آیه گزینه (۴)، به علت آفرینش انسان و جن که بندگی خداست اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۰

برخلاف حیوانات و گیاهان که استعدادهای محدود مادی دارند، انسان، مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف‌هایی (جامع) است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند. (متنوع بودن استعدادهای انسان، علت نیازمندی به هدف‌های جامع‌تر)

تحلیل تست ۹۹ >> این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید با به یاد آوردن متن کتاب، گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا روحیه بی‌نهایت‌طلب بودن انسان، سیری‌ناپذیر است. مطابق توضیح بالا، گزینه (۲) نادرست است. گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا روحیه بی‌نهایت‌طلب بودن انسان، توقف‌ناپذیر است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۱

الف- آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الأرض و ما بینهما لاعین ما خلقناهما الا بالحق»، بیانگر این حقیقت است که جهان آفرینش بی‌هدف و عبث نیست (و ما بینهما لاعین) و هر موجودی براساس برنامه حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است. (ما خلقناهما الا بالحق) انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی (ما خلقناهما الا بالحق) جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف (قرب الهی) به او داده شده است. ب- این سخن مولوی: «در عالم یک چیز فراموش کردنی نیست و اگر همه چیز را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست»، نیز به هدفمند بودن خلقت انسان اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ >> این تست، یک تست مفهومی و دشوار از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید گزینه‌های نامربوط و نادرست را حذف نمود تا بتوان با دقت بیشتری گزینه صحیح را تشخیص داد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا با توجه به متن آیه، آفرینش انسان نیز مانند موجودات دیگر، هدفمند است. گزینه (۱) نادرست است، زیرا این آیه به خلقت انسان و امتیازاتی که خداوند به انسان داده است، اشاره‌ای ندارد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا این آیه، به اشتراک انسان و سایر مخلوقات در هدفمند بودن اشاره دارد نه به تفاوت‌های او با سایر مخلوقات

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۲

بر اساس آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خوراری و سرافکندگی در آن وارد شود»، اگر کسی تنها زندگی زودگذر دنیوی را انتخاب کند، مشمول دو چیز می‌شود: الف- در این دنیا متناسب با اراده خداوند، به بخشی از خواسته‌های دنیایی خود می‌رسد. ب- در آخرت بهره‌ای ندارد و جایگاهش دوزخ است.

تحلیل تست ۹۹ >> یکی از تغییراتی که در سبک سوالات ۹۹ به وجود آمده بود این بود که از قسمت تدبیر در آیات، سوالات مفهومی زیادی طرح شد. برای پاسخ دادن به آن و تشخیص صحیح گزینه درست، باید متن آیات را حفظ نمود. با توجه به اینکه محازات مطرح شده در این آیه اخروی است، لذا قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. مطابق متن آیه، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۳

مطابق آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خوراری و سرافکندگی در آن وارد شود»، «ورود با خوراری و سرافکندگی در دوزخ»، سرانجام دنباطلبان و غافلان از آخرت است که مشمول اراده الهی شده‌اند.

تحلیل تست ۹۹ >> این سؤال سراسری ۹۹، به ما می‌آموزد که پس از یادگیری نکات و مفاهیم هر آیه و حدیث، متن آنها را نیز به خاطر سپرد. با در نظر گرفتن متن آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۱۳ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها توجه به توضیح داده شده، قسمت اول

گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، از نظر علمی نادرست است، زیرا رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او فقط با گام برداشتن به سوی قرب الهی میسر می‌شود نه فقط با شناخت و معرفت خدا.

۱۱۴ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او قرار داده است. اینها نشان می‌دهد خداوند متعال انسان را گرامی داشته و برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل شده است.

توضیح یکی از راه‌های تقویت عزت نفس، «شناخت خود و نفروختن

خویش به بهای اندک» است. از همین‌رو خداوند به بیان جایگاه انسان‌ها در خلقت پرداخته و می‌فرماید: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری بخشیدیم.» (درس ۱۱ یازدهم) گزینه‌های (۱) و (۲)، به برتری انسان بر سایر مخلوقات که نشانگر جایگاه ویژه او در نظام خلقت است، اشاره ندارد. ابتدای گزینه (۴) دربارهٔ اختیار و ادامهٔ آن دربارهٔ عقل آمده که به اختیار اشاره ندارد.

۱۱۵ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

الف- نزدیکی و تقرب به خدا جامع‌ترین و اصلی‌ترین هدف زندگی انسان است. رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او فقط با گام برداشتن به سوی این هدف میسر می‌شود. ب- برای اینکه انسان بتواند در مسیر رشد و کمال خود حرکت کند و به هدف خلقت یعنی تقرب به خدا دست یابد، سرمایه‌هایی در اختیارش قرار داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)

نادرست است، زیرا تلاش برای تأمین نیازهای اولیه، باعث حفظ حیات مادی انسان می‌شود نه باعث کمال و رشد او. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا برای حرکت به سوی کمال، علاوه بر برخورداری از جایگاهی ویژه، به ابزار و سرمایه‌های درونی و بیرونی نیاز است.

۱۱۶ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

برای اینکه انسان بتواند در مسیر رشد و کمال خود حرکت کند و به جامع‌ترین و اصلی‌ترین هدف زندگی و هدف خلقت یعنی تقرب به خدا دست یابد، خداوند متعال سرمایه‌هایی در اختیارش قرار داده است. برخی از این سرمایه‌ها عبارت‌اند از: «قوة تفکر» و «اختیار»، «سرشت خداشنا»، «گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها»، «وجدان» و «هدایت انبیا»

توضیح از بین سرمایه‌های انسان ذکر شده برای رشد انسان، «هدایت

انبیا» به صورت بیرونی است و سایر موارد، به صورت فطری و درونی می‌باشند. در گزینه (۱)، «نفس أماره» و در گزینه (۳)، «نظام بر حق جهان» و در گزینه (۴)، «معجزات انبیا»، جزو سرمایه‌های رشد نمی‌باشند.

۱۱۷ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

پروردگار، به ما عقل و قوه تفکر عنایت کرده تا با آن بیندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط تشخیص دهیم، حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم.

نکته طلایی «درک حقایق»، با نیروی عقل و «گزینش طریق سعادت»، با

استفاده از نیروی عقل و اختیار است. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است.

درس دوم: پرواز

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۴۸	۱۰	۷
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۳	۳	۶

۱۰۹ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

الف- نزدیکی و تقرب به خدا جامع‌ترین و اصلی‌ترین هدف زندگی انسان است. رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او فقط با گام برداشتن به سوی این هدف میسر می‌شود. ب- در آیه شریفه: «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، عبارت «نزد خدا»، به این هدف اشاره دارد.

روش مطالعه این درس این درس، یک درس نیمه حفظی و نیمه مفهومی

است. سؤالاتی که از این درس در کنکورهای سراسری آمده، هم به صورت حفظی و هم به صورت کاملاً مفهومی بوده است. بر پاسخ دادن به تست‌های آن، ابتدا درسنامه و عبارت‌های مربوط به هر یک از عوامل یا موانع رشد را با چند بار روخوانی به خاطر بسپارید. سپس پیام آیات، احادیث و ابیات هر قسمت را در ارتباط با موضوع‌های آنان به دقت فراگیرید. در طول سال، به طور منظم دوره نمایید. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به برترین هدف زندگی انسان اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۱)، نتیجه حرکت به سوی هدف اصلی نیست، بلکه مقدمه رسیدن به این هدف است.

۱۱۰ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی هدف نهایی انسان، قرب الهی و راه رسیدن به آن، عبادت

و بندگی خداوند است. راه‌های مطرح شده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، از مقدمات نزدیکی و تقرب به خداوند است و قرب الهی تنها با انجام دادن این کارها حاصل نمی‌شود.

۱۱۱ ☆☆☆☆ گزینۀ ۱

اولین گام برای حرکت انسان در مسیر نزدیکی و تقرب به خدا، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و او چگونه به کارگیری این سرمایه‌ها و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر تقرب به خداوند و نحوه مقابله یا اجتناب از این موانع. به همین دلیل است که خودشناسی سودمندترین دانش‌ها (انفع المعارف) شمرده شده است.

توضیح برای پاسخ دادن به این سؤال حفظی، فقط باید با یاد آوردن متن

درس به سؤال پاسخ داد. برای موفق بودن در این کار، ابتدا باید متن هر درس را حفظ نمود و برای جلوگیری از فراموش کردن نکات، آنها را به طور منظم تکرار نمود. در این زمینه، کتاب دورتند که خلاصه‌ای کامل از هر درس را بیان کرده، بهترین منبع برای دوره سریع هر درس است.

۱۱۲ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این سؤال، باید با صبر و حوصله و با

یاد آوردن متن درس، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱)، بیانگر گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها می‌باشد. گزینه (۲)، کاملاً بی‌ربط است و تشخیص این موضوع در صورت حفظ بودن متن درس امکان‌پذیر خواهد بود. گزینه (۴)، زمانی می‌تواند گزینه صحیح باشد که در آن شناخت انسان باشد نه شناخت خدا.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲۴

آیه شریفه: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَّ إِمَّا كَفُورًا»، به اراده و اختیار از عوامل رشد اشاره دارد. براساس این آیه، خداوند انسان را صاحب اراده و آزاد آفرید و مسئول سرنوشت خود قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا تا با استفاده از سرمایه عقل راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، ابتدا باید گزینه‌های بی‌ربط را یکی پس از دیگری حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. در گزینه (۱) از ناسپاسی انسان که بخشی از اختیار اوست، سخن به میان نیامده است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این آیه از سیاسگزاری و ناسپاسی خود انسان سخن گفته شده نه دیگران. گزینه (۱) به اختیار آدمی اشاره ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۵

الف- خداوند انسان را صاحب اراده و آزاد آفرید و مسئول سرنوشت خود قرار داد. ب- سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد (إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ) تا با استفاده از سرمایه عقل خود راه رستگاری را برگزینیم (اختیار) و از شقاوت دوری کنیم.

واژگان کلیدی کلمه «تشخیص»، بیانگر عقل و کلمه «مسئول»، بیانگر اختیار است. «دوری از جهل»، با عقل و «دوری از شقاوت»، با عقل و اختیار است. مطابق آیه: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَّ إِمَّا كَفُورًا»، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۲۶

خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد. از این رو، هر کس در خود می‌نگرد (سیر درونی) و یا به تماشای جهان می‌نشیند (سیر بیرونی)، خدا را می‌یابد (به صورت فطری و درونی) و محبتش را در دل احساس می‌کند.

توضیح هم خداشناسی و هم خداگرایی در انسان، به صورت فطری و درونی و ناآموختنی است که بدون نیاز به دلیل و استدلال قابل درک می‌باشد. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت اول گزینه (۳) نادرست است، زیرا بر خلاف توضیح بالا به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۷

الف- این فرمایش امام علی^(ع): «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم»، به سرشت خدا آشنای انسان اشاره دارد. ب- هر کس در خود می‌نگرد و یا به تماشای جهان می‌نشیند، خدا را می‌یابد (خدایابی نه خدادانی) و محبتش را در دل احساس می‌کند. ج- خداشناسی و خداگرایی در انسان، امری فطری و درونی و ناآموخته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۳)، به ترتیب، به گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها و نفس لؤامه انسان اشاره دارند. گزینه (۱) نادرست است، زیرا خدایابی درونی در انسان، به صورت فطری و ناآموخته است و خدادانی به صورت اکتسابی و آموختنی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲۸

با وجود آشنایی درونی انسان با مبدأ هستی (خداشناسی فطری)، گاهی غفلت‌ها سبب دوری ما از او و فراموشی یاد او می‌شود، ولی باز که به خود باز می‌گردیم (توبه و بازگشت)، او را در کنار خود می‌یابیم و می‌گوییم: «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم»

روش تست‌زنی لازمه پاسخ دادن سریع و درست به این تست، مطالعه دقیق و توجه به نکات ریز هر درس است. و هنگام پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی باید از شیوه حذف گزینه‌های نادرست کمک گرفت. قسمت سوم گزینه (۱) و (۲)، به برترین هدف انسان که قرب الهی است اشاره دارد و به خداشناسی درونی که منظور سؤال است، اشاره ندارد. مطابق توضیح بالا، قسمت اول و دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است یک مورد غلط که منظور سؤال نیست را در هر گزینه پیدا نمود و آن گزینه را حذف کرد. در گزینه‌های (۱) و (۴)، دوری از شقاوت توسط عقل و بیشتر اختیار است. در گزینه (۳)، شناخت بدی و زشتی توسط گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها صورت می‌گیرد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۹

آیه شریفه: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم»، به رهایی و نجات از آتش دوزخ، که یکی از آثار حق‌پذیر بودن به معنای تبعیت از عقل و دلیل و نافرمانی از هوی و هوس است، اشاره می‌کند.

جمع‌بندی ثمرات استفاده از عقل عبارتند از: «تشخیص حق از باطل»، «درک حقایق»، «دور شدن از جهل و نادانی»، «دور شدن از خوشی‌های زودگذر» و مطابق این آیه «قرار نگرفتن در آتش دوزخ»

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲۰

آیه شریفه: «آنها هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آن را به مسخره و بازی می‌گیرند؛ این به خاطر آن است که آنها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند»، به ارج نهادن به مقام نماز و بندگی خدا از آثار پیروی از عقل و خرد اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این آیه از متقین سخنی به میان نیامده است. گزینه‌های (۱) و (۴) پیام این آیه نمی‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۱

الف- با استناد به آیه شریفه: «آنها هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آن را به مسخره و بازی می‌گیرند؛ این به خاطر آن است که آنها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند»، ارج نهادن به مقام بندگی خدا (نماز)، مانع از به مسخره و بازی گرفتن نماز هنگامی که دیگران به آن دعوت شوند، می‌گردد. ب- با استناد به آیه شریفه: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم»، تبعیت از خرد در زندگی روزمره، مانع از «ورود به جهنم و خسران ابدی» می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به ترجمه آیات بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۲

الف- با استناد به آیه شریفه: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم»، گوش شنوا داشتن به معنای شنیدن و عمل کردن به پیام انبیای الهی عامل قرار نگرفتن در آتش دوزخ است.

نکته طلایی شنوا بودن و تبعیت از عقل و تعالیم انبیای در این دنیا دو نتیجه را به همراه دارد: ۱- قرار نگرفتن در آتش دوزخ ۲- دچار نشدن به حسرت اخروی

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۳

الف- خداوند انسان را صاحب اراده و آزاد آفرید و مسئول سرنوشت خود قرار داد. ب- با استناد به عبارت قرآنی: «إِمَّا شَاكِرًا وَّ إِمَّا كَفُورًا»، سیاسگزاری یا ناسپاسی انسان‌ها در برابر دعوت انبیا، بیانگر اراده و اختیار انسان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت قرآنی گزینه (۱)، به هدایت انسان از طریق انبیای الهی اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۲)، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها که امری فطری است اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۳)، به عبث و بیهوده نبودن آفرینش آسمان‌ها و زمین اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۲۹

الف- ابیات مورد سؤال، به آشنایی درونی انسان با خدا، یعنی فطرت خداشنای انسان اشاره دارند. ب- براساس این ابیات، هر کس در خود می‌نگرد یا به تماشای جهان می‌نشیند، خدا را می‌یابد و محبتش را در دل احساس می‌کند. ج- با وجود آشنایی درونی انسان با خداوند و گرایش فطری او به خدا، علت دور بودن و مهجور بودن انسان از خداوند، غفلت‌ها می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا ابیات مورد سؤال، به فطرت خداگرای انسان اشاره دارند ولی این گزینه بیانگر گرایش به نیکی‌ها می‌باشد. گزینه‌های (۳) و (۴) از نظر علمی نادرست می‌باشند زیرا عکس‌العمل انسان در برابر گناهان و تشخیص درستی از نادرستی، ریشه در گام نهادن مستمر در مسیر الهی ندارند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۳۰

الف- با وجود آشنایی درونی انسان با مبدأ هستی، گاهی غفلت‌ها سبب دوری ما از او و فراموشی یاد او می‌شود، ولی باز که به خود باز می‌گردیم (توبه /خودشناسی)، او را در کنار خود می‌یابیم و می‌گوییم: «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم» ب- نتیجه خوشناسی که خداوند را در کنار خود دیدن است، مفهوم حدیث امام علی (ع) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، به انتخاب خداوند به عنوان جامع‌ترین هدف انسان اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۳۱

خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم. از این‌روست که همه مافضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ربا و ظلم بیزاریم.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، نباید عجله کرد، بلکه باید با اندکی حوصله و دقت، گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا به پاسخ صحیح رسید. با توجه به اینکه هم شناخت خوبی و بدی و هم گرایش به خوبی و بیزاری از بدی، به صورت فطری و درونی است، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۳۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به اینکه گرایش به خوبی و بیزاری از بدی، به صورت فطری و درونی و ناآموخته است، گزینه (۱) که بیانگر آموختنی بودن آن است، نادرست می‌باشد. تشخیص خوبی و بدی در گزینه‌های (۲) و (۴)، به نیروی عقل مربوط می‌شود نه گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۳۳

خدای متعال، «شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن» و «شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن» را در وجود ما قرار داد (هدایت درونی) تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم (مفهوم: عبارت شریفه: «فألهمها فجورها و تقواها») از این‌روست که همه مافضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { هدایت الهی در طول تاریخ در گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱)، به هدایت انبیا مربوط می‌شود نه گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها. قسمت دوم گزینه (۱)، به هدایت بیرونی انسان‌ها از طریق ارسال انبیای الهی اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۳۴

الف- آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فألهمها فجورها و تقواها» به «گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها» اشاره دارد. ب- در این آیه، خداوند، ابتدا به «نفس» (روح انسان) سوگند یاد کرده است و پس از آن، به «آن که سامانش بخشید (خداوند)» سوگند یاد می‌کند. و در پایان، از الهام فجور و تقوا به انسان (فألهمها فجورها و تقواها) سخن گفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { «درک حقایق» در گزینه‌های (۲) و (۴)، به نیروی عقل انسان مربوط می‌شود نه گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا خداوند به نفس و روح انسان سوگند یاد کرده است نه به نفس لوامه.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۳۵

براساس آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فألهمها فجورها و تقواها»، منظور از «الهام فجور و تقوا»، این است که انسان به صورت فطری فضایی مانند کرامت، بزرگواری، صداقت و عدالت را دوست دارد و از دورویی، دلت، دون همتی و ظلم بیزار است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۲) و (۳)، به نیروی عقل انسان و گزینه (۴)، به نفس لوامه انسان اشاره دارند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۳۶

الف- آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فألهمها فجورها و تقواها» به «گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها» اشاره دارد. ب- در این آیه، خداوند، ابتدا به «نفس» (روح انسان) سوگند یاد کرده است و پس از آن، به «آن که سامانش بخشید (خداوند)» سوگند یاد می‌کند. و در پایان از الهام فجور و تقوا به انسان (فألهمها فجورها و تقواها) سخن گفته است.

توضیح بیشتر { این عبارت‌ها: «شناخت خیر و نیکی»، «روی آوردن به خیر و نیکی»، «شناخت بدی و زشتی»، «بیزاری از بدی و زشتی»، «دوست داشتن فضایل اخلاقی» و «تنفر از رذایل اخلاقی»، همگی بیانگر «گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها» و مفهوم عبارت قرآنی: «فألهمها فجورها و تقواها» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۳۷

الف- عبارت قرآنی: «فألهمها فجورها و تقواها: آن‌گاه بدکاری و تقوایش را به او الهام کرد»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد. ب- وجود این گرایش در انسان سبب می‌شود (علت) که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران آن برآید.

نکته طلایی { گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها علت وجدان و سرزنش پس از گناه است. گزینه (۱)، سوگند خداوند به نفس است که پیش از الهام فجور و تقوا از آن یاد شده است. گزینه (۲)، به نفس لوامه و گزینه (۴)، به اختیار انسان اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۳۸

الف- گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود (علت) که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران آن برآید. ب- قرآن کریم، عامل درونی این حالت را «نفس لوامه»؛ یعنی نفس سرزنشگر، نامیده و به آن سوگند خورده است.

روش تشخیص علت و معلول { علت همیشه مقدم بر پیدایش معلول بوده و وجود دهنده به معلول است. پس شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن، مقدم و علت روی آوردن به خیر و نیکی و پرهیز از گناه و زشتی است. کلماتی مانند «مولود، بازتاب و نتیجه»، مترادف معلول است. و کلماتی مانند «مولود، زاینده، عامل»، مترادف علت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۴۵

عقل با دوراندیشی، ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند و وجدان با محکمه‌هایش، ما را از راحت‌طلبی بازمی‌دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، مربوط به وجدان و نفس لوامه است. نشان دادن راه از چاه با روشنگری‌هایش در قسمت دوم گزینه (۱)، توسط انبیا صورت می‌گیرد نه توسط وجدان.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۴۶

مطابق تعالیم اسلامی عاملی درونی، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد. این میل سرکش که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند «نفس اماره» یعنی فرمان‌دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود.

نکته طلایی { نفس اماره نقطه مقابل عقل و وجدان است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۴۷

خداوند متعال برای اینکه انسان بتواند در مسیر رشد و کمال خود حرکت کند و به هدف خلقت یعنی تقرب به خدا دست یابد، سرمایه‌هایی در اختیارش قرار داده و عوامل سقوط و گناه و دور ماندن از هدف را نیز به ما معرفی کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴)، به جایگاه ویژه انسان در نظام هستی اشاره دارد که به تنهایی باعث حرکت انسان در مسیر کمال نمی‌شود. گزینه (۲) نادرست است، زیرا ارسال انبیا برای نشان داده راه سعادت و کمک کردن در پیمودن راه حق است و تشخیص حق از باطل کار عقل است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۴۸

خداوند متعال به ما یادآوری می‌کند که عاملی درونی، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

توضیح { عقل و وجدان از ما می‌خواهد در حد نیاز به تمایلات فروتر پاسخ دهیم و فرصتی فراهم کنیم که تمایلات معنوی و الهی در ما پرورش پیدا کند و آن زیبایی‌ها وجودمان را فرا بگیرند. هوی و هوس یا «نفس اماره» از ما می‌خواهد فقط به تمایلات بُعد حیوانی سرگرم و مشغول باشیم و از تمایلات عالی و برتر غافل بمانیم. (درس ۱۱ یازدهم)

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۴۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه { در روایات اسلامی، تعبیر «دشمن‌ترین دشمن انسان» درباره نفس اماره به کار رفته و در آیات قرآن، تعبیر «عدو مبین» یا «دشمن آشکار انسان»، درباره شیطان به کار رفته است. / در قسمت دوم سایر گزینه‌ها، دین و تعالیم الهی از سرمایه‌های بیرونی است نه فطری و درونی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۵۰

میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند «نفس اماره» یعنی فرمان‌دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود. حضرت علی (ع) درباره نفس اماره فرموده است: «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، تعبیر امام علی (ع) درباره نفس اماره نمی‌باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۳۹

الف- آیه شریفه: «فَالْهَمُّهَا فَجُورُهَا وَتَقْوَاهَا»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها و عبارت قرآنی: «لَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ» به وجدان و نفس لوامه انسان اشاره دارد. ب- وجود گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها در انسان سبب می‌شود (علت) که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران آن برآید. یعنی واکنش در برابر گناه، توسط نفس لوامه صورت می‌گیرد ولی معلول گرایش به نیکی است.

تمرین تست‌زنی { گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا هر دو قسمت آنها، بیانگر گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است و به نفس لوامه اشاره ندارند. در گزینه (۲)، از گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها و آیه آن سخنی به میان نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۴۰

علاوه بر پنج سرمایه درونی که در فطرت انسان نهاده شده است، خداوند پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی را همراه با کتاب راهنما برای ما فرستاد راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، با اندکی حوصله و دقت، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت تا به پاسخ صحیح رسید. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا نشان دادن راه، کار پیامبران است و بازداشتن از راحت‌طلبی، وظیفه وجدان است نه عقل. قسمت دوم گزینه (۴)، کار وجدان است نه انبیا الهی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۴۱

الف- «دوری از شقاوت»، ناظر بر قدرت اختیار انسان است.

ب- «تفر از دورویی»، توسط گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها صورت می‌گیرد.

ج- «دریافت حقایق»، به کمک قوه عقل انجام می‌شود.

نکته طلایی { سرزنش و ملامت پس از گناه و در اندیشه جبران آن برآمدن، توسط نفس لوامه صورت می‌گیرد ولی معلول و برخاسته از گرایش به نیکی می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۴۲

هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد. اگر کسی سرمایه‌ای اندک داشته باشد، به کاری کوچک روی می‌آورد. ولی هر چه بر این سرمایه افزون گردد، هدف‌های بزرگ‌تری را می‌تواند مدنظر قرار دهد و به کارهای ارزشمندتری رو آورد.

مقایسه { توانایی انجام کارهای بزرگ، با عزم و اراده انسان بستگی دارد. (درس ۸ دهم)

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۴۳

الف- انسان سرمایه‌های عظیم و ارزشمندی همچون عقل، وجدان (درونی و فطری) و راهنمایان الهی (بیرونی) دارد. سرمایه‌هایی که حیوانات و گیاهان از آن برخوردار نیستند. ب- از آنجا که ما بیش از حیوانات سرمایه و استعداد داریم قطعاً هدف و مسیر ما نیز باید متفاوت از آنها باشد.

توضیح { بین سرمایه و هدف، رابطه مستقیم وجود دارد. تفاوت در برخورداری از سرمایه و استعداد باعث تفاوت در مسیر و هدف می‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۴۴

اگر هدف از خلقت ما خوردن، خوابیدن و خوش بودن در این دنیای چند روزه بود، به سرمایه‌هایی همچون عقل و وجدان و پیامبران نیاز نداشتیم.

توضیح { دلیل متفاوت بودن هدف و مسیر ما با حیوانات این است که هدف ما باید به وسعت سرمایه‌هایمان باشد. بازداشتن از راحت‌طلبی در گزینه (۲)، کار وجدان است نه عقل. دور کردن از جهل در گزینه (۳)، کار عقل است نه انبیا الهی. گزینه (۴) نادرست است، زیرا هدف از زندگی در دنیا، رسیدن به قرب الهی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۵۱

خداوند از عاملی بیرونی خبر می‌دهد که خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد. کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد. این خود ما هستیم که به او اجازه وسوسه می‌دهیم یا راه فریب را بر او می‌بندیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیحات بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، چراکه شیطان بر انسان مسلط و چیره نیست و کار او وسوسه کردن و فریب دادن است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۵۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این تست، باید عین عبارت‌های کتاب را به خاطر آورد و بر اساس آن، گزینه صحیح را انتخاب نمود. زیبا نشان دادن گناه در قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، از راه‌های گمراه کردن شیطان است نه سوگند شیطان. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا با وجود این عوامل، انسان می‌تواند در دام گناه گرفتار نشود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۵۳

در روز قیامت که کار از کار گذشته و فرصتی برای توبه باقی نمانده، شیطان خطاب به دوزخیان، وعده خداوند را راست و وعده خودش را دروغ معرفی می‌کند.

روش مطالعه > یکی از موضوعاتی که هنگام مطالعه آیات و روایات باید مورد توجه قرار گیرد، مخاطب آیات و روایات و همچنین زمان و یا مکان بیان آنها می‌باشد که بارها در کنکور سؤال آمده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۵۴

این سخن شیطان به دوزخیان: «البتة من بر شما تسلطی نداشتیم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم»، بیانگر اختیار انسان در محدوده زندگی دنیوی اوست. عبارت شریفه «إِذَا شَاكَرَا وَإِنَّمَا كَفُورَا»، نیز به مختار بودن انسان اشاره می‌کند

مقایسه > نفس اماره بازدارنده از عقل و وجدان به منظور رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیوی است ولی شیطان بازدارنده از بهشت است. /
آیه گزینه (۱)، به وجدان یا نفس لؤامه انسان و آیه گزینه (۲)، به هدایت انسان از طریق ارسال انبیای الهی و آیه گزینه (۳)، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۵۵

با توجه به آیه شریفه: «شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد»، شیطان از طریق دعوت به شراب و قمار سه هدف دارد: ۱- ایجاد دشمنی و کینه بین افراد ۲- دور کردن از یاد خدا ۳- بازداشتن از نماز.

روش مطالعه > مجددا تأکید می‌کنم که آیات بخش «تدبیر» دین و زندگی دهم را با دقت بخوانید و تکرار نمایید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۵۶

با توجه به آیه شریفه: «کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است»، شیطان تلاش می‌کند تا کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، را از این راه‌ها فریب دهد: ۱- زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه در نظرشان ۲- سرگرم کردن به آرزوهای دور و دراز دنیایی.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه (۱)، در مورد شراب و قمار است. مطابق آیه مذکور، گزینه‌های (۲) و (۳)، نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۵۷

الف- آیه شریفه: «شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.» ب- بر اساس آیه شریفه: «آنها هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آن را به مسخره و بازی می‌گیرند؛ این به خاطر آن است که آنها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند.»

ج- آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.»

روش مطالعه > برای پاسخ دادن به این تست که نمونه آن در کنکور ۹۹ طرح شده است، باید به همراه فراگرفتن پیام آیات، متن آیات را نیز حفظ نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۵۸

الف- عقل انسان که از سرمایه‌های ویژه است، دور کننده از او خوشی‌های زودگذر می‌باشد. ب- شیطان که مانع بیرونی رشد است، دعوت کننده به شراب و قمار می‌باشد. ج- سرزنش و ملامت پس از گناه توسط نفس لؤامه صورت می‌گیرد و این امر ریشه در گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها (فألهمها فجورها و تقواها) دارد.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم سؤال، می‌توان به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. قسمت اول تمامی گزینه‌ها در مورد عقل صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، نادرست است، زیرا در مورد نفس اماره است نه شیطان. قسمت سوم گزینه (۲)، درباره نفس لؤامه است در حالی که سرزنش پس از گناه ریشه در گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۵۹

از بین عبارت‌های مذکور، عبارت‌های چهار قسمت «ب»، «ج»، «د» و «ه»، با هم تناسب دارند. قسمت ب: وجدان یا محکمه‌هایش، ما را از راحت‌طلبی باز می‌دارد. آیه شریفه: «و لا أقسم باللؤامه»، به این سرمایه رشد اشاره دارد. قسمت ج: دشمن‌ترین دشمن انسان نفس اماره اوست. این عامل درونی، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

قسمت د: عبارت شریفه: «إِذَا شَاكَرَا وَإِنَّمَا كَفُورَا»، بیانگر اختیار انسان است. خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا با استفاده از سرمایه عقل راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

قسمت ه: هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد (رابطه مستقیم). اگر کسی سرمایه‌ای اندک داشته باشد، به کاری کوچک روی می‌آورد ولی هر چه بر این سرمایه افزون گردد هدف‌های بزرگ‌تری را می‌تواند مدنظر قرار دهد و به کارهای ارزشمندتری رو آورد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > از بین پنج قسمت مذکور، قسمت «الف» نادرست است، زیرا قسمت اول آن بیانگر گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است ولی قسمت دوم آن، بیانگر راهنمایان الهی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۶۰

آیه شریفه: «إِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ إِذَا شَاكَرَا وَإِنَّمَا كَفُورَا»، به ترتیب، بیانگر هدایت انسان از طریق ارسال تعالیم الهی و اختیار انسان است. عبارت‌های دو قسمت: «ب» و «د»، پیام آیه شریفه: «إِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ إِذَا شَاكَرَا وَإِنَّمَا كَفُورَا» می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت «الف»، بیانگر نیروی عقل است نه اختیار و اراده انسان. قسمت «ج» نادرست است، زیرا به ناسپاسی انسان اشاره نشده اس (سپاسگزار یا ناسپاس). قسمت «ه»، از نظر علمی نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۶۶

الف- وجدان با محکمه‌هایش، ما را از راحت‌طلبی باز می‌دارد.
ب- ابزار کار شیطان برای «ایجاد دشمنی و کینه بین افراد»، «دور کردن از یاد خدا» و «بازداشتن از نماز»، قمار و شراب است.
ج- نفس اماره، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) در مورد عقل است که با دوراندیشی، ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۶۷

یکی از ویژگی‌هایی که در فطرت (نوع خاص آفرینش) انسان است، گرایش و دوست داشتن خوبی‌ها و بیزاری از بدی‌هاست که در آیه: «فَالْهَمَّهَا فَجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا»، به آن اشاره شده است.

توضیح { ویژگی‌های فطری انسان: ۱- عقل و اختیار: آیه «أما شاکراً و أما کفورا...» ۲- دوست داشتن فضائل اخلاقی و بیزاری از رذائل اخلاقی: آیه «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها» ۳- میل به زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدود ۴- گریز از فنا و نابودی و جست‌وجوی زندگی جاودانه

گزینه (۱)، در درس ۷ دوازدهم درباره توبه آمده است. گزینه (۲)، به حتمی بودن معاد و گزینه (۴)، به عبث و بیهوده نبودن خلقت انسان اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۶۸

الف- وجدان با محکمه‌هایش، انسان را از راحت‌طلبی باز می‌دارد. وجدان اخلاقی، نام دیگر نفس لوامه است. ب- خداوند شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود انسان قرار داده است. بنابراین، انسان سرمایه شناخت نیکی و بدی را دارد، اما گرایش به نیکی و بیزاری از بدی را دارا می‌باشد (نه گرایش به بدی). این سرمایه از آیات «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها» قابل برداشت است.

جمع‌بندی { - بازدارنده از راحت‌طلبی = وجدان (نفس لوامه)
- بازدارنده از عقل و وجدان = نفس اماره
- بازدارنده از بهشت = شیطان
- بازدارنده از خوشی زودگذر = عقل

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۶۹

الف- نفس اماره انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد. ب- امام علی (ع) می‌فرماید: «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) از راه‌های فریب شیطان است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۷۰

خداوند پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی را همراه با کتاب راهنما برای ما فرستاد تا راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر اختیار انسان است نه هدایت انبیا. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا برای نشان دادن راه از چاه کتاب لازم است و برای از بین بردن تبعیضات اجتماعی، قسط و عدل لازم است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۶۱

الف- بر اساس آیات قرآن کریم، شیطان برای فریب دادن کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، از این دو روش استفاده می‌کند: ۱- زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه (نه دنیا) در نظرشان ۲- سرگرم کردن به آرزوهای طولانی ب- بر اساس آیه شریفه: «و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می‌کردند، در نظرشان زینت داد.» «زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه (نه دنیا)»، از راه‌های فریب شیطان است.

ج- آیه شریفه: «شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۶۲

«طغیان گر درونی انسان» همان نفس اماره اوست. امام علی (ع) در مورد این مانع درونی رشد فرموده است: «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست» خدای متعال ما یادآوری می‌کند که عاملی درونی، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب»، ویژگی شیطان است. قسمت «ج»، دو اشکال دارد: اول اینکه تعبیر «دشمن آشکار» درباره شیطان است نه نفس اماره. دوم اینکه نفس اماره از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد نه عقل و دین.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۶۳

بر اساس آیه شریفه: «کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { دو قسمت «ب» و «ج»، روش‌های فریب شیطان در مورد همه انسان‌ها از طریق قمار و شراب است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۶۴

الف- «زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه (نه دنیا) در نظر انسان» و «سرگرم کردن به آرزوهای طولانی»، از راه‌های فریب شیطان است. ج- کار شیطان، وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا اینکه شیطان خود را برتر از آدمیان می‌پندارد، پندار باطل شیطان است. قسمت «د» نادرست است، زیرا شیطان سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۶۵

الف- قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است، زیرا خداوند در دو آیه زیر از دام شیطانی «زیبا نشان دادن گناه» سخن گفته است: ۱- «و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می‌کردند، در نظرشان زینت داد.» ۲- «کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است.»

ب- آیه شریفه: «شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.»

ج- ابزار کار شیطان برای «ایجاد دشمنی و کینه بین افراد»، «دور کردن از یاد خدا» و «بازداشتن از نماز»، قمار و شراب است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۷۱ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

الف- آیه شریفه: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم.» به ضرورت استفاده از نیروی عقل تأکید دارد. ب- آیه شریفه: «قل هل یستوی الذین یعلمون و الذین لایعلمون إنما یتذکر أولوا الالباب»، نیز به عقل‌گرایی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینۀ (۱)، به اصلی‌ترین و برترین هدف انسان یعنی قرب و نزدیکی به خداوند اشاره دارد. آیه گزینۀ (۳)، به اطاعت از خدا و رسولش و امامان^(ع) اشاره دارد. آیه گزینۀ (۴)، به سرمایه‌فطری اختیار و انتخاب اشاره دارد.

۱۷۲ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

با توجه به آیه شریفه: «إنا هدیناه السبیل إِمَّا شاکراً و إِمَّا کفوراً»، اطاعت از دستورات خداوند (قل إن صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین)، مصداق سپاسگزاری از نعمت هدایت و نافرمانی از دستورات الهی (و من الناس من یتخذ من دون الله أندادا یحیونهم کحب الله)، مصداق ناسپاسی از نعمت هدایت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینۀ (۱)، مصداق اطاعت از دستورات الهی و سپاسگزاری از نعمت هدایت نمی‌باشد. قسمت دوم گزینۀ‌های (۲) و (۳)، نافرمانی از دستورات الهی و مصداق ناسپاسی از نعمت هدایت نمی‌باشد.

۱۷۳ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

الف- جامع‌ترین و اصلی‌ترین هدف زندگی انسان، نزدیکی و تقرب به خداست که در عبارت قرآنی: «فعدت الله ثواب الذنبا و الآخرة» بیان شده است. ب- خودشناسی سودمندترین شمرده شده است که این فرمایش امام علی^(ع): «هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند»، مصداقی از خودشناسی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینۀ‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۱)، نگرستن به عالم بیرون است نه درون.

۱۷۴ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

الف- این مفهوم که: «همه ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم»، به دلیل وجود گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها در درون ماست. ب- آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها»، به این سرمایه‌درونی انسان اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست متوسط و از نوع ارتباط متن با آیه است. گزینۀ (۱)، به پنجمین سرمایه‌رشد، یعنی «وجدان یا نفس لوامه» و آیه گزینۀ (۲)، به دومین سرمایه‌رشد، یعنی «اراده و اختیار» آدمی اشاره دارد. آیه گزینۀ (۲)، به عام‌ترین سنت الهی، یعنی «بتلا و آزمایش» اشاره دارد. (درس ۶ دوازدهم)

۱۷۵ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

الف- شیطان که دشمن آشکار انسان است در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است، به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد، اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم، البته من بر شما تسلطی نداشتم، فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا ...» ب- براساس این آیه، عامل اصلی ارتکاب گناه خود انسان است و شیطان و عوامل بیرونی هیچ تسلطی بر انسان نداشته‌اند و او خود باید میان خیر و شر انتخاب نماید.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست مفهومی است که باید با تسلط بر درسنامه و یات و احادیث به آن پاسخ داد. کوتاه‌ترین راه برای تشخیص و انتخاب گزینۀ صحیح، استفاده از روش حذف گزینه‌های نادرست است. گزینۀ‌های (۱) و (۳)، درباره دشمن درونی، یعنی نفس اماره است ولی صورت سؤال در مورد دشمن بیرونی و شیطان است. گزینۀ (۴) از نظر علمی نادرست است، زیرا وجدان یا نفس لوامه انسان را از گناه باز می‌دارد نه اینکه به آن دعوت کند.

۱۷۶ ☆☆☆☆ گزینۀ ۴

الف- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر تقرب به خدا، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادهای او و چگونگی به کارگیری این سرمایه‌ها و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر تقرب به خداوند و نحوه مقابله یا اجتناب از این موانع است. ب- آیه شریفه: «إِنَّا هَدینَا السبیل إِمَّا شاکراً و إِمَّا کفوراً»، به قدرت اختیار و انتخاب از ویژگی‌های فطری انسان اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید به متن درس تسلط داشت و حتماً باید با صبر و حوصله، پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینۀ صحیح اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۳)، نادرست است، زیرا موضع انسان در برابر هدایت انبیا، سپاسگزاری یا ناسپاسی است نه فقط شکرگزاری.

۱۷۷ ☆☆☆☆ گزینۀ ۲

بر اساس آیه شریفه: «کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است»، شیطان تلاش می‌کند تا کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، را از این راه‌ها فریب دهد: ۱- زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه در نظرشان ۲- سرگرم کردن به آرزوهای دور و دراز دنیایی.

تحلیل تست ۹۹ { طرح این سؤال مفهومی از بخش «تدبر در قرآن»، در کنکور ۹۹، یادآور این موضوع است که برای دستیابی به درصد بالای دین و زندگی، تمام نکات و مفاهیم هر درس حتی اندیشه و تحقیق‌ها را هم باید با دقت تمام مطالعه نمود. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۷۸ ☆☆☆☆ گزینۀ ۱

خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او قرار داده است. اینها نشان می‌دهد خداوند متعال انسان را گرامی داشته و برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل شده است.

تحلیل تست ۹۹ { با توجه به اینکه این تست، برگرفته از متن کتاب است، تشخیص پاسخ صحیح برای دانش‌آموزانی که بر متن درس تسلط دارند، کار دشواری نیست. گزینۀ (۲)، بیانگر اعطای نیروی عقل به انسان است. گزینۀ (۳)، بیانگر هدایت انسان از طریق انبیای الهی است. گزینۀ (۴)، بیانگر مفهوم انسان‌شناسی است.

ارتباط { آیات و احادیثی که بیان‌گر جایگاه انسان‌ها در نظام خلقت باشند و یا به برتری انسان‌ها بر سایر مخلوقات اشاره داشته باشند، بیانگر اولین راه «تقویت عزت نفس» یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» می‌باشند.

۱۷۹ ☆☆☆☆ گزینۀ ۳

الف- گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که در مقابل گناه و زشتی و اکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد، ۱- خود را سرزنش و ملامت کند ۲- و در اندیشه جبران آن برآید. قرآن کریم، عامل درونی این حالت را «نفس لوامه»؛ یعنی نفس سرزنشگر، نامیده و به آن سوگند خورده است. (و لا أقسم بالنفس اللوامة) ب- و خطاب الهی به این گونه افراد این است که: «لَا تَنْقُطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ یَغْفِر الذنوب جمیعاً» (درس ۷ دوازدهم)

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی با درس ۷ سال دوازدهم است. قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا سؤال نشده که اندیشه جبران بدی‌ها و زشتی‌ها ریشه در چه چیزی دارد. قسمت دوم گزینۀ (۴) نادرست است، زیرا این عبارت قرآنی، در مورد اهل ایمان و عمل صالح است نه افراد گناه‌کار که دچار سرزنش و ملامت وجدان شده‌اند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۵
 خدای متعال، علاوه بر اینکه عوامل رشد و کمال را به ما نشان داده، عوامل سقوط و گناه و دور ماندن از هدف را نیز به ما معرفی کرده است. مهم‌ترین موانع رسیدن به هدف، نفس اماره و شیطان است که با وسوسه کردن و فریب دادن باعث سقوط انسان می‌شود.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است که برای پاسخ دادن به آن باید با دقت کامل گزینه‌های نادرست را حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا تمایلات دانی در ذات خود بد نیستند. گزینه (۳) نادرست است، زیرا شیطان با زیبا و لذت بخش نشان دادن گناه (نه دنیا) باعث سقوط انسان می‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۶
 الف- آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فآلهمها فجورها و تقواها»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد که یکی از ویژگی‌های فطری و خاص انسان است که او را از سایر مخلوقات متمایز می‌سازد. ب- آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الارض و ما بینهما لاعین»، به حکیمانه و هدفمند بودن نظام آفرینش اشاره دارد و درک این حقیقت که جهان آفرینش حکیمانه است، یک استدلال عقلی است و از طریق تفکر در آیات و نشانه‌های الهی به دست می‌آید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها این تست، یک تست کاملاً مفهومی و دشوار است که فقط از طریق حذف گزینه‌های نادرست می‌توان به پاسخ آن رسید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فآلهمها فجورها و تقواها»، به حکیمانه و هدفدار بودن خلقت اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الارض و ما بینهما لاعین»، به جایگاه ویژه انسان در نظام هستی اشاره ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۷
 این فرمایش مولای متقیان امام علی^(ع): «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست»، درباره نفس اماره به کار رفته است و بیانگر این مفهوم است که هر انسانی برای مقابله با این دشمن درونی باید آماده باشد. و برای موفق شدن در این میدان، نفس لوامه یا وجدان می‌تواند ما را یاری رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، مفهوم این فرمایش امام علی^(ع) نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱)، با توجه به صورت سؤال، یک سرمایه الهی نیست، بلکه یک مانع درونی در رسیدن به هدف است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۸
 آیه مورد سؤال و این حقیقت که «خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او قرار داده است»، نشان می‌دهد که خداوند متعال انسان را گرامی داشته و برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، به نیروی اراده و اختیار انسان و گزینه (۳)، به نیروی عقل و خرد آدمی و گزینه (۴)، به هدایت انسان از طریق ارسال انبیای الهی اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۹
 الف- این عبارت: «خدای متعال، ما را مسئول سرنوشت خودمان قرار داد»، بیانگر نیروی اراده و اختیار انسان و مفهوم آیه شریفه: «انا هدیناه السبیل اما شاکرا و اما کفورا» است. ب- این عبارت: «بیهودگی در نظام آفرینش جایگاهی ندارد»، بیانگر حکیمانه بودن نظام آفرینش و مفهوم آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الارض و ما بینهما لاعین» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد و به اختیار انسان اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۳)، به حکیمانه و هدفمند بودن نظام جهان اشاره دارد در صورتی که در صورت سؤال مردود شمردن بیهودگی مورد نظر است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۸۰
 خداوند متعال به ما یادآوری می‌کند که عاملی درونی، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد. میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند، «نفس اماره» یعنی فرمان‌دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از متن درس و با سطح دشواری متوسط است که با مطالعه دقیق متن کتاب و اندکی دقت در حذف گزینه‌های نادرست، می‌توان پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، به توصیف نفس لوامه یا وجدان پرداخته است. گزینه‌های (۲) و (۳)، در مورد شیطان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۱
 خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او قرار داده است. اینها نشان می‌دهد خداوند متعال انسان را گرامی داشته و برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل شده است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از متن درس و با سطح دشواری متوسط است که با حفظ عین عبارت‌های کتاب، می‌توان پاسخ صحیح را انتخاب نمود. نشان دادن عوامل رشد و امکان شناخت آنها در گزینه‌های (۳) و (۴)، نمی‌تواند بیانگر جایگاه ویژه انسان در نظام هستی باشد بلکه برخوردار شدن از آنها می‌تواند بیانگر این موضوع باشد. گزینه (۱)، چون به صورت بیرونی است، بیانگر جایگاه ویژه انسان در نظام هستی نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸۲
 شیطان در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است، به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد، اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم. البته من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا. نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید.»

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از آیات درس و با سطح دشواری متوسط است که با حفظ عین عبارت‌های درس، به آسانی می‌توان پاسخ صحیح را انتخاب نمود. با استناد به متن صریح آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۸۳
 الف- میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند، «نفس اماره» یعنی فرمان‌دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود. حضرت علی^(ع) درباره نفس اماره فرموده است: «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست». ب- خداوند به ما یادآوری می‌کند که عاملی درونی (نفس اماره)، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و متوسط رویه دشوار است که برای پاسخ دادن به آن باید از روش حذف گزینه کمک گرفت. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد شیطان که دشمن آشکار انسان است، می‌باشد نه درباره نفس اماره و دشمن‌ترین دشمن انسان.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۴
 رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او (معلول) فقط با گام برداشتن به سوی این هدف (نزدیکی و تقرب به خدا - علت) میسر می‌شود. اولین گام برای حرکت انسان در این مسیر (تقرب به خدا)، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعداد‌های او و چگونگی به کارگیری این سرمایه‌ها و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر تقرب به خداوند و نحوه مقابله یا اجتناب از این موانع.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است که جواب نامشخصی دارد و برای پاسخ دادن به آن باید با توجه به کلمات کلیدی صورت سؤال، هوشمندانه گزینه‌های نامربوط را حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. سایر گزینه‌ها، از اقدامات عملی برای حرکت به سوی کمال نمی‌باشند، بلکه مربوط به قبل از حرکت می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۹۰

کار شیطان وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { برای پاسخ دادن به این سؤال، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارت کتاب، به سؤال پاسخ داد. مطابق توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۹۱

آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد. خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم. از این‌روست که همه مافضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا بعد از گناه سراغ انسان می‌آید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۹۲

الف- «تغفر و بیزاری از دورویی و دلت و دون‌همتی» برخاسته از گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها می‌باشد. ب- «سرزنش و ملامت پس از گناه»، توسط وجدان و نفس لوامه صورت می‌گیرد ولی برخاسته از گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها می‌باشد.

مقایسه { نفس اماره به هدف رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیا به گناه دعوت می‌کند و عقل با دوراندیشی عقلی، ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۹۳

از راه‌های فریب شیطان، آراستن و زیبا نشان دادن گناه است نه دنیا.

نکته طلایی { «زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه در نظرشان» و «سرگرم کردن به آرزوهای دور و دراز دنیایی»، دام‌های فریب شیطان برای کسانی است که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۹۴

«عکس‌العمل نشان دادن انسان در مقابل گناه و زشتی و سرزنش و ملامت گناه‌کار پس از ارتکاب گناه»، توسط وجدان و نفس لوامه صورت می‌گیرد ولی برخاسته از گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها می‌باشد. آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد.

توضیح { کلماتی مانند «برخاسته از ... است.» و یا «ریشه در ... دارد، بیانگر معلول است. یعنی «معلول ... است» و در این جاهای خالی ما باید به دنبال علت آنها باشیم.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۹۵

«نفس لوامه یا وجدان»، به دلیل عظمت و جایگاهش، مورد سوگند باری تعالی قرار گرفته است. ظهور و بروز این مرتبه نفس به هنگام ارتکاب گناه است و علت و مسبب آن، گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها می‌باشد آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد.

تمرین تست زنی { در هنگام پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، با حذف گزینه‌های نادرست، می‌توانیم در زمانی کمتری و بدون خطا به پاسخ صحیح برسیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۹۶

این سخن شیطان خطاب به گناه‌کاران در قیامت که: «مرا سرزنش نکنید و خود را سرزنش کنید»، بیانگر این حقیقت است که در هنگام ارتکاب گناه، شیطان هیچ تسلطی بر انسان ندارد و کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.

توضیح { این قسمت آیه، بیانگر مسئولیت‌پذیری انسان در برای اعمال و رفتارش از شواهد مختار بودن انسان است. (درس ۵ دوازدهم)

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۹۷

این سخن شیطان به گناه‌کاران در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است: «البتة من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم.»، بیانگر اختیار انسان در محدوده زندگی دنیوی اوست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، سخن شیطان به گناه‌کاران در قیامت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۹۸

الف- شیطان خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد. ب- بر اساس مطابق آیات قرآن، شیطان از طریق «زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه»، انسان را فریب می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، سوگند شیطان بازداشتن از بهشت است نه وارد کردن به جهنم. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا کار شیطان زیبا نشان دادن گناه است نه دنیا.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۹۹

آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد. خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم. از این‌روست که همه مافضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، معلول و نتیجه گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است. گزینه (۳)، بیانگر مختار بودن انسان و گزینه (۴)، به ارسال تعالیم الهی برای هدایت انسان اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۰۵

بُعد روحانی و غیر جسمانی (مجرد) انسان، تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود (تلاشی‌ناپذیری) و بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک ویژگی که برخلاف آنچه از ما خواسته شده را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نماییم. در گزینه‌های (۱) و (۲)، عبارت «تلاشی‌پذیری به معنای متلاشی شدن» و در گزینه (۴)، واژه «تحلیل‌پذیری»، ویژگی بُعد جسمانی و غیر روحانی انسان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۰۶

پیامبران الهی و پیروان آنان، مرگ را پایان‌بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند؛ بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند. یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها بای پاسخ دادن به این تست، باید با تأمل گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا احتمال خطا از بین برود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا پیامبران الهی و پیروان آنان، مرگ را غروبی برای جسم و تن انسان می‌دانند نه غروبی برای جان (یا روح) او. گزینه (۳)، تعبیری است که الهیون درباره زندگی دنیوی به کار برده‌اند نه برای مرگ. گزینه (۴) نادرست است، زیرا از دیدگاه الهیون، مرگ انتقال از زندان به قصر است نه برعکس.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۰۷

دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است: بُعد جسمانی (غیر مجرد) مانند سایر اجسام و مواد، دائم در حال تجزیه و تحلیل است و سرانجام فرسوده و متلاشی می‌شود. (تلاشی‌پذیری) ولی بُعد روحانی و غیر جسمانی (مجرد) انسان، تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن به این تست، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، در مورد جسم انسان بعد از مرگ نادرست است، چراکه جسم انسان پس از مرگ متلاشی می‌شود. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر ویژگی بُعد جسمانی انسان است نه روحانی او.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۰۸

این عبارت‌ها، بیانگر دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان درباره مرگ است: مرگ پایان‌بخش دفتر زندگی نیست؛ بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان است. یا پلی است که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۳)، دیدگاه منکرین معاد و سخن کافران است که به انکار معاد و حیات پس از مرگ می‌پردازند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۰۹

رسول خدا^(ص) فرمود: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.»

مقایسه امام علی^(ع) در مورد شناخت ارزش خود و نفروختن خود به بهای اندک فرموده‌اند: «أَنَّهُ لَيْسَ لِنَفْسِكَ ثَمَنٌ إِلَّا الْحَيَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا : هَمَانَا بِهَائِي لِجَانِ جَانِ شَمَا جَزْ بَهْشْتِ نَيْسْتِ، پَس [خود را] به کمتر از آن نفروشید.» (درس ۱۱ یازدهم)

درس سوم: پنجره‌ای به روشنائی

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۵۰	۹	۵
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۴	۵	۵

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۰۰

الف- گام نهادن انسان در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف (قرب الهی) به او داده شده است. (درس ۱ دهم)
ب- برای رسیدن به هدف خلقت سرمایه‌هایی در اختیار انسان قرار داده شده است ما برای استفاده از این سرمایه‌ها فرصت محدودی داریم. فرصتی که با مرگ انسان پایان می‌یابد.
ج- بندگی خداوند، هدف نهایی از خلقت انسان نمی‌باشد، بلکه ابزار رسیدن به آن است.

روش مطالعه این درس این درس از درس‌های مهم و مفهومی دین و زندگی سال دهم است. ابتدا متن این درس را بدون آیات و روایاتی که داخل کادر آمده را چند بار مطالعه کنید تا یک تصور کلی از این درس را در ذهن خود مجسم سازید، سپس متن و آیات و روایات درس که از اهمیت زیادی برخوردار است را به طور کامل بررسی و مطالعه کنید.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۰۱

از پرسش‌های فراگیری که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است، چیستی مرگ و آینده انسان پس از آن است.
توضیح در درس اول سال یازدهم می‌آموزیم که سوالات مربوط به مرگ و حیات پس از آن، مربوط به نیاز دوم از نیازهای اساسی و برتر انسان یعنی «درک آینده خویش» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۰۲

انسان‌ها در برخورد با مسئله مرگ، دو دیدگاه دارند: دیدگاه معتقدین به معاد و منکرین آن. منکرین معاد معتقدند هنگامی که انسان چشم از این دنیا فرو می‌بندد و پرونده زندگی چندین ساله‌اش با مرگ بسته می‌شود، یکباره راهی دیار فنا و نیستی می‌شود. در این دیدگاه، داستان زندگی انسان پایانی اندوهناک دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها دیدگاه معتقدین به معاد را درباره مرگ بیان می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۰۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح در آخر همین درس اشاره شده است که گروهی هستند که به معاد اعتقاد بدون باور قلبی دارند. دو پیامد انکار معاد شامل این افراد می‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۰۴

دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های دیگر، در مورد مرگ و زندگی پس از آن است نه در مورد آفرینش انسان.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۱۰

باهوش‌ترین مؤمنان از نظر رسول خدا^(ص): «آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.»

مقایسه از امیرالمؤمنین علی^(ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.» (درس ۸ دهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۱۱

در دیدگاه پیامبران الهی، زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی در جهان دیگر معنا می‌یابد.

توضیح در آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب»، زندگی دنیوی سرگرم و بازی (نه پوچ و بی‌ارزش) معرفی شده است، بنابراین قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، در این درس و درس‌های دیگر در خصوص زندگی دنیوی از نظر الهیون به کار نرفته است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۱۲

در دیدگاه معتقدین به معاد، زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی در جهان دیگر (آخرت) معنا می‌یابد. آن گونه که پیامبر^(ص) می‌فرماید: «الناس نيام فاذا ماتوا، انتبهوا مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بیدار می‌شوند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است. آیه گزینه (۲)، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (نه خوابی کوتاه و گذرا) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحيوان) تأکید می‌کند. آیه گزینه (۴)، اولین پیامد اعتقاد به معاد را که ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی است، بیان می‌کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۱۳

الف- قرآن کریم در آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب به معنای سرگرمی و بازی نه عبث و باطل) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحيوان) تأکید می‌کند. ب- اعتقاد به «لهو و لعب بودن حیات این دنیا» و «برتر و حقیقی بودن حیات آخرت»، مبین دیدگاه پیامبران الهی نسبت به مرگ است.

روش تست‌زدن هنگام پاسخ دادن به این تست، بدون توجه به شماره آیه، تنها با مقایسه گزینه‌ها می‌توانید پاسخ صحیح را پیدا کنید. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، در مقایسه با لهو و لعب نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۱۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح اگر به دنیا بدون در نظر گرفتن آخرت نگاه شود، چیزی جز لهو و لعب نیست و حیات حقیقی برتر (لهی الحيوان) از آن آخرت است. گزینه (۲)، سخن کافران در خصوص انکار معاد است. گزینه (۳)، نتیجه انتخاب خداوند به عنوان برترین هدف در زندگی دنیوی را بیان می‌کند. گزینه (۴)، به اولین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۱۵

مطابق آیه شریفه: «و إن الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون»، اگر به دنیا به عنوان یک امر مستقل (بدون در نظر گرفتن آخرت) نگریسته شود، چیزی جز لهو و لعب (به معنای سرگرمی و بازی) نیست و حیات حقیقی برتر (لهی الحيوان) از آن آخرت است.

توضیح دنیا زمانی کم ارزش است که به تنهایی مقصد و مورد نظر باشد؛ ولی برای مؤمنین به آخرت، به تعبیر رسول خدا^(ص): «الدنيا مزرعة الآخرة». در گزینه (۱)، عبارت «امری پوچ و باطل» و در گزینه‌های (۲) و (۴)، عبارت «خواری و سرافکندگی»، ترجمه «لهو و لعب» در آیه مورد سؤال نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۱۶

الف- قرآن کریم در آیه شریفه: «و إن الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحيوان) تأکید می‌کند. ب- این آیه و حدیث: «الناس نيام فاذا ماتوا، انتبهوا مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بیدار می‌شوند.» با یکدیگر تناسب معنایی داشته و هر دو بیانگر دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان درباره مرگ می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مفهوم حدیث: «الناس نيام فاذا ماتوا، انتبهوا» می‌باشد نه آیه مورد سؤال. قسمت دوم گزینه (۲)، به دومین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی نهراسیدن از مرگ و آمادگی برای شهادت در راه خداوند، اشاره دارد. در صورتی که آیه مورد سؤال، بیانگر دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان را درباره مرگ و زندگی پس از آن است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۱۷

الف- اولین پیامد اعتقاد به معاد این است که با اعتقاد به معاد، پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی‌گیرد. ب- آیه شریفه: «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»، نیز به این پیامد اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ و حیات پس از آن است نه پیامد اعتقاد به آن.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۱۸

الف- عبارت قرآنی: «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»، به اولین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه برای فعالیت و کار، اشاره می‌کند. ب- مطابق آیه شریفه: «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»، این سه مورد «ایمان به خدا»، «ایمان به آخرت» و «انجام عمل صالح»، علت و ایجاد کننده عبارت قرآنی: «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون» می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، علت عبارت قرآنی: «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون» نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد می‌باشد نه اولین پیامد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۱۹

الف- اولین پیامد اعتقاد به معاد این است که پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی‌گیرد. ب- این شور و نشاط به این دلیل است که وی می‌داند که هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاداش نمی‌ماند. حتی اگر آن کارها به چشم کسی نیاید، و نیز اطمینان دارد که اگر در این مسیر ظلمی به او بشود و نتواند داد خود را از ظالمان بستاند، قطعا در جهان دیگری خداوند آنها را به سزای اعمالشان خواهد رساند. (تحقق کامل عدالت در آخرت)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا معتقد به معاد می‌داند که هیچ یک از کارهای نیک او در جهان آخرت (نه در دنیا) بی‌پاداش نمی‌ماند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۲۰

انسان معتقد به معاد دارای انرژی فوق‌العاده و همتی خستگی‌ناپذیر می‌شود و از کار خود لذت می‌برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می‌کوشد و می‌داند که هر چه بیشتر در این راه گام بردارد، آخرت او زیباتر خواهد بود.

نکته طلایی این سه حدیث پیامبر^(ص): «برای بقا خلق شده‌اید، ...» و «باهوش‌ترین مؤمنان ...» و «الناس نيام ...» و آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب...»، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد است و آیه شریفه: «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»، اولین پیامد اعتقاد و باور قلبی به این سه حدیث و آیه است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا معتقد به معاد می‌داند که هیچ یک از کارهای نیک او در جهان آخرت (نه در دنیا) بی‌پاداش نمی‌ماند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

روش مطالعه ﴿ برای پاسخ دادن به سؤالات مربوط به دومین پیامد اعتقاد به معاد، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارتهای کتاب گزینه صحیح را انتخاب نمود.﴾

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۲۷

نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می خواهند تا بتوانند با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها، در این جهان زمینه رشد خود را فراهم آورند و با اندوخته ای کامل تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ﴿ آرزوی مرگ در گزینه های (۲) و (۳)، در مورد خداپرستان حقیقی به طور کامل نادرست است. گزینه (۴)، در موردی است که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، انسان ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود، راه آزادی انسان ها را هموار کنند.﴾

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲۸

نهراسیدن از مرگ سبب می شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان تر (نه دشوارتر) شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد. و آن گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، انسان ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود، راه آزادی انسان ها را هموار کنند.

نکته طلایی ﴿ زندگی همراه با ننگ و ذلت، عامل سعادت یافتن مرگ از دیدگاه الهیون است.﴾

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ﴿ قسمت اول گزینه های (۲) و (۴)، به اولین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد، در صورتی که شهادت طلبی مربوط به دومین پیامد آن است. قسمت دوم گزینه (۱)، علت ایجاد کننده شهادت طلبی نمی باشد، بلکه برای رفع همان مشکل است.﴾

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۳۰

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ﴿ قسمت اول گزینه های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا درخواست عمر طولانی خداپرستان حقیقی از خداوند برای این است که بتوانند با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها در این جهان زمینه رشد خود را فراهم آورند. قسمت دوم گزینه (۴)، با توجه به متن کتاب نادرست است.﴾

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۳۱

آن گاه که امام حسین (ع) در دو راهی ذلت و شهادت قرار گرفت، شهادت را برگزید و فرمود: «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی بینم.»

مشابهت طلایی ﴿ این فرمایشات امام حسن (ع)؛ «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی بینم.» و «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت های پهناور و نعمت های جاوید عبور می دهد. پس کدامیک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟»، هر دو بیانگر نهراسیدن از مرگ و آمادگی برای فداکاری در راه خداوند (شهادت طلبی)، به عنوان دومین پیامد اعتقاد به معاد است.﴾

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲۱

الف- اولین پیامد اعتقاد به معاد این است که پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی گیرد. ب- انسان معتقد به معاد دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر می شود و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد و می داند که هر چه بیشتر در این راه گام بردارد، آخرت او زیاتر خواهد بود. ج- آیه شریفه «من آمن بالله و اليوم الآخر و...» نیز به اولین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ﴿ سایر گزینه ها اولین پیامد اعتقاد به معاد نمی باشند. گزینه (۱)، به هدایت انسان ها از طریق ارسال انبیای الهی که از سرمایه های بیرونی رشد است، اشاره دارد. گزینه (۲)، نتیجه انتخاب خداوند به عنوان اصلی ترین هدف انسان در زندگی خود است. گزینه (۴)، به حقیقی بودن زندگی اخروی در مقابل کم ارزش بودن زندگی دنیوی اشاره دارد.﴾

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۲۲

از بین رفتن ترس از مرگ، دومین پیامد و نتیجه اعتقاد به معاد است بدین صورت که انسان دیگر، ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خدا است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ﴿ گزینه (۲) بر عکس بیان شده است، زیرا امام حسین (ع) می فرماید: «کدامیک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟» گزینه (۳) نادرست است، زیرا معتقدین به معاد در چنین شرایطی به استقبال شهادت می روند. گزینه (۴)، اولین پیامد اعتقاد به معاد را بیان می کند نه دومین پیامد اعتقاد به معاد را.﴾

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۳

خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می کنند و زیبا هم زندگی می کنند؛ اما به آن دل نمی سپرند؛ از این رو، مرگ را ناگوار نمی دانند. آنان معتقدند که مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که زندگی را محدود به دنیا می بینند یا با کوله باری از گناه با آن مواجه می شوند.

روش مطالعه ﴿ برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید متن کتاب را حفظ نمود و با به یاد آوردن کلمات و عبارتهای درس به این سؤال پاسخ داد.﴾

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح ﴿ علت همیشه تقدم وجودی بر معلول دارد. دلیل ناگوار نبودن مرگ از نظر خداپرستان حقیقی این است که در دنیا زیبا زندگی می کنند؛ اما به آن دل نمی سپرند.﴾

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۲۵

نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می خواهند تا بتوانند با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها، در این جهان زمینه رشد خود را فراهم آورند و با اندوخته ای کامل تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.

مشابهت طلایی ﴿ این عبارت: «چنین انسانی دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر می شود و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد.»، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی» است. عبارت: «آنان از خداوند عمر طولانی می خواهند تا بتوانند با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها، در این جهان زمینه رشد خود را فراهم آورند.»، بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد یعنی «نهراسیدن از مرگ و آمادگی برای فداکاری در راه خداوند (شهادت طلبی)» است.﴾

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۳۲

این روایت: «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.» به نهراسیدن از مرگ و آمادگی برای فداکاری در راه خداوند (شهادت طلبی)، به عنوان دومین پیامد اعتقاد به معاد، اشاره می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه‌های (۱) و (۲)، به اولین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی» اشاره دارند. گزینه (۳) نادرست است، زیرا این حدیث، به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد نه به دیدگاه انبیای الهی درباره مرگ و حیات پس از آن.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۳۳

امام حسین (ع) خطاب به یاران خود نیز فرمود: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد. پس کدامیک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟»

مقایسه < این دو تعبیر: «انتقال از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید» و «انتقال از زندان به قصر»، را امام حسین (ع) درباره مرگ به کار برده‌اند که بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد است. تعبیر «مرگ، تنها، عامل انتقال از عالمی به عالم دیگر است»، را رسول خدا (ص) به کار برده‌اند که بیانگر دیدگاه معتقدین معاد درباره مرگ است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۳۴

الف- آن‌گاه که امام حسین (ع) در دو راهی ذلت و شهادت قرار گرفت، شهادت را برگزید و فرمود: «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.» ب- این حدیث، بیانگر این مفهوم است که آن‌گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری در راه خدا ضروری شود، هیومن به استقبال شهادت می‌روند تا با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار کنند. یعنی زندگی همراه با ننگ و ذلت، عامل سعادت یافتن مرگ و استقبال از شهادت از دیدگاه هیومن است.

توضیح < این حدیث، به آزادی انسان و تسلیم نشدن در برابر ظالمان و حفظ عزت نفس خود در مقابل آنان تأکید دارد. (درس ۱۱ یازدهم) قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا علت شهادت طلبی ننگ و خواری یافتن زندگی دنیا می‌باشد نه سعادت یافتن مرگ.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۳۵

آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذهر [کافران] گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست همواره [گروهی از ما] می‌میریم و [گروهی] زنده می‌شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند.» سخن کافران است و بیانگر دیدگاه منکرین معاد درباره مرگ و حیات پس از آن می‌باشد. کافران معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < سایر گزینه‌ها، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ و حیات پس از آن است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۳۶

الف- عبارت قرآنی: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذهر: و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند.» سخن کافران است که معاد را قبول ندارند و می‌گویند جز همین دنیا و مرگ، زندگی دیگری نیست و ما را تنها روزگار و گردش آن (دهر) نابود می‌گرداند. ب- خداوند در ادامه آیه، درباره این عقیده کافران می‌فرماید: این سخن آنان، سخنی از روی ظن و خیال (ان هم الا یظنون) است نه از روی علم و آگاهی (و ما لهم بذلک من علم)، چراکه دلیلی بر نفی معاد ندارند با اینکه دلایل بسیاری بر اثبات آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا مطابق آیه، این سخن کافران از روی علم نیست نه از روی ایمان.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۳۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه گزینه (۱)، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می‌کند. آیه گزینه (۲)، به عدل الهی اشاره دارد. گزینه (۴)، حکیمانه بودن خلقت انسان و جهان را یادآوری می‌نماید.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۳۸

الف- آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذهر و ما لهم بذلک من علم ان هم الا یظنون»، دیدگاه منکران معاد را بیان می‌کند. ب- اولین پیامد انکار معاد این است: انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر این مفهوم است که جهل به جاودانه بودن آدمی در آخرت (لهی الحیوان)، علت غفلت از آن است. چراکه اگر مردم، حقیقت آخرت را می‌دانستند (لو كانوا یعلمون) به دنیا دل نمی‌بستند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۳۹

الف- دومین پیامد انکار معاد این است: گروهی که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، ۱- همین زندگی چندروزه نیز برایشان بی ارزش می‌شود؛ ۲- در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شوند، ۳- شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهند، ۴- از دیگران کناره می‌گیرند. ب- به انواع بیماری‌های روحی دچار می‌شوند. ع- گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه‌هایی قدم می‌گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می‌افزاید. ب- آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذهر» نیز، دیدگاه منکرین معاد را درباره مرگ و زندگی پس از آن بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، با اشاره به بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب)، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد است. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر اولین پیامد انکار معاد است. انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۴۰

اولین پیامد انکار معاد این است: انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه (۲)، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد است نه انکار معاد. گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا این افراد خود را به هر کاری سرگرم می‌سازند تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۴۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
روش تست زدن < برای پاسخ دادن به این سؤال، فقط باید عبارت‌های کتاب را در نظر داشت و بر اساس آن، سایر گزینه‌ها را حذف نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا این فرد می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا این فرد خود را به هر کاری (نه فقط با فعالیت‌های مفید و سازنده) سرگرم می‌سازد. گزینه (۴)، بیانگر دومین پیامد انکار معاد است.

گزینه ۲ ۲۴۷ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید با به یاد آوردن عبارتهای کتاب، پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۳ ۲۴۸ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

توضیح **﴿** آن گروه از منکرین معاد که زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد، گرفتار شرک عملی می‌باشند. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا افراد مورد سؤال، برخلاف منکران معاد به وجود حیات پس از مرگ اعتقاد دارند.

گزینه ۴ ۲۴۹ ☆☆☆☆

اعتقاد به آخرت، نه تنها سبب عقب ماندگی نیست، بلکه سبب تصحیح زندگی و پیش گرفتن اخلاق الهی در زندگی می‌شود.

توضیح **﴿** اعتقاد به آخرت (جهان‌بینی توحیدی)، سبب تصحیح زندگی و پیش گرفتن اخلاق الهی در زندگی (زندگی توحیدی) می‌شود. (درس ۳ دوازدهم)

گزینه ۲ ۲۵۰ ☆☆☆☆

الف- ج- اولین پیامد انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت. ب- دومین پیامد انکار معاد این است که گروهی دیگر که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، ۱- همین زندگی چندروزه نیز برایشان بی ارزش می‌شود؛ ۲- در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شوند، ۳- شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهند، ۴- از دیگران کناره می‌گیرند ۵- به انواع بیماری‌های روحی دچار می‌شوند. ع- گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه‌هایی قدم می‌گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می‌افزاید.

توضیح **﴿** به طور کلی انکار معاد و حیات پس از مرگ، دو پیامد دارد: ۱- غفلت از مرگ ۲- اضطراب ناشی از فانی شدن. بر خلاف صورت سؤال، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر دومین پیامد انکار معاد و قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر اولین پیامد انکار معاد است.

گزینه ۱ ۲۵۱ ☆☆☆☆

الف- بر اساس آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یمهلکنا الا الدهر و ما لهم بذلک من علم ان هم الا یظنون»، عبارت: «و ما یمهلکنا الا الدهر»، سخن کافران است که می‌گویند جز همین دنیا، زندگی دیگری نیست و ما را تنها روزگار و گردش آن (دهر) نابود می‌گرداند. ب- از دیدگاه قرآن کریم، این سخن کافران، سخنی از روی ظن و خیال (ان هم الا یظنون) است نه از روی علم و آگاهی. ج- از پیامدهای مهم انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

تمرین تست‌زنی **﴿** اولین گام برای تست‌زنی، مطالعه صحیح و دقیق صورت سؤال است. در این سؤال، حتما باید دقت شود که قسمت سوم آن باید نادرست باشد. بر این اساس، قسمت سوم گزینه‌های (۳) و (۴) که مطابق صورت سؤال باید نادرست باشند، به دلیل صحیح بودن حذف می‌شوند. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۴۲ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

نکته طلایی **﴿** خلاصه دو پیامد انکار معاد عبارت است از: ۱- غفلت از مرگ و غرق شدن به هر کاری ۲- دچار شدن به اضطراب فنا. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به دومین پیامد انکار معاد است. (چهار سؤال قبل)

گزینه ۳ ۲۴۳ ☆☆☆☆

ب- دومین پیامد انکار معاد این است: گروهی دیگر که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، ۱- همین زندگی چندروزه نیز برایشان بی ارزش می‌شود؛ ۲- در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شوند، ۳- شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهند، ۴- از دیگران کناره می‌گیرند ۵- به انواع بیماری‌های روحی دچار می‌شوند. ع- گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه‌هایی قدم می‌گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می‌افزاید.

روش تست زدن **﴿** برای پاسخ دادن به این سؤال، فقط با در نظر داشتن عبارتهای کتاب، باید سایر گزینه‌ها را یکی پس از دیگری حذف نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا این فرد خود را به هر کاری سرگرم سازد. نه فقط با فعالیت‌های مفید و سازنده. گزینه (۲)، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد است نه انکار معاد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا این افراد خود را به هر کاری سرگرم می‌سازند تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند.

گزینه ۱ ۲۴۴ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مربوط به اولین پیامد انکار معاد است و این سؤال در مورد دومین پیامد انکار معاد و درباره کسانی است که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند. قسمت دوم گزینه (۳)، مربوط به کسی است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد. (اولین پیامد انکار معاد)

گزینه ۲ ۲۴۵ ☆☆☆☆

الف- از پیامدهای مهم انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت. ب- اما گروهی دیگر که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، همین زندگی چندروزه نیز برایشان بی ارزش می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر دومین پیامد انکار معاد و شامل قسمت دوم صورت سؤال یعنی کسی که نمی‌تواند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، است نه قسمت اول آن. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر اولین پیامد انکار معاد است.

گزینه ۴ ۲۴۶ ☆☆☆☆

الف- آثار انکار معاد و سرنوشت منکرین معاد گریبان کسانی را نیز می‌گیرد که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است. ب- این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۵۷

الف- این عبارت: «چنین انسانی دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر می شود و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد.» و آیه شریفه: «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»، به اولین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی (و عمل صالحا)»، اشاره دارد.

ب- این عبارت: «خدایپرستان حقیقی از خداوند عمر طولانی می خواهند تا در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها، زمینه رشد خود را فراهم آورند.» و دو حدیث امام حسین (ع): «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی بینم.» و «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی ها به ساحل...» به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارند.

ج- این سخن رسول اکرم (ص): «برای نابودی و فنا خلق نشده اید، بلکه برای بقا آفریده شده اید...» و آیه شریفه: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»، به جاودانگی انسان در آخرت اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت اول گزینه های (۱) و (۳)، بر خلاف صورت سؤال، به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۲)، به بقا و جاودانگی انسان در آخرت که مفهوم حدیث مورد سؤال است، اشاره ندارد.

گزینه ۱ ۲۵۸

قسمت «الف» نادرست است، زیرا کافران اعتقاد به حیات پس از مرگ ندارند. قسمت «ج» نادرست است، زیرا محصور دانستن زندگی انسان در معتقدان به معاد بدون ایمان و باور قلبی به آن.

قسمت «د» مفهوم آیه: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» است. دلیل نادرستی سایر گزینه ها { از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارت قسمت «ب»، مفهوم آیه مورد سؤال است.

گزینه ۲ ۲۵۹

انسان معتقد به معاد، ناامید و افسرده نمی شود، زیرا می داند که خداوند، او و تلاش هایش را می بیند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { گزینه (۱)، دلیل داشتن انرژی و همت فوق العاده و خستگی ناپذیری را بیان می کند، نه افسرده و ناامید نبودن را. گزینه های (۳ و ۴)، مربوط به نهراسیدن معتقدان از مرگ است.

گزینه ۲ ۲۶۰

الف- عبارت قرآنی: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است که معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می شود و حیات او پایان می یابد و رهسپار نیستی می گردد. این سخن منکرین معاد از روی ظن و گمان است نه از روی علم. ب- در صورت آگاهی منکرین معاد از این حقیقت که حیات حقیقی برتر (لهی الحيوان) از آن آخرت است، به انکار آن نمی پرداختند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { براساس آیه شریفه: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»، قسمت اول گزینه های (۱) و (۳)، دیدگاه معتقدین به معاد را بیان می کند. و قسمت دوم گزینه (۴)، ویژگی دنیا را بیان می کند نه آخرت را.

گزینه ۴ ۲۵۲

الف- بر اساس آیه شریفه: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»، جهل به جاودانه بودن آدمی در آخرت (لهی الحيوان)، علت غفلت از آن است. چراکه اگر مردم، حقیقت آخرت را می دانستند (لو كانوا يعلمون) به دنیا دل نمی بستند. ب- این سخن کافران که می گویند: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» و ما یهلكنا إلا الدهر»، سخنی از روی ظن و خیال (ان هم إلا یظنون) است نه از روی علم و آگاهی (و ما لهم بذلك من علم)، چراکه دلیلی بر نفی معاد ندارند با اینکه دلایل بسیاری بر اثبات آن است. ج- این سخن پیامبر اکرم (ص): «الناس نیام فاذا ماتوا، انتهبوا» و آیه شریفه: «وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»، دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان را درباره مرگ بیان می کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت اول گزینه های (۲) و (۳) بیانگر دیدگاه منکرین معاد است نه پیامبران الهی و پیروان آنان. قسمت سوم گزینه (۱) نیز سخن کافران درباره انکار معاد است.

گزینه ۴ ۲۵۳

الف- بُعد جسمانی انسان مانند سایر اجسام و مواد، دائم در حال تجزیه و تحلیل است و سرانجام فرسوده و متلاشی می شود. (تلاشی پذیری دارد).

ب- بُعد روحانی و غیر جسمانی انسان: ۱- تجزیه و تحلیل نمی پذیرد. ۲- متلاشی نمی شود (تلاشی ناپذیری) و بعد از مرگ بدن، باقی می ماند. ۳- و آگاهی و حیات خود را از دست نمی دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت اول گزینه های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا فناپذیری ویژگی روح است نه جسم انسان. به دلیل مشابهت گزینه های (۱) و (۴)، قسمت سوم گزینه (۱)، برعکس صورت سؤال است.

گزینه ۲ ۲۵۴

الف- اولین اثر و پیامد اعتقاد به معاد این است که با این دیدگاه، پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی گیرد. ج- چنین انسانی دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر می شود و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد. و می داند که هرچه بیشتر در این راه گام بردارد، آخرت او زیباتر خواهد بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { عبارت «ب» نادرست است، زیرا انسان می داند هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان (نه این جهان مادی) بی پاداش نمی ماند. قسمت «د»، بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد است نه اولین آنها.

گزینه ۳ ۲۵۵

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای «ب» و «د»، بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت «الف»، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد است. قسمت «ج» از نظر علمی نادرست است، زیرا نهراسیدن از مرگ سبب می شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان تر (نه دشوارتر) شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد.

گزینه ۳ ۲۵۶

قسمت «ج»، دیدگاه منکران معاد را درباره حیات پس از مرگ بیان می کند. قسمت «د» از نظر علمی نادرست است، زیرا زندگی واقعی و ابدی پس از این دنیا آغاز می شود نه اینکه پایان یابد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { دو قسمت «الف» و «ب»، دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان را درباره مرگ بیان می کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۶۵

آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الذّیّا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذّهر»، سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است که معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی می‌گردد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست متوسط از این درس و از نوع ارتباط متن با آیه است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را حذف نمود. آیه گزینه (۱)، دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ را بیان می‌کند و بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می‌کند. آیه گزینه‌های (۳) و (۴)، سخن کافران در برزخ است که برای جبران گذشته، تقاضای بازگشت به دنیا را دارند. این افراد با واقعیت حیات پس از مرگ مواجه شده‌اند و در این آیه، حیات پس از مرگ را انکار نمی‌کنند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۶۶

الف- آیه شریفه: «و ما هذه الحیاة الذّیّا الا لهو و لعب و انّ الدّار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»، دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ را بیان می‌کند و بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می‌کند.

ب- کسانی که این دیدگاه را دارند، دنیا را پایان بخش زندگی نمی‌پندارند؛ بلکه آن غروبی برای جسم و تن انسان (بیانگر دیدگاه الهیون درباره مرگ) و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند.

ج- آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه»، بر حتمی بودن معاد تأکید دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. لازمه پاسخ صحیح دادن به این تست، درک سریع مفهوم سؤال، و حذف گزینه‌های نادرست است. گزینه (۱)، سخن کافران است ولی آیه مورد سؤال، دیدگاه الهیون است. گزینه (۲)، به اولین گام برای ثبات قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عزم و تصمیم» اشاره دارد. گزینه (۴)، سخن کافران است که به انکار معاد می‌پردازند و با آیه بالا تناسب ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۶۷

الف- آیه شریفه: «و ما هذه الحیاة الذّیّا الا لهو و لعب و انّ الدّار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»، دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ را بیان می‌کند و بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می‌کند.

ب- براساس این آیه، در این جهان، حیات و مرگ در هم آمیخته است (هم زندگی وجود دارد و هم مرگ) و یکی در کنار دیگری است. ولی آخرت، یکپارچه حیات (لهی الحیوان) است و همه چیز در آن عالم، حیات، درک و شعور دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن مفهوم آیه و موضوع آن که بیانگر دیدگاه الهیون درباره مرگ و حیات پس از آن است، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت.

گزینه (۱) نادرست است، زیرا از دیدگاه معتقدین به معاد، مرگ غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا زندگی حقیقی در آخرت است نه در برزخ. گزینه (۳) نادرست است، زیرا محل تحقق زندگی حقیقی و به دور از درد و فناء، آخرت است نه دنیا.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۶۱

الف- عبارت شریفه: «و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، به اولین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی (و عمل صالحا)»، اشاره دارد.

ب- این شور و نشاط به این دلیل است که ۱- انسان می‌داند که هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاداش نمی‌ماند. حتی اگر آن کارها به چشم کسی نیاید. زیرا هر غمی را که از دل غمگینی پاک می‌کند و هر خدمتی را که به محرومی می‌کند و هر باری را که از دوش مؤمنی برمی‌دارد، در پیشگاه خداوند دارای اجر و مزد است. حتی کسی آن را نبیند یا در آن کار موفق نشود و یا در برابر کارهایش تقدیر و تشکری از سوی دیگران صورت نگیرد، ناامید و افسرده نمی‌شود، زیرا می‌داند که خداوند او و تلاش‌هایش را می‌بیند. ۲- و نیز اطمینان دارد که اگر در این مسیر ظلمی به او بشود و نتواند داد خود را از ظالمان بستاند، قطعاً در جهان دیگری خداوند آنها را به سزای اعمالشان خواهد رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها دو قسمت «ب» و «ج»، به دومین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی «کاهش ترس از مرگ» اشاره دارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۶۲

الف- با استناد به آیه شریفه: «و ما هذه الحیاة الذّیّا الا لهو و لعب و انّ الدّار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»، اگر مردم، حقیقت آخرت را می‌دانستند (لو كانوا یعلمون) به دنیا دل نمی‌بستند. ب- این سخن منکران معاد (کافران) که می‌گویند: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الذّیّا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الذّهر»، سخنی از روی ظن و خیال (ان هم الا یظنون) است نه از روی علم و آگاهی (و ما لهم بذلک من علم). ج- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به دومین پیامد اعتقاد به معاد است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۶۳

الف- اولین پیامد اعتقاد به معاد، «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی» است. ب- دومین پیامد اعتقاد به معاد، «تهنئه‌سیدن از مرگ و آمادگی برای فداکاری در راه خداوند» است.

نکته طلایی عبارت: «چنین انسانی با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می‌کوشد»، به اولین پیامد اعتقاد به معاد و عبارت: «خداپرستان حقیقی از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، زمینه رشد خود را فراهم آورند»، به دومین پیامد اعتقاد به معاد اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۶۴

الف- اولین پیامد اعتقاد به معاد، این است که شور و نشاط (و لا هم یحزنون) و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی‌گیرد. این شور و نشاط به این دلیل است که اطمینان دارد که اگر در این مسیر ظلمی به او بشود و نتواند داد خود را از ظالمان بستاند، قطعاً در جهان دیگری خداوند آنها را به سزای اعمالشان خواهد رساند. ب- آیه شریفه: «أم نجعل الذّین آمنوا و عملوا الصّالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتّقین کالفجّار»، به ضرورت وجود معاد به دلیل تحقق عدل الهی اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و استنباطی است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید با دقت تمام، صورت سؤال را خواند و به کلمات کلیدی آن، از جمله به عبارت «وعدۀ الهی» دقت کرد. عبارت قرآنی گزینه (۱)، به حکیمانه بودن خلقت جهان و انسان اشاره دارد و یک واقعیت موجود در این عالم است و یک وعدۀ الهی نمی‌باشد. عبارت قرآنی گزینه (۲)، علت درخواست بازگشت به دنیا توسط کافران پس از مرگ و در برزخ است. عبارت قرآنی گزینه (۴)، به منزلت و کرامت انسان در نزد خداوند که از عوامل ایجاد عزت نفس است، اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۶۸ ☆☆☆☆☆

الف- پیامبر اکرم (ص) می فرماید: الناس نیام فاذا ماتوا، انتبهوا: مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می شوند.

ب- قرآن کریم در آیه شریفه: «و ما هذه الحیاة الدنیا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می کند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط از این درس و مربوط به آیات و روایات آن است. برای پاسخ دادن به آن بهتر است، از طریق حذف گزینه‌های نادرست اقدام کنید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، بخشی از یک آیه است و سخن معصومین (ع) نمی باشد و توصیف کافران است نه همه مردم. قسمت دوم گزینه (۴)، سخن کافران در مورد انکار معاد است.

گزینه ۳ ۲۶۹ ☆☆☆☆☆

الف- با توجه این سخن رسول اکرم (ص): «الناس نیام فاذا ماتوا، انتبهوا: مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می شوند»، بیداری و هوشیاری مردمان هنگام مرگ (إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ) فرا می رسد. ب- انسان‌ها پس از مرگ، این حقیقت را به چشم خود خواهند دید که: «إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ».

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی است که در نگاه اول ساده به نظر می رسد. برای تشخیص پاسخ صحیح، بهتر است با تأمل و از طریق حذف گزینه‌های نادرست اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به تحقق مرگ که باعث بیداری و هوشیاری انسان می شود، اشاره‌ای ندارد. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به این دنیا است نه آخرت.

گزینه ۲ ۲۷۰ ☆☆☆☆☆

الف- عبارت شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا إلا الدهر»، سخن کافران است که به انکار معاد می پردازند. ب- آیه شریفه: «أفحسبتم أنما خلقتناکم عبثاً و أنکم لاینالنا ترجعون: آیا پنداشته‌اید شما را بیهوده آفریده‌ایم و به سوی ما بازگردانده نمی شوید؟»، با اشاره به عبث و بیهوده نبودن خلقت انسان، وقوع معاد و بازگشت به سوی خداوند در سرای دیگر را امری حتمی و قطعی معرفی می نماید و پاسخی به منکرین معاد است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملاً مفهومی است و پاسخ دادن به آن برای کسانی امکان پذیر است که به پیام آیات مطرح شده تسلط کافی داشته باشند. آیه گزینه (۱)، بیانگر گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است و ربطی به حیات پس از مرگ ندارد. آیه گزینه (۴)، به نتیجه دنیوی ایمان به خدا و آخرت و انجام عمل صالح اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، به انتخاب خداوند به عنوان برترین و کامل ترین هدف زندگی انسان اشاره دارد و پاسخ به منکرین معاد نمی باشد.

گزینه ۲ ۲۷۱ ☆☆☆☆☆

الف- آثار انکار معاد و سرنوشت منکرین معاد گریبان کسانی را نیز می گیرد که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است. این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد. ب- اولین انکار معاد برای انسانی که بی نهایت طلب است و «میل به جاودانگی» دارد، این است که می کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است که در صورت تسلط بر متن درسنامه، تشخیص گزینه صحیح کار دشواری نخواهد بود. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا این گروه، اعتقاد به معاد دارند نه اینکه منکر آن باشند. قسمت دوم گزینه (۱)، پاسخ خداوند به منکرین معاد است، حال آنکه افراد مورد نظر ما به معاد و زندگی اخروی اعتقاد دارند.

گزینه ۲ ۲۷۲ ☆☆☆☆☆

الف- عبارت شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا إلا الدهر»، سخن کافران است که به انکار معاد می پردازند. ب- این افراد با انکار معاد و حیات اخروی، خلقت انسان و جهان را امری عبث و بیهوده می دانند. و این امر، به انکار وجود آفریننده حکیمی که این جهان را خلق نموده است می انجامد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملاً مفهومی و دشوار است و تنها راه پاسخ دادن به آن، اثبات سریع نادرست بودن سایر گزینه‌ها و حذف آنها می باشد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا مفهوم اصلی این سخن کافران، به نابودی انسان پس از مرگ اشاره دارد نه زندگی دنیوی. گزینه (۳) نادرست است، زیرا این سخن کافران، به آثار متأخر اعمال انسان اشاره‌ای ندارد. گزینه (۴) از نظر علمی نادرست است، زیرا این افراد اعتقادی به روح انسان ندارند و روح پس از مرگ متلاشی نمی شود.

گزینه ۲ ۲۷۳ ☆☆☆☆☆

الف- منکرین معاد به انکار بُعد روحانی انسان می پردازند و برای انسان حقیقتی جز جسم و تن قائل نیستند. ب- عبارت شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا إلا الدهر»، سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است که معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می شود و حیات او پایان می یابد و رهسپار نیستی می گردد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملاً مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید مفهوم کلی درس و دیدگاه‌های مختلفی که در آن آمده را به خوبی فهمیده باشی. سپس با به یاد آوردن عبارت‌های آیه، بتوانی پاسخ صحیح را انتخاب نمایی. آیه گزینه (۱) در درس ۷ دهم، به عنوان مجازات اخروی کسانی که اموال و دارایی یتیمان را به ستم می خورند آمده است. آیه گزینه (۳)، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می کند. آیه گزینه (۴) در درس ۹ دهم، محبت به غیر خدا را ناشی از ضعف ایمان به خدا می داند.

گزینه ۱ ۲۷۴ ☆☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «و ما هذه الحیاة الدنیا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحیوان) تأکید می کند. ب- این آیه، دیدگاه معتقدین به معاد را بیان می کند. ج- پیامبران الهی و پیروان آنان، مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی پندارند؛ بلکه آن را غروب برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان تر برای روح انسان می دانند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست نسبتاً مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، باید بر مفاهیم آیات مسلط بود و همچنین آیات را حفظ نمود تا بتوان قسمت‌های حفظ خواسته شده را تشخیص داد. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا قرآن کریم، بر کم ارزش بودن (نه بی ارزش بودن) زندگی دنیوی تأکید می کند. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد در زندگی دنیوی است.

گزینه ۱ ۲۷۵ ☆☆☆☆☆

آثار انکار معاد و سرنوشت منکرین معاد گریبان کسانی را نیز می گیرد که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است. ب- این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی است. برای پاسخ دادن به آن، باید بر متن درس تسلط داشت. عبارت «اما به لطف و رحمت الهی امیدوارند» در گزینه (۲)، یک دام آموزشی است و ویژگی این افراد (غافلان از آخرت) نمی باشد. عبارت «در دنیا با شور و نشاط هستند و انگیزه فعالیت و کار دارند» در گزینه (۳)، اولین پیامد اعتقاد به معاد است. گزینه (۴)، بیانگر دومین آثار انکار معاد است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۸۰

براساس آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهي الحيوان لو كانوا يعلمون»، اگر به دنیا به عنوان یک امر مستقل (بدون آخرت) نگاه شود، چیزی جز لهو و لعب نیست و حیات حقیقی برتر (لهی الحيوان) از آن آخرت است. ب- باهوش ترین مؤمنان از نظر رسول خدا (ص): «آنان که فراوان به یاد مرگاند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می کنند.»

روش تست زدن توجه به کلمات کلیدی در صورت سؤال، مانند عبارت «زندگی واقعی» در این سؤال که معنای «لهی الحيوان» است، ما را در فهم منظور صورت سؤال و انتخاب سریع پاسخ صحیح کمک زیادی می کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۸۱

دومین پیامد انکار معاد این است: گروهی دیگر که نمی توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند: ۱- همین زندگی چندروزه نیز برایشان بی ارزش می شود؛ ۲- در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می شوند، ۳- شادابی و نشاط زندگی را از دست می دهند، ۴- از دیگران کناره می گیرند ۵- به انواع بیماری های روحی دچار می شوند. ع- گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه هایی قدم می گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می افزاید.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها گزینه های (۲) و (۴)، بیانگر اولین پیامد اعتقاد به معاد است. گزینه (۱)، در مورد معتقدین به معاد صحیح است نه انکار کنندگان آن.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۸۲

آیه شریفه: «و قالوا ما هي الا حياتنا الدنيا نموت و نحيا و ما يهلكنا الا الدهر»، سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است که معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می شود و حیات او پایان می یابد و رهسپار نیستی می گردد.

نکته طلایی سایر گزینه ها، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ و حیات پس از آن است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۸۳

الف- آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهي الحيوان لو كانوا يعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحيوان) تأکید می کند. ب- این آیه، چهره ملکوتی و نه ملکی دنیا را در آیینة وحی (یعنی تعریف قرآن از دنیا را) به انسان نشان می دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها صورت سؤال بیانگر این مفهوم است که دنیا در نگاه وحی و در آیات قرآن، چگونه توصیف شده است. آیه گزینه (۱)، اولین پیامد اعتقاد به معاد را «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی (و عمل صالحا)»، معرفی می کند. آیه گزینه (۳)، آفرینش انسان را حکیمانه و هدفمند معرفی می کند. آیه گزینه (۴)، دیدگاه منکرین معاد را درباره مرگ و زندگی پس از آن بیان می کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۲۸۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۸۵

عبارت شریفه: «إن الدار الآخرة لهي الحيوان»، مؤید حدیث «برای بقا آفریده شده اید» و پاسخی به میل به جاودانگی انسان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها آیه گزینه (۱)، آفرینش انسان را حکیمانه و هدفمند معرفی می کند. آیه گزینه (۲)، اولین پیامد اعتقاد به معاد را بیان می کند. آیه گزینه (۴)، دیدگاه منکرین معاد را درباره مرگ و زندگی پس از آن بیان می کند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۷۶

دومین پیامد اعتقاد به معاد، این است که انسان دیگر، ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خدا است. نهراسیدن از مرگ (علت) سبب می شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان تر شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد. (معلول) و آن گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، (علت) انسان ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود، راه آزادی انسان ها را هموار کنند؛ (معلول)

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملا حفظی است و برای پاسخ دادن به آن، باید بر متن درس و عبارت های آن تسلط داشت. با توجه به توضیح بالا سایر گزینه ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۷۷

آیه شریفه: «من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، به اولین پیامد اعتقاد به معاد یعنی باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی (و عمل صالحا) اشاره دارد. ب- براساس این آیه، رهایی از حزن و ترس برای عاقبت زندگی خود، سه چیز است: «ایمان به خدا، ایمان به آخرت و انجام عمل صالح».

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و یک سؤال ترکیبی از آیه و متن درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید آیه را حفظ بود و بر مفهوم آن تسلط داشت. مطابق آیه، قسمت اول گزینه های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، مفهوم این سخن پیامبر اسلام (ص): «الناس نیام فاذا ماتوا، انتبهوا» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۷۸

الف- آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهي الحيوان لو كانوا يعلمون»، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی (لهو و لعب) و حقیقی بودن زندگی آخرت (لهی الحيوان) تأکید می کند. ب- با استناد به این آیه می توان گفت در این دنیا انسان به کارهایی کم ارزش (لهو و لعب) مشغول می شود که او را از کارهای مفید باز می دارد، اما سرای دیگر جایی است که انسان با کمالات واقعی (لهی الحيوان) که از راه ایمان و عمل صالح به دست می آورد، زندگی می کند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه ها آیه گزینه (۱)، به حکیمانه و هدفمند بودن آفرینش انسان اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، پیامد ایمان به خدا و آخرت و انجام عمل صالح را بیان می کند. آیه گزینه (۴)، دیدگاه منکرین معاد را درباره مرگ و زندگی پس از آن بیان می کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۷۹

دومین پیامد اعتقاد به معاد، این است که انسان دیگر، ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خدا است. نهراسیدن از مرگ (علت) سبب می شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان تر شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد. (معلول) و آن گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، (علت) انسان ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود، راه آزادی انسان ها را هموار کنند. (معلول)

دلیل نادرستی سایر گزینه ها رابطه علت و معلول در گزینه (۱) نادرست است. آرزوی مرگ در گزینه های (۲) و (۳) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۹۲

انسانی که «میل به جاودانگی» وجودش را فرا گرفته، وقتی به چنین نگرشی (نیستی پس از مرگ) می‌رسد، همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش می‌شود.

نکته طلایی «میل به جاودانگی»، ضرورت معاد را در پرتو حکمت الهی ثابت می‌کند و عبارت قرآنی: «لهی‌الحيوان» پاسخ‌گویی به این میل در آخرت را بیان می‌کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۸۶

عبارت شریفه: «و قالوا ما هي الا حياتنا الدنيا نموت و نحيا و ما يهلكنا الا الدهر»، سخن کافران و بیانگر دیدگاه منکرین معاد است که معتقدند با مرگ انسان، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی می‌گردد. این افراد معتقدند زندگی به همین زندگی دنیایی است و آخرتی وجود ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، دیدگاه انبیای الهی و پیروان آنها را درباره مرگ و حیات اخروی بیان می‌کند. در گزینه (۲)، عبارت «و امیدی به حیات مجدد دارند»، در مورد کافران و منکرین معاد نادرست است. گزینه (۴)، مفهوم این آیه نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۸۷

خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می‌کنند و زیبا هم زندگی می‌کنند؛ اما به آن دل نمی‌سپزند؛ (علت) از این‌رو، مرگ را ناگوار نمی‌دانند. (معلول)

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست کاملاً حفظی فقط باید بر اساس عین عبارت‌های کتاب گزینه صحیح را انتخاب کرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۸۸

نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می‌کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، در این جهان زمینه رشد خود را فراهم آورند. با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست کاملاً حفظی فقط باید بر اساس عین عبارت‌های کتاب گزینه صحیح را انتخاب کرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۸۹

انسانی که «میل به جاودانگی» دارد (علت) در صورت انکار آخرت و نیست شدن پس از مرگ این میل بی‌پاسخ می‌ماند از این‌رو «بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیا» و «کفر به آیات پروردگار و لقای او» از نتایج آن است.

روش تشخیص علت از معلول ساده‌ترین راه تشخیص علت از معلول این است که علت تقدم وجودی بر معلول دارد. به طور مثال در این سؤال، میل به جاودانگی در درون انسان وجود دارد و عدم پاسخ به این میل از سوی منکرین معاد باعث بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیا و کفر به آیات پروردگار و لقای او می‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۹۰

مفهوم این کلام سالار شهیدان، حضرت امام حسین (ع) که می‌فرماید: «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم»، این است که زندگی همراه با ننگ و ذلت، عامل سعادت یافتن مرگ از دیدگاه الهیون است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲) نادرست است، زیرا شوق شهادت عامل همراه با ننگ و ذلت‌یابی زندگی نیست. گزینه (۲) نادرست است، زیرا شوق به سعادت و لقای خداوند، عامل ننگ و ذلت‌یابی زندگی نیست بلکه برعکس است. گزینه (۴)، از نظر علمی نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۹۱

براساس آیه شریفه: «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، عبارت: «فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، بازتاب و مولود این سه مورد «ایمان به خدا»، «ایمان به آخرت» و «انجام عمل صالح» است.

نکته طلایی عبارت شریفه: «فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، بیانگر هدایت معنوی و سنت توفیق است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۹۷

انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می‌کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغ‌گو، که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. همه ما در این گونه موارد از یک قانون عقلی پیروی می‌کنیم که می‌گوید: «دفع خطر احتمالی، لازم است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: اگر قسمت اول تمام گزینه‌ها را درست بگیریم، قسمت دوم آنها نادرست است، زیرا این رفتار ما در مرحله نخست، عقلی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۲۹۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قاعده «دفع خطر احتمالی، لازم است»، یک قانون عقلی است نه عرفی یا شرعی، بر این اساس، دفع خطر و خسارت در زندگی هر کس، براساس استدلال‌های حکمت و عدل الهی صورت نمی‌گیرد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۹۹

خبر معاد، نه تنها احتمالی نیست، بلکه از قطعی‌ترین خبرهاست. انسان عاقل به دلیل دفع خطر احتمالی باید آن را به طور جدی بررسی کند.

نکته طلایی: توجه به انذار پیامبران الهی در مورد وجود حیات پس از مرگ، ما را به یک تحقیق و بررسی جدی درباره معاد به عنوان یک خطر احتمالی می‌کشاند

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۳۰۰

پیامبران عاقل‌ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند. همه آنان پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند.

توضیح: اولین و مهم‌ترین اصل در دعوت انبیا، توحید است ولی مهم‌ترین خبر انبیا، خبر از معاد و سرای آخرت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۳۰۱

پیامبران عاقل‌ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند. همه آنان پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «ب» نادرست است، زیرا همه انبیای الهی، ایمان به آخرت را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند نه نبوت. قسمت «د» نادرست است، زیرا در قرآن کریم (نه توسط انبیای الهی) بعد از یکتاپرستی، درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن گفته نشده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۳۰۲

الف- در قرآن کریم، بعد از توحید و یکتاپرستی، درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن نرفته است. در عبارت شریفه: «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا»، به ترتیب، از توحید محوری و آخرت‌گرایی سخن به میان آمده است.

ب- در عبارت شریفه: «لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، خبر از قطعی و حتمی بودن معاد است. ج- عبارت شریفه: «لیجمعنکم الی یوم القیامة»، با اشاره به زنده شدن دوباره جسم آدمی در آخرت، به معاد جسمانی اشاره دارد.

نکته طلایی: آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را بیان می‌کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به توحید و معاد اشاره ندارد. قسمت سوم گزینه (۱)، به عدل الهی اشاره دارد نه به جسمانی بودن معاد و حیات اخروی.

درس چهارم: آینده روشن

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۷۴	۱۰	۶
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۳	۶	۴

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۹۳

پیامبران الهی، مرگ را گذرگاهی به حیات برتر در جهان آخرت می‌دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را، در کنار توحید و یکتاپرستی سرلوحه دعوت خود قرار داده‌اند.

روش مطالعه این درس: این درس، یک درس استدلالی و ترکیبی از متن و آیات مهم است. ابتدا باید با چند بار خواندن درسنامه، مفهوم آن که شامل امکان و ضرورت معاد و استدلال‌های مربوط به این دو موضوع است را به دقت فراگرفت. سپس آیات آن را با توجه به متن درس و موضوع هر استدلال به صورت عمیق مطالعه کرد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۲۹۴

پیامبران الهی نه تنها امکان وجود جهان دیگر را اثبات می‌کردند، بلکه با استدلال‌های مختلف وجود آن را ضروری می‌دانستند.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمایید تا در نهایت پاسخ صحیح به‌دست آید. گزینه (۱) نادرست است، زیرا حکمت و عدل به اثبات ضرورت معاد می‌پردازد نه تفکر در آیات الهی. در گزینه (۲)، از اثبات امکان معاد سخن به میان نیامده است. در گزینه (۴)، از اثبات ضرورت معاد سخن به میان نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۹۵

نگاهی کوتاه به زندگی روزمره انسان‌ها نشان می‌دهد که انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می‌کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغ‌گو، که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. همه ما در این گونه موارد از یک قانون عقلی پیروی می‌کنیم که می‌گوید: «دفع خطر احتمالی، لازم است.»

مقایسه: یادمان باشد در این درس دو موضوع متفاوت وجود دارد: ۱- «اهمیت و ضرورت بحث از معاد»، که قاعده عقلی «دفع خطر احتمالی، لازم است»، در این زمینه سخن می‌گوید. ۲- ضرورت و حتمی بودن معاد که دو استدلال عقلی «حکمت الهی» و «عدل الهی» به اثبات آن می‌پردازند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۹۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: دفع خطر و خسارت در زندگی هر کس، براساس قاعده عقلی «دفع خطر احتمالی، لازم است» صورت می‌گیرد، نه بر اساس انذار پیامبران و یا استدلال‌های عقلی مانند حکمت و عدل الهی.

گزینه ۲ ۳۰۳ ☆☆☆☆

پیامبران عاقل‌ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند. همه آنان پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. آیه شریفه: «من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»، نیز به ترتیب، از توحید و معاد سخن به میان آمده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در سایر گزینه‌ها از ایمان به توحید و معاد سخن گفته نشده است.

گزینه ۴ ۳۰۴ ☆☆☆☆

اگر به فرض در اثبات معاد، هیچ دلیلی جز همین خبر پیامبران نداشته باشیم، بنا بر قاعده عقلی «دفع خطر احتمالی لازم است»، باید به تحقیق و بررسی جدی درباره معاد پردازیم.

توضیح ما انسان‌ها که برای فرار از خطرهای کوچک احتمالی، سخن هر کسی را می‌پذیریم، (یک دستور عقلی است). چگونه می‌توانیم وقتی که پای سعادت یا شقاوت ابدی ما در میان است، با بی‌توجهی از کنار این خبر بگذریم.

گزینه ۳ ۳۰۵ ☆☆☆☆

الف- در آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة...»، پس از توحید (الله لا اله الا هو)، به ترتیب، به حتمیت و حقایق رستاخیز (لیجمعنکم الی یوم القیامة)، و خالی از تردید بودن معاد (لا ریب فیه) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من صدق من الله حدیثا) اشاره شده است. ب- این موضوع بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این آیه، به حکیمانانه بودن نظام هستی اشاره ندارد.

گزینه ۲ ۳۰۶ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست مفهومی با گزینه‌های دشوار، بهتر است ابتدا گزینه‌های بی‌ربط و نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماید تا به پاسخ صحیح برسد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا در این آیه از گرفتار شدن به عذاب الهی سخنی به میان نیامده است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در این آیه از اتفاق افتادن (حدوث یا حادث شدن) توفی و ترس از عقوبت دوزخ سخنی به میان نیامده است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا در این آیه از تحقق عدل الهی سخنی به میان نیامده است.

گزینه ۴ ۳۰۷ ☆☆☆☆

الف- همه پیامبران الهی پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. ب- در آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة...»، نیز ابتدا سخن از یگانگی خداوند (الله لا اله الا هو) است و سپس خبر از قطعی و حتمی بودن معاد (لیجمعنکم الی یوم القیامة) است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست مفهومی با گزینه‌های نامفهوم، بهتر است ابتدا گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماید تا به پاسخ صحیح برسد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا قانون «دفع خطر احتمالی»، یک اصل عقلی است نه شرعی. گزینه (۲) نادرست است، زیرا قانون عقلی دفع خطر احتمالی، ضرورت بحث از معاد را ثابت می‌کند نه امکان معاد را. گزینه (۳) نادرست است، زیرا همه پیامبران ایمان به آخرت را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند نه لازمه عدل الهی.

گزینه ۳ ۳۰۸ ☆☆☆☆

الف- انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می‌کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغ‌گو، که در شرایط عادی گفته او بر ایمان اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. همه ما در این‌گونه موارد از یک قانون عقلی پیروی می‌کنیم که می‌گوید: «دفع خطر احتمالی، لازم است». ب- بیت: «اگر طفلی بدو گوید بیارم / که زیر این عسل زهر است در جام»، به اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور دفع خطر احتمالی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این تست نیز باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نماییم. گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا در موقع خبر یافتن از وقوع خطر بدون توجه به اعتبار گوینده آن که بچه یا دیوانه باشد، به دفع خطر احتمالی می‌پردازیم. گزینه (۲) نادرست است، زیرا جدی گرفتن و اقدام برای دفع خطر احتمالی مورد نظر است نه فقط شنیدن آن.

گزینه ۱ ۳۰۹ ☆☆☆☆

الف- ابیات: «اگر طفلی بدو گوید بیارم / که زیر این عسل زهر است در جام» و «چو از طفل آن سخن دارد شنیده / بلا شک دست از آن دارد کشیده»، به موضوع اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور دفع خطر احتمالی اشاره دارد. ب- ما که برای فرار از خطرهای کوچک احتمالی، سخن هر کسی را می‌پذیریم، نمی‌توانیم وقتی که پای سعادت یا شقاوت ابدی ما در میان است، با بی‌توجهی از کنار خبر از معاد بگذریم. بنابراین توجه به اصل دفع ضرر احتمالی به بحث جدی در مورد معاد می‌پردازیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این ابیات، سخن از پاداش اخروی نیکان نمی‌باشد، بلکه موضوع جدی گرفتن بحث از معاد است. در گزینه (۳)، امکان معاد نادرست است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا ضرورت بحث از معاد مطرح است به خاطر دفع خطر احتمالی نه ضرورت معاد برای پاسخ‌دادن به امیال فطری انسان مانند جاودانگی و بی‌نهایت‌طلبی.

گزینه ۴ ۳۱۰ ☆☆☆☆

الف- بیت: «تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه»، بیانگر این حقیقت است که همه پیامبران پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. ب- این بیت، به موضوع اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور دفع خطر احتمالی اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ به این تست که گزینه‌های نامفهومی دارد، باید گزینه‌های نامربوط و غلط را یکی پس از دیگری حذف نمود تا به پاسخ صحیح دست پیدا کرد. گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا قانون عقلی دفع خطر احتمالی، ضرورت بحث از معاد را ثابت می‌کند نه امکان معاد را. گزینه (۳) نادرست است، زیرا تمامی انبیای الهی ایمان به آخرت را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند نه لازمه عدل الهی.

گزینه ۱ ۳۱۱ ☆☆☆☆

بیت «به گفت طفل جستی راه پرهیز / به گفت انبیا از خواب برخیز» و آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من صدق من الله حدیثا»، به موضوع اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور دفع خطر احتمالی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این بیت، بیانگر ضرورت بحث از معاد است به خاطر دفع خطر احتمالی نه اینکه بیانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت و یا عدل الهی باشد. قسمت دوم گزینه (۳)، به حقیقی و راستین بودن حیات اخروی اشاره دارد، در صورتی که این بیت بیانگر ضرورت بحث از معاد است به خاطر دفع خطر احتمالی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۱۸

یکی از دلایلی که سبب می‌شود عده‌ای دست به انکار معاد بزنند، این است که چنان واقعه بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می‌سنجند و چون آن را امری بسیار بعید می‌یابند، به انکار آن می‌پردازند. حال آن که بعید بودن چیزی برای انسان، هرگز دلیل بر غیر ممکن بودن آن نیست.

نکته طلایی ﴿قرآن کریم با استدلال‌هایی که درباره ضرورت معاد (حکمت و عدل الهی) آورده است، وقوع معاد را امری ضروری و واقع نشدن آن را امری محال و ناروا معرفی می‌کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۱۹

در راستای اثبات امکان وقوع معاد جسمانی، در برخی آیات قرآن، خداوند توجه منکران معاد را به پیدایش نخستین انسان جلب می‌کند و توانایی خود در آفرینش آن را تذکر می‌دهد. در این آیات بیان می‌شود که همان‌گونه که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می‌تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا یادآوری پیدایش نخستین انسان در آیات قرآن، در راستای اثبات امکان معاد است نه ضرورت معاد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیتی که عبث و بیهوده بودن کارهای خداوند را مردود می‌شمارد، به اثبات ضرورت معاد لازمه حکمت الهی می‌پردازد نه اثبات امکان معاد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۲۰

الف- آیات شریفه: «و برای ما مثلی آورد و آفرینش نخستین خود را فراموش کرد؛ گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست»، به این حقیقت اشاره دارد که معاد امری ممکن و شدنی است چراکه خدایی که قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می‌تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

ب- این آیات، یک استدلال عقلی می‌باشد که با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کند، یعنی خداوند می‌تواند بار دیگر انسان‌ها را زنده کند.

ج- بر اساس این آیات، علم الهی به هر خلقتی (و او به هر خلقتی داناست)، عامل آفرینش مجدد جسم انسان در آخرت و امکان وقوع معاد است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر ضرورت معاد هستند در صورتی که آیه مورد سؤال به امکان معاد اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۳)، با توجه به متن آیه نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۲۱

بر اساس آیه شریفه: «و برای ما مثلی آورد و آفرینش نخستین خود را فراموش کرد؛ گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست»، این قسمت آیه: «بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست»، در پاسخ به شخصی است که با آوردن مثلی به انکار معاد پرداخته بود. خداوند در این آیه، ابتدا آفرینش اولیه‌اش را به او متذکر می‌شود (بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید)، و سپس این‌گونه استدلال می‌کند که: «و او به هر خلقتی داناست». این آیه، یک استدلال عقلی می‌باشد که با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه، به امکان معاد اشاره دارد نه به ضرورت معاد. مطابق متن آیه، قسمت اول گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۱۲

قرآن کریم تنها به خبر دادن از آخرت قناعت نکرده، بلکه بارها با دلیل و برهان آن را ثابت کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا قانون «دفع خطر احتمالی لازم است»، یک اصل عقلی است و در آیات قرآن برای اثبات ضرورت و امکان معاد به کار نرفته است. در گزینه (۴)، عبارت «قناعت کرده» نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۱۳

قرآن کریم تنها به خبر دادن از آخرت قناعت نکرده، بلکه بارها با دلیل و برهان آن را ثابت کرده است دلایل قرآن در این زمینه را می‌توان به دو دسته اصلی تقسیم کرد. دسته اول دلایلی هستند که «امکان» معاد را ثابت می‌کنند و آن را از حالت امری بعید و غیر ممکن خارج می‌سازند. دسته دیگر، دلایلی هستند که «ضرورت» معاد را به اثبات می‌رسانند.

نکته طلایی ﴿سه استدلال قرآنی در مورد اثبات امکان معاد جسمانی، و دو دلیلی که در زمینه اثبات ضرورت بیان شده همگی عقلی می‌باشند و استدلال نقلی در این موارد، نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۱۴

قرآن کریم با اشاره به این سه استدلال: ۱- پیدایش نخستین انسان ۲- نظام مرگ و زندگی در طبیعت ۳- نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان، «امکان» معاد را ثابت می‌کند و معاد را از حالت امری بعید و غیر ممکن خارج می‌سازد.

روش تست زدن ﴿برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک موردی که برخلاف صورت سؤال است (یعنی در مورد امکان معاد نیست) را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نماییم. مثلاً در گزینه‌های (۱) و (۳) و (۴)، کلمه «عادلان» و «حکیمانه بودن نظام هستی»، بیانگر ضرورت معاد است نه امکان معاد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۱۵

یکی از دلایلی که سبب می‌شود عده‌ای دست به انکار معاد بزنند، این است که چنان واقعه بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می‌سنجند و چون آن را امری بسیار بعید می‌یابند، به انکار آن می‌پردازند. حال آن که بعید بودن چیزی برای انسان، هرگز دلیل بر غیر ممکن بودن آن نیست.

توضیح ﴿پاسخی که خداوند به این گروه از منکرین معاد می‌دهد، سه دلیل عقلی امکان معاد است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۱۶

یکی از دلایلی که سبب می‌شود عده‌ای دست به انکار معاد بزنند، این است که چنان واقعه بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می‌سنجند و چون آن را امری بسیار بعید می‌یابند، به انکار آن می‌پردازند. حال آن که بعید بودن چیزی برای انسان، هرگز دلیل بر غیر ممکن بودن آن نیست. از این رو قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می‌کند و دلایل و شواهد زیادی می‌آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن تواناست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا قرآن کریم از استدلال «دفع خطر احتمالی» برای اثبات امکان و ضرورت معاد استفاده نکرده است. قسمت دوم گزینه (۳)، مطابق توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۱۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا مقایسه معاد با قدرت خود به انکار آن می‌انجامد. قسمت دوم گزینه (۳)، به ضرورت معاد اشاره دارد نه امکان معاد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۲۲

در راستای اثبات امکان معاد، قرآن کریم برای این که قدرت خدا را به صورت محسوس تری در این زمینه نشان دهد، ماجراهایی را نقل می‌کند که در آنها به اراده خداوند مردگانی زنده شده‌اند. از آن جمله می‌توان به ماجرای عَزْبِرِ نَبِی^(ع) اشاره کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا زنده شدن مردگان به اراده خداوند، بیانگر امکان معاد است نه ضرورت و حتمی بودن معاد. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۲۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح ذکر ماجرای عَزْبِرِ نَبِی^(ع) در آیات قرآن، یک استدلال عقلی و بیانگر قدرت نامحدود خدا در راستای اثبات امکان معاد است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۲۴

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

روشی تست زدن برای پاسخ دادن به سؤالات مربوط به امکان و ضرورت معاد، در صورت حذف گزینه‌های مخالف، به آسانی می‌توان به پاسخ صحیح رسید. به طور مثال، ماجرای زنده شدن مردگان و عَزْبِرِ نَبِی^(ع) بیانگر امکان معاد است نه ضرورت معاد، لذا گزینه‌هایی که بیانگر ضرورت معاد باشند، حذف می‌شوند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۲۵

عَزْبِرِ نَبِی^(ع) یکی از پیامبران بنی اسرائیل بود. او در سفری از کنار روستای ویرانی عبور می‌کرد. استخوان‌های متلاشی و پوسیده ساکنان آن روستا از لابه‌لای خرابه‌ها پیدا بود. با دیدن این استخوان‌ها این سؤال در ذهن عَزْبِرِ نَبِی^(ع) شکل گرفت که به راستی خداوند چگونه اینها را پس از مرگ زنده می‌کند؟

توضیح آیاتی از قرآن که دارای کلماتی مانند قدیر، قادر و توانا باشند، بیانگر قدرت نامحدود الهی و امکان معاد می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۲۶

با دیدن این استخوان‌ها این سؤال در ذهن عَزْبِرِ نَبِی^(ع) شکل گرفت که به راستی خداوند چگونه اینها را پس از مرگ زنده می‌کند؟ خداوند، جان وی را در همان دم گرفت و بعد از گذشت صد سال دوباره او را زنده کرد. سپس خطاب به او گفت: ای عَزْبِرِ نَبِی^(ع) چه مدت در این بیابان توقف کرده‌ای؟ عَزْبِرِ نَبِی^(ع) گفت: یک روز یا نصف روز. خداوند فرمود: تو صد سال است که اینجا هستی. به الاغی که سوارش بودی و غذایی که همراه داشتی، نگاه کن و ببین که چگونه الاغ پوسیده و متلاشی شده؛ اما غذایت پس از صد سال سالم مانده و فاسد نشده است. و اینک ببین که خداوند چگونه اعضای پوسیده و متلاشی شده الاغ را دوباره جمع‌آوری و زنده می‌کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۲۷

الف- عَزْبِرِ نَبِی^(ع) به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: «می‌دانم که خدا بر هر کاری توانا (قدیر) است.» ب- ماجرای عَزْبِرِ نَبِی^(ع) بیانگر قدرت نامحدود خدا در راستای اثبات امکان معاد است.

نکته طلایی «دانا بودن خداوند به هر خلقتی»، بیانگر خلقت نخستین انسان در راستای امکان معاد جسمانی است. ولی «توانا بودن خداوند بر انجام هر کاری»، بیانگر قدرت نامحدود خدا در راستای اثبات امکان معاد است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۲۸

الف- خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می‌پردازند، می‌گوید: «نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول درمی‌آوریم بلکه سر انگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم.» ب- این آیات شریفه، با استناد به قدرت نامحدود الهی، به اثبات امکان معاد جسمانی می‌پردازد.

جمع‌بندی «اشاره به خلق مجدد سرانگشتان انسان» و همچنین «بیان ماجرای زنده شدن عَزْبِرِ نَبِی^(ع)» در آیات قرآن کریم، بیانگر قدرت نامحدود خدا و امکان وقوع معاد می‌باشند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۲۹

خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می‌پردازند، می‌گوید: «نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول درمی‌آوریم بلکه سر انگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم.» این آیات شریفه، با استناد به قدرت نامحدود الهی، به اثبات امکان معاد جسمانی می‌پردازد.

ارتباط اشاره به این واقعیت علمی: «اختصاص داشتن یک اثر انگشت به هر شخص» در آیات قرآن کریم، یک موضوع بی‌سابقه علمی در زمان نزول قرآن و بیانگر اعجاز معنوی قرآن کریم است. (درس ۳ یازدهم)

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۳۰

در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در طبیعت معرفی شده است. این آیات، بیانگر نظام مرگ و زندگی در طبیعت است و امکان وقوع معاد جسمانی را اثبات می‌کند.

کلمات کلیدی «رستاخیز طبیعت»، «فصل بهار» و «نمونه‌ای دنیوی از رستاخیز عظیم»، بیانگر نظام مرگ و زندگی در طبیعت در زمینه اثبات امکان وقوع معاد جسمانی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۳۱

در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در طبیعت معرفی شده است و از کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند می‌خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا مسئله معاد را بهتر درک کنند. (برای باور به امکان معاد جسمانی)

مقایسه ۱- روش قرآن کریم برای نشان دادن قدرت خدا به صورت محسوس‌تر، بیان ماجرای زنده شدن مردگان است. ۲- روش خداوند در قرآن کریم برای کسانی که با ناباوری به مسئله معاد نگاه می‌کنند، دعوت به مطالعه در فصل بهار است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۳۲

فرا رسیدن بهار، رستاخیز طبیعت است که نمونه‌ای از رستاخیز عظیم نیز هست دعوت به تفکر در آن، به منظور اثبات امکان وقوع معاد جسمانی و درک بهتر معاد است.

توضیح زنده شدن زمین و گیاهان در فصل بهار، نمونه‌ای از زنده شدن انسان‌ها پس از مرگ در قیامت است، چراکه وقتی گیاهان و درخت‌ها پس از مرگ زمستانی می‌توانند دوباره حیات داشته باشند، زنده شدن پس از مرگ نیز برای انسان امکان‌پذیر است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۳۳

از تدبیر در آیه شریفه: «خداست که باها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم»، دریافت می‌شود که تبدیل شدن زندگی به مرگ در زمستان و زنده شدن زمین در فصل بهار، یک جریان رایج در نظام طبیعت است. از فرمایش خداوند در این آیه برمی‌آید که زنده شدن انسان در قیامت همانند زنده شدن هر ساله طبیعت در فصل بهار، امری ممکن و شدنی است. یعنی اثبات امکان وقوع معاد و اینکه خداوند بر انجام آن تواناست.

توضیح آیاتی که بیانگر «خلقت نخستین انسان»، «قدرت نامحدود الهی»، «زنده شدن مردگان»، «زنده شدن سرانگشتان انسان»، «رستاخیز طبیعت» و «زنده شدن زمین در فصل بهار» باشند، یک استدلال عقلی در زمینه اثبات امکان معاد می‌باشند و بیان ضرورت معاد برای این موارد، گزینه غلط است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر ضرورت معاد است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۳۹

الف- بیهوده و عبث نبودن هیچ کاری از کارهای خداوند، ریشه در حکمت الهی دارد و آیاتی که بیانگر حکمت الهی باشند، ضرورت و حتمی بودن معاد را ثابت می‌کنند. ب- عبارت قرآنی: «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثاً: آیا پنداشته‌اید شما را بیهوده آفریده‌ایم»، عبث و بیهوده پنداری خلقت انسان را رد می‌کند و بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح بالا، قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیه مذکور، بیانگر ضرورت بحث از معاد است نه ضرورت معاد لازمه حکمت الهی. آیه گزینه (۲)، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی و آیه گزینه (۳)، به حقیقی بودن زندگی اخروی اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۴۰

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست، که گزینه‌های مفهومی و فلسفی دارد، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه (۱)، بیانگر ضرورت بحث از معاد به دلیل دفع خطر احتمالی است. استدلال عقلی «دفع خطر احتمالی لازم است» در گزینه (۳)، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد است نه اینکه بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی باشد. گزینه (۴)، نادرست است. مفهوم گزینه (۲) هماهنگی بین عالم درون و بیرون برای پاسخ‌گویی به میل جاودانگی می‌باشد که بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۴۱

الف- خداوند انسان را به گونه‌ای آفریده که گرایش به بقا و جاودانگی دارد و از نابودی گریزان است و بسیاری از کارها را برای حفظ بقای خود انجام می‌دهد. اگر بعد از این دنیا، زندگی‌ای نباشد، در این صورت باید گفت خداوند گرایش به زندگی جاوید را در وجود انسان قرار داده و سپس او را در حالی که مشتاق حیات ابدی است، نابود می‌کند! آیا این کار با حکمت خداوند سازگار است؟ ب- آیه شریفه: «و ما خلقتنا السموات و الأرض و ما بینهما لاعین ما خلقتناهما الا بالحق»، بیانگر حکیمانه بودن نظام جهان است و بر این اساس بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. آیه گزینه (۳)، حیات اخروی را حقیقی و راستین معرفی می‌کند و به حکمت الهی اشاره ندارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۴۲

الف- انسان به طور فطری خواستار کمالات و زیبایی‌هاست و این خواستن هیچ حدی ندارد. ب- از آنجایی که خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد و همچنین اگر تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در درون موجودات قرار داده باشد. ج- اما دنیا و عمر محدود انسان‌ها، پاسخ‌گوی این گونه خواسته‌ها نیست؛ (یعنی بدون وجود آخرت، این میل، بدون پاسخ‌مانده و عبث خواهد بود). د- بنابراین با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی و اینکه بین عالم درون و بیرون انسان، هماهنگی کامل برقرار است، باید جای دیگری باشد که انسان به خواسته‌هایش برسد. م- بر این اساس، برای پاسخ‌گویی به میل کمال‌طلبی انسان، وقوع معاد و حیات ابدی قطعی و ضروری است. (ضرورت معاد لازمه حکمت الهی)

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست که قسمت اول تمام گزینه‌های آن صحیح است، باید با دقت، نادرست بودن قسمت دوم هر گزینه را تشخیص داد و آن را حذف نمود تا در نهایت به پاسخ صحیح رسید. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا هر دو میل فطری «جاودانگی» و «بی‌نهایت‌طلبی»، بیانگر ضرورت معاد می‌باشند نه امکان معاد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا میل به جاودانگی، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است نه قدرت الهی.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۳۴

خداوند در آیه شریفه: «خداست که بادها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسيله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.» فرارسیدن بهار که رستاخیز طبیعت است را همانند قیامت دانسته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲) نادرست است، زیرا فرارسیدن بهار را بیانگر ضرورت معاد یعنی امری محال و ناروا دانسته، در حالی که بیانگر امکان معاد است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۳۵

قرآن کریم نه تنها معاد را امری ممکن می‌داند، بلکه وقوع آن را نیز امری ضروری و واقع نشدن آن را امری محال و ناروا معرفی می‌کند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را حذف کرد و سپس کامل‌ترین پاسخ را انتخاب نمود. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا بنابر حکمت و عدل الهی، ضرورت وقوع معاد ثابت می‌گردد نه امکان معاد. گزینه (۲) به امکان معاد اشاره ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۳۶

قرآن نه تنها معاد را امری ممکن می‌داند، بلکه وقوع آن را نیز امری ضروری و واقع نشدن آن را امری محال و ناروا معرفی می‌کند. دلایلی که قرآن در بحث ضرورت معاد بیان کرده است، عبارت‌اند از: حکمت الهی و عدل الهی.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا قدرت الهی بیانگر امکان معاد است نه ضرورت آن. قسمت دوم گزینه (۲) به غیر از کلمه «حتمی»، بیانگر امکان معاد است در صورتی که حکمت و عدل الهی بیانگر ضرورت معاد می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۳۷

الف- دو استدلال قرآنی حکمت و عدل الهی، هر دو وقوع معاد را امری ضروری معرفی می‌کنند. ب- خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد. و این موضوع از دلایل ضرورت معاد است و وقوع معاد را امری ضروری معرفی می‌کند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، که قسمت اول تمام گزینه‌های آن صحیح است، باید با دقت نادرست بودن قسمت دوم سایر گزینه‌ها را تشخیص داد. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، توضیح حکمت الهی است نه عدل الهی. قسمت دوم گزینه (۲)، توضیح عدل الهی است نه حکمت الهی.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۳۸

الف- یکی از استدلال‌های قرآنی که ضرورت و حتمی بودن وجود معاد را ثابت می‌کند، حکمت الهی است. ب- خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد. همچنین اگر تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در درون موجودات قرار داده است (یعنی هماهنگی بین عالم درون و بیرون)؛ به‌طور مثال در مقابل احساس تشنگی و گرسنگی حیوانات، آب و غذا را آفریده است تا بتوانند تشنگی و گرسنگی خود را برطرف کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا هماهنگی بین عالم درون و بیرون بیانگر معاد لازمه حکمت الهی است نه معاد لازمه عدل الهی. قسمت اول گزینه (۴) نادرست است، زیرا حکیم بودن خداوند، بیانگر ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد است نه بیانگر ضرورت بحث از معاد.

گزینه ۴ ۳۴۳

مراجعه شود به پاسخ پنج پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا رساندن هریک از انسان‌ها به آنچه که استحقاق دارد، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است نه حکمت الهی. گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا موضوع مورد سؤال بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است نه ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع خطر احتمالی.

گزینه ۱ ۳۴۴

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم تمامی گزینه‌ها نادرست است، زیرا این مفهوم که عمر انسان محدود است و پاسخ‌گوی خواسته‌های فطری انسان مانند میل به جاودانگی و بی‌نهایت‌طلبی او نیست، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است نه نظام مرگ و زندگی در طبیعت یا عدل و قدرت بیکران الهی.

گزینه ۲ ۳۴۵

الف- خداوند انسان را به گونه‌ای آفریده که گرایش به بقا و جاودانگی دارد و از ناپودی گریزان است و بسیاری از کارها را برای حفظ بقای خود انجام می‌دهد. ب- اگر بعد از این دنیا، زندگی‌ای نباشد، در این صورت باید گفت خداوند گرایش به زندگی جاوید را در وجود انسان قرار داده و سپس او را در حالی که مشتاق حیات ابدی است، ناپود می‌کند! و این کار با حکمت خداوند سازگار نیست. ج- بنابراین با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی و اینکه بین عالم درون و بیرون انسان، هماهنگی کامل برقرار است، باید جای دیگری باشد که انسان به خواسته‌هایش برسد. د- بر این اساس، برای پاسخ‌گویی به میل جاودانگی انسان، وقوع معاد و حیات ابدی قطعی و ضروری است. ه- این موضوع بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا میل به جاودانگی در انسان که ضرورت حیات ابدی را اثبات می‌کند، بازتاب حکمت الهی است نه عدل الهی. گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا موضوع مورد سؤال بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است نه ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع خطر احتمالی.

گزینه ۱ ۳۴۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳)، بیانگر حکمت الهی است و با آن سازگار است. گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر عدل الهی می‌باشد.

گزینه ۳ ۳۴۷

اگر بناست با این همه استعدادها و سرمایه‌های مختلفی که خداوند در وجود ما قرار داده است، خاک شویم و معادی هم نباشد، این سؤال مطرح می‌شود که دلیل آفریدن این استعدادها و سرمایه‌ها در درون ما چه بوده است؟ ما که از همان ابتدا خاک بودیم، پس دلیل این آمدن و رفتن چه بود؟ بر این اساس آفرینش انسان و جهان بی‌هدف و عبث خواهد بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { محدود بودن خواسته‌های انسان و دشوار بودن پاسخ به آنها در گزینه (۱)، منکر حکیمانه بودن نظام خلقت نمی‌باشد. گزینه (۱)، منکر حکیمانه بودن نظام خلقت نمی‌باشد، زیرا در صورت نیستی انسان پس از مرگ و بدون پاسخ ماندن خواسته‌های انسان، آفرینش انسان عبث خواهد بود. گزینه (۴)، ضرورت معاد به خاطر برقراری عدالت الهی را بیان می‌کند و در حالی که در صورت سؤال، سخن از حکمت الهی است نه عدل الهی.

گزینه ۴ ۳۴۸

الف- اگر بنا باشد با این همه استعدادها و سرمایه‌های مختلفی که خداوند در وجود ما قرار داده است، خاک شویم و معادی هم نباشد، بر این اساس آفرینش انسان و جهان بی‌هدف و عبث خواهد بود. ب- آیه شریفه «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثاً و أنکم إلینا لا ترجعون»، به نفی عبث آفرینی انسان پرداخته و با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است. آیه گزینه (۲)، سخن کافران در مورد انکار معاد است. آیه گزینه (۳)، حیات اخروی را راستین و حقیقی معرفی می‌کند.

گزینه ۲ ۳۴۹

الف- اگر بعد از این دنیا، زندگی‌ای نباشد، در این صورت باید گفت خداوند گرایش به زندگی جاوید را در وجود انسان قرار داده و سپس او را در حالی که مشتاق حیات ابدی است، ناپود می‌کند! و این کار با حکمت خداوند سازگار نیست. ب- آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ و الْأَرْضِ و ما بینهما لَاعِبِینَ ما خلقناهما إِلَّا بِالْحَقِّ»، به ترتیب، با اشاره به «نفی عبث آفرینی جهان» و سپس «اثبات هدفمندی نظام آفرینش»، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را لازمه حکمت الهی معرفی می‌نماید.

نکته طلایی { این موارد بیانگر حکمت الهی است: ۱- به حق آفریده شده جهان ۲- به عبث، بیهوده، پوچ و باطل آفریده نشدن جهان ۳- حرکت جهان و مخلوقات به سوی هدف خود ۴- هماهنگی بین عالم درون و بیرون در زمینه تمایلات انسان مانند میل تشنگی در درون و وجود آب در عالم خارج. آیات گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی هستند. آیه گزینه (۳)، سخن کافران در مورد انکار معاد است.

گزینه ۴ ۳۵۰

الف- آیه شریفه «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثاً و أنکم إلینا لا ترجعون»، با مردود شمردن عبث و بیهوده پنداری خلقت انسان، به اثبات ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد لازمه حکمت الهی می‌پردازد. ب- این آیه و آیه شریفه: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ و الْأَرْضِ و ما بینهما لَاعِبِینَ ما خلقناهما إِلَّا بِالْحَقِّ»، هردو به ترتیب، با «نفی عبث آفرینی انسان و جهان» و سپس «اثبات هدفمندی نظام آفرینش»، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، باید با حذف گزینه‌های نادرست در کمترین زمان و بدون خطا، گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۲)، بیانگر عدل الهی است ولی آیه مورد سؤال بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

گزینه ۳ ۳۵۱

الف- عدل یکی از صفات الهی است. خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی‌دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آن چه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. ب- اما زندگی انسان در دنیا به گونه‌ای است که امکان تحقق این وعده را نمی‌دهد؛ زیرا: ۱- در این عالم همه به پاداش یا کیفر تمام اعمال خود نمی‌رسند. ۲- این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان‌ها را ندارد. ج- بنابراین اگر جهان دیگری نباشد، که ظالم را به مجازات واقعی‌اش برساند و حق مظلوم را بستاند، بر نظام عادلانه خداوند ایراد وارد می‌شود. د- آیه شریفه: «أم نجعل الذین آمنوا و عملوا الصَّالِحَاتِ کالمفسدین فی الْأَرْضِ»، بیانگر ضرورت و حتمی بودن وجود معاد برای تحقق کامل عدل الهی در آخرت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر تحقق عدالت اجتماعی در جامعه با نیروی مردم است (آیه در درس ۴ یازدهم) که ارتباطی با تحقق عدل الهی در آخرت ندارد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا عبارت مورد سؤال به ضرورت و حتمی بودن وجود معاد برای تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد نه ضرورت بحث از معاد برای تحقق عدالت در جامعه.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۵۸

الف- زندگی انسان در دنیا به گونه‌ای است که امکان تحقق عدل الهی را نمی‌دهد؛ زیرا این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان‌ها را ندارد. به عنوان نمونه، چگونه می‌توان پاداش بسیاری از اعمال، مانند شهادت در راه خدا را در این دنیا داد؟ و یا چگونه می‌توان در این جهان کسی را که به هزاران نفر ستم روا داشته و یا صدها نفر را قتل عام کرده است، کیفر داد؟

ب- بر این اساس، در صورت نیستی انسان پس از مرگ و انکار معاد، عدل الهی زیر سؤال می‌رود. ج- آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به این شبهه پاسخ می‌دهد و ضرورت و حتمی بودن معاد را لازمه عدل الهی معرفی می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ آیه گزینه (۱)، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را بیان می‌کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد. آیه گزینه (۳)، با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، یک استدلال عقلی در اثبات ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا موضوع مورد سؤال، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است نه امکان معاد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۵۹

با توجه به آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ...»، بیانگر ضرورت معاد براساس عدل الهی است. این آیه و آیه شریفه: «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا»، از این نظر که بر قطعی و حتمی بودن تحقق معاد دلالت دارند، با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا باید گزینه‌هایی را که به صورت واضح غلط است، حذف کنیم تا به جواب صحیح برسیم. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است نه ضرورت معاد لازمه حکمت الهی. قسمت دوم گزینه (۱)، به ضرورت و حتمی بودن معاد اشاره ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۶۰

عبارت صورت سؤال و آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ...»، هر دو به ضرورت معاد بر اساس عدل الهی اشاره دارند.

توضیح: ﴿ آیه شریفه: «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا»، ضرورت و حتمی بودن معاد را بیان می‌کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۶۱

بر اساس آیه شریفه: «أَنَّا نَجْعَلُ الْبِرَّ ظَنًّا وَمَغْرورًا نِعْمَتًا وَبُورًا وَبِرَّ غَنَاهَانِ بَرْكَاتٍ كَثِيرَةٍ وَمِنْهَا مَا نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

روش تست زدن: ﴿ برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها که قسمتی از آیه را در سؤال ذکر می‌کنند، و از قسمت حذف شده آن سؤال می‌پرسند، ابتدا تا فرصت هست باید به حفظ آیات پرداخت و فقط در صورت به یاد آوردن آیه، به سؤال پاسخ داد. با توجه به آیه بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۵۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
توضیح: ﴿ کلمه استحقاق دارد به معنای شایستگی داشتن و در ارتباط با عدل الهی است. این کلمه، از ریشه «حق» به معنای حکیمانه و هدفدار بودن نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۵۳

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ مطالعه درست صورت سؤال و توجه به کلمات کلیدی که در صورت سؤال آمده است، کمک زیادی به انتخاب گزینه صحیح می‌نماید. با توجه به کلمه وعده الهی که در صورت سؤال آمده است، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا وعده الهی چیزی است که باید در آخرت تحقق پیدا کند در صورتی که حکمت الهی یک صفت جاری خداوند است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا پاداش و کیفر نیکوکاران و بدکاران در این جهان امکان‌پذیر است و باید بگوییم به طور کامل امکان‌پذیر نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۵۴

سه قسمت «ب»، «ج» و «د»، در مورد علت اینکه در این دنیا امکان تحقق عدل الهی به طور کامل وجود ندارد، سخن می‌گویند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ در قسمت «الف»، بیانگر حکمت الهی است و ربطی به عدل الهی ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۵۵

الف- این حقیقت که این دنیا ظرفیت جزا و پاداش انسان‌ها را به صورت کامل ندارد و تمام انسان‌ها نمی‌توانند به پاداش و کیفر تمام اعمال خود در این دنیا دست پیدا کنند، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را برای تحقق عدل الهی ثابت می‌کند. ب- آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، با اشاره به برابر نبودن «متقین» و «فجّار»، ضرورت معاد را بر اساس عدل الهی ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا در این سؤال عدالت اخروی مورد نظر است نه تحقق عدالت اجتماعی در این دنیا. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیه شریفه: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»، به تحقق عدالت اجتماعی با نیروی مردم در همین دنیا اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۵۶

آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ آیه گزینه (۱)، با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، یک استدلال عقلی در اثبات ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است. آیه گزینه (۲)، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است. آیه گزینه (۴)، به کم ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن حیات اخروی اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۵۷

الف- با توجه به اینکه این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان‌ها را ندارد، بنابراین اگر جهان دیگری نباشد، که ظالم را به مجازات واقعی‌اش برساند و حق مظلوم را بستاند، بر نظام عادلانه خداوند ایراد وارد می‌شود. ب- وجود این نقص بزرگ در دنیای مادی، بیانگر ضرورت و حتمی بودن وجود معاد برای تحقق کامل عدل الهی در آن عالم است. ج- در صورت انکار معاد و نیست شدن انسان پس از مرگ، هیچ کس به آنچه استحقاق دارد نمی‌رسد و بر نظام عادلانه خداوند ایراد وارد می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است در صورتی که موضوع مورد سؤال، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است.

۳۶۲

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

بر اساس آیه شریفه: «وای در آن روز بر تکذیب‌کنندگان، همان‌ها که روز جزا را انکار می‌کنند. تنها کسی آن را انکار می‌کند که متجاوز و گناهکار است.» یکی از دلایل انکار معاد، «تجاوز به حقوق الهی و انجام گناه» است.

روش مطالعه آیه‌ای که در بخش تدبیر در آیات دین و زندگی سال دهم آمده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، بنابراین باید با دقت بیشتری مطالعه شود. با توجه به ترجمه آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۳۶۳

☆☆☆☆☆

گزینه ۱

مطابق آیه شریفه: «انسان شک در وجود معاد ندارد» بلکه [علت انکارش این است که] او می‌خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند. یکی از دلایل انکار معاد، «انجام گناه بدون ترس از محاکمه قیامت» است.

مقایسه آیه: «گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟»، انکار معاد توسط کسانی است که خلقت نخستین خود را فراموش کرده بودند. آیه: «نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول درمی‌آوریم بلکه سر انگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم»، با اشاره به قدرت نامحدود الهی امکان معاد را ثابت می‌کند. آیه: «و می‌گفتند: هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!»، انکار معاد توسط کسانی است که در دنیا مست و مغرور نعمت بودند، «اصرار بر انجام گناهان بزرگ» معرفی شده است.

۳۶۴

☆☆☆☆☆

گزینه ۴

الف- مطابق آیات قرآن، این سخن منکران معاد (کافران) که می‌گویند: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الدهر»، سخنی از روی ظن و خیال (ان هم لا یظنون) است نه از روی علم و آگاهی (و ما لهم بذلک من علم)، چراکه دلیلی بر نفی معاد ندارند با اینکه دلایل بسیاری بر اثبات آن است. ب- آیه شریفه: «و آن کس که سرای آخرت را بطلد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد.» ج- آیه شریفه: «و برای ما مثلی آورد و آفرینش نخستین خود را فراموش کرد؛ گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: «همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست.»

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست که مشابه آن در کنکور سراسری ۹۹ آمده است، ابتدا باید متن آیات و احادیث حفظ شود و سپس با در نظر گرفتن عین عبارت‌های آیات و احادیث، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، بخشی از این آیه است: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع‌الحساب است.» مطابق توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

۳۶۵

☆☆☆☆☆

گزینه ۴

الف- آیه شریفه: «آنان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می‌کردند و می‌گفتند: «هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!»

ب- آیه شریفه: «وای در آن روز بر تکذیب‌کنندگان، همان‌ها که روز جزا را انکار می‌کنند. تنها کسی آن را انکار می‌کند که متجاوز و گناهکار است.»

ج- آیه شریفه: «(انسان شک در وجود معاد ندارد) بلکه [علت انکارش این است که] او می‌خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به آیات مذکور، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

۳۶۶

☆☆☆☆☆

گزینه ۴

الف- عزیر به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: «هی دانم که خدا بر هر کاری توانا (قدیر) است.» این آیه، یک استدلال عقلی است که با اشاره به بیان نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان، امکان وجود «معاد جسمانی» را ثابت می‌کند.

ب- آیات شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست.» یک استدلال عقلی می‌باشند که با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کنند.

ج- در آیه شریفه: «لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، به حتمیت و حقانیت رستاخیز (لیجمعنکم الی یوم القیامة)، و خالی از تردید بودن معاد (لا ریب فیه) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا) اشاره شده است. این موضوع، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است.

مقایسه «دانا بودن خداوند به هر خلقتی»، بیانگر امکان معاد جسمانی با اشاره به «خلقت نخستین انسان» است. «توانا بودن خداوند بر انجام هر کاری»، بیانگر امکان معاد جسمانی با اشاره به «نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان» است.

۳۶۷

☆☆☆☆☆

گزینه ۳

الف- در پاسخ به اولین سؤال باید بگوییم که: خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیپوده و عبث نباشد. اگر خداوند تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در عالم خارج قرار داده است. آیه شریفه: «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثاً و أنکم لاینالنا لا ترجعون»، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد.

ب- با دیدن این استخوان‌ها این سؤال در ذهن عزیر^(ع) شکل گرفت که به راستی خداوند چگونه اینها را پس از مرگ زنده می‌کند؟ پس از اینکه عزیر به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: «هی دانم که خدا بر هر کاری توانا (قدیر) است.»

ج- در آیه شریفه: «لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، عبارت شریفه: «لا ریب فیه»، با اشاره به خالی از تردید بودن معاد به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا)، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به حقیقی بودن حیات اخروی اشاره دارد و به حکمت الهی که مورد توجه سؤال است، اشاره ندارد. قسمت سوم گزینه (۱)، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد، حال آنکه در صورت سؤال، ضرورت بحث معاد از ما خواسته شده است.

۳۶۸

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

عبارت‌های سه قسمت «الف»، «ج» و «د»، با هم تناسب دارند. الف- این عبارت: «انسان خواستار همه کمالات و زیبایی‌هاست و این خواستن هیچ حدی ندارد.» بیانگر میل به کمالات بی‌نهایت و معاد لازمه حکمت الهی است. ج- اگر با خبر معاد و زندگی پس از مرگ مواجه شویم که نه تنها احتمالی نیست، بلکه از قطعی‌ترین خبرهاست، خبری که درباره زندگی جاودانی ماست. وظیفه ما بررسی و بحث جدی درباره معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است. بیت: «به گفت طفل جستی راه پرهیز / گفت انبیا از خواب برخیز»، به همین موضوع اشاره دارد.

د- در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در طبیعت معرفی شده است و از کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند می‌خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا مسئله معاد را بهتر درک کنند. آیه شریفه: «خداست که با دها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.» به همین موضوع اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها اولین عبارت قسمت «ب»، بیانگر امکان معاد و دومین عبارت آن بیانگر ضرورت بحث از معاد است. اولین عبارت قسمت اول «ه»، به ضرورت استفاده کردن از عقل اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۶۹

الف- استناد به آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامه لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا)، در مورد قطعی بودن معاد جسمانی و زنده شدن انسان‌ها در آخرت است.

ب- خبر دادن از قطعی بودن معاد، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است.

ج- خداوند در آیه، قبل از اشاره به صداقت خود، از غیر قابل تردید بودن ضرورت و حتمی بودن معاد جسمانی (لا ریب فیه) سخن گفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) نادرست است،

زیرا آیه مورد سؤال به زنده شدن انسان‌ها در آخرت اشاره دارد نه در برزخ و پس از مرگ انسان‌ها. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این آیه به ضرورت بحث از معاد اشاره دارد و یک دلیل نقلی است و نه به ضرورت و حتمی بودن معاد که یک استدلال عقلی است و حکمت و عدل الهی به آن اشاره دارد. حتما توجه شود که قسمت سوم سؤال باید نادرست باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۷۰

آیه مورد سؤال، به ضرورت معاد لازمه حکمت الهی اشاره دارد. از بین عبارتهای مذکور، عبارتهای «الف»، «ج» و «ه»، به این موضوع اشاره دارند

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب»، به اثبات ضرورت معاد لازمه

عدل الهی اشاره دارد. قسمت «د»، به امکان معاد اشاره دارد، در صورتی که آیه مورد سؤال، به حتمی بودن معاد اشاره دارد. قسمت «و»، در مورد انسان صحیح است نه در مورد سایر مخلوقات.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۷۱

الف- محدود بودن نظام عالم نمی‌تواند عامل تضییع حقوق افراد باشد، زیرا در آخرت که فاقد محدودیت‌های این دنیا است، خداوند پاداش و کیفر اعمال انسان‌ها را به طور کامل خواهد داد. آیه شریفه: «أم نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتقین کالفجار»، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد.

ب- خداوند که گرایش به زندگی جاوید را در وجود انسان قرار داده و سپس او را در حالی که مشتاق حیات ابدی است، نابود نمی‌کند، چراکه این کار با حکمت خداوند سازگار نیست. آیه شریفه: «و ما خلقنا السموات و الأرض و ما بینهما لالعین ما خلقناهما الا بالحق»، به ضرورت معاد لازمه حکمت الهی اشاره دارد.

ج- همه انبیای الهی پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. ما که برای فرار از خطرهای کوچک احتمالی، سخن هر کسی را می‌پذیریم، پس نباید بی‌توجهی از کنار خبری که پای سعادت یا شقاوت ابدی ما در میان است، بگذریم. آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامه لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، به یک تحقیق و بررسی جدی درباره معاد به عنوان یک خطر احتمالی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، به موقتی

و گذرا بودن زندگی دنیوی اشاره دارد و به ضرورت معاد لازمه حکمت الهی اشاره ندارد. قسمت سوم گزینه (۴)، به ضرورت معاد لازمه حکمت الهی اشاره دارد در صورتی که قسمت سوم سؤال، به ضرورت بحث از معاد اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۷۲

الف- همه انبیای الهی پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. ما این انداز انبیای الهی در مورد حیات ابدی را به عنوان یک خطر احتمالی پذیرفته و به بحث جدی درباره معاد می‌پردازیم. ب- توجه به جریان همیشگی مرگ در زمستان و زندگی در فصل بهار، بیانگر «نظام مرگ و زندگی در طبیعت» است و امکان وقوع معاد جسمانی را ثابت می‌کند و یک استدلال عقلی است.

ج- خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد. اگر خداوند تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در عالم خارج قرار داده است. حکمت الهی، یک استدلال عقلی است که ضرورت معاد را ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است،

زیرا استدلال عقلی «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان معاد را ثابت می‌کند نه ضرورت آن را. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۷۳

از بین عبارتهای مذکور، تنها دو عبارت «ج» و «د» صحیح است. ج- در برخی آیات قرآن (زنده شدن قیامت نیز همین گونه است)، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در طبیعت معرفی شده است و از کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند می‌خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا مسئله معاد را بهتر درک کنند.

د- بیت مورد سؤال، به اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور پیروی از دستور عقلی «دفع خطر احتمالی» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا محدود

بودن عمر انسان در دستیابی به کمالات بی‌نهایت خود، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است، در حالی که عبارت مقابل آن، بیانگر امکان معاد است. قسمت «ب» نادرست است، زیرا توانا بودن خداوند بر انجام هر کاری، بیانگر امکان معاد است، در حالی که عبارت مقابل آن، بیانگر ضرورت معاد است. قسمت «ه» نادرست است، زیرا عبارت: «هنگامی که ما مریدیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟»، سخن کسانی است که مست و مغرور نعمت بودند. و بر گناهان بزرگ اصرار می‌کردند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۷۴

الف- آیه ۵ سوره قیامت: «انسان شک در وجود معاد ندارد» بلکه [علت انکارش این است که] او می‌خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند. ب- آیات ۴۵ تا ۴۸ سوره واقعه: «آنان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می‌کردند و می‌گفتند: «هنگامی که ما مریدیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟»

جمع‌بندی { انگیزه‌های انکار معاد (طبق آیات قرآن): ۱- نشناختن قدرت خداوند

و مقایسه کردن قدرت خود با واقعه بزرگ قیامت ۲- مستی و مغرور به نعمت‌های دنیوی و اصرار بر گناهان بزرگ ۳- تجاوز و گناهکاری ۴- گناه کردن در تمام عمر بدون ترس از دادگاه قیامت

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۷۵

الف- در برهان عدل که دلیلی بر ضرورت معاد است، می‌گوییم: بسیاری اعمال صالح و همچنین جرائم را در این دنیا نمی‌توان به طور کامل پاداش و کیفر داد. ب- اینکه شکی در وقوع معاد نیست: «لا ریب فیه»، نوعی تأکید بر قطعیت «لیجمعنکم الی یوم القیامه» است.

واژگان کلیدی { در مورد حکمت الهی: پاسخ دادن به تمایلات، گرایش‌ها،

نیازها، خواسته‌ها، احساس تشنگی و گرسنگی و میل به جاودانگی و کمال بی‌نهایت و نامحدود. در مورد عدل الهی: پاداش و کیفر، سزا و مجازات، جزای اعمال و برابر نبودن نیک و بد.

قسمت دوم گزینه (۳)، به مبدأ جهان و اصل توحید اشاره دارد.

گزینه ۳ ۳۷۶

الف- عزیز به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: «می دانم که خدا بر هر کاری توانا (قدیر) است.» ب- این آیه، با اشاره به «توانا بودن خداوند بر انجام هر کاری»، وقوع معاد را امری ممکن و شدنی معرفی می کند.

روش مطالعه > قسمت اول گزینه های (۱) و (۴)، به اثبات امکان معاد جسمانی با اشاره به خلقت نخستین انسان اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا بیانگر ضرورت معاد است نه امکان معاد.

گزینه ۱ ۳۷۷

با استناد به آیه شریفه: «انان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می کردند و می گفتند: «هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!»، این عبارت: «هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!»، سخن آن گروه از دوزخیانی است که در دنیا دو ویژگی داشتند: الف- مست و مغرور نعمت بودند. ب- بر گناهان بزرگ اصرار می کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها > گزینه های (۲) و (۳) در مورد این آیه شریفه: «انسان شک در وجود معاد ندارد) بلکه [علت انکارش این است که] او می خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند.» است. گزینه (۴) در مورد این آیه شریفه: «وای در آن روز بر تکذیب کنندگان، همان ها که روز جزا را انکار می کنند. تنها کسی آن را انکار می کند که متجاوز و گناهکار است.» است.

گزینه ۲ ۳۷۸

الف- خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می پردازند، می گوید: «نه تنها استخوان های آنها را به حالت اول درمی آوریم بلکه سر انگشتان آنها را نیز همان گونه که بوده، مجدداً خلق می کنیم.» این آیه، با اشاره به قدرت نامحدود الهی به اثبات امکان معاد می پردازد.

ب- آیات شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست.»، یک استدلال عقلی می باشد که با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می کند. ج- آیه شریفه: «خداست که بادها را می فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است.»، با استناد به استدلال عقلی «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، به اثبات امکان معاد می پردازد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۳) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ۳۷۹

الف- سخن گفتن از معاد، سخن گفتن از زندگی است، زیرا معاد بخشی قطعی از زندگی ماست. ب- دسته دیگر از استدلال های قرآنی، دلایلی هستند که «ضرورت» معاد را به اثبات می رسانند و تحقق آن را لازم می دانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه های (۲) و (۴) و قسمت اول گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۳۸۰

الف- درک این حقیقت که «این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد»، بیانگر «ضرورت معاد لازمه عدل الهی» و تحقق این وعده الهی: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ»، به منظور اجرای کامل عدل الهی در آخرت اثبات می شود.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و مطابق با توضیحات کتاب است. گزینه (۱)، مربوط به برزخ و گزینه (۲)، بیانگر حکمت الهی است و هیچ یک سخن از یک وعده الهی نمی باشند. گزینه (۳)، بیانگر ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع خطر احتمالی است.

گزینه ۱ ۳۸۱

الف- این سه استدلال قرآنی «۱- آفرینش نخستین انسان ۲- بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان ۳- اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وجود معاد را ثابت می کند. ب- قرآن کریم برای اینکه قدرت خدا (قدیر و توانا بودن) را به صورت محسوس تری در این زمینه نشان دهد، ماجراهایی را نقل می کند که در آنها به اراده خداوند مردگانی زنده شده اند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست متوسط و حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن مفهوم اصلی سؤال که امکان معاد است، باید به حذف گزینه های نادرست اقدام کرد. قسمت اول گزینه های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است.

گزینه ۴ ۳۸۲

خداوند در آیات ۴۵ تا ۴۸ سوره واقعه می فرماید: «انان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می کردند و می گفتند: «هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!»

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این سبک سؤال که با توجه به نام سوره، باید محتوای آن را انتخاب کرد، در کنکور امسال سؤالات زیادی طرح شده است. برای پاسخ دادن به این تست، با توجه به اسم سوره و یا توضیحی که در صورت سؤال آمده، باید گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه های (۱) و (۳)، سخن کافران است که به انکار معاد می پردازند. گزینه (۲)، سخن کافران در برزخ است.

گزینه ۱ ۳۸۳

الف- خداوند حکیم است هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد. اگر خداوند تمایلات و گرایش هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در عالم خارج قرار داده است. به طور مثال، در مقابل احساس تشنگی و گرسنگی، آب و غذا را آفریده است تا بتوانیم تشنگی و گرسنگی خود را برطرف کنیم. این امر بیانگر هماهنگی بین عالم درون و بیرون و اثبات کننده ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است. ب- آیه شریفه: «أفحسبتم أنما خلقناكم عبثاً و أنکم إلینا لا ترجعون»، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

تحلیل تست ۹۹ > این تست، یک تست مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، در گام نخست باید تشخیص داد که عبارت صورت سؤال مربوط به چه درسی است و با توجه به آن، به حذف گزینه های نادرست پرداخت. عبارت های قرآنی گزینه های (۲) و (۳)، به نفی پذیرش ولایت غیر خدا اشاره دارند. گزینه (۴)، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد.

گزینه ۱ ۳۸۴

آیه شریفه: «و ما خلقنا السماوات و الأرض و ما بینهما لعیبن ما خلقناهما الا بالحق»، با اشاره به هدفمند بودن نظام جهان، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است.

تحلیل تست ۹۹ > این تست، یک تست ترکیبی و متوسط است. قسمت دوم گزینه های (۲) و (۴) با قسمت اول آنها مطابقت ندارد، زیرا آیه گزینه (۲)، به حکمت الهی و آیه گزینه (۳)، به ضرورت بحث از معاد اشاره دارد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا آیه آن، به ضرورت بحث از معاد اشاره دارد نه به حکمت الهی که مورد نظر سؤال است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۸۹

قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می‌کند و دلایل و شواهد زیادی می‌آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن تواناست. مانند: ۱- اشاره به پیدایش نخستین انسان ۲- اشاره به نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان مانند ماجرای عَزِيزِ نَبِيٍّ^(ع) ۳- اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت. (فرارسیدن بهار در طبیعت پس از گذر از زمستان)

تحلیل تست ۹۸

این تست، یک تست حفظی، مفهومی است که برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید گزینه‌هایی را که دارای مواردی از ضرورت معاد است، حذف نمود تا به پاسخ صحیح رسید. «گرایش به بقا و جاودانگی»، در گزینه‌های (۱) و (۲)، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است. هر دو قسمت گزینه (۳)، بیانگر ضرورت معاد لازمه عدل الهی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۹۰

الف- زندگی انسان در دنیا به گونه‌ای است که امکان تحقق عدل الهی را نمی‌دهد؛ زیرا این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان‌ها را ندارد. به عنوان نمونه، چگونه می‌توان پاداش بسیاری از اعمال، مانند شهادت در راه خدا را در این دنیا داد؟ و یا چگونه می‌توان در این جهان کسی را که به هزاران نفر ستم روا داشته و یا صدها نفر را قتل عام کرده است، کیفر داد؟

ب- براین اساس، در صورت نیستی انسان پس از مرگ و انکار معاد، عدل الهی زیر سؤال می‌رود. ج- آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به این شبهه پاسخ می‌دهد و ضرورت و حتمی بودن معاد را لازمه عدل الهی معرفی می‌کند.

تحلیل تست ۹۸

این تست، یک تست متوسط است. برای پاسخ دادن به این تست، حتماً باید گزینه‌های نادرست را حذف کرد تا سریع‌تر و بدون خطا، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا عدل الهی بیانگر ضرورت معاد است نه امکان معاد. قسمت اول گزینه (۴) نادرست است، زیرا صورت سؤال، به اثبات ضرورت معاد در پرتو عدل الهی اشاره دارد نه به ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۹۱

الف- قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می‌کند و دلایل و شواهد زیادی می‌آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن تواناست. مانند: ۱- اشاره به پیدایش نخستین انسان ۲- اشاره به نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان مانند ماجرای عَزِيزِ نَبِيٍّ^(ع) ۳- اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت. ب- آیات شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟...»، با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کند.

تحلیل تست ۹۸

این تست، یک تست متوسط است. پاسخ دادن به این نوع تست، با خواندن متن درس و دقت در آیات آن، به راحتی امکان‌پذیر است. آیه گزینه (۱)، به حیات برزخی اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، به ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به ضرورت معاد در پرتو عدل الهی اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۹۲

الف- خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی‌دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آن چه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. ب- آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸

این تست، یک تست متوسط است. پاسخ دادن به این نوع تست، با خواندن متن درس و دقت در آیات آن، به راحتی امکان‌پذیر است. آیه گزینه (۲)، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را بیان می‌کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد. آیه گزینه (۳)، به سنت امتحان و ابتلای الهی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به سنت سبقت رحمت بر غضب الهی که در این جهان جاری است اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۸۵

الف- بر اساس آیه شریفه: «خداست که باها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.»، زنده شدن زمین مرده در رستاخیز طبیعت به وسیله ابرهایی که توسط باد به حرکت درآمده‌اند صورت می‌گیرد. ب- وسیله رستاخیز و زنده شدن دوباره آدمیان در مرحله دوم قیامت، نفخ صور دوم یا بانگ سهمناک است که پس از آن، تمام انسان‌ها زنده می‌شوند و گناهکاران پس از زنده شدن به دنبال راه فرار می‌گردند.

تحلیل تست ۹۹

این تست، یک تست ترکیبی از این درس و درس بعد است. با توجه به آیه بالا در قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به اولین واقعه مرحله دوم قیامت، یعنی شنیده شدن صدایی مهیب اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۸۶

الف- عبارت شریفه: «ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الدهر»، سخن کافران است که به انکار معاد می‌پردازند.

ب- از بین گزینه‌های مذکور، عبارت شریفه: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلینَا لَا تَرْجِعُونَ: آیا پنداشته‌اید شما را بیهوده آفریده‌ایم و به سوی ما بازگردانده نمی‌شوید؟»، را می‌توان پاسخی به این افراد برگزید.

تحلیل تست ۹۹

این تست، یک تست ترکیبی و مفهومی از درس‌های ۳ و ۴ سال دهم است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید مفهوم آیه صورت سؤال را درک کرد و سپس از بین گزینه‌های موجود، پاسخی مناسب را انتخاب نمود. گزینه (۱)، به گرایش فطری و درونی آدمی به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد. گزینه (۳)، به انتخاب خداوند به عنوان برترین و کامل‌ترین هدف زندگی اشاره دارد. گزینه (۴)، به اولین پیامد ایمان به معاد، یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی»، اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۸۷

این بیت: «تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه» و آیه شریفه: «لله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثاً»، به موضوع «اهمیت و ضرورت بحث از معاد به منظور دفع خطر احتمالی» است، اشاره دارند.

تحلیل تست ۹۹

این تست، یک تست مفهومی و متوسط از این درس است. از مقایسه گزینه (۱) و (۲) به این نتیجه می‌رسیم که بیت گزینه (۱)، به دفع خطر احتمالی اشاره دارد. در این بیت، به ضرورت بحث از معاد اشاره نشده است. بیت گزینه (۳)، به فطرت خدا آشنا و خدا گرا و بیت گزینه (۴)، به انتخاب خداوند به عنوان برترین و کامل‌ترین هدف انسان اشاره دارند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۸۸

این آیه: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلینَا لَا تَرْجِعُونَ» و آیه شریفه: «و ما خلقتنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ و ما بینهما لَاعِبِینَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»، به ترتیب، به «نفی عبث آفرینی جهان» و سپس «اثبات هدفمندی نظام آفرینش» اشاره دارند.

تحلیل تست ۹۹

این تست، یک تست متوسط و ترکیبی از این درس با درس یک سال دهم است. آیه گزینه (۱)، درخواست مشرکان از خداوند در عالم برزخ است. (درس بعد) آیه گزینه (۳)، به ضرورت بحث از معاد اشاره دارد. آیه گزینه (۱)، به اولین پیامد ایمان به معاد، یعنی «باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی»، اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۹۳

الف- در آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا رب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، پس از توحید (الله لا اله الا هو)، به ترتیب، به حتمیت و حقانیت رستاخیز (لیجمعنکم الی یوم القیامة)، و خالی از تردید بودن معاد (لا رب فیه) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا) اشاره شده است. ب- این موضوع بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است. ج- مطابق آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الدهر»، کافران نابودی خود را ناشی از گذشت روزگار می دانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را بیان می کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۹۴

الف- انسان به طور فطری خواستار کمالات و زیبایی هاست و این خواستن هیچ حدی ندارد. ب- از آن جایی که خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد و همچنین اگر تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در درون موجودات قرار داده باشد. ج- اما دنیا و عمر محدود انسان‌ها، پاسخ‌گوی این گونه خواسته‌ها نیست؛ برای پاسخ‌گویی به میل کمال‌طلبی انسان، وقوع معاد و حیات ابدی قطعی و ضروری است. د- آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا رب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، به ضرورت و حتمی بودن معاد به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا میل به کمال‌طلبی انسان، بیانگر ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است نه ضرورت معاد لازمه عدل الهی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۹۵

خلقت حکیمانه خداوند متعال به این معناست که هر موجودی را برای هدفی شایسته خلق کرده و امکانات رسیدن به هدف را در درون وی قرار داده است. کار عبث، ریشه در جهل و نادانی دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۳۹۶

آیه شریفه: «خداست که با خدا را می فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است.» با اشاره به «رستاخیز طبیعت» در فصل بهار و استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وقوع معاد جسمانی یعنی امکان آفرینش مجدد جسم برای پیوستن به روح در آخرت را ثابت می کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) نادرست است، زیرا این آیه، امکان معاد را ثابت می کند نه ضرورت معاد را. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا حقیقت وجود انسان، روح است و با مرگ نابود از بین نمی رود. گزینه (۴) نادرست است، زیرا انسان در قیامت حیات مجدد دارد نه در برزخ.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۳۹۷

آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا رب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، به حتمیت و حقانیت رستاخیز (لیجمعنکم الی یوم القیامة)، و خالی از تردید بودن معاد (لا رب فیه) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا) اشاره دارد.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این تست، باید آیه را حفظ بود و با به یاد آوردن ادامه آیه، به این سؤال پاسخ داد. آیه گزینه (۲)، به حقیقی بودن زندگی اخروی اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد در پرتو عدل الهی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد در پرتو حکمت الهی اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۳۹۸

خداوند در آیه شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟

بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقی داناست.» به شخصی که در آفرینش مجدد جسم خود در آخرت تردید دارد پاسخ می دهد که معاد امری ممکن و شدنی است چراکه خدایی که قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به متن آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۳۹۹

این حقیقت که این دنیا ظرفیت جزا و پاداش انسان‌ها را به صورت کامل ندارد و تمام انسان‌ها نمی توانند به پاداش و کیفر تمام اعمال خود در این دنیا دست پیدا کنند، برای تحقق وعده عدل الهی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد اثبات می شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا استدلال قرآنی «عدل الهی» برای اثبات ضرورت معاد است نه امکان معاد. با توجه به توضیح داده شده، هر دو قسمت گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۰۰

الف- خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. ب- آیه شریفه: «أم نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتقین کالفجار»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، یک استدلال عقلی در اثبات ضرورت معاد لازمه حکمت الهی است. آیه گزینه (۲)، به کم ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن حیات اخروی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، بیانگر اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۰۱

الف- قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشانختن قدرت خدا معرفی می کند و دلایل و شواهد زیادی می آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن تواناست. مانند: ۱- اشاره به پیدایش نخستین انسان ۲- اشاره به نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان مانند ماجرای عزیز نبی (ع) ۳- اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت.

ب- آیه شریفه: «خداست که با خدا را می فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است.» با اشاره به «رستاخیز طبیعت» در فصل بهار و استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وقوع معاد جسمانی را ثابت می کند و پاسخ خداوند به کسانی است که با بعید شمردن معاد جسمانی مرگ را پایان زندگی تلقی می کنند.

دلیل نادرست بودن سایر گزینه‌ها { با توجه به این آیه که در درس ۴ و در اثبات امکان معاد آمده، گزینه‌های (۱) و (۳)، کاملاً بی ربط و نادرست است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا این آیه از امکان حیات مجدد جسم در آخرت سخن می گوید نه در برزخ.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۰۲

الف- آیه شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟...» با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کند.

ب- آیه شریفه: «أم جعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتقین کالفجار»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

توضیح در صورت نبودن معاد و حیات ابدی، بر حکیمانه بودن آفرینش انسان و جهان و همچنین بر نظام عادلانه خداوند ایراد وارد می‌شود.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۰۳

الف- آیه شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟...» با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» و «خلقت مجدد جسم انسان در قیامت» را ثابت می‌کند.

ب- آیه شریفه: «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثا و أنکم لاینا لا ترجعون»، به نفی عبث آفرینی انسان پرداخته و با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا استدلال‌هایی قرآنی این درس درباره امکان و ضرورت معاد، به اثبات آفرینش مجدد جسم انسان در آخرت اشاره دارند نه در برزخ. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا حکمت الهی، ضرورت معاد را ثابت می‌کند نه امکان آن را.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۰۴

الف- آیه شریفه: «أم نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتقین کالفجار»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد.

ب- آیه شریفه: «خداست که با دها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است.» با اشاره به «رستاخیز طبیعت» در فصل بهار و استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وقوع معاد جسمانی را ثابت می‌کند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به تست‌های چند قسمتی، بهترین روش حذف گزینه‌های نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۰۵

الف- همه پیامبران پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمه ایمان به خدا دانسته‌اند. ب- بنابراین با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی و اینکه بین عالم درون و بیرون انسان، هماهنگی کامل برقرار است، برای پاسخ‌گویی به دو میل جاودانگی و کمال طلبی انسان، وقوع معاد و حیات ابدی قطعی و ضروری است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماییم تا به پاسخ صحیح برسیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۰۶

از دقت در آیه شریفه: «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثا و أنکم لاینا لا ترجعون»، به تحقق امری (معاد) از راه طرح استفهام انکاری (أفحسبتم أنما خلقناکم عبثا) پی می‌بریم.

روش تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست که پاسخ آن مبهم است، ابتدا باید با دقت و سریع گزینه‌های موجود را یکی پس از دیگری بررسی نموده و سپس با حذف گزینه‌های کاملاً بی‌ربط بتوانیم در نهایت پاسخ درست را انتخاب نماییم. آیه گزینه (۱)، به حکیمانه بودن نظام هستی اشاره دارد و در آن از استفهام انکاری خبری نیست. آیه گزینه (۳)، به اهمیت و ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع ضرر محتمل اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، سخن کافران است که به انکار معاد می‌پردازند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۰۷

الف- خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی‌دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آن چه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. ب- این حقیقت که این دنیا ظرفیت جزا و پاداش انسان‌ها را به صورت کامل ندارد و تمام انسان‌ها نمی‌توانند به پاداش و کیفر تمام اعمال خود در این دنیا دست پیدا کنند، برای تحقق وعده عدل الهی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد اثبات می‌شود.

توضیح رسیدن به استحقاق خود و آنچه سزاوار و شایسته انسان است، با تحقق عدل الهی و ضرورت معاد تحقق می‌یابد. با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۰۸

الف- آیه شریفه: «خداست که با دها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است.» با اشاره به «رستاخیز طبیعت» در فصل بهار و استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وقوع معاد جسمانی را ثابت می‌کند. ب- خداوند در این آیه به کسانی که در معاد جسمانی و آفرینش مجدد جسم خود در آخرت برای پیوستن روح به آن تردید دارند پاسخ می‌دهد و معاد جسمانی را امری ممکن و شدنی معرفی می‌نماید.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماییم تا به پاسخ صحیح برسیم. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا معاد جسمانی است نه روحانی و پذیرش این حقیقت که جسم انسان بعد از مرگ دوباره زنده می‌شود برای منکرین معاد دشوار است. آیه مورد سؤال، امکان معاد را ثابت می‌کند نه ضرورت آن را، بر این اساس، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۰۹

خداوند در آیه شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست.» به شخصی که در آفرینش مجدد جسم خود در آخرت تردید دارد، پاسخ می‌دهد که معاد امری ممکن و شدنی است چراکه خدایی که قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می‌تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

توضیح واژه «تجدد» و «مجرد»، به معنای غیر مادی بودن است که برای روح انسان به کار می‌رود. روح انسان به دلیل مجرد و غیرمادی بودن بعد از مرگ از بین نمی‌رود و در برزخ به حیات خود ادامه می‌دهد تا اینکه در قیامت، پس از زنده شدن مجدد جسم، وارد جسم انسان می‌شود. انسان در آخرت، حیات جسمانی و روحانی دارد. با توجه به این توضیحات، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۴۱۰ ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

ب- آیه شریفه «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تَرْجِعُونَ»، به نفی عبث آفرینی انسان پرداخته و با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۳)، آیه، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را بیان می‌کند و یک استدلال نقلی است نه عقلی. بنابراین، به حکمت و عدل الهی اشاره ندارد.

گزینه ۴ ۴۱۱ ☆☆☆☆

الف- این حقیقت که این دنیا ظرفیت جزا و پاداش انسان‌ها را به صورت کامل ندارد و تمام انسان‌ها نمی‌توانند به پاداش و کیفر تمام اعمال خود در این دنیا دست پیدا کنند، برای تحقق وعده عدل الهی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد اثبات می‌شود. ب- با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی و اینکه بین عالم درون و بیرون انسان، هماهنگی کامل برقرار است، باید جای دیگری باشد که انسان به خواسته‌هایش برسد. بر این اساس، برای پاسخ‌گویی به دو میل جاودانگی و کمال‌طلبی انسان (پایان‌ناپذیرها و افول‌ناشدنی‌ها)، وقوع معاد و حیات ابدی قطعی و ضروری است. (ضرورت معاد لازمه حکمت الهی)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است و قسمت سوم گزینه (۲)، چون عدل و حکمت الهی ضرورت معاد را ثابت می‌کنند نه امکان آن را. و قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ۴۱۲ ☆☆☆☆

خداوند در آیه شریفه: «نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول درمی‌آوریم بلکه سر انگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم»، به کسانی که در معاد جسمانی و آفرینش مجدد جسم خود در آخرت برای پیوستن روح به آن تردید دارند، با استناد به قدرت نامحدود الهی، به اثبات امکان معاد جسمانی می‌پردازد و معاد امری ممکن و شدنی معرفی می‌کند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماییم تا به پاسخ صحیح برسیم. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا معاد جسمانی است نه روحانی و پذیرش زنده شدن جسم انسان در آخرت برای منکرین معاد دشوار است. آیه مورد سؤال، امکان معاد را ثابت می‌کند نه ضرورت آن را، بر این اساس، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۴۱۳ ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا»، پس از توحید در عقیده و عمل (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ)، به ترتیب، به حتمیت و حقایق رستاخیز (لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)، و خالی از تردید بودن معاد (لَا رَيْبَ فِيهِ) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و مَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا) اشاره شده است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست مفهومی، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نماییم تا به پاسخ صحیح برسیم. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا کلمه «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»، جامع همه ابعاد توحید است و ابتدا توحید در عقیده مطرح می‌شود و پس از ایمان به آن، نوبت عمل به دستورات الهی است. قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است، چراکه در این آیه، مبنای ضروری بودن معاد، صدق گفتار خداوند است نه انبیای الهی.

گزینه ۱ ۴۱۴ ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «خداست که با دها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسيله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.»، با اشاره به «رستاخیز طبیعت» در فصل بهار و استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، امکان وقوع معاد جسمانی را ثابت می‌کند. ب- خداوند در این آیه به کسانی که در معاد جسمانی و آفرینش مجدد جسم خود در آخرت برای پیوستن روح به آن تردید دارند پاسخ می‌دهد و معاد جسمانی را امری ممکن و شدنی معرفی می‌نماید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا معاد جسمانی است نه روحانی و پذیرش زنده شدن جسم انسان در آخرت برای منکرین معاد دشوار است. آیه مورد سؤال، امکان معاد را ثابت می‌کند نه ضرورت آن را، بر این اساس، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۴۱۵ ☆☆☆☆

الف- خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد. همچنین اگر تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در درون موجودات قرار داده است؛ به‌طور مثال در مقابل احساس تشنگی و گرسنگی حیوانات، آب و غذا را آفریده است تا بتوانند تشنگی و گرسنگی خود را برطرف کنند. بر این اساس، هماهنگی بین عالم درون و بیرون بیانگر معاد لازمه حکمت الهی است. ب- خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی‌دهد؛ از این‌رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. این موضوع، ضرورت معاد را در پرتو عدل الهی ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، چون حکمت و عدل الهی ضرورت معاد را ثابت می‌کنند نه امکان آن را. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا هماهنگی بین عالم درون و بیرون بیانگر معاد لازمه حکمت الهی است نه لازمه عدل الهی.

گزینه ۴ ۴۱۶ ☆☆☆☆

آیات شریفه: «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو؛ همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقی داناست.»، با اشاره به خلقت نخستین انسان، امکان وجود «معاد جسمانی» یعنی «آفرینش مجدد جسم برای پیوستن روح منزه از تجزیه و استهلاک به آن را در قیامت» ثابت می‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، چون استدلال قرآنی «آفرینش نخستین انسان» امکان معاد را ثابت می‌کنند نه ضرورت آن را. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا معاد جسمانی است نه روحانی.

گزینه ۱ ۴۱۷ ☆☆☆☆

الف- انسان‌های باایمان با پیروی از دین و تبعیت از عقل و فطرت به درجاتی از رشد و کمال می‌رسند و اگر با رسیدن مرگ دفتر زندگی آنان بسته شود همه کمالات کسب شده را از دست می‌دهند که این با حکمت خداوند سازگار نیست (میل به کمالات بی‌نهایت) و ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی را بیان می‌کند. ب- از طرفی این دنیا ظرفیت پاداش دادن به این افراد را ندارد که با عدل خداوند سازگار نیست و ضرورت معاد در پرتو عدل الهی را نشان می‌دهد. آیه شریفه: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، چون حکمت و عدل الهی ضرورت معاد را ثابت می‌کنند نه امکان آن را. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا هماهنگی بین عالم درون و بیرون بیانگر معاد لازمه حکمت الهی است نه لازمه عدل الهی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۲۵

در عبارت شریفه: «الله لا اله الا الله»، عبارت «الله»، بیانگر تولی و محبت نسبت به خداوند و عبارت «لا اله»، بیانگر تبری و بیزاری جستن از غیر خداست. عبارت شریفه: «لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»، ضرورت و حتمی بودن معاد را بیان می‌کند.

توضیح لازم به تذکر است که این عبارت قرآنی، نشانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی نمی‌باشد، چرا که هیچ‌یک از نشانه‌های حکمت الهی در آن نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۲۶

آیه شریفه: «فحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعون»، نشانه عبث نبودن زندگی انسان را بازگشت به سوی خدا (در جهان ابدی) می‌داند. و این آیه، ضرورت معاد را در پرتو حکمت الهی ثابت می‌کند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۲۷

گرایش به بقا و جاودانگی و میل به کمالات بی‌نهایت، هر دو ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی را ثابت می‌کنند. «عدم قابلیت جبران خوبیها و بدیها در دنیا»، ضرورت معاد را در پرتو «عدل الهی» اثبات می‌نماید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، دیدگاه انبیای الهی و پیروان آنها را درباره مرگ و حیات اخروی بیان می‌کند. در گزینه (۲)، عبارت «و امیدوی به حیات مجدد دارند»، در مورد کافران و منکرین معاد نادرست است. گزینه (۴)، مفهوم این آیه نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۲۸

نگرانی انسان‌ها از مرگ، زائیده گرایش به بقا و جاودانگی است و این گرایش فطری، بیانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۱۸

آیه شریفه: «أیا ما آنها را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند با مفسدان در زمین یکسان قرار خواهیم داد؟»، به ضرورت معاد در پرتو عدل الهی اشاره دارد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها، به امکان معاد اشاره دارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۱۹

آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامه لا ریب فیہ و من اصدق من الله حدیثا»، به ضرورت و قطعی بودن رستاخیز (لیجمعنکم الی یوم القیامه)، و خالی از تردید بودن معاد (لا ریب فیہ) به دلیل صادق القول بودن خداوند (و من اصدق من الله حدیثا) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیات سایر گزینه‌ها به امکان تحقق معاد جسمانی اشاره دارند. گزینه‌های (۲) و (۳)، به آفرینش نخستین انسان و گزینه (۴)، به «قدرت نامحدود الهی» در اثبات امکان معاد اشاره دارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۲۰

الف- آیه شریفه «فحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعون»، به نفی عبث آفرینی انسان پرداخته و با اشاره به حکیمانه بودن نظام هستی، ضرورت و حتمی بودن وقوع معاد را با توجه به حکیمانه بودن نظام هستی بیان می‌کند. ب- آیه شریفه: «أم نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الأرض أم نجعل المتقین کالفجار»، به برابر نبودن «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند و تحقق عدل الهی در آخرت اشاره دارد.

توضیح «رساندن انسان‌ها به استحقاقشان» و «نابرابری پاکان و ناپاکان در روز حساب»، هر دو بیانگر عدل الهی می‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۲۱

خداوند انسان را به گونه‌ای آفریده که گرایش به بقا و جاودانگی دارد دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، به و از نابودی گریزان است و بسیاری از کارها را برای حفظ بقای خود انجام می‌دهد. این دنیا به تنهایی جای مناسبی برای پاسخ‌گویی به این نیاز نیست و تنها در آخرت به میل جاودانگی (لهی الحیوان) پاسخ داده می‌شود. پس این میل، ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی را ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به جاخالی‌ها، گزینه (۳) مناسب نیست.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۲۲

گرایش به بقا و جاودانگی و میل به کمالات بی‌نهایت، هر دو ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی را ثابت می‌کنند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۲۳

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

نکته طلایی پاسخ‌گوی میل به جاودانگی، عبارت قرآنی «لهی الحیوان» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۲۴

آیه شریفه: «فحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعون»، ضرورت معاد را در پرتو حکمت الهی بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۳)، بیانگر ضرورت و حتمی بودن معاد و گزینه (۴)، بیانگر ضرورت معاد را در پرتو عدل الهی است.

گزینه ۴ ۴۳۳

اولین درخواست مشرکان از خداوند در برزخ، تقاضای بازگشت به دنیا برای جبران گذشته (ربّ ارجعون لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت) است. این درخواست مشرکان بیانگر روبه‌رو شدن آنان با واقعیت‌هایی است که عمری از آن غفلت داشته‌اند. بر این اساس، می‌توان این سخن رسول اکرم (ص): «النّاس نیام فاذا ماتوا انتبهوا: مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.» را نتیجه گرفت که مرگ نوعی بیداری است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست با گزینه‌های نامفهوم، باید با حوصله به بررسی گزینه‌ها پرداخت و آنها را یکی پس از دیگری حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به آخرت است و در صورتی که آیه مورد سؤال به عالم برزخ اشاره دارد. قسمت اول گزینه (۲)، از نظر علمی نادرست است، چراکه عبارت مورد سؤال سخن مشرکان است هنگام ورود به برزخ است نه پس از رویت پاداش نیکوکاران.

گزینه ۲ ۴۳۴

این درخواست مشرکان از خداوند: «... رب ارجعون لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت و ...» برای بازگشت به دنیا و جبران گذشته، نشانگر مشاهده واقیعت‌هایی است که عمری از آن غفلت داشته‌اند و در نتیجه بیانگر افزایش شعور و آگاهی روحانی آنان در برزخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت قرآنی گزینه (۱)، به وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد. گزینه (۳)، یک حدیث است نه آیه. عبارت قرآنی گزینه (۴)، مدت زمان توقف انسان در عالم برزخ است.

گزینه ۱ ۴۳۵

اولین درخواست مشرکان از خداوند در برزخ، تقاضای بازگشت به دنیا (ربّ ارجعون) و برخوردار شدن از فرصتی دوباره برای انجام کارهای نیک است که ترک کرده‌اند. مطابق این آیه، علت این درخواست، اقدام به جبران گذشته آن‌هم با تردید (لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت) است.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به سؤالاتی که از متن آیات و احادیث طرح شده‌اند، فقط باید با به یادآوردن عین عبارت‌های آیه و حدیث به آن سؤال پاسخ داد. مطابق نصّ صریح آیه، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، تقاضای مشرکان نمی‌باشد و قسمت دوم گزینه (۲)، در این آیه نیامده است.

گزینه ۲ ۴۳۶

مطابق آیه شریفه: «حتیّ إذا جاء أحدهم الموت قال ربّ ارجعون لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت کلا اینها کلمة هو قائلها»، اقدام به جبران گذشته آن‌هم با تردید (لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت)، علت تقاضای بازگشت مشرکان به دنیا (ربّ ارجعون) معرفی شده است. پاسخ قطعی خداوند به اولین تقاضای مشرکان در برزخ، ردّ قاطع این درخواست با بیان عبارت قرآنی: «کلا اینها کلمة هو قائلها» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. عبارت قرآنی گزینه (۳)، علت غرق شدن انسان‌ها در دنیای کم ارزش (لهو و لعب) و غافل ماندن از زندگی حقیقی در آخرت (لهیّ الحیوان) است.

گزینه ۴ ۴۳۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا عبارت مورد سؤال، به برزخ اشاره دارد و حیات برزخی روحانی است نه روحانی و جسمانی. گزینه (۲)، نادرست است، زیرا این عبارت قرآنی، پاسخ خداوند به درخواست بازگشت به دنیای مشرکان برای جبران گذشته است.

درس پنجم: منزلگاه بعد

تعداد سؤالات خط به خط	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۴۹	۹	۶
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۶	۵	۵

گزینه ۲ ۴۲۹

زمانی که شخصی می‌میرد، به صورت مستقیم وارد جهان آخرت نمی‌شود و مرحله‌ای دیگر را پیش رو خواهد داشت. قرآن کریم از وجود عالمی پس از مرگ، به نام برزخ خبر می‌دهد. و آدمیان، پس از مرگ وارد آن می‌شوند و تا قیامت در آن جا می‌مانند و در صورتی که نیکوکار باشند، از لذت‌های آن برخوردار و اگر بدکار و شقی باشند، از رنج‌ها و دردهای آن متألّم می‌گردند. آیه شریفه: «قال ربّ ارجعون لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت کلا اینها کلمة هو قائلها...»، بخشی از ویژگی‌های برزخ را برای ما آشکار می‌سازد.

روش مطالعه این درس این درس، یک درس کم حجم و با سطح دشواری متوسط است. آیات و احادیث آن، از اهمیت بیشتری برخوردار می‌باشد. برای یادگیری عمیق این درس، ابتدا متن درس را چند بار روخوانی کنید. پس از یادگیری ۵۰ تا ۷۰ درصدی مفاهیم آن، بار دیگر متن را به همراه احادیث و آیات و موضوع‌های آنها به صورت عمیق تر دوره کنید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها فقط آیه گزینه (۲) به حیات برزخی اشاره دارد. آیه گزینه (۱)، به «ضرورت و حتمی بودن معاد به عنوان یک دلیل نقلی» و «ضرورت بحث از معاد به دلیل دفع خطر احتمالی» اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، به «ضرورت معاد لازمه عدل الهی» اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به «کوتاه و گذرا بودن حیات مادی و راستین و حقیقی بودن حیات اخروی» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۴۳۰

الف- با مرگ انسان و ورود وی به عالم برزخ، ارتباط او با دنیا به‌طور کامل قطع نمی‌شود. برخی از نشانه‌های تداوم این ارتباط عبارت است از: ۱- بسته نشدن پرونده اعمال ۲- دریافت پاداش خیرات بازماندگان ۳- ارتباط متوفی با خانواده ب- آیه شریفه: «یتّوّا الإنسان یومئذ بما قدّم و آخر»، به بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد. آیه گزینه (۲) و (۳)، به وجود شعور و آگاهی در برزخ اشاره دارد.

گزینه ۳ ۴۳۱

قرآن کریم از وجود عالمی پس از مرگ، به نام برزخ خبر می‌دهد. برزخ در لغت به معنای فاصله و حایل میان دو چیز است. عالم برزخ میان زندگی دنیایی و حیات اخروی قرار گرفته است. و آدمیان، پس از مرگ وارد آن می‌شوند و تا قیامت در آن جا می‌مانند و در صورتی که نیکوکار باشند، از لذت‌های آن برخوردار (بهشت برزخی) و اگر بدکار و شقی باشند، از رنج‌ها و دردهای آن متألّم می‌گردند. (جهنم برزخی)

توضیح رستاخیز همان قیامت و زنده شدن پس از مرگ است که بعد از پایان برزخ اتفاق می‌افتد، بنابراین قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. در برزخ فقط روح انسان وجود دارد و پاداش و کیفرهای آن فقط به صورت روحانی است و کیفر مادی در آنجا وجود ندارد، بنابراین قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۴۳۲

الف- پس از مرگ، فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توفی» می‌کنند. یعنی آن را به‌طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند. ب- پس از مرگ و دریافت کامل روح توسط ملائکه، تنها روح انسان وارد عالم برزخ می‌شود و تا فرا رسیدن قیامت در آن جا می‌ماند. (الی یوم یبعثون)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، پس از توفی صورت می‌گیرد. با توجه به عبارت: «ربّ ارجعون لعلیّ أعمل صالحا فیما ترکت»، قسمت دوم گزینه (۱)، در مورد دنیا (قدم) و برزخ (آخر) است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۴۳

پس از مرگ، گرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود، اما فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توقی» می‌کنند. یعنی آن را به‌طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند. بنابراین، اگرچه بدن حیات خود را از دست می‌دهد؛ اما روح همچنان به حیات و فعالیتش در عالم برزخ ادامه می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿گزینه (۱)، بیانگر «دریافت پاداش خیرات بازماندگان»، از نشانه‌های «ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» است. گزینه (۲)، در آخرت رخ می‌دهد. لذت‌های روحانی و معنوی برزخی در گزینه (۴) جاوید نیست.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۴۴۴

این سخن رسول گرامی اسلام (ص) که فرموده‌اند: «ای نابودی و فنا خلق نشده‌اید؛ بلکه برای بقا آفریده شده‌اید، و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید»، بیانگر تداوم حیات و فعالیت معنوی و روحانی انسان در برزخ می‌باشد، چراکه تنها با تداوم حیات روحانی انسان پس از مرگ، بقای انسان معنا پیدا می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿گزینه (۱)، برعکس بیان شده است. گزینه (۴)، مفهوم این حدیث نمی‌باشد. گزینه (۳)، بیشتر از گفت‌وگوی خداوند و ملائکه با انسان پس از مرگ برداشت می‌شود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۴۴۵

باتوجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد، یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿قسمت اول گزینه (۳) نادرست است، زیرا عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا، روح و جان آدمی است نه روح و جسم او. قسمت دوم گزینه (۱)، نادرست است، زیرا روح انسان در برزخ با دنیا ارتباط مادی ندارد. گزینه (۳)، نادرست است، زیرا بعد از مرگ ارتباط روح با جسم انسان قطع می‌شود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۴۶

با توجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد، یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود. برخی از نشانه‌های شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ عبارت است از: «گفت‌وگوی فرشتگان با انسان» و «سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته شدگان جنگ بدر»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿دریافت آثار ماتمّم اعمال خود در گزینه (۱) و برخورداری از لذت‌های مادی و معنوی در گزینه (۲)، مربوط به دنیا و گزینه (۴)، مربوط به آخرت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۴۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی ﴿این درخواست مشرکان از خداوند در برزخ: «ربّ ارجعون لعلیّ عمل صالحا فیما ترکت»، و همچنین پاسخ خداوند به آنها: «کلا إنّها کلمه هو قائلها»، هر دو عبارت بیانگر «وجود شعور و آگاهی روحانی» در برزخ و عبارت شریفه: «و من ورائهم برزخ الی یوم یبعثون»، بیانگر «وجود حیات» در برزخ است. قسمت اول گزینه (۲) و (۴)، به وجود حیات در برزخ اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۱) و (۲)، به سومین ویژگی برزخ، یعنی «بسته نشدن پرونده اعمال» اشاره دارند

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۴۸

الف- در سوره نساء آمده است که: «فرشتگان به ظالمان خطاب کرده و از احوال آنها می‌پرسند و در مقابل، آنها پاسخ داده و خود را از مستضعفین بر روی زمین معرفی می‌کنند.» ب- اینکه فرشتگان پس از مرگ از ظالمان سؤال می‌پرسند و ظالمان در پاسخ به سؤال آنان، خود را مستضعفین بر روی زمین معرفی می‌کنند، نشانگر «وجود شعور و آگاهی آنان در برزخ» است.

نکته طلایی ﴿آیاتی که در آنها از مکالمه بین انسان و فرشتگان بعد از مرگ سخن گفته شده، بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۴۳۸

زمان بیان این درخواست مشرکان: «... رب ارجعون لعلی عمل صالحا فیما ترکت» و همچنین پاسخ قطعی خداوند به آنان: «کلا إنّها کلمه هو قائلها»، مربوط به عالم برزخ است. ظرف تحقق این عبارت قرآنی: «حتّی إذا جاء أحدهم الموت قال ربّ ارجعون»، نیز مربوط به عالم برزخ می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿گزینه (۱)، وصف حال همه انسان‌ها هنگام مواجه شدن با مرگ است. گزینه (۳)، سخن کافران در مورد انکار معاد است. گزینه (۴)، بیانگر دلیل پذیرش وعده الهی برپایی قیامت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۳۹

آیه مورد سؤال: «قال ربّ ارجعون لعلی عمل صالحا فیما ترکت»، به حیات برزخی انسان اشاره دارد. و عبارت قرآنی: «و من ورائهم برزخ الی یوم یبعثون»، مدت زمان توقف انسان در عالم برزخ را از هنگام مرگ تا برپا شدن قیامت بازگو می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿زمان وقوع آیه گزینه (۱)، قیامت است و این آیه شریفه، به بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، درباره سخن کافران در خصوص انکار معاد است. حدیث گزینه (۴)، به کوتاه و گذا بودن زندگی دنیوی اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۴۴۰

عالم برزخ دارای این ویژگی‌ها است: ۱- وجود حیات ۲- وجود شعور و آگاهی ۳- وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿گزینه (۳) نادرست است، زیرا در برزخ فقط روح انسان وجود دارد و پاداش و کیفرهای آن فقط به صورت روحانی است و کیفر مادی در آنجا وجود ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۴۴۱

هنگام مرگ، فرشتگان، حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توقی» می‌کنند. یعنی آن را به‌طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند. بنابراین، اگرچه بدن حیات خود را از دست می‌دهد؛ اما روح همچنان به حیات و فعالیتش ادامه می‌دهد.

توضیح ﴿نفس لواحه مرتبه‌ای از مراتب روح است. قسمت دوم گزینه (۳)، نادرست است، زیرا در برزخ آگاهی روحانی انسان افزایش می‌یابد نه اینکه متوقف شود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۴۴۲

الف- «توقی»، به معنای دریافت چیزی به‌طور تمام و کمال است. این دریافت کامل، شامل جسم انسان که بعد از مرگ متلاشی می‌شود نیست و فرشتگان فقط روح انسان را توقی می‌کنند. ب- دریافت کامل روح انسان پس از مرگ، وجود حیات برزخی را تأیید می‌کند.

توضیح ﴿«روح، جان، نفس و روان» آدمی، بیانگر بُعد غیرمادی و مجرد انسان است که پس از مرگ توسط فرشتگان به‌طور کامل دریافت می‌گردد و تا برپایی قیامت در برزخ به حیات خود ادامه می‌دهد و با زنده شدن جسم آدمی در آخرت وارد جسم او می‌شود و حیات اخروی انسان به صورت جسمانی و روحانی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۴۹

الف- در جنگ بدر، وقتی بزرگان لشکر کفار کشته شدند و سپاه اسلام پیروز شد، رسول خدا آن کشتگان را این گونه مورد خطاب قرار داد: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟» ب- پرسش پیامبر (ص) از تحقق وعده‌های الهی از کشته‌های لشکر کفر، بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این نوع سؤالات، باید عین عبارت‌های احادیث را حفظ شوید. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این موارد: «الف» بسته نشدن پرونده اعمال (ب) دریافت پاداش خیرات بازماندگان (ج) ارتباط متوفی با خانواده، بیانگر «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۵۰

این دو مورد: «گفت‌وگوی فرشتگان با انسان» و «سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته شدگان جنگ بدر» که در صورت سؤال آمده است، از نشانه‌های شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، یک برداشت ناقص از سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته شدگان جنگ بدر است، برداشت کامل و رساتر آن همان «شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ» است. قسمت دوم گزینه (۳)، تعریف برزخ است و بیانگر «شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ» نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۵۱

در جنگ بدر، وقتی بزرگان لشکر کفار کشته شدند و سپاه اسلام پیروز شد، رسول خدا آن کشتگان را این گونه مورد خطاب قرار داد: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟» اصحاب گفتند: «ای رسول خدا، چگونه با آنان سخن می‌گویی در حالی که مرده‌اند؟». حضرت فرمود: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند، و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند.»

نکته هسته مرکزی یاران امام زمان (عج) ۳۱۳ نفر، به تعداد یاران پیامبر اکرم (ص) در جنگ بدر هستند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۵۲

الف- این پرسش: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟» سؤال رسول خدا (ص) از کشته‌های بزرگان لشکر کفار پس از پیروزی لشکر مسلمانان در جنگ بدر بود.

ب- اصحاب گفتند: «ای رسول خدا، چگونه با آنان سخن می‌گویی در حالی که مرده‌اند؟». حضرت فرمود: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند، و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند.» ج- شنواتر بودن کشته‌ها مطابق فرمایش پیامبر (ص)، بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. مفهوم قسمت دوم گزینه (۴)، کامل‌تر از مفهوم قسمت دوم گزینه (۱) است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۵۳

با مرگ انسان و ورود وی به عالم برزخ، ارتباط او با دنیا به‌طور کامل قطع نمی‌شود. برخی از نشانه‌های تداوم این ارتباط عبارت است از: الف) بسته نشدن پرونده اعمال (ب) دریافت پاداش خیرات بازماندگان (ج) ارتباط متوفی با خانواده.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا با مرگ انسان و ورود وی به عالم برزخ، ارتباط او با دنیا محدود می‌شود. قسمت دوم گزینه (۴)، از نشانه‌های وجود شعور و آگاهی در برزخ است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۵۴

الف- پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود. ب- آیه شریفه: «يَبْنَؤا الْاِنْسَانُ يَوْمئذٍ بما قَدَم وَاخِر»، به بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به این معناست که بعد از مرگ انسان پرونده اعمال است کلاً باز است، در صورتی که بعد از مرگ پرونده اعمالی که آثار ماتقدم دارند بسته است. آیه گزینه (۳)، به حیات برزخی اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۵۵

در آیه شریفه: «يَبْنَؤا الْاِنْسَانُ يَوْمئذٍ بما قَدَم وَاخِر»، منظور از «یومئذ»، قیامت است، چراکه تنها در آخرت، انسان از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال خود به‌طور کامل آگاه می‌گردد. در این آیه، کلمه «أخِر»، به دریافت آثار ماتأخر اعمال در برزخ اشاره دارد و کلمه «قَدَم»، به دریافت آثار ماتقدم اعمال دنیا اشاره دارد.

توضیح این آیه، به هر سه عالم آخرت، دنیا و برزخ اشاره دارد. هنگام پاسخ دادن به تست‌هایی از این آیه، باید دقت شود که کدام کلمه مورد نظر طراح سؤال است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۵۶

پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد از طریق اعمالی که آثار ماتأخر دارند بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود. آیه شریفه: «يَبْنَؤا الْاِنْسَانُ يَوْمئذٍ بما قَدَم وَاخِر»، به بسته نشدن پرونده اعمال در برزخ از طریق اعمالی که آثار ماتأخر دارند از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد.

نکته طلایی از اعمال اختیاری انسان، باقیات صالحات، بیانگر آثار ماتأخر می‌باشند و عامل ارتباط دنیا با برزخ می‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۵۷

مطابق آیات قرآن کریم، دامنه برخی از اعمال، محدود به دوران زندگی انسان است و با مرگ، پرونده این اعمال بسته می‌شود (آثار ماتقدم) و انسان در جهان آخرت نسبت به آن‌ها آگاهی کامل پیدا می‌کند.

نکته طلایی مثال‌هایی که بیشتر جنبه فردی دارند مانند نماز و روزه و بیانگر توحید عملی فردی باشند، آثارشان به صورت ماتقدم است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۵۸

«آثار ماتأخر»، برخی اعمال هستند که پرونده آنها با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود. و از طریق آنها در پرونده اعمال شخص تغییراتی داده می‌شود. به عنوان مثال اگر کسی کتابی را به کسی یا کتابخانه‌ای هدیه دهد، یا مطلب مفیدی را به دیگران آموزش دهد، تا وقتی که آن کتاب توسط دیگران خوانده می‌شود و آموزش‌های وی به دیگران منتقل می‌شود یا از آن استفاده می‌شود، در پرونده عمل او پاداش می‌نویسند و بر حسنات او می‌افزایند، گرچه خود فرد از دنیا رفته باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا دامنه آنها مربوط به حیات دنیوی و برزخی است نه اخروی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۶۳

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می‌کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می‌گذارند، بدون اینکه از اجر انجام‌دهنده آن کم کنند. و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می‌گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.» این سخن پیامبر (ص) به بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست

است، زیرا مطابق حدیث، بدون کم شدن از ثواب انجام دهنده سنت، برای مروج آن هم ثوابی نوشته می‌شود. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این حدیث، به «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» اشاره دارد نه «افزایش شعور و آگاهی در برزخ».

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۶۴

الف- پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود. ب- آیه شریفه: «يَبْنُوا الْإِنْسَانَ يَوْمئذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ آخَرَ»، به بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۳)، به مکالمه با میت بعد از مرگ

و وجود شعور و آگاهی در برزخ اشاره دارد و به تأثیر آثار متأخر اشاره ندارد. آیه گزینه (۳)، به اولین اثر اعتقاد به معاد یعنی ایجاد شور و نشاط در زندگی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به موضوع ضرورت بحث از معاد به خاطر دفع خطر احتمالی اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۶۵

اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آنها می‌رسد و در سرنوشت آنها تأثیر می‌گذارد. این اتفاق و آیه شریفه: «يَبْنُوا الْإِنْسَانَ يَوْمئذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ آخَرَ»: در آن روز به انسان خبر داده می‌شود به آن چه پیش [از مرگ] فرستاده و آن چه پس [از مرگ] فرستاده است.» هر دو به وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا اشاره می‌کنند.

نکته طلایی { انجام این اعمال برای درگذشتگان: «صدقه، طلب مغفرت،

دعای خیر و انفاق»، برای فاعل آنها، جزو آثار متأخر محسوب نمی‌شود. مطابق توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به موضوع «وجود شعور و آگاهی روحانی در برزخ» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۶۶

اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آنها می‌رسد و در سرنوشت آنها تأثیر می‌گذارد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست که به ظاهر جواب

روشنی دارند، نباید از همان ابتدا سراغ انتخاب پاسخ صحیح رفت، بلکه برای از بین بردن احتمال خطا، سعی کنید پس از مطالعه سایر گزینه‌ها و حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمایید. گزینه‌های (۱) و (۴) از نظر علمی نادرست است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا ثواب این اعمال در برزخ به اموات می‌رسد نه در آخرت.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۵۹

پرونده اعمالی که آثار متأخر دارند، بعد از حیات انسان نیز باز می‌ماند و تا زمانی که این اعمال در دنیا موثر و جاری هستند، در پرونده اعمال شخص تغییراتی داده می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست

است، زیرا پرونده اعمالی که آثار ماتقدم دارند در برزخ بسته است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا آثار متأخر اعمال تا زمانی در پرونده عمل شخص تغییر ایجاد می‌کنند که در دنیا مردمی به آن سنت عمل کنند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۶۰

الف- با توجه به کلمه «آخر» در آیه شریفه: «يَبْنُوا الْإِنْسَانَ يَوْمئذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ آخَرَ»، ارتباط بین عالم برزخ و دنیا از طریق اعمالی برقرار است که آثار متأخر دارند، چراکه پرونده این اعمال، در برزخ باز است و از طریق آنها در پرونده شخص تغییراتی داده می‌شود. ب- به عنوان مثال مدسازی‌های غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی در فضای مجازی، ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران، نمونه‌هایی از اعمال (دارای آثار متأخر) ناشایستی است که موجب سنگین شدن پرونده گناهان فرد، حتی پس از مرگ وی می‌شود.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های نامفهوم و

دشواری دارد، ابتدا باید گزینه‌های بی‌ربط و غلط را حذف کرد تا بتوان پاسخ صحیح را تشخیص داد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا اعمالی است که آثار متأخر دارند مانند اهدای کتاب به دیگران، بعد از مرگ نیز پرونده آن عمل باز است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا اعمالی مانند نماز و روزه آثار ماتقدم دارند و پرونده آنها پس از مرگ بسته می‌شود. گزینه (۴) نادرست است، زیرا ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران آثار متأخر دارند و با مرگ انسان، اثرگذاری خود را در تغییر نامه عمل از دست نمی‌دهند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۶۱

پرونده اعمال انسان، در برزخ باز است و از طریق آثار متأخر در آن تغییراتی داده می‌شود. به عنوان مثال کسی که راه و رسم غلط و مخالف فرمان الهی را از خود بر جای می‌گذارد، تا وقتی آثار این راه و رسم غلط در فرد و جامعه باقی است، گناه در دفتر اعمال وی ثبت می‌شود و روز به روز بر عذاب وی افزوده می‌شود.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های شلوغ و

نامفهومی دارد، باید با حوصله، عبارت و یا مفهوم نادرستی که در هر گزینه بیان شده را پیدا کرد و آن گزینه را حذف نمود تا در آخر به پاسخ صحیح رسید. گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا پرونده اعمال انسان در هنگام مرگ به کلی مسدود نمی‌شود. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در پرونده اعمال انسان ممکن است از طریق آثار متأخر تغییر ایجاد شود نه از طریق آثار ماتقدم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۶۲

مدسازی‌های غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی در فضای مجازی، ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران، نمونه‌هایی از اعمال (دارای آثار متأخر) ناشایستی است که موجب سنگین شدن پرونده گناهان فرد، حتی پس از مرگ وی می‌شود.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، در هر گزینه باید یک مورد

برخلاف صورت سؤال پیدا کرده و آن را حذف نماییم. لازم به تذکر است که گناهی که جنبه فردی دارند و بعد از مرگ انسان ادامه ندارند، مانند ترک نماز و روزه در سایر گزینه‌ها، آثار متأخر نداشته و موجب سنگین‌تر شدن پرونده گناهان فرد پس از مرگ وی نمی‌شوند.

گزینه ۴ ۴۶۷

اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آنها می‌رسد و در سرنوشت آنها تأثیر می‌گذارد. ابن اقدم و آیه شریفه: «بِتَوْأا الْإِنْسَانِ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، هردو به «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. آیه گزینه (۳)، تعریف برزخ است و به ارتباط میان برزخ و دنیا اشاره‌ای ندارد.

گزینه ۲ ۴۶۸

الف- شخصی از امام کاظم^(ع) درباره وضعیت مؤمنان پس از مرگ پرسید: «آیا مؤمن به دیدار خانواده خویش می‌آید؟» فرمود: آری. پرسید: چقدر؟ فرمود: «بر حسب مقدار فضیلت‌هایش. برخی از آنان هر روز و برخی هر دو روز و برخی هر سه روز و کم‌ترین آنان هر جمعه.» ب- این حدیث به «ارتباط متوفی با خانواده خود» از نشانه‌های «وجود شعور و آگاهی روحانی در عالم برزخ» اشاره دارد.

روش مطالعه { هنگام مطالعه آیات و احادیث، علاوه بر توجه به موضوع و کلمات کلیدی آن حدیث و آیه، به مخاطب آن نیز باید توجه شود. مطابق حدیث، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. کلمه مقدار در این حدیث، به معنای کمیت و تعداد است نه کیفیت و چگونگی آن.

گزینه ۳ ۴۶۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های نامفهوم و دشواری دارد، باید با حوصله، گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا در آخر به پاسخ صحیح رسید. گزینه (۱) نادرست است، زیرا در برزخ درک مادی وجود ندارد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا در برزخ قدرت درک و آگاهی روحانی انسان افزایش می‌یابد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا با ورود انسان به عالم برزخ، ارتباط او با دنیا از طریق آثار مآثر برقرار است.

گزینه ۱ ۴۷۰

الف- از توجه در آیه شریفه: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند در حالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟»، مفهوم می‌گردد که دریافت کامل روح انسان در هنگام مرگ (توفی) توسط فرشتگان، بیانگر «وجود حیات در عالم برزخ» است. ب- گفت‌وگوی فرشتگان با انسان پس از مرگ در این آیه، از نشانه‌های «وجود شعور و آگاهی در عالم برزخ» است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های نامفهومی دارد، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب کرد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا فقط روح انسان توفی می‌شود نه جسم و روح. گزینه (۳) نادرست است، زیرا این آیه به «وجود ارتباط میان برزخ با دنیا» اشاره ندارد. گزینه (۴)، تعریف حیات برزخی است نه حیات اخروی.

گزینه ۴ ۴۷۱

الف- بنابر آیه ۹۷ سوره نسا: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند در حالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، اولین سؤالی که فرشتگان از ستمکاران پس از مرگ آنان می‌پرسند، عبارت: «شما در [دنیا] چگونه بودید؟» است. ب- سخن گفتن فرشتگان با گناهکاران پس از مرگ، از نشانه‌های وجود «شعور و آگاهی روحانی در عالم برزخ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، دومین سؤال ملائکه از ستمکاران است نه اولین سؤال آنها. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا این آیه به «بسته نشدن پرونده اعمال در برزخ» اشاره ندارد.

گزینه ۱ ۴۷۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به متن آیه، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت اول گزینه (۳)، ظالمین به خدا نادرست است.

گزینه ۳ ۴۷۳

بنابر آیه ۹۷ از سوره نسا: «فرشتگان (در عالم برزخ) به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند در حالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»

روش مطالعه { یکی از نکاتی که هنگام مطالعه آیات باید مورد توجه قرار گیرد، این است که آیه مورد نظر، مربوط به چه عالمی است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، نادرست است، زیرا این آیه از عالم برزخ سخن می‌گوید نه دوزخ یا جهنم اخروی. با توجه به متن آیه، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ۴۷۴

از دقت در آیه شریفه: «فرشتگان (در عالم برزخ) به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند (توفی) در حالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، به ترتیب، این دو مفهوم برداشت می‌شود: ۱- دریافت کامل روح انسان در هنگام مرگ (توفی) توسط فرشتگان، بیانگر «وجود حیات در عالم برزخ» است. ۲- گفت‌وگوی فرشتگان با انسان پس از مرگ، از نشانه‌های «وجود شعور و آگاهی در عالم برزخ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، نادرست است، زیرا این مفهوم، دومین مفهوم قابل برداشت از این آیه است نه اولین مفهوم. قسمت دوم گزینه (۳)، از این آیه برداشت نمی‌شود.

گزینه ۴ ۴۷۵

مطابق آیه شریفه: «انان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»، این سخن فرشتگان به پاکان در هنگام گرفتن جانشان: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.» و آیه شریفه: «کَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا»، از نظر زمانی، بر یک زمان دلالت داشته و هردو به عالم برزخ اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، نادرست است، زیرا مخاطب آیه مورد سؤال پاکیزه‌گان می‌باشند نه متقین. زمان تحقق آیه گزینه (۲) قیامت است نه برزخ.

گزینه ۱ ۴۷۶

از توجه در آیه شریفه: «انان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»، به ترتیب، دو ویژگی برزخ برداشت می‌شود: ۱- دریافت کامل روح انسان در هنگام مرگ (توفی) توسط فرشتگان، بیانگر «وجود حیات در عالم برزخ» است. ۲- گفت‌وگوی فرشتگان با انسان پس از مرگ، از نشانه‌های «وجود شعور و آگاهی در عالم برزخ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، نادرست است، زیرا این مفهوم، دومین مفهوم قابل برداشت از این آیه است نه اولین مفهوم. قسمت دوم گزینه (۲)، از این آیه برداشت نمی‌شود.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۸۰

الف- آیه شریفه: «آنان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند درحالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.» ب- با استناد به آیه شریفه: «و ما هذه الحياة الدنيا إلا لهو و لعب و إن الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون»، جهل به جاودانه بودن آدمی در آخرت، علت غفلت از آن است. چراکه اگر مردم، حقیقت آخرت را می‌دانستند (لو كانوا يعلمون) به دنیا دل نمی‌بستند. ج- عبارت قرآنی: «کَلَّا إِنَّهَا کلمه هو قائلها»، بیانگر برچیده شدن بساط تکلیف، اختیار و عمل در عالم برزخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: باید توجه داشت که قسمت دوم سؤال باید نادرست باشد. بر این اساس، اولین قدم در انتخاب گزینه صحیح، مطالعه و درک سریع منظور صورت سؤال است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. با توجه به صورت سؤال که قسمت دوم باید نادرست باشد، قسمت دوم گزینه (۳) که صحیح است را رد می‌کنیم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۸۱

سه عبارت قسمت‌های «ب»، «ج» و «د» بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است.

آیه قسمت «ب»: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند درحالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟»، اولین سؤال ملائکه از ظالمین در برزخ و بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است. بیداری انسان پس از مرگ بر اساس حدیث قسمت «ج»، به «وجود شعور و آگاهی» در برزخ اشاره دارد.

آیه قسمت «د»: «گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، پاسخ ملائکه به ظالمینی است که خود را در زمین مستضعف می‌پنداشتند. این عبارت، بیانگر وجود شعور و آگاهی در این عالم می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه قسمت «الف»، بیانگر بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های تداوم ارتباط میان عالم برزخ و دنیا است. حدیث قسمت «ه»، بیانگر دیدگاه پیروان انبیا الهی درباره مرگ است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۸۲

الف- این موارد: «مدسازی‌های غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی در فضای مجازی، ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران»، نمونه‌هایی از اعمال (دارای آثار متأخر) ناشایستی است که موجب سنگین شدن پرونده گناهان فرد، حتی پس از مرگ وی می‌شود. این موارد، بیانگر بیانگر «بسته نشدن پرونده اعمال» از نشانه‌های «تداوم ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» است. ب- این عبارت: «آدمیان، پس از مرگ وارد آن می‌شوند و تا قیامت در آنجا می‌مانند و در صورتی که نیکوکار باشند، از لذت‌های آن برخوردار و اگر بدکار و شقی باشند، از رنج‌ها و دردهای آن متألم می‌گردند»، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است. ج- عبارت: «مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، پاسخ ملائکه به ظالمینی است که خود را در زمین مستضعف می‌پنداشتند. این عبارت، بیانگر وجود شعور و آگاهی در این عالم می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول تمامی گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) صحیح ولی ناقص است. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا گفتگوی ملائکه با مردگان در برزخ، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است نه تداوم ارتباط میان عالم برزخ و دنیا.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۷۷

از این سخن پیامبر(ص) به یاران خود پس از شکست دادن کفار در جنگ بدر: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند، و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند.» برداشت می‌شود که دوره برزخ دوره بی‌خبری نیست و اینگونه نیست که انسان فقط جسدی باشد که در قبر افتاده است و به تدریج فرسوده و از بین برود، بلکه دوره‌ای جدید از آگاهی‌ها و خبرهاست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: از حدیث گزینه (۱) که بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ است، «وجود حیات در برزخ» برداشت می‌شود. حدیث گزینه (۲)، بیانگر دیدگاه معتقدین به معاد درباره مرگ است. حدیث گزینه (۳)، بیانگر دومین پیامد اعتقاد به معاد، یعنی کاهش ترس از مرگ است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۷۸

الف- این درخواست مشرکان از خداوند در برزخ: «قال رب ارجعون لعلی أعمل صالحا فیما ترکت: می‌گوید: پروردگارا! مرا بازگردانید باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آن چه را در گذشته ترک کرده‌ام»، بیانگر این حقیقت است که پس از مرگ و دریافت کامل روح توسط ملائکه، تنها روح انسان وارد عالم برزخ می‌شود و تا فرا رسیدن قیامت در آنجا می‌ماند.

ب- آیه شریفه: «آنان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند درحالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»، بیانگر بهشت برزخی است که روحانی و موقت است.

ج- پیام آیه شریفه: «يَنْبُوْا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَ»، این است که تنها در آخرت، انسان از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال خود به طور کامل آگاه می‌گردد.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این نوع تست، در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، به حیات برزخی اشاره دارد نه به پاداش و کیفر اخروی. قسمت سوم گزینه (۲)، به وجود شعور و آگاهی در برزخ اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۷۹

الف- بر اساس آیه شریفه: «حتی إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعون لعلی أعمل صالحا فیما ترکت ...»، تقاضای مشرکان برای بازگشت به دنیا (رب ارجعون) به منظور جبران گذشته (لعلی أعمل صالحا فیما ترکت)، بیانگر سه مفهوم است: ۱- وجود حیات روحانی در برزخ ۲- افزایش شعور و آگاهی روحانی در برزخ ۳- برچیده شدن بساط تکلیف، اختیار و عمل در عالم برزخ.

ب- حدیث: «الناس نیام فاذا ماتوا، انتبهوا»، به «وجود شعور و آگاهی» در برزخ اشاره دارد. ج- عبارت: «مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، پاسخ ملائکه به ظالمینی است که خود را در زمین مستضعف می‌پنداشتند. این عبارت، بیانگر وجود شعور و آگاهی در این عالم می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه قسمت «الف»، بیانگر بسته نشدن پرونده اعمال از نشانه‌های تداوم ارتباط میان عالم برزخ و دنیا است. قسمت «ب»، بیانگر ضرورت بحث از معاد است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۸۳

ج- پس از مرگ، گرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود، اما فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توفی» می‌کنند. یعنی آن را به طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند. بنابراین، اگرچه بدن حیات خود را از دست می‌دهد؛ اما روح همچنان به حیات و فعالیتش ادامه می‌دهد.

د- پرسش پیامبر اسلام (ص) از تحقق وعده‌های الهی از کشته‌های لشکر کفر، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث پیامبر اسلام (ص) در قسمت «الف»، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است. عبارت قرآنی قسمت «ب»، به مرگ انسان اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۸۴

الف- آیه شریفه: «آن‌گاه که مرگ یکی از آن‌ها فرا رسد می‌گوید: پروردگارا! مرا بازگردانید باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آن‌چه را در گذشته ترک کرده‌ام هرگز! این سخنی است که او می‌گوید»، سیمای کافران را در برزخ بیان می‌کند.

ب- آیه شریفه: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند درحالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»

ج- آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکنگی در آن وارد شود.»

مقایسه { آیه شریفه: «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الدهر»، سخن کافران در این عالم است که به انکار معاد می‌پردازند. آیه شریفه: «حتی إذا جاء أدهم الموت قال رب ارجعون لعلی أعمل صالحا فیما ترکت»، سخن کافران در برزخ است که تقاضای بازگشت به دنیا دارند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۸۵

از بین عبارت‌های مذکور، تنها دو عبارت «الف» و «ه» صحیح است. البته در قسمت «ه»، کلمه بازماندگان باید جایگزین درگذشتگان شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا شنواتر بودن بزرگان لشکر کفر مطابق فرمایش رسول اکرم (ص)، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند، در سرنوشت معنوی (نه مادی) آنان تأثیر می‌گذارد. قسمت «د» نادرست است، زیرا فرشتگان هم روح بدکاران و هم نیکوکاران را می‌گیرند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۸۶

از بین عبارت‌های مذکور، سه عبارت قسمت‌های «الف»، «د» و «ه»، پیام قابل برداشت از حدیث مورد سؤال می‌باشند.

الف- حدیث مورد سؤال و آیه قسمت «الف»، هر دو دیدگاه پیروان انبیای الهی را درباره مرگ بیان می‌کنند.

د- هر دو قسمت «د» و «ه»، به گفتگوی ملائکه با مردگان که بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است، اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب»، به «ارتباط متوفی با خانواده» از نشانه‌های «وجود ارتباط میان برزخ با دنیا» اشاره دارد. قسمت «ج»، به «فطرت خداگرایی انسان» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۸۷

الف- پیامبر اکرم (ص) در عبارت شریفه: «الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا»، مرگ را به بیداری از خواب تشبیه می‌کنند. ب- قرآن در مورد مرگ که عامل انتقال از دنیا به برزخ است، می‌فرماید: «کل نفس ذائقة الموت...»

مقایسه { دنیا = خوابی کوتاه و گذرا و کم‌ارزش = نیام
مرگ = پل گذرگاه به سوی حیات برتر و بیداری = انتبهوا

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۸۸

الف- برخی از اعمال دارای آثاری هستند که پس از مرگ نیز ادامه می‌یابند؛ این آثار که آثار «ماتأخر» نام دارند مداوم در پرورده اعمال انسان ثبت می‌شوند و به این ترتیب، موجب تخفیف (کاهش) یا تشدید (افزایش) عذاب یا نعمت‌های او در برزخ می‌گردند. عامل اصلی ارتباط برزخ با ارواح درگذشتگان با دنیا نیز همین آثار متأخر هستند.

ب- طبق حدیث پیامبر اسلام (ص)، هر کس سنت نیکی را تداوم بخشد، بدون کم شدن از پاداش انجام‌دهنده و سنت گذارنده، به هر دو پاداش می‌رسد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا پرورده این اعمال با مرگ بسته می‌شود. مطابق حدیث، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۸۹

الف- شباهت دنیا و برزخ در باز بودن پرورده اعمال است که در عالم برزخ با آثار متأخر جلوه دارد و در آیه «يَتَبَوَّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ» به آن اشاره شده است.

ب- برتری برزخ بر دنیا، افزایش شعور و آگاهی در برزخ است که با درخواست بازگشت به دنیا و فهم کاستی اعمال نیک در عبارت «قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا» اشاره گردیده است.

ج- برتری دنیا بر برزخ، امکان انجام عمل صالح است که در برزخ وجود ندارد و منتفی بودن نیکوکاری در برزخ با سخن «كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا» معرفی شده است.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، سخن مشرکان پس از مرگ است. و در این عبارت، شباهت دنیا و برزخ وجود ندارد. قسمت سوم گزینه (۱) هم نادرست است، زیرا در این قسمت آیه، مدت زمان حضور در عالم برزخ را بیان می‌کند و به برتری دنیا اشاره ندارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۴۹۰

الف- این پرسش رسول اکرم (ص) از کشته‌های لشکر کفر پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر: «آنچه پروردگارانمان به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟»، در واقع تأییدی بر راست بودن وعده‌های خداوند در مورد حتمی بودن حیات پس از مرگ و تأیید مفهوم آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیہ و من اصدق من الله حدیثا» است. ب- این حدیث، بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به آگاهی انسان از تمامی اعمال خود در آخرت اشاره دارد. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۹۵

تقاضای بازگشت به دنیا توسط گناهکاران در دو زمان مطرح می‌شود: ۱- براساس آیه شریفه: «حتی إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعونی لعلی أعمل صالحا فیما ترکت کلاً إنہا کلمة هو قائلها...»، کافران در برزخ برای جبران صالحات ترک شده خود تقاضای بازگشت به دنیا دارند که با پاسخ قطعی خداوند: «کلاً إنہا کلمة هو قائلها» مواجه می‌شوند. ۲- در قیامت به خداوند می‌گویند: «پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این جا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می‌دهیم» پاسخ قطعی خداوند این است که «آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، حفظی از این درس است که با توجه به قسمت دوم آیه باید به سؤال پاسخ داد. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عبارت‌های قسمت دوم این تست، مربوط به برزخ است و با عبارت قسمت اول آنها که مربوط به قیامت است، مطابقت ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳)، دلیل تقاضای بازگشت به دنیا توسط کافران نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۹۶

الف- این درخواست مشرکان در برزخ: «رب ارجعونی لعلی أعمل صالحا فیما ترکت»، بیانگر این حقیقت است که مرگ نوعی بیداری است و تأییدی بر این سخن رسول اکرم (ص): «لأنس نيام فاذا ماتوا انتبهوا»، می‌باشد. ب- باهوش‌ترین مؤمنان از نظر رسول خدا (ص): «آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ قسمت اول این سؤال، مفهومی است و قسمت دوم آن، حفظی می‌باشد. برای پاسخ دادن به آن، باید بر مفاهیم آیات و متن درس تسلط داشت. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، سخن کافران است که در آن به انکار معاد می‌پردازند و تناسی با حدیث مورد سؤال ندارد. قسمت دوم گزینه (۴)، علت ناگوار نبودن مرگ برای خداپرستان حقیقی را بیان می‌کند و سخن پیامبر (ص) نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۴۹۷

الف- براساس آیات و روایات، برخی از نشانه‌های شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ عبارت است از: ۱) گفت‌وگوی فرشتگان با انسان (ظالمین به خود و پاکان) ۲) سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته شدگان جنگ بدر ب- با توجه به آیه شریفه: «حتی إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعونی لعلی أعمل صالحا فیما ترکت...»، تقاضای مشرکان برای بازگشت به دنیا (رب ارجعونی) به منظور جبران گذشته (لعلی أعمل صالحا فیما ترکت)، بیانگر افزایش شعور و آگاهی روحانی در برزخ است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و با سطح دشواری متوسط است. برای پاسخ دادن به آن، باید ضمن در نظر داشتن دو نشانه شعور و آگاهی انسان در برزخ و مطابق آنها با گزینه‌های مطرح شده، به حذف گزینه‌های نادرست اقدام کنیم. آیه گزینه (۱)، به گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره داشته و به عالم برزخ ارتباط ندارد. آیه گزینه (۳)، به شهادت فرشتگان بر اعمال انسان در آخرت اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به سنت دنیوی توفیق و پاداش اخروی مؤمنان نیکوکار اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۴۹۱

اولین سؤال ملائکه از ظالمین به خود در برزخ، عبارت: «شما در [دنیا] چگونه بودید؟»، است. ظالمین در پاسخ به این سؤال ملائکه خود را در زمین مستضعف می‌پنداشتند. ملائکه در پاسخ به آنان، پیشنهاد می‌کنند که: «مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»، است. با این پیشنهاد، در حقیقت راه عذر و بهانه را بر ستمکاران می‌بندند و علت گناه را خود ستم‌کاران معرفی می‌کنند. ب- اعمالی که حتی بعد از مرگ انسان جریان دارند، آثارماتأخر نامیده می‌شوند و متبوع یا علت آثارماتأخر، همان اعمالی است که قبل از مرگ، آثارماتقدم نامیده می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این قسمت، علت یا متبوع آثارماتأخر از ما خواسته شده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۹۲

الف- تلقین دادن میت به هنگام دفن او، بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است. ب- گفت‌وگوی پیامبر (ص) با کشته‌شدگان جنگ بدر و تلقین دادن میت به هنگام دفن او، هردو بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۹۳

آیه شریفه: «آنان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند درحالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»، که بیانگر مکالمه فرشتگان با پاکان در برزخ است، بیانگر وجود شعور و آگاهی آنان در عالم برزخ می‌باشد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از این درس است. مشابه این آیه در درس ۷ همین کتاب و در توصیف بهشت اخروی آمده: «از هر دری فرشتگان برای استقبال به سوی آنان می‌آیند و به بهشتیان سلام می‌کنند و می‌گویند: خوش آمدید؛ وارد بهشت شوید و برای همیشه در آن زندگی کنید.»، که در آن سخن از زندگی جاودانه است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۴۹۴

الف- عبارت شریفه: «و من وراثتهم برزخ إلی یوم یبعثون»، به مدت زمان حضور روح آدمی در برزخ اشاره دارد که از زمان مرگ شروع می‌شود و زنده شدن جسم آدمی در مرحله دوم قیامت ادامه دارد. بر این اساس، منظور از «یوم یبعثون» همان زنده شدن جسم آدمی در مرحله دوم قیامت است. ب- عبارت شریفه: «الیوم نختم علی أفواههم و تکلمنا أیدیهم و تشهد أرجلهم بما کانوا یکسبون»، به شهادت اعضای انسان در آخرت که نشانه زنده شدن جسم انسان در آخرت است، اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید بر آیات و متن درس تسلط کامل داشت. آیه گزینه (۱)، به نظارت فرشتگان بر اعمال انسان در دنیا و شهادت آنان در آخرت اشاره دارد. این آیه، به زنده شدن جسم انسان در آخرت اشاره ندارد. آیه گزینه (۲)، خوردن اموال یتیمان در این دنیا را به فرو بردن آتش در شکم خود تشبیه کرده است. آیه گزینه (۳)، به حیات روحانی انسان در برزخ اشاره دارد و مصداق عبارت قرآنی «یوم یبعثون» نمی‌باشد.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۴۹۸

الف- آیه ۹۷ سوره نساء: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می کنند درحالی که به خود ظلم کرده اند، می گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟» ب- دریافت کامل روح انسان در هنگام مرگ (توفی) توسط فرشتگان، بیانگر وجود حیات در عالم برزخ است

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از متن آیات است. برای پاسخ دادن به آن و حذف گزینه های نادرست، فقط باید متن آیه را از حفظ بود و براساس آن، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۴۹۹

الف- انسان از لحظه مرگ تا زمان برپایی قیامت در عالم برزخ به سر می برد. پرونده اعمال انسان، در این عالم باز است و از طریق آثار متأخر در آن تغییراتی داده می شود. ب- مرحله اول قیامت، پایان جهان مادی و پایان عالم برزخ و مقدمه برپایی قیامت است. آیه شریفه: «یوم ترجف الأرض و الجبال و کانت الجبال کثیبا مهیلا»، به سومین رخداد مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در آسمان ها و زمین» اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. گام اول در پاسخ دادن به آن، تمرکز و دقت در صورت سؤال برای درک منظور آن است. گزینه (۱)، به جهنم اخروی اشاره دارد و در این عالم، پرونده اعمال انسان کاملا بسته است. گزینه (۲)، به زمان مرگ انسان و ورود او به برزخ اشاره دارد که این زمان هم پرونده اعمال انسان باز است و هنوز بسته نشده است. گزینه (۴)، به سنت املاء و استدرج اشاره دارد که مربوط به همین دنیای مادی می شود.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۵۰۰

الف- آیه شریفه: «بیتوا الإنسان یومئذ بما قدم و آخر»، به آگاه شدن انسان از تمامی آثار ماتمّم و متأخر اعمال خود در آخرت اشاره دارد.

ب- آیه شریفه: «و إن علیکم لحافظین کراما کاتبین یعلمون ما تفلون»، به شهادت فرشتگان الهی بر اعمال انسان در آخرت اشاره دارد. براساس این آیه، تمامی اعمال انسان در این عالم توسط فرشتگان نوشته می شود و بر این اساس، از تمامی آنها در روز حساب آگاه می شود.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، علاوه بر تسلط داشتن بر مفهوم آیه مورد سؤال، به متن درسنامه و پیام های سایر گزینه ها نیز باید تسلط داشت. آیه گزینه (۱)، بیانگر صداقت خداوند در برپایی قیامت است و به مرحله دوم قیامت اشاره دارد. گزینه (۲)، بیانگر این حقیقت است که داشتن عزت نفس و انجام کار نیک باعث می شود که در آخرت، غبار ذلت بر چهره انسان ننشیند. گزینه (۳)، دیدگاه قرآن کریم است که اعتقاد کافران در مورد نیستی انسان پس از مرگ را از روی ظن و گمان و یک سخن غیر علمی معرفی می کند.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۵۰۱

الف- براساس آیه شریفه: «حتی إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعون لعلی أعمل صالحا فیما ترکت»، کافران هنگام مرگ و ورود به برزخ برای جبران اعمال صالحی که در گذشته انجام داده اند، تقاضای بازگشت به دنیا را دارند.

ب- براساس آیه شریفه: «ای کاش (به دنیا) بازگردانده می شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی کردیم و از مؤمنان می بودیم»، یکی از حسرت های انسان در آخرت، تکذیب آیات الهی است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی از متن آیات است و به ما یادآوری می کند که برای پاسخ دادن به آن، باید عین عبارت های آیات و احادیث را هم باید حفظ نمود. با توجه به توضیح بالا قسمت «الف»، قسمت اول گزینه های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا دوستی نکردن با افراد بد، یک حسرت اخروی است نه ترک آنها.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۵۰۲

الف- با توجه این سخن رسول اکرم (ص): «الناس نیام فاذا انتبهوا: مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیروند، بیدار می شوند»، بیداری و هوشیاری مردمان هنگام مرگ (إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ) فرا می رسد. ب- انسان ها پس از مرگ، این حقیقت را به چشم خود خواهند دید که زندگی حقیقی و راستین در آخرت است. (إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْخَيْرُونَ).

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی است که در نگاه اول ساده به نظر می رسد. برای تشخیص پاسخ صحیح، بهتر است با تأمل و از طریق حذف گزینه های نادرست اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۱) و (۲)، به تحقق مرگ که باعث بیداری و هوشیاری انسان می شود، اشاره ای ندارد. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به این دنیا است نه آخرت.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۵۰۳

این پرسش رسول اکرم (ص) از کشته های لشکر کفر پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟»، در واقع تأییدی بر راست بودن وعده های خداوند در مورد وجود حیات پس از مرگ و تأیید مفهوم آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیہ و من اصدق من الله حدیثا» است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید مفهوم صورت سؤال، را با تمامی گزینه های مطابقت داد و پس از بررسی مفهوم آیه هر گزینه، و سپس حذف گزینه های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. گزینه (۲)، به شهادت اعضای انسان در آخرت اشاره دارد که با سخن پیامبر در صورت سؤال تناسب ندارد. گزینه (۳)، به ارتباط برزخ با دنیا اشاره دارد که با سخن پیامبر اسلام (ص) در صورت سؤال که بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است، تناسب ندارد. گزینه (۴)، به وجود حیات در برزخ اشاره دارد که با سخن پیامبر اسلام (ص) در صورت سؤال که بیانگر وجود شعور و آگاهی در برزخ است، تناسب کمتری دارد.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۵۰۴

الف- برخی از نشانه های تداوم این ارتباط عبارت است از:

- ۱- بسته نشدن پرونده اعمال
  - ۲- دریافت پاداش خیرات بازماندگان
  - ۳- ارتباط متوفی با خانواده
- ب- اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آنها می رسد و در سرنوشت آنها تأثیر می گذارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی از این درس می باشد که برای پاسخ دادن به آن، باید بر مفاهیم درس کامل تسلط داشت و با دقت به حذف گزینه های نادرست پرداخت. در گزینه (۱)، کلمه گفتگو با برخی از بازماندگان خود و شنیدن پاسخ آنها نادرست است، چون پس از مرگ شخص مؤمن بر حسب مقدار فضیلت هایش به دیدار خانواده خویش می آید. گزینه (۲) نادرست است، زیرا روزه از اعمالی است که «آثار ماتمّم» دارند و بعد از مرگ باقی نمی ماند. گزینه (۳) نادرست است، زیرا ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط از «آثار متأخر» محسوب می گردد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۰۵
 براساس آیه شریفه: «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»، اولین درخواست مشرکان از خداوند در برزخ، تقاضای بازگشت به دنیا (رَبِّ ارْجِعُونِ) است و این درخواست نتیجه روبرو شدن آنان با واقعیت‌هایی است که عمری از آن غفلت داشته‌اند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملا مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، علاوه بر تسلط بر مفاهیم آیه و درس، باید تجزیه و تحلیل بالایی داشت تا بتوان در زمان کم گزینه صحیح را تشخیص داد. برای پاسخ به این تست مفهومی، باید از روش حذف گزینه‌های نادرست بهره گرفت. گزینه‌های (۲) و (۴) شامل همه انسان‌ها می‌شود و اختصاص به مشرکان و کافران ندارد. گزینه (۳)، فقط شامل مشرکان و کافران نمی‌شود چراکه هر انسانی که در زندگی خود کوتاهی داشته باشد، ممکن است این عبارت را بر زبان بیاورد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۰۶
 این درخواست مشرکان از خداوند در برزخ: «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»، بیانگر این حقیقت است که پس از مرگ ارتباط انسان با دنیا برقرار است و روح همچنان به فعالیتش ادامه می‌دهد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن باید بر مفاهیم درس و آیه تسلط داشت و پس از حذف گزینه‌های نادرست باید گزینه صحیح را انتخاب نمود. آیه گزینه (۱)، به ضرورت و اهمیت بحث از معاد به خاطر دفع خطر احتمالی اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، بیانگر این حقیقت است که بنای زندگی بر اساس احکام و دستورات غیر الهی، باعث قرار گرفتن در وادی ضلالت و گمراهی است. (درس ۸ دوازدهم) آیه گزینه (۳)، نتیجه بندگی خدا را از روی تردید و دودلی است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۰۷
 این سخن رسول خدا (ص) در جنگ بدر به کشتگان لشکر کفر که فرمودند: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟»، بیانگر «وجود شعور و آگاهی در برزخ» و بیانگر این حقیقت است که ارتباط انسان در عالم برزخ با دنیا، پس از مرگ نیز همچنان برقرار است.

تحلیل تست ۹۸ نکته قابل توجه در این سؤال این است، که پاسخ صحیح این تست، با موضوعی که برای این حدیث در کتاب آمده متفاوت است. یعنی فقط با حفظ موضوع آیه و حدیث نمی‌توان به این نوع تست پاسخ داد. سایر گزینه‌ها مربوط به آخرت است، در صورتی که این آیه به برزخ اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۰۸
 براساس آیه شریفه: «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»، کافران پس از مرگ، برای جبران صالحات ترک‌شده خود، از خداوند تقاضای بازگشت به دنیا دارند. این پاسخ قطعی خداوند به آنان: «إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا»، بیانگر این حقیقت است که درخواست آنان واقعی نیست.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار می‌باشد. برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، باید از روش حذف گزینه‌های نادرست بهره گرفت. گزینه‌های (۲) و (۴)، به موضوع مورد سؤال اشاره‌های نداشته و نادرست می‌باشند. از عبارت قرآنی گزینه (۱)، تردید در انجام دادن یا ندادن مفهوم می‌گردد ولی از این عبارت قرآنی، قطعیت در انجام ندادن و غیرواقعی بودن این درخواست مفهوم می‌گردد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۰۹
 الف- آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، به «بسته نشدن پرونده اعمال» از نشانه‌های «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» اشاره دارد. ب- این آیه، با اشاره به تأثیر آثار متأخر در افزایش یا کاهش گناهان انسان پس از مرگ، ما را به انجام انجام اعمال خیر با برکات طولانی دعوت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا ثبت آثار متأخر اعمال در برزخ مفهوم این آیه است نه در قیامت. قسمت دوم گزینه (۳)، مفهوم این آیه نیست.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۱۰
 اولین درخواست مشرکان از خداوند در برزخ، تقاضای بازگشت به دنیا برای جبران گذشته (رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ) است. این درخواست مشرکان بیانگر روبرو شدن آنان با واقعیت‌هایی است که عمری از آن غفلت داشته‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، سخن درخواست کافران نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به آخرت است نه برزخ.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۱۱
 الف- منظور از «یومئذ» در آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، قیامت است، چراکه تنها در آخرت، انسان از آثار ماتقدم و متأخر اعمال خود به طور کامل آگاه می‌گردد. ب- منظور از «آثار متأخر»، آن دسته از اعمالی است که با این که فرد از دنیا رفته، پرونده عملش هم چنان گشوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه (۱) و (۳)، نادرست است، چون مفهوم کلی این آیه مربوط به قیامت است نه برزخ. قسمت دوم گزینه (۴)، تعریف آثار ماتقدم است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۱۳
 براساس آیه شریفه: «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»، کافران پس از مرگ، برای جبران صالحات ترک‌شده خود، از خداوند تقاضای بازگشت به دنیا دارند. عبارت: «إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا»، پاسخ قطعی خداوند به آنان است و بیانگر این حقیقت می‌باشد که درخواست آنان واقعی نیست.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این تست، باید متن آیه را حفظ بود و با توجه به آن گزینه صحیح را برگزید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۱۴
 این حدیث رسول خدا (ص) که فرمودند: «هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می‌گذارند، بدون این که از گناه عامل آن کم کنند»، به دلیل اشاره به سومین ویژگی عالم برزخ، یعنی: «ارتباط میان عالم برزخ و دنیا»، با آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ» هم‌آوایی و تناسب معنایی دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، تعریف برزخ است. آیه گزینه (۲)، به ضرورت و حتمی بودن معاد به دلیل صادق‌القول بودن خداوند اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به «وجود شعور و آگاهی در برزخ» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۱۵

در آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، منظور از «یومئذ»، قیامت است، چراکه تنها در آخرت، انسان از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال خود به طور کامل آگاه می‌گردد. در این آیه، کلمه «أخَّر»، به دریافت آثار ماتأخر اعمال در برزخ اشاره دارد و کلمه «قَدَّمَ»، به دریافت آثار ماتقدم اعمال در دنیا اشاره دارد.

توضیح این آیه، به هر سه عالم آخرت، دنیا و برزخ اشاره دارد. هنگام پاسخ دادن به تست‌هایی از این آیه، باید دقت شود که کدام کلمه مورد نظر طراح سؤال است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۱۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه‌های (۱) و (۲)، به «وجود شعور و آگاهی در برزخ» اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به ضرورت و حتمی بودن معاد به دلیل صادق القول بودن خداوند اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۱۷

کاربرد «توفی» در قرآن، به معنای دریافت روح انسان به صورت تمام و کمال است. حاکی از این واقعیت است که علاوه بر بُعد جسمانی که با مرگ از بین می‌رود و متلاشی می‌شود، آدمی دارای بُعد روحانی است که ثابت، خالی از استهلاک و تجزیه‌ناپذیر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا روح انسان با وجود اینکه ثابت است ولی تغییرات زیادی می‌پذیرد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۱۸

الف- ارتباط عالم برزخ با دنیا از طریق آثار ماتأخر اعمال انسان‌ها می‌باشد. ب- تأثیر مقدار فضیلت‌های برزخیان، تعداد و کمیت دیدار آنها را با خانواده خویش، رقم می‌زند. ج- استمراربخش ارتباط انسان با دنیا، آثار ماتأخر رفتارهای اوست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۱۹

دریافت کامل پاداش و کیفر اعمال انسان، مربوط به آخرت است نه برزخ.

توضیح «مشاهده کامل اعمال»، «رسیدگی کامل به اعمال» و «پاداش و کیفر کامل اعمال»، همگی مربوط به آخرت است نه برزخ.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۲۰

بر اساس آیه شریفه: «حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلى اعمل صالحا فيما تركت كالا انها كلمه هو قائلها و من ورائهم برزخ الى يوم يبعثون»، مشرکان در آستانه ورود به برزخ از کاستی انجام وظایف خویش آگاه می‌شوند و به همین دلیل برای جبران آنها تقاضای بازگشت به دنیا (رب ارجعون) را دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، به «بسته نشدن پرونده اعمال» از نشانه‌های «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» اشاره دارد. گزینه (۲)، پاسخ قطعی خداوند به مشرکانی است که بعد از مرگ تقاضای بازگشت به دنیا را دارند. آیه گزینه (۴)، به ضرورت و حتمی بودن معاد به دلیل صادق القول بودن خداوند اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۲۱

مطابق فرمایش امام کاظم^(ع)، مؤمن بر حسب مقدار فضیلت‌هایش پس از مرگ به دیدار خانواده‌اش می‌آید و کمترین آنها هر جمعه می‌باشد.

نکته طلایی این حدیث، از مشابهت زمانی دنیا و برزخ سخن می‌گوید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۲۲

از آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، برداشت می‌شود که برخی از اعمال هستند که آثارشان حتی بعد از مرگ از بین نمی‌رود؛ علاوه بر آثار ماتقدم، دارای آثار ماتأخر هستند و این تغییر در نامه اعمال از طریق دریافت آثار ماتأخر اعمال در عالم برزخ است. آگاهی یافتن از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال در آخرت صورت می‌گیرد، ولی در این آیه، دریافت آثار ماتأخر اعمال در برزخ مورد نظر طراح سؤال است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) و (۲) نادرست است، چراکه با قسمت اول و دوم آنها با هم تناسب ندارد و ثبت همه آثار ماتأخر و ماتقدم در دنیا و برزخ است نه فقط در برزخ و یا در قیامت ثبت نمی‌شوند. گزینه (۴) نادرست است، چراکه تحقق قسمت اول این گزینه مربوط به برزخ است نه قیامت.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۲۳

آیه شریفه: «حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلى اعمل صالحا فيما تركت كالا انها كلمه هو قائلها و من ورائهم برزخ الى يوم يبعثون»، به وجود شعور و آگاهی در برزخ و پس از دریافت کامل روح انسان توسط ملائکه (توفی) صورت می‌گیرد.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست، که گزینه‌های نامفهوم و دشوار دارد، باید پس از مطالعه دقیق و فهمیدن منظور صورت سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱) نادرست است، چون خیلی کلی گفته شده و مشخص نکرده که مربوط به چه زمانی است. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا مرگ برای اهل ایمان پایان آرزوهای وعده داده شده نیست. گزینه (۳) نادرست است، زیرا با تحقق توفی تنها فعالیت‌های روحانی تداوم می‌یابد نه روحانی و جسمانی.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۲۴

در جنگ بدر، وقتی بزرگان لشکر کفار کشته شدند و سپاه اسلام پیروز شد، رسول خدا آن کشتگان را این‌گونه مورد خطاب قرار داد: «آنچه پروردگاران به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟» اصحاب گفتند: «ای رسول خدا، چگونه با آنان سخن می‌گویی در حالی که مرده‌اند؟» حضرت فرمود: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند، و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند.»

توضیح هر آیه و حدیثی که به گفتگوی انسان با خداوند و ملائکه در برزخ اشاره داشته باشد، بیانگر وجود شعور و آگاهی در این عالم می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۲۵

در آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، منظور از «یومئذ»، قیامت است، چراکه تنها در آخرت (رستاخیز)، انسان از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال خود به طور کامل آگاه می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) و (۴)، مربوط به عالم برزخ است. گزینه (۳)، سخن کافران در مورد انکار معاد است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۲۶

این بخش از آیه شریفه: «حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلى اعمل صالحا فيما تركت»، که درخواست «مشرکان» از خداوند در برزخ است، به اولین مرحله از کیفر و پاداش انسان در برزخ اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، چرا که عالم برزخ بر خلاف دنیا فقط غیر مادی و روحانی است. گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، چرا که پس از تحقق توفی و ورود به برزخ، قدرت درک و آگاهی روحانی (نه جسمی و روحی) انسان افزایش می‌یابد.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۵۲۷

در عالم برزخ و در آخرت، بساط اختیار و تکلیف‌پذیری انسان برچیده می‌شود. یعنی پس از مرگ، انسان اختیار انجام کاری را ندارد و انجام تکالیف و دستورات دینی بر او واجب نیست.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۵۲۸

آیه شریفه: «حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلی اعمل صالحا فیما ترکت کلا انها کلمة هو قائلها و من ورائهم برزخ الی یوم یبعثون»، به وجود شعور و آگاهی در برزخ و پس از دریافت کامل روح انسان توسط ملائکه (توفی) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، مفهوم این آیه نیست. گزینه‌های (۱) و (۳)، بی‌ربط است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۵۳۴

مرحله اول قیامت، با پایان یافتن دنیا آغاز می‌شود، در این مرحله، ابتدا صدایی مهیب و سهمگین آسمان‌ها و زمین را فرا می‌گیرد. و این اتفاق چنان ناگهانی رخ می‌دهد که همه را غافلگیر می‌کند؛ قرآن کریم از این واقعه به نفخ صور یاد می‌کند. (نفخ صور = اولین واقعه قیامت)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت است. قسمت دوم گزینه (۲)، سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۳۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱)، بیانگر دومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت یعنی «مرگ اهل آسمان‌ها و زمین» است. گزینه (۲)، بیانگر سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت یعنی «تغییر ساختار آسمان‌ها و زمین» است. گزینه (۴)، بیانگر اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۵۳۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: یوم الحساب که در قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) آمده، از نام‌های مرحله دوم قیامت است. عبارت: «اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود»، در گزینه (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۵۳۷

الف- اولین مرحله قیامت، «شنیده شدن صدایی مهیب» است. ب- پس از شنیده شدن صدای مهیب (نفخ صور)، دومین واقعه رخ می‌دهد، یعنی همه اهل آسمان‌ها و زمین، جز آنها که خداوند خواسته است (یک استثنا)، می‌میرند و بساط حیات انسان و دیگر موجودات برچیده می‌شود.

روش تست زدن: یکی از انواع سؤالاتی که در این درس مطرح می‌شود این است که از ما خواسته می‌شود که واقعه مورد نظر، مقدمه تحقق کدام رخداد یا واقعه دیگر است. برای پاسخ دادن به این سبک سؤال، باید دقت شود که واقعه بعدی مورد نظر است. بر این اساس، بهتر است تقدم و تأخر سه رویداد مرحله اول و پنج واقعه مرحله دوم قیامت را به خاطر بسپارید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۳۸

الف- این عبارت: «همه اهل آسمان‌ها و زمین، جز آنها که خداوند خواسته است، می‌میرند و بساط حیات انسان و دیگر موجودات برچیده می‌شود»، بیانگر دومین واقعه یعنی «مرگ اهل آسمان‌ها و زمین» است. ب- پس از این رخداد، سومین واقعه رخ می‌دهد، یعنی تحولی عظیم در آسمان‌ها و زمین رخ می‌دهد تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند. ج- آیه شریفه: «آن همه ستاره‌ای که در آسمان می‌درخشید، همه به یکباره تیره می‌شوند»، به سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» است.

درس ششم: واقعه بزرگ

تعداد سؤالات خط به خط	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۵۴	۸	۷
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۶	۴	۴

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۵۲۹

قیامت (یوم یبعثون)، آغازی بر حیات ابدی انسان است و بر اساس آیات و روایات، زمانی که همه در حال و هوای خویش‌اند، کاملاً ناگهانی اتفاق می‌افتد.

روش مطالعه این درس: این درس، یک درس حفظی - مفهومی و یکی از درس‌های مهم دین و زندگی سال دهم است. درسنامه آن از اهمیت زیادی برخوردار است. پس از چند بار مطالعه دقیق درسنامه، باید تمام عبارت‌های آن را حفظ شوید و به مرحله‌ای از تسلط بر متن و آیات آن برسید که با دیدن هر آیه یا عبارتی، به راحتی تشخیص دهید که این عبارت، مربوط به کدام مرحله قیامت و کدام رخداد مربوط به آن مرحله است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۵۳۰

بر اساس روایات آنچه وعده‌اش داده شده بود، آنچه وقوعش حتمی و زمانش نامعلوم بود و ما آن را دور می‌پنداشتیم (مرحله اول قیامت) ناگهان اتفاق می‌افتد و آغازی خواهد بود بر حیات ابدی انسان

توضیح: زمان وقوع قیامت و زمان ظهور امام زمان (ع)، هر دو نامشخص و به صورت ناگهانی می‌باشد.

قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا سنت‌های الهی، همان قوانین علمی قابل کشف و تکرارپذیر در جهان خلقت و زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها هستند، در حالی که قیامت یک وعده حتمی الهی است و تکرارناپذیر است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا زمان وقوع قیامت معلوم نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۵۳۱

آیه شریفه: «روزی که هر مادر شیردهی، طفل شیرخوار خود را فراموش می‌کند»، به شنیده شدن صدایی مهیب در مرحله اول قیامت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۲)، که دومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت است، پس از مدهوش شدن انسان‌ها رخ می‌دهد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۵۳۲

مطابق نص صریح قرآن کریم: «مردم از هیبت آن روز همچون افراد مست به نظر می‌رسند؛ درحالی که مست نیستند و لیکن عذاب خدا سخت است.»

توضیح: شروع قیامت با زلزله‌ای عظیم است. زلزله رستاخیز، آن چنان ناگهانی و وحشت آفرین است که احساس و عاطفه را از مادران و عقل را از مردم می‌گیرد. و به دلیل از دست دادن عقل، انسان‌ها مانند افراد مست به نظر می‌رسند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۵۳۳

پایان این جهان، با برپایی قیامت (مرحله اول) همراه است. این رخداد بزرگ که در آیاتی از قرآن کریم ترسیم شده، در دو مرحله انجام می‌گیرد که در هر مرحله وقایع خاصی رخ می‌دهد.

توضیح: مرحله اول قیامت، دارای سه رخداد و مرحله دوم قیامت، دارای پنج واقعه است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، یکی از وقایع این دو مرحله است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۴۴

آیه شریفه: «يوم ترجف الأرض و الجبال و كانت الجبال کثيبا مهيبلا»، به سومین واقعه در مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» اشاره دارد. در این واقعه، تحولی عظیم در آسمانها و زمین رخ می‌دهد تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: «گزینه‌های (۲) و (۴)، به اولین رخداد از حوادث مرحله اول قیامت، یعنی «شنیده شدن صدایی مهیب» اشاره دارد. گزینه (۳)، به دومین رخداد از حوادث مرحله اول قیامت، یعنی «مرگ اهل آسمانها و زمین» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۴۵

تمام وقایعی که در مرحله دوم قیامت اتفاق می‌افتد، به این خاطر است که انسانها آماده دریافت پاداش و کیفر شوند.

روش مطالعه: سعی کنید علاوه بر یادگرفتن مفاهیم هر واقعه، تقدّم و تأخّر این پنج واقعه را نیز به خاطر بسپارید: ۱- زنده شدن همه انسانها ۲- کنار رفتن پرده از حقایق عالم ۳- بر پا شدن دادگاه عدل الهی ۴- دادن نامه اعمال ۵- حضور شاهدان و گواهان

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۴۶

الف- در آغاز مرحله دوم قیامت، بار دیگر بانگ سهمناکی (نفخ صور دوم) در عالم می‌پیچد و حیات مجدد (جسم و کالبد نه روح و جان) انسانها آغاز می‌شود. ب- با شنیده شدن صدای مهیب برای دومین بار، همه مردگان دوباره زنده می‌شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و همچنین قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۴۷

الف- در آغاز مرحله دوم قیامت (یوم یبعثون)، بار دیگر بانگ سهمناکی (نفخ صور دوم) در عالم می‌پیچد و حیات مجدد (جسم و کالبد نه روح و جان) انسانها آغاز می‌شود. با شنیده شدن صدای مهیب، همه مردگان دوباره زنده می‌شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند. ب- آیه شریفه: «در این هنگام، انسانهای گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.» به اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسانها» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به جهنم اخروی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۴۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی: عبارت قرآنی: «دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.»، به زنده شدن انسانها در مرحله دوم قیامت و عبارت قرآنی: «مردم از هیبت آن روز همچون افراد مست به نظر می‌رسند...» به شنیده شدن صدایی مهیب در مرحله اول قیامت اشاره دارند.

قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، به مرحله اول قیامت اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۳۹

الف- آیه شریفه: «خورشید در هم می‌پیچد و بی‌نور و تاریک می‌شود.»، بیانگر «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» به عنوان سومین واقعه از حوادث مرحله اول قیامت است. ب- در این واقعه، تحولی عظیم در آسمانها و زمین رخ می‌دهد تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: عبارت: «اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود»، در گزینه‌های (۲) و (۳)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. عبارت: «برچیده شدن بساط حیات انسان»، در گزینه (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت، یعنی «مرگ اهل آسمانها و زمین» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۴۰

عبارت: «پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود»، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: سایر گزینه‌ها، به سومین واقعه از حوادث مرحله اول قیامت یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» اشاره دارند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۴۱

آیه شریفه: «دریاباها با آن همه وسعت و عظمت به هم متصل می‌شوند و از درون آنها آتش زبانه می‌کشد.»، بیانگر سومین واقعه از حوادث مرحله اول قیامت یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» است که در آن، تحولی عظیم در آسمانها و زمین رخ می‌دهد تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال به مرحله اول قیامت اشاره دارد نه به دوزخ که مربوط به مرحله دوم قیامت است. گزینه (۳)، یک مرحله قبل از «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» است. گزینه (۴)، مربوط به دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۴۲

بر اساس آیات قرآنی، تغییرات آسمانها و زمین در مرحله اول قیامت چنان گسترده و عمیق است که آسمانها و زمین به آسمانها و زمینی دیگر تبدیل می‌شوند.

روش مطالعه: برای پاسخ دادن به این سؤال کاملاً حفظی فقط باید با به یاد آوردن عین عبارت‌های کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۴۳

الف- آیه شریفه: «يوم ترجف الأرض و الجبال (آن روز که زمین و کوهها سخت به لرزه درآیند) و كانت الجبال کثيبا مهيبلا (و کوهها چنان در هم کوبیده شوند که به صورت توده‌هایی از شن نرم درآیند).»، به سومین واقعه در مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» اشاره دارد. ب- تبدیل شدن کوهها به توده‌هایی از شن (کثیبا مهیلا)، ویژگی کوهها در مرحله اول قیامت و نتیجه زلزله قیامت (ترجف) است.

نکته طلایی: عبارت قرآنی: «ترجف: به لرزه درآیند» درباره زمین و کوهها و «کثیبا مهیلا: به صورت توده‌هایی از شن نرم درآیند»، درباره کوهها است.

گزینه ۲ ۵۴۹ ☆☆☆☆

الف- دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. ب- در آن روز با تابیدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت)، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیات انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است، آشکار می‌شود. (معلول)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و همچنین قسمت دوم گزینه (۱) مربوط به اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت است.

گزینه ۴ ۵۵۰ ☆☆☆☆

الف- مطابق آیات قرآن، در قیامت، با تابیدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت)، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیات انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است، آشکار می‌شود. ب- این واقعه، زمینه‌ساز تحقق سومین واقعه قیامت، یعنی «بر پا شدن دادگاه عدل الهی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، واقعه پس از «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. قسمت دوم گزینه (۳)، واقعه پس از «بر پا شدن دادگاه عدل الهی» است..

گزینه ۲ ۵۵۱ ☆☆☆☆

در دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم»، با تابیدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت)، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و آشکار می‌شود واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیات انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** در قیامت باطن و حقیقت اعمال انسان‌ها آشکار می‌شود نه ظاهر اعمال انسان‌ها.

گزینه ۱ ۵۵۲ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **توضیح** بر ملا شدن اسرار و نهان‌ها در روز حساب، مفهوم عبارت قرآنی: «یوم تبلی السرائر» است و مفهوم دومین واقعه قیامت و عبارت قرآنی: «و أشرقت الأرض بنور ربها» نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۵۵۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل. **توضیح** «کنار رفتن پرده از حقایق عالم»، مقدم بر «بر پا شدن دادگاه عدل الهی» و مؤخر بر «زنده شدن همه انسان‌ها» است.

گزینه ۴ ۵۵۴ ☆☆☆☆

سومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، «بر پا شدن دادگاه عدل الهی» است. با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می‌شود. و اعمال، افکار و نیات‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می‌شود (ترازوی یوم الحساب = عدل) و اگر عملی حتی به اندازه ذره‌ای ناچیز باشد، به حساب آن نیز رسیدگی خواهد شد.

عبارت‌های کلیدی این عبارت‌ها: «آغاز رسیدگی به اعمال انسان‌ها»، «سنجیدن اعمال، افکار و نیات‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار»، «معیار و میزان سنجش اعمال» و «ارزش افزون‌تر اعمال»، مربوط به سومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «بر پا شدن دادگاه عدل الهی» است.

گزینه ۳ ۵۵۵ ☆☆☆☆

الف- با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می‌شود. و اعمال، افکار و نیات‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می‌شود و اگر عملی حتی به اندازه ذره‌ای ناچیز باشد، به حساب آن نیز رسیدگی خواهد شد.

ب- اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است از این رو، هرچه عمل انسان‌ها به راه و روش آنان نزدیک‌تر باشد، ارزش افزون‌تری خواهد داشت.

نکته طلایی در روز حساب، «اعمال پیامبران و امامان» معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد نه «خود پیامبران و امامان».

گزینه ۲ ۵۵۶ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** گزینه (۱) نادرست است، زیرا اعمال پیامبران و امامان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است نه عین حکمت و عدل الهی. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اعمال پیامبران و امامان، معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد نه اعمال نیکوکاران. گزینه (۴) نادرست است، زیرا اعمال، افکار و نیات‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می‌شود نه ترازوی عدل و حکمت الهی.

گزینه ۳ ۵۵۷ ☆☆☆☆

در یوم الحساب، اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است از این رو، هرچه عمل انسان‌ها به راه و روش آنان نزدیک‌تر باشد، ارزش افزون‌تری خواهد داشت.

مقایسه علت اینکه اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ این است که اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است. علت اینکه پیامبران و امامان، بهترین گواهان قیامت‌اند، این دو مورد است: ۱- دیدن ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها در دنیا ۲- مصون و محفوظ بودن از هر خطایی. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به پنجمین واقعه قیامت، یعنی «حضور شاهدان و گواهان» است.

گزینه ۴ ۵۵۸ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **روش تست زدن** برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید دقت شود که فقط با در نظر گرفتن متن کتاب و نه براساس حدس و گمان عمل نمود. براساس توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۵۵۹ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** با توجه به اینکه اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد، گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا توضیح آن، مربوط به پنجمین واقعه قیامت، یعنی «حضور شاهدان و گواهان» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۶۰

چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، «دادن نامه اعمال» است. نامه عمل نیکوکاران را به دست راست (یمین) و بدکاران را به دست چپ آن‌ها (یسار) می‌دهند. نامه عمل انسان با نامه‌های ثبت شده در دنیا تفاوتی اساسی دارد. نامه‌های این دنیا، صرفاً گزارشی از عمل است که به صورت کلمات و نوشته درآمده است. اما نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را دربردارد. از این رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست فقط باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت دوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نادرست است، زیرا نامه اعمال انسان در آخرت، فقط باطن و حقیقت اعمال را در بر می‌گیرد نه ظاهر عمل و حقیقت آنها را.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۶۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، ابتدا گزینه‌هایی را که اطمینان داریم نادرست است حذف می‌کنیم تا در نهایت بتوانیم پاسخ صحیح را انتخاب نماییم. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا نامه اعمال انسان در آخرت، فقط باطن و حقیقت اعمال را در بر می‌گیرد نه ظاهر و باطن آنها را. قسمت اول گزینه (۳) نادرست است، زیرا نامه عمل این دنیا ظاهر و باطن اعمال را در بر نمی‌گیرد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۶۲

نامه عمل انسان با نامه‌های ثبت شده در دنیا تفاوتی اساسی دارد. نامه‌های این دنیا، صرفاً گزارشی از عمل است که به صورت کلمات و نوشته درآمده است. اما نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را دربردارد. از این رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در گزینه (۳)، دو کلمه «گزارش» و «مکتوب شده»، ویژگی نامه‌های دنیوی است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۶۳

نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را دربردارد. از این رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا در آخرت، فقط باطن و حقیقت اعمال حاضر می‌شوند نه ظاهر اعمال.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۶۴

در روز حساب، کارهای خوب با صورت‌های بسیار زیبا و لذت‌بخش تجسم می‌یابند و کارهای بد، با صورت‌های بسیار زشت و وحشت‌زا و آزاردهنده مجسم می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا نامه اعمال انسان در آخرت، فقط باطن و حقیقت اعمال را در بر می‌گیرد نه ظاهر و باطن آنها را. قسمت سوم گزینه (۲) ناقص است، زیرا فقط در مورد اعمال نیک انسان سخن می‌گوید و از اعمال بد انسان سخن نگفته است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۶۵

کارهای خوب با صورت‌های بسیار زیبا و لذت‌بخش تجسم می‌یابد و کارهای بد با صورت‌های بسیار زشت و وحشت‌زا و آزاردهنده مجسم می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در گزینه (۱)، عبارت «به صورت انسان‌هایی» و در گزینه (۳)، عبارت «به صورت خاطراتی» و در گزینه (۲)، عبارت «به صورت نعمت‌هایی و انسان‌هایی» نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۶۶

با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی انجام نداده‌اند. در این هنگام، خداوند شاهدان و گواهانی را حاضر می‌کند، که با وجود آنها دیگر انکار کردن میسر نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا «مهیا ساختن دادگاه عدل الهی» مرحله قبل از «دادن نامه عمل» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۶۷

الف- پیامبران و امامان همان‌گونه که در دنیا ناظر و شاهد بر اعمال انسان‌ها بوده‌اند، در روز قیامت نیز شاهدان دادگاه عدل الهی‌اند. ب- آنان بهترین گواهان قیامت‌اند چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها (هر دو) را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا فرشتگان و ملائکه ناظر و مراقب اعمال انسان‌ها هستند نه پیامبران و امامان. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این عبارت: «اعمال آنان، معیار و میزان سنجش اعمال انسان‌هاست»، جزء مسئولیت‌های پیامبران و امامان در آخرت نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۶۸

پیامبران و امامان در آخرت بهترین گواهان قیامت‌اند چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها (هر دو) را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند.

مقایسه ناظر و شاهد بر اعمال در دنیا، پیامبران و امامان هستند. ناظر و مراقب اعمال در طول زندگی، فرشتگان الهی می‌باشند. با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۶۹

رسول خدا^(ص) در روز قیامت شاهد و ناظر بر همه پیامبران و امت‌هاست.

توضیح شاهد و مراقب، از وظایف فرشتگان الهی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۷۰

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه علت اینکه اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ این است که اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است. علت اینکه پیامبران و امامان، بهترین گواهان قیامت‌اند، این دو مورد است: ۱- دیدن ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها در دنیا ۲- مصون و محفوظ بودن از هر خطایی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۷۱

الف- در آیه شریفه: «وَإِن عَلِيمٌ لِحَافِظِينَ كَرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ»، فرشتگان الهی به «حافظین» و «کراما کاتبین» اشاره شده که به تعبیر قرآن کریم، عبارت: «یعلمون ما تفعلون» می‌داند آنچه را که انجام می‌دهید.، از دیگر ویژگی‌های آنان است. ب- فرشتگان الهی در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب آن‌ها بوده‌اند (لحافظین) و تمامی اعمال آنها را ثبت و ضبط کرده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول (۲) و (۴) نادرست است. عبارت: «بهترین گواهان قیامت‌اند» در گزینه (۲)، در مورد انبیای الهی صحیح است نه فرشتگان الهی.

۵۷۲ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا پیامبران و امامان در طول زندگی انسان همواره مراقب او نمی‌باشند. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا فقط باطن و حقیقت اعمال ثبت می‌شود نه ظاهر و باطن اعمال انسان.

۵۷۳ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش دو قبل.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید در هر گزینه یک مورد برخلاف آنچه در صورت سؤال از ما خواسته شده، پیدا نموده و آن گزینه را حذف نماییم. عبارت «ینبوا الانسان» در گزینه‌های (۱) و (۳) و در گزینه (۴)، عبارت «عظام الکاتبین» درباره فرشتگان به کار نرفته است.

۵۷۴ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

مطابق آیات قرآن کریم بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند.

۵۷۵ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

مطابق آیات قرآن کریم بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند. در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می‌زند و اعضا و جوارح آنها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند.

نکته طلایی { شهادت اعضا و جوارح، بر اعمال همه انسان‌ها نمی‌باشد و تنها بر اعمال بدکاران دروغگو صورت می‌گیرد.

۵۷۶ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

با توجه به عبارت شریفه: «الیوم نختم علی أفواههم و تکلمنا أیدیهم و تشهد أرجلهم بما کانوا یکسبون». پس از اینکه بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند، در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می‌زند و اعضا و جوارح آن‌ها به اذن خداوند سخن می‌گویند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند. پس از مهر خاموشی نهادن بر دهان بدکاران، دست‌ها و پاهای آنان به اذن خداوند به سخن در می‌آیند و شهادت می‌دهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال و توضیحات مربوطه در مورد شهادت اعضا و جوارح انسان است نه در مورد فرشتگان و انبیای الهی. با توجه به توضیحات بالا، گزینه (۴) نادرست است.

۵۷۷ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

مطابق آیه شریفه: «بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن ترجمه آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۵۷۸ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

مطابق آیات شریفه قرآن کریم «بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع سؤال، فقط باید با در نظر گرفتن ترجمه آیه به حذف گزینه‌های نادرست و انتخاب گزینه صحیح اقدام کرد. با توجه به ترجمه آیه، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۵۷۹ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { سخن گفتن دست‌ها و پاهای بدکاران در روز حساب، بیانگر جسمانی و روحانی بودن معاد و حیات اخروی است.

۵۸۰ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

مطابق آیات قرآن کریم در روز قیامت افراد بدکار با دیدن حقیقت آن جهان و عاقبت شوم خویش، شروع به سرزنش خود کرده و آرزو می‌کنند که «ای کاش برای این زندگی‌ام چیزی از پیش فرستاده بودم.»

روش مطالعه { آیات بخش «تدر» در دین و زندگی دهم، مهم و دشوار می‌باشند. ترجیحا این آیات را به صورت جداگانه نوشته و آنها را مرتب دوره کنید. با در نظر گرفتن ترجمه آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۵۸۱ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

در روز قیامت افراد بدکار با دیدن حقیقت آن جهان و عاقبت شوم خویش، شروع به سرزنش خود کرده و آرزو می‌کنند که ای کاش ... ۱- ای کاش برای این زندگی‌ام چیزی از پیش فرستاده بودم. (فجر، ۲۴) ۲- ای کاش (به دنیا) بازگردانده می‌شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی‌کردیم و از مؤمنان می‌بودیم. (انعام، ۲۷) ۳- ای کاش همراه و هم‌مسیر با پیامبر می‌شدیم. (فرقان، ۲۷) ۴- ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم. ما را از یاد خدا بازداشت. (فرقان ۲۸ و ۲۹)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن، ترجمه آیات بالا، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. با توجه به آیه شماره (۴)، گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. گزینه (۲)، درخواست کافران در برزخ بود. (درس قبل)

۵۸۲ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به آیه شماره (۴)، گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. با توجه به آیه شماره (۳)، گزینه (۲) نادرست است.

۵۸۳ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- با شنیده شدن صدای مهیب برای دومین بار، همه مردگان دوباره زنده می‌شوند (لیجمعنکم الی یوم القیامة) و در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند.

ب- براساس آیه شریفه: «و ان علیکم لحافظین کراما کاتبین یعلمون ما تفعلون»، فرشتگان الهی در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب آنها بوده‌اند (لحافظین) و تمامی اعمال آنها را ثبت و ضبط کرده‌اند. (کراما کاتبین)

ج- بر اساس آیات و روایات، نحوه حضور انسان‌ها در قیامت، به صورت جسمانی و روحانی است. آیه شریفه: «الیوم نختم علی أفواههم و تکلمنا أیدیهم و تشهد أرجلهم بما کانوا یکسبون»، به شهادت اعضای انسان در قیامت اشاره دارد. حضور اعضای انسان در روز حساب و شهادت دادن آنها، بیانگر جسمانی و روحانی بودن قیامت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا درست است که انبیای الهی ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند ولی مراقب انسان‌ها نمی‌باشند. قسمت سوم گزینه (۱)، به آگاه شدن انسان از تمامی اعمال خود در آخرت اشاره دارد، نه به جسمانی بودن معاد.

۵۸۴ ☆☆☆☆ گزینه ۴

الف- پیامبران و امامان، بهترین گواهان قیامت‌اند، چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند.

ب- آن روز با تأییدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت) پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و آشکار می‌شود واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیت انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است. ج- اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا پیامبران و امامان، ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند نه در آخرت. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۵۸۵ ☆☆☆☆ گزینه ۳

الف- آیه شریفه: «در این هنگام، انسان‌های گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.» سیمای گناهکاران را پس از زنده شدن و حاضر شدن در پیشگاه خداوند، در مرحله دوم قیامت بیان می‌کند. ب- این عبارت: «آن روز با تأییدن نور حقیقت از جانب خداوند، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیت انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است، آشکار می‌شود.» بیانگر دومین رخداد از مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. ج- آیه شریفه: «و تنها نیکوکاران اند که از وحشت این روز در امان‌اند.» به شنیده شدن صدایی مهیب در مرحله اول قیامت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۵۸۶ ☆☆☆☆ گزینه ۲

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای دو قسمت «الف» و «ج» با هم تناسب دارند. الف- عبارت شریفه: «و من اصدق من الله حدیثا»، در مورد حتمی بودن وعده خداوند در خصوص زنده شدن انسان‌ها در روز قیامت (لیجمعنکم الی یوم القیامة) به کار رفته است. ج- عبارت شریفه: «إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ»، به وجود زندگی حقیقی در آخرت و یکپارچه بودن حیات در آخرت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < عبارت اول قسمت «ب»، بیانگر «برپاشدن دادگاه عدل الهی» در مرحله دوم قیامت است. عبارت اول قسمت «ج»، بیانگر «دادن نامه اعمال» در مرحله دوم قیامت است.

۵۸۷ ☆☆☆☆ گزینه ۴

الف- این عبارت: «کارهای خوب با صورتهای بسیار زیبا و لذت‌بخش تجسم می‌یابند و کارهای بد با صورتهای بسیار زشت و وحشت‌زا و آزاردهنده مجسم می‌شوند.» مربوط به چهارمین واقعه قیامت، یعنی «دادن نامه اعمال» است که این واقعه، زمینه‌ساز واقعه بعدی، یعنی «حضور شاهدان و گواهان» است.

ب- با آماده شدن صحنه قیامت که همان «زنده شدن همه انسان‌ها» و «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است، زمینه برای سومین واقعه، یعنی «برپا شدن دادگاه عدل الهی» آماده می‌شود. ج- با تأییدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت)، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و آشکار می‌شود واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیت انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است.

روش تست زدن < یکی از سبک‌های سوالات سراسری در این درس این است که عبارتی را مطرح می‌کنند و از شما می‌خواهند که بگویید مربوط به کدام واقعه قیامت است. یک سبک دیگر این است که همان عبارت را مطرح می‌کنند و از شما می‌خواهند که تعیین کنید زمینه‌ساز کدام رخداد یا واقعه قیامت است، در این نوع سؤال، شما پس از اینکه تشخیص دادید که آن عبارت مربوط به کدام واقعه است، باید واقعه بعدی آن را بیان کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) که بیانگر واقعه قبل از آن است و قسمت سوم گزینه (۲) که بیانگر دو واقعه بعد از آن است، نادرست می‌باشد.

۵۸۸ ☆☆☆☆ گزینه ۱

از بین عبارتهای مذکور، تنها دو عبارت قسمتهای «ب» و «د»، مربوط به مرحله اول قیامت است. ب- در دومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت که «مرگ اهل آسمان‌ها و زمین»، همه اهل آسمان‌ها و زمین، جز آنها که خداوند خواسته است (یک استثنا)، می‌میرند. د- اولین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت «شنیده شدن صدایی مهیب» است. در این واقعه، صدایی مهیب و سهمگین (نفخ صور اول) آسمان‌ها و زمین را فرا می‌گیرد و این اتفاق چنان ناگهانی رخ می‌دهد که همه را غافلگیر می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت «الف» بیانگر اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «شنیده شدن صدایی مهیب» است. قسمت «ج» بیانگر دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. قسمت «ه» بیانگر چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «دادن نامه اعمال» است.

۵۸۹ ☆☆☆☆ گزینه ۱

الف- این عبارت: «اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است.» بیانگر سومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «برپاشدن دادگاه عدل الهی» است.

ب- این عبارت: «نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت و باطن آن را دربردارد. از این‌رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.» بیانگر چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «دادن نامه اعمال» است.

ج- این عبارت: «با تأییدن نور حقیقت از جانب خداوند (علت)، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و آشکار می‌شود واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیت انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است.» بیانگر دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۵۹۰ ☆☆☆☆ گزینه ۲

الف- آیه شریفه: «در این هنگام، انسان‌های گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.» بیانگر اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» است. د- آیه شریفه: «يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، بیانگر چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «دادن نامه اعمال» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه شریفه قسمت «ب»، مربوط به عالم برزخ و آیه شریفه قسمت «ج»، دیدگاه کافران در مورد انکار معاد است.

۵۹۱ ☆☆☆☆ گزینه ۴

الف- نامه عمل نیکوکاران را به دست راست و نامه عمل بدکاران را به دست چپ آنها می‌دهند. پس با دادن نامه اعمال، تمییز (جداسازی) نیکوکاران از بدکاران رخ می‌دهد. ب- نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را در بر دارد. از این‌رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند.

مقایسه < حاضر شدن انسان‌ها در پیشگاه خدا = زنده شدن همه انسان‌ها حاضر شدن اعمال در مقابل انسان = دادن نامه اعمال حاضر شدن شاهدان و گواهان = سلب امکان انکار اعمال

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۹۲
 ناله حسرت دوزخیان برمی خیزد و می گویند: ای کاش همراه و هم مسیر با پیامبر می شدیم.»

مقایسه **حسرت‌های انسان در آخرت ۱-** ای کاش برای این زندگی‌ام چیزی از پیش فرستاده بودم. ۲- ای کاش (به دنیا) بازگردانده می شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی کردیم و از مؤمنان می بودیم. ۳- ای کاش همراه و هم مسیر با پیامبر می شدیم. ۴- ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۵۹۳
 الف- اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است.
 ب- این سخن رسول گرامی اسلام (ص): «عَلَيْ مَعَ الْحَقِّ وَالْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ»، به عین حق بودن گفتار و رفتار امیرمؤمنان علی (ع) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)**، مجازات اخروی را نتیجه اعمال اختیاری انسان معرفی می نماید. حدیث **گزینه (۲)**، آزمایش مؤمنان در دنیا را متناسب با درجه ایمان آنها معرفی می نماید. **آیه گزینه (۳)**، به رعایت عدل الهی در مجازات گناه کاران اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۵۹۴
 الف- چون پیامبران و امامان ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظاند، بهترین گواهان قیامت‌اند. ب- هر چه عمل انسان‌ها به راه و روش پیامبران و امامان نزدیک‌تر باشد، ارزش افزون‌تری خواهد داشت.

مقایسه **علت معیار سنجش بودن اعمال پیامبران و امامان = اعمال آنان** عین چیزی است که خدا به آن دستور داده است.
علت بهترین گواه بودن پیامبران و امامان = چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظاند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۹۵
 الف- **آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیه و من اصدق من الله حدیثا: خداوند، کسی است که هیچ خدایی جز او نیست او قطعا شما را در روز قیامت جمع می کند که شکی در [وقوع] آن نیست و چه کسی در سخن از خدا راستگوتر است؟»**، به زنده شدن انسان‌ها در قیامت اشاره دارد.
ب- آیه شریفه: «یَبْنَؤُا الْاِنْسَانُ یَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَاٰخِرُ: در آن روز به انسان خیر داده می شود به آن چه پیش [از مرگ] فرستاده و آن چه پس [از مرگ] فرستاده است.»، به آگاه شدن از اعمال خود در آخرت و دیدن نامه عمل خود در آخرت اشاره دارد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)**، به سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر ساختار آسمان‌ها و زمین» اشاره دارد. **قسمت دوم گزینه (۲)**، به عالم برزخ اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۹۶
 بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند. در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می زند و اعضا و جوارح آنها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می کنند و علیه صاحب خود شهادت می دهند.

روش تست‌زدن **برای پاسخ دادن به تست‌های حفظی، باید عین عبارت‌های کتاب را به خاطر آورد و مطابق با آن، گزینه صحیح را انتخاب نمود. مطابق با توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.**

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۹۷
 الف- با شنیده شدن صدای مهیب برای دومین بار، همه مردگان دوباره زنده می شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می گردند. ب- با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می شود و اعمال، افکار و نیت‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)**، سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت است و با نفخ صور دوم مرحله دوم شروع می شود. **قسمت دوم گزینه (۲)** نادرست است، زیرا زنده شدن انسان‌ها در مرحله دوم قیامت و کنار رفتن پرده از حقایق عالم از مقدمات آماده شدن صحنه قیامت است و این سؤال، واقعه بعد از آن را از ما خواسته است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۵۹۸
 الف- **آیه شریفه: «یوم ترجف الارض و الجبال و کانت الجبال کنیسا مهیلا: در آن روز که زمین و کوه‌ها سخت به لرزه درآیند و کوه‌ها (چنان در هم کوبیده شوند که) به صورت توده‌هایی از شن نرم درآیند.»** ب- به سومین واقعه در مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ **این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. در ضمن، سؤال از ترجمه آیه، از سؤالاتی است که به ندرت در کنکور آمده است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، معنای قسمت اول آیه است نه قسمت دوم آن که در این سؤال آمده است.**

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۵۹۹
 آیه ۲۷ از **سوره شریفه انعام: «ای کاش (به دنیا) بازگردانده می شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی کردیم و از مؤمنان می بودیم.»**

تحلیل تست ۱۴۰۰ **پاسخ دادن به این نوع سؤال که با توجه به نام سوره باید محتوای آیات آن را تشخیص داد، در صورتی امکان پذیر است که هنگام مطالعه آیات، نام سوره‌های آنها را به ذهن خود بسپاریم. با توجه به آیه مذکور، سایر گزینه‌ها نادرست است.**

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۰۰
 الف- پس از اینکه بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند، در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می زند و اعضا و جوارح آن‌ها به اذن خداوند سخن می گویند و علیه صاحب خود شهادت می دهند. ب- با توجه به **آیه شریفه: «لیوم نختم علی افواههم و تکلمنا ایدیهم و تشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون.»** پس از مهر خاموشی نهادن بر دهان بدکاران، دست‌ها و پای‌های آنان به اذن خداوند به سخن در می آیند و شهادت می دهند

تحلیل تست ۱۴۰۰ **این تست، یک تست متوسط و حفظی و از نوع ارتباط متن درس با آیه است. آیه گزینه (۱)، به کیفر اخروی انسان از نوع تجسم عمل اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به دادن نامه عمل در آخرت اشاره دارد. آیه گزینه (۴) به «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» در مرحله اول قیامت اشاره دارد.**

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۰۱
 «بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش آمیز می گویند که چرا علیه ما شهادت می دهید؟ اعضای بدن آنها می گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ **این تست هم مانند تعداد زیادی از تست‌های سراسری امسال، حفظی و متوسط است. برای پاسخ دادن به تست‌های حفظی و چند قسمتی، حتما از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.**

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۰۲
الف- آیات شریفه: «وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ كَرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَعْلَمُونَ»، به پنجمین رخداد مرحله دوم قیامت، یعنی «حضور شاهدان و گواهان» اشاره دارند. ب- براساس این آیه، فرشتگان الهی در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب آنها بوده‌اند (لحافظین) و تمامی اعمال آنها را ثبت و ضبط کرده‌اند. (کراما کاتبین)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و با سطح دشواری متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به تست یک قسمتی با گزینه‌های مفهومی، ابتدا باید در بررسی هر گزینه، در جستجوی یک عبارت نادرست باشید و پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمایید. گزینه (۱) نادرست است، زیرا پیامبران و امامان بهترین شاهدان روز قیامت‌اند نه فرشتگان الهی. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه در مورد شهادت فرشتگان الهی است نه پیامبران و امامان.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۰۳
در چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، نامه عمل نیکوکاران را به دست راست (یمین) بدکاران را به دست چپ آن‌ها (یسار) می‌دهند. این گونه است که در این واقعه، انسان‌های نیکوکار از بدکار تمییز داده می‌شوند. ب- در آیه شریفه: «وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ كَرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَعْلَمُونَ»، از فرشتگان الهی به «حافظین» و «کراما کاتبین» اشاره شده که به تعبیر قرآن کریم، عبارت: «یعلمون ما تَعْلَمُونَ: می‌دانند آنچه را که انجام می‌دهید»، از دیگر ویژگی‌های آنان است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ قسمت اول این تست، مفهومی و قسمت دوم آن، حفظی است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، به شهادت اعضای انسان در آخرت اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۰۴
الف- نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت و باطن آن را دربردارد. از این‌رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند. کارهای خوب با صورت‌های بسیار زیبا و لذت‌بخش تجسم می‌یابند و بد با صورت‌های بسیار زشت و وحشت‌زا و آزاردهنده مجسم می‌شوند.

ب- با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی انجام نداده‌اند. در این هنگام، خداوند شاهدان و گواهانی را حاضر می‌کند، که با وجود آنها دیگر انکار کردن میسر نیست. آیه شریفه: «وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ كَرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَعْلَمُونَ»، به شهادت فرشتگان الهی در روز حساب اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن با اندکی با اندکی دقت و هوشیاری باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) واکنش بدکاران نیست بلکه چگونگی تجسم اعمال انسان در قیامت است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا واکنش بدکاران و پاسخ آنان پس از مفهوم این آیه است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۰۵
الف- عبارت شریفه: «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ»، اولین درخواست مشرکان در برزخ است. ب- آیه شریفه: «الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَعْيُنَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»، وصف حال بدکاران در دادگاه عدل الهی است.

تحلیل تست ۹۹ قسمت اول این تست، حفظی و ساده است ولی قسمت دوم آن مفهومی می‌باشد. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر مجازات بدکاران در جهنم اخروی است نه عالم برزخ. قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به عالم دنیوی می‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۰۶
الف- عبارت شریفه: «الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ»، به شهادت اعضای انسان‌ها در آخرت اشاره دارد. ب- آیه شریفه: «يَبْنَؤُا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ يَمَا قَدَمٍ وَأَخْرَ»، منظور از «یومئذ»، قیامت است، چراکه تنها در آخرت، انسان از آثار ماتقدم و ماتأخر اعمال خود به طور کامل آگاه می‌گردد. این آیه، به دادن نامه اعمال انسان در آخرت اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی از این درس و درس قبل است. آیه گزینه (۲)، با اشاره به نظریه انبساط جهان در دنیای مادی، بیانگر اعجاز علمی قرآن کریم است. آیه گزینه (۳)، به عالم برزخ و آیه گزینه (۴)، به سومین واقعه در مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۰۷
الف- در روز قیامت، با تابیدن نور حقیقت از جانب خداوند، پرده‌ها کنار می‌رود و اسرار و حقایق عالم آشکار می‌شود و آشکار می‌شود واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیات انسان‌ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است. ب- آیه شریفه: «أَنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ»، به آشکار شدن باطن و حقیقت اعمال انسان‌ها در روز حساب اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ قسمت اول این تست، حفظی و متوسط و قسمت دوم آن، ترکیبی و مفهومی است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، به شهادت اعضای انسان در روز حساب اشاره دارد نه به کیفر اخروی از نوع تجسم عمل.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۰۸
با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی انجام نداده‌اند. در این هنگام، خداوند شاهدان و گواهانی را حاضر می‌کند، که با وجود آنها دیگر انکار کردن میسر نیست.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و متوسط می‌باشد و تشخیص گزینه صحیح در آن، کار دشواری نیست. تشخیص اینکه قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، به سادگی امکان‌پذیر است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۰۹
در مرحله اول قیامت که با پایان یافتن دنیا آغاز می‌شود، ابتدا صدایی مهیب و سهمگین آسمان‌ها و زمین را فرا می‌گیرد. و این اتفاق چنان ناگهانی رخ می‌دهد که همه را غافلگیر می‌کند؛ قرآن کریم از این واقعه به نفع صور یاد می‌کند. (نَفْخ صور = اولین واقعه قیامت)

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و متوسط می‌باشد. تشخیص گزینه صحیح در آن، با اندکی دقت و حذف گزینه‌های نادرست به سادگی امکان‌پذیر است. گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴)، مربوط به مرحله دوم قیامت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۱۰
مطابق آیه شریفه: «بَدَّكَارَانَ مِنْ مَشَاهِدَةِ غَوَاهِي أَعْضَائِهِمْ خَوْشٍ بِشِغْفَتِمْ أَيْبَدًا وَخَطَابِ أَعْضَائِهِمْ بِأَنْفُسِهِمْ أَيْبَدًا»، بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد». این آیه، به شهادت اعضای انسان که مربوط به پنجمین واقعه قیامت کبری (مرحله دوم قیامت) است اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، بخش کوتاهی از ترجمه یک آیه و نسبتاً دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید آیه و موضوع آن را به طور کامل حفظ بود. دانش‌آموزانی که بر متن درس و آیات آن تسلط دارند، به آسانی می‌توانند به این نوع تست پاسخ دهند. با توجه به ترجمه آیه، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این آیه مربوط به قیامت است نه برزخ.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۱۱

در آیه شریفه: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامه لا یرب فیه و من اصدق من الله حدیثا»، خداوند به قطعی بودن و حتمی بودن وقوع معاد یعنی زنده شدن مجدد همه انسان‌ها در قیامت پس از شنیده شدن صدای مهیب برای دومین بار اشاره می‌نماید.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است و پاسخ آن در ابتدا و به راحتی تشخیص داده نمی‌شود. برای پاسخ دادن به آن، باید پس از دقت در مفهوم هر آیه و تحلیل آن و سپس حذف گزینه‌های نادرست اقدام کرد. آیه گزینه (۱)، به ضرورت وقوع معاد که لازمه حکمت الهی است و آیه گزینه (۳)، به ضرورت وقوع معاد که لازمه عدل الهی است و آیه گزینه (۴)، در مورد بدکاران است و نه همه انسان‌ها و به حضور شاهدان و گواهان که پنجمین واقعه قیامت است، اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۱۲

آیه شریفه: «روزی که هر مادر شیردهی، طفل شیرخوار خود را فراموش می‌کند. مردم از هیبت آن روز همچون افراد مست به نظر می‌رسند؛ درحالی که مست نیستند و لیکن عذاب خدا سخت است.»، به شنیده شدن صدایی مهیب در مرحله اول قیامت اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی صورت سؤال به مرحله اول قیامت اشاره دارد ولی سایر گزینه‌ها مربوط به مرحله دوم قیامت است. گزینه (۱)، به اولین واقعه قیامت کبری، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» و گزینه (۲)، به دومین واقعه قیامت کبری، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» و گزینه (۴)، به پنجمین واقعه قیامت کبری، یعنی «حضور شاهدان و گواهان» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۱۳

مطابق آیه شریفه: «بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»، این آیه، به «شهادت اعضای انسان» که مربوط به پنجمین واقعه قیامت کبری (مرحله دوم قیامت) است اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به محتوای آیه، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال، به حضور شاهدان و شهادت اعضای انسان و بیان این حقیقت که در قیامت به اذن خداوند همه چیز حتی اشیاء و جمادات به سخن در می‌آیند، اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۱۴

چهارمین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، «دادن نامه اعمال» است. نامه عمل نیکوکاران را به دست راست (یمین) و بدکاران را به دست چپ آن‌ها (یسار) می‌دهند. نامه عمل انسان با نامه‌های ثبت شده در دنیا تفاوتی اساسی دارد. نامه‌های این دنیا، صرفاً گزارشی از عمل است که به صورت کلمات و نوشته درآمده است. اما نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را دربردارد. از این رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، فقط باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا «گزارش، تصویر، ثبت و ضبط اعمال»، ویژگی نامه‌های عمل در دنیا است. عبارت: «به صورت یک شخص نمایان می‌گردد» در گزینه (۴)، در مورد نامه اعمال انسان در آخرت نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۱۵

سومین واقعه از وقایع مرحله اول قیامت، «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» است. به تعبیر قرآن کریم، این تغییرات چنان گسترده و عمیق است که آسمان‌ها و زمین به آسمان‌ها و زمینی دیگر تبدیل می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳)، به دومین واقعه قیامت کبری، یعنی «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۱۶

مطابق آیه شریفه: «بدکاران از مشاهده گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»، این آیه، به شهادت اعضای انسان که مربوط به پنجمین واقعه قیامت کبری (مرحله دوم قیامت) است اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، باید ابتدا گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف کرد تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا «برپاشدن دادگاه عدل الهی» پس از برپایی قیامت و در مرحله دوم آن است نه در آستانه برپایی قیامت و در مرحله اول آن. گزینه (۳)، مربوط به چهارمین واقعه قیامت کبری یعنی «دادن نامه اعمال» است. گزینه (۴)، به گواهی فرشتگان الهی اشاره دارد نه به گواهی اعضای انسان.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۱۷

آیه شریفه: «در این هنگام، انسان‌های گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.» به اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» اشاره دارد.

مقایسه آیه: «مردم از هیبت آن روز همچون افراد مست به نظر می‌رسند...»، به شنیده شدن صدایی مهیب در مرحله اول قیامت اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۱۸

مطابق آیات قرآن کریم بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند. در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می‌زند و اعضا و جوارح آنها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند.

توضیح مطابق آیات قرآن، پس از مهر خاموشی نهادن بر دهان بدکاران، دست‌ها و پاهای آنان به اذن خداوند به سخن در می‌آیند و شهادت می‌دهند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۱۹

آیه شریفه: «در این هنگام، انسان‌های گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.» به اولین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت، یعنی «زنده شدن همه انسان‌ها» اشاره دارد.

مقایسه پس از نفخ صور اول، همه اهل آسمان‌ها و زمین، جز آنها که خداوند خواسته است (یک استثنا)، می‌میرند. پس از نفخ صور دوم، همه مردگان دوباره زنده می‌شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۲۰

در آغاز مرحله دوم قیامت، بار دیگر بانگ سهمناکی (نفخ صور دوم) در عالم می‌پیچد و حیات مجدد (جسم و کالبد نه روح و جان) انسان‌ها آغاز می‌شود. با شنیده شدن صدای مهیب برای دومین بار، همه مردگان دوباره زنده می‌شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، و قسمت دوم گزینه (۴)، به مرحله اول قیامت اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۲۱

در یوم الحساب، اعمال پیامبران و امامان (نه خود آنان) معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است از این رو، هرچه عمل انسان‌ها به راه و روش آنان نزدیک‌تر باشد، ارزش افزون‌تری خواهد داشت.

روش تست‌زدن } برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید براساس متن کتاب پاسخ داد و نباید براساس استدلال عمل کرد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۲۲

فرشتگان الهی در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب آن‌ها بوده‌اند (لحافظین) و تمامی اعمال آن‌ها را ثبت و ضبط کرده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها } قسمت دوم گزینه (۱)، دلیل بهترین شاهدان و گواهان روز حساب بودن پیامبران و امامان است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، دلیل پذیرفته شدن شهادت فرشتگان الهی در یوم‌الحساب نمی‌باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۲۳

آیه شریفه: «خورشید در هم می‌پیچد و بی‌نور و تاریک می‌شود»، بیانگر «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» به عنوان سومین واقعه از حوادث مرحله اول قیامت است که در آن، تحولی عظیم در آسمان‌ها و زمین رخ می‌دهد تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها } گزینه (۱) به دومین واقعه از حوادث مرحله اول قیامت یعنی «مرگ اهل آسمان‌ها و زمین» اشاره دارد.

گزینه ۳ ۶۲۹

با استناد به آیات و روایات، هر یک از بهشتیان در درجه‌ای خاص از بهشت قرار می‌گیرند. آنها هرچه دل‌هایشان تمنا کند و دیدگانشان را خوش آید، آماده می‌بینند.

روش تست زدن برای پاسخ به سؤالات مربوط به بهشت و دوزخ که اغلب ترجمه آیات قرآن و احادیث می‌باشند، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارت‌های درس عمل نمود. تعبیر آماده می‌بینند، یک تعبیر عام است و شامل تمام نعمت‌های بهشت می‌شود در حالی که قسمت دوم گزینه (۴)، بالاترین نعمت بهشت است که بهشتیان آن را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ مسرورند

گزینه ۱ ۶۳۰

بهشتیان خدا را سپاس می‌گویند که «حزن و اندوه را از آنان زدوده» و «از رنج و درماندگی، دور کرده است.»

نکته طلایی برای پاسخ دادن به این تست حفظی که ترجمه آیه قرآن است، فقط باید عین کلمات را حفظ نمود.

گزینه ۱ ۶۳۱

بهشتیان، بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ (مقام خشنودی خدا) مسرورند.

نکته طلایی الف- «تقرب و نزدیکی به خدا»، برترین، بالاترین، اصلی‌ترین و کامل‌ترین هدف زندگی و مقصد نهایی روح انسان است. ب- «مقام خشنودی خدا»، بالاترین نعمت بهشت و رستگاری بزرگ است.

گزینه ۴ ۶۳۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه الف- دلیل تشکر بهشتیان از خداوند هنگام ورود به بهشت: «خدای را سپاس که به وعده خود وفا و این جایگاه زیبا را به ما عطا کرد.» ب- دلیل تشکر بهشتیان از خداوند هنگام اقامت در بهشت: «حزن و اندوه را از آنان زدوده و از رنج و درماندگی، دور کرده است.»

گزینه ۳ ۶۳۳

مطابق آیات قرآن بهشتیان با خدا هم‌صحبت‌اند و به جمله «خدا یا! تو پاک و منزهی» مترنم‌اند.

مقایسه «هم‌صحبت بهشتیان = خداوند»، «هم‌نشینان بهشتیان = پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران» و «ترنم بهشتیان = سبحانک اللهم»

گزینه ۲ ۶۳۴

بهشت برای نیکوکاران سرای سلامتی (دارالسلام) است؛ یعنی هیچ نقصانی، غصه‌ای، ترسی، بیماری‌ای، جهلی، مرگ و هلاکتی و خلاصه هیچ ناراحتی و رنجی در آنجا نیست.

یادآوری رهایی از خوف و اندوه در زندگی دنیوی، نتیجه ایمان به خدا و آخرت و انجام عمل صالح است. (حزن نسبت به گذشته است و خوف نسبت به آینده)

گزینه ۳ ۶۳۵

در بهشت نعمت‌های دائمی آن هیچ‌گاه خستگی و سستی نمی‌آورد. (بر خلاف استفاده از نعمت‌های مادی دنیا که خستگی و سستی و ملالت می‌آورند) در آنجا انسان همیشه شاداب و سرحال است و همواره احساس طراوت و تازگی می‌کند. دوستان و هم‌نشینان انسان در آنجا، پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران‌اند و آنان چه نیکو هم‌نشینانی هستند.

نکته طلایی تفاوت لهی حیوان و دارالسلام: «لهی حیوان»، ویژگی آخرت است که از زنده شدن مجد انسان آغاز می‌شود و تا بهشت و جهنم ادامه می‌یابد. «دارالسلام»، بیانگر یکی از ویژگی‌های بهشت است. گزینه (۴)، معنای دارالسلام است.

درس هفتم: فرجام کار

تعداد سؤالات خط به خط	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۵۸	۹	۶
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۲	۴

گزینه ۳ ۶۲۴

بهشت، جایی است که پس از پایان حسابرسی، نیکوکاران و رستگاران را به سوی آن راهنمایی می‌کنند؛ بهشت آماده استقبال و پذیرایی از آنهاست و چون بهشتیان سر رسند، «درهای آن را به روی خود گشوده می‌بینند.» بهشت هشت در دارد که بهشتیان از آن درها وارد می‌شوند.

روش مطالعه این درس این درس، بیشتر یک درس حفظی و با آیات مهمی است. برای یادگیری بهتر و تسلط بر مفاهیم آن، توصیه می‌شود ابتدا با چندین بار خواندن، متن این درس را حفظ شوید. سپس نکات مشابه و آیات بخش تدبیر آن که سخت‌تر از متن است را یادداشت کنید. و در آخر، برای تسلط بیشتر بر مفاهیم آن، متن درس و نکات یادداشت شده را به طور منظم و دوره‌ای تکرار کنید تا مانع از فراموشی آنها شود.

گزینه ۲ ۶۲۵

بهشت هشت در دارد که بهشتیان از آن درها وارد می‌شوند. یک در مخصوص پیامبران و صدیقان، یک در مخصوص شهیدان و درهای دیگر برای گروه‌های دیگر است.

مقایسه بهشت برزخی روحانی است ولی بهشت اخروی، جسمانی و روحانی است.

گزینه ۱ ۶۲۶

مطابق آیات قرآن در هنگام ورود نیکوکاران به بهشت فرشتگان از هر دری برای استقبال به سوی آنان می‌آیند و به بهشتیان سلام می‌کنند و می‌گویند: «خوش آمدید؛ وارد بهشت شوید و برای همیشه در آن زندگی کنید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در گزینه (۲)، عبارت: «به سوی آن رانده می‌شوند»، برای دوزخیان است. در گزینه (۳)، عبارت: «برای دوره‌ای خاص در این جایگاه زندگی می‌کنید.» و در گزینه (۴)، عبارت: «همه آنان در یک درجه قرار می‌گیرند.»، نادرست است.

گزینه ۴ ۶۲۷

مراجعه شود به پرسش قبل.

نکته طلایی این سخن ملائکه، به نیکوکاران: «برای همیشه در آن زندگی کنید.»، مصداقی برای عبارت قرآنی: «ان الدار الآخرة لهی الحيوان» است. عبارت دارالقرار در گزینه‌های (۲) و (۳)، از نام‌های آخرت است نه بهشت.

گزینه ۲ ۶۲۸

مطابق آیات قرآن کریم بهشتیان، پس از ورود به بهشت می‌گویند: «خدای را سپاس که به وعده خود وفا و این جایگاه زیبا را به ما عطا کرد.»

مقایسه بهشتیان در دو موقعیت خدا را سپاس می‌گویند: ۱- هنگام ورود به بهشت ۲- هنگام اقامت در بهشت.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۴۲

براساس آیه شریفه: «و آنها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آنها که به راستی ادای شهادت کنند و آنها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی داشته می‌شوند.» انجام این سه مورد در زندگی دنیوی: ۱- امانت‌داری و وفای به عهد ۲- شهادت درست دادن ۳- مواظبت بر نماز خود، موجب تکریم الهی در باغ‌های بهشتی است.

جمع‌بندی

نمونه‌ای از جمع‌بندی که برای یادگیری بهتر و تسلط بر مفاهیم دشوار که باید تهیه کنید و آن را همواره دوره کنید به این شکل است: ۱- «سودآور بودن و رسیدن به باغ‌های بهشت»، نتیجه زندگی دنیوی براساس صداقت ۲- «برخورداری از آموزش الهی و بهشتی که به وسعت، آسمان‌ها و زمین است» ۳- «اولا پاداش متقین است و ثانياً از طریق «رعایت تقوای الهی، انفاق در زمان توانگری و تنگدستی، کنترل خشم خود، چشم‌پوشی از خطای دیگران، نیکوکار بودن، یاد خدا و طلب آموزش از او در هنگام ارتکاب گناه» ممکن است. ۳- «تکریم شدن در باغ‌های بهشتی»، نتیجه «امانت‌داری و وفای به عهد، شهادت درست دادن، مواظبت بر نماز خود» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۴۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها «برخورداری از آموزش الهی و بهشتی که به وسعت، آسمان‌ها و زمین است»، وعده خداوند به افراد گزینه‌های (۲) و (۴) است

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۴۴

پس از پایان محاکمه، دوزخیان گروه گروه به سوی جهنم رانده می‌شوند. در حالی که در غل و زنجیر بسته شده‌اند، در جایگاهی تنگ افکنده می‌شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها

این عبارت‌ها: «به استقبال آن‌ها می‌آیند و به آن‌ها خوش آمد می‌گویند»، «گشوده می‌بینند.» و «راهنمایی می‌کنند»، در بایر گزینه‌ها در مورد بهشتیان است نه اهل دوزخ.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۴۵

براساس آیات قرآن کریم، آتش جهنم، بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خودانسان‌هاست (علت) و برای همین از درون جان آنها شعله می‌کشد. نکته طلایی شعله کشیدن آتش جهنم از درون جان دوزخیان، بیانگر کيفر اخروی از نوع تجسم خود عمل است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۴۶

بر اساس آیات قرآن کریم ناله حسرت دوزخیان ناشی از این سه مورد است: «۱- ای کاش خدا را فرمان می‌بردیم و پیامبر او را اطاعت می‌کردیم ۲- ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت ۳- دریغ بر ما، به خاطر آن کوتاهی‌هایی که در دنیا کردیم!»

سؤال راه مصونیت از حسرت اخروی چیست؟

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۴۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی مطابق آیات قرآن، انتخاب دوست بد در دنیا، عامل غفلت از یاد خداست و در آخرت حسرت اخروی را به دنبال دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۴۸

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

روش تست زدن با حفظ سه مورد ذکر شده در آیه مذکور، در می‌یابیم که گزینه (۲)، جزء عوامل حسرت اخروی نیست.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۳۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه الف- پیامبران و صدیقان در بهشت هم رتبه‌اند. ب- پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران، هم‌نشینان نیکوی بهشتیان هستند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۳۷

زنان و مردان بهشتی در زیباترین و جوان‌ترین صورت و قیافه در بهشت به‌سر می‌برند. زندگی آنان سرشار از عشق، لذت و سرور است. همسران بهشتی خوش‌رفتار و زیبارو، جوان و شاداب، پاک و طاهر، خوش و خرم، پیوسته عاشق و خرسند از همسر خود هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا در بهشت تکلیفی بر عهده انسان نیست و بهشت نتیجه ایمان و عمل صالح و کردار نیک است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۳۸

با استناد به آیه شریفه: «امروز روزی است که راستی راستگویان به آنها سود بخشد، برای آنها باغ‌هایی از بهشت است.» اگر زندگی دنیا بر اساس صداقت و راستگویی باشد، در آخرت، سودآور خواهد بود و باغ‌هایی از بهشت را به همراه خواهد داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به سخن خداوند در آیه ذکر شده، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۳۹

با توجه به آیه شریفه: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقین آماده شده است...»، آموزش پروردگار و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است، پاداش متقین خواهد بود.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به سوالات بخش «تدبیر»، باید با توجه به عین عبارت‌های آیه، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۴۰

در آیه شریفه: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقین آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود ستم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند و برای گناهان خود طلب آموزش می‌کنند.» شش ویژگی برای متقین ذکر شده است: ۱- رعایت تقوای الهی ۲- انفاق در زمان توانگری و تنگدستی ۳- کنترل خشم خود ۴- چشم‌پوشی از خطای دیگران ۵- نیکوکار بودن ۶- یاد خدا و طلب آموزش از او در هنگام ارتکاب گناه

توضیح «تقوا» به معنای «حفاظت» و «نگهداری». انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۴۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به تست‌های مربوط به آیات و احادیث، فقط با حفظ عین عبارت آیه یا ترجمه آن می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود. براساس آیل بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

نکته طلایی

«یاد خدا»، ثمره برتر نماز است که انسان را از ارتکاب گناه باز می‌دارد. (درس ۱۰ دهم)

گزینه ۲

☆☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

سؤال

انتخاب دوست، در چه صورت حسرت ابدی را به همراه خواهد داشت؟

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

مطابق آیات قرآن، دوزخیان به خداوند می‌گویند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این‌جا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می‌دهیم. پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها

تقاضای بازگشت به دنیا برای جبران گذشته، در برزخ و از سوی مشرکان مطرح می‌شود و تقاضای بازگشت به دنیا برای انجام عمل صالح، در آخرت و از سوی دوزخیان مطرح می‌شود. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، چون این عبارت قرآنی در دوزخ مطرح می‌شود نه در برزخ. مطابق آیه مذکور، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

مقایسه

عبارت قرآنی: «هرگز! این صرفاً سخنی است که او می‌گوید»، پاسخ قطعی خداوند به تقاضای بازگشت به دنیا از سوی مشرکین است. عبارت قرآنی: «آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟»، پاسخ قطعی خداوند به تقاضای بازگشت به دنیا از سوی دوزخیان است.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

دوزخیان گاهی دیگران را مقصر می‌شمارند و می‌گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند.

یادآوری

در عبارت بالا و در آیه شریفه: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم»، پیروی نکردن از عقل عامل ورود به دوزخ معرفی شده است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆

الف- دوزخیان گاهی دیگران را مقصر می‌شمارند و می‌گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند. شیطان می‌گوید: «من فقط شما را فراخواندم و شما نیز مرا پذیرفتید. مرا ملامت نکنید، خود را ملامت کنید.»
ب- از این سخن شیطان مفهوم می‌گردد که کار شیطان و تنها راه نفوذ او، وسوسه کردن و فریب دادن است و علت اصلی گناه خود انسان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها

گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا شیطان خودش را دعوت‌کننده به گناه معرفی می‌کند نه عامل اصلی ارتکاب گناه. گزینه (۴)، پاسخ شیطان به دوزخیان نمی‌باشد.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆

مطابق آیات قرآن، دوزخیان به نگهبانان جهنم رو می‌آورند تا آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می‌گویند: «مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟» آنان می‌گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمی‌پذیرند و درخواستشان را بی‌جا می‌دانند.

روش مطالعه

این سؤال یک سؤال ساده است، در صورتی که موقع مطالعه به کلمات کلیدی این عبارت مانند «نگهبانان جهنم»، «دلایل روشن انبیا» و «درخواست بی‌جا»، دقت و توجه کافی داشته باشید.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه

«تقاضای بازگرداندن به دنیا برای انجام عمل صالح»، درخواست دوزخیان از خداوند است. «تقاضای گرفتن تخفیف»، درخواست دوزخیان از نگهبانان جهنم است.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

با توجه به آیات شریفه: «جهنمیان می‌گویند: ما در دنیا نماز نمی‌خواندیم و از محرومان دستگیری نمی‌کردیم؛ همراه بدکاران غرق در معصیت خدا می‌شدیم و روز رستاخیز را تکذیب می‌کردیم»، این چهار مورد: ۱- ترک نماز ۲- دستگیری نکردن از محرومان ۳- همراه شدن با بدکاران در ارتکاب گناه ۴- تکذیب روز قیامت، از عوامل سقوط انسان در جهنم است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆

با توجه به آیه ۱۸ سوره نساء، «برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا رسد می‌گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و اینها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها

یکی از راه‌های شیطان برای دور کردن انسان از توبه، به تسویف کشاندن او به معنای امروز و فردا کردن و به تأخیر انداختن توبه است. (درس ۷ دوازدهم)

گزینه ۲

☆☆☆☆☆

با توجه به آیات شریفه: ۴۵ تا ۴۶ سوره واقعه: «جهنمیان پیش از این (در دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می‌ورزیدند»، فریفته شدن به نعمت‌های دنیا و اصرار بر انجام گناهان بزرگ، از عواملی است که می‌تواند ما را به سوی جهنم بکشاند.

مقایسه

جهنم برزخی موقتی و روحانی است ولی جهنم اخروی جاویدان و به صورت جسمانی و روحانی است.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

پاداش و کیفر دنیوی دو نوع است: ۱- گاهی پاداش و کیفر بر اساس مجموعه‌ای از قراردادها تعیین می‌شود؛ مانند اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می‌کند. همچنین اگر کسی مرتکب جرمی شود، مطابق با قوانین و مقررات به پرداخت جریمه نقدی یا زندان و نظایر آن محکوم می‌شود. ۲- گاهی پاداش و کیفر محصول طبیعی خود عمل است و انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند. به طور مثال اگر کسی سیگار بکشد، به امراض گوناگونی مبتلا می‌شود.

نکته طلایی

در پاداش و کیفر از نوع قراردادی، «تغییر در رابطه‌ها» و «وضع قوانین جدید» وجود دارد و «تناسب میان جرم و کیفر» و «برقراری عدالت» مطرح است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۶۱

بین کار معینی که یک کارگر انجام می‌دهد و دستمزد مشخصی که دریافت می‌کند، رابطه‌ای قراردادی برقرار است. در پاداش و کیفر قراردادی، انسان‌ها می‌توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند؛ برای مثال، اگر کیفر جرمی زندان است، آن را به پرداخت جریمه نقدی تبدیل کنند. آنچه در اینجا اهمیت دارد، تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد.

نکته طلایی در پاداش و کیفر از نوع نتیجه طبیعی خود عمل، «تغییر در رابطه‌ها» و «وضع قوانین جدید» وجود ندارد و «تناسب میان جرم و کیفر» و «برقرری عدالت» مطرح نیست. بلکه هماهنگ شدن و مطابقت با این نوع قوانین برای رسیدن به سعادت مطرح است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا در پاداش و کیفر قراردادی با وضع قوانین جدید تغییر وجود دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۶۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر پاداش و کیفر طبیعی است که در آنها تناسب میان کیفر و جرم مطرح نیست. قسمت دوم گزینه (۱)، ویژگی پاداش و کیفر از نوع نتیجه طبیعی خود عمل است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۶۳

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل. دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه (۱) مربوط به پاداش و کیفر اخروی است نه دنیوی. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، ویژگی پاداش و کیفر طبیعی است که در آنها تناسب میان کیفر و جرم مطرح نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۶۴

در پاداش و کیفرهایی که از نوع محصول طبیعی خود عمل است، انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴)، از ویژگی‌های پاداش و کیفرهایی است که از نوع محصول طبیعی خود عمل می‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۶۵

پاداش و کیفر اخروی از نوع تجسم خود عمل است. این نوع پاداش و کیفر، عمیق‌تر و کامل‌تر از پاداش و کیفر نوع اول و دوم است. نامه عمل که انسان با خود به قیامت می‌برد، باطن اعمالی است که اکنون در این دنیا قابل مشاهده نیست. هر عملی یک جنبه باطنی دارد. جنبه باطنی دارد. جنبه باطنی بعد از عمل از بین می‌رود؛ اما جنبه باطنی هرگز از بین نمی‌رود و در روح هر انسانی باقی می‌ماند. بنابراین، هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می‌دهیم حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت‌بخش یا دردآور مجسم می‌شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می‌بیند. پس آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می‌شود، عین عمل ماست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا پاداش و کیفر اخروی از نوع قراردادی نیست تا در آن تناسب میان کیفر و جرم مطرح باشد و از نوع و نتیجه طبیعی عمل هم نیست بلکه از این دو نوع کامل‌تر است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در آخرت باطن و حقیقت اعمال تجسم می‌یابد نه ظاهر اعمال.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۶۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا ظاهر اعمال در دنیا از بین می‌رود نه باطن و حقیقت اعمال. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا باطن و حقیقت اعمال در عالم برزخ قابل مشاهده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۶۷

هر عملی یک جنبه باطنی و یک جنبه باطنی دارد. جنبه باطنی بعد از عمل از بین می‌رود؛ اما جنبه باطنی هرگز از بین نمی‌رود و در روح هر انسانی باقی می‌ماند. **توضیح** نامه اعمال انسان در آخرت، در بردارنده باطن و حقیقت اعمال است. باطن و حقیقت اعمال در آخرت، حاضر می‌شوند. حقیقت و باطن اعمال در آخرت، به صورت زشت یا زیبا تجسم می‌یابند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۶۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا جنبه باطنی عمل پس از انجام آن از بین می‌رود. قسمت دوم گزینه (۴)، با توجه به توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۶۹

هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می‌دهیم حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت‌بخش یا دردآور مجسم می‌شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می‌بیند. پس آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می‌شود، عین عمل ماست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا بتوان پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا در آخرت، انسان خود را در میان باطن اعمال خود می‌بیند نه در میان ظاهر و باطن آنها. گزینه (۲)، پاداش و کیفر دنیوی است نه اخروی. گزینه (۳) نادرست است، زیرا نمایش دادن تصویر اعمال، مربوط به نامه‌های دنیوی است نه اخروی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۷۰

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. **تمرین تست‌زنی** برای پاسخ دادن سریع و کم خطا به این نوع تست، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم تست، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم. قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در آخرت عین و باطن اعمال مشاهده می‌شود نه تصویر اعمال. قسمت اول گزینه (۳) نادرست است، زیرا در آخرت، حقیقت و باطن مجسم می‌شود نه جنبه مادی عمل.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۷۱

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** با توجه به توضیح داده شده، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۷۲

الف- آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می‌شود، عین عمل ماست. ب- بنابراین در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده نمی‌شود؛ بلکه خود عمل نمایان می‌شود و هر کس عین عمل خود را می‌بیند. ج- آیه شریفه: «ان الذین یا کولون اموال الیتامی ظلما انما یا کولون فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا»، نیز به همین حقیقت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می‌شود، عین عمل ماست. قسمت دوم گزینه (۲)، به شهادت اعضای انسان در آخرت اشاره دارد.

گزینه ۳ ۶۷۳

کسی که ربا می‌خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا بر ملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، دومین واقعه از وقایع مرحله دوم قیامت است.

گزینه ۴ ۶۷۴

بر اساس آیه شریفه: «ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا»، کسی که ربا می‌خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا بر ملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا مطابق آیه شریفه، کيفر کسی که مال یتیمی را به ناحق می‌خورد این است که آتش از درون او زبانه می‌کشد نه اینکه آتش دوزخ او را در بر می‌گیرد. عبارت: «اسرار و حقایق عالم عیان می‌گردد»، در گزینه (۳)، مربوط به دومین واقعه از وقایع قیامت کبری است نه مربوط به کيفر دوزخیان در جهنم اخروی.

گزینه ۱ ۶۷۵

در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده نمی‌شود؛ بلکه خود عمل نمایان می‌شود و هر کس عین عمل خود را می‌بیند.

توضیح بعد از انجام عمل، جنبه ظاهری آن از بین می‌رود، بنابراین نه در برزخ و نه در آخرت، جنبه ظاهری عمل نه قابل مشاهده و نه قابل حاضر شدن است. قسمت دوم گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴)، در آخرت وجود ندارد.

گزینه ۱ ۶۷۶

این روایت رسول خدا (ص) که در ضمن نصیحتی به یکی از یاران خود بیان فرمودند: «برای تو به ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود آنگاه آن هم‌نشین در رستخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی. ب- پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می‌کنی نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می‌شود. آن هم‌نشین، کردار توست»، بیانگر این حقیقت است که در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده نمی‌شود، بلکه خود عمل نمایان می‌شود و هر کس عین عمل خود را می‌بیند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های نامفهومی دارد، باید ابتدا گزینه‌های غلط را یکی پس از دیگری حذف نموده تا به پاسخ صحیح برسیم. «مکتوب به معنای نوشته شده» در گزینه (۲)، ویژگی نامه‌های عمل در دنیا است نه در آخرت. گزینه (۳) نادرست است، چون در آخرت حقیقت و باطن اعمال انسان به صورت زشت و زیبا مجسم می‌شوند نه روح انسان. گزینه (۴) نادرست است، زیرا باطن اعمال در روح انسان باقی می‌ماند نه باطن اعمال.

گزینه ۲ ۶۷۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق حدیث مذکور، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا پیامبر اسلام (ص) از اعمال و کردار انسان به هم‌نشین تشبیه کرده‌اند نه نامه اعمال او را. این حدیث، به تجسم باطن و حقیقت اعمال در آخرت اشاره دارد بنابراین، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱ ۶۷۸

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا پیامبر اسلام (ص) از اعمال و کردار انسان به هم‌نشین تشبیه کرده‌اند نه نامه اعمال او را. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا اگر هم‌نشین انسان بد باشد، موجب وحشت او می‌شود نه اینکه او را به دنیا خواهد فروخت.

گزینه ۱ ۶۷۹

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

نکته طلایی تشبیه اعمال و کردار انسان به هم‌نشینی که همراه جدایی‌ناپذیر انسان است، بیانگر جزا و پاداش اخروی از نوع «تجسم خود عمل» و دریافت باطن و حقیقت اعمال در آخرت به عنوان پاداش و کيفر اخروی است.

گزینه ۲ ۶۸۰

الف- آیه شریفه: «ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا»، کسی که ربا می‌خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا بر ملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد.

ب- پاداش و کيفر اخروی به صورت جسمانی و روحانی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، به شهادت اعضای انسان در آخرت اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۳)، ویژگی پاداش و کيفر برزخی است نه اخروی.

گزینه ۳ ۶۸۱

در آیه شریفه: «ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا»، دو عبارت قرآنی: «یاکلون فی بطونهم نارا» و «و سیصلون سعیرا»، مجازات اخروی و تجسم عمل کسانی است که اموال یتیمان از روی ستم خورده باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه مربوط به جهنم اخروی است نه برزخی. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر پاداش و کيفر دنیوی است نه اخروی.

گزینه ۲ ۶۸۲

الف- بر اساس آیه شریفه: «امروز روزی است که راستی راستگویان به آنها سود بخشید، برای آنها باغ‌هایی از بهشت است.»

ب- بر اساس آیه شریفه: «و آنها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آنها که به راستی ادای شهادت کنند و آنها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی داشته می‌شوند.»

ج- بر اساس آیه شریفه: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود ستم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند و برای گناهان خود طلب آموزش می‌کنند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۸۳

الف- با توجه به آیات قرآن کریم: دوزخیان به خداوند می‌گویند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این‌جا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می‌دهیم.» پاسخ قطعی خداوند این است که «آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.»

ب- بر اساس آیات قرآن کریم، دوزخیان نگهبانان جهنم رو می‌آورند تا آن‌ها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می‌گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنان می‌گویند: بلی!

ج- با توجه به آیه شریفه: «حتی إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعونی لعلی أعمل صالحا فیما ترکت کلاً إنها کلمة هو قائلها و من ورائهم برزخ إلی یوم یبعثون»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. با توجه به توضیح قسمت «ب»، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۱)، پاسخ خداوند به ظالمینی است که خود را در زمین مستضعف می‌پنداشتند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۶۸۴

الف- بر اساس آیه شریفه: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.»

ب- بر اساس آیه شریفه: «برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا رسد می‌گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و اینها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم.»

ج- بر اساس آیه شریفه: «کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان درآیند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به آیه قسمت «الف»، قسمت اول تمامی گزینه‌ها صحیح است. با توجه به آیه قسمت «ب»، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. با توجه به آیه قسمت «ج»، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۸۵

الف- «دل» بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است، بذر سالم، همان استعدادها و گرایش‌های پاک است. آبیاری و تغذیه مناسب، همان اعمال نیک است. ب- پیامبر اسلام (ص): «برای تو به ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود آنگاه آن هم‌نشین در رستخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می‌کنی نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می‌شود. «آن هم‌نشین، کردار توست» ج- آیه شریفه: «بدکاران از مشاهدۀ گواهی اعضای خویش به شگفت می‌آیند و خطاب به اعضای بدن خود با لحنی سرزنش‌آمیز می‌گویند که چرا علیه ما شهادت می‌دهید؟ اعضای بدن آنها می‌گویند: «ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.»

تمرین تست‌زنی { یکی از نکات مهم هنگام تست زدن، تمرکز زیاد در هنگام مطالعه صورت سؤال و درک منظور طراح آن است. به طور مثال، در این تست حتما باید دقت شود که قسمت سوم آن باید نادرست باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۸۶

از بین عبارتهای مذکور تنها قسمت «ج» صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا دوزخیان می‌گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند. قسمت «ب» نادرست است، زیرا دوزخیان به نگهبانان جهنم رو می‌آورند تا آن‌ها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند. قسمت «د»، سخن کافران در برزخ است نه دوزخ. قسمت «ه» نادرست است، زیرا در آخرت تنها باطن و حقیقت عمل انسان‌ها آشکار می‌شود نه ظواهر اعمال.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۸۷

الف- عبارت قرآنی: «یا کُلون فی بطونهم نارا و سیعلون سعیرا»، بیانگر مجازات اخروی از نوع تجسم خود عمل است که به صورت جسمانی و روحانی است. ب- آیات شریفه: «دریابا با آن همه وسعت و عظمت به هم متصل می‌شوند و از درون آنها آتش زبانه می‌کشد.»، به سومین واقعه مرحله اول قیامت، یعنی «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» اشاره دارد.

ج- عزیر به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: «می‌دانم که خدا بر هر کاری توانا (قدری) است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مجازات اخروی، جسمانی و روحانی است نه فقط روحانی. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۶۸۸

از بین عبارتهای مذکور، عبارت‌های دو قسمت «ب» و «ج» با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا بهشتیان بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ (مقام خشنودی خدا) مسرورند. قسمت «د» نادرست است، زیرا «دل» بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۶۸۹

الف- در پاداش و کیفری که محصول طبیعی خود عمل است، انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند. انسان‌ها باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند. ب- روح انسان بعد از مرگ و در عالم برزخ، آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد و تلاشی‌ناپذیر است (متلاشی نمی‌شود).

ج- با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی انجام نداده‌اند. در این هنگام، خداوند شاهدان و گواهانی را حاضر می‌کند، که با وجود آنها دیگر انکار کردن میسر نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۶۹۰

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارت قسمت «ب» صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا پاداش‌های اخروی، ظهور و تجسم خود عمل‌اند. قسمت «ج» نادرست است، زیرا در آخرت، پرونده عمل بسته است. قسمت «د» نادرست است، زیرا در آخرت، سطح آگاهی انسان به اعمال خود بالا می‌رود و آن‌ها را به طور حضوری می‌بیند. (اندیشه و تحقیق)

گزینه ۲ ۶۹۱

آیات ۴۰ تا ۴۷ سوره مدثر: «جهنمیان می گویند: ما در دنیا نماز نمی خواندیم و از محرومان دستگیری نمی کردیم؛ همراه بدکاران غرق در معصیت خدا می شدیم و روز رستاخیز را تکذیب می کردیم.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این تست که نمونه آن در کنکور ۱۴۰۰ آمده، در یادگرفتن اسم سوره و محتوای آن هم باید دقت شود.

گزینه ۴ ۶۹۲

بهشت را بدین سبب سرای سلامتی (دارالسلام) می نامند که هیچ نقصانی، غصه‌ای، ترسی و ... در آنجا نیست. نبودن غصه، معادل عبارت «لَا هُمْ يَحْزَنُونَ» است و نبودن ترس، معادل عبارت «فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ» می باشد.

توضیح مؤمنان صالح، به نداشتن ترس و داشتن امنیت وعده داده شده‌اند، چه در آینده تاریخ و حکومت مهدوی و چه در بهشت دارالسلام (سرای سلامتی): آیه شریفه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ... لَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا...»

گزینه ۴ ۶۹۳

الف- در آخرت، انسان با دیدن حقیقت آن و عاقبت شوم اعمال خویش، شروع به سرزنش خود می کند و حسرت می خورد و آرزو می کند که «ای کاش خدا را فرمان می بردیم و پیامبر او را اطاعت می کردیم». ب- در برزخ مشرکان با عبارت: «قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ...»، از خداوند درخواست بازگشت به دنیا را دارد.

مقایسه انواع درخواست بازگشت به دنیا: در برزخ: «قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ...» پاسخ خدا: «كَلَّا أَنهٗا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهٗا» در قیامت (رستاخیز): «درخواست انسان: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از اینجا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می دهیم.» آرزو و حسرت انسان: «ای کاش به دنیا بازگردانده می شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی کردیم و از مؤمنان می بودیم.»

گزینه ۴ ۶۹۴

الف- دوزخیان به ننگهبانان جهنم رو می آورند آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟

ب- آنان به خداوند می گویند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این جا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می دهیم. پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می خواست به راه راست آید؟ ما می دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می گیرید. ج- بهشتیان، می گویند خدای را سپاس که به وعده خود وفا و این جایگاه زیبا را به ما عطا کرد.

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن به این تست حفظی، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ۶۹۵

الف- در پاداش و کیفر قراردادی، انسان‌ها می توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند؛ برای مثال، اگر کیفر جرمی زندان است، آن را به پرداخت جریمه نقدی تبدیل کنند. آنچه در اینجا اهمیت دارد، تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد. ب- این روایت رسول خدا^(ص) که در ضمن نصیحتی به یکی از یاران خود بیان فرمودند: «برای تو به ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی گردد و با تو دفن می شود آنگاه آن هم‌نشین در رستاخیز با تو برانگیخته می شود و تو مسئول آن هستی. ب- رسول خدا^(ص) در ضمن نصیحتی به یکی از یاران خود بیان کردند: «پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می کنی نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می شود. آن هم‌نشین، کردار توست.»

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن به این تست حفظی، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ۶۹۶

الف- دوزخیان به ننگهبانان جهنم رو می آورند آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ ب- مفهوم پاسخ فرشتگان به تقاضای تخفیف دوزخیان، آیه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یكون للناس علی الله حجة بعد الرسل» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱ ۶۹۷

الف- در آخرت، بهشتیان خدا را سپاس می گویند که حزن و اندوه را از آنان زدوده و از رنج و درماندگی، دور کرده است. ب- بهشت برای آنان سرای سلامتی (دارالسلام) است؛ یعنی هیچ نقصانی، غصه‌ای، ترسی، بیماری‌ای، جهلی، مرگ و هلاکتی، و خلاصه، هیچ ناراحتی و رنجی در آنجا نیست.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۶۹۸

مطابق آیات ۴۰ تا ۴۷ سوره مدثر: «جهنمیان می گویند: ما در دنیا نماز نمی خواندیم و از محرومان دستگیری نمی کردیم؛ همراه بدکاران غرق در معصیت خدا می شدیم و روز رستاخیز را تکذیب می کردیم.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این سبک تست، که با توجه به نام سوره، باید محتوای یک یا چند آیه از آیات آن را تشخیص داد کار دشواری است. برای پاسخ دادن به آن باید هنگام مطالعه، به نام سوره‌ها توجه داشت.

گزینه ۴ ۶۹۹

الف- این سخن رسول اکرم^(ص)، «الدنیا مزرعة الاخرة»، بیانگر این مفهوم است که سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس رفتار کنونی آنها تعیین می شود. ب- آیه شریفه: «أَنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا»، کیفر اخروی را نتیجه اعمال دنیوی انسان معرفی می کند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. پس از درک مفهوم کلی حدیث مورد سؤال و مطابقت دادن آن با سایر گزینه‌ها، باید به حذف گزینه‌های نامربوط پرداخت. آیه گزینه (۱)، به مراقبت و نظارت فرشتگان بر اعمال انسان در دنیا و شهادت آنها بر اعمال انسان در آخرت اشاره دارد. آیه گزینه (۲) در درس ۹ دهم، به موضوع محبت به خداوند اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، درخواست مشرکان در برزخ برای بازگشت به دنیا برای جبران گذشته است.

گزینه ۲ ۷۰۰

با استناد به آیه شریفه: «أَنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا»، کسی که مال یتیمی را به ناحق تصاحب می کند (یا کولون اموال الیتامی ظلما)، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است (انما یأکلون فی بطونهم ناراً)؛ اما در این دنیا این آتش آشکار نمی شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می شود و پرده‌ها کنار می رود، حقیقت و باطن عمل عیان می گردد و آتش از درون او زبانه می کشد (و سیصلون سعیرا).

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به سؤالات حفظی از متن آیات، ابتدا باید تمام عبارت‌های آیه و توضیحات مربوط به آنها را با مطالعه دقیق و تکرار آنها در طول سال، دقیقا به ذهن سپرد و در آزمون‌ها در صورت تسلط بر متن آیه، باید به این نوع سؤال پاسخ داد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۰۵

پاداش و کیفر دنیوی دو نوع است: ۱- گاهی پاداش و کیفر بر اساس مجموعه‌ای از **قراردادها** تعیین می‌شود؛ مانند اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می‌کند. در این پاداش و کیفر، انسان‌ها می‌توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند؛ تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد. ۲- گاهی پاداش و کیفر **محصول طبیعی خود عمل** است و انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند. به طور مثال اگر کسی سیگار بکشد، به امراض گوناگونی مبتلا می‌شود.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، باید بر مفاهیم درس تسلط داشت. برای تشخیص گزینه صحیح، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت و ابتدا از گزینه‌های ساده‌تر شروع کرد. گزینه (۲) نادرست است، چراکه در قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل وجود ندارد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در آخرت تنها باطن و حقیقت اعمال ظاهر می‌شود نه ظاهر و باطن آنها. در گزینه (۱)، جای علت و معلول برعکس بیان شده است، یعنی در کیفر قراردادی باید میان کیفر و جرم تناسب برقرار شود تا عدالت برقرار گردد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۰۶

رسول خدا^ص فرمود: «الدنيا مزرعة الآخرة» یک کشاورز ماهر برای اینکه زراعت پر محصولی داشته باشد، پنج شرط را رعایت می‌کند: اگر «دل» بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است، چهار شرط دیگر عبارتند از: ۱- بذر سالم، همان استعدادها و گرایش‌های پاک است. ۲- آبیاری و تغذیه مناسب، همان اعمال نیک است. ۳- پاک کردن از خس و خاشاک و علف‌های هرز، همان پاک شدن از گناهان است. ۴- حفظ کردن از آسیب آفات و حیوانات، جلوگیری از وسوسه شیطان، نفس اماره و دوستان ناباب و عوامل تبلیغی دیگر است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملاً مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید بر مفاهیم اصلی دین و زندگی مسلط بود. برای انتخاب درست گزینه صحیح، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۲) نادرست است، زیرا قلب انسان بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است نه دنیا. گزینه‌های (۳) و (۴)، مفهوم این حدیث نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۰۷

پاداش و کیفر دنیوی دو نوع است: ۱- گاهی پاداش و کیفر بر اساس مجموعه‌ای از **قراردادها** تعیین می‌شود؛ مانند اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می‌کند. در این پاداش و کیفر، انسان‌ها می‌توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند و تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد. ۲- گاهی پاداش و کیفر **محصول طبیعی خود عمل** است و انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند. به طور مثال اگر کسی سیگار بکشد، به امراض گوناگونی مبتلا می‌شود.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط از متن درس است. که با حفظ نمودن عبارت‌های درس و اندکی دقت در تشخیص گزینه‌های نادرست و حذف آنها می‌توان گزینه صحیح را تشخیص داد. در این تست، باید به ترتیب بیان انواع کیفرها در صورت سؤال، توجه کامل داشت. با در نظر گرفتن صورت سؤال، قسمت دوم سایر گزینه‌ها، ویژگی پاداش و کیفرهای طبیعی را بیان می‌کند نه پاداش و کیفرهای قراردادی را.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۰۱

الف- خداوند در آیات ۱۳۲ تا ۱۳۵ آل عمران می‌فرماید: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود ستم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند و برای گناهان خود طلب آموزش می‌کنند.» ب- خداوند در آیه ۱۸ سوره نساء می‌فرماید: «برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرارسد می‌گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و اینها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملاً حفظی و خیلی دشوار است. و تنها در صورت حفظ بودن متن آیات، می‌توان به آن پاسخ داد. با توجه به آیات بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۰۲

پذیرش این حقیقت که خداوند هرگز به بندگانش ستم نمی‌کند (أَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْبَعِيدِ)، به این دلیل است که در مجازات اخروی که همان عینیت یافتن عمل است، ظلم امکان پذیر نیست. می‌دانیم که در مجازات‌های قراردادی، امکان عدم مساوات و ظلم وجود دارد؛ یعنی، ممکن است مجازاتی بیش از گناه یک شخص، به او بدهند. ولی وقتی خود عمل به صورت مجازات ظاهر می‌شود، ظلم معنا ندارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملاً خلاقانه و مفهومی است. آیه صورت سؤال، در درس ۵ سال دوازدهم آمده است. طراح سؤال، این آیه را جایگزین این سؤال اندیشه تحقیق: «چرا در کیفر و مجازات اخروی ظلم راه ندارد؟» کرده است. گزینه (۱)، ویژگی پاداش و کیفر قراردادی است. گزینه (۲)، از نظر علمی نادرست است و مخالف عدل الهی است. گزینه (۳)، از نظر علمی نادرست است، زیرا نامه عمل انسان در بردارنده ظاهر اعمال نیست و در آخرت، گزارش اعمال مطرح نیست.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۰۳

بر اساس آیه شریفه: «أَنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا»، کسی که مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند (یا کُلون أموال الیتامی ظلماً)، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است (إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا)؛ اما در این دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد (و سیصلون سعیرا)

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی ولی مطابق با متن کتاب است. تشخیص قسمت دوم آن دقت بیشتری می‌طلبد. مطابق متن آیه، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، جنبه ظاهری عمل است که در این دنیا قابل مشاهده است نه جنبه حقیقی آن.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۰۴

بهشتیان، بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ (مقام خشنودی خدا) مسرورند. بهشتیان با خدا هم‌صحبت‌اند و به جمله «خدا یا! تو پاک و منزهی» مترنم‌اند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست ساده و کاملاً حفظی است و بیشتر داوطلبان توانایی انتخاب گزینه صحیح را دارند. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا دارالسلام از نام‌های بهشت است نه بالاترین درجه آن.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۰۸

دوزخیان گاهی دیگران را مقصر می‌شمارند و می‌گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند. شیطان می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد، اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم. البته من بر شما تسلطی نداشتم، فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا. نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول

گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۰۹

در پاداش و کیفر محصول طبیعی خود عمل، انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر ویژگی پاداش

و کیفرهای قراردادی است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا برای استفاده از قوانین طبیعی باید با آنها همراه و هماهنگ بود.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۰

براساس این فرمایش رسول گرامی اسلام (ص): «برای تو به ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود آنگاه آن هم‌نشین در رستخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می‌کنی نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می‌شود. آن هم‌نشین، کردار توست»، تنها همراه و مصاحبی که مصاحبتش از انسان، در همه مراتب حیات از او، انفعال‌ناپذیر (جاناندنی) است، صورت حقیقی اعمال می‌باشد که در عرصه قیامت، عین آن، نمایان می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > مطابق حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های

(۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، ویژگی نامه‌های عمل در دنیا است نه در آخرت.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۱

«دست‌یابی به علم و آگاهی از راه مطالعه و تحقیق» و «پاسداری از نعمت سلامت به کمک ورزش و ریاضت»، هر دو بیانگر پاداش و کیفر طبیعی می‌باشند که وضع قوانین در تغییر آن به ترتیب مؤثر نیست.

توضیح > در پاداش و کیفر از نوع نتیجه طبیعی خود عمل، «تغییر در

رابطه‌ها» و «وضع قوانین جدید» وجود ندارد و «تناسب میان جرم و کیفر» و «برقراری عدالت» مطرح نیست. بلکه هماهنگ شدن و مطابقت با این نوع قوانین برای رسیدن به سعادت مطرح است.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۷۱۲

الف- براساس آیات قرآن کریم، آتش جهنم، بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خود انسان‌هاست (علت) و برای همین از درون جان آنها شعله می‌کشد. ب- نعمت‌های دائمی بهشت هیچ‌گاه خستگی و سستی نمی‌آورد.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این تست حفظی چند قسمتی، ابتدا باید

متن درس را حفظ شد و سپس با توجه به عبارت‌های درس به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. با توجه به توضیح بالا قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه رسیدن به مقام خشودی خداوند است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۷۱۳

الف- بهشتیان با خدا هم‌صحبت‌اند و به جمله «خدا یا! تو پاک و منزهی (سبحانک اللهم)» مترنم‌اند. ب- بهشت برای بهشتیان سرای سلامتی (دارالسلام) است؛ یعنی هیچ نقصانی، غصه‌ای، ترسی، بیماری‌ای، جهلی، مرگ و هلاکتی و خلاصه هیچ ناراحتی و رنجی در آنجا نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول

گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۴

الف- براساس آیات قرآن کریم، آتش جهنم، بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خود انسان‌هاست (علت) و برای همین از درون جان آنها شعله می‌کشد. ب- بهشتیان بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ (مقام خشونودی خدا) مسرورند.

توضیح > این عبارت که: «آتش دوزخ حاصل عمل خود انسان‌هاست و برای

همین از درون جان آنها شعله می‌کشد»، مصداق کیفر اخروی از نوع تجسم عمل است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۵

دوزخیان به خداوند می‌گویند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این‌جا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می‌دهیم. پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، باید پس از

حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال به جهنم اخروی اشاره دارد نه حیات برزخی. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۶

الف- رسول خدا (ص) در ضمن نصیحتی به یکی از یاران خود بیان فرمودند: «برای تو به ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود آنگاه آن هم‌نشین در رستخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی... آن هم‌نشین، کردار توست.» ب- ثبت حقیقت اعمال در دنیا توسط فرشتگان صورت می‌گیرد.

توضیح > تشبیه عمل انسان به هم‌نشینی جدایی‌ناپذیر از انسان که در آخرت،

موجب انس یا وحشت انسان می‌شود، به پاداش و کیفر اخروی از نوع تجسم عمل اشاره دارد.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۷۱۷

بر اساس آیات قرآن کریم، هنگام دچار شدن به عذاب اخروی ناله حسرت دوزخیان بر می‌خیزد و ناشی از این سه مورد است: «۱- ای کاش خدا را فرمان می‌بردیم و پیامبر او را اطاعت می‌کردیم ۲- ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت ۳- دریغ بر ما، به خاطر آن کوتاهی‌هایی که در دنیا کردیم!»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه (۳)، درخواست مشرکان در برزخ

است. گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر حسرت دوزخیان نمی‌باشد.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۸

ترنم و زمزمه مستمر بهشتیان با خدا و هم‌صحبتی آنان با ذات ذوالجلال در بهشت جاودان، عبارت «سبحانک اللهم : خدایا تو پاک و منزهی» است و تعیین‌کننده مراتب بهشتیان، اعمال آنان می‌باشد.

توضیح عبارت: «درهای آن را به روی خود گشوده می‌بینند»، مربوط به بهشت اخروی است که شامل نیکوکاران می‌شود. عبارت: «سوی آن رانده می‌شوند»، به جهنم اخروی اشاره دارد که شامل بدکاران می‌شود.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۷۱۹

«تغییر قوانین» مرتبط با کیفر و پاداش قراردادی و «تطبیق با قوانین» مرتبط با کیفر و پاداش طبیعی می‌باشد و رعایت تناسب بین جرم و جریمه در کیفر قراردادی مطرح می‌شود.

توضیح پاداش و کیفر اخروی، ویژگی‌های پاداش و کیفرهای قراردادی و طبیعی را ندارد، بلکه کامل‌تر از این دو نوع و به صورت تجسم عمل است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۲۴

هدف از خلقت انسان رسیدن به مقام قرب خداوند است. البته برای رسیدن به چنین هدف بزرگ و برتری، لازم است برنامه‌ریزی کنیم تا قدم در راهی بگذاریم که سرانجامی این‌گونه زیبا داشته باشد و در راهی قرار نگیریم که خود را گرفتار آتش دوزخ کرده باشیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا قرب به خدا، نزدیکی مادی و ظاهری نیست، بلکه یک نزدیکی حقیقی است، همان‌طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۲۵

برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، شایسته است اقدامات زیر را انجام دهیم: ۱- تصمیم و عزم برای حرکت ۲- عهد بستن با خدا ۳- مراقبت ۴- محاسبه و ارزیابی.

توضیح در هر یک از این اقدامات لازم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، باید مورد یا موارد مقدم و مؤخر آنها یاد گرفته شود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۲۶

اولین قدم برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، «تصمیم و عزم برای حرکت» است. عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است. آدمی با عزم خویش، آنچه را که انتخاب کرده است، عملی می‌سازد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۲۷

آدمی با عزم خویش، آنچه را که انتخاب کرده است، عملی می‌سازد. البته عزم و اراده انسان‌ها متفاوت است. هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۲۸

عزم و اراده انسان‌ها متفاوت است. هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است.

نکته طلایی سهولت در رسیدن به هدف، متناسب با میزان قوی بودن عزم است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۲۹

الف- کارهای بزرگ، عزم‌های بزرگ می‌خواهد. از آثار عزم قوی استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف است. ب- آنان که عزم ضعیفی دارند، در برابر تندباد حوادث، تاب نمی‌آورند و مشکلات راه، آنان را به عقب‌نشینی وادار می‌کند. اما آنان که عزم قوی دارند: سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

نکته طلایی عمل به دستورالعمل قرآنی: «و اصبر علی ما أصابک»، باعث می‌شود انسان آسان‌تر به هدف برسد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۳۰

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

جمع‌بندی «استواری بر هدف»، «شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به هدف»، «به دست حوادث نسپردن سرنوشت خود» و «قدرتمندانه به سوی هدف قدم برداشتن»، از ثمرات عزم قوی است.

درس هشتم: آهنگ سفر

تعداد سؤالات خط به خط	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۶۷	۹	۱۰
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۵	۲

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۲۰

الف- امام کاظم (ع) می‌فرماید: «خدا یا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده باشد.» ب- این حدیث و آیه شریفه: «و اصبر علی ما أصابک این ذلک من عزم الأمور»، به اولین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارند.

روش مطالعه این درس این درس یکی از درس‌های مهم دین و زندگی سال دهم است. سؤالات این درس، هم به صورت حفظی و هم به صورت کاملاً مفهومی طرح می‌شود. آیات و احادیث آن از اهمیت زیادی برخوردار است. برای یادگیری نکات و مفاهیم متن درس، ابتدا با چند بار روخوانی مفاهیم هر قسمت را به ذهن خود بسپارید. سپس نکات مشابه هر موضوع را در مقایسه با موضوعات دیگر این درس، یادداشت نموده و با تکرار آنها در ذهن خود تثبیت نمایید. یادگیری متن درس باید به گونه‌ای باشد که با مشاهده هر یک از آیات و احادیث این درس، تمام نکات مربوط به موضوع آن آیه و حدیث، در ذهن شما حاضر شود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۲۱

بر اساس تعالیم اسلامی سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود، به همین سبب لازم است تا در این دنیا قدم در مسیری (بندگی و عبودیت خدا) بگذاریم که موفقیت آن حتمی باشد و سرانجام و آخرتی آباد را برای ما رقم بزند.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به سؤالات حفظی از این درس، باید با مطالعه و تکرارهای دوره‌ای متن کتاب را به خاطر بسپارید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۲۲

هدف از خلقت انسان رسیدن به مقام قرب خداوند است (علت) پس در حقیقت، او مسیر و هدف اصلی زندگی ماست.

توضیح هدف و مسیر حرکت هر کسی با توانایی‌ها و سرمایه‌های او هماهنگی دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۲۳

هدف از خلقت انسان رسیدن به مقام قرب خداوند است پس در حقیقت، او مسیر و هدف اصلی زندگی ماست. هر کس این هدف را دریابد و زندگی خود را در مسیر این هدف (قرب الهی) قرار دهد، در دنیا زندگی لذت‌بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری ابدی را به دست خواهد آورد.

یادآوری افراد زیرک، با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، با یک تیر چند نشان می‌زنند. هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده درست می‌کنند و هم با انجام کارهای خود برای رضای خدا، خود را به خدا نزدیک می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند. مفهوم آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» (درس ۱ دهم)

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۳۷

دومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی «عهد بستن با خدا» می‌باشد. کسی که راه رستگاری را که همان قرب به خداست، شناخته و می‌خواهد در این مسیر (عبودیت خدا) قدم بگذارد، با خدای خود پیمان می‌بندد که آنچه خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، یعنی واجبات الهی را انجام دهد و خداوند را خشنود سازد. همچنین از انجام آنچه که ما را از این هدف دور می‌سازد، یعنی کارهای حرام، اجتناب کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)**، به سومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «مراقبت» اشاره دارد. گزینه (۳)، اولین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارد. گزینه (۴)، به چهارمین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۳۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **قسمت اول** گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا با شناخت خدا و انجام واجبات و ترک محرمات می‌توان به سعادت رسید نه فقط با معرفت و شناخت خداوند. قسمت دوم گزینه (۲)، به سومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «مراقبت» اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۳۹

چقدر زیباست که خداوند، راه رستگاری ما (بندگی خدا یا صراط مستقیم) را قرین رضایت خود ساخته است؛ یعنی وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود (بندگی خدا) گام برداریم؛ و نگاه از ما نداشتند خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها باید متن درس را حفظ شد و فقط با توجه به عبارت‌های متن درس گزینه صحیح را انتخاب نمود.** قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عمل به دستورات الهی باعث رضایت خداوند و رستگاری انسان می‌شود نه فقط با شناخت و معرفت الهی. مطابق توضیح بالا قسمت اول گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۴۰

الف- خداوند، راه رستگاری ما (بندگی خدا یا صراط مستقیم) را قرین رضایت خود ساخته است؛ یعنی وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود (بندگی خدا یا توحید عملی) گام برداریم. ب- این عمل به دومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارد.

نکته طلایی **انجام واجبات و ترک محرمات، بیانگر «عهد بستن با خدا»، «توحید عملی» و «حُسن فعلی» می‌باشد.**

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۴۱

درباره عهد با خدا خوب است این دو پیشنهاد را انجام دهیم: اول: برای عهد بستن، بهترین زمان‌ها را انتخاب کنیم. بعد از نماز، شب‌های قدر و شب یا روز جمعه زمان‌های خوبی برای عهد بستن با خدا هستند. دوم: عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی، تکرار کنیم مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه، شب قدر هر سال، تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **انتخاب بهترین مکان برای عهد بستن در قسمت اول** گزینه‌های (۱) و (۲)، از شرایط پیشنهادی برای عهد بستن با خدا نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۴)، به چهارمین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۳۱

آنان که عزم ضعیفی دارند، در برابر تندباد حوادث، تاب نمی‌آورند و مشکلات راه، آنان را به عقب‌نشینی وادار می‌کند. اما آنان که عزم قوی دارند: سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

نکته طلایی **ایستادگی در برابر تندباد حوادث و مشکلات راه، از ثمرات عزم قوی است.**

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۳۲

آنان که عزم قوی دارند سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند. (علت) به همین جهت لقمان حکیم بعد از سفارش‌هایی که به فرزندش می‌کند و راه و رسم زندگی را به او نشان می‌دهد (معلول)، به وی می‌گوید: «و اصبر علی ما اصابک ان ذلک من عزم الامور»

توضیح **جملاتی که بعد از عبارت‌هایی مانند «به همین جهت»، «از این‌رو»، «بنابراین» و ... می‌آیند، معلول جمله ماقبل خود هستند.**

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۳۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی **اول «نشان دادن راه و رسم زندگی» سپس «ایستادگی در برابر مشکلات و سختی‌ها (و اصبر علی ما اصابک)»، از توصیه‌های لقمان حکیم به فرزندش می‌باشد.**

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۳۴

الف- آیه شریفه: «و اصبر علی ما اصابک ان ذلک من عزم الامور»، به اولین قدم برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارد. ب- هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **قسمت اول** گزینه‌های (۱) و (۴)، به دومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۲)، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۳۵

لقمان حکیم بعد از سفارش‌هایی که به فرزندش می‌کند و راه و رسم زندگی را به او نشان می‌دهد، به وی می‌گوید: «و اصبر علی ما اصابک ان ذلک من عزم الامور»، این جمله لقمان به اولین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارد. از آثار عزم قوی، استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها است. آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **قسمت اول** گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴)، به سومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «مراقبت» اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۳۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)**، به دومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارد. گزینه (۲)، به چهارمین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. گزینه (۴)، به سومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «مراقبت» اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۴۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی «انجام واجبات و ترک محرمات»، محتوای عهد انسان با خداوند است که رضایت الهی و رستگاری ما را به دنبال دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۴۳

تکرار عهد و پیمان باعث می‌شود که آن عهد و پیمان استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، نتیجه «مراقبت از عهد» و گزینه (۴)، نتیجه «محاسبه و ارزیابی» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۴۴

بهتر است که عهد و پیمان خود با خداوند را در زمان‌های معینی، مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه، شب قدر هر سال، تکرار کنیم تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

نکته طلایی عهد محکم با خداوند، نتیجه تکرار آن در زمان‌های معینی مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه، شب قدر هر سال است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۴۵

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «و هر کس که نسبت به عهدی که با خدا بسته وفا کند، به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.»

مقایسه ۱- «امروز روزی است که راستی راستگویان به آنها سود بخشد، برای آنها باغ‌هایی از بهشت است.» ۲- «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ ...»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۴۶

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.»

توضیح این آیه و دو آیه دیگر که در قسمت تدبیر آمده به دو زمین قدم برای گام گذاشتن و ثبات قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۴۷

مطابق آیات شریفه: ۱- «و هر کس که نسبت به عهدی که با خدا بسته وفا کند، به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.» ۲- «به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم»، عمل به عهد و پیمان‌های خود با خدا، باعث بهره‌مندی از پاداش عظیم خداوند و وفای خداوند به عهد و پیمان خود خواهد شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به آیات مذکور، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۴۸

مطابق آیه ۷۷ از سوره آل عمران: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.»

مقایسه پاداش عظیم اخروی، نتیجه وفای به عهد خود به خداوند است. عذاب دردناک اخروی، نتیجه شکستن پیمان الهی و سوگندهای خود به بهای ناچیزی است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۴۹

سومین گام برای ثبات قدم در مسیر قرب الهی، «مراقبت» است عهدی که ابتدا بسته می‌شود، مانند نوزادی است که باید از او «مراقبت» شود تا با عهدشکنی، آسیب نبیند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا «محاسبه و ارزیابی»، چهارمین گام برای ثبات قدم در مسیر قرب الهی است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۵۰

باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها «باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد»، بیانگر بندگی خداوند و توحید عملی است. «شکستن پیمان»، بیانگر شرک عملی است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۵۱

عهدی که ابتدا بسته می‌شود، مانند نوزادی است که باید از او «مراقبت» شود تا با عهدشکنی، آسیب نبیند.

نکته طلایی دفع آسیب‌های هر عهد با مراقبت ممکن می‌شود.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۵۲

این فرمایش امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود»، به سومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «مراقبت» اشاره دارد.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست حفظی، فقط باید با به یاد آوردن متن درس، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۵۳

الف- باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد. ب- طبق فرمایش امام علی (ع): «گذشت ایام، آفتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.»

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، برای اینکه دچار اشتباه نشوید، بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید. با توجه به قسمت دوم صورت سؤال که بخشی از حدیث امام علی (ع) است، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. برای رد کردن قسمت اول گزینه (۲)، حتماً باید متن کتاب را به خاطر سپرده باشید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۵۴

کسی عهد می‌بندد که هر روز پس از نماز صبح، یک صفحه قرآن بخواند؛ او باید **مراقب** باشد که کارهای دیگر، او را به خود مشغول نکند و این تصمیم خود را فراموش نکند و نیز عواملی را که سبب سستی در اجرای این تصمیم می‌شود، از سر راه بردارد.

نکته طلایی مرتفع ساختن (برطرف کردن) عوامل «دل‌مشغولی و فراموشی تصمیم» و «سستی در اجرای تصمیم» با **مراقبت** صورت می‌پذیرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۵۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا باقی‌ماندن بر عهد نیازمند مراقبت است نه محاسبه. گزینه (۴) نادرست است، زیرا برای اینکه مشکلات راه او را به عقب‌نشینی وادار نکند، به عزم نیاز است نه مراقبت.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۶۱

بعد از محاسبه اگر معلوم شود که سستی ورزیده‌ایم، باید خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر، دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم.

نکته طلایی > تکرار عهد، مربوط به «عهد بستن با خدا» و تجدید عهد پس از ناکامی‌ها، مربوط به «محاسبه و ارزیابی» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۶۲

الف- این سخن پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا: به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.» به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. ب- بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین قدم برای گام گذاشتن و ثبات قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «مراقبت» اشاره دارد. گزینه (۴)، اولین قدم برای گام گذاشتن و ثبات قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۶۳

این سخن پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا: به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.» به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. ب- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که سستی ورزیده‌ایم، باید خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر، دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم. (تجدید عهد) ج- همچنین اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما (توحید در ربوبیت) در انجام پیمان‌هاست.

توضیح > در این درس، از تکرار عهد و تجدید عهد سخن به میان آمده است ولی از تجدید عزم در قسمت دوم گزینه (۴)، سخن به میان نیامده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۶۴

الف- بعد از نماز، شب‌های قدر و شب یا روز جمعه زمان‌های خوبی برای عهد بستن با خدا هستند. ب- عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه، شب قدر هر سال، تکرار کنیم، تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود. ج- یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم.

توضیح > در این درس، فقط برای انجام دو مورد: «عزم و تصمیم برای حرکت» و «مراقبت»، از شب‌های قدر سخن به میان نیامده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۶۵

الف- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که سستی ورزیده‌ایم، باید خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر، دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم. (تجدید عهد) ب- مراقبت سبب می‌شود کارهای دیگر، او را به خود مشغول نکند و این تصمیم خود را فراموش نکند و نیز عواملی را که سبب سستی در اجرای این تصمیم می‌شود، از سر راه بردارد. ج- یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم.

توضیح > کلمه «تصمیم قوی‌تر»، بیانگر تجدید عهد و محاسبه است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۵۶

الف- این فرمایش امام علی (ع): «گذشت ایام، آفتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.» به سومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «مراقبت» اشاره دارد. بر این اساس، «از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها»، نتیجه بی‌توجهی به اصل مراقبت (گذشت ایام) است.

ب- کسی که عهدی می‌بندد؛ او باید مراقب باشد که کارهای دیگر، او را به خود مشغول نکند و این تصمیم خود را فراموش نکند و نیز عواملی را که سبب سستی در اجرای این تصمیم می‌شود، از سر راه بردارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به سخن امام علی (ع) که به مراقبت اشاره دارد، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، به عزم و اراده اشاره دارد نه به مراقبت.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۵۷

کسی که عهدی می‌بندد، باید با مراقبت عواملی را که سبب سستی در اجرای این تصمیم می‌شود، از سر راه بردارد. بعد از مراقبت و دفع عوامل سست‌کننده اجرای تصمیم، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود.

توضیح > دفع عوامل سستی در اجرای تصمیم با مراقبت ممکن است.

گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا تکرار عهد مربوط به «عهد بستن با خداوند» است نه مربوط به مراقبت. گزینه (۱) نادرست است، زیرا محاسبه برای شناخته شدن میزان موفقیت یا شکست است نه برای مراقبت و جلوگیری از آسیب‌دیدگی عهد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۵۸

الف- این سخن پیامبر اکرم (ص): «حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا: به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.» به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. ب- با محاسبه و ارزیابی، میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست می‌آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > آیه گزینه (۲)، به «عهد بستن با خدا» و حدیث گزینه (۳)، به «چگونگی الگوپذیری از امام علی (ع)» و آیه گزینه (۴)، به «عزم و تصمیم» اشاره دارند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۵۹

الف- هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است. ب- بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود.

توضیح > این عبارت‌ها: «آسان‌تر رسیدن به هدف»، «استواری بر هدف»، «شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف» و «با قدرت به سوی هدف قدم برداشتن»، همه مربوط به «تصمیم و عزم برای حرکت» هستند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۶۰

بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

توضیح > علم به اینکه خداوند در انجام عهد و پیمان الهی، پشتیبان انسان است، بیانگر توحید در ربوبیت است. (درس ۲ دوازدهم)

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۶۶
 از امام علی (ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.»

مقایسه { باهوش‌ترین مؤمنان از دیدگاه پیامبر اسلام (ص): آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند. (درس ۳ دهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۶۷

الف- این حدیث: «از امیرالمؤمنین علی (ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.» پرسیدند: چگونه؟ فرمود: «چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فرو بسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟» به «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. ب- با «محاسبه»، میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست می‌آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته می‌شود. ج- این حدیث، و این سخن پیامبر اکرم (ص): «حاسبوا أنفسکم قبل أن تُحاسبوا: به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.» به «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴)، به «مراقبت» اشاره دارند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۶۸

زیرک‌ترین انسان‌ها از دیدگاه امام علی (ع) کسی است که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد، یعنی هر شب از «نفس» خود بپرسد: «امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فرو بسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟» براساس این حدیث، اگر خودمان در این دنیا به حساب خود نرسیم، در قیامت به طور جدی اعمال ما را محاسبه خواهند کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا امام علی (ع) از فرشتگان سخنی به میان نیاورده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۶۹

الف- زیرک‌ترین انسان‌ها از دیدگاه امام علی (ع) کسی است که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد. ب- از دیدگاه امام علی (ع): «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.»

توضیح { عبارت: «باهوش‌ترین مؤمنان»، بیانگر دیدگاه پیامبران الهی درباره مرگ و حیات پس از آن است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۷۰

مطابق این سخن امام علی (ع): «من حاسب نفسه وقف علی عیوبه واحاط بذنوبه واستقال الذنوب واصلح العیوب»، از نتایج محاسبه نفس: ۱- آشنایی با عیب‌ها و لغزش‌های خود ۲- احاطه پیدا کردن بر گناهان خود ۳- ترک گناهان ۴- اصلاح عیب‌ها است. **تمرین تست‌زنی** { برای پاسخ دادن به این تست، باید به یاد آوردن متن حدیث، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، در این حدیث نیامده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۷۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح { ثمرات محاسبه نفس از دیدگاه امام علی (ع) عبارتند از: «وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقال الذنوب واصلح العیوب»، «صلاح النفس» و «سعد»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۷۲

امام علی (ع) می‌فرماید: «ثمره المحاسبة صلاح النفس»، یعنی میوه و ثمره درخت محاسبه و ارزیابی، اصلاح نفس است. همچنین می‌فرماید: «من حاسب نفسه سعد»، محاسبه و ارزیابی نفس باعث خوشبختی می‌شود.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به سؤالاتی که از متن حدیث طرح شده‌اند، فقط باید این احادیث را از قبل حفظ بود و بر اساس متن آنها، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۷۳

برای حرکت در مسیر هدف، وجود اسوه و الگوهایی که راه را با موفقیت طی کرده و به مقصد رسیده‌اند، بسیار ضروری است. زیرا وجود این الگوها، اولاً به ما ثابت می‌کند که این راه موفقیت‌آمیز است؛ ثانیاً می‌توان از تجربه آنان استفاده نمود و مانند آنان عمل کرد و از همه مهم‌تر اینکه می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله‌روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۷۴

برای حرکت در مسیر هدف، وجود اسوه و الگوهایی که راه را با موفقیت طی کرده و به مقصد رسیده‌اند، بسیار ضروری است. زیرا وجود این الگوها، اولاً به ما ثابت می‌کند که این راه موفقیت‌آمیز است؛ ثانیاً می‌توان از تجربه آنان استفاده نمود و مانند آنان عمل کرد و از همه مهم‌تر اینکه می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله‌روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید. آیه شریفه: «رسول خدا برای شما نیکوترین اسوه است»، به ضرورت داشتن الگو در راستای رسیدن به هدف اشارت‌تر رسیدن به هدف اشاره دارنده می‌کند.

توضیح { مطابق آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، رسول خدا (ص) برای کسانی اسوه است که به خداوند و روز رستاخیز امید دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند. (درس ۶ یازدهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۷۵

پیامبر همواره از اهل بیت: به عنوان انسان‌هایی برتر که مسیر زندگی را با موفقیت پیموده‌اند و پیروی از آنان موجب رستگاری و نجات انسان می‌شود، یاد کرده و ما را به الگو گرفتن از آنان دعوت کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا اسوه قرار دادن معصومین (ع) به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۷۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۷۷

ممکن است این سؤال به ذهن بیاید که چگونه می‌شود انسان‌های بزرگی را که حدود ۱۴۰۰ سال قبل زندگی کرده‌اند، اسوه قرار داد؟ پاسخ این است که اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست. (تقلید در امور متغیر نیست) وسایل حمل و نقل، وسایل خانه، امکانات شهری، شکل و جنس پارچه‌ها و لباس‌ها از این قبیل‌اند. عدالت، گذشت، فداکاری، مهربانی، داشتن نظم و برنامه در زندگی و ... از ارزش‌هایی است که همواره مورد احترام بشر بوده است و با گذشت زمان، حتی درک بهتری از آنها نیز به دست آمده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا تعبیر «همواره مورد احترام بشر بوده‌اند.» و «همواره برای بشر خوب و با ارزش بوده‌اند.» درباره ارزش‌های اخلاقی به کار رفته نه پیشرفت‌های علمی و امور طبیعی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۸۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن متن حدیث، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۸۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن متن حدیث، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۸۷

الف- آیه شریفه: «کسانی که پیمان الهی و سوکندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.» و این عبارت: «چقدر زیباست که خداوند، راه رستگاری ما را قرین رضایت خود همراه ساخته است.»، به دومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، «عهد بستن با خدا» اشاره دارد. ب- این عبارت: «امام حسین (ع) از پدر گرامی خود نقل می‌کند که رسول خدا (ص) در منزل، اوقات خود را سه قسمت می‌کرد.»، بیانگر این حقیقت است که اسوه بودن بزرگان دینی ما مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست بلکه اسوه بودن در اموری (فضایل اخلاقی) است که همواره برای بشر خوب و با ارزش بوده‌اند.

ج- این سخن امام علی (ع): «هشیار باش، امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است. اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش [در راه خدا] و عفت و درستکاری مرا یاری کنید.»، بیانگر این مفهوم است که اسوه قرار دادن معصوم (ع) به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا اسوه قرار دادن معصوم (ع) به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۸۸

الف- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

ب- یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم.

ج- درباره عهد با خدا خوب است عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی، تکرار کنیم مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه، شب قدر هر سال، تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، علت محاسبه سالانه در شب‌های قدر است. قسمت سوم گزینه (۴)، علت انجام محاسبه از دیدگاه امام علی (ع) است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۷۸

امام حسین (ع) از پدر گرامی خود نقل می‌کند که رسول خدا (ص) در منزل، اوقات خود را سه قسمت می‌کرد. قسمتی برای عبادت، قسمتی برای اهل خانه و قسمتی برای رسیدگی به کارهای شخصی. سپس آن قسمتی را که به خود اختصاص داده بود، میان خود و مردم تقسیم می‌کرد و مردم را به حضور می‌پذیرفت و به کارهایشان رسیدگی می‌کرد.

توضیح { این حدیث، به الگوپذیری از بزرگان دین در فضایل و ارزش‌های اخلاقی اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۷۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این حدیث و آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، به الگوپذیری از اولیای دین برای آسان‌تر رسیدن به هدف اشاره دارند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۸۰

برنامه‌ریزی و تقسیم زمان، درس و الگویی همیشگی است که از این سخن امام حسین (ع) به دست می‌آید.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۸۱

ممکن است این سؤال پیش آید که پیامبر یک انسان معصوم است؛ چگونه می‌توان ایشان را اسوه قرار داد و مثل او عمل کرد؟ پاسخ این است که ما او را اسوه کامل خود قرار می‌دهیم؛ چون می‌دانیم که هر کاری که انجام داده، درست بوده و مطابق دستور خداوند بوده است. اما اسوه قرار دادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) نادرست است، زیرا پیروی از بزرگان دین باید در حد توان خود شخص باشد نه در حد عمل کردن آن بزرگواران.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۷۸۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳)، در مورد «داشتن الگو در زندگی» به صورت کلی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۸۳

اسوه قرار دادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، پس از حذف گزینه‌های نادرست باید، گزینه صحیح را انتخاب نمود. در گزینه‌های (۱) و (۴)، عبارت «عین او باشیم» و در گزینه (۲)، عبارت «در حد ایشان» نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۸۴

امیرالمؤمنین درباره چگونگی پیروی از ایشان می‌فرماید: «آگاه باش برای هر پیروی‌کننده‌ای، امام و پیشوایی است که باید از او تبعیت کند و از علم او کسب نور کند. هشیار باش، امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است. اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش [در راه خدا] و عفت و درستکاری مرا یاری کنید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، فقط در مورد مسلمانان و شیعیان است در مورد هر پیروی‌کننده‌ای نمی‌باشد. گزینه‌های (۳) و (۴)، نادرست بیان شده‌اند.

۷۸۹

گزینه ۲

الف- این فرمایش امام علی^(ع): «من حاسب نفسه سعد»، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد. از امیرالمؤمنین علی^(ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.»

ب- امام علی^(ع) در مورد تأثیر محاسبه در خوشبختی انسان فرموده‌اند: «من حاسب نفسه وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقال الذنوب و اصلح العیوب» ج- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** با توجه به اینکه قسمت سوم سؤال باید نادرست باشد، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۳) که صحیح است، مورد نظر سؤال نیست. با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه (۴) نادرست است.

۷۹۰

گزینه ۳

الف- این سخن امام کاظم^(ع): «خدایا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده باشد»، بیانگر اولین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» است. استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف از آثار و نشانه‌های عزم قوی است.

ب- کسی که راه رستگاری را که همان قرب و نزدیک شدن به خداست، شناخته و می‌خواهد در این مسیر (قرب الهی) قدم بگذارد، با خدای خود پیمان می‌بندد که آنچه خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، یعنی واجبات الهی را، انجام دهد و خداوند را خشنود سازد همچنین از انجام آنچه که ما را از این هدف دور می‌سازد، یعنی کارهای حرام، اجتناب کند.

ج- یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم. بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، به مراقبت از عهد اشاره دارد نه به تصمیم و عزم برای حرکت. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۷۹۱

گزینه ۲

ب- این سخن امام کاظم^(ع): «خدایا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده باشد.» و آیه شریفه: «و اصبر علی ما أصابک إن ذلک من عزم الأمور»، بیانگر اولین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» است.

ج- مطابق فرمایش امام علی^(ع): «من حاسب نفسه وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقال الذنوب و اصلح العیوب»، محاسبه نفس، به ترتیب، چهار نتیجه دارد: الف- آشنایی با عیب‌ها و لغزش‌های خود ب- احاطه پیدا کردن بر گناهان خود ج- ترک گناهان د- اصلاح عیب‌ها.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** قسمت اول قسمت «الف»، نتیجه محاسبه است نه علت آن. قسمت اول قسمت «د»، در مورد «تصمیم و عزم برای حرکت» است نه «محاسبه و ارزیابی»

۷۹۲

گزینه ۴

الف- دومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی «عهد بستن با خدا» است. کسی که راه رستگاری را که همان قرب و نزدیک شدن به خداست، شناخته و می‌خواهد در این مسیر (قرب الهی) قدم بگذارد، با خدای خود پیمان می‌بندد که آنچه خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، یعنی واجبات الهی را، انجام دهد و خداوند را خشنود سازد.

ب- چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی، یعنی «محاسبه و ارزیابی» است. بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

ج- آنان که عزم ضعیفی دارند، در برابر تندباد حوادث، تاب نمی‌آورند و مشکلات راه، آنان را به عقب‌نشینی وادار می‌کند. اما آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** با توجه به توضیح بالا قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با توجه به توضیح بالا قسمت «ب» و «ج»، قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

۷۹۳

گزینه ۳

الف- بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود.

ب- از دیدگاه امام علی^(ع)، اصلاح نفس نتیجه «وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقال الذنوب و اصلح العیوب» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** قسمت «ب» نادرست است، زیرا باهوش‌ترین مؤمنان از دیدگاه پیامبر اسلام^(ص): آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند. قسمت «د» در مورد «مراقبت از عهد» صحیح است نه در مورد «محاسبه و ارزیابی». قسمت «ه» در مورد «عهد بستن با خدا» صحیح است نه در مورد «محاسبه و ارزیابی».

۷۹۴

گزینه ۴

الف- مراقبت باعث می‌شود تا «کارهای دیگر، او را به خود مشغول نکند» و «تصمیم خود را فراموش نکند» و نیز «عواملی را که سبب سستی در اجرای تصمیم‌اش می‌شود»، از سر راه بردارد.

ب- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود سستی ورزیده‌ایم، خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر، دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم.

ج- چقدر زیباست که خداوند، راه رستگاری ما را قرین رضایت خود همراه ساخته است؛ یعنی وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود گام برداریم؛ و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با توجه به توضیح قسمت «ج»، قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

۷۹۵

گزینه ۳

با توجه به آیه شریفه: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **{** قسمت «ب» در مورد کسانی است که اموال یتیمان را از روی ظلم می‌خورند جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان درآیند. قسمت «د» در مورد کسی است که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۰۱

الف- بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود. ب- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۰۲

الف- چقدر زیباست که خداوند، راه رستگاری ما را قرین رضایت خود همراه ساخته است؛ یعنی وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود گام برداریم؛ و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم. ب- باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. با توجه به عبارت «شرمندگی در مقابل خداوند»، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۰۳

الف- دو آیه شریفه: «و هر کس که نسبت به عهده‌ی که با خدا بسته وفا کند، به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.» و «به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم.» ثمرات عمل به عهد و پیمان‌های خود با خدا را بیان می‌کند. ب- آیه شریفه: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.» عاقبت پیمان‌شکنی با خداوند را بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به دو آیه قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با توجه به آیه قسمت «ب»، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۰۴

ممکن است این سؤال به ذهن بیاید که چگونه می‌شود انسان‌های بزرگی را که حدود ۱۴۰۰ سال قبل زندگی کرده‌اند، اسوه قرار داد؟ پاسخ این است که اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست. (تقلید در امور متغیر نیست.) وسایل حمل و نقل، وسایل خانه، امکانات شهری، شکل و جنس پارچه‌ها و لباس‌ها از این قبیل‌اند. عدالت، گذشت، فداکاری، مهربانی، داشتن نظم و برنامه در زندگی و ... از ارزش‌هایی است که همواره مورد احترام بشر بوده است و با گذشت زمان، حتی درک بهتری از آنها نیز به دست آمده است.

روش تست‌زدن { برای پاسخ دادن به تست‌هایی که گزینه‌های مفهومی دارند، پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نماییم. گزینه (۱) نادرست است، زیرا اسوه قرار دادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم. گزینه (۲) نادرست است، زیرا اسوه گرفتن فقط محدود به برنامه‌ریزی و تقسیم زمان نیست. گزینه (۴) پاسخ سؤال بالا نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۷۹۶

الف- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار (شاکر) او باشیم که با آیه: «أنا هدیناه السبیل اما شاکراً و اما کفوراً» مرتبط است. ب- اما اگر معلوم شود که سستی ورزیده‌ایم. باید خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم. مفهوم عتاب و سرزنش خود در عبارت: «و لا اقسَم باللّٰئس اللّٰوامة» آمده است.

توضیح { وظیفه ما پس از محاسبه و درک موفقیت = سپاسگزاری و شکرگزاری از خداوند که بهترین پشتیبان انسان است. وظیفه ما پس از محاسبه و درک سستی = سرزنش و عتاب خود، طلب بخشش و تصمیم قوی‌تر، عهد مجدد با خداوند

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۹۷

الف- آیه شریفه: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا». به قدرت اختیار و انتخاب انسان اشاره دارد. ب- عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است. آدمی با عزم خویش، آنچه را که انتخاب کرده است، عملی می‌سازد.

توضیح { آیه مورد سؤال، بیانگر قدرت اراده و اختیار است و این نیروی فطری نقش مهمی در پیمودن مسیر و تحمل در برابر مشکلات دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۷۹۸

امام علی (ع) می‌فرماید: «مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَقَفَّ عَلَىٰ غُيُوبِهِ وَ أَحَاطَ بِذُنُوبِهِ وَ اسْتَقَالَ الذُّنُوبَ وَ أَصْلَحَ الْغُيُوبَ» و «مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ سَعِدَ» مورد «الف» و «ج» از ثمرات این کلام‌های علوی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { پس البته مورد «ب» کلام پیامبر (ص) است و به محاسبه کردن خود، قبل از محاسبه شدن در قیامت اشاره می‌کند، نه ثمره محاسبه. مورد «د»، نیز حدیث امام صادق (ص) در بیان سنت تأثیر اعمال انسان در زندگی او در درس ۶ سال دوازدهم می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۷۹۹

الف- امام کاظم (ع) می‌فرماید: «خدا یا! می‌دانم که بهترین توشه مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده باشد.» ب- از نشانه‌های عزم قوی، شکیبایی و صبر در راه رسیدن به هدف است: «وَ اضْبِرْ عَلٰی مَا اَصَابَكَ...»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به دعای امام موسی کاظم (ع)، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، نادرست است، زیرا صبر نشانه عزم قوی می‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۰۰

الف- آیه شریفه: «به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم.» به دومین قدم برای گام گذاشتن و ثبات قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارد. ب- این سخن امام علی (ع) در توصیف زیرک‌ترین انسان «چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فروبسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟»، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت اول و دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۸۰۵

الف- از امیرالمؤمنین علی^(ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.» پرسیدند: چگونه؟ فرمود: «چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فروبسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ....؟» ب- این روایت، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت

دوم گزینه (۲)، مربوط به سومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «مراقبت» است در صورتی که حدیث مورد سؤال به «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارد.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۸۰۶

لقمان حکیم بعد از سفارش‌هایی که به فرزندش می‌کند و راه و رسم زندگی را به او نشان می‌دهد، به وی می‌گوید: «وَ اصْبِرْ عَلٰی مَا اَصَابَكَ اِنَّ دَلِيْكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْر»

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست حفظی و ساده از این درس

است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۸۰۷

الف- دومین گام برای قدم گذاشتن در مسیر قرب الهی و ثابت قدم در این راه، «عهد بستن با خدا» و گام بعد از آن، «مراقبت» است. ب- باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد؛ عهدی که ابتدا بسته می‌شود، مانند نوزادی است که باید از او «مراقبت» شود تا با عهدشکنی، آسیب نبیند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست نسبتاً مفهومی و دشوار

است. با در نظر داشتن منظور سؤال که به گام سوم یعنی «مراقبت» اشاره دارد باید به بررسی و حذف مراحل دیگر پردازیم. گزینه‌های (۱) و (۳)، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارند. گزینه (۲)، به دومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» اشاره دارد.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۸۰۸

الف- باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد؛ عهدی که ابتدا بسته می‌شود، مانند نوزادی است که باید از او «مراقبت» شود تا با عهدشکنی، آسیب نبیند. ب- امام علی^(ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ { قسمت اول این تست، حفظی و مطابق حدیث

پاسخ داده می‌شود. قسمت دوم آن، دشوارتر و پاسخ سریع‌تر آن، از طریق حذف سایر گزینه‌ها امکان‌پذیر است. مطابق سخن امام علی^(ع)، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، مربوط به دومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۸۰۹

اکنون که دانستیم که سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود، لازم است تا در این دنیا قدم در مسیری (بندگی و عبودیت خدا) بگذاریم که موفقیت آن حتمی باشد و سرانجام و آخرتی آباد را برای ما رقم بزند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { برای دانش آموزانی که تمام عبارتهای درس

حتی مقدمه آن را با دقت یاد می‌گیرند، این تست، ساده و یک امتیاز باد آورده است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا صرفاً با شناخت اهداف متعالی و بدون اقدام عملی نمی‌توان به سعادت ابدی رسید. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا با هر انتخابی نمی‌توان به سعادت ابدی رسید.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۸۱۰

الف- از امیرالمؤمنین علی^(ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد...» ب- این روایت و این سخن رسول گرامی اسلام^(ص): «حاسبا انفسکم قبل ان تحاسبوا»، به چهارمین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «محاسبه و ارزیابی» اشاره دارند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { یکی از مواردی که هنگام مطالعه دین و زندگی

باید مورد توجه قرار گیرد، توجه به تناسب معنایی احادیث و آیاتی است که پیرامون یک موضوع سخن می‌گویند و موضوع اصلی این سؤال می‌باشد. گزینه (۱)، با تأثیر آثار متأخر در برزخ اشاره دارد. گزینه (۳)، به کیفر اخروی از نوع تجسم عمل و گزینه (۴)، به دیدگاه الهیون درباره مرگ اشاره دارند.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۸۱۱

مطابق فرمایش امام علی^(ع): «من حاسب نفسه وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقلال الذنوب و اصلاح العیوب»، محاسبه نفس از این جهت باعث خوشبختی انسان می‌شود که محاسبه و ارزیابی نفس، به ترتیب، چهار نتیجه دارد: الف- آشنایی با عیب‌ها و لغزش‌های خود ب- احاطه پیدا کردن بر گناهان خود ج- ترک گناهان د- اصلاح عیب‌ها.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست کاملاً مفهومی است. برای پاسخ

دادن به آن، ابتدا با چند بار روخوانی سریع، باید منظور صورت سؤال را درک کرد و سپس از طریق حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه‌های (۱) و (۲)، نتیجه محاسبه را بیان می‌کند نه چگونگی رسیدن به این نتیجه را. گزینه (۴)، شتاب کردن در انجام محاسبه را بیان می‌کند.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۸۱۲

مطابق فرمایش امام علی^(ع): «من حاسب نفسه وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه و استقلال الذنوب و اصلاح العیوب»، محاسبه و ارزیابی نفس، به ترتیب، چهار نتیجه دارد: الف- آشنایی با عیب‌ها و لغزش‌های خود ب- احاطه پیدا کردن بر گناهان خود ج- ترک گناهان د- اصلاح عیب‌ها.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست متوسط و ترکیبی از مفهوم دو

حدیث است. گزینه (۱)، سخن رسول گرامی اسلام^(ص) در مورد «افضل العبادة» است. گزینه (۲)، سخن پیامبر اسلام^(ص) در مورد گذرا بودن زندگی دنیوی است. گزینه (۳)، سخن پیامبر اسلام^(ص) در مورد جدایی ناپذیر بودن قرآن و عترت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۱۷

این فرمایش امام علی^(ع) که می‌فرمایند: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود»، به سومین قدم برای گام برداشتن و ثابت ماندن در مسیر قرب الهی یعنی «مراقبت» اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست ساده و یک قسمتی از این درس است که با حفظ کردن متن حدیث، به آسانی می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۱۳

از امیرالمؤمنین علی^(ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.» پرسیدند: چگونه؟ فرمود: «چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فروسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی از دو حدیث مختلف ولی با موضوعی مشابه است. در این تست، قبل از انتخاب گزینه صحیح، باید کلمه به کلمه صورت سؤال را درک کرد. دستور نبوی همان فرمایش رسول اکرم^(ص) و حدیث علوی، همان فرمایش امام علی^(ع) است. پس با توجه به صورت سؤال، باید به دنبال یافتن روش محاسبه از دیدگاه امام علی^(ع) باشیم. از بین گزینه‌ها، تنها گزینه (۴)، سخن امام علی^(ع) در مورد انجام محاسبه نفس است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۱۴

با توجه به آیه شریفه: «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی از آیات است که به ما آموزش می‌دهد، هنگام مطالعه آیات و روایات، مخاطب آنها را به دقت به ذهن خود بسپاریم. خداوند در مورد افراد مشمول گزینه (۱) می‌فرماید: «کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان درآیند.» با توجه به متن آیه، گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۱۵

الف- آیه شریفه: «و اصبر علی ما أصابک إن ذلك من عزم الأمور»، به اولین قدم برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، یعنی «تصمیم و عزم برای حرکت» اشاره دارد. ب- آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط و بیانگر ارتباط متن درس با آیات و احادیث مربوط به آن است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) در درس ۳ سال دوازدهم در خصوص بندگی خداوند از روی تردید بیان شده است نه تصمیم و عزم برای حرکت. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر دومین قدم برای گام گذاشتن و ثابت قدم در مسیر قرب الهی، یعنی «عهد بستن با خدا» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۱۶

الف- سرنوشت ابدی انسان‌ها (معلول) براساس اعمال آنان در دنیا (علت) تعیین می‌شود. ب- برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، شایسته است اقدامات زیر را انجام دهیم: ۱- تصمیم و عزم برای حرکت ۲- عهد بستن با خدا ۳- مراقبت ۴- محاسبه و ارزیابی.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط است و دقیقاً از نکاتی سؤال شده که به دلیل کم اهمیت بودن، کمتر مورد توجه دانش‌آموزان است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آنچه سرنوشت ابدی انسان‌ها را تعیین می‌کند، فقط تعیین هدف‌ها نیست بلکه گام برداشتن به سوی آنها هم مطرح است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا توکل بر خداوند پس از عزم و اراده و انجام مسئولیت‌های شخص می‌باشد.

۸۲۴ ☆☆☆☆ گزینه ۱

بیت: «تا در طلب گوهر کانی، کانی / تا در هوس لقمه نانی، نانی» و این فرمایش امام علی^(ع)؛ «ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد». هر دو به این مفهوم که ارزش انسان به میزان همان چیزی است که به آن عشق می‌ورزد و دوستش دارد، اشاره می‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند» (فاتبعونی)، تأکید دارد. گزینه‌های (۳) و (۴)، به تأثیر محبت به خداوند در زندگی انسان اشاره دارند.

۸۲۵ ☆☆☆☆ گزینه ۴

الف- از نظر پیشوایان دینی ما ارزش هر فرد به میزان همان چیزی است که به آن عشق می‌ورزد ب- این مصراع: «هر چیز که در جستن آنی، آنی»، بیانگر این مفهوم است که ارزش انسان به میزان همان چیزی است که به آن عشق می‌ورزد و دوستش دارد، اشاره می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱)، به فطرت خداگرایی انسان و گزینه (۳)، به هدف‌های جامع اشاره دارند.

۸۲۶ ☆☆☆☆ گزینه ۳

اگر انسان، دل به سرچشمه کمالات و زیبایی‌ها سپارد، و قلب خود را جایگاه او کند، زندگی‌اش رنگ و بوی دیگری می‌یابد و هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود محبت وی نیز به خدا بیشتر می‌شود.

توضیح: ایمان به خدا علت افزایش محبت به اوست. (وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ)

۸۲۷ ☆☆☆☆ گزینه ۱

عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت می‌بخشد.

نکته طلایی: عشق و محبت الهی، صفات منفی انسان را از بین می‌برد و صفات مثبت را جایگزین آنها می‌نماید.

۸۲۸ ☆☆☆☆ گزینه ۳

عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت می‌بخشد. محبت الهی تنبل را چالاک و زرنگ، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند. و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند. عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۳) نادرست است، زیرا عشق و محبت الهی به انسان زندگی حقیقی می‌دهد نه زندگی مادی. زندگی مادی انسان با آب تأمین می‌شود.

۸۲۹ ☆☆☆☆ گزینه ۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی: عبارت قرآنی: «وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ»، به تبدیل صفات منفی انسان به مثبت توسط عشق و محبت الهی اشاره دارد.

۸۳۰ ☆☆☆☆ گزینه ۴

عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این سؤال حفظی، فقط باید بر اساس متن درس عمل کرد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

درس نهم: دوستی با خدا

تعداد سؤالات خط به خط	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات آزمایشی
۵۰	۱۰	۷
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۴	۶	۴

۸۱۸ ☆☆☆☆ گزینه ۴

امام سجاد^(ع) در این دعا از خداوند می‌خواهد: «بار الها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردان نشود، بارها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتنت را از خودت خواهانم»

روش مطالعه این درس: سبک مطالعه این درس مشابه درس‌های ۲، ۴، ۵، ۶ و ۸ سال دهم است. یعنی موقع مطالعه متن و احادیث و آیات این درس‌ها، علاوه بر یادگیری نکات و مفاهیم مربوط به هر کدام، باید آن عبارت و آیه و حدیث را به تیتیر یا موضوع آن ارتباط دهید و به تناسب معنایی متن و آیه و حدیث هر موضوع هم باید توجه شود.

۸۱۹ ☆☆☆☆ گزینه ۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح: از دیدگاه امام سجاد^(ع)، برگزیدن غیر خدا برای کسی که لذت دوستی خداوند را چشیده باشد، محال است و انس گرفتن با خدا، روی گردانی از خداوند را حتی برای یک لحظه هم از انسان دور می‌کند.

۸۲۰ ☆☆☆☆ گزینه ۱

محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان است. فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد، ریشه در دل‌بستگی‌ها و محبت‌های او دارد. همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد. به هر میزان که محبت شدیدتر باشد تأثیر آن نیز در زندگی عمیق‌تر و گسترده‌تر است.

یادآوری: نوع نگاه و اندیشه انسان، سرچشمه اختلاف در هدف‌ها می‌باشد.

۸۲۱ ☆☆☆☆ گزینه ۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح: آب، به زندگی مادی انسان، حیات می‌دهد و دین، حیات روحی و معنوی به انسان می‌دهد. بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است.

۸۲۲ ☆☆☆☆ گزینه ۳

اگر می‌خواهید بدانید یک انسان چقدر ارزش دارد، ببینید به چه چیزی علاقه دارد و به چه چیزی عشق می‌ورزد. کسی که عشقش یک آپارتمان است، در واقع ارزشش به مقدار همان آپارتمان است. کسی که عشقش ماشین است، ارزشش به همان میزان است. اما کسی که عشقش خداوند متعال است، ارزشش به اندازه خداست.

۸۲۳ ☆☆☆☆ گزینه ۴

امام علی^(ع) می‌فرماید: «ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد.»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۳۷

این حدیث امام صادق^(ع): «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.» و آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا...» با یکدیگر تناسب معنایی داشته و هر دو به موضوع «محبت به خدا» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینه (۱)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، اشاره دارد. با توجه به عبارت قرآنی: «و الذين آمنوا أشد حبا لله»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۳۸

بخشی از آثار محبت به خدا: ۱- پیروی از خداوند ۲- دوستی با دوستان خدا ۳- بیزاری از دشمنانش است.

نکته طلایی: آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، به استمرار درگیری بین دو گروه محبان خدا و غیر خدا در طول تاریخ اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۳۹

نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه‌های (۱) و (۲) از نظر علمی نادرست است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا زیرا در روایات به همراهی «حب و اطاعت» توصیه شده است نه به همراهی «حب و دوستی».

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۴۰

نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است. (محبت و اطاعت) آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند» (فاتبعونی)، اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینه (۴)، به موضوع محبت الهی اشاره دارد نه به پیروی از خداوند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۴۱

برخی (دین‌گریزان) می‌گویند اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، (یعنی محبت قلبی بدون عمل به احکام، کافی است.) این افراد می‌گویند آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او. اما این توجیه با کلام خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم» سازگار نیست. چراکه در این آیه، خداوند عمل به دستوراتش (فاتبعونی) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱) نادرست است، زیرا به محبت و اطاعت از خداوند اشاره ندارد. گزینه‌های (۲) و (۳)، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۴۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا افراد دین‌مدار به محبت همراه با اطاعت از دستورات الهی اعتقاد دارند. آیه گزینه (۴)، به موضوع محبت الهی اشاره دارد نه به پیروی از خداوند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۳۱

الف- عشق و محبت الهی (علت) افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت می‌بخشد. محبت الهی تنبل را چالاک و زرنک، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند. و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند. ب- این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۳۲

الف- اگر بگوییم که محبت الهی، تنبل را چالاک و زرنک، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند. عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. ب- باید بگوییم این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌گیرد. ج- این سخن امام صادق^(ع) که: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید»، به علت این تحولات اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه‌های (۱) و (۴)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند» تأکید دارند. گزینه (۳)، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۳۳

قرآن کریم در آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، یکی از ویژگی‌های مؤمنان راه دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حبا لله) می‌داند.

تناسب معنایی: این آیه و این سخن امام صادق^(ع): «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید»، به موضوع «محبت الهی» اشاره دارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۳۴

براساس آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، مردم بر دو دسته‌اند: الف- گروهی که زندگی خود را بر محور حب و عشق به خداوند بنا کرده‌اند. (و الذين آمنوا أشد حبا لله) گروهی که از دوستی خداوند سر باز زده و محبت غیر او را برگزیده‌اند (و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا).

روش تست زدن: برای پاسخ دادن به این تست، با به یاد آوردن آخر آیه: «و الذين آمنوا أشد حبا لله»، که به محبت الهی اشاره دارد و نقطه مقابل آن که محبت غیر خداست به حذف سایر گزینه‌ها می‌پردازیم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۳۵

قرآن کریم در آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، یکی از ویژگی‌های مؤمنان راه دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حبا لله) می‌داند. با استناد به عبارت شریفه: «و الذين آمنوا أشد حبا لله»، هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود، محبت وی نیز به خدا بیشتر می‌شود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۳۶

براساس آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، کسانی که به‌جای خداوند همتیانی برگزیده و آن همتایان را همانند خداوند دوست دارند (یحیونهم كحب الله) و به آنان عشق می‌ورزند، به شرک عملی دچار شده‌اند.

روش مطالعه: دانش‌آموزانی که آیه را حفظ نباشند، با مشاهده عبارت قرآنی: «یحیونهم كحب الله»، ممکن است دچار اشتباه شوند و آن را توحید عملی در نظر بگیرند.

گزینه ۳ ۸۴۳

الف- با توجه به آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، شرط اصلی دوستی با خداوند (ان كنتم تحبون الله)، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعونی)، معرفی شده است. به عبارت دیگر، پیروی از خدا و رسولش (ص) مشروط (شرط شده) بر تحقق محبت و دوستی با خداوند است. (یا لازمه و اثر حب، اطاعت از محبوب است.)

ب- بر اساس این آیه، بازتاب و نتیجه پیروی از پیامبر (ص) (فاتبعونی) دو مورد است: ۱- محبوب خدا شدن (یحیبکم الله) ۲- آموزش گناهان (و يغفر لكم ذنوبكم).

گزینه ۴ ۸۴۴

آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، به همراهی محبت و دست داشتن خداوند با اطاعت از دستورات الهی تأکید دارد. ب- براساس این آیه، نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < دو کلمه «محبت» و «مودت» در قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به یک معنا می‌باشند. قسمت دوم گزینه (۲)، نظر دین‌گریزان است.

گزینه ۲ ۸۴۵

الف- با توجه به تعالیم اسلامی، نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است. ب- در پاسخ به این شبهه که برخی می‌گویند «قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد. آن چه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او»، خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، «عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. آیه گزینه (۱)، به موضوع محبت الهی اشاره دارد نه به پیروی از خداوند.

گزینه ۳ ۸۴۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < سایر گزینه‌ها به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره دارند نه به محبت قلبی بدون تبعیت از احکام دینی.

گزینه ۱ ۸۴۷

امام صادق (ع) می‌فرماید: «ما أحبَّ اللهَ من عَصَاهُ - کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند (گناهکار)، او (خدا) را دوست ندارد.» این حدیث، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < براساس تعالیم اسلامی، خداوند همه انسان‌ها را دوست دارد، بنابراین، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) از نظر علمی نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۸۴۸

این فرمایش امام صادق (ع) که می‌فرماید: «ما أحبَّ اللهَ من عَصَاهُ - کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او (خدا) را دوست ندارد.» و آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني...»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارند.

نکته طلایی < محبت به خداوند که به صورت قلبی و درونی است، حتماً باید همراه با عمل به احکام و دستورات دین و انجام اعمال ظاهری باشد.

گزینه ۱ ۸۴۹

خداوند در خواسته‌هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می‌دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می‌کند. حتی اگر احساس کنیم برخی خواسته‌های خداوند سخت است، باید مطمئن باشیم که این دستور برای رستگاری ما ضروری است.

تمرین تست‌زنی < در این سؤال، به کلماتی مانند مصلحت و منفعت باید توجه شود.

گزینه ۲ ۸۵۰

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

توضیح < بجا آوردن برخی احکام الهی دشواری‌هایی به همراه دارد ولی تفکر در نتیجه عمل به آنها که باعث رستگاری ابدی انسان است، سبب آسان شدن انجام آنها می‌شود.

گزینه ۳ ۸۵۱

اگر می‌خواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند، باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند (دوستان خدا)، و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده، در دل جای دهیم و هر میزان که این علاقه بیشتر و قوی‌تر باشد، محبت ما نیز به خدا فزون‌تر می‌شود.

توضیح < بین محبت به دوستان خدا (تولی) و محبت الهی رابطه مستقیم برقرار است.

گزینه ۴ ۸۵۲

انبیا و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند، دوستان خداوند هستند و برترین این دوستان، رسول خدا (ص) و اهل بیت (ع) ایشان می‌باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند.

تمرین تست‌زنی < برای پاسخ دادن به این نوع تست که قسمت اول گزینه‌های آن می‌تواند صحیح باشد، بدون دست دادن فرصت باید در نظر گرفتن قسمت دوم آن به حذف گزینه‌های نادرست اقدام کرد. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، چراکه انبیا و اولیای الهی تنها پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران نبوده‌اند. قسمت دوم گزینه (۴)، کامل‌تر از گزینه (۱) است.

گزینه ۲ ۸۵۳

این عبارت: «خانه کردن محبت خداوند در دل که محبت همه کسانی که رنگ و نشانی از او دارند را به همراه دارد»، به دومین اثر محبت به خدا یعنی «دوستی با دوستان خدا»، تأکید دارد. و این عبارت: «خداوند عمل به دستوراتش (فاتبعونی) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد.

جمع‌بندی < «پیروی از خداوند»، شرط اصلی محبت الهی و «تولی»، عامل خانه کردن محبت الهی در دل انسان است.

گزینه ۱ ۸۵۴

انبیا و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند، دوستان خداوند هستند و برترین این دوستان، رسول خدا (ص) و اهل بیت (ع) ایشان می‌باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند. دوستی با آنان همان دوستی با خداوند و محبت به آنان در مسیر محبت به خداوند است. بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد.

نکته طلایی < مصادیق «دوستان خدا»، در عبارت قرآنی «فاتبعونی»، و مصادیق برترین آنها در آیه تطهیر آمده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۶۱

امروزه نیز مشاهده می‌کنیم که مستکبران و ستمگران برای رسیدن به منافع دنیایی خود، حقوق ملت‌ها را زیر پا می‌گذارند و آنان را از حقوقشان محروم می‌کنند. رنج و محرومیت مردم فلسطین، یمن، سوریه، عراق، بحرین و ... نمونه آشکاری از رفتار مستکبران است که جز با مبارزه، برطرف نخواهد شد.

توضیح «رنج و محرومیت مردم فلسطین، یمن، سوریه، عراق، بحرین و ...» با عمل به پیام کلمه «لا اله الا الله» برطرف می‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۶۲

در تفکر اسلامی دینداری با دوستی خدا آغاز می‌شود (تولی) و براءت و بیزارى از دشمنان خدا (تبری) را به دنبال می‌آورد.

نکته طلایی «مصدق تحقق دینداری در عبارت قرآنی: «الله لا اله الا الله» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۶۳

اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند، (رابطه مستقیم) باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند. چراکه دینداری با دوستی خدا آغاز می‌شود و براءت و بیزارى از دشمنان خدا را به دنبال می‌آورد.

مقایسه آغاز دینداری: با دوستی خدا و بیزارى از دشمنان خدا - پایه‌های دینداری: تولی و تبری

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۶۴

جمله «لا اله الا الله» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «نه» و یک «آری» است. «نه» به هر چه غیرخدایی است و «آری» به خدای یگانه.

مقایسه دو پایه دینداری: تولی و تبری - لازمه دینداری از نظر ادیان الهی: پوشش (درس ۱۲ دهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۶۵

جمله «لا اله الا الله» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «نه» و یک «آری» است. «نه» به هر چه غیرخدایی است و «آری» به خدای یگانه بر این اساس، دین‌داری (دیانت) بر دو پایه استوار است: تولی و تبری.

یادآوری عبارت قرآنی «الله لا اله الا هو»، به ترتیب، بیانگر اثبات و نفی است. (درس ۴ دهم)

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۶۶

الف- امام خمینی (ره) بر مبنای این تحلیل (وجود رابطه مستقیم بین دوستی با خدا با نفرت از باطل)، به مسلمانان جهان این‌گونه سفارش می‌کنند: «باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را لبریز کنند از محبت و عشق نسبت به ذات حق (تولی) و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا (تبری)» ب- این سخن امام خمینی (ره) و عبارت «لا اله الا الله»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارند.

توضیح بین دوستی خدا با و نفرت از باطل، رابطه مستقیم برقرار است، یعنی هرچه دوستی با خدا عمیق‌تر باشد، نفرت از باطل هم عمیق‌تر است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۶۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این عبارت، به به دومین اثر محبت به خدا یعنی «دوستی با دوستان خدا»، تأکید دارد و با قسمت اول آن تناسب ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۵۵

این عبارت: «خداوند در خواسته‌هایش، فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد.» به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند» (فاتبعونی)، و این عبارت: «عاشق روشنایی، از تاریکی می‌گریزد.» به «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، به سومین اثر از آثار محبت به خدا و راه‌های افزایش آن اشاره دارد.

نکته طلایی کلمه «لا اله الا الله»، به ترتیب، به سومین (تبری) و دومین اثر (تولی) از آثار محبت به خدا و راه‌های افزایش آن اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۵۶

عاشق روشنایی، از تاریکی می‌گریزد. آن کس که به دوستی با خدا افتخار می‌کند، با هرچه ضد خداست، مقابله می‌نماید. (بیانگر مبارزه با دشمنان خدا) او دوستدار حق و دشمن باطل است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع سؤال که گزینه‌های مفهومی و نامشخصی دارد، از همان ابتدا به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید.

گزینه‌های (۱) و (۲) از نظر علمی نادرست است، چون انسان هم به مصالح و هم به منافع خود باید توجه داشته باشد. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است. گزینه (۴)، در مورد افراد مورد سؤال، به کار نرفته است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۵۷

این عبارت: «عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند. همه پیامبران، از حضرت نوح (ع) و حضرت ابراهیم (ع) تا پیامبر اسلام (ص) زندگی خود را در مبارزه با ستم و پلیدی گذراندند و پرچم مبارزه را از نسلی به نسل بعد منتقل کردند.» به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارد.

مقایسه «رسول خدا (ص) و اهل بیت (ع) ایشان»، برترین دوستان خدا، می‌باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند. «عاشقان خدا»، پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۵۸

این جمله: «نمی‌شود کسی دوستدار خداوند باشد؛ اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند.»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارد.

رابطه علی و معلولی همین جمله، علت وجود «جهاد در راه خدا» در برنامه تمام پیامبران الهی و شهادت بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران بوده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۵۹

این عبارت: «خداوند در خواسته‌هایش، فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می‌دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می‌کند.» به «پیروی از خداوند» از آثار محبت به خدا و راه‌های افزایش آن اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها بیانگر «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان» است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۶۰

«جهاد در راه خدا» در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده‌اند. این جمله، به «بیزارى از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، به سومین اثر از آثار محبت به خدا و راه‌های افزایش آن اشاره دارد.

توضیح «جهاد در راه خدا»، از مصداق عمل به پیام کلمه «لا اله الا الله» است.

۸۶۸

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

الف- این عبارت: «جهاد در راه خدا در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده‌اند.» و جمله «لا اله الا الله»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، تأکید دارند. ب- این عبارت: «خداوند در خواسته‌هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می‌دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می‌کند.» و آیه شریفه: «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارند. ج- این عبارت: «عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطای می‌کند.» بیانگر مفهوم عبارت شریفه: «والذین آمنوا أشد حبا لله» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به برترین و بالاترین اثر نماز که «همان یاد خداست» (نه به بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان)، اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۴)، به «پیروی از خداوند» تأکید دارد نه به «محبت به خداوند».

۸۶۹

☆☆☆☆☆

گزینه ۱

الف- دعای امام سجاده^(ع): «بار الها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردان نشود، بار الها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتنت را از خودت خواهانم»

ب- پیامبر اکرم^(ص): «هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می‌شود.» ج- بر اساس آیه شریفه: «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم»، بازتاب و نتیجه پیروی از پیامبر^(ص) (فاتبعونی) دو مورد است: ۱- محبوب خدا شدن (یحببکم الله) ۲- آموزش گناهان (و یغفر لکم ذنوبکم).

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. با توجه به اینکه در صورت سؤال از ما خواسته شده که پاسخ قسمت دوم باید نادرست باشد، قسمت دوم گزینه (۳)، که در بردارنده پاسخ صحیح است، مورد نظر ما نیست.

۸۷۰

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

آیه شریفه: «و من الناس من یتخذ من دون الله أندادا یحبونهم کحب الله و الذین آمنوا أشد حبا لله» و احادیث دو قسمت «الف» و «ج»، به موضوع «محبت به خدا» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { احادیث دو قسمت «ب» و «ه»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارند. حدیث قسمت «د»، به موضوع «معیار ارزش واقعی انسان» اشاره دارد.

۸۷۱

☆☆☆☆☆

گزینه ۳

الف- این حدیث: «خداوند، زیبایی و آراستگی را دوست دارد.» و آیه شریفه: «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارند.

ب- بیت: «این نکته رمز اگر بدانی، دانی / هر چیز که در جستن آنی، آنی» و این سخن پیامبر اسلام^(ص): «هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می‌شود.» به موضوع «معیار ارزش واقعی انسان» اشاره دارند.

ج- این دعای امام سجاده^(ع): «ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتنت را از خودت خواهانم.» و عبارت شریفه: «و الذین آمنوا أشد حبا لله»، به موضوع «محبت به خدا» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به موضوع «محبت به خدا» اشاره دارد، نه به موضوع «معیار ارزش واقعی انسان».

۸۷۲

☆☆☆☆☆

گزینه ۳

ب- خداوند، عمل به دستوراتش که توسط پیامبر ارسال شده است (پیروی از خداوند) را، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند. این سخن امام صادق^(ع): «ما احب الله من عصاه»، به پیروی از خداوند اشاره دارد.

ج- این عبارت: «عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند.» و جمله «لا اله الا الله»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، تأکید دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در قسمت «الف»، عبارت اولی به «پیروی از خداوند» و عبارت دومی به «محبت به خداوند» اشاره دارند. در قسمت «د»، عبارت اولی به «محبت به خداوند» و عبارت دومی به «پیروی از خداوند» اشاره دارند.

۸۷۳

☆☆☆☆☆

گزینه ۱

الف- امام خمینی^(ع) بر مبنای همین تحلیل (وجود رابطه مستقیم بین دوستی با خدا و نفرت از باطل که جمله «لا اله الا الله» بیانگر آن است)، به مسلمانان جهان این گونه سفارش می‌کند: «باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را لبریز کنند از محبت و عشق نسبت به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا» ب- اگر می‌خواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند، باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند (دوستان خدا)، و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده، در دل جای دهیم.

ج- محبت الهی، تنبل را چالاک و زرنک، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند. و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر «محبت به خداوند» است نه «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان». با توجه به توضیح قسمت «ج»، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۸۷۴

☆☆☆☆☆

گزینه ۴

سه قسمت «الف»، «ب» و «د»، بیانگر تأثیرات عشق و محبت الهی بر رفتار و حالات روحی انسان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ج» نادرست است، زیرا عشق به خدا به انسان زندگی حقیقی می‌دهد نه زندگی مادی. قسمت «ه»، باید توسط خود انسان صورت گیرد، یعنی اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند، (رابطه مستقیم) باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند.

۸۷۵

☆☆☆☆☆

گزینه ۱

الف- این عبارت: «خداوند در خواسته‌هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می‌دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می‌کند.»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد.

ب- این عبارت: «مستکبران و ستمگران برای رسیدن به منافع دنیایی خود، حقوق ملت‌ها را زیر پا می‌گذارند.»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، تأکید دارد. ج- این عبارت: «برای خانه کردن محبت خداوند در دل باید محبت کسانی که رنگ و نشانی از او دارند را در دل داشت.»، به دومین اثر محبت به خدا یعنی «دوستی دوستان خدا»، تأکید دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۸۷۶

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

بین عبارت‌های چهار قسمت «الف»، «ب»، «ج» و «د»، تناسب وجود ندارد. الف- شهادت انبیا الهی، بیانگر سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان» است. ب- محبت شدید مؤمنان به خداوند، بیانگر «محبت به خداوند» است. ج- جهت دهنده به زندگی آدمی، محبت و دوستی است. د- رنگ و بوی دیگر یافتن زندگی انسان، بیانگر «محبت به خداوند» است.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این نوع سؤال، ابتدا باید عبارت‌ها و مفاهیم آنها را به ذهن سپرد و سپس آن عبارت و مفهوم را به تیترو و موضوع آن ارتباط داد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۷۷

الف- این عبارت: «حتی اگر احساس کنیم انجام برخی دستورات خداوند برای ما دشوار است، باید مطمئن باشیم که این دستور برای رستگاری ما ضروری است.»، بیانگر «پیروی از خداوند» است. -آمزش گناهان انسان (و یغفر لکم ذنوبکم)، ناشی از غفور و رحیم بودن خداوند (و الله غفور رحیم) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب»، بر عکس بیان شده است، یعنی «کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او (خدا) را دوست ندارد.» حدیث قسمت «ج»، بیانگر «محبت به خداوند» است، در صورتی که آیه مورد سؤال، به «پیروی از خداوند» اشاره دارد. حدیث قسمت «د»، بیانگر «معیار ارزش واقعی انسان» است، در صورتی که آیه مورد سؤال، به «پیروی از خداوند» اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۷۸

الف- آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لکم ذنوبكم و الله غفور رحيم»، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد.

ب- این دعای امام علی (ع): «مرا همان گونه قرار ده که تو دوست داری.»، به جلب محبت خدا با پیروی از دستورات او اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۷۹

الف- و هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود (علت - «و الذین آمنوا»)، محبت وی نیز به خدا بیشتر می‌شود. (معلول - مفهوم آیه: «أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ»)
ب- مطابق آیه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوِّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ الْبَغْيَ بِمَا كُفَرْتُمْ بِهِ دِينِ اللَّهِ قَدْ كُفِرْتُمْ بِهِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ...»، در صورتی که عده‌ای کفر به دین حق دارند یا حق‌پذیر نیستند، نباید با آنان که همان «دشمنان خدا و مسلمانان هستند، محبت‌آمیز رفتار کرد.

جمع‌بندی { نقش ایمان در آیات :

«وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ»: افزایش دادن محبت به خدا
«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوِّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ الْبَغْيَ بِمَا كُفَرْتُمْ بِهِ دِينِ اللَّهِ قَدْ كُفِرْتُمْ بِهِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ»: دوستی نکردن با دشمنان خدا
«إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا»: عامل قرار گرفتن در زمره بهترین مخلوقات

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۸۰

الف- سرپیچی از فرمان خدا، نشانه عدم صداقت در دوستی با اوست و امام صادق (ع) در این زمینه می‌فرماید: «مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ عَصَاهُ: کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او را دوست ندارد.» - پس گناهکاری که سرپیچی از فرمان خداست، نشانه عدم صداقت در دوستی است و طبق آیه «وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَ تَرْهَقُهُمْ ذُلٌّ»، ذلت نتیجه آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به صورت سؤال، گزینه (۳) پیامد عدم صداقت در دوستی با خداوند نمی‌باشد. این مورد نشانه عدم صداقت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۸۱

عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خدا است و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد.

جمع‌بندی { محبت شدید به خدا = اکسیر حیات‌بخش، زنده‌کننده انسان مرده، تبدیل‌کننده ردائل به فضائل اخلاقی، نشانه ایمان به خدا، مرتبط با آیه «وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ»

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۸۸۲

از بین عبارتهای مذکور تنها عبارت قسمت «ج» صحیح است. دعای امام سجاده (ع): «بار الها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردان نشود، بارالها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتنت را از خودت خواهیم.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف»، نادرست است، زیرا آیه قسمت اول آن، به پیروی از خداوند اشاره دارد ولی حدیث قسمت دوم آن، به معیار ارزش انسان اشاره دارد. قسمت «ب»، نادرست است، زیرا شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل خدا را به دنبال می‌آورد و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۸۳

سخن امام خمینی (ع) از نظر دلالت بر اثبات و نفی با عبارت قرآنی: «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» تناسب دارد. عبارت: «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «ته» و یک «آری» است. «ته» به هر چه غیرخدایی است و «آری» به خدای یگانه

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱) و (۳) نادرست است، زیرا در رابطه معکوس با افزایش یکی، دیگری کاهش می‌یابد. قسمت اول گزینه (۲) نادرست است، زیرا دینداری بر دو پایه تویی و تبری استوار است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۸۴

الف- دوستی و محبت به برترین دوستان خدا بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد. ب- در آیه «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لکم ذنوبكم و الله غفور رحيم»، شرط اصلی دوستی با خداوند، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعونی)، معرفی شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) ناقص است. قسمت دوم گزینه (۱)، مفهوم پیروی و اطاعت را بیان نمی‌کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۸۵

الف- برخی می‌گویند: اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، (یعنی محبت قلبی بدون عمل به احکام، کافی است). آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او. ب- این توجیه، با کلام خداوند (إن كنتم تحبون الله فاتبعوني...) سازگار نیست. خداوند، عمل به دستوراتش (فاتبعونی) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، از نوع ارتباط متن درس با آیه و یک سؤال پُرتکرار است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. آیه گزینه (۱)، به محبت الهی اشاره دارد در صورتی که پاسخ این افراد دین‌گریز باید دستور الهی مبنی بر محبت همراه با اطاعت از خداوند باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۸۶

خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لکم ذنوبكم و الله غفور رحيم»، شرط اصلی دوستی با خودش (إن كنتم تحبون الله) را، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعونی)، معرفی کرده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، از نوع ارتباط متن درس با آیه و یک سؤال پُرتکرار است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۲)، به محبت الهی اشاره دارد، در صورتی که آیه مورد سؤال، به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره دارد.

الف- برخی می‌گویند: اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، (یعنی محبت قلبی بدون عمل به احکام، کافی است.) آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او. ب- این توجیه، با کلام خداوند سازگار نیست. خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم و الله غفور رحيم»، شرط اصلی دوستی با خودش (این كنتم تحبون الله) را، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعوني)، معرفی کرده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، همانند دو سؤال قبل، از نوع ارتباط متن درس با آیه و یک سؤال پُر تکرار است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا بر خلاف مفهوم آیه که به محبت و اطاعت از خداوند اشاره دارد، این افراد به محبت بدون اطاعت از خداوند اشاره دارند. آیه گزینه (۳)، به محبت الهی اشاره دارد، در صورتی که آیه مورد سؤال، به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره دارد.

الف- عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. این همه تحول (تبدیل صفات منفی انسان به صفات مثبت با عشق و محبت الهی) به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد. امام صادق^(ع) می‌فرماید: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید». ب- از همین رو، قرآن کریم یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حباً لله) می‌داند: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست در حوزه تشخیص علت و معلول است که هنگام مطالعه درسنامه باید مورد توجه قرار گیرد. با توجه به توضیح بالا و حدیث امام صادق^(ع)، سایر گزینه‌ها نادرست است.

الف- قرآن کریم یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حباً لله) می‌داند. ب- برخی می‌گویند: اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او. اما این توجیه، با کلام خداوند سازگار نیست. خداوند، عمل به دستوراتش (فاتبعوني) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملاً مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، علاوه بر مطالعه نکات و مفاهیم آیات هر درس، بر مفهوم و محتوای کلی درس نیز باید تسلط داشت. با توجه به عبارت پاداش می‌گیرد در صورت سؤال، سایر گزینه‌ها نادرست است. عبارت قرآنی گزینه (۱)، به برترین فایده نماز که همان یاد خداست اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۳)، به درخواست مشرکان در برزخ اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۴)، سیمای کسانی است که به جای محبت و ورزیدن به خداوند، همتایانی را به جای خدا برگزیده و آن همتایان را همانند خداوند دوست دارند (یحبونهم كحب الله) و به آنان عشق می‌ورزند.

این سخن امام خمینی^(ع): «باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را لبریز کنند از محبت و عشق نسبت به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا» و آیه شریفه: «يا أيها الذين آمنوا لاتتخذوا عدوی و عدوكم أولیاء...»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، تأکید دارند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی با درس (۳) سال دوازدهم است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، حتماً هنگام جمع‌بندی و دوره کتاب، نکاتی که با عنوان ارتباط و تناسب معنایی ذکر شده را مورد توجه قرار دهید. آیه گزینه (۱)، به حفظ قرآن از تحریف اشاره دارد و وظیفه پیروان انبیای گذشته را تبعیت از دین اسلام معرفی می‌نماید. (درس ۲ سال یازدهم) آیه گزینه (۳)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد. آیه گزینه (۴)، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. (درس ۴ یازدهم)

الف- حتی اگر احساس کنیم انجام برخی دستورات خداوند برای ما دشوار است، باید مطمئن باشیم که این دستور برای رستگاری ما ضروری است. ب- آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، به «پیروی از خداوند»، اشاره دارد. ج- بر اساس این آیه، ثمره پیروی از خداوند، قرار گرفتن در پناه صفات الهی غفور و رحیم بودن خداوند (و الله غفور رحیم) است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی از آیات کتاب است. برای پاسخ دادن به آن، باید طوری بر آیات و مفاهیم آن تسلط داشت که پس از دیدن بخشی از آیه، مفهوم اصلی آن را تشخیص داد تا بتوان گزینه صحیح را از گزینه‌های نادرست تشخیص داد. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، بخشی از آیه تطهیر است و بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) است و پاسخ قسمت اول سؤال نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱)، مخصوص اهل بیت است نه پیروی کنندگان از خداوند.

الف- قرآن کریم یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حباً لله) می‌داند. ب- نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است. خداوند، عمل به دستوراتش (فاتبعوني) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست کاملاً مفهومی و مشابه تست خارج از کشور ریاضی ۹۹ است. گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا دوستی همراه با پیروی از اهل بیت^(ع) صحیح است و محبت به اهل بیت باید با تنفر از دشمنان آنان همراه باشد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، محبت همراه با پیروی صحیح است و بین محبت به خدا و آثار آن رابطه‌ی دو سویه برقرار است. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا اگر می‌خواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند، باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند (دوستان خدا)، و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده، در دل جای دهیم. نه دوستی نکردن با هیچ کس دیگری غیر از خداوند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۹۷

با توجه به حدیث: «ما أحبَّ اللهَ من عِصاهُ: کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او (خدا) را دوست ندارد.» نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است. این حدیث، و آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني...» به پیروی از خداوند و توحید عملی تأکید دارند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید با دقت به بررسی آیات پرداخت و در این صورت می‌توان پاسخ صحیح را بدون خطا انتخاب نمود. آیه قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) خارج از کتاب است. قسمت دوم گزینه (۴) به موضوع محبت الهی اشاره دارد و با قسمت اول آن که بیانگر پیروی از خداوند است، تناسب معنایی ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۹۸

الف- اگر بگوییم که محبت الهی، تنبل را چالاک و زنگ، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند. عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. ب- باید بگوییم این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌گیرد. ج- این سخن امام صادق (ع) که: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.» به علت این تحولات اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و حفظی است. و با حفظ عبارتهای کتاب به آسانی می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۹۹

الف- اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند، باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند. ب- جمله «لا اله الا الله» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «ته» و یک «آری» است. «ته» به هر چه غیرخدایی است و «آری» به خدای یگانه.

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن به این تست، حتماً باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا و عبارت صورت سؤال، گزینه‌های (۱) و (۳)، در مورد خانه کردن محبت خداوند در قلب انسان نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۰۰

امام صادق (ع) می‌فرماید: «ما أحبَّ اللهَ من عِصاهُ - کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند (گناهکار)، او (خدا) را دوست ندارد.» این حدیث، به محبت همراه با اطاعت از خداوند تأکید دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴)، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، تأکید دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۰۱

در پاسخ به این شبهه که برخی می‌گویند «قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد. آن چه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او.» حدیث: «ما أحبَّ اللهَ من عِصاهُ - کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند (گناهکار)، او (خدا) را دوست ندارد.»، به محبت همراه با اطاعت از خداوند تأکید دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به اینکه حدیث مذکور به پیروی از خداوند تأکید دارد ولی سایر گزینه‌ها به تأثیر محبت الهی اشاره دارند، نادرست می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۹۳

الف- بر اساس آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، شرط محبوب خدا شدن (حیبكم الله) و آمرزش گناهان (و يغفر لكم ذنوبكم)، پیروی از رسول خدا (ص) است.

ب- کمال پیروی از خدا و رسول خدا (ص) در آیه اطاعت: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» آمده است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی است که برای پاسخ دادن به آن، باید بر مفاهیم آیات و محتوای درس تسلط کامل داشت و حتماً باید از روش حذف گزینه استفاده کرد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه پیروی از خداوند است نه کمال مراعات آن.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۸۹۴

الف- محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان است. فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد، ریشه در دل‌بستگی‌ها و محبت‌های او دارد. همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد. ب- امام علی (ع) می‌فرماید: «ارزش هر انسان به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد.»

تحلیل تست ۹۹ بر خلاف تست‌های مفهومی و دشواری که از این درس در کنکور ۹۹ آمده، این تست، یک تست متوسط است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۸۹۵

با توجه به این فرمایش امام صادق (ع): «ما أحبَّ اللهَ من عِصاهُ - کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او (خدا) را دوست ندارد.»، نشانه عدم صداقت در دوستی با خداوند، انتخاب غیر خدا و دوست داشتن او می‌باشد و نتیجه آن «ترهقهم ذلّة» به معنای پوشیده شدن چهره آنان با غبار ذلت و خواری است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است و لازمه پاسخ دادن به آن، تسلط داشتن بر مفهوم درس و همچنین بر مفهوم آیاتی که در گزینه‌های دیگر آمده تا بتوان پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، نشانه عدم صداقت در دوستی است نه نتیجه آن. گزینه (۳)، نتیجه خوردن اموال یتیمان از روی ستم است. گزینه (۴)، به پاداش اخروی انسان که نتیجه اعمال اوست، اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۸۹۶

الف- فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد، ریشه در دل‌بستگی‌ها و محبت‌های او دارد. همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد. ب- قرآن کریم در آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحبِّ الله و الذين آمنوا أشدَّ حبًّا لله»، یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشدَّ حبًّا لله) می‌داند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط است. با اندکی دقت و حذف گزینه‌های نادرست، به راحتی می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۲)، به سنت توفیق الهی اشاره دارد.

۹۰۲ گزینه ۲ ☆☆☆☆

براساس آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله والذين آمنوا أشد حبا لله»، مردم بر دو دسته‌اند: الف- گروهی که زندگی خود را بر محور حب و عشق به خداوند بنا کرده‌اند. (و الذين آمنوا أشد حبا لله) ب- گروهی که از دوستی خداوند سر باز زده و محبت غیر او را برگزیده‌اند (و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله).

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، با حفظ بودن آیه و حذف سایر گزینه‌های نادرست، به آسانی می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد.

۹۰۳ گزینه ۳ ☆☆☆☆

در پاسخ به این شبهه که برخی می‌گویند «قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد. آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او»، خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، «عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند.»

توضیح آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني...» و حدیث: «ما أحب الله من عساه»، به همراهی محبت قلبی به خداوند و عمل به احکام و دستورات الهی تأکید دارند.

۹۰۴ گزینه ۳ ☆☆☆☆

الف- با توجه به آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، ثمره محبت راستین به خداوند (إن كنتم تحبون الله)، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعوني)، معرفی شده است. ب- بر اساس این آیه، بازتاب و نتیجه پیروی از پیامبر (ص) (فاتبعوني) دو مورد است: ۱- محبوب خدا شدن (بحببكم الله) ۲- آمرزش گناهان (و يغفر لكم ذنوبكم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) با قسمت اول آن تناسب ندارد.

۹۰۵ گزینه ۲ ☆☆☆☆

مطابق عبارت شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله»، خطای گروهی از مردم در زمینه دوستی با خدا این است که از دوستی خداوند سر باز زده و محبت غیر او را برگزیده‌اند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید با مرور مفهوم هر آیه، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱)، درخواست مشرکان در برزخ است. گزینه (۳)، ویژگی انسان‌های زیرک را بیان می‌کند که با انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی، هم از بهره‌های مادی استفاده می‌کنند و هم آخرت خود را آباد می‌سازند. گزینه (۴)، به محبت قلبی همراه با عمل به دستورات الهی اشاره دارد.

۹۰۶ گزینه ۲ ☆☆☆☆

این عبارت: «عاشق روشنایی، از تاریکی می‌گریزد. آن کس که به دوستی با خدا افتخار می‌کند، با هر چه ضد خداست، مقابله می‌نماید.» و کلمه «لا اله الا الله»، به سومین اثر محبت به خدا یعنی «ببیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان»، اشاره دارند.

روش مطالعه هنگام مطالعه آیات و روایات هر درس باید دقت شود که با مشاهده بخش از عبارتهای هر آیه یا حدیث، باید تمام آن آیه و حدیث و مفهوم آن را به خاطر آورد. گزینه (۱)، به محبت به غیر خدا اشاره دارد. گزینه (۳)، اولین نتیجه محبت همراه با اطاعت از خداوند است. گزینه (۴)، برترین و اصلی‌ترین هدف زندگی انسان است.

۹۰۷ گزینه ۴ ☆☆☆☆

کسی می‌تواند بگوید با خدا دوست است که ببیند واقعا دوستان خدا را هم دوست دارد نه کسانی را که اهل فساد و گناه‌اند؛ هم‌چنین، از دستورات خداوند پیروی می‌کند نه این که دست به گناه می‌زند و هر بار هم آن را توجیه می‌کند؛ راه رسیدن به خدا را دوست دارد و بالاخره، با کسانی که دشمن خدا هستند، دشمنی قلبی و عملی دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح داده شده، سایر گزینه‌ها آثار و تجلیات محبت به خداوند را به صورت کامل بین نمی‌کند.

۹۰۸ گزینه ۴ ☆☆☆☆

الف- خداوند عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند. ب- حدیث: «ما أحب الله من عساه» کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند (گناهکار)، او (خدا) را دوست ندارد.» به محبت همراه با اطاعت از خداوند تأکید دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، ناقص است و قسمت دوم گزینه (۳)، به ویژگی مؤمنان اشاره دارد.

۹۰۹ گزینه ۲ ☆☆☆☆

جمله «لا اله الا الله» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «نه» و یک «آری» است. «نه» به هر چه غیرخدایی است و «آری» به خدای یگانه.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا جمله «لا اله الا الله»، به ترتیب، به تبری و تولی اشاره دارد.

۹۱۰ گزینه ۱ ☆☆☆☆

الف- خداوند در آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا (أشد حبا لله) می‌داند. ب- خداوند در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، خداوند عمل به دستوراتش (فاتبعوني) را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به محبت شدید مؤمنان به خداوند اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۴)، به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره ندارد.

۹۱۱ گزینه ۳ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، به همراهی محبت و دامت داشتن خداوند با اطاعت از دستورات الهی تأکید دارد. ب- براساس این آیه، نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با تشخیص قسمت اول سؤال، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۹۱۲ گزینه ۴ ☆☆☆☆

پیام آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله أندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، بیانگر این حقیقت است که «عشق به خدا هم‌چون اکسیری مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد. گزینه (۲)، به اولین اثر اعتقاد به معاد که ایجاد شور و نشاط در زندگی است اشاره دارد. گزینه (۳)، به ولایت امام علی (ع) اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۱۳

الف- پیام آیه شریفه: «و من الناس من يتخذ من دون الله اندادا يحبونهم كحب الله و الذين آمنوا أشد حبا لله»، بیانگر این حقیقت است که عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت می‌بخشد. محبت الهی تنبیل را چالاک و زرننگ، بنخیل را بخشنده، کم‌طاقت را صبور می‌کند. و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می‌رساند. ب- براساس این آیه، هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود (علت)، محبت وی نیز به خدا بیشتر می‌شود. (و الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۱)، به محبت همراه با اطاعت از خداوند تأکید دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۱۴

مراجعه شود به پاسخ‌های هر دو پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی < با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. آیه گزینه (۱)، به اولین اثر محبت به خدا یعنی «پیروی از خداوند»، تأکید دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۱۵

الف- براساس حدیث: «ما أحبَّ اللهَ مَنْ عَصَاهُ»، کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند (گناهکار)، او (یعنی خدا) را دوست ندارد. ب- در آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، شرط اصلی دوستی با خداوند (ان كنتم تحبون الله)، عمل به دستورات الهی که توسط پیامبر ارسال شده (فاتبعوني)، معرفی شده است.

توضیح مخاطب آیه گزینه (۴)، پیامبر اسلام (ص) نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۱۶

آیه شریفه: «قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»، به همراهی محبت و داست داشتن خداوند با اطاعت از دستورات الهی تأکید دارد. ب- براساس این آیه، نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < سایر گزینه‌ها به محبت همراه با اطاعت از خدا و پیامبر (ص) اشاره دارند.

درس دهم: یاری از نماز و روزه

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۷۱	۷	۸
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۶	۴	۸

گزینه ۴

خدای مهربان برای زندگی ما انسان‌ها برنامه‌ای تنظیم کرده که دربردارنده احکام و وظایف گوناگونی در ارتباط با خدا، خود، خانواده، جامعه و خلقت است. با عمل به این برنامه و احکام و دستورات آن، انسان می‌تواند در مسیر نزدیک شدن به خدا گام بردارد و به رستگاری در دنیا و آخرت برسد.

روش مطالعه این درس تنها این درس و درس ۸ سال دوازدهم، به احکام الهی اختصاص یافته است. سوالات احکام بیشتر حفظی و برخی هم مفهومی هستند. برای پاسخ دادن به آنها باید سعی شود علاوه بر یادگیری نکات و مفاهیم این دو درس، عین کلمات و عبارتهای هر حکم هم به خاطر سپرده شود.

گزینه ۳

اگرچه تمامی این احکام و دستورات در جهت مصلحت ما است؛ اما انسان دوست دارد حکمت و علت احکام الهی را بداند و با معرفت بیشتر دستورات الهی را انجام دهد.

یادآوری خداوند در خواسته‌هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می‌دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می‌کند. (درس قبل)

گزینه ۲

اگرچه تمامی این احکام و دستورات در جهت مصلحت ما است؛ اما انسان دوست دارد حکمت و علت احکام الهی را بداند و با معرفت بیشتر دستورات الهی را انجام دهد. (علت) از این‌رو، خدای متعال برخی از فایده‌های مهم‌ترین احکام خود را از طریق آیات قرآن کریم و سخنان معصومان به اطلاع ما رسانده است. (معلول)

جمع‌بندی ۱- رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری انسان، فقط با گام برداشتن به سوی این هدف (قرب الهی) میسر می‌شود. ۲- هر کسی زندگی خود را در مسیر این هدف (قرب الهی) قرار دهد، در دنیا زندگی لذت بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری ابدی را به دست خواهد آورد. ۳- با عمل به برنامه‌ای که خداوند برای زندگی ما انسان‌ها تنظیم کرده و با عمل به احکام و دستورات آن، انسان می‌تواند در مسیر نزدیک شدن به خدا گام بردارد و به رستگاری در دنیا و آخرت برسد.

گزینه ۴

خداوند در آیات مختلفی، فایده‌های نماز و روزه را بیان فرموده است: دو فایده نماز عبارتند از: یاد خدا و دوری از گناه. مهم‌ترین فایده روزه نیز تقواست.

یادآوری ۱- شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد. ۲- بدکاران در روز قیامت آرزو می‌کنند که ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت.

گزینه ۱

امیر مؤمنان علی^(ع) می‌فرماید: «مثل انسان‌های بی‌تقوا، مثل سوارکارانی است که سوار بر اسبهای چموش و سرکش شده‌اند که لجام را پاره کرده و اختیار را از دست سوارکار گرفته‌اند؛ به بالا و پایین می‌پرند و عاقبت، سوارکار را در آتش می‌افکنند. اما مثل آدم‌های باتقوا، مثل سوارکارانی است که بر اسب‌های رام سوار شده‌اند و لجام اسب را در اختیار دارند و راه می‌پیمایند تا این‌که وارد بهشت شوند.»

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، حتما پس از حذف گزینه‌های نادرست باید پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا امام علی^(ع) در این حدیث، از افراد بی‌تقوا سخن گفته است نه از افراد ریاکار. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
تمرین تست‌زنی برای انتخاب گزینه صحیح، فقط باید با توجه به متن حدیث، به حذف قسمت اول یا دوم هر گزینه پرداخت. با توجه به سخن امام علی^(ع)، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲

«تقوا» به معنای «حفاظت» و «نگهداری» است. انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند؛ یعنی بر خودش مسلط است. و زمام و لجام نفس خود (نفس اماره) را در اختیار دارد و نمی‌گذارد نفس (اماره) با سرکشی او را در دره‌های هولناک گناه بیندازد. انسان باتقوا، می‌کوشد روزه‌روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی ننگه دارد.

مقایسه عفاف یعنی رعایت اصل اعتدال در برآوردن نیازها عزت، به معنای «نفوذ ناپذیری» و «تسلیم نبودن» است.

گزینه ۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۳) نادرست است، زیرا تقوا یک ویژگی درونی و روحی است نه جسمی.

گزینه ۱

الف- انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند؛ یعنی بر خودش مسلط است. و زمام و لجام نفس خود (نفس اماره) را در اختیار دارد. و نمی‌گذارد نفس (اماره) با سرکشی او را در دره‌های هولناک گناه بیندازد.

ب- انسان باتقوا، می‌کوشد روزه‌روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی ننگه دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا از دیدگاه اسلام ایجاد اعتدال در بین غرایز صحیح است نه سرکوب کردن غرایز. در گزینه (۳)، تقویت جسم نادرست است، زیرا تقوا یک ویژگی درونی و روحی است نه جسمی.

گزینه ۴

قرآن کریم راه‌های متعددی برای کسب تقوا به ما نشان داده که دو مورد مهم از آنها، «نماز» و «روزه» می‌باشد.

نکته طلایی تقوا که فایده اصلی روزه است با این فایده نماز (تهی عن الفحشاء و المنکر)، رابطه مستقیم دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۳۳

نمی‌توان انتظار داشت خواندن چند رکعت نماز شتاب‌زده و بدون رعایت آداب، تأثیر چندانی در ما داشته باشد. اگر تلاش کنیم روز به روز نماز را با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن انجام دهیم، به زودی تأثیر آن را خواهیم دید.

مقایسه

بیشتر شدن تأثیر نماز متناسب با «انجام شدن نماز با توجه و دقت بیشتر». دیدن تأثیر‌گذاری سریع نماز در صورت «انجام نماز با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن»

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۳۴

هر کدام از ما می‌توانیم این مورد را در میان اطرافیان و بستگان مشاهده کنیم و دریابیم افرادی که به نمازشان توجه بیشتری دارند، در مقایسه با کسانی که نماز نمی‌خوانند، یا نماز خود را شتاب‌زده و بدون رعایت آداب می‌خوانند از منکرات بیشتری دوری می‌کنند.

روش تست زدن

در این سؤال، هر گزینه معنای خاص خودش را دارد، که البته با حفظ عبارت کتاب و یا همچنین حذف سایر گزینه‌ها می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۳۵

اگر به زندانیان و خلاف‌کاران جامعه نگاه کنیم، می‌بینیم که چنین مجرمانی کمتر از میان افراد نمازخوان هستند. همین موضوع نشان می‌دهد که نماز تأثیر خود را گذاشته و هر قدر با توجه و دقت بیشتر انجام شود، تأثیر آن بیشتر هم خواهد شد.

سؤال

تأثیر‌گذاری بیشتر نماز در تحقق عبارت قرآنی: «تنهی عن الفحشاء و المنکر»، متناسب با چیست؟ انجام نماز با توجه و دقت بیشتر.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۳۶

امام صادق (ع) می‌فرماید: «هر کس می‌خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی باز داشته است یا نه. به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود، این نماز قبول شده است.»

دروش مطالعه

برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، ضمن حفظ احادیث، باید به کلمات کلیدی آن (مانند گناه و زشتی در این حدیث) نیز توجه کرد تا در تشخیص جواب درست دچار اشتباه نشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۳۷

اگر نماز را کوچک بشماریم و نسبت به آنچه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم، درک صحیح داشته باشیم، نه تنها از گناهان که حتی از برخی مکروهات هم به تدریج دور خواهیم شد.

مقایسه

با تکرار درست آنچه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم به تدریج چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۳۸

الف- اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد. ب- اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، آلودگی‌های ظاهری ما کمتر خواهد شد. ج- اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها

برای پاسخ دادن به سؤالات چند قسمتی، بهترین روش برای انتخاب سریع و بدون خطای پاسخ صحیح، با در نظر گرفتن قسمت اول، دوم یا سوم سؤال استفاده از روش حذف گزینه‌های نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۲۷

الف- با استناد به آیه شریفه: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، انسانی که پنج بار در طول روز نماز به‌جا می‌دارد، یاد خدا را در دل خود زنده می‌کند (و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ) و حضور او را در جای جای زندگی احساس می‌کند. ب- توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال (و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ)، موجب می‌شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند. (تنهی عن الفحشاء و المنکر)

نکته طلایی

از بین دو فایده نماز که در آیه بالا آمده، عبارت قرآنی: «و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ»، علت «تنهی عن الفحشاء و المنکر» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۲۸

باتوجه به آیه شریفه: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، اولین اثر و فایده برپا داشتن نماز، دوری از فحشا و منکرات (تنهی عن الفحشاء و المنکر) است.

توضیح

در آیه شریفه: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، به ترتیب، این دو فایده برای نماز ذکر شده است: ۱- «تنهی عن الفحشاء و المنکر» ۲- «و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ» که فایده دوم برتر است. ولی در کتاب درسی، فایده نماز به ترتیب، اینگونه ذکر شده است: ۱- یاد خدا ۲- بازداشتن از فحشا و منکر.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۲۹

باتوجه به آیه شریفه: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، اولین اثر و فایده برپا داشتن نماز، دوری از فحشا و منکرات (تنهی عن الفحشاء و المنکر) است. همچنین ثمره برتر نماز همان یاد و ذکر (و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ) است.

توضیح

هرگاه اولین و دومین فایده نماز، مطابق آیات قرآن از ما خواسته شود باید بگوییم: ۱- «تنهی عن الفحشاء و المنکر» ۲- «و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ» در غیر این صورت بر عکس است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۳۰

عبارت قرآنی: «و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، به احساس حضور خداوند در زندگی از ثمرات نماز اشاره دارد. توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال (و لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ)، موجب می‌شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند. (تنهی عن الفحشاء و المنکر)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۴)، فایده اصلی روزه است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۳۱

برخی می‌گویند: «ما نماز می‌خوانیم اما تأثیر آن را کمتر در خود مشاهده می‌کنیم و معمولاً دست از رفتارهای قبلی برنمی‌داریم. پس چگونه نماز بازدارنده انسان از زشتی‌ها و منکرات (تنهی عن الفحشاء و المنکر) است؟» شایسته است دقت کنیم که تأثیر نماز به «تداوم» و «میزان دقت و توجه ما» بستگی دارد. توضیح: منظور از تأثیر نماز، همان «بازدارندگی نماز از فحشا و منکر» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۳۲

اگر گفته شود هرکس درس بخواند، موفق می‌شود، طبیعتاً موفقیت همه یکسان نیست و به نحوه و کیفیت درس خواندن آن‌ها بستگی دارد. بنابراین اگر نمازهای روزانه خود را ترک نکنیم (تداوم آن) و دقت و توجه خود را در نماز افزایش دهیم، از آن تأثیر خواهیم پذیرفت.

روش مطالعه

با مطالعه و تکرار مطالب حفظی، می‌توان آنها را به ذهن خود سپرد و مانع فراموشی آنها شد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۳۹

بر اساس تعالیم اسلامی اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم، به آنچه در مقابل خداوند قرار دارد، توجه نخواهیم کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱) نادرست است، زیرا اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۴۰

اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۴۱

الف- اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

ب- اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این تست، با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم سؤال به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، باعث توجه نکردن به آنچه در مقابل خداوند قرار دارد، می‌شود. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۴۲

الف- اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

ب- اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

نکته طلایی: عبارت شریفه: «اهدنا الصراط المستقیم»، بیانگر راز و نیاز به درگاه خدا و کمک خواستن از او از راه‌های تقویت اخلاص است. (درس ۴ دوازدهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۴۳

اگر عبارت «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» را با توجه بگوییم، خود را در زمره کسانی که خدا بر آنها خشم گرفته یا راه را گم کرده‌اند، قرار نخواهیم داد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: توجه به گزینه (۲) باعث می‌شود، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست. توجه به گزینه (۳) باعث می‌شود، به آنچه در مقابل خداوند قرار دارد، توجه نخواهیم کرد. توجه به گزینه (۴) باعث می‌شود، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۴۴

با تکرار درست آنچه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم (علت) به تدریج چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم. (معلول)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: توجه به گزینه (۲) باعث می‌شود، به آنچه در مقابل خداوند قرار دارد، توجه نخواهیم کرد. توجه به گزینه (۴) باعث می‌شود، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۴۵

برای انجام نماز، لازم (واجب) است بدن و لباس ما پاک باشد و در صورتی که به یکی از نجاسات آلوده شده باید قبل از نماز پاک گردد.

روش مطالعه: برای پاسخ دادن به سؤالات احکام، باید عین عبارت‌های احکام و حکم فقهی صادر شده برای آنان را باید حفظ بود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۴۶

برای انجام نماز، لازم (واجب) است بدن و لباس ما پاک باشد و در صورتی که به یکی از نجاسات آلوده شده باید قبل از نماز پاک گردد. بنابراین، لازم (واجب) است هر مسلمانی نجاسات را بشناسد و راه پاک کردن اشیای نجس را بداند.

تعریف: واجب: عملی است که انجامش بر مکلف لازم است و ترک آن عذاب دارد. حرام: عملی است که ترک آن بر مکلف لازم است و انجامش عذاب دارد. مستحب: عملی است که انجامش بهتر است و پاداش دارد ولی ترک آن عذاب ندارد. مکروه: عملی است که ترک کردن آن بهتر است و پاداش دارد ولی انجامش عذاب ندارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۴۷

همه چیز پاک است، مگر ۱۱ چیز و آنچه در اثر برخورد با آنها نجس می‌شود. برخی از نجاسات عبارت‌اند از: ۱- خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد. ۲ و ۳- ادرار و مدفوع انسان و حیوان‌های حرام گوشتی که خون جهنده دارند. ۴- مردار انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد. ۵ و ۶- سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است. ۷- کافر (یعنی کسی که به خدای یگانه اعتقاد ندارد) ۸- شراب و هر مایع مستی‌آور، نجس است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) تعداد نجاسات را کمتر بیان کرده است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۴۸

الف- خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد. ب- ادرار و مدفوع انسان و حیوان‌های حرام گوشتی که خون جهنده دارند، نجس است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا علاوه بر انسان و حیوان‌های حرام گوشت، خون حیوانات حلال گوشتی که خون جهنده دارند، نیز نجس می‌باشد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا ادرار و مدفوع حیوانات حلال گوشتی که خون جهنده دارند، نجس نیست.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۴۹

الف- خون انسان و هر حیوانی (چه حلال و یا حرام گوشت) که خون جهنده دارد، نجس است. ب- ادرار و مدفوع حیوانات حلال گوشت نجس نیست و تنها ادرار و مدفوع حیوانات حرام گوشتی که خون جهنده دارند، نجس است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۵۰

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: برای پاسخ دادن به این تست، باید در هر گزینه، یک مورد که نجس نیست را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نموده تا به پاسخ صحیح برسیم. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا علاوه بر حیوانات حرام گوشت، مردار حیوانات حلال گوشت نیز نجس است. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا فقط کافر نجس است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۵۸

پیامبر اکرم (ص) در سخنی به ابوذر می‌فرماید: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این که فرد غیبت‌شده، او را ببخشد.»
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ با در نظر گرفتن کلمات کلیدی صورت سؤال به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۵۹

اگر نماز، ما را از گناه و زشتی باز ندارد، معلوم می‌شود که عیب و نقصی در نماز خواندن ما هست، باید جست‌وجو کنیم تا آن عیب را بیابیم و برطرف کنیم.
روش تست زدن ﴿ برای پاسخ دادن به این تست کاملاً حفظی، در صورت حفظ بودن متن کتاب و اطمینان از پاسخ صحیح به انتخاب گزینه صحیح اقدام کنید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۶۰

میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد هر قدر هدف بزرگ‌تر باشد، تقوای بیشتری می‌طلبد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۶۱

روان‌شناسان، کارهایی را برای تقویت اراده و تسلط بر خود پیشنهاد می‌کنند تا افراد بتوانند به موفقیت در برنامه‌هایی مانند درس، ورزش، کسب و کار و مانند آن برسند. خداوند، انسان را به عملی راهنمایی می‌کند که اگر آن را به درستی انجام دهد، چنان تسلطی بر خود پیدا می‌کند که می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد. این عمل، «روزه» است. روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ در گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در روزه، تسلط شخص بر خویش مطرح است نه تسلط بر دیگران.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۶۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ تقویت اراده و تسلط بر خود، از ثمرات روزه است، بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا روزه به رفع موانع درونی کمک می‌کند نه بیرونی.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۶۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح ﴿ «حجاب»، رعایت پوشش ظاهری از دیدگاه اسلام است و «عفاف» رعایت اصل اعتدال در برآوردن غرایز است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۶۴

روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است
توضیح ﴿ این سبک سؤال، در کنکورهای اخیر مرسوم نیست و بیشتر جنبه آموزشی دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۶۵

کسی که یک ماه از حجاب و پوشش خود به خوبی مراقبت کند، پس از یک ماه، به تسلطی بر خود می‌رسد که قبل از ماه رمضان آن تسلط را نداشته است و اگر هر سال یک ماه این عمل را تکرار کند، سال به سال باتقواتر می‌شود. کم کم به جایی می‌رسد که احساس می‌کند که هر کاری را که خداوند دستور داده است، می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ گزینه (۱)، نتیجه کار کسی است که چشم خود را از گناه حفظ کند؛ زبان خود را از دروغ و غیبت نگه دارد؛ گوش خود را از شنیدن بدی‌ها باز دارد. عبارت: «با عزت‌تر می‌شود» در گزینه (۲)، نتیجه مستقیم روزه و رعایت حجاب عفاف نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۵۱

الف- مردار انسان و هر حیوانی که خون چهنده دارد. ب- سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا علاوه بر انسان و حیوانات حرام گوشت، مردار حیوانات حلال گوشت نیز نجس است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا تنها سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۵۲

شراب و هر مایع مستی‌آور، نجس است. نوشیدن شراب، چه کم و چه زیاد حرام است و در زمره بزرگ‌ترین گناهان شمرده شده است.
تمرین تست‌زنی ﴿ برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، با مرور کردن پاسخ در ذهن خود به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۵۳

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آنها دوری کنید تا رستگار شوید. شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا دور سازد و از نماز باز دارد.»
روش مطالعه ﴿ یکی از مواردی که هنگام مطالعه آیات و روایات باید به آن توجه کرد، مخاطب آن آیه و روایت است. آیه مورد سؤال، خطاب به مؤمنان بیان شده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۵۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته طلایی ﴿ قرآن کریم تعبیر «پلید و از کارهای شیطانی» را در مورد چهار چیز به کار برده‌اند: «شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی» و دوری از آنها باعث رستگاری می‌شود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۵۵

شیطان از طریق دعوت به شراب و قمار سه هدف دارد: ۱- ایجاد دشمنی و کینه بین افراد ۲- دور کردن از یاد خدا ۳- بازداشتن از نماز

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۵۶

الف- در حدیثی از امام صادق (ع) آمده است: «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.» ب- همچنین پیامبر اکرم (ص) در سخنی به ابوذر می‌فرماید: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این که فرد غیبت‌شده، او را ببخشد.»
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا «تاراحت کردن پدر و مادر» و «غیبت کردن»، خاصیت نماز را از بین می‌برند نه اینکه نماز را باطل کنند. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا غیبت کردن سبب می‌شود تا چهل روز، نماز و روزه‌اش (نه فقط نمازش) قبول نمی‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۵۷

در حدیثی از امام صادق (ع) آمده است: «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۶۶

کسی که یک ماه بکوشد به دیگران ستم نکند و مردم را از خود نرنجاند، پس از یک ماه، به تسلطی بر خود می‌رسد که قبل از ماه رمضان آن تسلط را نداشته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، نتیجه یک ماه روزه گرفتن نمی‌تواند باشد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا هر کاری را که خداوند دستور داده است می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند، نه هر کاری را. گزینه (۳)، نتیجه توجه به بزرگی خداوند در هنگام گفتن تکبیر در نماز است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۶۷

در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون»، با استناد به عبارت قرآنی: «کما کتب علی الذین من قبلکم»، روزه منحصر به مسلمانان نبوده، بلکه در امت‌های پیشین نیز بوده است (تعمیم وجوب روزه بر موحدان). این آیه پیرامون مهم‌ترین فایده روزه یعنی، تقوا (لعلکم تتقون) به معنای حفاظت و نگهداری، سخن گفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به معنای منحصر بودن روزه برای مسلمانان است که مطابق توضیح بالا نادرست است. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۶۸

با بهره‌مندی از پیام آیه شریفه: «کما کتب علی الذین من قبلکم...»، که مسئله وجوب روزه بر مسلمانان را خاطر نشان می‌کند، دریافت می‌شود که روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است. (لعلکم تتقون) کسی که یک ماه روزه واقعی داشته باشد، پس از یک ماه، به تسلطی بر خود می‌رسد که قبل از ماه رمضان آن تسلط را نداشته است، و اگر هر سال یک ماه این عمل را تکرار کند، سال به سال باتقوات می‌شود. کم کم به جایی می‌رسد که احساس می‌کند که هر کاری را که خداوند دستور داده است، می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال از روزه و فلسفه آن سخن می‌گوید نه از نماز.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۶۹

الف- باتوجه به آیه شریفه: «و اقم الصلاة ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر و لذكر الله أكبر و الله يعلم ما تصنعون»، اولین اثر و فایده برپا داشتن نماز، دوری از فحشا و منکرات (تنهی عن الفحشاء و المنکر) است. همچنین ثمره برتر نماز همان یاد و ذکر (و لذكر الله أكبر) است.

ب- مطابق آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون»، مهم‌ترین فایده روزه، تقوا (لعلکم تتقون) به معنای حفاظت و نگهداری، است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا عبارت قرآنی: «لعلکم یرشدون»، نه فایده نماز است نه فایده روزه.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۷۰

رسول خدا(ص) می‌فرماید: «چه بسا روزه‌داری که جز گرسنگی و تشنگی چیزی نصیب او نمی‌شود». این حدیث، به این نکته اشاره می‌کند که روزه‌داری، فقط تحمل گرسنگی و تشنگی نیست. رسول خدا(ص) که آورنده حکم روزه است، خودش روزه حقیقی را مشخص کرده است و فرموده است که باید روزه را به گونه‌ای انجام دهیم که علاوه بر تحمل تشنگی و گرسنگی، صفت تقوا و خودنگهداری در مقابل گناه در ما پدید آید و اگر در ما هست، تقویت شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، نادرست است، زیرا «یاد دائمی خداوند»، از فواید نماز است نه روزه. گزینه‌های (۲) و (۳)، نادرست است، زیرا روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است نه صبر در برابر مصائب.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۷۱

نه چیز روزه را باطل می‌کند که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: خوردن و آشامیدن، دروغ بستن بر خدا و پیامبر و جانشینان پیامبر(علیهم السلام)، رساندن غبار غلیظ به حلق، فرو بردن تمام سر در آب، استمناء، باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، پس از حذف گزینه‌های (۲) و (۴) که قسمت اول آنها نادرست است، کافی است یک مورد که باطل کننده روزه نیست را در قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) پیدا کنیم و آن را حذف نماییم. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا خوردن و آشامیدن از روی عمد «نه از روی سهو یا فراموشی»، باطل کننده روزه است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۷۲

کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند یا اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم نکند، نمی‌تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و روزه‌اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع سؤال از احکام، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارت‌های کتاب (بدون استدلال)، به سؤال پاسخ داد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۷۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به سؤالات حفظی از احکام، باید با به یاد آوردن عین عبارت حکم، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۷۴

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۹۷۵

اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد، باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد.

توضیح { اگر کسی به علت عذری مانند بیماری و یا مسافرت کردن نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود، باید قضای روزه را بجا آورد، یعنی به ازای هر روزی که روزه نگرفته، یک روز را روزه بگیرد و این کار را باید تا قبل از رمضان آینده انجام دهد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۹۷۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح کفارة روزه { اگر کسی بدون داشتن عذر شرعی و عمداً روزه نگیرد، علاوه بر بجا آوردن قضای روزه (که یک روز است که ترک کرده)، کفارة روزه نیز بر او واجب می‌شود. کفارة روزه دو نوع است که به اختیار خود باید یکی از این دو مورد را انجام دهد: ۱- برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد. ۲- به شصت فقیر طعام بدهد، یعنی به هر فقیر یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها بدهد.

گزینه ۲ ۹۸۳ ☆☆☆☆

قسمت‌های «الف» و «ب» از شرایط مسافر شرعی نمی‌باشد. قسمت «ب» از شرایط مسافر شرعی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا چنین شخصی مسافر شرعی محسوب می‌شود و باید نمازش را شکسته بخواند و نباید روزه بگیرد. قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا کسی که می‌خواهد ده روز یا بیشتر در محلی که سفر کرده بماند، مسافر شرعی محسوب نمی‌شود و باید نمازش را کامل بخواند و روزه‌اش را هم بگیرد.

گزینه ۳ ۹۸۴ ☆☆☆☆

اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، الف- چنانچه آن مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام ندهد، باید آن روز را روزه بگیرد. ب- اگر مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام داده، روزه آن روز بر او واجب نیست.

روش تست زدن **﴿** در هنگام پاسخ دادن به این نوع سؤال از احکام، اگر حکم شرعی آن را نمی‌دانید، بهتر است از پاسخ دادن منصرف شوید.

گزینه ۱ ۹۸۵ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح **﴿** این حکم برای زمانی است که مسافر بخواهد ۱۰ روز یا بیشتر بماند. اگر قصد اقامت ۱۰ روز را نداشته باشد، این حکم اجرا نمی‌شود یعنی نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد.

گزینه ۳ ۹۸۶ ☆☆☆☆

الف- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد (یعنی به جایی برسد که دیوار شهر را نبیند) باید روزه خود را باطل کند. و اگر پیش از رسیدن به حد ترخص روزه‌اش را باطل کند، کفاره بر او واجب است. ب- اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، باید روزه خود را تمام کند. ج- اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند، برسد، نباید آن روز را روزه بگیرد.

تمرین تست‌زنی **﴿** برای پاسخ دادن به این تست، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم یا سوم به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۹۸۷ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۹۸۸ ☆☆☆☆

کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند یا اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم نکند، نمی‌تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل‌انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و روزه‌اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** مطابق توضیح بالا، حکم قسمت «ب» نادرست است. حکم قسمت «ج» نادرست است، زیرا چنین شخصی تا قبل از اذان صبح فرصت دارد که غسل نماید یا با تیمم روزه بگیرد نه تا اذان ظهر.

گزینه ۴ ۹۷۷ ☆☆☆☆

اگر کسی روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد، باید هم قضای آن را به‌جا آورد و هم «کفاره» بدهد؛ یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد (که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد) یا به شصت فقیر طعام بدهد. (به هر فقیر یک مُد) و این کار باید تا قبل از رمضان آینده انجام شود.

توضیح کفاره جمع **﴿** اگر روزه‌دار به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد و یا شراب بخورد؛ الف- کفاره جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. (برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد. و هم به شصت فقیر طعام بدهد، هر کدام یک مد) ب- البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد.

گزینه ۴ ۹۷۸ ☆☆☆☆

اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد. دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا هر دو مورد را باید انجام دهد نه یکی از آنها را. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ۹۷۹ ☆☆☆☆

الف- استفراغ روزه را باطل نمی‌کند، مگر اینکه عمدی باشد. ب- اگر روزه‌دار، سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه‌اش باطل نیست. ج- اگر روزه‌دار، چیزی را که لای دندان‌ش مانده، عمداً بخورد روزه‌اش باطل می‌شود. دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا زمانی کفاره جمع واجب می‌شود که روزه‌دار به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد و یا شراب بخورد.

گزینه ۲ ۹۸۰ ☆☆☆☆

اگر روزه‌دار، سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه‌اش باطل نیست. اگر روزه‌دار، چیزی را که لای دندان‌ش مانده، عمداً بخورد روزه‌اش باطل می‌شود.

گزینه ۱ ۹۸۱ ☆☆☆☆

مسافر شرعی، باید شرط‌های زیر را داشته باشد تا نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد: الف- رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد. ب- بخواهد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده، بماند. ج- برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** عبارت: «بخواهد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده بماند»، در گزینه (۳)، یعنی این شخص می‌خواهد بیشتر از ۱۰ روز در جایی که سفر کرده بماند. در این صورت چنین شخصی مسافر شرعی نمی‌باشد. بنابراین، نمازش کامل است و باید روزه بگیرد.

گزینه ۴ ۹۸۲ ☆☆☆☆

سومین شرط از شرط‌های سفر این است که برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد؛ مثلاً اگر به قصد ستم به مظلوم یا همکاری با یک ظالم در ظلم او سفر کند، باید روزه‌اش را بگیرد. اگر فرزند با نهی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده است، باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **﴿** گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) از شرایط سفر شرعی نمی‌باشد. یعنی در صورت تحقق هر یک از این شرایط، نمازش کامل است و باید روزه بگیرد.

گزینه ۲ ۹۸۹

الف- اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، وظیفه‌اش نسبت به روزه آن روز این است که باید روزه خود را تمام کند. ب- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد (یعنی به جایی برسد که دیوار شهر را نبیند) باید روزه خود را باطل کند. ج- اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند، برسد، نباید آن روز را روزه بگیرد.

تمرین تست‌زنی سعی کنید برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، از روش حذف گزینه استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۹۹۰

الف- اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد. ب- اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم، قدرتهای دیگر در نظرمان کوچک خواهند شد و به آنان توجه نخواهیم کرد. ج- اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ ۹۹۱

الف- اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد.

ج- یک مُدّ (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها دومین عبارت قسمت «ب»، معنای «عزت» است نه «تقوا». روزه مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است نه خواهش‌های دیگران.

گزینه ۴ ۹۹۲

ب- میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد.

ج- اگر تلاش کنیم روز به روز نماز را با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن انجام دهیم، به زودی تأثیر آن را خواهیم دید.

د- انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند؛ یعنی بر خودش مسلط است. و زمام و لجام نفس خود (نفس اماره) را در اختیار دارد. و نمی‌گذارد نفس (اماره) با سرکشی او را در دره‌های هولناک گناه بیندازد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا فایده دوم نماز (دوری از گناه) که با فایده روزه؛ یعنی تقوا ارتباط دارد. قسمت «ه» نادرست است، زیرا خداوند، انسان را به عملی راهنمایی می‌کند که اگر آن را به‌درستی انجام دهد، چنان تسلطی بر خود پیدا می‌کند که می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به‌سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد. این عمل، «روزه» است.

گزینه ۲ ۹۹۳

الف- توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال (لذکر الله - علت)، موجب می‌شود تا می‌شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند (= تنهی عن الفحشاء و المنکر). ب- اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست. ج- امام صادق (ع) می‌فرماید: «هر کس می‌خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی باز داشته است یا نه. به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود (تنهی عن الفحشاء و المنکر)، این نماز قبول شده است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر عبارت «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» را با توجه بگوییم، خود را در زمره کسانی که خدا بر آن‌ها خشم گرفته یا راه را گم کرده‌اند، قرار نخواهیم داد.

گزینه ۱ ۹۹۴

الف- خون انسان و هر حیوانی (حلال گوشت یا حرام گوشت) که خون جهنده دارد، نجس است. ب- ادرار و مدفوع انسان و حیوان‌های حرام گوشتی که خون جهنده دارند، نجس است. بنابراین، ادرار و مدفوع حیوانات حلال گوشت مانند گوسفند و گاو، نجس نیست. ج- مردار انسان و هر حیوانی (حلال گوشت یا حرام گوشت) که خون جهنده دارد، نجس است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۹۹۵

اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، نمازهایش در سفر شکسته است، ولی باید روزه‌اش را تا آخر روز ادامه دهد. البته این حالت در شرایطی است که سفرش حرام نباشد، کمتر از ده روز باشد و مسافت رفت او بیش از چهار فرسخ و مجموع مسافت رفت و برگشت او نیز بیش از هشت فرسخ باشد.

جمع‌بندی ۱- از وطن قبل از ظهر به سفر برود. = با رسیدن به حد ترخص، روزه‌اش را باز می‌کند.

۲- از وطن بعد از ظهر به سفر برود. = باید تا آخر آن روز، روزه‌اش را ادامه دهد.

۳- از سفر قبل از ظهر به وطن برگردد. = اگر در سفر، باطل‌کننده روزه را انجام داده، نمی‌تواند روزه بگیرد. ولی اگر در سفر، باطل‌کننده روزه را انجام نداده، باید روزه بگیرد.

۴- از سفر بعد از ظهر به وطن برگردد. = نمی‌تواند روزه بگیرد.

گزینه ۴ ۹۹۶

الف- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از ۴ فرسخ برود، باید تا حد ترخص روزه‌اش را نگه دارد و بعد از آن می‌تواند روزه خود را افطار کند.

ب- اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند برسد، نمی‌تواند در آن روز، روزه بگیرد. همچنین اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش برسد، اما در سفر روزه را باطل کرده باشد، نمی‌تواند روزه بگیرد. (درستی قسمت دوم همه گزینه‌ها)

اگر مسافری پیش از ظهر به وطن برسد و در حین سفر روزه را باطل نکرده باشد، باید در وطن روزه اش را بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۰۲

الف- خدای مهربان برای زندگی ما انسان‌ها برنامه‌ای تنظیم کرده که دربردارنده احکام و وظایف گوناگونی در ارتباط با خدا، خود، خانواده، جامعه و خلقت است. با عمل به این برنامه و احکام و دستورات آن، انسان می‌تواند در مسیر نزدیک شدن به خدا گام بردارد و به رستگاری در دنیا و آخرت برسد. ب- در آیه شریفه: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»، عبارت «عندالله»، به برترین هدف انسان که همان قرب و نزدیکی به خداوند است، اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) به اخلاص یعنی هدفی که انسان باید برای انجام کارهایش انتخاب کند، اشاره دارد. گزینه (۲)، به زندگی حقیقی در آخرت اشاره دارد. گزینه (۴)، فایده‌های انجام نماز را بیان می‌کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۰۳

اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این سؤال، یک سؤال ساده و حفظی از احکام است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) اگر عمدی باشد، کفاره جمع را به همراه ندارد و حکم آن، قضای روزه به اضافه انجام یکی از کفاره‌های روزه است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۰۴

کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند یا اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم نکند، نمی‌تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل‌انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و روزه‌اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { طرح سؤال از این مسئله، یکی از سؤالات پرتکرار در آزمون‌های کنکور است. برای پاسخ دادن به سؤالات احکام، تنها باید با در نظر گرفتن عبارت‌های کتاب، به حذف گزینه‌هایی که کلماتی متفاوت با آن حکم دارند، اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۰۵

الف- میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد. ب- خداوند، انسان را به عملی راهنمایی می‌کند که اگر آن را به درستی انجام دهد، چنان تسلطی بر خود پیدا می‌کند که می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به‌سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد. این عمل، «روزه» است. ج- آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» به این مفهوم اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست چون‌دار و مفهومیه. برای پاسخ دادن به اون باید به عبارت‌های درس تسلط داشت تا بتونی آیه مورد نظر سؤال رو درست تشخیص بدی. آیه گزینه (۱)، وعده خداوند به اهل کتاب در پایان تاریخ است. آیه گزینه (۳)، به دومین و چهارمین هدف‌های ازدواج، یعنی «انس با همسر» و «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، وعده خداوند به مؤمنان نیکوکار در پایان تاریخ است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۹۷

الف- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد، باید روزه خود را باطل کند. و اگر پیش از رسیدن به حد ترخص روزه‌اش را باطل کند، کفاره بر او واجب است.

ب- اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، باید روزه خود را تمام کند. ج- اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند، برسد، نباید آن روز را روزه بگیرد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، حتماً از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده نمایید. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا باید روزه خود را تمام کند نه اینکه می‌تواند یا انتخاب کند. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۹۹۸

الف- پیامبر اکرم (ص) به ابوذر فرمود: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این که فرد غیبت‌شده، او را ببخشد.»

ب- امام صادق (ع)؛ «هر کس می‌خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی باز داشته است یا نه. به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود، این نماز قبول شده است.»

ج- اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا حدیث پیامبر (ص) نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۹۹۹

اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند، برسد، وظیفه‌اش چیست؟ نباید آن روز را روزه بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در سایر گزینه‌ها، شخص باید روزه بگیرد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۰۰

الف- مهم‌ترین فایده روزه، تقوا است. ب- امیر مؤمنان علی (ع) می‌فرماید: «مَثَلُ انْصَانٍ هَآیَ بِي تَقْوَاهُ مَثَلُ سَوَارِكَارَانِي اسْتِ كِه سَوَارِ بَرِ اسْبَهَائِي چموش و سرکشی شده‌اند که لجام را پاره کرده و اختیار را از دست سوارکار گرفته‌اند؛ به بالا و پایین می‌پرند و عاقبت، سوارکار را در آتش می‌افکنند. اما مثل آدم‌های باتقوا، مثل سوارکارانی است که بر اسب‌های رام سوار شده‌اند و لجام اسب را در اختیار دارند و راه می‌پیمایند تا این که وارد بهشت شوند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، سراتجام متقین را بیان نمی‌کند. گزینه‌های (۳) و (۴)، در مورد افراد بدون تقوا می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۰۱

آیات شریفه: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آنها دوری کنید تا رستگار شوید. شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا دور سازد و از نماز باز دارد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن آیه بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا شیطان بر انسان سلطه ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۰۶

خداوند در قرآن درباره این عمل ناروا (نوشیدن شراب) می‌فرماید: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آنها دوری کنید تا رستگار شوید. شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا دور سازد و از نماز باز دارد.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست دشوار با گزینه‌های مشابه است. برای پاسخ دادن به آن، باید عین عبارات‌های آیه را به ذهن خود بسپارید تا گرفتار دام‌های آموزشی آن نشوید. با توجه به ترجمه آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۰۷

اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد، باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ برای پاسخ دادن به تست‌های مربوط به احکام، باید به دنبال عین عبارات‌های آن حکم در گزینه‌ها باشیم؛ زیرا تغییر هر یک از عبارات‌های آن حکم، مفهوم آن حکم را تغییر می‌دهد. با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۰۸

الف- اولین شرط سفر برای مسافری که باید نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد این است که رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد. ب- با توجه به اینکه مجموع رفت و برگشت مسافر مورد سؤال، کمتر از میزان مشخص شده است، پس این شخص مسافر شرعی نیست، یعنی فرد مورد نظر باید نمازش را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و استنباطی و دشوار است. قبل از انتخاب گزینه صحیح، باید تحلیل بالا را انجام داد و براساس آن، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۲) نادرست است، زیرا این فرد باید روزه بگیرد. حکم گزینه (۳)، برعکس بیان شده است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا با توجه به توضیح بالا، اولین شرط مسافر شرعی را ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۰۹

انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند؛ یعنی بر خودش مسلط است. و زمام و لجام نفس خود (نفس اماره) را در اختیار دارد. و نمی‌گذارد نفس (اماره) با سرکشی او را در دره‌های هولناک گناه بیندازد. انسان باتقوا، می‌کوشد روزه‌روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی نگه دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید با اندکی تأمل و حوصله، گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا به گزینه صحیح رسید. گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا معنای ظاهری این جمله‌ها مورد نظر نمی‌باشد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا انسان‌های باتقوا بر خودش مسلط هستند نه اینکه به خودشان مطمئن هستند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۱۰

الف- انسان روزه‌دار پس از یک ماه، به تسلطی بر خود می‌رسد که قبل از ماه رمضان آن تسلط را نداشته است و اگر هر سال یک ماه این عمل را تکرار کند، سال به سال باتقواتر می‌شود. کم کم به جایی می‌رسد که احساس می‌کند که هر کاری را که خداوند دستور داده است، می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند. ب- آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون»، به بیان علت و فلسفه بجا آوردن روزه اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، ارتباط متن درس و آیه را بیان می‌کند که باید مورد توجه دانش‌آموزان عزیز باشد. آیه گزینه (۱)، ثمره و نتیجه عزت نفس را بیان می‌کند. آیه گزینه (۲)، وعده خداوند به اهل کتاب در پایان تاریخ است. آیه گزینه (۴)، تکلیف مؤمنان را در عصر غیبت کامل برای پاسخ‌گویی به مسائل جدید بیان می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۱۱

کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند یا اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم نکند، نمی‌تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل‌انگاری کند (یک کار عمدی است نه سهوی و از روی فراموشی) و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و روزه‌اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، برای کسانی که برای اولین بار با آن مواجه شده‌اند و در زمانی اندک باید به آن پاسخ دهند، سؤالی مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید با به یاد آوردن متن کتاب، با تأمل گزینه‌های نادرست را حذف نمایند تا به پاسخ صحیح برسند. با توجه به متن حکم، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۱۲

الف- خداوند در آیه ۹۰ از سوره مائده می‌فرماید: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آنها دوری کنید تا رستگار شوید.» ب- از همراه آمدن این گناهان مفهومی می‌گردد که شرابخواری از گناهان بزرگ و مانند عمل بت‌پرستی است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، ترکیبی از یک تست حفظی و کاملاً مفهومی و دشوار است. توجه به شماره آیه، در این تست خیلی مهم است. توجه به این نکته که در این آیه، چند مورد از محرمات الهی ذکر شده مورد توجه طراح سؤال بوده ولی خوشبختانه، عددی که در گزینه مقابل آن آمده، نزدیک به عدد صحیح نبوده و گزینه انتخاب آن خیلی دشوار می‌شد. برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید به شماره آیاتی که در بخش تدبر آمده است، توجه کرد و متن آیات را حفظ نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با توجه به متن آیه، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۱۳

اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد (یعنی به جایی برسد که دیوار شهر را نبیند) باید روزه خود را باطل کند. ب- اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، باید روزه خود را تمام کند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و حفظی از بخش احکام این درس است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، چرا که اگر پیش از رسیدن به حد ترخص، روزه خود را باطل کند، قضا و کفاره آن روز بر او واجب می‌شود. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا باید روزه خود را تمام کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۱۹

اگر فردی از شهر خود بیشتر از ۴ فرسخ شرعی به شهر «الف» سفر کند و یک هفته در آنجا بماند، چون مسافرت او کمتر از ۱۰ روز است، در این مدت نماز او شکسته است و روزه نمی‌گیرد. و اگر او بخواهد پس از آن ۴ فرسخ دیگر برود و دو هفته در شهر «ب» بماند. چون بیشتر از قصد اقامت بیشتر از ۱۰ دارد، در این شهر باید نماز خود را کامل بخواند و روزه بگیرد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن باید گزینه‌ها را تجزیه و تحلیل کرد. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۲۰

الف- اگر کسی روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد، هم قضای آن را به‌جا آورد و هم «کفاره» بدهد؛ و این کار باید تا قبل از رمضان آینده انجام شود. ب- کفاره روزه برای شخصی که عمداً روزه نگرفته دو نوع است که به اختیار خود باید یکی از این دو مورد را انجام دهد: ۱- برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد. ۲- به شصت فقیر طعام بدهد، یعنی به هر فقیر یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها بدهد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و متوسط رو به دشوار است. برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست، باید متن درس را به دقت فراگرفت و پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) در مورد کسی است که با عذر شرعی روزه نگرفته است و قضای آن را تا قبل از رمضان آینده بجا نیاورده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۲۱

اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، الف- چنانچه آن مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام ندهد، باید آن روز را روزه بگیرد. ب- اگر مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام داده، روزه آن روز بر او واجب نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا مشخص نکرده که پس از اذان صبح روزه خود را باطل کرده است یا قبل از آن. گزینه (۲) نادرست است، زیرا در صورتی می‌تواند روزه بگیرد که روزه خود را باطل نکرده باشد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا در صورتی نمی‌تواند روزه بگیرد که پیش از ظهر روزه خود را باطل کرده باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۲۲

کسی که نیت روزه کرده و می‌خواهد به سفر برود، در صورتی می‌تواند روزه خود را کامل بگیرد و نماز خود را کامل بخواند که قصد اقامت ۱۰ روزه و بیشتر داشته باشد یا شرایط سفر شرعی را نداشته باشد. به طور مثال، زمان اذان ظهر در وطنش بوده و سفرش کمتر از هشت فرسخ باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا مشخص نشده که سفر او بیشتر از ۸ فرسخ است یا کمتر از آن. گزینه (۲) نادرست است، زیرا در صورتی که پیش از ظهر مسافرت کند و به حد ترخص برسد می‌تواند روزه خود را باطل کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۲۳

سومین شرط از شرط‌های سفر این است که برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد؛ مثلاً اگر به قصد ستم به مظلوم یا همکاری با یک ظالم در ظلم او سفر کند، باید روزه‌اش را بگیرد. اگر فرزند با نهدی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده است، باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این نوع سؤال از احکام، با در نظر گرفتن متن حکم، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۱۴

الف- در آیه شریفه: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَهَيِّئُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، به ترتیب، این دو فایده برای نماز ذکر شده است: ۱- «تهیی عن الفحشاء والمنکر» ۲- «و لذكر الله أكبر» که فایده دوم برتر است. ب- با تکرار درست آنچه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم به تدریج چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۱۵

اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد، باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملاً حفظی از احکام است. پاسخ دادن به این نوع تست، با به بیاد آوردن متن درس و حذف گزینه‌های نادرست به سادگی امکان‌پذیر است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا اگر کسی بدون عذری و عمداً روزه نگیرد، باید هم قضای آن را به‌جا آورد و هم «کفاره» بدهد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در صورت برطرف شدن عذر او تا رمضان آینده، این حکم به او تعلق می‌گیرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۱۶

مسافر شرعی، باید شرط‌های زیر را داشته باشد تا نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد: الف- رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد. ب- بخواهد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده، بماند. ج- برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. درک منظور صورت سؤال نقش مهمی در تشخیص گزینه صحیح دارد. صورت سؤال بیانگر این منظور است که در کدام گزینه زیر، شخص مسافر از نظر شرعی مسافر نیست و باید نمازش را تمام بخواند. اولین شرط از شرایط سفر شرعی این است که باید مسافت رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ باشد که در گزینه (۱)، این شرط رعایت نشده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۱۷

روزه‌دار، نباید غبار غلیظ و دود سیگار و تنباکو و مانند آنها را به حلقش برساند. اگر در ماه رمضان با آگاهی و اراده، غبار غلیظ را به حلقش برساند، باید هم قضای روزه را به‌جا آورد و هم کفاره بدهد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی از این درس است. این حکم در کتاب درسی نیامده است و دانش‌آموز باید با توجه به سایر احکام گزینه صحیح را تشخیص دهد. گزینه (۲)، نادرست است، زیرا کفاره جمع زمانی واجب می‌شود که روزه‌دار روزه خود را با عمل حرامی باطل کند. در گزینه (۳)، بجا آوردن قضای روزه نیامده است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا از بین ۶۰ روز روزه و به ۶۰ فقیر طعام دادن، باید یکی از این دو را انتخاب کند نه هر دو مورد را.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۱۸

اگر کسی بدون داشتن عذر شرعی و عمداً روزه نگیرد، علاوه بر بجا آوردن قضای روزه (که یک روز است که ترک کرده)، کفاره روزه نیز بر او واجب می‌شود. کفاره روزه دو نوع است که به اختیار خود باید یکی از این دو مورد را انجام دهد: ۱- برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد. ۲- به شصت فقیر طعام بدهد، یعنی به هر فقیر یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها بدهد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. با اندکی دقت و حذف گزینه‌های نادرست، انتخاب گزینه صحیح کار دشواری نیست. گزینه (۲)، نادرست است، زیرا کفاره جمع زمانی واجب می‌شود که روزه‌دار روزه خود را با عمل حرامی باطل کند. در گزینه (۳)، بجا آوردن کفاره روزه نیامده است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا از بین ۶۰ روز روزه و به ۶۰ فقیر طعام دادن، باید یکی از این دو را انتخاب کند نه هر دو مورد را.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۲۴

اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، الف- چنانچه آن مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده، باید آن روز را روزه بگیرد. ب- اگر مسافر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام داده، روزه آن روز بر او واجب نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) نادرست است، زیرا شرط بجا آوردن قضای آن روز این است که پیش از رسیدن به وطنش روزه‌اش را باطل کرده باشد. گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا برای کسی که قصد اقامت ۱۰ روزه داشته باشد، در صورتی که پیش از ظهر برسد، نمازش کامل است و نه شکسته و تنها در صورتی که پیش از رسیدن به آنجا روزه‌اش را باطل کرده باشد، نباید روزه بگیرد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۲۵

الف- اگر شخص روزه دار روزه خود را با کار حلالی مانند آب خوردن باطل کند، قضای آن روز و کفاره روزه بر او واجب است، یعنی به اختیار خود باید یکی از این دو مورد را انجام دهد: ۱- برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد. ۲- به شصت فقیر طعام بدهد، یعنی به هر فقیر یک مُد (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها بدهد. ب- ولی اگر روزه خود را با عمل حرامی مانند خاک خوردن باطل کند، کفاره جمع بر او واجب است، یعنی هر دو کفاره را با هم انجام دهد و در صورتی که نتوانست، هر کدام را که می‌تواند انجام دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۲۶

اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواد به پیش از چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد (یعنی به جایی برسد که دیوار شهر را نبیند) باید روزه خود را باطل کند. و اگر پیش از رسیدن به حد ترخص روزه‌اش را باطل کند، کفاره بر او واجب است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۲۷

در آیه شریفه: «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»، فایده اصلی روزه، تقوا (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) به معنای حفاظت و نگهداری معرفی شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، به حدود و فلسفه حجاب اشاره دارد. گزینه (۳)، به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره دارد. گزینه (۴)، به موضوع محبت الهی اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۲۸

اگر کسی به شهری برود که راه رفت آن بیش از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) باشد، نماز و روزه او بستگی به برگشت او دارد، یعنی برگشت او نباید کمتر از ۴ فرسخ باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) نادرست است، زیرا در صورت سؤال مشخص نشده که قصد اقامت دارد یا ندارد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اگر کمتر از ۱۰ روز (نه دو روز) بماند نمازش شکسته است و نمی‌تواند روزه بگیرد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر مجموع مسافت رفت و برگشت او ۸ فرسخ (نه ۴ فرسخ) باشد، نمازش شکسته است و نمی‌تواند روزه بگیرد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۲۹

اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم، به آنچه در مقابل خداوند قرار دارد، توجه نخواهیم کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا با تکرار درست آنچه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم به تدریج چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۳۰

سومین شرط از شرط‌های سفر این است که برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد؛ مثلاً اگر به قصد ستم به مظلوم یا همکاری با یک ظالم در ظلم او سفر کند، باید روزه‌اش را بگیرد. اگر فرزند با نهی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده است، باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۳۱

الف- امیر مؤمنان علی(ع) می‌فرماید: «مَثَلُ انْسَانِ هَايَ بِي تَقْوَاهُ مَثَلُ سَوَارِكَارَانِي است که سوار بر اسب‌های چموش و سرکنشی شده‌اند که لجام را پاره کرده و اختیار را از دست سوارکار گرفته‌اند؛ به بالا و پایین می‌پرند و عاقبت، سوارکار را در آتش می‌افکنند. اما مثل آدم‌های باتقوا، مَثَلُ سَوَارِكَارَانِي است که بر اسب‌های رام سوار شده‌اند و لجام اسب را در اختیار دارند و راه می‌پیمایند تا این که وارد بهشت شوند.»

ب- منظور از الهام فجور و تقوا در آیه شریفه: «و نفس و ما سواها فآلهمها فجورها و تقواها» این است که انسان‌ها بدون اینکه از کسی یاد بگیرند خوبی را دوست دارند و از بدی‌ها بیزارند.

نکته طلایی { شکل اولیه تقوا در انسان‌ها همان گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها (فآلهمها فجورها و تقواها) می‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۳۲

مسافر شرعی، باید شرط‌های زیر را داشته باشد تا نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد: الف- رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد. ب- بخواد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده، بماند. ج- برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در گزینه (۱)، اگر فعل جمله مثبت آمده باشد، در این صورت شخص مورد نظر مسافر شرعی نمی‌باشد، یعنی در این صورت نمازش کامل است و باید روزه بگیرد. در صورت تحقق گزینه (۲) و (۳)، شخص مورد نظر مسافر شرعی است، یعنی نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد. .

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۳۳

اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده، عمداً فرو ببرد روزه‌اش است و باید قضای آن را به جا آورد و کفاره هم بدهد.

توضیح { اگر باطل شدن روزه به با کارهایی مانند خوردن و آشامیدن و ... به صورت سهوی باشد، فقط باید قضای آن را بجا آورد ولی اگر به صورت عمدی باشد، باید قضای آن را به جا آورد و کفاره هم بدهد.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۱۰۳۴

امام صادق(ع): «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، سخن پیامبر اسلام(ص) است نه سخن امام صادق(ع)!

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۱۰۳۵

الف- روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است.
ب- آیه شریفه: «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»، مهم‌ترین فایده روزه را تقویت تقوا معرفی می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴)، نادرست است.

درس یازدهم: فضیلت آراستگی

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۶۰	۷	۷
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۴	۲	۳

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۳۶

هرگاه دنبال آرامشی فراگیرم، در طبیعت خداوند گام می‌گذارم و دل به نغمه‌های خوش‌آهنگ آن می‌سپارم تا پایانی باشد بر ناخوشایندی و خستگی‌های زندگی روزمره و امیدی برای آغازی دوباره و پرتلاش و هیجان‌انگیز.

روش مطالعه این درس این درس، یک درس کم حجم و با سطح دشواری متوسط از دین و زندگی سال دهم است. با چند با روحانی، به آسانی می‌توانید بر مفاهیم این درس تسلط پیدا کامل کنید. در هنگام مطالعه این درس، بهتر است به مفاهیم احادیث، موضوعات آنها و همچنین ارتباط و تناسب معنایی آنها با یکدیگر توجه بیشتری شود. اصطلاحات و تعاریف این درس را در برگه‌ای نوشته و تکرار کنید.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۳۷

با توجه به مفاهیم درس توجه به آراستگی و مقبولیت در حد اعتدال در هنگام حضور در اجتماع می‌تواند چون برگ‌های بهاری پر طراوت، چون کوه استوار و مانند رود پویا باشد و آرامش و امنیت را برای دیگران به ارمغان آورد.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست، که صورت سؤال آن گنگ و نامفهوم است و منظور طراح سؤال مشخص نیست، بهتر است ابتدا گزینه‌هایی که از نظر علمی غلط است را حذف نماییم و از بین گزینه یا گزینه‌های باقی مانده، پاسخ صحیح را تشخیص دهیم. گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا عفاف به معنای دور ماندن گوهر وجودی از نگاه نااهلان است. گزینه (۲) نادرست است، زیرا به دست آوردن مقبولیت از راه جلب شکوفاکردن استعدادها پسندیده است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا عفاف به معنای توجه در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازهای انسان است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۳۸

آراستگی به معنای «بهتر کردن وضع ظاهری و باطنی و زیبا نمودن این دو» است انسان به طور طبیعی به آراستگی علاقه دارد و می‌کوشد تا هم درون خود را آراسته کند و هم با ظاهری آراسته در جامعه حضور یابد. دیگران نیز کار او را تحسین می‌کنند و هم‌نشینی با او را دوست دارند و از بودن با او لذت می‌برند.

توضیح گرایش انسان به آراستگی، به صورت فطری و درونی و ناآموخته است.

قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، یک تعریف ناقص از آراستگی است و از زیبایی درونی سخن نگفته است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا گرایش انسان به آراستگی، به صورت ناآموخته و غیر اکتسابی است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۳۹

آراستگی بر دو نوع است: ۱- آراستگی باطنی که نتیجه برخورداری روح انسان از صفات زیبایی همچون ادب، حسن خلق، سخاوت، مهربانی و ... است ۲- آراستگی ظاهری که نتیجه مرتب بودن وضع ظاهر و توجه به نظافت و زیبایی آن است.

نکته طلایی آراستگی باطنی، نتیجه گرایش فطری انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۰

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح گرایش انسان به آراستگی در همه انسان‌ها به صورت طبیعی است ولی شکوفا کردن این گرایش به دست خود انسان، به صورت اختیاری است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۱

انسان به طور طبیعی به آراستگی علاقه دارد و می‌کوشد تا هم درون خود را آراسته کند و هم با ظاهری آراسته در جامعه حضور یابد. دیگران نیز کار او را تحسین می‌کنند و هم‌نشینی با او را دوست دارند و از بودن با او لذت می‌برند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، نادرست است، زیرا تلاش انسان برای آراسته بودن به صورت اختیاری است نه به صورت غیر ارادی و جبری. قسمت دوم گزینه (۳) با توجه به توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح تلاش برای آراستگی باطنی، یک هدف اصلی است و با توجه به این مصراع زیبای مولوی: «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست»، تحقق آن، به برآورده شدن هدف‌های فرعی (آراستگی ظاهری) هم می‌انجامد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۳

پیشوایان ما هم در آراستگی باطنی خود تلاش می‌کردند، یعنی آراسته به زیبایی‌های اخلاقی بودند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند و مؤمنان را نیز به رعایت آن دعوت می‌کردند و آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند.

نکته طلایی مطابق روایات، آراستگی (ظاهری و باطنی)، از نشانه‌های ایمان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا در آن از زیبایی ظاهری سخن نگفته است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۵

هنگامی که کسی در خانه پیامبر را می‌زد و قصد ملاقات با ایشان را داشت، آن حضرت ابتدا به آینه نگاه می‌کرد و موهای خود را شانه می‌زد و لباس خود را مرتب‌تر می‌کرد؛ و می‌فرمود: «خدای تعالی دوست دارد وقتی بنده‌اش به سوی دوستان خود می‌رود، آماده و آراسته باشد.» پیامبر همواره خود را معطر می‌کرد و سپس در جمع حاضر می‌شد یا به نماز می‌ایستاد.

توضیح این فرمایش رسول گرامی اسلام (ص)، علاوه بر دلالت بر آراستگی باطنی، بیشتر ضرورت توجه به آراستگی ظاهری را بیان می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۶

پیامبر همواره خود را معطر می‌کرد و سپس در جمع حاضر می‌شد یا به نماز می‌ایستاد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۴۷

روزی یکی از مدعیان زهد و پرهیز از دنیا، امام صادق (ع) را دید که لباس زیبایی پوشیده است. وی به امام گفت: جد شما این گونه لباس‌ها را نمی‌پوشید. امام (ع) فرمود: «در آن زمان مردم در سختی بودند، اما امروز ما در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند.»

تمرین تست‌زنی بهترین روش برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این نوع تست، حذف گزینه‌های نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۵۵

آراستگی، اختصاص به زمان حضور در اجتماعات و معاشرت‌ها ندارد؛ بلکه شامل زمان حضور در خانواده، و از آن مهم‌تر، زمان عبادت نیز می‌شود.

نکته طلایی رعایت آراستگی ظاهری از دیدگاه پیشوایان اسلام، به‌ترتیب، در این موارد از اهمیت بیشتری برخوردار است: ۱- زمان عبادت ۲- حضور در خانواده ۳- حضور در اجتماعات و معاشرت‌ها

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۵۶

از توصیه‌های مهم پیشوایان ما هنگام عبادت استفاده از عطر، شانه زدن موها، پوشیدن لباس روشن و تمیز و پاک بودن تمامی بدن است.

نکته طلایی این توصیه‌های عمومی پیشوایان دینی ما، توجه هر یک از ما مسلمانان را به آراستگی ظاهری جلب می‌کند. برای پاسخ دادن به این تست، باید با حوصله، در هر گزینه یک مورد اشتباه را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نمایید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۵۷

تکرار دائمی نماز در شبانه‌روز، این آراستگی و پاکی را در طول روز حفظ می‌کند و زندگی را پاک و باصفا می‌سازد.

نکته طلایی «حفظ آراستگی و پاکی در طول روز» و «پاک و باصفا شدن زندگی»، از ثمرات تأثیر نماز بر آراستگی است. برآوردن نیازها در حد اعتدال، در گزینه‌های (۱) و (۲) نتیجه عفاف است نه آراستگی. حفظ زیبایی ظاهری در گزینه (۴) از ثمرات تکرار دائمی نماز در شبانه‌روز نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۵۸

یکی از نیازهای انسان، نیاز به مقبولیت در جمع خانواده، همسالان و جامعه است. ما دوست داریم دیگران ما را فرد مفید و شایسته‌ای بدانند و تحسین کنند. این نیاز، در دوره جوانی و نوجوانی نمود بیشتری دارد و سبب می‌شود که نوجوان و جوان بیشتر به خود بپردازد و توانایی‌ها و استعدادها را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد.

نکته طلایی «نیاز به مقبولیت»، همانند گرایش انسان به آراستگی، به صورت فطری و خدادادی است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۵۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی محرکی برای شکوفایی استعدادها در دوره جوانی و نوجوانی، نیاز به مقبولیت است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۶۰

جوانی که با نشان دادن استعداد خود در یک رشته ورزشی یا خلق اثر هنری یا کار مؤثر در کارگاه صنعتی، تحسین دیگران را برانگیزد، سعی دارد که پاسخ درستی به نیاز مقبولیت خود بدهد. به غیر از این افراد، هر کس در جامعه تلاش می‌کند در هر جایگاهی که قرار دارد، برای خود مقبولیت کسب کند. البته اندک افرادی نیز وجود دارند که به این نیاز طبیعی، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس‌های نامناسب یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

روش تست زدن اولین گام برای تست زدن، درک منظور صورت سؤال است. برای دانش‌آموزانی که بر متن کتاب دهم، یازدهم و دوازدهم مسلط هستند، با دیدن صورت سؤال تشخیص می‌دهند که این سؤال از چه درسی و مربوط به چه موضوعی است. این امر، کمک زیادی به انتخاب سریع پاسخ صحیح می‌نماید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۴۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی نوع لباس پیشوایان ما، متناسب با شرایط عمومی مردم و سطح زندگی آنها بوده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۴۹

امام صادق (ع) می‌فرماید: «خداوند آراستگی و زیبایی را دوست دارد و از نپرداختن به خود، و خود را ژولیده نشان دادن، بدش می‌آید.»

توضیح این فرمایش امام صادق (ع)، علاوه بر دلالت بر آراستگی باطنی، بیشتر ضرورت توجه به آراستگی ظاهری را بیان می‌کند. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، سخن رسول گرامی اسلام (ص) است نه امام صادق (ع). قسمت دوم گزینه (۴)، از مواردی که مورد بیزاری خداوند است نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۵۰

امام صادق (ع) می‌فرمود: «دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.»

توضیح این حدیث، بیانگر توجه پیشوایان ما به آراستگی باطنی (یعنی آراسته بودن به زیبایی‌های اخلاقی) و هم به آراستگی ظاهری می‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۵۱

پیامبر (ص) به مردان می‌فرمود: «سبیل و موهای بینی خود را کوتاه کنید و به خودتان برسید؛ زیرا این کار بر زیبایی شما می‌افزاید.» پیامبر با وجود آنکه مردان را به کوتاه کردن ناخن سفارش می‌کرد اما به زنان توصیه می‌کرد: «ناخن‌های خود را مقداری بلند بگذارند چون برای آنان زیباتر است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول تمام گزینه‌ها درست است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲)، یک سفارش عام است نه خاص. قسمت دوم گزینه (۳)، سفارش خاص به مردان است نه زنان.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۵۲

سفارش خاص رسول گرامی اسلام (ص) به مردان و دلیل این توصیه در این کلام ایشان: «سبیل و موهای بینی خود را کوتاه کنید و به خودتان برسید؛ زیرا این کار بر زیبایی شما می‌افزاید.» آمده است.

توضیح این حدیث، اهمیت توجه به آراستگی ظاهری را از دیدگاه پیشوایان دینی ما بیان می‌کند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۵۳

سفارش خاص رسول گرامی اسلام (ص) به زنان و دلیل این توصیه در این کلام ایشان: «ناخن‌های خود را مقداری بلند بگذارند چون برای آنان زیباتر است.» آمده است.

توضیح سیره و حدیث پیامبر اسلام (ص) و سه حدیث امام صادق (ع) که قبل از این دو حدیث آمده، سفارش‌های عمومی پیشوایان دینی ما به مردان و زنان در مورد آراستگی بود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۵۴

شیوه رسول خدا (ص) و پیشوایان دیگر ما سبب شد که مسلمانان در اندک مدتی به آراسته‌ترین و پاکیزه‌ترین ملت‌ها تبدیل شوند و الگو و سرمشق ملت‌های دیگر قرار گیرند.

نکته طلایی این شیوه زندگی مسلمانان، بیانگر میزان توجه آنان به معیار علم و دانش در دوره شکوفایی مدن اسلامی است. (درس ۹ دوازدهم)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۶۱

عفاف حالتی (درونی) در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳) نادرست است، زیرا کشف و شکوفا کردن استعدادها مربوط به نیاز به مقبولیت است نه عفاف.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۶۲

عفاف حالتی (درونی) در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود؛ یعنی در برآورده کردن هریک از علایق و نیازهای درونی به گونه‌ای عمل نمی‌کند که یا به طور کامل غرق در آن شود و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن را کنار گذارد و به کوتاهی و تفریط دچار شود؛ بلکه در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازها توجه دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت گزینه (۱)، تعریف آراستگی است. عبارت گزینه (۲)، مفهوم تقوا است. عبارت گزینه (۳)، تعریف مقبولیت است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۶۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { عفاف، نیروی بازدارنده از افراط و تفریط و حرکت در مسیر اعتدال است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۶۴

الف- نیروی عفاف در برآورده کردن هریک از علایق و نیازهای درونی به گونه‌ای عمل نمی‌کند که یا به طور کامل غرق در آن شود و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن را کنار گذارد و به کوتاهی و تفریط دچار شود؛ بلکه در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازها توجه دارد. ب- بر این اساس، این نیروی درونی از کنار گذاشتن امور غریزی و حیوانی برای باقی ماندن در مسیر اعتدال جلوگیری می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها مفاهیم عفاف است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۶۵

یکی از جلوه‌های عفاف، مربوط به آراستگی و مقبولیت است. برخی انسان‌ها در آراستگی و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروی می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند.

مقایسه { آراستگی: «بهتر کردن وضع ظاهری و باطنی و زیبا نمودن این دو» مقبولیت: «ما دوست داریم دیگران ما را فرد مفید و شایسته‌ای بدانند و تحسین کنند.» عفاف: «نیروی بازدارنده از افراط و تفریط است.»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۶۶

برخی انسان‌ها در آراستگی و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروی می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند. قرآن کریم این حالت را «تبرج» می‌نامد و آن را کاری جاهلانه می‌شمرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا «تبرج»، افراط در آراسته کردن است نه افراط در ابراز وجود و مقبولیت. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا قرآن کریم «تبرج» را کاری جاهلانه می‌شمرد نه مشرکانه.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۶۷

همان دینی که ما را به آراستگی توصیه می‌کند، از خودنمایی و افراط در آراستگی (تبرج) پرهیز می‌دهد، زیرا زیاده‌روی در آراستگی (تبرج) و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی (= قرب الهی) و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا «تبرج» باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی می‌شود نه غفلت از وظایف اصلی زندگی. گزینه (۲)، نتیجه عرضه نابه‌جای زیبایی است. گزینه (۴)، پاسخ نادرست دادن به نیاز مقبولیت است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۶۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح { «زیاده‌روی در آراستگی» یا «تبرج» و «خودنمایی» دو نتیجه به همراه دارد: ۱- غفلت انسان از هدف اصلی زندگی ۲- مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۶۹

انسان عقیف، چه مرد و چه زن، خود را کنترل می‌کند و آراستگی خود را در حد متعادل نگه می‌دارد و به «تبرج» دچار نمی‌شود

توضیح { عفاف، عامل حفظ اعتدال در برآوردن همه نیازهای انسان است، بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا در صورت سؤال از آراستگی سخن گفته پس عفاف، انسان را از «تبرج» و «خودنمایی» باز می‌دارد نه از هوسرانی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۷۰

یک انسان عقیف، از مقبولیت نزد همسالان و جامعه گریزان نیست؛ اما خود را با ارزش‌تر از آن می‌داند که بخواهد این مقبولیت را از راه جلب توجه ظاهری به دست بیاورد و خود را در حد ابزاری برای هوسرانی دیگران پایین آورد.

نکته طلایی { یکی از مهم‌ترین تفاوت‌های آراستگی و خودنمایی این است که کوچکی نفس در خودنمایی و سلامت نفس در آراستگی است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۷۱

انسان عقیف، حیا می‌کند که برخی افراد به خاطر اموری سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بکشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت‌جویی نگاه کنند. او در وجود خود، استعداد و ارزش‌های برتر و والاتری می‌یابد (ارزش‌های اکتسابی) که می‌تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد.

توضیح { از دیدگاه انسان عقیف، جلب تحسین و احترام واقعی دیگران از طریق شکوفا کردن استعداد و ارزش‌های برتر وجودی خودش است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۷۲

انسانی که عقیف نباشد سعی می‌کند که مقبولیت را از راه جلب توجه ظاهری به دست آورد و خود را در حد ابزاری برای هوسرانی دیگران پایین می‌آورد.

سؤال { کسب مقبولیت از راه جلب توجه ظاهری چه نتیجه‌ای دارد؟

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۷۳

انسان عقیف، زیبایی ظاهری خود را وسیله خودنمایی و جلب توجه دیگران قرار نمی‌دهد و اجازه نمی‌دهد که به شخصیت انسانی او اهانت شود. او حیا می‌کند که برخی افراد به خاطر اموری سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بکشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت‌جویی نگاه کنند. او در وجود خود، استعداد و ارزش‌های برتر و والاتری می‌یابد که می‌تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۸۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش مطالعه > برای پاسخ دادن به این تست، باید متن کتاب را حفظ بود و استفاده از استدلال در این نوع سوالات حفظی، راه مطمئنی برای انتخاب گزینه صحیح نیست.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۸۲

دریافت هر نعمتی از جانب خدا، مسئولیتی را نیز به همراه می‌آورد؛ اگر کسی به نعمت علم زینده شد، نباید علمش را ابزار دست قدرتمندان ستم پیشه کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا عرضه نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، «عفت» و «حیا» را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۸۳

نعمت زیبایی نباید در خدمت هوس‌رانا قرار گیرد، زیرا عرضه نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، «عفت» و «حیا» را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا دریافت هر نعمتی از جانب خدا، مسئولیتی را نیز به همراه می‌آورد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۸۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر زیبایی‌های درونی زن است نه دو گوهر مقدس درونی او.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۸۵

دریافت هر نعمتی از جانب خدا، مسئولیتی را نیز به همراه می‌آورد؛ همان‌طور که اگر کسی به نعمت علم زینده شد، نباید علمش را ابزار دست قدرتمندان ستم پیشه کند، نعمت زیبایی نیز نباید در خدمت هوس‌رانا قرار گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا اگر کسی به نعمت علم زینده شد، نباید علمش را ابزار دست قدرتمندان ستم پیشه (نه ستم‌دیدگان) کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۸۶

الف- میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد.

ب- عفاف، یعنی در برآورده کردن هریک از علایق و نیازهای درونی به گونه‌ای عمل نمی‌کند که یا به طور کامل غرق در آن شود و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن را کنار گذارد و به کوتاهی و تفریط دچار شود؛ بلکه در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازها توجه دارد.

ج- نیاز به مقبولیت در دوره جوانی و نوجوانی نمود بیشتری دارد و سبب می‌شود که نوجوان و جوان بیشتر به خود بپردازد و توانایی‌ها و استعداد‌های خود را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، نادرست است، زیرا عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است و استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف از آثار و نشانه‌های عزم قوی است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۷۴

الف- به همان میزان که رشته‌های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می‌شود (علت)، نوع آراستگی و پوشش او باوقارتر می‌شود. ب- و همچنین به همان میزان که رشته‌های عفاف در (روح) انسان ضعیف و گسسته می‌شود (علت)، آراستگی و پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی (تبرج) به خود می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه (۱) نادرست است، زیرا هر دو ویژگی حیا و عفاف، یک ویژگی روحی است نه جسمانی.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۷۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی (رابطه تبرج و عفاف) > «تبرج»، زیاده‌روی کردن در آراسته کردن خود و رسیدن به خودنمایی است. سبک‌تر شدن پوشش انسان و جنبه خودنمایی به خود گرفتن آن، نتیجه ضعیف و گسسته شدن رشته‌های عفاف در روح انسان است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۰۷۶

امام علی (ع) می‌فرماید: «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.»

نکته طلایی > از دیدگاه امام علی (ع)، «تبرج» با انجام گناه به جنگ با خدا رفتن است..

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۰۷۷

امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه (۲) نادرست است، زیرا امام صادق (ع) تعبیر «نشانه سستی و ضعف دینداری» را درباره «پوشیدن لباس نازک و بدن نما» به کار برده‌اند، نه درباره «تبرج و خودنمایی»

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۷۸

گرچه عفاف، خصلت هر انسان با فضیلتی، اعم از زن و مرد است؛ اما وجود آن در زنان و دختران ارزش بیشتری دارد. زیرا خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت زیبایی آراسته است.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این تست، انتخاب گزینه صحیح باید پس از فرایند حذف گزینه‌های نادرست باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۰۷۹

در بینش اسلامی، زن، مظهر جمال و زیبایی است و این زیبایی، هم درونی و هم ظاهری است.

نکته طلایی > احکام ویژه اسلام در مورد پوشش زن، برای «دور ماندن گوهر زیبای وجودش از نگاه ناهلان» و «تحقیر نشدن روح بلندش» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۰۸۰

از دیدگاه اسلام احساسات لطیف زن که بیانگر زیبایی‌های درونی وی است، با زیبایی ظاهر او عجین شده است؛ برای حفظ همین نعمت (زیبایی) است که خداوند احکام ویژه‌ای را برای زن قرار داده است، تا گوهر زیبای وجودش از نگاه ناهلان دور بماند و روح بلندش تحقیر نشود.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این تست‌های چند قسمتی و شلوغ و وقت‌گیر، باید راهی برای حذف گزینه‌های نادرست پیدا کنید. به‌طور مثال با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم، به حذف این گزینه‌ها اقدام کنید. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۱۰۸۷

ج- عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند. (بیانگر بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان - درس ۹ دهم) د- آیه شریفه: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آنها دوری کنید تا رستگار شوید...»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا تکرار دائمی نماز در شبانه‌روز، این آراستگی و پاکی را در طول روز حفظ می‌کند و زندگی را پاک و باصفا می‌سازد. قسمت «ب» نادرست است، زیرا پاسخ نادرست دادن به نیاز به مقبولیت، نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۱۰۸۸

الف- امام علی (ع) می‌فرماید: «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.»
ب- عفاف، حالتی (درونی) در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود. ج- از دیدگاه امام علی (ع)، محاسبه نفس، به ترتیب، چهار نتیجه دارد: الف- آشنایی با عیب‌ها و لغزش‌های خود ب- احاطه پیدا کردن بر گناهان خود ج- ترک گناهان د- اصلاح عیب‌ها.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا امام صادق (ع) نیز می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.» قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا تقوا به معنای حفاظت و نگهداری است.

گزینه ۲

☆☆☆☆☆ ۱۰۸۹

الف- همان دینی که ما را به آراستگی توصیه می‌کند، از خودنمایی و افراط در آراستگی (تبرج) پرهیز می‌دهد، زیرا زیاده‌روی در آراستگی (تبرج) و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

ب- به همان میزان که رشته‌های عفاف در (روح) انسان ضعیف و گسسته می‌شود، آراستگی و پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی (تبرج) به خود می‌گیرد. ج- امام صادق (ع) نیز می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول تمامی گزینه‌ها صحیح است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۱

☆☆☆☆☆ ۱۰۹۰

از بین عبارات‌های مذکور که در توصیف انسان عقیف آمده، تنها دو عبارت «ب» و «د» صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا یک انسان عقیف، از مقبولیت نزد همسالان و جامعه گریزان نیست. قسمت «ج» نادرست است، زیرا انسان عقیف، خود را با ارزش‌تر از آن می‌داند که بخواهد این مقبولیت را از راه جلب توجه ظاهری به دست بیاورد و خود را در حد ابزاری برای هوس‌رانی دیگران پایین آورد.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۱۰۹۱

الف- اسوه بودن بزرگان دین مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست، بلکه اسوه بودن در اموری (فضایل اخلاقی) است که همواره برای بشر خوب و با ارزش بوده‌اند.

ب- این سخن رسول خدا (ص): «تاخن‌های خود را مقداری بلند بگذارند چون برای آنان زیباتر است.» توصیه‌ها و سفارشات خاص و جداگانه رسول اکرم (ص) به زنان می‌باشد. ج- این سخن امام صادق (ع): ««دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.» توصیه به آراستگی ظاهری و باطنی و بیانگر این حقیقت است که تکرار دائمی نماز در شبانه‌روز، این آراستگی و پاکی را در طول روز حفظ می‌کند و زندگی را پاک و باصفا می‌سازد..»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا اسوه قرار دادن معصوم (ع) به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴

☆☆☆☆☆ ۱۰۹۲

الف- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست. ب- گرچه عفاف، خصلت هر انسان با فضیلتی، اعم از زن و مرد است؛ اما وجود آن (عفاف) در زنان و دختران ارزش بیشتری دارد. زیرا خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت زیبایی آراسته است.

ج- زن، مظهر جمال و زیبایی است و این زیبایی، هم درونی و هم ظاهری است. احساسات لطیف او که بیانگر زیبایی‌های درونی وی است، با زیبایی ظاهر او عجین شده است؛ برای حفظ همین نعمت (زیبایی) است که خداوند احکام ویژه‌ای را برای زن قرار داده است، تا گوهر زیبای وجودش از نگاه ناهلان دور بماند و روح بلندش تحقیر نشود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، علت محاسبه سالانه است نه پس از موفقیت در کارها. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا زن، علاوه بر زیبایی معنوی، به زیبایی ظاهری نیز آراسته شده است.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۱۰۹۳

الف- اخلاق و ایمان، مربوط به آراستگی باطنی است و عبارت «آراستگی از اخلاق مؤمنان است.» بیانگر هماهنگی آراستگی ظاهری و باطنی است. زیرا این عبارت توصیه پیشوایان دین است که هم به آراستگی ظاهری و هم آراستگی باطنی تشویق می‌نمودند. ب- اینکه در هر زمان، نوع لباس و آراستگی ظاهری باید با وضع اقتصادی عمومی جامعه هماهنگ باشد، در حدیث امام صادق (ع): «در آن زمان مردم در سختی بودند، اما امروز در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند.» تجلی یافته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، به آراستگی ظاهری اشاره دارد.

گزینه ۳

☆☆☆☆☆ ۱۰۹۴

الف- البته اندک افرادی نیز وجود دارند که به نیاز طبیعی مقبولیت، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس‌های نامناسب یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است. ب- نعمت زیبایی نباید در خدمت هوس‌رانی قرار گیرد، زیرا عرضه نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، «عفت» و «حیا» (کنترل و اعتدال) را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، در مورد عدم رعایت عفاف است. قسمت دوم گزینه (۴)، برعکس بیان شده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۱۰۰

الف- برخی انسان‌ها در آراستگی ظاهری و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروری می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی (تبرج) می‌رسند. قرآن کریم این حالت را «تبرج» می‌نامد و آن را کاری جاهلانه می‌شمرد. ب- همان دینی که ما را به آراستگی توصیه می‌کند، از خودنمایی و افراط در آراستگی (تبرج) پرهیز می‌دهد، زیرا زیاده‌روی در آراستگی (تبرج) و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد. **تحلیل تست ۱۴۰۰** این تست، یک تست حفظ و متوسط و تکراری است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۱۰۱

الف- یکی از جلوه‌های عفاف، مربوط به آراستگی و مقبولیت است. ب- برخی انسان‌ها در آراستگی ظاهری و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروری می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی (تبرج) می‌رسند. قرآن کریم این حالت را «تبرج» می‌نامد و آن را کاری جاهلانه می‌شمرد. **تحلیل تست ۱۴۰۰** قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا عفاف = نیروی بازدارنده از افراط و تفریط است، براین اساس مقبولیت و آراستگی علت این نیرو نمی‌باشد، بلکه از جلوه‌های آن است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۱۰۲

الف- پیشوایان ما هم در آراستگی باطنی خود تلاش می‌کردند یعنی آراسته به زیبایی‌های اخلاقی بودند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند و مؤمنان را نیز به رعایت آن دعوت می‌کردند و آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند. ب- آراستگی، اختصاص به زمان حضور در اجتماعات و معاشرت‌ها ندارد؛ بلکه شامل زمان حضور در خانواده، و از آن مهم‌تر، زمان عبادت نیز می‌شود. **تحلیل تست ۱۴۰۰** به طور کلی این تست، یک تست متوسط است که قسمت اول آن، نیاز به تفکر بیشتری دارد. با توجه به اینکه پیشوایان دینی ما به هر دو نوع آراستگی توصیه می‌کردند و صورت سؤال و گزینه‌های (۱) و (۲) به آراستگی معنوی به آراستگی معنوی اشاره دارد ما باید به دنبال آراستگی ظاهری باشیم که در گزینه‌های (۳) و (۴) آمده است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۱۰۳

امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نباشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.» **تحلیل تست ۱۴۰۰** این تست به ما می‌آموزد که علاوه بر یادگیری موضوع و مفهوم حدیث، عبارت‌ها و کلمات آن حدیث را هم باید به دقت آموخت تا بتوان گزینه صحیح را از گزینه‌های مشابه و نزدیک به آن تشخیص داد. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، متفاوت با متن حدیث است و قسمت دوم گزینه (۱)، بخش از این سخن امام علی (ع)؛ «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۱۰۴

یکی از نیازهای انسان، نیاز به مقبولیت در جمع خانواده، همسالان و جامعه است. این نیاز، در دوره جوانی و نوجوانی نمود بیشتری دارد و سبب می‌شود که نوجوان و جوان بیشتر به خود بپردازد و توانایی‌ها و استعدادها را خود را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد. **تحلیل تست ۹۹** این تست، یک تست حفظی از متن درس و متوسط است. این تست، به ما یادآوری می‌کند که همه سؤالات از آیات و احادیث و به صورت مفهومی و دشوار طرح نمی‌شوند. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۹۵

الف- زیرا زیاده‌روی در آراستگی (تبرج) و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد. ب- عرضه نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، «عفت» و «حیا» را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نتیجه پاسخ نادرست دادن به نیاز به مقبولیت است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۹۶

الف- سیره رسول خدا (ص) و پیشوایان دیگر ما سبب شد که مسلمانان در اندک مدتی به آراسته‌ترین و پاکیزه‌ترین ملت‌ها تبدیل شوند و الگو و سرمشق ملت‌های دیگر قرار گیرند. ب- سه قسمت «الف»، «ج» و «د»، به سیره پیشوایان دینی ما در این خصوص اشاره دارند. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** سخن امام علی (ع) در قسمت «ب» به موضوع «ارتباط عفاف با آراستگی و مقبولیت» اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۱۰۹۷

قسمت «ب» نادرست است، زیرا اندک افرادی نیز وجود دارند که به نیاز طبیعی مقبولیت، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس‌های نامناسب یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** سایر عبارت‌ها در مورد نیاز به مقبولیت صحیح است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۱۰۹۸

الف- این سخن علی (ع)؛ «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.»، به افراط در آراستگی ظاهری اشاره دارد. ب- این حدیث امام صادق (ع)؛ «خداوند آراستگی و زیبایی را دوست دارد و از نپرداختن به خود، و خود را ژولیده نشان دادن، بدش می‌آید.»، به تفریط و کوتاهی در آراستگی اشاره دارد. **توضیح** افراط در آراستگی یا همان «تبرج»، از مصادیق بازگشت به جاهلیت و تحقق مفهوم آیه «اقلبتم علی اعقابکم» است. (درس ۷ یازدهم)

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۱۰۹۹

الف- رعایت عفاف و کنترل خود و نگاه‌داشتن آراستگی در حد تعادل، باعث گرفتار نشدن به تبرج است. ب- انسان عقیف در وجود خود، استعداد و ارزش‌های برتر و والاتری می‌یابد که می‌تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد. ج- او حیا می‌کند که برخی افراد به خاطر اموری سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بگشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت‌جویی نگاه کنند. **دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها** قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا تبرج مربوط به افراط در آراستگی است نه تمایلات دیگر. قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا انسان عقیف از مقبولیت نزد همسالان و جامعه گریزان نیست.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۰۵

الف- زن، مظهر جمال و زیبایی است و این زیبایی، هم درونی و هم ظاهری است. احساسات لطیف او که بیانگر زیبایی‌های درونی وی است، با زیبایی ظاهر او عجین شده است. ب- عرضه نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، «عفت» و «حیا» را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، همانند تست قبلی یک تست حفظی است. در پاسخ دادن به این نوع تست‌ها حتما باید مورد توجه باشد که سادگی این تست، نباید مانع از دقت کافی در انتخاب گزینه صحیح و پاسخ دادن به آن از طریق حذف گزینه‌های نادرست شود. با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. عبارت: «دور ماندن از نگاه ناهلان»، در گزینه (۱)، از ثمرات حجاب است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۰۶

همان دینی که ما را به آراستگی توصیه می‌کند، از خودنمایی و افراط در آراستگی (تبرج) پرهیز می‌دهد، زیرا زیاده‌روی در آراستگی (تبرج) و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی (= قرب الهی) و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و متوسط است. و در صورت تسلط بر متن درس، انتخاب گزینه صحیح کار دشواری نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۰۷

اندک افرادی وجود دارند که به این نیاز طبیعی (نیاز به مقبولیت)، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس‌های نامناسب یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، ابتدا باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت تا بتوان گزینه صحیح را با خطای کمتری تشخیص داد. سایر گزینه‌ها، بی‌ربط و نادرست است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۰۸

الف- به همان میزان که رشته‌های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می‌شود (علت)، نوع آراستگی و پوشش او باوقارتر می‌شود. ب- و همچنین به همان میزان که رشته‌های عفاف در (روح) انسان ضعیف و گسسته می‌شود (علت)، آراستگی و پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی (تبرج) به خود می‌گیرد.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این تست، علاوه بر تسلط بر مفاهیم این درس، عبارت‌های آن را نیز باید حفظ بود تا بتوان به آسانی گزینه صحیح را تشخیص داد. با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست و کاملا بی‌ربط می‌باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۰۹

انسان عقیف، زیبایی ظاهری خود را وسیله خودنمایی و جلب توجه دیگران قرار نمی‌دهد و اجازه نمی‌دهد که به شخصیت انسانی او اهانت شود. او حیا می‌کند که برخی افراد به خاطر اموری سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بکشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت‌جویی نگاه کند. او در وجود خود، استعداد و ارزش‌های برتر و والاتری می‌یابد که می‌تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر گرفتن توضیح بالا، گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا اصلاح ظاهر و باطن هر دو مهم است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۱۰

الف- به همان میزان که رشته‌های عفاف در (روح) انسان ضعیف و گسسته می‌شود (علت)، آراستگی و پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی (تبرج) به خود می‌گیرد. ب- امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، در مورد خودآرایی برای دیگران از دیدگاه امام علی (ع) است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۱۱

الف- امام علی (ع) می‌فرماید: «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.» ب- امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری است.»

روش تست زدن در این تست، باید به نتیجه خودآرایی برای دیگران و پوشیدن لباس نازک و بدن نما توجه کرد تا سریع‌تر بتوان گزینه صحیح را تشخیص داد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۱۲

الف- عفاف حالتی (درونی) در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود. ب- امام علی (ع) می‌فرماید: «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ با خدا بروی.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عفاف، خصلت هر انسان یا فضیلتی، اعم از زن و مرد است؛ اما وجود آن (عفاف) در زنان و دختران ارزش بیشتری دارد. قسمت دوم گزینه (۳)، سخن امام صادق (ع) است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۱۳

تمام کوشش‌های انسان، در کشف استعدادهای خویش و شکوفا کردن آن استعدادها و به منصفه ظهور نشانیدن آن که به تثبیت جایگاه مناسب وی بیانجامد، پاسخی است بر نیاز به مقبولیت و حاکی از تناسب میان ظاهر و باطن در پوشش و آراستگی می‌باشد.

نکته طلایی این عبارت که: «پیشوایان ما آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند»، به تناسب میان ظاهر و باطن در پوشش و آراستگی اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۱۴

پیشوایان ما هم در آراستگی باطنی خود تلاش می‌کردند یعنی آراسته به زیبایی‌های اخلاقی بودند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند و مؤمنان را نیز به رعایت آن دعوت می‌کردند و آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند.

نکته طلایی این عبارت که: «پیشوایان ما آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند»، به تأثیر درون بر بیرون اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۲۰

از منظر قرآن کریم وظیفه مردان است که چشم خود را کنترل کنند و از نگاه به زنان نامحرم خودداری کنند و دامان خود را از گناه نگه دارند. (پاکدامنی)

نکته طلایی در ابتدا و مقدم بر هر چیز، اولین وظیفه مردان در آیات قرآن کریم درباره عفاف و حجاب، کنترل چشم معرفی شده است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۲۱

بر اساس دستور الهی در آیات قرآن کریم، زنان نیز مانند مردان وظیفه دارند که از: ۱- نگاه به نامحرم خودداری کنند ۲- دامان خود را از گناه حفظ نمایند.

نکته طلایی وظایف مشترک مردان و زنان در مورد عفاف و پوشیدگی از دیدگاه قرآن کریم، به ترتیب، عبارتند از: ۱- کنترل نگاه ۲- پاکدامنی

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۲۲

سومین دستور خاص قرآن کریم به زنان مسلمان در خصوص عفاف و پوشیدگی این است که: «استفاده از زینت و زیورات برای زنان نباید به گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.»

روش مطالعه برای پاسخ دادن به این نوع تست، عین عبارت‌ها و کلمات ترجمه آیه باید حفظ شود تا بتوان در بین گزینه‌های مشابه، گزینه صحیح را به آسانی تشخیص داد. با توجه به ترجمه آیه، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۲۳

چهارمین دستور خاص قرآن کریم به زنان مسلمان در خصوص عفاف و پوشیدگی این است که: «باید پوشش خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آن‌ها را هم بپوشاند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا حدود پوشش زن از نظر اسلام، «پوشاندن تمام بدن بجز دست تا مچ و صورت» می‌باشد نه «دست و پاها». گزینه (۲)، سخن امام صادق (ع) است نه آیه قرآن کریم. گزینه (۳) نادرست است، زیرا پوشش‌های خود را به خود نزدیک کنند تا به عفاف (نه حجاب) شناخته شوند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۲۴

از دیدگاه قرآن کریم، وظایف مشترک مردان و زنان در مورد عفاف و پوشیدگی، به ترتیب، عبارتند از: ۱- نگاه به نامحرم خودداری کنند ۲- دامان خود را از گناه حفظ نمایند.

نکته طلایی وظایف خاص زنان مسلمان از دیدگاه قرآن در مورد عفاف و پوشش، به ترتیب، عبارتند از: ۱- استفاده از زینت و زیورات نباید به گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند. ۲- زنان باید پوشش خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آن‌ها را هم بپوشاند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۲۵

علاوه بر قرآن کریم، پیشوایان ما، حدود حجاب را مشخص کرده‌اند و ما را به رعایت عفاف دعوت کرده‌اند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست که گزینه‌های مفهومی دارد، باید گزینه‌های اشتباه را یکی پس از دیگری حذف نمود تا در نهایت، به گزینه صحیح رسید. عبارت: «ما را به کاهش حضور در جامعه دعوت کرده‌اند»، در گزینه‌های (۳) و (۴)، از دیدگاه اسلام نادرست است. گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیات و احادیث فقط حدود حجاب را مشخص کرده‌اند و تعیین‌کننده نحوه حجاب توسط فرهنگ جوامع است.

درس دوازدهم: زیبایی پوشیدگی

تعداد سوالات خط به خط	تعداد سوالات ترکیبی جدید	تعداد سوالات آزمایشی
۴۸	۷	۸
تعداد سوالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سوالات سراسری ۹۹	تعداد سوالات سراسری ۹۸
۳	۴	۳

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۱۵

با «کلامی» شوق حرکت در وجودمان جوانه می‌زند و با «لیخندی» روح امید از دست رفته به زندگی ما، دمیده می‌شود. گاه با «سکوتی» معنای زندگی مان تغییر می‌یابد و با «فریادی» روش آن. «کلام»، «لیخند»، «سکوت» و «فریاد» جلوه‌هایی آشکار از رفتارهای انسانی است که بر مسیر زندگی دیگران و چگونگی آن، اثرگذار است.

روش مطالعه این درس این درس، یک درس نیمه حفظی و نیمه مفهومی و با سطح دشواری متوسط است. یادگیری متن درس با چند بار روخوانی و سپس تمرکز بر مفاهیم قرآنی آن، کمک زیادی در یادگیری عمیق و سریع آن خواهد نمود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۱۶

با عدم رعایت حجاب و پوشش چه بسا بدون گفتار یا رفتاری، می‌توان بر مسیر زندگی دیگران و چگونگی آن تأثیر گذاشت، در حالی که از وقوع این امور بی‌خبر بود.

مقایسه عفاف: عفاف حالتی (درونی) در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود. حجاب: پوشش ظاهری در مقابل نامحرم است که محدوده آن در آیات و روایات تعیین شده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۱۷

پوشش مناسب از نشانه‌های «عفاف» است، به گونه‌ای که از نوع پوشش (حجاب) هر کس می‌توان میزان توجه وی به این ارزش (عفاف) را دریافت.

نکته طلایی دلیل توجه ویژه اسلام نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره‌مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۱۸

با اینکه خداوند هم زنان و هم مردان را به پوشیدن لباس مناسب دعوت کرده است، اما نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره‌مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی توجه ویژه‌ای دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۲)، مطابق دیدگاه اسلام نمی‌باشد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا علت توجه ویژه اسلام نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره‌مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی است نه عفاف و حجاب.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۱۹

خدای متعال در قرآن کریم، در خصوص عفاف و حجاب هم برای مردان و هم برای زنان، وظایف خاص و روشنی تعیین کرده است.

نکته طلایی در آیات قرآن، «حدود» و «اندازه» یا «میزان» پوشش زنان مسلمان تعیین شده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۲۶

امام کاظم^(ع) در جواب برادرش که پرسید: «دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است؟» فرمود: «چهره و دست تا میج».

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن مخاطب حدیث مذکور، قسمت اول سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۲۷

یکی از از یاران امام صادق^(ع) به نام فضیل بن یسار می‌گوید از ایشان پرسیدم: آیا ساعد زن از قسمت‌هایی است که باید از نامحرم پوشیده شود؟ فرمود: «بلی، آنچه زیر روسری قرار می‌گیرد، نباید آشکار شود. هم‌چنین از میج به بالا باید پوشیده شود.»

نکته طلایی { این روایت، میزان و حدود (نه نحوه و چگونگی) پوشش زن را از نظر اسلام بیان کرده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۲۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی { بر اساس این حدیث، میزان و حدود پوشش زن از نظر اسلام، «پوشاندن تمام بدن بجز دست تا میج و صورت» می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۲۹

باتوجه به آیه ۵۹ سوره احزاب دو عبارت قرآنی: «یدنین علیهن من جلابیهن» و «ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین»، به طور خاص به همسران و دختران پیامبر^(ص) و زنان مؤمنان سفارش شده و به صورت عام شامل زنان مسلمان می‌شود.

نکته طلایی { این عبارت قرآنی: یدنین علیهن من جلابیهن، حدود پوشاندن موی سر زنان مسلمان را بیان می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۳۰

خداوند در آیه شریفه: «یا ایها التبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن...» در خصوص حدود پوشاندن موی سر خود به زنان مسلمان دستور می‌دهد که روسری‌ها و پوشش‌هایشان را به خود نزدیک کنند تا اطراف صورت و گریبان آنان نیز پوشیده شود. یعنی پوشش زنان باید به گونه‌ای باشد که گردن و گریبان را هم بپوشاند. یعنی فقط گردی صورت می‌تواند آشکار باشد. رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

نکته طلایی { این عبارت قرآنی: «ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین»، درباره علت و فلسفه پوشاندن موی سر سخن می‌گوید.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۳۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { علت و فلسفه پوشاندن موی سر با جلاب، به ترتیب عبارت است از: اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند. (فلا یؤذین)

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۳۲

این آیه، به ترتیب، به دو موضوع اشاره دارد: ۱- حدود پوشاندن موی سر زنان مسلمان با عبارت قرآنی: «یدنین علیهن من جلابیهن» یعنی پوشش زنان باید به گونه‌ای باشد که گردن و گریبان را هم بپوشاند. یعنی فقط گردی صورت می‌تواند آشکار باشد. ۲- علت و فلسفه پوشاندن موی سر: رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا این آیه از حدود و میزان حجاب سخن می‌گوید نه از نحوه و چگونگی حجاب. چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملتها و اقوام است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۳۳

با استناد به آیه شریفه: «یا ایها التبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیماً»، رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

نکته طلایی { فلسفه پوشاندن موی سر با جلاب (یدنین علیهن من جلابیهن)، این است که با این پوشش، زن به عفاف و پاکی (نه به حجاب) شناخته شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۳۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { عبارت قرآنی: «فلا یؤذین»، بیانگر ایمن‌سازی محیط برای حضور بانوان است. (تجربی ۹۸)

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۳۵

چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملتها و اقوام است. اسلام، ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، (در چگونگی و نوع پوشش) مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش‌های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد.

نکته طلایی { آیات و احادیث این درس، بیانگر حدود، میزان و اندازه پوشش زن هستند. فرهنگ و آداب و رسوم ملتها، تعیین‌کننده چگونگی، نحوه، شکل، نوع و کیفیت پوشش هستند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۳۶

اسلام، ضمن پذیرش تنوع و گوناگونی در چگونگی و نوع پوشش، مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش‌های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این نوع تست، با مطالعه دقیق متن درس و تسلط بر آن، باید در کمترین زمان پاسخ صحیح را پس از حذف گزینه‌های نادرست تشخیص دهید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۴۳

در دومین پاسخ به این سؤال: «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟»، باید گفت: ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است. قرآن کریم عفت حضرت مریم^(ع) را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد، به پرستش می‌آیند، می‌ستاید؛ عفت دختران حضرت شعیب^(ع) را در حال چوپانی و آب دادن به گوسفندان در جمع مردان، مثال می‌زند. تاریخ نیز خبر از حضور زنان مسلمان در زمان پیامبر^(ص) در پشت جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان می‌دهد.

تمرین تست‌زنی در هنگام پاسخ دادن به این تست، کافی است با اندکی دقت، گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در اینجا سخن از دختران ذکریا^(ع) نمی‌باشد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان، با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است نه ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۴۴

مراجعه شود به پاسخ پرشش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا قرآن کریم از عدم حضور حضرت مریم^(ع) در برابر نامحرمان سخن نگفته است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا بیان ماجرای حضرت مریم^(ع) در معبد عمومی و دختران شعیب^(ع) در حال چوپانی به این معنا نیست.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۴۵

در پاسخ به سؤال: «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟»، باید گفت: ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است. تاریخ نیز خبر از حضور زنان مسلمان در زمان پیامبر^(ص) در پشت جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان می‌دهد. پس قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست؛ بلکه کمک می‌کند تا به جای آنکه ارزش زن را در ظاهر و قیافه وی خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کند.

نکته طلایی این موارد منکر ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان است: الف- از نگاه قرآن: ۱- ستودن عفت حضرت مریم^(ع) در معبدی که همگان، به پرستش می‌آمدند. ۲- ستودن عفت دختران حضرت شعیب^(ع) در حال چوپانی و آب دادن به گوسفندان در جمع مردان ب- مطابق سیره پیشوایان دین: حضور زنان مسلمان در زمان پیامبر^(ص) در پشت جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۴۶

مراجعه شود به پاسخ پرشش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، اولین پاسخ به این سؤال است: «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟»

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۴۷

قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست؛ بلکه کمک می‌کند تا به جای آنکه ارزش زن را در ظاهر و قیافه وی خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کند. قانون حجاب سبب می‌شود که سلامت اخلاقی جامعه بالا رود؛ حریم و حرمت زنان حفظ شود و آرامش روانی وی افزایش یابد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا حریم و حرمت زنان حفظ شود و آرامش روانی (نه جسمی) وی افزایش یابد. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه حجاب است نه گرایش به کمال.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۳۷

پوشیدن لباسی که مردان را نزد مردم انگشت‌نما کند یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر گرفتن قسمت دوم سؤال که حرام است، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا اینکه لباس عامل مشهور کردن شخص به فساد باشد، موضوع این درس نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۳۸

زنان موظف‌اند که این دو شرط را رعایت کنند: ۱- تمام بدن خود را، به جز صورت و دست‌ها تا مچ، از نامحرم بپوشانند. ۲- پوشش آنان نباید نازک و چسبان و تحریک کننده باشد.

نکته طلایی میزان و حدود پوشش زن از نظر اسلام، پوشاندن تمام بدن بجز صورت و دست‌ها تا مچ است نه دست و پاها تا مچ. بر این اساس گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۳۹

مراجعه شود به پاسخ پرشش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا میزان و حدود پوشش زن از نظر اسلام، پوشاندن تمام دست‌ها تا مچ است نه دست و پاها تا مچ.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۴۰

در پاسخ به این سؤال: «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟»، باید گفت: اولاً خداوند دستور حجاب را برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرمان (در بیرون از خانه) قرار داده است نه برای داخل خانه؛ زیرا حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند. دوم آنکه: ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و همچنین قسمت دوم گزینه (۳)، پاسخ این سؤال نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۴۱

خداوند دستور حجاب را برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرمان (در بیرون از خانه) قرار داده است نه برای داخل خانه؛ زیرا حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند. این حکم نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند.

نکته طلایی رعایت این حکم: «یدنین علیهن من جلابیهن»، نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند. (قلا یؤذین) قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا دستور حجاب در مواجهه وی با نامحرمان است نه فقط ناهلان. قسمت دوم گزینه (۳)، ناقص است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۴۲

مراجعه شود به پاسخ دو پرشش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۴) نادرست است، زیرا حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند نه اینکه ارزش زن را به ظاهر او بداند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۴۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا عفاف یک امر درونی و فطری است نه یک قانون شرعی. گزینه (۳)، اولین پاسخ به این سؤال است: «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟»

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۴۹

همه ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری شمرده‌اند.

تمرین تست‌زنی $\langle \rangle$ برای پاسخ دادن به این تست، باید گزینه‌ها را از نظر علمی بررسی کرد و گزینه‌هایی که نادرست است را حذف نمود تا انتخاب گزینه صحیح آسان‌تر گردد. گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، اختلافی ندارند. گزینه (۲) نادرست است، زیرا ادیان الهی همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری (نه ایمان به خدا) شمرده‌اند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۵۰

مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می‌پوشانند و به حجاب پایبند بودند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ با توجه به توضیح بالا، عبارت‌های: «در اجتماعات دینی»، «آراستگی کامل» و «به آراستگی پایبند بودند»، در گزینه‌های (۱) و (۳) و (۴) در مورد زنان یهودی نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۵۱

همه ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری شمرده‌اند.

نکته طلایی $\langle \rangle$ از نظر ادیان الهی، لازمه دین‌داری «پوشش» است. از نظر اسلام، دو پایه دین‌داری، «تولی» و «تبری» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۵۲

در آیین مسیحیت نیز پوشش اهمیت زیادی داشته است و زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع) می‌کوشند مانند حضرت مریم^(ع) موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند.

مقایسه $\langle \rangle$ الف- زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع) می‌کوشند مانند حضرت مریم^(ع) موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند. ب- راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۵۳

الف- نقاشان مسیحی، به خصوص نقاشان قدیم‌تر، تصویر حضرت مریم^(ع) را با پوشش و حجاب کامل می‌کشیدند. ب- همچنین از گذشته تا زمان حاضر زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که از نظر آنان، داشتن حجاب، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است.

مقایسه $\langle \rangle$ «پوشش» از نظر ادیان الهی، لازمه دین‌داری است. «داشتن حجاب» از نظر زنان راهبه و قدیس، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۵۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست زدن $\langle \rangle$ برای پاسخ دادن به این سؤال، این متن حفظی را باید چندین بار مطالعه و به صورت منظم دوره کرد و نکات مشابه آن را یادداشت کنید.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۵۵

از گذشته تا زمان حاضر زنان راهبه و قدیس (نه زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع)) یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که از نظر آنان، داشتن حجاب، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ سایر گزینه‌ها، بیانگر پوشش در آیین مسیحیت است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۵۶

از گذشته تا زمان حاضر زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که از نظر آنان، داشتن حجاب، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، نظر ادیان الهی را در مورد پوشش بیان می‌کند، نه دیدگاه زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع) و زنان راهبه و قدیس را.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۵۷

در دوران اخیر پایبندی به تعالیم دینی کمتر شد و آن بخش از دستورات و سنت‌های حضرت موسی^(ع) و حضرت عیسی^(ع) هم که باقی مانده، مورد غفلت قرار گرفته و به آنها عمل نمی‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۵۸

الف- بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های مشرکانه قبل از حضرت مسیح^(ع) محسوب می‌شود. ب- در ایران باستان زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد می‌کردند. پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.

مقایسه $\langle \rangle$ ۱- زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد می‌کردند. ۲- زنان یهودی هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می‌پوشانند و به حجاب پایبند بودند. ۳- زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع) می‌کوشند مانند حضرت مریم^(ع) موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۵۹

در ایران باستان زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد می‌کردند. پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۶۰

در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها، پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها $\langle \rangle$ گزینه (۲)، دیدگاه زنان راهبه و قدیس و گزینه (۳)، نظر ادیان الهی در مورد پوشش است. گزینه (۴)، مطابق توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۶۶

الف- دو عبارت قرآنی: «یدنین علیهن من جلابیهن» و «ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین»، به طور خاص به همسران و دختران پیامبر (ص) و زنان مؤمنان سفارش شده و به صورت عام شامل زنان مسلمان می‌شود.

ب- اسلام، ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، (در چگونگی و نوع پوشش) مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش‌های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد.

ج- وظایف مشترک مردان و زنان مسلمان این است که چشم خود را کنترل کنند و از نگاه به زنان نامحرم خودداری کنند و دامان خود را از نگاه نگه دارند. (پاکدامنی) د- مطابق آیات قرآن کریم، زنان مسلمان باید پوشش خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آن‌ها را هم بپوشاند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ مطابق توضیح بالا، قسمت چهارم گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۶۷

ج- دستور حجاب، نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهالانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند.

د- چگونگی و نوع پوشش (نه حدود و اندازه پوشش)، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت «الف» نادرست است، زیرا بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های مشرکانه قبل از حضرت مسیح (ع) محسوب می‌شود. قسمت «ب» نادرست است، زیرا در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها، پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۶۸

ج- پیام این قسمت از آیه: «فلا یؤذین: تا مورد آزار قرار نگیرند»، بیانگر این است که حجاب سبب ایمن‌سازی محیط برای حضور بانوان است.

د- در این آیه، عبارت قرآنی: «یدنین علیهن من جلابیهن»، بیانگر حدود پوشش زنان مسلمان و عبارت شریفه: «ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین»، بیانگر علت و فلسفه پوشاندن موی سر با جلاب است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت «الف» نادرست است، زیرا چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است و آیه مورد سؤال حدود و اندازه پوشاندن موی سر را بیان می‌کند نه چگونگی پوشش را. قسمت «ب» نادرست است، زیرا رعایت این پوشش: «یدنین علیهن من جلابیهن»، سبب می‌شود که زن به عفاف و پاکی شناخته شود نه به حجاب.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۶۹

الف- در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیما»، علاوه بر حدود پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، علت و فلسفه آن (ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین) نیز تعیین شده است. ب- آیه شریفه: «و أقم الصلاة إن الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر و لذكر الله أكبر و الله يعلم ما تصنعون»، دو فایده برای نماز ذکر شده است: «تنهى عن الفحشاء والمنکر و لذكر الله أكبر» ج- بر اساس آیه شریفه: «قل إن کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم و الله غفور رحیم»، بازتاب و نتیجه پیروی از پیامبر (ص) (فاتبعونی) دو مورد است: ۱- محبوب خدا شدن (یحیبکم الله) ۲- آموزش گناهان (و یغفر لکم ذنوبکم).

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است و اسلام این مورد را تعیین نکرده است. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۶۱

انسان با رعایت عفاف می‌تواند وقتی در خیابان و کوچه راه می‌رود، صد قافله دل آلوده همراهش نباشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ سایر گزینه‌ها، نگاه آلوده دیگران را به همراه ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۶۲

گزینه (۴)، ارتباطی با رعایت عفاف و حجاب در انسان ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۶۳

الف- در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیما»، عبارت قرآنی: «ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین»، علت و فلسفه پوشاندن موی سر زنان با جلاب را بیان می‌کند.

ب- در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلكم لعلکم تتقون»، علت اصلی بجا آوردن روزه، تقوا (لعلکم تتقون) به معنای حفاظت و نگهداری است.

ج- بر اساس آیه شریفه: «و أقم الصلاة إن الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر و لذكر الله أكبر و الله يعلم ما تصنعون»، ثمره برتر نماز همان یاد و ذکر خدا (و لذكر الله أكبر) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا عبارت قرآنی: «یدنین علیهن من جلابیهن»، حدود و اندازه پوشاندن موی سر را بیان می‌کند. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا فایده دوم نماز (یعنی دوری از گناه) با فایده روزه؛ یعنی تقوا ارتباط دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۶۴

از بین عبارت‌های مذکور، تنها عبارت قسمت «ج» صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت «الف» نادرست است، زیرا زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی (نه فقط مکان‌های مذهبی) رفت و آمد می‌کردند. قسمت «ب» نادرست است، زیرا زنان معتقد به حضرت مسیح (ع) می‌کوشند مانند حضرت مریم (ع) موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند. قسمت «د» نادرست است، زیرا از گذشته تا زمان حاضر، زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۶۵

الف- استفاده از «چادر» که دو شرط قبل (پوشاندن تمام بدن و چسبان نبودن) را به طور کامل دارد و سبب حفظ هرچه بیشتر کرامت و منزلت زن می‌گردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل می‌رساند، اولویت دارد.

ب- به همان میزان که رشته‌های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می‌شود، نوع آراستگی و پوشش او باوقارتر می‌شود.

ج- دستور حجاب، نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهالانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا قانون حجاب موجب می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالا رود؛ حریم و حرمت زنان حفظ شود و آرامش روانی وی افزایش یابد. افزایش منزلت و کرامت زن، نتیجه رعایت پوشش کامل است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۷۰

الف- بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های مشرکانه قبل از حضرت مسیح^(ع) محسوب می‌شود. ب- نقاشان مسیحی، به خصوص نقاشان قدیم‌تر، تصویر حضرت مریم^(ع) را با پوشش و حجاب کامل می‌کشیدند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴)، واقعیت موجود در غرب را بیان نمی‌کند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۷۱

ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با حجاب، با نگاه قرآن کریم و سیره پیشوایان دین ناسازگار است. قرآن کریم عفت حضرت مریم^(س) را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد، به پرستش می‌آیند، می‌ستاید.

جمع‌بندی > ۱- ستودن عفاف حضرت مریم^(س) در معبدی همگانی در قرآن؛ دلیل نادرستی فرض سلب آزادی از زنان با حجاب
۲- الگو بودن حجاب حضرت مریم^(س) برای زنان معتقد به حضرت مسیح؛ دلیل نادرستی اختصاص داشتن حجاب به مسلمانان

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۷۲

الف- رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک ادنی آن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی‌بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند (فلا یؤذین) ب- در آیه: «یدنین علیهن من جلابیهن»، خداوند در مورد حدود پوشاندن موی سر خود به زنان مسلمان دستور می‌دهد که روسری‌ها و پوشش‌هایشان را به خود نزدیک کنند تا اطراف صورت و گریبان آنان نیز پوشیده شود. یعنی پوشش زنان باید به گونه‌ای باشد که گردن و گریبان را هم بپوشاند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، دومین فایده به‌جا آوردن نماز است نه حجاب. قسمت دوم گزینه (۱)، مفهوم این آیه نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۱۷۳

دو مورد «الف» و «ب»، به درستی بیان شده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > در قسمت «ج»، پوشاندن صورت نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۷۴

الف- وظیفه الهی حجاب، مانند هر عمل دیگری، هرچه کامل‌تر و دقیق‌تر انجام شود، نزد خدا با ارزش‌تر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون‌تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می‌رساند. ب- از این رو، استفاده از «چادر» که دو شرط قبل (قسمت «د»)) را به طور کامل دارد سبب حفظ هرچه بیشتر کرامت و منزلت زن می‌گردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل می‌رساند، اولویت دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۷۵

الف- دستور الهی حجاب در عبارت قرآنی: «یدنین علیهن جلابیهن»، دستور حجاب برای مواجهه با نامحرم است نه برای داخل خانه و این حکم باعث حضور همراه با امنیت زن در جامعه است نه کاهش حضورش. ب- مقصود خداوند از عبارت «ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین»، این است که قانون حجاب موجب می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالا رود؛ حریم و حرمت زنان حفظ شود و آرامش روانی وی افزایش یابد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این قسمت آیه، علت حجاب را بیان می‌کند نه حدود حجاب را.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۷۶

الف- مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می‌پوشاندند و به حجاب پایبند بودند. زنان معتقد به حضرت مسیح^(ع) می‌کوشند مانند حضرت مریم^(ع) موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند.

ب- بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های مشرکانه قبل از حضرت مسیح^(ع) محسوب می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، بی‌حجابی زنان غرب جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۷۷

الف- در آیه: «یدنین علیهن من جلابیهن»، خداوند در مورد حدود پوشاندن موی سر خود به زنان مسلمان دستور می‌دهد. ج- عبارت قرآنی: «فلا یؤذین» و مورد آزار قرار نگیرند»، علت و فلسفه حجاب را ایجاد امنیت بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > عبارت‌های دو قسمت «ب» و «د» با هم تناسب ندارند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۷۸

با توجه به آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین و کان الله عفورا رحیما»، رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک ادنی آن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی‌بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و ترکیبی از آیه و مفاهیم این درس است. عبارت‌های گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این حکم (یدنین علیهن من جلابیهن) نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه نااهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند. گزینه (۱) نادرست است، زیرا حجاب، برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرمان است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۷۹

الف- قرآن کریم عفت حضرت مریم^(ع) را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد، به پرستش می‌آیند، می‌ستاید. ب- تاریخ نیز خیر از حضور زنان مسلمان در زمان پیامبر^(ص) در پشت جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > این تست، یک تست حفظی و متوسط است. با در نظر گرفتن توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۸۰

با توجه به آیه ۵۹ از سوره احزاب: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین و کان الله عفورا رحیما»، مقصود از «ذلک»، رعایت این پوشش «یدنین علیهن من جلابیهن»، به معنای «نزدیک‌تر کردن پوشش‌ها به خود» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به اینکه در این تست، قسمت آخر آخر آیه آورده شده است، تنها در صورت مسلط بودن بر متن و مفهوم آیه می‌توان از میان گزینه‌های مشابه، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه‌های (۲) و (۴)، وظایف زنان مؤمن در مورد پوشش خود در سوره نور است. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۱)، مفهوم «ذلک» نمی‌باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۸۵

الف- خداوند دستور حجاب را برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرمان (در بیرون از خانه) قرار داده است نه برای داخل خانه؛ زیرا حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند. این حکم نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند.

ب- با توجه به آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک...»، رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند (فلا یؤذین = ایمن‌سازی محیط برای حضور بانوان).

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار است. با اندکی دقت و حذف گزینه می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد. با توجه به توضیح بالا قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۴)، به دومین هدف ازدواج یعنی «انس با همسر» اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۸۶

بر اساس آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیماً»، رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

تحلیل تست ۹۸ این تست یک تست مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، کافی است به کلمات کلیدی صورت سؤال توجه شود تا انتخاب گزینه صحیح آسان‌تر شود. گزینه‌های (۱) و (۲) مفهوم آیه است ولی نتیجه عبارت شریفه: «یدنین علیهن من جلابیهن» نمی‌باشد. گزینه (۴)، از این آیه برداشت نمی‌شود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۸۷

الف- پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست. ب- در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها، پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. تشخیص گزینه صحیح برای دانش‌آموزانی که تسلط نسبی بر متن درس داشته باشند، کار دشواری نیست. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۸۸

الف- سومین دستور خاص قرآن کریم به زنان مسلمان در خصوص عفاف و پوشیدگی این است که: «استفاده از زینت و زیورآلات برای زنان نباید به گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.» ب- با توجه به آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک...»، رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به عفاف است نه حجاب. آیه گزینه (۲)، نتیجه رعایت این پوشش (یدنین علیهن من جلابیهن) نمی‌باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۱۸۱

در ایران باستان زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد می‌کردند. پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. قبل از انتخاب گزینه صحیح، باید با تأمل به تحلیل سایر گزینه‌ها و سپس حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه‌های (۱) و (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا پوشش اقوام از نظر چگونگی و حدود آن متفاوت بوده است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها، پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۸۲

الف- از گذشته تا زمان حاضر، زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر بیانگر این حقیقت است که ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری شمرده‌اند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، به ظاهر یک تست ساده به نظر می‌آید، ولی تا قبل از مشخص شدن گزینه صحیح توسط سازمان سنجش، یکی از تست‌های مورد اختلاف بوده است. برای پاسخ دادن به آن، حتماً باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا مفهومی که ما به دنبال آن هستیم و آن حجاب داشتن نزدیک‌تر به دینداری است را بیان نمی‌کند. گزینه (۳) بیانگر موضوع «آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟» است، ولی حجاب راهبه‌ها به دلیل رعایت دینداری و پاسخی به سؤال «آیا حجاب اختصاص به ما مسلمانان دارد؟» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۱۸۳

چگونگی و نوع پوشش (نه حدود و اندازه پوشش)، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است. اسلام، ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، (در چگونگی و نوع پوشش) مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش‌های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد. بنابراین، پوشیدن لباسی که آنان را نزد مردم انگشت‌نما کند. یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و مفهومی است. قسمت دوم آن کاملاً حفظی و قسمت آن، مفهومی است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا درست است که آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام تا حدود زیادی تعیین‌کننده چگونگی و نوع پوشش است، اما ارزش‌های اخلاقی جامعه هم باید مورد توجه باشد. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۱۸۴

الف- با اینکه خداوند هم زنان و هم مردان را به پوشیدن لباس مناسب دعوت کرده است، اما نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره‌مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی توجه ویژه‌ای دارد. ب- وظایف مشترک مردان و زنان مسلمان درباره عفاف و پوشیدگی عبارت است از: ۱- چشم خود را کنترل کنند و از نگاه به زنان نامحرم خودداری کنند ۲- و دامان خود را از گناه نگه دارند. (پاکدامنی)

تحلیل تست ۹۹ در کنار تست‌های کاملاً مفهومی و دشوار کنکور ۹۹، این تست، یک تست حفظی از این درس است که با مطالعه صحیح نباید، امتیاز آن را از دست داد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، از وظایف خاص زنان است.

گزینه ۴ ۱۱۹۴ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی ﴿ در آیات ۳۰ و ۳۱ سوره نور، میزان و حدود پوشش زن مسلمان بیان شده است. در آیه ۵۹ از سوره احزاب، ابتدا حدود پوشاندن موی سر و سپس علت و فلسفه حجاب بیان شده است.

گزینه ۴ ۱۱۸۹ ☆☆☆☆

الف- میزان و حدود پوشش زن از نظر اسلام، پوشاندن تمام بدن بجز صورت و دست‌ها تا میج است. ب- در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهنّ...»، پوشاندن موی سر با جلیاب (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا تنها دیدن صورت و دست‌ها تا میج جایز است و دیدن زیر چانه زن جایز نیست. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا پوشاندن موی سر با جلیاب (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، سبب می‌شود که زن به عفاف و پاکی شناخته شود.

گزینه ۴ ۱۱۹۰ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست زدن ﴿ با دقت در کلمات کلیدی صورت سؤال، در زمان کمتر و با کمترین خطا می‌توانیم گزینه صحیح را تشخیص دهیم. به عفاف و پاکی شناخته شدن زن، نتیجه پوشاندن موی سر با جلیاب (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ) است.

گزینه ۴ ۱۱۹۱ ☆☆☆☆

الف- یکی از از یاران امام صادق (ع) به نام فضیل بن یسار می‌گوید از ایشان پرسیدم: آیا ساعد زن از قسمت‌هایی است که باید از نامحرم پوشیده شود؟ فرمود: «بلی، آن چه زیر روسری قرار می‌گیرد، نباید آشکار شود. هم‌چنین از میج به بالا باید پوشیده شود.» ب- در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهنّ...»، علاوه بر حدود پوشش (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، علت و فلسفه آن (ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین) نیز تعیین شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ با توجه به حدیث بالا، که ساعد باید پوشیده باشد، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۲)، به علت و فلسفه پوشش اشاره ندارد.

گزینه ۴ ۱۱۹۲ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک...»، رعایت این پوشش (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند. (فلا یؤذین)

توضیح ﴿ در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهنّ...»، ابتدا حدود پوشاندن موی سر (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، و سپس علت و فلسفه آن (ذلک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین) بیان شده است.

گزینه ۴ ۱۱۹۳ ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهنّ...»، پوشاندن موی سر با جلیاب (یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ)، سبب می‌شود که اولاً: زن به عفاف و پاکی شناخته شود (ذلک أدنی أن یعرفن) و ثانیاً: افراد بی بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند، در مقابل چنین زنی احساس حقارت کرده و به خود اجازه تعرض به او را ندهند.

نکته طلایی ﴿ در این آیه، «حدود» و «اندازه» یا «میزان» پوشش زنان مسلمان بیان شده است، نه «چگونگی» و «نحوه» و «شکل» و «نوع» پوشش آنان، زیرا چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است.

دین و
زندگی
۲

کاملاً
پاسخ نامه
تشریحی

صفحه	درس	مجموع تست‌ها	تعداد تست‌های تألیفی خط به خط	تعداد تست‌های ترکیبی جدید	تعداد تست‌های آزمایشی ماز	سراسری ۴۰۰		سراسری ۹۹		سراسری ۹۸	
						فقط متن	آیه، حدیث و شعر	فقط متن	آیه، حدیث و شعر	فقط متن	آیه، حدیث و شعر
۲	درس ۱: هدایت الهی	۱۱۶	۶۶	۱۱	۱۱	۲	۲	-	۳	۱	۵
۱۳	درس ۲: تداوم هدایت	۱۴۵	۸۸	۱۰	۹	۲	۵	۲	۲	۲	۲
۲۷	درس ۳: معجزه جاویدان	۱۲۱	۶۷	۱۰	۸	۱	۴	-	۶	-	۱
۳۹	درس ۴: مسئولیت‌های پیامبر(ص)	۱۶۰	۹۰	۱۰	۱۱	۲	۳	-	۴	۱	۳
۵۵	درس ۵: امامت، تداوم رسالت	۱۶۳	۸۶	۱۰	۸	۱	۴	-	۴	-	۵
۷۳	درس ۶: پیشوایان اسوه	۱۳۸	۹۶	۱۰	۱۰	۱	۳	-	۴	-	۶
۸۷	درس ۷: وضعیت، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان ...	۱۰۶	۵۵	۱۰	۹	۳	۲	۱	۲	۱	-
۱۰۰	درس ۸: احیای ارزش‌های راستین	۱۲۱	۵۵	۱۰	۸	۲	۴	۲	۱	۲	۱
۱۱۴	درس ۹: عصر غیبت	۱۸۵	۱۰۳	۱۰	۱۴	۱	۴	۴	۱	۱	۵
۱۳۳	درس ۱۰: مرجعیت و ولایت فقیه	۱۵۲	۹۳	۱۰	۱۰	-	۳	۳	-	۲	۳
۱۴۸	درس ۱۱: عزت نفس	۹۸	۴۲	۸	۹	-	۳	۱	۲	-	۲
۱۵۸	درس ۱۲: پیوند مقدس	۱۳۱	۸۱	۱۰	۱۱	۲	۴	۳	۱	-	۴

۱۲۰۰ گزینه ۲

الف- با استناد به آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند از مخاطبان خاص خود (الذین آمنوا) می‌خواهد که برای رسیدن به حیات معنوی (لما یحییکم)، به دعوت خدا و رسولش پاسخ دهند. (استجبوا لله و للرسول) ب- اطاعت از دستورات خدا و رسولش، همان «آمنوا و عملوا الصالحات» می‌باشد.

روش تست‌زدن { برای پاسخ دادن به این تست دشوار و مفهومی، ابتدا باید با حذف گزینه‌هایی که مطمئن هستیم اشتباه است، دایره انتخاب‌های خود را محدود نماییم. سپس با تمرکز در صورت سؤال و درک مفهوم آن گزینه صحیح را انتخاب نماییم. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا بر اساس صورت سؤال، با توجه به آیات قرآن باید به سؤال پاسخ دهیم. قسمت دوم گزینه (۳)، راه پاسخ به دعوت خدا و رسولش نمی‌باشد.

۱۲۰۱ گزینه ۴

الف- پیام آیه شریفه: «لنحیی به بلدة میتا»، این است که انسان با آب، نیازهای طبیعی و جسمی‌اش را برطرف می‌سازد. و به طور کلی آب، حیات‌بخش جهان مادی، از جمله ما انسان‌هاست. ب- در آیه شریفه: «استجبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند از مخاطبان خاص خود (الذین آمنوا) می‌خواهد که برای رسیدن به حیات معنوی (لما یحییکم)، به دعوت خدا و رسولش پاسخ دهند. (استجبوا لله و للرسول)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، بیانگر دعوت خدا و رسولش به دینداری که حیات‌بخش معنوی به انسان است، می‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳)، از سومین و چهارمین عامل برای جلوگیری از خسران‌زدگی سخن به میان آمده که زیرمجموعه پاسخ‌گویی به دعوت به خدا و رسولش است.

۱۲۰۲ گزینه ۱

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند (علت) سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

روش مطالعه { برای پاسخ به این سؤال کاملاً حفظی، فقط باید با مطالعه و تکرار زیاد و منظم، نکات و مفاهیم هر درس را حفظ شد و فقط براساس محفوظات خود و بدون نیاز به استدلال به این نوع سؤال پاسخ داد.

۱۲۰۳ گزینه ۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح { محتوای اصلی دعوت پیامبران الهی یکسان و مشابه یکدیگر است. بر این اساس گزینه (۱) نادرست است.

۱۲۰۴ گزینه ۳

انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد؛ مانند نیاز به آب، هوا، غذا و پوشاک. خداوند، پاسخ به این نیازها را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، نادرست است، زیرا ویژگی‌های فطری، مخصوص انسان است و عامل امتیاز انسان بر دیگر مخلوقات است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا دین و تعالیم الهی پاسخگوی نیازهای برتر و بنیادین انسان است.

۱۲۰۵ گزینه ۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { انسان می‌تواند تنها با تکیه بر عقل خویش راه‌هایی بهتری برای پاسخ به نیازهای مادی خود ارائه دهد.

درس اول: هدایت الهی

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۶۶	۱۱	۱۱
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۴	۳	۶

۱۱۹۵ گزینه ۳

آب، نعمت بی‌نظیر خداوند، جلوه زیبایی و طراوت، مظهر پاکی و زلالی و عامل ادامه حیات (طبیعی و جسمانی) است.

روش مطالعه این درس { این درس، یک درس مفهومی و دشوار است و آیات، احادیث و اشعار آن اهمیت زیادی دارند.

برای یادگیری عمیق و تسلط کامل بر مفاهیم آن، ابتدا باید با چند بار روخوانی متن درسنامه، مفهوم کلی این درس را درک کنید. سپس باید با دقت و تمرکز بیشتر بر جزئیات هر موضوع، نکات و مفاهیم خاص آن را فرا گرفت. یادگیری مفاهیم آیات، احادیث و اشعار آن، باید آخرین مرحله یادگیری باشد تا علاوه بر یادگیری نکات مربوط به هر یک از آنها، بتوان ارتباط و تناسب معنایی هر یک از آنها را به آسانی درک کرد. بهتر است قبل از مطالعه هر درس از دین و زندگی یازدهم، معادل همان درس از سال دهم را دوره کنید.

۱۱۹۶ گزینه ۳

براساس آیه شریفه: «و جعلنا من الماء کل شیء حی» آب، عامل ادامه حیات مادی و جسمانی است.

نکته طلایی { آب، حیات بخش مادی و طبیعی به انسان و سایر مخلوقات است. دین، حیات بخش معنوی به انسان است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا دین و تعالیم الهی، به روح و جان آدمی حیات می‌بخشد.

۱۱۹۷ گزینه ۲

آیه شریفه: «لنحیی به بلدة میتا» به این حقیقت اشاره دارد که انسان با آب، نیازهای طبیعی و جسمی‌اش را برطرف می‌سازد. و به طور کلی آب، حیات‌بخش جهان مادی، از جمله ما انسان‌هاست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها، پاسخ‌گوی نیازهای معنوی انسان است.

۱۱۹۸ گزینه ۱

در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند، مومنان را به خدانشناسی و خداپرستی (استجبوا لله و للرسول) و در یک کلمه به «دینداری» دعوت می‌کند تا با عمل به دستورات آن، حیات روحی و معنوی (اذا دعاکم لما یحییکم) نصیب ما شود.

روش مطالعه { یکی از موضوعاتی که هنگام مطالعه آیات و احادیث باید مورد توجه قرار گیرد، مخاطب آن آیه و حدیث است.

۱۱۹۹ گزینه ۳

در آیه شریفه: «استجبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند از مخاطبان خاص خود (الذین آمنوا) می‌خواهد که برای رسیدن به حیات روحی معنوی (لما یحییکم)، به دعوت خدا و رسولش پاسخ دهند. (استجبوا لله و للرسول)

نکته طلایی { دین و دستورات الهی، از آن جهت زندگی‌بخش و مایه حیات روحی و معنوی انسان است که پاسخ‌گوی نیازهای بنیادین انسان می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۲۱۲

امام سجاده^(ع) پیوسته این دعا را می‌خواند که: «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.» این دعا، مربوط به نیاز اول یا «درک هدف زندگی» است. این درخواست، اهمیت شناخت هدف حقیقی زندگی را از دیدگاه امام سجاده^(ع) بیان می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، به هدف از آفرینش جهان اشاره دارد نه انسان. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به نیاز سوم یا «کشف راه درست زندگی» اشاره دارد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۱۳

در اولین نیاز برتر انسان می‌خواهد بداند «برای چه زندگی می‌کند؟» و کدام هدف است که می‌تواند با اطمینان خاطر، زندگی‌اش را صرف آن نماید؟ او می‌داند که اگر هدف حقیقی خود را شناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است.

نکته طلایی { برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعدادها متنوع ما را دربرگیرد و در جایی متوقف نشود. (درس ۱ دهم)

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۱۴

دومین نیاز برتر انسان، «درک آینده خویش» است. در این نیاز برتر، انسان با این سؤال مهم و اساسی روبه‌روست که: «آینده او چگونه است؟» و «آیا زندگی او با مرگ تمام می‌شود یا دفتر حیات او به شکل دیگری گشوده می‌گردد؟»

نکته طلایی { سؤالات مربوط به حیات پس از مرگ و زندگی اخروی، بیانگر نیاز دوم یا «درک آینده خویش» است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، مربوط به نیاز سوم، یعنی «کشف راه درست زندگی» است. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر اولین نیاز برتر انسان، یعنی «درک هدف زندگی» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۲۱۵

الف- این سؤال برتر که: «آیا زندگی انسان با مرگ تمام می‌شود یا دفتر حیات او به شکل دیگری گشوده می‌گردد؟»، مربوط به دومین نیاز برتر انسان، یعنی «درک آینده خویش» است. ب- این مصراع: «به کجا می‌روم آخر نمایی وطنم» به دومین نیاز برتر انسان، یعنی «درک آینده خویش» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱)، به نیاز اول یعنی «درک هدف زندگی» اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۱۶

عبارت: «آمدنم بهر چه بود»، به نیاز اول یعنی «درک هدف زندگی» اشاره دارد.

نکته طلایی { آیاتی که بیانگر حیات برزخی باشند، پاسخ‌گوی بخشی از سؤالات مربوط به حیات پس از مرگ می‌باشند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲۱۷

در بیت: «از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود/ به کجا می‌روم آخر نمایی وطنم»، عبارت: «آمدنم بهر چه بود»، به نیاز اول یعنی «درک هدف زندگی» اشاره دارد و مصراع «به کجا می‌روم آخر نمایی وطنم»، به نیاز دوم یعنی «درک آینده خویش» اشاره دارد.

نکته طلایی { آیاتی که درباره بهشت و جهنم سخن می‌گویند، بیانگر کیفیت حیات اخروی بوده و پاسخ‌گوی نیاز دوم، یعنی «درک آینده خویش» می‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۱۸

راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است.

نکته طلایی { انتخاب راه درست زندگی، پوشش‌دهنده دو نیاز قبل، یعنی «شناخت هدف زندگی» و «درک آینده خویش» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۰۶

نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود. زمانی که انسان، اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری روبه‌رو می‌بیند نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای (مانند عقل، اختیار...) است که خداوند به او عطا کرده است. پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می‌کند. این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳) نادرست است، زیرا نیازهای برتر مربوط به نیازهای معنوی انسان است نه طبیعی. با توجه به توضیح بالا، گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۰۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح { نیازهای برتر انسان برآمده از این سرمایه‌های ویژه‌ای هستند که خداوند آنها را در فطرت آدمی نهاده است. این سرمایه‌ها عبارتند از: ۱- عقل ۲- اراده و اختیار ۳- فطرت خداجوی انسان ۴- گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها ۵- وجدان یا نفس لوامه

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۲۰۸

پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می‌کند. این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه ابتدایی و تدریجی طرح سؤالات برتر می‌باشد نه نتیجه نهایی آن.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۲۰۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { برای پاسخ به سؤالات اساسی و بنیادین باید از عقل و دین کمک گرفت.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۲۱۰

اولین نیاز برتر انسان، «شناخت هدف زندگی» است. در این نیاز، انسان می‌خواهد بداند «برای چه زندگی می‌کند؟» و کدام هدف است که می‌تواند با اطمینان خاطر، زندگی‌اش را صرف آن نماید؟

نکته طلایی { «برای چه زیستن» یا «فلسفه حیات» یا «هدف زندگی»، بیانگر اولین نیاز برتر انسان است. گزینه (۱)، بیانگر دومین نیاز برتر انسان، یعنی «درک آینده خویش» است. گزینه (۴)، بیانگر سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۱۲۱۱

در اولین نیاز برتر که «شناخت هدف زندگی» است، انسان می‌خواهد بداند «برای چه زندگی می‌کند؟» و کدام هدف است که می‌تواند با اطمینان خاطر، زندگی‌اش را صرف آن نماید؟ او می‌داند که اگر هدف حقیقی خود را شناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است.

مقایسه { برای چه زیستن یا فلسفه حیات، بیانگر نیاز اول یا «درک هدف زندگی» است. کیفیت زندگی یا چگونه زیستن، بیانگر نیاز سوم یا «کشف راه درست زندگی» است.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، ابتدا باید عین عبارت‌های آیه را حفظ نمود، به طوری که با دیدن یک بخش از آیه، کل آن آیه را به خاطر آورد. سپس براساس متن آیه، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه ۳ **۱۲۲۶** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی هر یک از راه‌های ارائه شده برای رهایی از خسران از دست دادن عمر انسان در سوره شریفه عصر، پاسخ‌گوی نیاز سوم، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

گزینه ۴ **۱۲۲۷** **☆☆☆☆☆**
هر چهار روش ذکر شده در سوره شریفه: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»، برای جلوگیری از خسران زندگی، بیانگر نیاز سوم یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

تناسب معنایی سوره عصر و عبارت قرآنی: «استجیبوا لله و للرسول إذا دعاكم لما یحییکم»، بیانگر نیاز سوم از نیازهای بنیادین یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

گزینه ۲ **۱۲۲۸** **☆☆☆☆☆**
پاسخ به سؤال‌های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد: الف- کاملاً درست و قابل اعتماد باشد. ب- همه‌جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها هر دو قسمت گزینه (۱) و (۴)، به یک معنا می‌باشند.

گزینه ۴ **۱۲۲۹** **☆☆☆☆☆**
پاسخ به سؤال‌های اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد، زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳)، نیازمندی به پاسخ‌های همه‌جانبه (نه درست و قابل اعتماد) را برای پاسخ به سؤال‌های اساسی بیان می‌کند.

گزینه ۱ **۱۲۳۰** **☆☆☆☆☆**
دومین ویژگی پاسخ سؤال‌های اساسی، همه‌جانبه بودن آنها است؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد، زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

نکته طلایی «محدود بودن عمر انسان» و «زیاد بودن راه‌های پیشنهادی»، پاسخ‌های کاملاً درست و قابل اعتماد می‌طلبند.

گزینه ۲ **۱۲۳۱** **☆☆☆☆☆**
پاسخ به سؤال‌های اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

نکته طلایی «وجود پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگ میان ابعاد مختلف انسان» و اینکه «نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد»، بیانگر دومین ویژگی در پاسخ به سؤال‌های اساسی، یعنی «همه‌جانبه بودن» است.

گزینه ۲ **۱۲۱۹** **☆☆☆☆☆**
راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. این دغدغه (چگونه زیستن) از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند.

مقایسه از دست دادن عمر، نتیجه نشناختن هدف حقیقی است. فقط یک‌بار تجربه کردن زندگی، اهمیت نیاز سوم یعنی «کشف راه درست زندگی» را بیان می‌کند.

گزینه ۴ **۱۲۲۰** **☆☆☆☆☆**
بنابراین در این فرصت تکرار نشدنی، باید از بین همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد تا بتواند با بهره‌مندی از سرمایه‌های خدادادی (سرمایه‌های کمال) به هدف خلقت (تقرب به خداوند) برسد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا برای رسیدن به هدف خلقت انسان که همان قرب الهی است، علاوه بر بهره‌مندی از تعالیم الهی، انسان باید از تمام سرمایه‌های خدادادی که در فطرت او نهاده شده است، نیز استفاده نماید.

گزینه ۲ **۱۲۲۱** **☆☆☆☆☆**
دغدغه چگونه زیستن و کشف راه درست زندگی از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند.

نکته طلایی هر آیه‌ای که بیانگر «برنامه و راه و روش زندگی» باشد، بیانگر نیاز سوم یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

گزینه ۴ **۱۲۲۲** **☆☆☆☆☆**
این عبارت: «اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است»، مربوط به اولین نیاز برتر انسان یعنی «درک هدف زندگی» می‌باشد.

نکته طلایی «هدف زندگی»، چشم‌اندازی است که برای رسیدن به آن باید تلاش کرد و آن را به دست آورد ولی «راه درست زندگی»، مسیری است که انسان باید در آن حرکت نماید تا به آن چشم‌انداز برسد.

گزینه ۱ **۱۲۲۳** **☆☆☆☆☆**
خداوند در سوره شریفه: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا و...»، به عصر که به معنای زمان و تاریخ بشر است، سوگند خورده و خسران انسان‌ها در زندگی را، نتیجه گذشتن زمان عمر آنها معرفی کرده است.

نکته طلایی خسران عظیم تمام انسان‌ها در سوره عصر، گذر زمان و سپری شدن عمر آدمی است، چرا که با گذشت زمان، سرمایه گرانبها و محدود عمر خود را از دست می‌دهند.

گزینه ۳ **۱۲۲۴** **☆☆☆☆☆**
با استناد به سوره شریفه عصر: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا و...»، زیان و خسارتی که انسان را تهدید می‌کند، از دست رفتن سرمایه وجودی انسان که همان عمرش است، می‌باشد.

نکته طلایی خداوند پس از سوگند به نفس و آنکه آن‌را آراست، از الهام فجور و تقوا به انسان سخن می‌گوید.

گزینه ۲ **۱۲۲۵** **☆☆☆☆☆**
در سوره عصر: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»، خداوند پس از بیان خسران تلف شدن عمر انسان‌ها، راه‌های جلوگیری از این خسران را چهار چیز معرفی می‌نماید: الف- ایمان به خدا (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا) ب- انجام اعمال صالح که میوه و ثمره ایمان است. (و عملوا الصَّالِحَاتِ) ج- توصیه یکدیگر به «حق» (و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ) د- توصیه یکدیگر به «صبر» در برابر مشکلات (و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه ۱، ناقص است، چون در آن از قدرت اختیار انسان سخن نگفته است. گزینه ۲، نادرست است، زیرا هدایت معنوی مورد نظر نیست. گزینه ۳، نادرست است، زیرا امور فطری، غیر اکتسابی (ناموختنی) می‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح { صورت سؤال، به نیروی تفکر و اندیشه انسان در انتخاب‌هایش که باعث برتری او بر سایر مخلوقات شده است، اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆
هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی (تفکر و اختیار) می‌گذرد؛ یعنی خداوند برنامه هدایت انسان را که در برگزیده پاسخ به سؤالات بنیادین است، از طریق پیامبران می‌فرستد، تا انسان با تفکر در این برنامه و پی بردن به ویژگی‌ها و امتیازات آن، با اختیار خود این برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد و به هدفی که خداوند در خلقت او قرار داده است، برسد.
توضیح { هدایت انسان به دو صورت است: ۱- دادن نیروی تفکر و اختیار ۲- ارسال برنامه هدایت انسان از طریق پیامبران.

گزینه ۱ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا به امامان وحی نمی‌شود. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا به دلیل ناتوانی انسان در پاسخ دادن به نیازهای برتر، باید به تعالیم الهی اعتماد نماید نه اینکه اگر تشخیص دهد که آن تعالیم مفید است و او را به هدفش می‌رساند، آن را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد. گزینه (۴) نادرست است، زیرا انسان باید در برنامه الهی تفکر کند نه در آیات و نشانه‌های الهی.

گزینه ۳ ☆☆☆☆
انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می‌کند و با کسب معرفت و تشخیص باید‌ها و نیاید‌ها، راه صحیح زندگی را می‌یابد و پیش می‌رود.
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های مشابهی دارد، باید با دقت، گزینه‌های نادرست را حذف کرد و سپس گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) نادرست است؛ زیرا انتخاب راه صحیح زندگی و حرکت در آن، با تفکر در پیام الهی و کسب معرفت و تشخیص باید‌ها و نیاید‌ها ممکن است نه با «تشخیص راه‌های مختلفی که می‌توان پیمود»، در گزینه (۱) و یا شناخت ویژگی‌های خاص انسان در گزینه (۲) و یا با شناخت ویژگی‌ها و امتیازات خاص انبیای الهی در گزینه (۴).

گزینه ۴ ☆☆☆☆
امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند.»
روش تست‌زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید با به یاد آوردن متن حدیث، به حذف گزینه‌های نادرست و انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆
پاسخ به سؤال‌های اساسی باید همه‌جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد، زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.
توضیح { برای دست‌یابی به پاسخ‌های «کاملاً درست و قابل اعتماد» و «همه‌جانبه» برای سؤال‌های اساسی، به اطلاعات دقیقی از «خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او و همچنین علم به این که انسان‌ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آنهاست.» داریم.

گزینه ۳ ☆☆☆☆
با توجه به دو ویژگی پاسخ سؤال‌های اساسی، کسی می‌تواند پاسخ صحیح این سؤال‌ها را بدهد که: آگاهی کامل داشته باشد از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او همچنین بداند که انسان‌ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آنهاست.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { درک جایگاه خداوند در نظام هستی در قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، مطابق توضیح بالا نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆
عقل انسان به علت کمبود آگاهی‌هایی نمی‌تواند به همه نیازها پاسخ جامع و درست بدهد.
توضیح { عقل انسان در پاسخ دادن جامع و کامل به نیازهای برتر انسان، نقص مطلق دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆
از آنجا که طراحی مسیر سعادت انسان بستگی به پاسخ کامل و جامع به سؤالات و نیازهای بنیادین دارد و انسان نمی‌تواند به تنهایی به آنها پاسخ دهد، نمی‌تواند به تنهایی مسیر سعادت خویش را طراحی نماید.
توضیح { با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.

گزینه ۱ ☆☆☆☆
خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است، هدایت می‌کند.
توضیح { هدایت هر مخلوقی متناسب با ویژگی‌های درونی آن و متفاوت با دیگر مخلوقات است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆
انسان ویژگی‌هایی دارد که او را از سایر مخلوقات متمایز می‌کند و همین امر سبب شده شیوه هدایت او متفاوت باشد.
توضیح { انسان بر خلاف سایر مخلوقات علاوه بر هدایت درونی و متناسب با ویژگی‌هایی که در خلقتش وجود دارد، یک هدایت بیرونی و از طریق ارسال تعالیم الهی توسط پیامبران دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆
الف- انسان ویژگی‌هایی دارد که او را از سایر مخلوقات متمایز می‌کند و همین امر سبب شده شیوه هدایت او متفاوت باشد. ب- یکی از این ویژگی‌ها، توانایی تعقل و تفکر و ویژگی دیگر او قدرت اختیار و انتخاب است؛ انسان، ابتدا درباره هر کاری، تفکر می‌کند، اگر تشخیص داد که آن کار مفید است و او را به هدفش می‌رساند، (نیروی تفکر) آن را انتخاب می‌کند و انجام می‌دهد. (قدرت اختیار) ج- هدایت خداوند نیز از مسیر این دو ویژگی (تفکر و اختیار) می‌گذرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳)، نادرست است، زیرا درک این دو مورد به کمک عقل انسان ممکن است. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا تنها با یک پیامبر انسان از مقربان الهی نمی‌شود.

۱۲۵۲ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل»، به این حقیقت اشاره دارد که خداوند با فرستادن انبیاء راه هر گونه دستاویز و دلیلی را برای انسان بسته و حجت را بر بندگان تمام کرده است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { تنها در گزینه (۲)، به ارسال انبیای الهی برای اتمام حجت بر انسان اشاره شده است.

۱۲۵۳ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 مطابق آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل»، علت و فلسفه ارسال پیامبرانی که بشارت‌دهنده و انذار دهنده (مبشرین و منذرین) می‌باشند، اتمام حجت بر مردم و گرفتن عذر و بهانه از آنان (لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل) است.
روش تست‌زدن { با توجه به کلمات کلیدی «استوار بودن رسالت انبیای الهی بر دو پایه بیم و امید»، موجود در صورت سؤال، به آیه مورد نظر پی برده و با در نظر گرفتن آن آیه، متوجه می‌شویم که تنها گزینه (۳)، علت و فلسفه ارسال انبیای الهی را بیان می‌کند.

۱۲۵۴ گزینه ۱ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲)، بیانگر سومین و چهارمین راه خروج از خسران و زیان از دست دادن عمر است. آیه گزینه (۳)، بیانگر رسالت اجتماعی انبیای الهی است. گزینه (۴)، به عامل حیات معنوی انسان‌ها که همان اجابت دعوت خدا و رسولش است، اشاره دارد.

۱۲۵۵ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 رشد معنوی و انسانی وجود انسان از راه معین و قانون‌مندی خاصی تبعیت می‌کند و به راه و قانون دیگری جواب نمی‌دهد و به میزانی که از این راه و قانون دور شویم درد و رنج و تبعات منفی آن را باید بپذیریم. پس هر راهی رساننده انسان به مقصود نیست و سلیقه‌ها تا آنجا قابل استفاده هستند که به راه تکامل انسان ضربه وارد نکنند و در چارچوب آن قرار گیرند و اگر کسی سلیقه‌ای داشت که با قانون‌مندی رشد انسان و ابعاد معنوی او در تضاد بود، باید به نتایج آن تن دهد و آماده مضرات آن باشد.
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نماییم. عبارت «رشد طبیعی» در گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. عبارت «به راه و قانون دیگری جواب می‌دهد»، در گزینه (۲) نادرست است.

۱۲۵۶ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 برخی از افراد که در چنگال هوس‌های زودگذر زندگی گرفتارند، وقتی با سؤال‌های بنیادین روبه‌رو می‌شوند، برای آسوده کردن وجدان، خود را به بی‌خیالی می‌زنند و می‌گویند خود را درگیر این سؤال‌های اساسی نمی‌کنیم. زندگی به هر صورتی که پیش برود، برای ما تفاوتی ندارد. اما این‌ها نمی‌دانند روزی متوجه این تفاوت می‌شوند که دیگر قادر به انجام دادن کاری نیستند. در آن روز نمی‌توانند خود را به بی‌خیالی بزنند؛ زیرا گرفتار عواقب کارهای خود شده‌اند و رنج و عذاب آن را احساس می‌کنند.
روش مطالعه { اندیشه و تحقیق، یکی از منابع سؤالات سراسری بوده است. توصیه می‌شود این قسمت از درس را حتما مطالعه کنید با به آسانی بتوانید به این نوع سؤالات پاسخ صحیح بدهید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۲۴۵ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسالتش را به سوی بندگان فرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند. و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند. و آن کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

نکته طلایی { این فرمایش امام کاظم^(ع)، رابطه عقل و پیام الهی را در انتخاب راه درست زندگی انسان بیان می‌کند. (چراکه عقل وسیله فهم پیام الهی است.)

۱۲۴۶ گزینه ۱ ☆☆☆☆
 مطابق فرمایش امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم: «انان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند.»
نکته طلایی { پیام این سخن امام کاظم^(ع) این است که با در کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.

۱۲۴۷ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.
نکته طلایی { در مسیر هدایت انسان، «عقل»، یکی از سرمایه‌های فطری انسان است و «وحی»، سرمایه بیرونی و هدایت تشریحی است.

۱۲۴۸ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 این سؤال که «آینده انسان چیست و چگونه رقم می‌خورد؟»، مربوط به دومین نیاز برتر انسان، یعنی «درک آینده خویش» است. و با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی یعنی با تفکر در پیام الهی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا پاسخ به سؤالات برتر از طریق تفکر در پیام الهی، برای هر کسی امکان‌پذیر است نه فقط برای اولیای الهی. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۳) نادرست است.

۱۲۴۹ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 الف- با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت. ب- انسان به علت دارا بودن اختیار می‌تواند راه‌های دیگری را به غیر از برنامه الهی برگزیند. اما چون هر برنامه دیگری غیر از برنامه خدا نمی‌تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد، انسان زبان خواهد کرد و با دست خالی به دیار آخرت خواهد شتافت.
نکته طلایی { برنامه الهی که از طریق پیامبران الهی برای انسان‌ها فرستاده شده، بیانگر نیاز سوم یعنی کشف راه درست زندگی است.

۱۲۵۰ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا با استناد به آیه شریفه: «اننا هدیناه السبیل إما شاکرا و إما کفورا»، خداوند چنین شخصی را ناسپاس نامیده نه گمراه. گزینه (۳)، در مورد همه انسانها صادق است. گزینه (۴)، در مورد همه افراد مورد سؤال این اتفاق نمی‌افتد.

۱۲۵۱ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 اگر خداوند به سؤال‌های اساسی انسان پاسخ ندهد و او را رها کند، انسان در قیامت می‌تواند بگوید: از آنجایی که تو (خداوند) خود، ما را رها کردی و برای ما راهنمایی نفرستادی که به سؤالاتمان پاسخ دهد، به این خاطر گمراه شدیم، اگر یک پیامبر می‌فرستادی از او اطاعت می‌کردیم و هرگز گمراه نمی‌شدیم.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۳۶۲**

از چهار عبارت مطرح شده، تنها دو قسمت «ب» و «ج»، با عبارتهای مربوط به خود تناسب دارند.

قسمت «ب» صحیح است، زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

قسمت «ج» صحیح است، زیرا اگر انسان هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌تواند به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یابد.

قسمت «د» نادرست است، زیرا از دیدگاه امام کاظم^(ع)، دلیل و فلسفه ارسال انبیای الهی، تعقل در پیام الهی به‌منظور انتخاب راه درست زندگی برای رسیدن به هدف خلقت است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۱۳۶۳**

با استناد به آیات شریفه: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ، إِلَّا ...»، راه جلوگیری از خسران از دست رفتن عمر، چهار چیز است: الف- ایمان به خدا (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا) ب- انجام اعمال صالح که میوه و ثمره ایمان است. (و عملوا الصالحات) ج- توصیه یکدیگر به «حق» (و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ) د- توصیه یکدیگر به «صبر» در برابر مشکلات (و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ)

آیه شریفه قسمت ب، مفهوم ایمان و عمل صالح در آیه بالا است. این سخن پیامبر اسلام^(ص): «عَلَىٰ مَعَ الْحَقِّ وَ الْحَقِّ مَعَ عَلِيٍّ»، مفهوم عبارت قرآنی: «و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ» و آیه قسمت «د»، مفهوم عمل به این توصیه «و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ» در آیه بالا است، چراکه روزه، مصداق کامل صبر است.

روش تست زدن این سؤال، یک مشابه سؤال سراسری ۹۹ است. برای پاسخ دادن به آن، باید آیات و احادیثی که هم مفهوم آیه مورد سؤال است را در زمان کم تشخیص داد و انتخاب نمود.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۱۳۶۴**

الف- رفع ابهام از کیفیت حیات ابدی، مربوط به نیاز دوم، یعنی «درک آینده خویش» است. با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌تواند به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یابد.

ب- پاسخ به سؤال‌های اساسی، باید همه‌جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

ج- بر اساس آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ»، دستیابی مؤمنان به شادابی درونی در سایه عمل به دین و تعالیم الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۱۳۶۵**

هر دو عبارت قسمت «الف»، به نیاز دوم یعنی «درک آینده خویش» اشاره دارند. هر دو عبارت قسمت «ج»، به نیاز اول یعنی «شناخت هدف زندگی» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در قسمت «الف»، عبارت: «فقط یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند»، اهمیت نیاز سوم، یعنی «کشف راه درست زندگی» یا «چگونه زیستن»، را بیان می‌کند ولی عبارت: «با یک تیر چند نشان زدن»، بیانگر هدف‌های جامع‌تر و مربوط به نیاز اول، یعنی «شناخت هدف زندگی» است.

در قسمت «د»، بیت: «به گفت طفل جستی راه پرهیز / به گفت انبیا از خواب برخیز»، در درس چهار سال دهم، به موضوع «اهمیت و ضرورت بحث از معاد» که مربوط به نیاز دوم یعنی «درک آینده خویش» است، اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۱۳۵۷**

الف- ابیات مورد سؤال، به سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» اشاره دارد. ب- عبارت قرآنی: «اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ»، نیز به این نیاز اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴)، به سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» اشاره ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۳۵۸**

الف- آیه شریفه: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»، به اصلی‌ترین و برترین هدف زندگی انسان، یعنی نزدیکی و قرب به خداوند اشاره دارد. به عبارت دیگر، این آیه، پاسخی به اولین نیاز برتر انسان یعنی «شناخت هدف زندگی» است.

ب- آیه شریفه: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَ أَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تَرْجِعُونَ»، به ضرورت و حتمی بودن وجود معاد و حیات پس از مرگ بر اساس حکمت الهی اشاره دارد.

این آیه، پاسخی به نیاز دوم یعنی «درک آینده خویش» است.

ج- آیه شریفه: «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ»، به محبت همراه با اطاعت از خداوند اشاره دارد که پاسخی به نیاز سوم، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع سؤال، حتماً از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۳۵۹**

سه قسمت «الف»، «د» و «ه»، پیام آیه مورد سؤال می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «ب»، پیام آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ» است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال به سومین نیاز انسانی یعنی «کشف راه درست زندگی» اشاره دارد نه نیاز اول که «شناخت هدف زندگی» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۱۳۶۰**

با توجه به سخن امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم: «کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند. و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند. و آن کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع سؤالات، با در نظر گرفتن هر قسمتی که به پاسخ آن اطمینان دارید، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۱۳۶۱**

الف- دو مصرع: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست» و «ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟»، به ترتیب، به هدف جامع‌تر و برترین هدف انسان اشاره دارند و پاسخی به اولین نیاز برتر انسان یعنی «شناخت هدف زندگی» یا «برای چه زیستن» می‌باشند.

ب- مفهوم کلی این دو بیت: «مرد خردمند هنر پیشه را / عمر دو بایست در این روزگار» و «تا به یکی تجربه آموختن / با دگری تجربه بردن به کار»، به سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» یا «چگونه زیستن» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین نیاز انسان اشاره دارد و نادرست است. قسمت سوم گزینه (۳)، به دومین نیاز برتر انسان اشاره دارد و نادرست است.

۱۲۷۱	گزینه ۳
الف- این دعای امام سجاده ^ع : «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.» و این مصراع: «از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود»، به اولین نیاز برتر انسان یعنی «شناخت هدف زندگی» اشاره دارند. ب- در آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، برترین هدف انسان، نزدیکی و تقرب به خداوند معرفی شده است.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینه (۱)، به هدفمند بودن نظام خلقت انسان اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به هدفمند و حکیمانه بودن نظام خلقت اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به دومین راه دستیابی به عزت نفس، یعنی تلاش برای بندگی خدا اشاره دارد.	

۱۲۷۲	گزینه ۴
الف- این پرسش: «آمدنم بهر چه بود؟»، به موضوع «هدف آفرینش» اشاره دارد. ب- آیه شریفه: «وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِأَعْبِنَ»، به موضوع هدفمندی و حکیمانه بودن جهان آفرینش و بیهوده نبودن نظام عالم اشاره دارد.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینه (۱)، در درس ۴ دهم به موضوع حتمی بودن معاد اشاره دارد. آیه گزینه (۲) در درس ۵ دوازدهم، به مجازات اخروی انسان براساس اعمال اختیاری او اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، در درس ۴ دهم به موضوع ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد.	

۱۲۷۳	گزینه ۳
الف- اگر سؤال شود: «مصراع‌های اول و دوم این بیت: «از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود / به کجا می‌روم آخر نمایم وطنم»، به ترتیب، به کدام نیازهای انسان اشاره دارند؟»، باید بگوییم: عبارت «آمدنم بهر چه بود»، به نیاز اول یعنی «درک هدف زندگی» اشاره دارد و مصراع «به کجا می‌روم آخر نمایم وطنم»، به نیاز دوم یعنی «درک آینده خویش» اشاره دارد. ب- برای چه زیستن یا فلسفه حیات، مربوط به نیاز اول و سؤالات مربوط به حیات برزخی و اخروی مربوط به نیاز دوم یا درک آینده خویش است.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به نیاز سوم، یعنی چگونه زیستن است.	

۱۲۷۴	گزینه ۴
الف- آیات شریفه: «لِنُحْيِيَ بِهٖ بَلَدَهُ مِيتًا» و «وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيًّا»، به حیات بخشی و احیای آب به نیازهای طبیعی و جسمی انسان اشاره می‌کنند. ب- خداوند پاسخ به نیازهای طبیعی و غریزی انسان را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به حیات روحی و معنوی انسان اشاره دارد نه حیات طبیعی و جسمانی او. قسمت دوم گزینه (۳)، راه مطرح شدن نیازهای برتر و اساسی انسان را بیان می‌کند نه روش پاسخ دادن به نیازهای طبیعی و جسمانی او را.	

۱۲۷۵	گزینه ۲
الف- انسان می‌داند که اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، (علت) عمر خود را از دست داده است. ب- این دعای امام سجاده ^ع : «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.» و این مصراع: «از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود»، به اولین نیاز برتر انسان یعنی «شناخت هدف زندگی» اشاره دارند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، زمانی به‌وجود می‌آید که انسان نتواند پاسخ نیازهای برتر را بیابد. قسمت دوم گزینه (۳)، در درس ۹ دهم در مورد عشق و محبت واقعی به خداوند است نه در مورد هدف زندگی.	

۱۲۶۶	گزینه ۱
الف- آیه شریفه: «قال رب ارجعون لعلى اعمل صالحا فيما تركت»، به حیات برزخی اشاره دارد که به صورت روحانی است. (درس ۵ دهم) ب- بر اساس آیه شریفه: «و الذین آمنوا أشد حبا لله»، عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. (درس ۹ دهم) ج- بر اساس آیه شریفه: «استجیبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، اجابت دستورات الهی، به حیات معنوی و درونی انسان می‌انجامد.	
توضیح: براساس آیه شریفه: «و جعلنا من الماء کل شیء حی»، عامل اصلی ادامه حیات مادی در جهان هستی، «آب» است. آیاتی که مربوط به حیات اخروی انسان باشند، بیانگر حیات جسمانی و روحانی انسان می‌باشند.	

۱۲۶۷	گزینه ۱
از بین عبارت‌های مذکور، سه عبارت «الف»، «ب» و «د» صحیح است.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: عبارت قسمت «ج» نادرست است، زیرا هدایت انسان نیز از مسیر دو ویژگی عقل و اختیار می‌گذرد.	

۱۲۶۸	گزینه ۲
سه عبارت قسمت‌های «الف»، «ب» و «ج»، در مورد نیاز سوم یعنی «کشف راه درست زندگی» یا «چگونه زیستن» صحیح است.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «د»، مربوط به نیاز اول، یعنی «شناخت هدف زندگی» است. قسمت «ه» نادرست است، زیرا با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی (نه دین و وحی) می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.	

۱۲۶۹	گزینه ۴
الف- یکی از نیازهای طبیعی و غریزی انسان، تشنگی و نیاز به آب است که در جهان خلقت، پاسخ آن آماده شده است: آیات شریفه: «وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيًّا» و «لِنُحْيِيَ بِهٖ بَلَدَهُ مِيتًا»، به همین موضوع اشاره دارد. ب- هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی عقل و اختیار انسان می‌گذرد؛ یعنی خداوند برنامه هدایت انسان را که دربردارنده پاسخ به سؤالات بنیادین است، از طریق پیامبران (رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَ مُنذِرِينَ) می‌فرستد. ج- انسان در فرصت تکرارنشده عمر، باید از همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد. تکرارناپذیر بودن عمر انسان و راه درست زندگی در سوره عصر تبیین شده است: «وَ الْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ...»	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳)، به امر به معروف و نهی از منکر اشاره دارد نه به هدایت انسان از طریق انبیای الهی. در قسمت سوم گزینه (۲)، به راه مطمئن اشاره نشده است. این راه در ابتدای همین آیه آمده است. (استجیبوا لله و للرسول)	

۱۲۷۰	گزینه ۲
بر اساس آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، عمل به فرامین و دستورات الهی (استجیبوا لله و للرسول) که توصیه به حق و صبر یکی از آنان است، به حیات روحی و معنوی و شادابی درونی مؤمنان (لما یحییکم) می‌انجامد.	
مقایسه: اجابت دین و دستورات الهی، به حیات روحی و معنوی انسان می‌انجامد. عشق به خدا، چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به او می‌دهد. (درس ۹ دهم)	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: بر اساس آیه شریفه: «إِنَّ الذِّينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، عبارت قرآنی گزینه (۱)، نتیجه ایمان و عمل صالح است. در عبارت قرآنی گزینه (۳)، سخن از حیات مادی است که با آب تأمین می‌شود. عبارت قرآنی گزینه (۴)، بیانگر دلیل و فلسفه ارسال انبیای الهی است.	

۱۲۸۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، اطاعت از دستورات خدا و رسولش که از طریق دین الهی به ما رسیده، زندگی بخش و اکسیر حیات روحی و درونی انسانها معرفی شده است. ب- براساس آیه شریفه: «لنحیی به بلدة میتا»، انسان با آب، نیازهای طبیعی و جسمی اش را برطرف می سازد. و به طور کلی آب، حیات بخش جهان مادی، از جمله ما انسانهاست.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست تکراری و متوسط از این درس است. در نگاه اولیه به صورت سؤال، درمی یابیم که منظور هر دو قسمت آن، نمی تواند نیازهای طبیعی باشد. براین اساس، گزینه های (۱) و (۲)، که هر دو قسمت آنها به نیازهای طبیعی اشاره دارند نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این قسمت آیه، حیات بخش روحی انسان است نه مادی.

۱۲۸۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است (علت) که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم. (معلول)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست ساده و کاملا حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به این نوع سؤال، فقط باید با به یاد آوردن عبارت کتاب، گزینه صحیح را پیدا کنیم. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه ها نادرست است.

۱۲۸۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

پاسخ به سؤال های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد: الف- کاملا درست و قابل اعتماد باشد زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه ای کافی نیست، به خصوص که راه های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون اند. ب- همه جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه ریزی کرد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ در این تست، جنبه حفظی عبارت کتاب مورد نظر است و برای پاسخ دادن به آن، فقط باید با به یاد آوردن متن کتاب و بدون نیاز به استدلال، گزینه مربوطه را انتخاب نمود. گزینه (۱)، در مورد اولین ویژگی پاسخ به سؤال های اساسی، یعنی هر پاسخ احتمالی و مشکوک که نیازمند تجربه و آزمون است، می باشد. با توجه به توضیح بالا، گزینه های (۳) و (۴)، به ویژگی پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگ ابعاد وجودی انسان اشاره ندارد.

۱۲۸۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند از مخاطبان خاص خود (الذین آمنوا) می خواهد که برای رسیدن به حیات معنوی (لما یحییکم)، به دعوت خدا و رسولش پاسخ دهند. (استجبوا لله و للرسول)

تحلیل تست ۹۹ این تست، با توجه به گزینه های آن که گزینه های مشابه و نزدیک به هم ندارد، برای دانش آموزانی که بر متن درس تسلط دارند، یک تست متوسط است. آیه گزینه (۱)، مربوط به درس ۱۱ سال یازدهم و به راه رسیدن به عزت نفس اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به سومین هدف ازدواج یعنی «رشد و پرورش فرزندان» و آیه گزینه (۴)، به دومین هدف ازدواج یعنی «انس با همسر» اشاره دارد.

۱۲۷۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

نیاز «چگونه زیستن» یا همان «کشف راه درست زندگی»، دغدغه جدی انسان های فکور و خردمند است، زیرا انسان فقط یک بار به دنیا می آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می نماید (یگانه بودن عمر). پس باید راهی مطمئن را انتخاب نماید که کاملا درست و قابل اعتماد باشد؛ یعنی احتمالی و مشکوک و نیازمند تجربه و آزمون نباشد؛ زیرا عمر محدود انسان بر ای تجربه کردن راه های پیشنهادی بسیار، کافی نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول گزینه های (۱) و (۴)، مربوط به نیاز اول، یعنی «شناخت هدف زندگی» است. قسمت دوم گزینه (۲)، زمانی مطرح می شود که سخن از نیازهای مختلف انسان باشد، نه در مورد محدود بودن عمر انسان و زیاد بودن راه های پیشنهادی.

۱۲۷۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- راه های رسیدن به سعادت گوناگون هستند ولی آسان ترین و مستقیم ترین راه، دین است. ب- در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، خداوند می فرماید: دعوت مرا اجابت کنید. منظور از دعوت خداوند در اینجا، همان دین الهی است. ج- دقت کنید: راه های رسیدن به سعادت، گوناگون است ولی مستقیم ترین آن، دین الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۲۷۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم. پس نمی توان بر مکاتب بشری تکیه کرد.

توضیح راه پاسخ گویی (وجود برنامه ای برای تضمین سعادت بشر):

۱- برنامه هدایت الهی (دین) از طریق انبیا ۲- برنامه مکاتب بشری که پاسخ های متفاوت و متضادی ارائه می کنند.

۱۲۷۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- شیوه هدایت خداوند برای هر دسته از مخلوقات، متناسب با ویژگی های آنهاست. از آنجا که انسان ویژگی های متمایز کننده مانند توانایی تعقل و تفکر و قدرت انتخاب و اختیار دارد، پس شیوه هدایت خداوند برای او نیز متفاوت و متمایز است. ب- خداوند برنامه هدایت را که شامل پاسخ سؤالات بنیادین انسان است، از طریق (به واسطه) پیامبران می فرستد تا انسان با تعقل در آن و تشخیص مفید بودن و رساننده بودن به هدف، آن را برگزیند و انجام دهد.

توضیح هدایت موجودات: هدایت درونی، باطنی، غریزی، فطری و ذاتی (مانند اعطای عقل به انسان) هدایت بزه انسان: هدایت از طریق پیامبران، کتاب آسمانی، وحی الهی و شریعت

۱۲۸۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- براساس این آیه، خسارت و زیان از دست رفتن سرمایه وجودی انسان که همان عمرش است، او را تهدید می کند، مگر کسانی را که چهار ویژگی داشته باشند: «آمنوا و عملوا الصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر»

ب- دلیل زیان دیدن انسان این است که آدمی اختیار دارد و می تواند بدون کنار هم قرار دادن عقل و وحی راه زندگی را انتخاب نماید.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید مفهوم آیه را در نظر آوریم و با توجه به آن، به حذف گزینه های نادرست بپردازیم. گزینه (۱) نادرست است، زیرا سرپیچی کردن از دستورات الهی برای دعوت به حق و صبر براساس اختیار است نه عقل و تبعیت از عقل به اطاعت از دستورات الهی می انجامد نه بر خلاف آن. گزینه های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا در این آیه، خسار و زیان ابدی مطرح است نه دنیوی و طبیعی.

۱۲۸۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- راه زندگی یا «چگونه زیستن»، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. ب- با استناد به آیه شریفه «إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ»، راه‌های خروج از اتلاف عمر از دیدگاه قرآن کریم (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر، بیانگر سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا با در نظر گرفتن قسمت اول آن که حفظی است، گزینه‌های (۱) و (۳) را که نادرست است، حذف می‌کنیم. آیه گزینه (۴)، وعده خداوند به اهل ایمان و عمل صالح در پایان تاریخ است و یک برنامه الهی برای طول تاریخ نمی‌باشد. (درس ۹ یازدهم)

۱۲۹۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- با در کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سوالات اساسی انسان رسید. ب- امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند. و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند. و آن کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و کاملاً حفظی از این درس است، در صورت تسلط بر متن درس و اندکی دقت در حذف گزینه‌های نادرست، به آسانی می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود. با در نظر گرفتن توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۲۹۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

با استناد به آیه شریفه: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»، راه جلوگیری از خسران از دست رفتن عمر، چهار چیز است: الف- ایمان به خدا (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا) ب- انجام اعمال صالح که میوه و ثمره ایمان است. (و عملوا الصَّالِحَاتِ) ج- توصیه یکدیگر به «حق» (و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ) د- توصیه یکدیگر به «صبر» در برابر مشکلات (و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ)

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط از این درس است. با مطالعه ساده متن آیه هم می‌توان به این تست پاسخ داد. آیه گزینه (۱)، به اختیار و فلسفه نبوت و آیه گزینه (۲)، به ممنوعیت مراجعه به طاغوت برای قضاوت و داوری و گزینه (۴)، به ولایت امام علی^(ع) اشاره دارد.

۱۲۹۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

ابیات مورد سؤال و عبارت قرآنی: «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»، به سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» اشاره دارند.

تحلیل تست ۹۸ طرح شدن این تست برای اولین بار، یک تست مفهومی و دشوار است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این ابیات به زندگی و حیات پس از مرگ اشاره ندارند. آیه گزینه (۱)، به علت و فلسفه ارسال انبیای الهی که همان اتمام حجت بر انسان‌ها می‌باشد، اشاره دارد.

۱۲۹۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

هر پاسخ احتمالی و مشکوک به نیازهای اساسی انسان نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا پاسخ دادن یک سؤال بیانگر قدرت انتخاب انسان است. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا درست بودن یک پاسخ با تجربه ممکن می‌شود نه با تعقل. گزینه (۴)، بی‌ربط است.

۱۲۸۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

انسان با آب، نیازهای طبیعی و جسمی‌اش را برطرف می‌سازد و به طور کلی آب، حیات‌بخش جهان مادی، از جمله ما انسان‌هاست. آیه شریفه: «لتحیی به بلدة ميتا» به این حقیقت اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط از این درس است و حتماً باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام کرد. گزینه‌های (۲) و (۴) را با توجه به قسمت دوم آنها حذف می‌کنیم، چراکه آیه گزینه (۲) به حیات مادی انسان اشاره دارد در حالی که دین به انسان، حیات معنوی می‌بخشد و آیه گزینه (۴)، به حیات روحی و معنوی انسان اشاره ندارد. آیه گزینه (۳)، به حیات مادی انسان اشاره ندارد.

۱۲۸۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

با استناد به آیات شریفه: «والعصر، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، إِلَّا ...»، راه جلوگیری از خسران از دست رفتن عمر، چهار چیز است: الف- ایمان به خدا (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا) ب- انجام اعمال صالح که میوه و ثمره ایمان است. (و عملوا الصَّالِحَاتِ) ج- توصیه یکدیگر به «حق» (و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ) د- توصیه یکدیگر به «صبر» در برابر مشکلات (و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ) آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، مفهوم ایمان و عمل صالح در آیه بالا است. این سخن پیامبر اسلام^(ص): «علی مع الحق و الحق مع علی»، مفهوم عبارت قرآنی: «و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ» و آیه قسمت «د»، مفهوم عمل به این توصیه «و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ» در آیه بالا است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی، ترکیبی و کاملاً دشوار است که پاسخ دادن به آن در زمان محدود کنکور کار دشواری است. آشنا شدن با این نوع تست، کمک می‌کند تا در صورت تکرار مشابه آن، سریع‌تر بتوان مقصود طراح سؤال و گزینه صحیح را تشخیص داد.

۱۲۸۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد؛ مانند نیاز به آب، هوا، غذا و پوشاک. خداوند پاسخ به این نیازها را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است. ب- اما نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود. زمانی که انسان اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری روبرو می‌بیند؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای (عقل، اختیار ...) است که خداوند به او عطا کرده است. پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می‌کند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از این درس است. با به یاد آوردن متن درس و حذف گزینه‌های نادرست، به آسانی می‌توان گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت دوم گزینه (۳)، نادرست است، زیرا سعادت انسان در گرو پاسخ به نیازهای برتر است نه نیازهای دنیوی که عام هستند.

۱۲۸۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند (معلول) که از معرفت برتری (علت) برخوردار باشند.» ب- یکی از ویژگی‌ها، توانایی تعقل و تفکر و ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب اوست؛ انسان، ابتدا درباره هر کاری، تفکر می‌کند، اگر تشخیص داد که آن کار مفید است و او را به هدفش می‌رساند، آن را انتخاب می‌کند و انجام می‌دهد. (قدرت اختیار)

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط از این درس است، در صورت تسلط بر متن درس و اندکی دقت در حذف گزینه‌های نادرست، انتخاب گزینه صحیح کار دشواری نمی‌باشد. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا پذیرش بهتر پیام الهی، بیانگر نیاز سوم نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا توانایی حرکت به سوی هدف درست بیانگر قدرت اختیار و انتخاب در انسان است نه فطرت پاک الهی که عام است و شامل ویژگی‌های زیادی است.

گزینه ۳ ۱۲۹۹ ☆☆☆☆

الف- هر راهی رساننده انسان به مقصود نیست و سلیقه‌ها تا آنجا قابل استفاده هستند که به راه تکامل انسان ضربه وارد نکنند و در چارچوب آن قرار گیرند و اگر کسی سلیقه‌ای داشت که با قانون‌مندی رشد انسان و ابعاد معنوی او در تضاد بود، باید به نتایج آن تن دهد و آماده مضرات آن باشد. ب- این گونه از نیازها، فراتر از احساسات و سلايق‌اند.

روش تست‌زدن < برای پاسخ دادن به این تست کاملا مفهومی، ابتدا باید بر متن اندیشه و تحقیق چنان تسلطی داشت که بر اساس آن بتوان تحلیل کرد و گزینه صحیح را تشخیص داد.

گزینه ۳ ۱۳۰۰ ☆☆☆☆

الف- سومین نیاز برتر انسان، کشف راه درست زندگی است که خود را در سؤال «چگونه زیستن» نشان می‌دهد. ب- اولین ویژگی پاسخ به سؤال‌های اساسی این است که باید کاملا درست و قابل اعتماد باشد، زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه (۴) نادرست است، زیرا نیاز اول یا «شناخت هدف زندگی»، در قالب برای چه زیستن مطرح می‌شود. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا «جامعیت و قابلیت کسب اعتماد»، ویژگی‌های پاسخ به نیازهای برتر است نه خود سؤالات.

گزینه ۴ ۱۳۰۱ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به برترین هدف انسان یعنی نزدیکی و تقرب به خداوند اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < سایر گزینه‌ها به نیاز سوم انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» اشاره دارند.

گزینه ۲ ۱۳۰۲ ☆☆☆☆

این مفهوم که: «این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد»، بیانگر این است که نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود.

توضیح < مقدمه و لازمه ورود به وادی انسانیت این است که اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد و خود را با نیازهای مهم‌تری روبه‌رو ببیند.

گزینه ۱ ۱۳۰۳ ☆☆☆☆

الف- سومین نیاز برتر انسان، کشف راه درست زندگی است که خود را در سؤال «چگونه زیستن» نشان می‌دهد. ب- آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، بیانگر سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه گزینه (۳)، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی انسان» اشاره دارد.

گزینه ۲ ۱۳۰۴ ☆☆☆☆

الف- راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. ب- آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، بیانگر سومین نیاز برتر انسان، یعنی «کشف راه درست زندگی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه گزینه (۳)، بیانگر قدرت اراده و اختیار انسان است.

گزینه ۳ ۱۲۹۴ ☆☆☆☆

زمانی که انسان اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری روبه‌رو می‌بیند؛ این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی (درد متعالی) تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

توضیح < طرح جدی سؤالات اساس برای انسان، نشانگر بیداری و ورود به وادی انسانیت است.

گزینه ۴ ۱۲۹۵ ☆☆☆☆

مطابق آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل و کان الله عزیزا حکیما»، خداوند با فرستادن پیامبران، راه اعتراض بندگان را بسته است و حجت را بر بندگان تمام کرده است. با وجود برنامه هدایت انسان از طریق پیامبران، انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می‌کند و با کسب معرفت و تشخیص باید‌ها و نبایدها، راه صحیح زندگی را می‌یابد و پیش می‌رود.

تمرین تست‌زنی < برای پاسخ دادن به این تست دشوار و مفهومی، قبل از انتخاب گزینه صحیح، باید با دقت زیاد به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال به حجت ظاهر که انبیا الهی است اشاره دارد نه به حجت باطن که همان عقل می‌باشد. مفهوم گزینه (۳)، کامل‌تر از گزینه (۲) می‌باشد.

گزینه ۱ ۱۲۹۶ ☆☆☆☆

الف- زمانی که انسان اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری روبه‌رو می‌بیند؛ این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد. ب- طرح جدی سؤالات اساس برای انسان، نشانگر بیداری و ورود به وادی انسانیت است.

نکته طلایی < این دعای امام سجاد(ع): «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.» و این مصراع: «از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود»، و عبارت شریفه: «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»، به اولین نیاز برتر انسان یعنی «شناخت هدف زندگی» اشاره دارند.

گزینه ۱ ۱۲۹۷ ☆☆☆☆

امام کاظم(ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسالتش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند. آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند. و آن کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

از دیدگاه امام کاظم(ع)، دلیل و فلسفه ارسال انبیا الهی، تعقل در پیام الهی به‌منظور انتخاب راه درست زندگی برای رسیدن به هدف خلقت است.

تمرین تست‌زنی < برای پاسخ دادن به این نوع تست و از بین رفتن احتمال خطا، حتما پس از حذف گزینه‌های نادرست، باید گزینه صحیح را انتخاب نمود. در این سخن امام کاظم(ع)، سخن از ایمان نیست، بنابراین سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۱۲۹۸ ☆☆☆☆

مطابق آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل و کان الله عزیزا حکیما»، خداوند با فرستادن پیامبران، راه اعتراض بندگان را بسته است و حجت را بر بندگان تمام کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه گزینه (۱)، به علت و فلسفه ارسال انبیا الهی که همان اتمام حجت بر انسان‌ها می‌باشد، اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، به عامل دست‌یابی به حیات معنوی که همان دینداری است اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به راه خروج از زیان ائتلاف عمر اشاره دارد.

۱۳۰۵	گزینه ۱	☆☆☆☆☆
<p>برترین هدف زندگی انسان، نزدیکی و تقرب به خداوند است. برای رسیدن به این هدف، خداوند ویژگی‌هایی در وجود او قرار داده است که در صدر آن ویژگی‌ها، برخورداری از تعقل و تفکر است. لزوم توجه به «وحی» را عقل رقم می‌زند.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

۱۳۰۶	گزینه ۴	☆☆☆☆☆
<p>نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود. زمانی که انسان اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری روبه‌رو می‌بیند؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای (عقل، اختیار ...) است که خداوند به او عطا کرده است. این نیازها به تدریج به دل مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

۱۳۰۷	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
<p>مطابق آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل و کان الله عزیزا حکیما»، خداوند با فرستادن پیامبران، راه اعتراض بندگان را بسته است و حجت را بر بندگان تمام کرده است.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

۱۳۰۸	گزینه ۳	☆☆☆☆☆
<p>بر اساس آیه شریفه: «رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل ...»، علت و فلسفه ارسال پیامبرانی که بشارت‌دهنده و انذار دهنده (مبشرین و منذرین) می‌باشند، اتمام حجت بر مردم و گرفتن عذر و بهانه از آنان (لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل) است.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

۱۳۰۹	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
<p>الف- راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. ب- وجود پاسخ‌های ناهمگون به نیازهای برتر بشر، نشانه ناتوانی انسان از به دست آوردن پاسخ درست و کامل به نیازها می‌باشد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

۱۳۱۰	گزینه ۱	☆☆☆☆☆
<p>نیازهای برتر انسان به تدریج به دل مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد. گرفتار شدن به این درد و دغدغه متعالی، نشانه ورود به وادی انسانیت و علامت بیداری و هوشیاری است که ریشه در سؤال‌های اساسی انسان دارد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>		

درس دوم: تداوم هدایت

تعداد سؤالات تالیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۸۸	۱۰	۹
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۷	۴	۴

گزینه ۲ ۱۳۱۱

خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان‌ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را بر عهده گرفت و راهی را در اختیارمان قرار داد، که همان راه مستقیم خوشبختی است.

نکته طلایی منظور از راه مستقیم خوشبختی، همان اجابت دعوت خدا و رسولش (استجیبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم) است.

گزینه ۳ ۱۳۱۲

الف- مطابق آیه شریفه: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود. و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید.» ب- این آیه، بیانگر این حقیقت است که محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده است و همه آن‌ها آورنده یک دین بوده‌اند.

نکته طلایی فطرت واحد بشر، منشأ دین واحد است.

گزینه ۲ ۱۳۱۳

در آیه شریفه: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود. و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید.» این عبارت: «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید»، خطاب به پیامبران صاحب شریعت یعنی حضرت نوح و ابراهیم و موسی و عیسی^(ع) و پیامبر اسلام^(ص) بیان شده و بیانگر یکی بودن دین الهی و یکسان بودن محتوای اصلی دعوت پیامبران است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این عبارت قرآنی، فقط خطاب به پیامبران صاحب شریعت بیان شده است نه همه پیامبران الهی و پیروان آنها. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا این عبارت قرآنی بیانگر یکی بودن دین الهی است نه یکی بودن هدایت الهی.

گزینه ۳ ۱۳۱۴

براساس آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»، حقیقت دین، دارای ماهیتی (چارچوب) است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است. و اهل کتاب، یعنی پیروان کتاب‌های آسمانی با این که علم داشتند و به حقیقت آگاه بودند، از روی رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت این اختلافات را به راه می‌انداختند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق نص صریح قرآن، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ۱۳۱۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی این قسمت آیه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» به این معنا نیست که دین خدا در همه دوره‌ها به نام اسلام خوانده می‌شده است، بلکه بیانگر این مفهوم است که حقیقت دین، دارای ماهیتی (چارچوب) است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است.

گزینه ۴ ۱۳۱۶

براساس عبارت شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.»، حقیقت دین، دارای ماهیتی (چارچوب) است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این تست مفهومی با گزینه‌های دشوار، باید با توجه به مفهوم این درس و پیام آیه، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. در گزینه (۱)، عبارت: «همه آن‌ها مروج احکام توحیدی اسلام بوده‌اند.» و در گزینه (۲)، عبارت: «موحدان پیرو و معتقد به اسلام می‌باشند.» و در گزینه (۳) عبارت: «در همه دوره‌ها با نام اسلام در میان موحدان معروف بوده است.» نادرست است.

گزینه ۱ ۱۳۱۷

با استناد به آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»، مسیحیان و یهودیان در دین اسلام اختلاف کردند، به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق متن قرآن، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۳۱۸

مطابق آیه شریفه: «[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»، حضرت ابراهیم^(ع) پدر روحانی مسلمانان معرفی شده است، بدان جهت که ایشان اولین کسی است که برای خدا اسلام آورد. همچنین، مسلمان، نام مبارکی است که از قبل، برای تسلیم‌شدگان به دستورات خداوند انتخاب شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۲ ۱۳۱۹

مطابق آیه شریفه: «[ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.»، تعبیر «حق‌گرا و مسلمان» درباره حضرت ابراهیم^(ع) به کار رفته است. این آیه، به یکی بودن دین خدا و منشأ آن که فطرت مشترک است، اشاره دارد.

توضیح این آیه، پاسخی بر این ادعای یهودیان و مسیحیان که می‌گفتند حضرت ابراهیم^(ع) همچون آنان یهودی و مسیحی بوده است.

گزینه ۴ ۱۳۲۰

آیه شریفه: «[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»، بیانگر این حقیقت است که محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده است و همه آن‌ها آورنده یک دین بوده‌اند. و با وجود تفاوت در برخی احکام فرعی تعالیم انبیا، باعث تفاوت در اصل دین نشده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا همه انبیای الهی آورنده یک دین بوده‌اند. گزینه (۲) نادرست است، زیرا به سبب ویژگی‌های مشترک فطری بین همه انسان‌ها (نه در بین اقوام و جوامع)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اسلام به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند و به عقیده حق معتقد گشتن است نه به معنای تسلیم بودن در برابر اصول مشترک دعوت انبیا.

گزینه ۳ ۱۳۲۱

مطابق آیه شریفه: «[ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.»، بر خلاف ادعای یهودیان و مسیحیان، حضرت ابراهیم^(ع) نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه حق‌گرا و مسلمان بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴ ۱۳۳۷ ☆☆☆☆

الف- ویژگی‌های فطری انسان‌ها عبارتند از: ۱- از سرمایه تفکر و قدرت اختیار برخوردارند. ۲- فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، حسادت و دروغ بیزارند. به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند. ۳- از فنا و نابودی گریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند. ب- به سبب این ویژگی‌های مشترک خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن سریع به این نوع تست، بهتر است گزینه‌های نادرست را حذف نمایید. عبارت: «قانع شدن به حد معینی از زیبایی‌ها»، در گزینه‌های (۱) و (۳)، از ویژگی‌های فطری انسان نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا شریعت‌ها متفاوت است و خداوند یک دین واحد فرستاده است نه شریعت واحد.

گزینه ۳ ۱۳۳۸ ☆☆☆☆

با توجه به تعالیم اسلامی قانع نشدن به حد معینی از زیبایی‌ها از ویژگی‌های فطری انسان‌هاست چرا که با این ویژگی‌ها متولد می‌شوند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی حتما پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا تنفر از رذایل اخلاقی نه تنفر از غرایز از امور فطری انسان است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا ویژگی‌های فطری به صورت درونی و غیر اکتسابی (ناآموختنی) است.

گزینه ۴ ۱۳۳۹ ☆☆☆☆

در اندیشه توحیدی ویژگی‌های مشترک انسان‌ها (فطرت) سبب شده است که خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نادرست است، زیرا ویژگی‌های فطری، زمینه‌ساز ارسال یک دین واحد است تا آنها را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند.

گزینه ۲ ۱۳۳۰ ☆☆☆☆

الف- ویژگی‌های مشترک انسان‌ها (فطرت) سبب شده است که خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. ب- در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) معنی حنیف است نه معنی اسلام. قسمت دوم گزینه (۴)، خواسته دین اسلام در عرصه عمل است نه اندیشه.

گزینه ۲ ۱۳۳۱ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.»، بیانگر یکی بودن دین الهی به دلیل مطابقت با فطرت واحد بشر است. ویژگی‌های مشترک انسان‌ها (فطرت) سبب شده است که خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا یکی بودن دین الهی یا وحدانیت اصول دعوت انبیا، به دلیل مطابقت آن اصول مشترک با فطرت واحد بشر است نه به دلیل خواسته‌های مشترک معنوی در جوامع انسانی. قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا هدف از برنامه کلی انبیا، رساندن آن‌ها به هدف مشترکی است که خداوند در خلقتشان قرار داده است.

گزینه ۴ ۱۳۳۲ ☆☆☆☆

الف- یهودیان ادعای این را داشتند که حضرت ابراهیم^(ع) نیز همچون آنان یهودی بوده است و مسیحیان نیز ادعا می‌کردند که آن حضرت مسیحی بوده است. ب- مطابق آیه شریفه: «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.» بر خلاف ادعای یهودیان و مسیحیان، حضرت ابراهیم^(ع) نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه حق‌گرا و مسلمان بود.

توضیح این آیه شریفه، بیانگر وحدانیت و یکی بودن دین الهی است و همچنین بیانگر این حقیقت است که انبیای الهی مؤید و مکمل یکدیگر بوده‌اند.

گزینه ۳ ۱۳۳۳ ☆☆☆☆

دین به معنای «راه» و «روش» است. دین اسلام راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا دین یک برنامه زندگی یا یک راه و روش زندگی است که مجموعه‌ای از اعتقادات و وظایف عملی است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا دین در بردارنده راه و روش زندگی برای دنیای مادی است نه برای جهان آخرت.

گزینه ۱ ۱۳۳۴ ☆☆☆☆

خداوند یک دین برای انسان‌ها فرستاده و به همه پیامبران فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند. انبیاء هم این فرمان را اطاعت کرده و مأموریت خود را با شایستگی انجام داده‌اند.

توضیح شریعت به معنای راه و روش هر پیامبر در تبلیغ دین الهی است که متناسب با زمان و محل تبلیغ، متفاوت بوده است.

قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا خداوند یک دین واحد فرستاده نه شریعت‌های متفاوت را. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا دستور الهی تفرقه نکردن در دین واحد است نه ایجاد وحدت در بین مردم.

گزینه ۳ ۱۳۳۵ ☆☆☆☆

فطرت، به معنای نوع خاص آفرینش است. وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا فطرت، ویژگی‌های مخصوص انسان است نه سایر آفریده‌ها. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا ویژگی‌های فطری به صورت درونی و غیر اکتسابی (ناآموختنی) است.

گزینه ۴ ۱۳۳۶ ☆☆☆☆

از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند؛ این افراد با اینکه در برخی خصوصیات، مانند نژاد، زبان و آداب و رسوم با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند، ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند؛ به‌طور مثال، همه انسان‌ها: از سرمایه تفکر و قدرت اختیار برخوردارند. فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، حسادت و دروغ بیزارند. به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند. از فنا و نابودی گریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، از امور فطری مشترک بین همه انسان‌ها می‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا امور فطری به صورت مشترک در بین همه انسان‌ها وجود دارد و در برخورداری از آنها تفاوتی بین انسان‌ها وجود ندارد.

۱۳۳۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است. مثلاً همه پیامبران، امت‌های خود را به نماز دعوت کرده‌اند، اما در شکل و تعداد آن تفاوت‌هایی بوده است؛ البته این قبیل تفاوت‌ها (در برخی احکام فرعی) سبب تفاوت در اصل دین نشده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { دعوت به نماز و روزه در قسمت اول تمام گزینه‌ها، در بین تمام انبیای الهی مشترک بوده است. تفاوت در شکل و تعداد نماز بوده که فقط در گزینه (۳) آمده است.

۱۳۳۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

عبارت شریفه: «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.» بیانگر وحدانیت دین الهی و یکسان بودن اصول دعوت انبیا می‌باشد و همچنین بیانگر این حقیقت است که تمامی پیامبران آورنده یک دین بوده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا همه انبیای الهی آورنده یک دین بوده‌اند نه اینکه هریک از آن‌ها آورنده یک دین بوده‌اند.

۱۳۳۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

علل فرستادن پیامبران متعدد (با تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها) عبارتند از ۱- استمرار و پیوستگی در دعوت ۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم ۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین

نکته طلایی { تفاوت تعالیم انبیای الهی در برخی احکام فرعی مانند شکل بجا آوردن نماز و تعداد آن، سبب تفاوت در اصل دین نشده است.

۱۳۴۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

لازمه ماندگاری یک پیام (معلول)، تبلیغ دائمی و مستمر آن است پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { متناسب با فهم انسان‌ها سخن گفتن در قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر دومین دلیل تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا عامل ماندگاری، استمرار و تعدد انبیای الهی در طول تاریخ است نه ختم نبوت.

۱۳۴۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول سایر گزینه‌ها به استمرار و پیوستگی در دعوت از دلایل تعدد انبیای الهی اشاره ندارد.

۱۳۳۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

در برنامه کلی انبیا که اسلام نام دارد، از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. ایمان به: ۱- خدای یگانه و دوری از شرک (اصل توحید) ۲- فرستادگان الهی و راهنمایان دین (اصل نبوت و امامت) ۳- سرای آخرت، و پاداش و حسابرسی عادلانه (اصل معاد) ۴- عادلانه بودن نظام هستی (بنای نظام هستی بر اساس عدل)

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک مورد بر خلاف آنچه در سؤال از ما خواسته شده پیدا کرده و آن گزینه را حذف نماییم. عبارت: «بنای جامعه‌ای دینی بر اساس عدالت» در گزینه‌های (۲) و (۴) و عبارت: «کسب فضایل اخلاقی» در گزینه (۴)، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه عمل است.

۱۳۳۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

ویژگی‌های مشترک انسان‌ها (فطرت) سبب شده است که خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا در عرصه عمل با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید تا: ۱- با انجام واجبات دین و ترک حرام‌های آن، خداوند را عبادت و بندگی کند. ۲- فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت‌داری را کسب نماید و از رذائل اخلاقی، مانند ظلم، نفاق، دروغ و ریا دوری کند. ۳- جامعه‌ای دینی بر اساس عدالت بنا نماید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه اندیشه است نه عمل.

۱۳۳۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

«ایمان به عادلانه بودن نظام هستی»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه اندیشه است. و دو عبارت: «بنای جامعه‌ای دینی بر اساس عدالت» و «دوری از رذائل اخلاقی»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران مربوط به عمل است.

نکته طلایی { اعتقاد به عادلانه بودن نظام هستی، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه اندیشه و ایمان یا «جهان‌بینی توحیدی» است. ولی «بنای جامعه‌ای دینی بر اساس عدالت»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران مربوط به عمل و یا «سبک زندگی توحیدی» است.

۱۳۳۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

همه پیامبران الهی، مردم را به این امور مشترک (در حیطه اندیشه و عمل) فرا خوانده‌اند. به همین دلیل، محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و در واقع همه آنها یک دین آورده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، چراکه انبیای الهی آورنده یک دین واحد هستند نه شریعت‌های متفاوت. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا سخن گفتن انبیای الهی متناسب با سطح فکر و اندیشه مردم معاصر خود باعث تفاوت تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی شده است نه باعث وحدانیت و یکپارگی بودن دین الهی.

۱۳۳۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا تعالیم انبیای الهی در عرصه اندیشه و ایمان از محورهای اصلی و مشترک تعالیم همه آنان بوده است. قسمت دوم گزینه (۴)، از دلایل ختم نبوت است نه دلیل اختلاف برخی تعالیم انبیا در احکام فرعی.

۱۳۴۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- دومین دلیل پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می‌باشد. از این‌رو، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند.

ب- این فرمایش رسول اکرم (ص): «أنا معاشر الانبیاء امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم»، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، بیانگر سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است.

۱۳۴۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱)، به اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» اشاره دارد.

۱۳۵۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است.

ب- به علت «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی» و «عدم توسعه کتابت» تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند.

نکته طلایی { این سخن پیامبر اسلام (ص): «امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم»، به «تعدد انبیا» اشاره دارد و نقطه مقابل آن، عبارت: «لا نبی بعدی» در حدیث منزلت، به «ختم نبوت» اشاره دارد.

۱۳۵۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { صورت سؤال، به سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» اشاره دارد. گزینه (۲)، بیانگر دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است. گزینه (۳)، بیانگر اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» است. گزینه (۴)، بیانگر ختم نبوت است.

۱۳۵۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

نکته طلایی { فراموش شدن تدریجی تعلیمات انبیای الهی در طول تاریخ، بیانگر تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» نه «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است.

۱۳۵۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

از آنجا که خداوند پیامبران را می‌فرستد، و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد، تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست. زیرا اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، چراکه برخلاف صورت سؤال که به ختم نبوت اشاره دارد این دو گزینه از عوامل فرستادن پیامبران متعدد سخن می‌گویند. گزینه (۱)، تنها به یک عامل از عوامل ختم نبوت اشاره دارد در صورتی که گزینه (۴) کلی است و به تمام عوامل ختم نبوت اشاره دارد.

۱۳۴۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این تست، ابتدا باید بر متن کتاب تسلط پیدا کرد و سپس با در نظر گرفتن متن کتاب، گزینه صحیح را انتخاب کرد. گزینه (۲)، بیانگر دومین دلیل تعدد انبیای الهی یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است. گزینه‌های (۳) و (۴)، نتیجه استمرار و پیوستگی انبیای الهی در دعوت خود نمی‌باشد.

۱۳۴۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها، «استمرار و پیوستگی در دعوت» است. این تداوم (تبلغ دائمی و مستمر انبیای الهی) سبب شد تا تعلیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا ارائه نمودن تعلیمات اصیل و صحیح توسط پیامبران بعدی، بیانگر سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا تبلیغ دائمی و مستمر آن، اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها می‌باشد و از دلایل ختم نبوت یا مهر پایان نهادن بر نبوت تبلیغی و تشریحی نمی‌باشد.

۱۳۴۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

«استمرار و پیوستگی در دعوت» یا «تبلغ دین الهی در طول زمان‌های مختلف»، سبب شد تا تعلیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

نکته طلایی { استمرار و پیوستگی در دعوت توسط انبیای الهی این نتایج را به همراه داشته است: «ماندگاری پیام الهی»، «جاودان ماندن و گسترش یافتن خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها»، «از بین رفتن شرک، ظلم و رذائل اخلاقی» و «جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شدن تعلیم الهی» و «ناتوانی دشمنان دین در کنار زدن آن»

۱۳۴۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

علت دیگر فرستادن پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می‌باشد. از این‌رو، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا رشد تدریجی سطح فکر مردم از دلایل تعدد پیامبران است نه از دلایل ختم نبوت.

۱۳۴۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

این فرمایش رسول اکرم (ص): «أنا معاشر الانبیاء امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم»، بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم»، به عنوان دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، بیانگر سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است.

۱۳۴۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳)، به ختم نبوت اشاره دارند و گزینه (۴)، به اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» اشاره دارد.

۱۳۶۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- «در پرتو عنایت الهی» و «با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع آوری و حفظ قرآن داشت» و «با تلاش و کوشش مسلمانان»، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید.

ب- به همین جهت (حفظ قرآن کریم از تحریف) این کتاب نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر اولین دلیل ختم نبوت، یعنی «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، است.

۱۳۶۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر اولین دلیل ختم نبوت، یعنی «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، است.

۱۳۶۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

«بی‌نیاز بودن قرآن کریم از تصحیح»، معلول «حفظ قرآن از تحریف» است و «ختم نبوت» خود معلول «حفظ قرآن از تحریف» می‌باشد.

توضیح { ساده‌ترین راه تشخیص علت و معلول این است که علت تقدم وجودی بر معلول دارد، یعنی همیشه قبل از پیدایش معلول وجود دارد. مثلاً ابتدا بشر توانایی حفظ کتاب آسمانی خود را داشته (تقدم وجودی - علت) سپس ختم نبوت (معلول) صورت پذیرفته است.

۱۳۶۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا پاسخ‌گوی نیازهای بشر در دوره خاتمیت، مرجع تقلید می‌باشد.

۱۳۶۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا حتی اگر به صورت فرهنگ در آمده باشد (گزینه ۱) و یا تحریف نشده باشد (گزینه ۲) و همچنین در سطح فهم مردم باشد (گزینه ۴) ولی نتواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد، نمی‌تواند ماندگار باشد.

۱۳۶۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام، نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند»، بیانگر اولین دلیل ختم نبوت، یعنی «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، است. ب- این عبارت: «تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد»، بیانگر سومین دلیل ختم نبوت، یعنی «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)» است. ج- این سه مورد: «در پرتو عنایت الهی» و «با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع آوری و حفظ قرآن داشت» و «با تلاش و کوشش مسلمانان»، از دلایل حفظ قرآن از تحریف است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست‌های چند قسمتی، کافی است قسمت اول یا دوم یا سوم سؤال را در نظر بگیرید و با توجه به آن، گزینه‌های نادرست را حذف نمایید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۳۵۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { عبارت: «لا نبی بعدی» در حدیث منزلت: «انت منی بمنزله هارون من موسی الا انه لانیبی بعدی»، به «ختم نبوت» اشاره دارد.

۱۳۵۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

از آنجا که خداوند پیامبران را می‌فرستد، و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد، تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست. زیرا اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه. یکی از عوامل بی‌نیازی از آمدن پیامبر جدید (ختم نبوت)، حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است. اما تشخیص اینکه در چه زمانی مردم به مرحله‌ای می‌رسند که می‌توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست و فقط خداوند از چنین علمی برخوردار است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا علتی که در این گزینه برای ختم نبوت بیان شده، بیانگر سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است.

۱۳۵۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد (ص)، در می‌یابیم که عوامل بی‌نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است.

نکته طلایی { دلیل ختم نبوت، «علم الهی» بوده است.

۱۳۵۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- «پایین بودن سطح درک انسان‌ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی»، دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها بود. ب- «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، اولین دلیل ختم نبوت می‌باشد.

نکته طلایی { آغاز نهضت علمی و فرهنگی بزرگی و ظهور دانشمندان و عالمان فراوانی در سرزمین‌هایی مانند ایران، عراق، مصر و شام، بیانگر «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، به عنوان اولین دلیل ختم نبوت است.

۱۳۵۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

در عصر نزول قرآن با اینکه مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن (عقل و برنامه کامل زندگی)، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد.

نکته طلایی { «دریافت و حفظ کامل‌ترین برنامه زندگی خود» و «به دست آوردن پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود به کمک آن»، بیانگر اولین دلیل ختم نبوت، یعنی «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، است.

۱۳۵۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۱۳۶۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

در عصر نزول قرآن با اینکه مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد. به همین جهت می‌بینیم که با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد. قسمت دوم گزینه (۱)، چهارمین دلیل ختم نبوت است.

گزینه ۱ ۱۳۷۲	☆☆☆☆☆
«نیاز به داد و ستد»، یک نیاز ثابت است و دین اسلام برای پاسخ به این نیاز قوانین ثابت و مشخصی دارد.	
نکته طلایی شیوه و چگونگی داد و ستد در طول زمان متغیر است و پاسخگویی به سوالات مربوط به آن در حیطه اختیارات متخصصان دین است.	

گزینه ۱ ۱۳۷۳	☆☆☆☆☆
الف- نیاز به داد و ستد یک نیاز ثابت است و دین اسلام برای این نیاز قوانین ثابت و مشخصی دارد. ب- اما شیوه و چگونگی داد و ستد، ممکن است در هر زمان تغییر کند؛ مثلاً یک روز کالا را با کالا عوض می‌کردند، روز دیگر به جای کالا سکه می‌گرفتند، بعدها پول اعتباری یعنی اسکناس به بازار آمد و امروزه قراردادهای بانکی، معامله‌ها را تنظیم می‌کنند. ج- متخصصان دین می‌توانند از درون معارف اسلامی با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا پاسخ‌گویی به نیازهای متغیر در اختیار فقها و متخصصان دین است نه حاکم اسلامی.	

گزینه ۴ ۱۳۷۴	☆☆☆☆☆
الف- شکل‌های خاص داد و ستد و تأمین امنیت، بیانگر نیازهای متغیر می‌باشند. ب- در نیازهای متغیر، متخصصان دین از درون معارف اسلامی با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه را استخراج می‌کنند و در اختیار مردم قرار می‌دهند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا پاسخ‌گویی به نیازهای متغیر در اختیار فقها و متخصصان دین است نه حاکم شرع. قسمت دوم گزینه (۱)، با توجه به توضیح بالا نادرست است.	

گزینه ۲ ۱۳۷۵	☆☆☆☆☆
الف- نیاز به امنیت یک نیاز ثابت است، اما چگونگی تأمین امنیت و ابزارها و اسلحه‌هایی که به این منظور به کار گرفته می‌شود در مقایسه با دوره‌های گذشته بسیار متفاوت شده است. ب- معارف اسلامی به گونه‌ای است که متخصصان دین می‌توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا نیاز به امنیت یک نیاز ثابت است. قسمت دوم گزینه (۴) روش پاسخ‌گویی نیازهای ثابت است، در حالی که چگونگی تأمین امنیت یک نیاز متغیر است و پاسخ‌گویی به نیازهای متغیر در اختیار فقها و متخصصان دین است.	

گزینه ۳ ۱۳۷۶	☆☆☆☆☆
استخراج قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید توسط متخصصان دین صورت می‌پذیرد. این قوانین، قوانین متغیر می‌باشند.	
نکته طلایی استخراج قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید توسط متخصصان دین، بیانگر تداوم مرجعیت دینی توسط فقها در عصر غیبت است.	

گزینه ۴ ۱۳۷۷	☆☆☆☆☆
در اسلام دسته‌ای از قواعد و قوانین وجود دارد که به مقررات اسلامی خاصیت انطباقی و تحرک داده است. این قواعد بر همه احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند و مانند بازرسان عالی، احکام و مقررات را تحت نظر قرار می‌دهند و کنترل می‌کنند.	
روش مطالعه برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید با در نظر گرفتن عین عبارات‌های کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود.	

گزینه ۳ ۱۳۶۷	☆☆☆☆☆
برخی ویژگی‌های دین اسلام که سبب پویایی و روزآمد بودن آن شده است: اول: توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت دوم: وجود قوانین تنظیم کننده.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)»، در گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴)، از دلایل ختم نبوت است نه از دلایل پویایی و روزآمد بودن دین اسلام.	

گزینه ۲ ۱۳۶۸	☆☆☆☆☆
انسان در زندگی فردی و اجتماعی خود دو دسته نیاز دارد: نیازهای ثابت و نیازهای متغیر. نیازهای ثابت: این نیازها در همه زمان‌ها برای بشر وجود داشته است و از بین نمی‌روند. دین اسلام برای هر کدام از این نیازها قوانین ثابت و مشخصی دارد.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، ملاکی برای تشخیص نیازهای ثابت انسان نمی‌باشند. قسمت دوم گزینه (۴)، نحوه پاسخ دادن به نیازهای متغیر است.	

گزینه ۱ ۱۳۶۹	☆☆☆☆☆
الف- نیازهای ثابت در همه زمان‌ها برای بشر وجود داشته است و از بین نمی‌روند. دین اسلام برای هر کدام از این نیازها قوانین ثابت و مشخصی دارد. مثل نیاز به امنیت، عدالت، داد و ستد با دیگران، ازدواج و تشکیل خانواده، تعلیم و تربیت و حکومت. ب- نیازهای متغیر از درون همین نیازهای ثابت پدید می‌آیند؛ یعنی، انسان‌ها با گذشت زمان برای پاسخ‌گویی به نیازهای ثابت خود، از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیری استفاده می‌کنند. به طور مثال، داد و ستد، یک نیاز ثابت است؛ اما شیوه و چگونگی داد و ستد، یک نیاز متغیر است.	
نکته طلایی اگر چگونگی و شیوه تحقق هر یک از نیازهای ثابت (نیاز به امنیت، عدالت، داد و ستد با دیگران، ازدواج و تشکیل خانواده، تعلیم و تربیت و حکومت) مطرح شود، این نیازها متغیر می‌شوند.	

گزینه ۴ ۱۳۷۰	☆☆☆☆☆
الف- نیازهای متغیر از درون همین نیازهای ثابت پدید می‌آیند؛ یعنی، انسان‌ها با گذشت زمان برای پاسخ‌گویی به نیازهای ثابت خود، از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیری استفاده می‌کنند. ب- معارف اسلامی به گونه‌ای است که متخصصان دین می‌توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا انسان‌ها با گذشت زمان (نه در یک زمان) برای پاسخ‌گویی به نیازهای ثابت خود، از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیری استفاده می‌کنند. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا پاسخ‌گویی به نیازهای متغیر در اختیار فقها و متخصصان دین است نه حاکم اسلامی.	

گزینه ۳ ۱۳۷۱	☆☆☆☆☆
الف- نیازهای متغیر از درون همین نیازهای ثابت پدید می‌آیند؛ یعنی، انسان‌ها با گذشت زمان برای پاسخ‌گویی به نیازهای ثابت خود، از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیری استفاده می‌کنند. ب- برای مثال نیاز به داد و ستد یک نیاز ثابت است؛ اما شیوه و چگونگی داد و ستد، ممکن است در هر زمان تغییر کند؛ مثلاً یک روز کالا را با کالا عوض می‌کردند، روز دیگر به جای کالا سکه می‌گرفتند، بعدها پول اعتباری یعنی اسکناس به بازار آمد و امروزه قراردادهای بانکی، معامله‌ها را تنظیم می‌کنند.	
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در نیازهای متغیر، استفاده از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیر مورد نظر است نه روش‌ها و شیوه‌های کهنه و غیرمعمول. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا «نیاز تأمین امنیت»، یک نیاز ثابت است ولی چگونگی و شیوه تأمین امنیت، یک نیاز متغیر است.	

۱۳۸۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

براساس دلایلی که برای ختم نبوت بیان شده است، آخرین پیامبر الهی، کامل‌ترین و شایسته‌ترین برنامه را برای هدایت تمامی انسان‌ها، در همهٔ زمان‌ها به مردم معرفی نمود و دیگر نیازی به آمدن پیامبر جدید نیست.

روش مطالعه > برای پاسخ دادن به این نوع تست، ابتدا باید متن درس را با دقت فرا گرفت و فقط براساس متن کتاب به این نوع سؤال پاسخ داد.

۱۳۸۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

بیت: «یکی خط است ز اول تا به آخر / بر او خلق جهان گشته مسافر»، بیانگر این مفهوم است که محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و همهٔ آنها آورندهٔ یک دین بوده‌اند.

تمرین تست‌زنی > برای پاسخ دادن به این نوع تست مفهومی، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری با استدلال حذف کرد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا ارسال یک دین واحد برای انسان‌ها به سبب ویژگی‌های فطری مشترک در بین همهٔ انسان‌ها است نه در بین اقوام و جوامع. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اسلام به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است نه به معنای تسلیم بودن در برابر اصول مشترک دعوت انبیا. گزینه (۴) نادرست است، زیرا تفاوت در برخی احکام فرعی تعالیم انبیا، باعث تفاوت در اصل دین نشده است.

۱۳۸۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

این بیت: «و ز ایشان سید ما گشته سالار / هم او اول هم او آخر در این کار» و بیت: «بر او ختم آمده پایان این راه / بر او نازل شده «ادعوا الی الله»، بایکدیگر تناسب معنایی داشته و هر دو به مفهوم ختم نبوت اشاره دارند.

نکته طلایی > ابیات گزینه‌های (۲) و (۴)، به یکی بودن دین الهی و ابیات گزینه‌های (۱) و (۳)، به ختم نبوت اشاره دارند.

۱۳۸۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

بیت: «در این ره، انبیا چون ساربان اند / دلیل و رهنمای کاروان‌اند»، بیانگر این مفهوم است که محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و همهٔ آنها آورندهٔ یک دین بوده‌اند.

نکته طلایی > ابیات گزینه‌های (۳) و (۴) و عبارت: «لا نبی بعدی» در حدیث منزلت، به «ختم نبوت» اشاره دارند.

۱۳۸۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد.

توضیح > آمدن پیامبر جدید به منظور «استمرار و پیوستگی در دعوت» و «رشد تدریجی سطح فکر مردم» و «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» بوده است.

۱۳۸۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد و بر پیروی از او تأکید می‌کرد، که این موضوع به یکی بودن و وحدانیت دین الهی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا شریعت‌های الهی به معنای روش‌های تبلیغ انبیا، متفاوت است نه واحد.

۱۳۹۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، و قسمت دوم گزینه (۱)، مفهوم آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید است.

۱۳۷۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳)، روش پاسخ دادن به نیازهای متغیر را بیان می‌کند. قسمت دوم گزینه (۴)، روش پاسخ دادن به نیازهای ثابت را بیان می‌کند.

۱۳۷۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص) فرموده است: «لا ضَرَّ وَ لا ضَرَّارَ فی الاسلام - اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است.» این سخن، یک قانون تنظیم‌کننده است و به صورت یک قاعده درآمده و بسیاری از مقررات اسلامی را کنترل می‌کند. مثلاً روزهٔ ماه رمضان بر هر مکلفی واجب است، اما اگر این روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، بر او حرام می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا قوانین تنظیم‌کننده بر همهٔ احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند نه اینکه به همهٔ سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها پاسخ دهد و یا اینکه می‌تواند به همهٔ قوانین و مقررات در همهٔ مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا قوانین تنظیم‌کننده به مقررات اسلامی (نه به قوانین متغیر) خاصیت انطباق و تحرک داده است.

۱۳۸۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

دومین ویژگی دین اسلام که باعث پویایی و روزآمد بودن آن شده است، «وجود قوانین تنظیم‌کننده» است. قاعده: «لا ضرر و لا ضرار» یک قانون تنظیم‌کننده است که باعث پویایی و روزآمد بودن دین اسلام می‌شود. مثلاً روزهٔ ماه رمضان بر هر مکلفی واجب است، اما اگر این روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، بر او حرام می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا در صورت وارد شدن ضرر، روزه بر هر مکلفی حرام است نه بر هر انسانی.

۱۳۸۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی > قوانین تنظیم‌کننده مانند حدیث: «لا ضَرَّ وَ لا ضَرَّارَ فی الاسلام»، به صورت کلی می‌باشند ولی نیازهای متغیر مانند «چگونگی تأمین امنیت»، به صورت جزئی می‌باشند.

۱۳۸۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

براساس قاعده: «لا ضرر و لا ضرار»، که یک قانون تنظیم‌کننده است، روزهٔ ماه رمضان بر هر مکلفی واجب است، اما اگر این روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، بر او حرام می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا حکم فقهی ضرر داشتن روزه حرمت آن است نه عدم وجود آن. قسمت دوم گزینه (۴) با توجه به توضیح بالا نادرست است.

۱۳۸۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- اعلام حرمت برای برخی واجبات مانند روزه در صورت ضرر داشتن بر اساس قانون تنظیم‌کننده «لا ضرر و لا ضرار» است. ب- قوانین تنظیم‌کننده به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است. این قواعد بر همهٔ احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند و مانند بازرسان عالی، احکام و مقررات را تحت نظر قرار می‌دهند و کنترل می‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا قوانین تنظیم‌کننده به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است نه به جامعهٔ اسلامی. قسمت دوم گزینه (۱)، قانون تنظیم‌کننده نمی‌باشد.

توضیح ایمان به آخرین پیامبر الهی ایمان به تمام پیامبران سابق است، زیرا همه آنان یک برنامه و هدف مشخص را دنبال و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند.

۱۳۹۸ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
تشبیه کار انبیای الهی به فروشندگان کالا به چند دینی منجر شده و تشبیه آنان به معلمان مدرسه به وحدانیت دین الهی منتهی می‌شود.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

۱۳۹۹ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- این سخن امام کاظم^(ع) به شاگرد برجسته‌ی خود هشام بن حکم: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که این بندگان در پیام الهی تعقل کنند...» به موضوع «شیوه هدایت خداوند» و همچنین به مفهوم «ابطال عقل و وحی» اشاره دارد. ب- بیت: «یکی خط است ز اول تا به آخر / بر او خلق جهان گشته مسافر»، به موضوع وحدانیت دین الهی اشاره دارد که منشأ آن، فطرت واحد بشر است. ج- حدیث ثقلین: «انّی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیته...»، بیانگر آن است که پس از رحلت رسول خدا^(ص)، امامان معصوم^(ع)، در کنار قرآن، دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» را بر عهده دارند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، که قسمت اول و دوم آن مشابه و نزدیک به هم می‌باشند، بهتر است از قسمت سوم پاسخ دهیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این بیت، به مفهوم وحدانیت و یکی بودن دین الهی (وجود یک خط) اشاره دارد و به موضوع تعدد انبیای الهی و استمرار و پیوستگی در دعوت آنان اشاره ندارد.

۱۴۰۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است. ب- دو عبارت قرآنی: «فلن یقبل منه: پس هرگز از او قبول نمی‌شود» و «هو فی الآخرة من الخاسرین: او در قیامت از زیانکاران خواهد بود»، سرانجام و نتیجه کارسانی است که دینی بجز اسلام انتخاب کنند. ج- الف- به سبب این ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، حتما دقت شود که قسمت دوم باید نادرست باشد. بر این اساس، گزینه‌های (۱) و (۲) که پاسخ صحیح را بیان کرده‌اند، نادرست می‌باشند. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۴۰۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- این عبارت: «پیامبران الهی سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود»، بیانگر استمرار و پیوستگی در دعوت از دلایل تجدید نبوت‌ها می‌باشد. ب- این عبارت: «با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام، نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند»، بیانگر «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی»، به عنوان اولین دلیل «ختم نبوت» است. ج- این مصراع «در این ره انبیا چون ساریان‌اند»، بیانگر «استمرار و پیوستگی در دعوت»، از علل فرستادن پیامبران متعدد است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا این مصراع بیانگر عوامل ختم نبوت نمی‌باشد.

۱۳۹۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
امروزه به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست و انسان‌ها آن را کم و زیاد نکرده‌اند و با اطمینان خاطر بتوان از آن پیروی کرد. بنابراین، تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند اسلام است.
نکته طلایی دلیل اینکه تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند اسلام است، حفظ قرآن کریم از تحریف می‌باشد.

۱۳۹۲ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
الف- مطابق آیه شریفه: «و من ینبغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، دو عبارت قرآنی: «فلن یقبل منه: پس هرگز از او قبول نمی‌شود» و «هو فی الآخرة من الخاسرین: او در قیامت از زیانکاران خواهد بود»، سرانجام و نتیجه کارسانی است که دینی بجز اسلام انتخاب کنند. ب- این آیه، بیانگر این مفهوم است که تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است.
نکته طلایی تعبیر قرآنی: «خسر الذین و الآخرة ذلک هو الخسار المبین»، نتیجه بندگی خداوند از روی تردید است. (درس ۳ دوازدهم)

۱۳۹۳ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته طلایی بر اساس این آیه، وظیفه پیروان پیامبران قبل، تبعیت از دین اسلام است و ادامه پیروی از دستورات پیامبران قبلی، مورد قبول خداوند نمی‌باشد.

۱۳۹۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
بر اساس آیه شریفه: «و من ینبغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، وظیفه پیروان پیامبران قبل، تبعیت از دین اسلام است و ادامه پیروی از دستورات پیامبران قبلی، مورد قبول خداوند نمی‌باشد.
سؤال خسران زندگان اخروی، کدام گروه از انسان‌ها هستند؟

۱۳۹۵ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- برخی تصور می‌کنند پیامبران مانند فروشندگان کالا هستند که هر کدام برای خود فروشگاه‌های باز کرده و کالای خود را تبلیغ می‌کنند و مردم می‌توانند بین آن کالاها یکی را انتخاب نمایند. ب- در صورتی که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند و هر کدام مطالب سال قبل را تکمیل می‌کنند. آنان همه یک برنامه و هدف مشخص را دنبال و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند.

نکته طلایی تشبیه پیامبران به فروشندگان کالا که مردم می‌توانند بین آنها یکی را انتخاب نمایند، به چند دینی می‌انجامد.

۱۳۹۶ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته طلایی تشبیه پیامبران به معلمان یک مدرسه که همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند، به وحدانیت دین الهی می‌انجامد.

۱۳۹۷ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
برخی تصور می‌کنند پیامبران مانند فروشندگان کالا هستند که هر کدام برای خود فروشگاه‌های باز کرده و کالای خود را تبلیغ می‌کنند و مردم می‌توانند بین آن کالاها یکی را انتخاب نمایند. در صورتی که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند و هر کدام مطالب سال قبل را تکمیل می‌کنند. آنان همه یک برنامه و هدف مشخص را دنبال و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند. بنابراین، اگر کسی به آخرین پیامبر الهی ایمان بیاورد در واقع به تمام پیامبران سابق نیز ایمان آورده است.

گزینه ۴ ۱۴۰۶

پیام آیه شریفه: «و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، این است که تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است، زیرا به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست و انسان‌ها آن را کم و زیاد نکرده‌اند و با اطمینان خاطر بتوان از آن پیروی کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «الف»، پیام آیه دیگر این درس است. قسمت «د»، پیام این آیه نیست.

گزینه ۱ ۱۴۰۷

الف- «ایمان به عادلانه بودن نظام هستی»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران الهی در عرصه اندیشه و ایمان است. ب- هر دو مورد: «ترک محرمات» و «کسب فضایل اخلاقی»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران الهی در عرصه عمل است.

مقایسه: «بنای نظام هستی براساس عدل»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران الهی در عرصه اندیشه و ایمان است. ولی «بنای جامعه‌ای دینی براساس عدالت»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران الهی در عرصه عمل است.

گزینه ۴ ۱۴۰۸

از بین عبارتهای مذکور، تنها سه عبارت قسمت‌های «ب»، «د» و «ه»، در خصوص علل ختم نبوت است. قسمت «ب»، بیانگر «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام» از عوامل ختم نبوت است. قسمت «د»، بیانگر «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم^(ص)» از عوامل ختم نبوت است. قسمت «ه»، بیانگر «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم^(ص)» از عوامل ختم نبوت است. قسمت «د»، بیانگر «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی» از عوامل ختم نبوت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «الف»، بیانگر «استمرار و پیوستگی در دعوت»، از علل فرستادن پیامبران متعدد است. قسمت «ج»، به موضوع «فطرت مشترک، منشأ دین واحد»، اشاره دارد.

گزینه ۳ ۱۴۰۹

الف- مصراع دوم به این حقیقت اشاره دارد که پیامبر اسلام^(ص) دل‌های آماده را پیشوایی می‌کند (تصرف قلوب)، این موضوع، به مقام ولایت معنوی ایشان اشاره دارد. مصراع اول بیت مورد سؤال، به مقام پیش‌رو بودن ایشان اشاره دارد، این حقیقت، بیانگر الگو بودن آن حضرت است که در آیه: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ...» به آن اشاره شده است.

توضیح: مصراع‌هایی که به ولایت معنوی پیامبر^(ص) اشاره دارند: ۱- «شده او پیش و دل‌ها جمله در پی...» ۲- «دل‌ریمید ما را انیس و مونس شد...»

گزینه ۴ ۱۴۱۰

الف- بیت: «یکی خط است ز اول تا به آخر / بر او خلق جهان گشته مسافر»، تبیین‌گر وحدت‌تعالیم انبیاء و دین واحد الهی است. ب- پیام آیه شریفه: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید»، این است که خداوند همان دینی را برای مسلمانان فرستاده است که برای حضرت نوح^(ع) و سایر پیامبران نیز ارسال فرموده است، و این مفهوم، حکایتگر وحدت‌تعالیم انبیا است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: برخلاف سخن یهودیان و مسیحیان که آنها حضرت ابراهیم^(ع) را پیرو دین خود معرفی می‌کردند، آیه گزینه (۱)، حضرت ابراهیم^(ع) نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه حق‌گرا (حنیف) و مسلمان (تسلیم فرمان خدا) می‌عرفی می‌کند. آیات گزینه‌های (۲) و (۳)، به وحدانیت دین الهی به دلیل مطابقت با فطرت واحد بشر اشاره دارند.

گزینه ۲ ۱۴۰۲

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارت قسمت الف صحیح است. این عبارت: «حرام بودن روزه در صورت ضرر داشتن آن برای مکلف»، بیانگر دومین دلیل «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام»، یعنی «وجود قوانین تنظیم‌کننده» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «ب» نادرست است، زیرا داد و ستد با تنظیم قراردادهای بانکی بیانگر اولین دلیل «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام»، یعنی «توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت» است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا کنترل مقررات اسلامی بیانگر دومین دلیل «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام»، یعنی «وجود قوانین تنظیم‌کننده» است. قسمت «د» نادرست است، زیرا کمبود نداشتن جامعه از نظر رهبری و هدایت بیانگر وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم^(ص) از دلایل ختم نبوت است. قسمت «ه» نادرست است، زیرا چگونگی تأمین امنیت از نیازهای متغیر است نه ثابت.

گزینه ۳ ۱۴۰۳

الف- این دو مورد: «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت»، علت «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» از علل فرستادن پیامبران متعدد است. ب- احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

ج- این تداوم و پیوستگی در دعوت سبب شد تا تعلیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) همچنین قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۴۰۴

الف- آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» ج- آیه شریفه: «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.» از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای دو قسمت الف و ج با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «ب» نادرست است، زیرا مطابق آیه شریفه: «خداوند از دین، همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید»، به پا داشتن دین و عدم تفرقه در آن، دستور خداوند به پیامبران صاحب شریعت و اولوا العزم است. قسمت «د» نادرست است، زیرا هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی عقل و اختیار می‌گذرد. قسمت «ه» نادرست است، زیرا اسلام نام برنامه کلی همه پیامبران الهی است نه فقط آخرین پیامبر الهی.

گزینه ۲ ۱۴۰۵

الف- این دو مورد: «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت»، علت «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» از علل فرستادن پیامبران متعدد است. ب- این عبارت: «با انجام واجبات دین و ترک حرام‌های آن، خداوند را عبادت و بندگی کند»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه عمل است. ج- انطباق و تحرک دادن به مقررات اسلامی، بیانگر «وجود قوانین تنظیم‌کننده» از ویژگی‌های دین اسلام است که باعث پویایی و روزآمد بودن دین اسلام از عوامل ختم نبوت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و همچنین قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۴۱۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- مطابق آیه: «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ» و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زبان کاران خواهد بود. برگزیدن دینی جز اسلام، مورد قبول خداوند نیست و موجب زیان اخروی می‌شود.

مقایسه < انواع زبان کاری: ۱- «لَنْ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ»: زیان فراگیر در نتیجه از دست دادن عمر ۲- «وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»: زیان اخروی در نتیجه دین‌طلبی غیر اسلامی ۳- «خُسْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانِ الْمُبِينُ»: زیان آشکار در دنیا و آخرت در نتیجه عبادت خدا از روی تردید (درس ۳ دوازدهم)

۱۴۱۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- همه پیامبران یک برنامه و هدف مشخص را دنبال و همه یکدیگر را تایید کرده‌اند. بنابراین، اگر کسی به آخرین پیامبر ایمان بیاورد، در واقع به تمام پیامبران سابق نیز ایمان آورده است.

توضیح < دین واحد الهی = وحدت تعالیم اصلی انبیاء = دین را برپا دارید و در آن تفرقه نکنید. از آنجا که انبیا وحدت هدف و غایت داشتند و مؤید و مصدق و مکمل هم بوده‌اند، ایمان به پیامبر اسلام در حکم ایمان به همه انبیای الهی است.

۱۴۱۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- به سبب این ویژگی‌های مشترک فطری، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. ب- این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. ایمان به خدای یگانه و دوری از شرک و ...

تحلیل تست ۱۴۰۰ < این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن صورت سؤال، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا انسان به سبب ویژگی‌های فطری مشترک به کمال مشترکی که در خلقت خود اوست، می‌رسد. نه مخلوقات جهان. گزینه (۳)، بی‌ربط و درخواست خدا از اهل ایمان نمی‌باشد. مفهوم گزینه (۴)، عمل به احکام الهی تمام انبیا است که این مورد نیز درخواست خداوند از اهل ایمان نمی‌باشد.

۱۴۱۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- روایت نبوی: «امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، به دومین دلیل تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد.

ب- براساس این حدیث، هر پیامبری که مبعوث می‌شد، درباره توحید، معاد، عدالت، عبادت خداوند و مانند آن (اصول ثابت دین الهی یا محورهای اصلی دعوت پیامبران) سخن گفته، اما بیان او در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ < این تست، یک تست مفهومی و متوسط است. برای پاسخ دادن به آن، باید با در نظر گرفتن مفهوم حدیث مورد سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا مبعوث شدن پیامبر جدید، به صورت ابدی نبوده و با ختم نبوت پایان یافت. گزینه (۳) نادرست است، زیرا سخن گفتن متناسب با فهم و اندیشه انسان‌های هر دوران، نشان‌دهنده «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است نه «تحریف تعلیمات قبلی». گزینه (۴)، بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» و مفهوم حدیث مورد سؤال نمی‌باشد.

۱۴۱۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

ج- به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد؛ بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند. د- حدیث: «نحن معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، بیانگر این حقیقت است که به دلیل رشد تدریجی سطح فکر و اندیشه بشر در طول زمان، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول «الف»، بیانگر استمرار و پیوستگی در دعوت و قسمت اول «ب»، بیانگر تحریف تعلیمات پیامبر پیشین است.

۱۴۱۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

در عصر نزول قرآن، با اینکه مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند. با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه (۲)، به «حفظ قرآن کریم از تحریف» ولی قسمت دوم آن به «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)» اشاره دارد. قسمت اول گزینه (۳)، به «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی» ولی قسمت دوم آن به «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)» اشاره دارد. قسمت اول گزینه (۴)، به «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام» ولی قسمت دوم آن به «حفظ قرآن کریم از تحریف» اشاره دارد.

۱۴۱۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- عبارت: «این کتاب نیازی به تصحیح ندارد»، مربوط به حفظ قرآن کریم از تحریف است. ب- عبارت: «ویژگی‌های دین اسلام که پاسخگوی نیازهای بشر می‌باشد»، در حیطه پویایی و روزآمد بودن اسلام می‌باشد. ج- جمله: «آمادگی فکری جوامع به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه زندگی را دریافت کند»، مربوط به آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، فقط باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۴۱۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- با توجه به آیه: «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»، طلب دینی غیر از اسلام (بی‌تغ غیر الإسلام دیناً = طلب دینی غیر از اسلام) عامل زیانکاری انسان است. ب- با توجه به سوره: «وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ»، همه انسانها زیانکارند به جز کسانی که ایمان دارند و عمل صالح انجام می‌دهند و یکدیگر را به حق و صبر سفارش می‌کنند. (ترکیبی با درس ۱ سال یازدهم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۴۱۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- نیازهای امنیت، عدالت، داد و ستد با دیگران، تشکیل خانواده، تعلیم و تربیت و حکومت، نیازهای ثابت هستند. تمام نیازهای ثابت، دارای قوانین ثابت و مشخص هستند. ب- هر وقت به چگونگی و شیوه برآوردن نیاز ثابت بپردازیم، با نیاز متغیر مواجه هستیم، مانند داد و ستد که یک نیاز ثابت است ولی چگونگی داد و ستد یک نیاز متغیر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < چون تمام نیازهای مطرح شده، بدون اشاره به چگونگی و شیوه برآوردن آنها مطرح شده‌اند، نیازهای ثابت با قانون ثابت هستند، بر این اساس، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۴۲۴ گزینۀ ۲

الف- آیه شریفه: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود، و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید.» بیانگر وحدانیت و یکی بودن دین الهی است. ب- به سبب ویژگی‌های مشترک فطری (علت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، باید با در نظر گرفتن منظور سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱)، علت یکی بودن و وحدانیت دین الهی نمی‌باشد. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا دین اسلام راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده است و به همه پیامبران فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند.

۱۴۲۵ گزینۀ ۲

این سخن پیامبر اسلام (ص): «نحن معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، به دومین دلیل تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط از این درس است که با مطالعه صحیح گزینه‌ها و حذف گزینه‌های نادرست، با اندکی دقت می‌توان گزینه صحیح را تشخیص داد. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این حدیث، به علل فرستادن پیامبران متعدد اشاره دارد نه به ختم نبوت. گزینه (۴) نادرست است، زیرا آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی از علل ختم نبوت است نه از علل فرستادن پیامبران متعدد.

۱۴۲۶ گزینۀ ۴

الف- «برخورداری انسان از تفکر و قدرت اختیار»، از ویژگی‌های فطری انسان است. ب- این چهار مورد: ۱- خدای یگانه و دوری از شرک (اصل توحید) ۲- فرستادگان الهی و راهنمایان دین (اصل نبوت و امامت) ۳- سرای آخرت، و پاداش و حسابرسی عادلانه (اصل معاد) ۴- عادلانه بودن نظام هستی، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در حیطه اندیشه و ایمان است که باعث ارزانی داشتن یک دین و برنامه کلی خداوند به انسان شده است. ج- با توجه به آیات شریفه: «والعصر، إن الإنسان لفي خسر، إلا الذين آمنوا و عملوا الصالحات و تواصلوا بالحق و تواصلوا بالصبر»، راه خروج از خسران اتلاف عمر عمل به این دستورالعمل قرآنی: «آمنوا و عملوا الصالحات و تواصلوا بالحق و تواصلوا بالصبر» است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست ترکیبی جدید است که برای اولین بار در کنکور ۹۹ طرح شده است. برای پاسخ دادن به آن، باید از روش حذف گزینه استفاده نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نادرست است.

۱۴۲۷ گزینۀ ۱

الف- این عبارت: «انسان‌ها به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند.» از ویژگی‌های فطری انسان است. ب- در برنامه کلی همه انبیای الهی که اسلام نامیده شده است، ایمان به فرستادگان الهی و راهنمایان دین از انسان خواسته می‌شود. ج- پیامبر اکرم (ص) فرموده است: «لَا ضَرَّ وَ لَا ضَرَّاءَ فِي الْإِسْلَامِ - اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است.»، این سخن به صورت یک قاعده (قانون تنظیم کننده) درآمده و بسیاری از مقررات اسلامی را کنترل می‌کند.

تحلیل تست ۹۹ برای پاسخ دادن به این تست ترکیبی جدید، باید از روش حذف گزینه استفاده نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۴۲۰ گزینۀ ۲

الف- آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد. ب- دو عبارت قرآنی: «فلن یقبل منه: پس هرگز از او قبول نمی‌شود» و «هو فی الآخرة من الخاسرین: او در قیامت از زیانکاران خواهد بود.»، سرانجام و نتیجه کارکنانی است که دینی بجز اسلام انتخاب کنند (و من یتبع غیر الاسلام دینا).

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست متوسط و حفظی از متن و آیه است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر وجود دو یا چند دین در یک زمان است. قسمت دوم گزینه (۱)، نتیجه بندگی خداوند از روی تردید است.

۱۴۲۱ گزینۀ ۴

الف- وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است و انسان‌ها با این ویژگی‌های خاص شناخته می‌شوند. ب- به سبب این ویژگی‌های مشترک فطری (علت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. (معلول)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن صورت سؤال، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱)، علت یکی بودن دین الهی را بیان نمی‌کند. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا در اصول دعوت انبیا تفاوتی وجود ندارد و تنها در برخی از احکام فرعی آنها تفاوت است. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا عمل به احکام الهی جزء اصول فطری مشترک نمی‌باشد.

۱۴۲۲ گزینۀ ۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از متن درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید با یاد آوردن توضیح بالا، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۱) به دومین دلیل تعدد انبیای الهی، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد. گزینه (۲) به اولین دلیل تعدد انبیای الهی، یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» اشاره دارد. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۴)، علت وحدانیت دین الهی را بیان نمی‌کند.

۱۴۲۳ گزینۀ ۱

پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی از متن درس است. برای پاسخ دادن به آن، پس از درک این مفهوم که صورت سؤال به اولین دلیل تعدد انبیای الهی، یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» اشاره دارد، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۲) به دومین دلیل تعدد انبیای الهی، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا رشد علمی انسان‌ها وظیفه پیامبران نبوده و این امر توسط آنان صورت نمی‌گرفته است. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا استمرار و پیوستگی در دعوت و تحمل سختی‌ها و دشواری‌ها توسط تمامی انبیای الهی بوده است نه فقط توسط پیامبر اسلام (ص).

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی و از متن درس طرح شده است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید متن درس را حفظ نمود و پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۱)، به سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» اشاره دارد.

۱۴۳۳ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆** با استناد به آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقایق آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت»، مسیحیان و یهودیان در دین اسلام اختلاف کردند، به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، چراکه مطابق آیه، اهل کتاب پس از آگاهی از حقایق دین خدا، از روی حسادت اختلاف ایجاد کردند. در آیه گزینه (۳)، از علت اختلاف اهل کتاب در دین خدا سخن به میان نیامده است.

۱۴۳۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆** «استمرار و پیوستگی در دعوت» یا «تبلیغ دین الهی در طول زمان‌های مختلف»، سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

نکته طلایی دلیل جاودان ماندن خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها و گسترش یافتن آنها، تبلیغ دین الهی در طول زمان‌های مختلف توسط انبیای الهی بوده است.

۱۴۳۵ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆** الف- دومین دلیل پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می‌باشد. از این رو، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند.

ب- این فرمایش رسول اکرم (ص): «أنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم»، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به بیان علت و فلسفه ارسال انبیا اشاره دارد.

۱۴۳۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆** این فرمایش رسول اکرم (ص): «أنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم»، بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم»، به عنوان دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها براساس این سخن پیامبر اسلام (ص)، میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا است.

۱۴۳۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆** «استمرار و پیوستگی در دعوت» یا «تبلیغ دین الهی در طول زمان‌های مختلف»، سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارند.

۱۴۲۸ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆** بیت: «شده او پیش و دل‌ها جمله در پی / گرفته دست جان‌ها دامن وی»، بیانگر ختم نبوت است.

ب- این سخن پیامبر اکرم (ص): «لا ضررَ و لا ضرارَ فی الإسلام - اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است»، یک قانون تنظیم‌کننده و بیانگر دومین ویژگی دین اسلام است که سبب پویایی و روزآمد بودن آن شده است.

تحلیل تست ۹۹ قسمت اول این تست، مفهومی و دشوار است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا این بیت، به سخت‌کوشی رسول اکرم (ص) در هدایت مردم اشاره ندارد.

۱۴۲۹ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆** الف- سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است. ب- به علت «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی» و «عدم توسعه کتابت» تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند.

تحلیل تست ۹۸ قسمت اول تست، متوسط و حفظی است. قسمت دوم مفهومی بوده و لازمه پاسخ دادن به آن حفظ عبارت کتاب و همچنین درک مفهوم آن است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا در «رشد تدریجی سطح فکر مردم»، آموزش تدریجی مطرح است نه فراموش شدن تدریجی. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا تغییر در اصول باعث آمدن پیامبر بعدی می‌شد نه باعث تغییر در فروع.

۱۴۳۰ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆** الف- وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است. ب- بر اساس آیه شریفه: «و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، وظیفه پیروان پیامبران قبل، تبعیت از دین اسلام است و ادامه پیروی از دستورات پیامبران قبلی، مورد قبول خداوند نمی‌باشد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط است. قسمت اول آن کاملاً حفظی است و قسمت دوم آن هم متوسط است. برای پاسخ دادن به این تست، حفظ متن کتاب کافی می‌باشد. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. آیه گزینه (۳)، به پذیرش ولایت الهی و دوری از حکومت طاغوت اشاره دارد.

۱۴۳۱ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆** مطابق آیه شریفه: «و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، دو عبارت قرآنی: «فلن یقبل منه: پس هرگز از او قبول نمی‌شود» و «هو فی الآخرة من الخاسرین: او در قیامت از زیانکاران خواهد بود»، سرانجام و نتیجه کارسانی است که دینی به‌جز اسلام انتخاب کنند.

تحلیل تست ۹۸ برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، علاوه بر فراگرفتن پیام‌های آیه، باید متن آن آیه را به صورتی حفظ باشید که با مشاهده قسمتی از آیه، کل آن آیه و پیام‌های آن را به خاطر آورید. با در نظر گرفتن متن آیه و پیام بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۴۳۲ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆** پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴

آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند...» بیانگر این حقیقت است که به سبب ویژگی‌های مشترک (فطری)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند. این برنامه اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

روش تست‌زدن: این تست، یک تست مفهومی و دشوار است و در نگاه اول تمامی گزینه‌ها بیانگر یکی بودن دین الهی است. با اندکی دقت در صورت سؤال و توجه به عبارت «ملازم با عنایت خداوند، در قرار دادن یک برنامه کلی برای دستیابی به هدف مشترک»، ما را این مفهوم سوق می‌دهد که برنامه کلی انبیا و مورد عنایت خداوند اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

گزینه ۳

الف- لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. ب- همه پیامبران الهی، مردم را به این امور (محورهای اصلی در حیطه اندیشه و عمل) فرا خوانده‌اند. به همین دلیل، محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و در واقع همه آنها یک دین آورده‌اند. تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا به سبب ویژگی‌های مشترک فطری خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

گزینه ۴

الف- آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» بیانگر این حقیقت است که اهل کتاب اختلاف نکردند مگر بعد از آن که از حقیقت آگاه شدند. ب- براساس این آیه، مسیحیان و یهودیان به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت، در دین اسلام اختلاف کردند و چند دینی ایجاد کردند. ج- وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است.

تمرین تست‌زنی: بهترین روش برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، استفاده از روش حذف گزینه‌های نادرست است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) است. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد.

گزینه ۳

حدیث: «إنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، به دومین دلیل تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد. براساس این سخن پیامبر اسلام (ص)، میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا رسالت انبیای الهی، بیان همان اصول ثابت دین الهی درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود و سخن گفتن متناسب با درک آنان است، نه رشد عقلی دادن انسان‌ها. گزینه (۱)، خیلی کلی است.

گزینه ۳

با استناد به آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» مسیحیان و یهودیان در دین اسلام اختلاف کردند، به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت.

توضیح: تنها راه گرفتار نشدن به گزینه‌های دشوار این تست، تسلط بر متن و پیام آیه می‌باشد.

گزینه ۲

آنجا که به علت «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی» و «عدم توسعه کتابت» تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند.

روش تست‌زدن: برای پاسخ دادن به این تست، که صورت سؤال و گزینه‌های نامفهومی دارد، باید به مطالعه دقیق صورت سؤال و دقت در کلمات کلیدی آن (کلمه تحریف در این سؤال) و منظور طراح سؤال را فهمیده و سپس به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمایید.

گزینه ۲

تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد. چراکه مجموعه معارف و احکام موجود در قرآن و سیره و سنت پیشوایان معصوم می‌تواند پاسخ‌گوی انسان، در هر زمان باشد.

نکته طلایی: پس از اعلام ختم نبوت توسط خداوند، دریافت و ابلاغ وحی برای همیشه پایان یافت و مسئولیت امامان معصوم^(ع)، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری است.

گزینه ۴

آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» بیانگر این حقیقت است که تمام انبیای الهی انسان‌ها را به یک دین واحد دعوت کرده‌اند. براساس این آیه، مسیحیان و یهودیان به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت، در دین اسلام اختلاف کردند و چند دینی ایجاد کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به این توضیح سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۱

آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی، زمینه‌ساز ختم نبوت است و صیانت قرآن از تندباد دیرینه تحریف، معلول عنایت الهی بود که مهر جاودانگی را بر آن، قرار داد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴

الف- از دقت در آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» ریشه پیدایش ادیان مختلف، رشک و حسد مسیحیان و یهودیان با وجود آگاهی از حقانیت دین خدا معرفی شده است. ب- اگر بگوییم «هر پیامبری دین الهی را متناسب با زبان خاص برای مردم زمان خود تبلیغ می‌کند»، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره کرده‌ایم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، ویژگی قوانین تنظیم‌کننده است.

گزینه ۱ ۱۴۵۵

سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است. به علت «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی» و «عدم توسعه کتابت» تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند.

راه تشخیص علت از معلول { علت تقدم وجودی بر معلول دارد و همیشه قبل از معلول وجود دارد و علت است که به معلول وجود می‌بخشد. بنابراین، دو پدیده وقتی با عنوان علت و معلول در کنار هم قرار می‌گیرند، هر کدام اول وجود داشته باشد علت است و آن چیزی که بعدا به وجود آمده معلول است. مانند کرونا و عفونت ریه.

گزینه ۳ ۱۴۴۹

الف- تعدد پیامبران به معنای تعدد در شریعت است چراکه دین الهی واحد است. ب- آمدن پیامبران متعدد برای این بوده است که پیامبران دین الهی را درخور فهم و اندیشه‌های دوران خود بیان کنند. ج- رسول اکرم (ص) در این مورد می‌فرماید: «إنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا تعدد پیامبران به معنای تعدد در دین نیست چرا که به سبب ویژگی‌های مشترک فطری، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. قسمت سوم گزینه (۱)، یک آیه است نه یک حدیث.

گزینه ۴ ۱۴۵۰

الف- در آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نمی‌دوند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»، ریشه پیدایش ادیان مختلف، رشک و حسد مسیحیان و یهودیان با وجود آگاهی از حقانیت دین خدا معرفی شده است. ب- پیدایش ادیان مختلف مورد قبول قرآن نیست چرا که به سبب ویژگی‌های مشترک فطری، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است (قرب الهی)، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۴۵۱

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست‌زدن { با به یاد آوردن ادامه آیه و پیام اصلی آن، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۱۴۵۲

حدیث: «إنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد. براساس این سخن پیامبر اسلام (ص)، تعدد انبیا معلول رشد تدریجی سطح فکر اقوام و جوامع بوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا این حدیث به وحدت دعوت انبیای الهی اشاره ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۴۵۳

حدیث: «إنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، به دومین دلیل تعدد انبیای الهی یا تجدید نبوت‌ها، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد. براساس این سخن پیامبر اسلام (ص)، پایین بودن سطح درک و فهم انسان‌های هم زمان با نبوت رسولان علت تعدد انبیای الهی بوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، به هیچ‌یک از دلایل فرستادن پیامبران متعدد اشاره ندارد. گزینه (۲)، به سومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «تحریف تعلیمات پیامبر گذشته» اشاره دارد. گزینه (۴)، به اولین دلیل فرستادن پیامبران متعدد یعنی «استمرار و پیوستگی در دعوت» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۱۴۵۴

نیازهای ثابت و پایدار انسانی در همه زمان‌ها برای بشر وجود داشته است و از بین نمی‌روند. دین اسلام برای هر کدام از این نیازها قوانین ثابت و مشخصی دارد. این نیازها در احکام ضروری اسلام به صورت واجبات و محرمات به‌ظهور می‌رسد.

۱۴۶۰ گزینۀ ۴

مطابق خواست خداوند دین آخرین پیامبر الهی برای مردم تمامی دوران‌ها تا روز قیامت خواهد بود. همچنین معجزه آخرین پیامبر الهی باید به گونه‌ای باشد که: مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری بدانند و آیندگان هم معجزه بودن آن را تأیید کنند. از این رو، خداوند معجزه اصلی پیامبر اکرم (ص) را قرآن کریم قرار داد؛ معجزه‌های از جنس «کتاب»؛ کتابی که هیچ کس توان آوردن مانند آن را ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینۀ (۱) و (۳) نادرست است، زیرا دین آخرین پیامبر الهی، دین تمام مردم روی زمین خواهد بود نه فقط افراد یکتاپرست. قسمت دوم گزینۀ (۲) مطابق توضیح بالا نادرست است.

۱۴۶۱ گزینۀ ۳

معجزه آخرین پیامبر الهی باید به گونه‌ای باشد که هم مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری بدانند هم آیندگان معجزه بودن آن را تأیید کنند. (علت) از این رو، خداوند معجزه اصلی پیامبر اکرم (ص) را قرآن کریم قرار داد؛ معجزه‌های از جنس «کتاب»؛ کتابی که هیچ کس توان آوردن مانند آن را ندارد.

نکته طلایی دلیل جاودانه ماندن قرآن کریم و کهنه نشدن آن در طول زمان، از جنس کتاب بودن آن است.

۱۴۶۲ گزینۀ ۲

خداوند به کسانی که در الهی بودن قرآن کریم شک دارند، در ابتدا: پیشنهاد کرده است تا کتابی همانند آن را بیاورند و در مرحله بعد: برای اینکه عجز و ناتوانی آنها را نشان دهد، این پیشنهاد را به ده سوره کاهش داده است.

نکته طلایی پیشنهاد ابتدایی قرآن کریم به شکاکان در الهی بودن قرآن کریم، آوردن کتابی همانند آن است.

۱۴۶۳ گزینۀ ۲

خداوند به کسانی که در الهی بودن قرآن کریم شک دارند، در ابتدا: پیشنهاد کرده است تا کتابی همانند آن را بیاورند و در مرحله بعد: برای اینکه عجز و ناتوانی آنها را نشان دهد، این پیشنهاد را به ده سوره کاهش داده است. در مرحله آخر: و برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی آنان، پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم به آنها داده است: (قل فاتوا بسوره مثله)

نکته طلایی دعوت به تحدی با ده سوره، برای اثبات عجز مخالفان است.

۱۴۶۴ گزینۀ ۱

مطابق آیه شریفه: «أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ» خداوند برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند. این دعوت به مبارزه را «تحدی» می‌گویند.

روش مطالعه تمام عبارتهای این آیه و آیه بعد باید به‌طور کامل حفظ شود، به‌طوری که با دیدن هر بخش از آیه، بتوانید مفهوم آن آیه و ادامه آن را در ذهن خود مجسم سازید.

۱۴۶۵ گزینۀ ۴

در آیه شریفه: «قُلْ لئن اجتمعت الإنس و الجن علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، عبارت شریفه: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انس (لئن اجتمعت الإنس و الجن) در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است. و این عبارت (لا یأتون بمثله)، بیانگر جاودانگی در اعجاز قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت قرآنی گزینۀ (۱)، به منظور اثبات نهایت عجز و ناتوانی مخالفان است. عبارت قرآنی گزینۀ (۲)، بیانگر این حقیقت است که انسان و جن با وجود کمک گرفتن از یکدیگر، از آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن ناتوان خواهند بود. عبارت قرآنی گزینۀ (۳)، بیانگر این حقیقت است که در صورت غیرالهی بودن قرآن کریم، در آن اختلاف بسیاری پیدا می‌شد.

درس سوم: معجزه جاویدان

تعداد سؤالات تالیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۶۷	۱۰	۸
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۶	۱

۱۴۵۶ گزینۀ ۳

از موضوعات شگفت‌انگیز و زیبا، ارائه قرآن کریم توسط پیامبری امی و درس نخوانده بود. بیت: «نگارمن که به مکتب نرفت و خط نوشت / به غمزه مسأله‌آموز صد مدرس شد»، و آیه شریفه: «و ما کنت تتلو ... و لا تخطه ...»، هر دو به امی بودن رسول خدا (ص) اشاره دارند.

روش مطالعه این درس با توجه به دشوار بودن بیشتر درس‌های دین و زندگی سال یازدهم، این درس، یک درس متوسط در این کتاب است. ابتدا باید با چند بار روخوانی، عبارتهای مربوط به تحدی و همچنین جنبه‌های مختلف اعجاز لفظی و محتوایی قرآن کریم به دقت بررسی و یاد گرفته شود، به طوری که با دیدن هر عبارت، باید به آسانی تشخیص دهید که مربوط به چه موضوع و زیر موضوعی است. در مرحله بعد، آیات و احادیث درس با در نظر گرفتن جایگاه آنها در متن درس، به همراه مفاهیم و تناسب معنایی آنها، به صورت عمیق بررسی و تحلیل شود.

۱۴۵۷ گزینۀ ۲

قرآن کریم، آخرین کتاب الهی است که بر خاتم پیامبران نازل شده و گواه و دلیل نبوت (معجزه) ایشان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها بهترین شاهدان و گواهان روز حساب، پیامبران و امامان هستند، بر این اساس، گزینۀ (۱) نادرست است. گزینۀ‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا قرآن کریم گواه و دلیل ابدی نبوت و صحت ادعای نبوت پیامبر گرامی اسلام (ص) است.

۱۴۵۸ گزینۀ ۱

هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می‌شد، برای اینکه مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌داد که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود.

نکته طلایی معجزات و کارهای خارق‌العاده‌ای انبیا از آثار ولایت معنوی آنان و در راستای ربوبیت الهی (توحید در ربوبیت - درس ۲ دوازدهم) می‌باشد.

۱۴۵۹ گزینۀ ۱

هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می‌شد، برای اینکه مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌داد که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود. قرآن کریم این کارهای خارق‌العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می‌خواند و اندیشمندان اسلامی آن را معجزه می‌نامند زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می‌شود.

توضیح اندیشمندان اسلامی کارهای خارق‌العاده انبیا الهی را معجزه می‌نامند زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می‌شود. معجزه، از آن جهت که تغییر در قوانین جهان است، به آن خرق عادت می‌گویند.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این سؤال کاملاً حفظی فقط باید با به یاد آوردن متن کتاب و بدون استفاده از استدلال اقدام نمود.

۱۴۷۴ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 هر کس با زبان عربی آشنا باشد، به محض خواندن قرآن، درمی یابد که آیات آن با سایر سخن‌ها کاملاً فرق می‌کند و به شیوه‌ای خاص بیان شده است. این حقیقت، از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفته بود. این موضوع، ناظر بر اعجاز لفظی از جنبه‌های اعجاز قرآن کریم می‌باشد.

نکته طلایی تلاش قرآن کریم برای جذب دل‌های آماده به سوی حق، از طریق اعجاز لفظی بوده است.

۱۴۷۵ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب‌ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل‌های آماده را به سوی حق جذب کند. این شیوه بیان آیات، مربوط به اعجاز لفظی از جنبه‌های اعجاز قرآن کریم می‌باشد.

نکته طلایی تفاوت قرآن کریم با سایر سخن‌ها و بیان آیات به شیوه‌ای خاص، از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفته بود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۴۷۶ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی درعین نزول تدریجی» است. گزینه (۲)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است. گزینه (۳)، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

۱۴۷۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار سبب شده بود که سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن منع کنند و اگر کسی برای شنیدن قرآن نزد پیامبر می‌رفت، یا از پشت دیوار خانه پیامبر، به قرآن خواندن ایشان گوش فرا می‌داد، او را مجازات می‌کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم است. گزینه (۱)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی درعین نزول تدریجی» است. گزینه (۳)، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. گزینه (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

۱۴۷۸ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 الف- ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار (که بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است) سبب شده بود که سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن منع کنند و اگر کسی برای شنیدن قرآن نزد پیامبر می‌رفت، یا از پشت دیوار خانه پیامبر، به قرآن خواندن ایشان گوش فرا می‌داد، او را مجازات می‌کردند. ب- همین زیبایی لفظی سبب نفوذ خارق‌العاده این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است و بسیاری از مردم به خصوص ادیبان و دانشمندان تحت تأثیر آن مسلمان شده‌اند.

نکته طلایی مسبب این موارد اعجاز لفظی قرآن کریم بوده است: ۱- جذب شدن دل‌های آماده به سوی حق ۲- از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفتن آیات قرآن ۳- از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفتن آیات قرآن ۴- مسلمان شدن بسیاری از مردم به خصوص ادیبان و دانشمندان تحت تأثیر آن

۱۴۶۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی دعوت به تحدی مخالفان با عبارت: «فأتوا بسورة مثله»، برای اثبات نهایت عجز آنان است.

۱۴۶۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 در آیه شریفه: «قل لئن اجتمعت الإنس والجن علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، تعبیر قرآنی «و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، در مورد انسان و جن (لئن اجتمعت الإنس والجن) به کار رفته است که با وجود کمک گرفتن از یکدیگر، از آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن ناتوان خواهند بود.

توضیح اینکه انسان می‌تواند در آوردن سوره‌های مانند قرآن از جن کمک بگیرد، بیانگر این حقیقت است که جن همانند انسان، دارای اختیار بوده و تکلیف‌پذیر است.

۱۴۶۸ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها تعبیر قرآنی «و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، همکاری انسان و جن در آوردن سوره‌های مشابه قرآن را به صورت ابدی محکوم به شکست معرفی می‌نماید.

۱۴۶۹ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 مخالفان سرسخت اسلام از همان ابتدای نزول قرآن کریم تا کنون، در این باره تلاش بسیاری کرده‌اند تا عظمت قرآن را زیر سؤال ببرند، اما نتوانسته‌اند سوره‌ای حتی به اندازه سوره «کوثر» بیاورند که اندیشمندان و متخصصان زمان، برابری آن را با سوره‌ای از قرآن ببینند؛ در حالی که آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است.

مقایسه عبارت شریفه: «قل فأتوا بسورة مثله»، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی مخالفان قرآن، به کار رفته و عبارت شریفه: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است.

۱۴۷۰ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی (موفقیت در میدان تحدی) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

۱۴۷۱ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 از گذشته دور تا امروز، مخالفان قرآن کریم متن‌هایی ارائه کرده‌اند که برای افراد غیر متخصص ممکن است بی‌عیب جلوه کند، اما تاکنون هیچ‌یک از این متن‌ها در مراکز علمی و تخصصی، مورد قبول واقع نشده است و جملگی به فراموشی سپرده شده‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا این متن‌ها برای افراد غیر متخصص (نه متخصص) ممکن است بی‌عیب جلوه کند. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این متن‌ها برای افراد غیر متخصص ممکن است بی‌عیب جلوه کند. (یعنی ممکن است مورد قبول آنان واقع شود).

۱۴۷۲ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 هر کتابی از دو جنبه اول از جنبه لفظی و دوم از جنبه محتوایی؛ قابل بررسی است. قرآن کریم در هر دو جنبه معجزه است.

۱۴۷۳ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب‌ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل‌های آماده را به سوی حق جذب کند.

۱۴۸۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران (به دلیل نداشتن انسجام درونی) با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است. از این‌رو، دانشمندان معمولاً در نوشته‌های گذشته خود تجدیدنظر می‌کنند و اگر بتوانند، کتاب‌های گذشته خود را اصلاح می‌نمایند.

ب- ولی «قرآن کریم با اینکه با بیش از شش هزار آیه در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته است نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند». این موضوع، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۲)**، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. گزینه (۳)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است. گزینه (۴)، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است.

۱۴۸۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)**، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است. گزینه (۳)، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. گزینه (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

۱۴۸۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مطابق آیه شریفه: «افلایتدبرون القرآن و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، اگر قرآن کریم از جانب غیر خدا بود، در آن اختلافات زیادی یافت می‌شد. به‌طور مثال، برخی از دانشمندان یک نظریه‌ای را ارائه می‌کنند، بعد از چند سال یا آن را اصلاح می‌کنند یا آن را رد می‌کنند، یا برخی علما به مرور زمان و در اثر پختگی و کامل شدن علمشان کتاب‌های خود را اصلاح می‌کنند. اما قرآن با اینکه در طول ۲۳ سال و در موقعیت‌های گوناگون نظیر جنگ و صلح، آرامش و بحران و... نازل شده است، در نهایت زیبایی ادبی، هماهنگی و انسجام مفهومی و غنای معرفتی است و هیچ قسمت آن، قسمت دیگر را نفی نمی‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۴)** نادرست است، زیرا در صورت جامعیت و همه‌جانبه نبودن قرآن، فقط از زندگی مادی و دنیوی انسان سخن می‌گفت، در حالی که وجود اختلاف کثیر، نتیجه نبودن انسجام درونی است.

۱۴۸۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- مطابق آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، نبودن «اختلاف کثیراً» در آیات قرآن کریم، نتیجه «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

ب- این عبارت: «نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند»، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)**، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. گزینه (۲)، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است. گزینه (۳)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

۱۴۷۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۱)** و **گزینه (۲)**، مربوط به اعجاز محتوایی قرآن و تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است. قسمت دوم گزینه (۳) بر خلاف صورت سؤال است.

۱۴۸۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

زیبایی لفظی سبب نفوذ خارق‌العاده این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است و بسیاری از مردم به خصوص ادیبان و دانشمندان تحت تأثیر آن مسلمان شده‌اند.

توضیح **گزینه (۱)** درک جنبه‌های مختلف اعجاز محتوایی قرآن کریم، پس از بررسی و تفکر در آیات قرآن کریم، امکان‌پذیر است، لذا درک آن برای همه افراد امکان‌پذیر نیست.

۱۴۸۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

گزینه (۱)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **گزینه (۲)**، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است.

۱۴۸۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

قرآن کریم از نظر محتوا و مطالب آن ویژگی‌هایی دارد که نشان می‌دهد از قلم هیچ اندیشمندی تراوش نکرده است، چه رسد به شخصی که قبل از آن، چیزی نوشته و آموزشی ندیده است. این عبارت، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

نکته طلایی **گزینه (۱)** آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک»، بیانگر این حقیقت است که قرآن کریم با وجود داشتن اعجاز لفظی، و داشتن محتوا و مطالبی که از قلم هیچ اندیشمندی تراوش نکرده، توسط شخصی که قبل از آن، چیزی نوشته و آموزشی ندیده، ارائه شده است.

۱۴۸۳ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «هر کس با زبان عربی آشنا باشد، به محض خواندن قرآن، درمی‌یابد که آیات آن با سایر سخن‌ها کاملاً فرق می‌کند و به شیوه‌ای خاص بیان شده است»، بیانگر اعجاز لفظی است.

ب- این جنبه از اعجاز قرآن، (محتوایی) برای کسانی که زبان قرآن را نمی‌دانند و فقط از ترجمه‌ها استفاده می‌کنند نیز قابل فهم و ادراک است.

توضیح **گزینه (۲)** اعجاز لفظی، مربوط به ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات قرآن کریم با وجود اختصار است، لذا درک آن برای کسانی که اندکی با زبان عربی آشنا باشند، ممکن است.

۱۴۸۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

این مفهوم که: «آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است. از این‌رو، دانشمندان معمولاً در نوشته‌های گذشته خود تجدیدنظر می‌کنند و اگر بتوانند، کتاب‌های گذشته خود را اصلاح می‌نمایند»، بیانگر نبودن انسجام درونی در آثار بشری است.

نکته طلایی **گزینه (۱)** نبودن تجدیدنظر و اصلاح در آیات قرآن کریم، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

۱۴۹۴	گزینه ۱
☆☆☆☆☆	این مفهوم: «قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است.» بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.
	این مفهوم: «با وجود این که قرآن کریم درباره موضوعات متنوعی سخن گفته است، نه تنها میان آیات آن تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه دقیق‌تر از اعضای یک بدن یا اجزای یک درخت هماهنگ و مؤید یکدیگرند.» بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» آیات قرآن کریم است.
	نکته طلایی اگر بجای این عبارت‌ها: «آیات هم‌مفهوم با آنها بیاید، آن آیات بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

۱۴۹۵	گزینه ۲
☆☆☆☆☆	مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
	نکته طلایی این عبارت‌ها بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است: «مبارزه شدید با آداب جاهلی و رسوم خرافی»، «اصلاح جامعه» و «سخن گفتن از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها».

۱۴۹۶	گزینه ۳
☆☆☆☆☆	الف- این مفهوم: «قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است.» بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.
	ب- این مفهوم: «قرآن کریم با وجود این که چهارده قرن پیش نازل شده، اما در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است.» بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.
	نکته طلایی آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط.» بیانگر «عدالت‌خواهی» و «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

۱۴۹۷	گزینه ۴
☆☆☆☆☆	قرآن کریم با وجود این که چهارده قرن پیش نازل شده، اما در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است.
	دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا قرآن کریم، در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال (نه در ندگی فردی و اجتماعی خود) بدان نیاز دارد، سخن گفته است.

۱۴۹۸	گزینه ۲
☆☆☆☆☆	این عبارت که: «قرآن کریم، فقط از امور معنوی یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید.»، با این حدیث امام باقر(ع) که می‌فرماید: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است.» تناسب معنایی دارد و هر دو بیانگر جامعیت و همه جانبه بودن از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.
	دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، به اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» اشاره دارد.

۱۴۸۹	گزینه ۴
☆☆☆☆☆	براساس آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، در صورتی که قرآن کریم از نزد غیر خدا می‌بود (و لو کان من عند غیر الله) در در آیات قرآن، ناسازگاری بسیار (لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً) یافت می‌شد و انسجام درونی آن مورد تردید واقع می‌شد.
	دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا بر اساس آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک إذا لآرتاب المبتلون»، در صورتی که پیامبر اسلام(ص) قبل از رسیدن به مقام نبوت، توانایی خواندن و نوشتن داشت، «اهل باطل» در مورد آسمانی بودن قرآن کریم دچار تردید می‌شدند. قسمت دوم گزینه (۳)، با توجه به توضیح بالا نادرست است.

۱۴۹۰	گزینه ۲
☆☆☆☆☆	آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً» از انسجام درونی آیات قرآن سخن می‌گوید. براساس این آیه، اگر قرآن کریم از جانب غیر خدا بود، در آن اختلافات زیادی یافت می‌شد. به‌طور مثال، برخی از دانشمندان یک نظریه‌ای را ارائه می‌کنند، بعد از چند سال یا آن را اصلاح می‌کنند یا آن را رد می‌کنند، یا برخی علما به مرور زمان و در اثر پختگی و کامل شدن علمشان کتاب‌های خود را اصلاح می‌کنند.
	نکته طلایی این عبارت‌ها بیانگر «انسجام درونی» در آیات قرآن است: «سخن گفتن درباره موضوعات متنوع»، «نبودن تعارض و ناسازگاری میان آیات قرآن» و «دقیق‌تر از اعضای یک بدن یا اجزای یک درخت، هماهنگ و مؤید یکدیگر بودن آیات»

۱۴۹۱	گزینه ۱
☆☆☆☆☆	در هر دوره‌ای از زمان، مجموعه‌ای از افکار، عقاید و آداب و رسوم که از آن به فرهنگ تعبیر می‌شود، مردم را کم و بیش تحت تأثیر قرار می‌دهد. فرهنگ مردم حجاز آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود.
	نکته طلایی «اصلاح جامعه» و «سخن گفتن از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها»، برخورد قرآن کریم با فرهنگ اعراب در دوران جاهلیت بود.

۱۴۹۲	گزینه ۴
☆☆☆☆☆	گزینه (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.
	دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها بیانگر انسجام درونی آیات قرآن است.

۱۴۹۳	گزینه ۳
☆☆☆☆☆	فرهنگ مردم حجاز آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود. با وجود این، قرآن کریم نه تنها از این فرهنگ تأثیر نپذیرفت، بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است.
	دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. گزینه (۳)، بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» نمی‌باشد. گزینه (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

توضیح نیروی جاذبه از کتاب امسال حذف شده است و بجای آن این عبارت آمده است: قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است. ذلول به شتری گفته می‌شود که به گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد. تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت و همراه با آرامش زمین اشاره دارد و بیانگر «ذکر نکات علمی بی‌سابقه»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

گزینه ۱ ۱۵۰۵
الف- قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است. ذلول به شتری گفته می‌شود که به گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد. ب- تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت و همراه با آرامش زمین اشاره دارد و بیانگر «ذکر نکات علمی بی‌سابقه»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

نکته طلایی حرکت زمین، یک تقدیر الهی است که ناشی از علم الهی می‌باشد. (درس ۵ دوازدهم)
با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ۱۵۰۶
الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
ب- قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی‌سابقه بود و بعدها به مرور زمان توسط دانشمندان کشف گردید. اشاره به این قبیل نکات علمی، گویای آن است که قرآن کریم بسیار فراتر از علم آن روز جامعه سخن گفته و ذکر این قبیل نکات علمی فقط از کسی ساخته است که آگاه به همه علوم باشد؛ یعنی خداوند متعال.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این نوع سؤالات حفظی، با در نظر گرفتن متن کتاب، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۵۰۷
الف- نظریه انبساط جهان، یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است. بر طبق این نظریه، کهکشان‌ها با سرعت فوق‌العاده‌ای در حال حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه آن، جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است.

ب- آیه شریفه: «و السماء بنیناها باید و انا لموسعون و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی‌سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

نکته طلایی آن دسته از نکات علمی ذکر شده در آیات قرآن را به عنوان شاهد و نمونه‌ای بر اعجاز محتوایی قرآن کریم در نظر می‌گیریم که بعدها توسط دانشمندان کشف شده باشد و در زمان نزول قرآن کریم، بشر از آن بی‌اطلاع باشد.

گزینه ۴ ۱۵۰۸
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی قوانین علمی بیانگر تقدیر الهی هستند و اجرا و پیاده شدن آنها به اراده خداوند، بیانگر قضای الهی می‌باشند.

گزینه ۴ ۱۵۰۹
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

نکته طلایی ذکر نکات بی‌سابقه قرآن، فقط بیانگر اعجاز محتوایی می‌باشند و این قوانین علمی بیانگر اعجاز لفظی نمی‌باشند.

گزینه ۱ ۱۴۹۹
اینکه در قرآن کریم از موضوع‌هایی چون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته شده است، مربوط به تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها به «جامعیت و همه جانبه بودن»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارند.

گزینه ۲ ۱۵۰۰
الف- این حدیث امام باقر^(ع) که می‌فرمایند: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است»، بیانگر «جامعیت و همه جانبه بودن» از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد. ب- در این حدیث منظور از آنچه مورد نیاز است، نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان‌هاست؛ یعنی همان نیازهایی که پیامبران به خاطر آنها فرستاده شده‌اند.

نکته طلایی مطابق فرمایش امام باقر^(ع)، آنچه که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، نیازهای مربوط به سومین نیاز برتر انسان، یعنی چگونه زیستن یا کشف راه درست زندگی (برنامه زندگی و هدایت انسان‌ها) است.

گزینه ۳ ۱۵۰۱
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۱)، زیرا پاسخ دادن به نیازهای برتر مانند نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان‌ها از طریق تفکر در دین ممکن است نه فقط از طریق بهره‌گرفتن از عقل.

گزینه ۴ ۱۵۰۲
در جامعه‌ای که علم و دانش جایگاهی نداشت و خبری از رشته‌هایی مانند فیزیک، زیست‌شناسی، گیاه‌شناسی و ستاره‌شناسی نبود، قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی‌سابقه بود و بعدها به مرور زمان توسط دانشمندان کشف گردید. این موضوع، نشان‌دهنده «ذکر نکات علمی بی‌سابقه»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها بر اساس توضیح بالا، گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، تعریف درست و کاملی از چهارمین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «ذکر نکات علمی بی‌سابقه» نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۱۵۰۳
در جامعه‌ای که علم و دانش جایگاهی نداشت و خبری از رشته‌هایی مانند فیزیک، زیست‌شناسی، گیاه‌شناسی و ستاره‌شناسی نبود، قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی‌سابقه بود و بعدها به مرور زمان توسط دانشمندان کشف گردید. اشاره به این قبیل نکات علمی، گویای آن است که قرآن کریم بسیار فراتر از علم آن روز جامعه سخن گفته و ذکر این قبیل نکات علمی فقط از کسی ساخته است که آگاه به همه علوم باشد؛ یعنی خداوند متعال.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) نادرست است، زیرا ذکر نکات علمی بی‌سابقه، فقط توسط خداوند ممکن است، نه توسط کسی که از سوی خداوند برگزیده شده باشد، یا توسط انبیای الهی و یا توسط خداوند متعال و انبیای الهی.

گزینه ۲ ۱۵۰۴
الف- در قرن هجدهم میلادی دانشمندان دریافته‌اند که «نیروی جاذبه» عامل حفظ نظم و نگهداری ستارگان و سیارات در مدار خود هست. ب- قرن‌ها قبل از آن، قرآن کریم از وجود این نیرو خبر داد و آن را عامل درهم نرفتن ستارگان در یکدیگر معرفی کرد و فرمود: «خداوند، آسمان‌ها را با ستون‌هایی که برای شما دیدنی نیستند، برپا داشته است.»

۱۵۱۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- عبارت: «اصلاح جامعه»، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. عبارت: «رسایی در تعبیرات»، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است. ج- آیه شریفه: «و انا لموسعون»، با اشاره به نظریه انبساط جهان، بیانگر چهارمین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «ذکر نکات علمی بی سابقه» یا «اعجاز علمی قرآن کریم» می باشد.

تمرین تست زنی بهترین روش برای پاسخ دادن به تست های چند قسمتی، با در نظر گرفتن هر قسمتی از سؤال که به پاسخ آن اطمینان داریم، باید به حذف گزینه های نادرست بپردازیم. قسمت دوم گزینه های (۱) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۵۱۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

اینکه قرآن کریم با پیشرفت فرهنگ و دانش بشری کهنه نمی شود، مربوط به تازگی و شادابی قرآن است نه جامعیت و همه جانبه بودن آن.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها ...

۱۵۱۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- عبارت: «براندازی مظاهر شرک»، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. ب- هر دو عبارت: «بر افزایش آسمان ها با ستون های نامرئی» و «سخن گفتن از عامل در هم نرفتن ستارگان»، بیانگر چهارمین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «ذکر نکات علمی بی سابقه» یا «اعجاز علمی قرآن کریم» می باشد.

نکته طلایی مبارزه قرآن کریم با آداب و رسوم جاهلی و خرافی و مظاهر شرک، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

۱۵۱۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- این مفهوم که «شاید نتوان کتابی را در جهان یافت که در آن به اندازه قرآن کریم به تعقل، تفکر و علم دوستی تأکید شده باشد»، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. ب- این عبارت گزینه (۲): «قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت»، نیز بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

نکته طلایی هر آیه، حدیث و عبارتی که در آن از موضوع هایی همچون عدالت خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان ها سخن گفته شده باشد، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

۱۵۱۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «در این کتاب، بیش از ۷۷۰ بار از علم، ۱۸۵ بار از گوش دادن و توجه کردن، ۴۹ بار از عقل، ۱۸ بار از فکر کردن، ۱۳۲ بار از تبیین و دلیل و نیز ده ها کلمه دیگر مانند قلم و کتاب که به تفکر و علم مربوط می شوند، نام برده شده است»، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

ب- آیه شریفه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به دلیل اشاره به عدالت خواهی، بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۲) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۲)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

۱۵۱۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مطابق آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک»، در صورتی که پیامبر اسلام (ص) قبل از رسیدن به مقام نبوت (من قبله)، توانایی خواندن (تتلو) و نوشتن (تخطه) داشت، «اهل باطل» در مورد آسمانی بودن قرآن کریم دچار تردید می شدند. (إذا لآرتاب المبطلون)

نکته طلایی در صورت غیر الهی بودن قرآن کریم، در آن اختلاف گسترده به وجود می آمد و در صورت باسواد بودن پیامبر (ص)، اهل باطل در مورد آسمانی بودن آن به شک می افتادند.

۱۵۱۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه ها آیه گزینه (۱)، باعث به وجود آمدن اختلاف کثیر در آیات قرآن کریم می شد. آیه گزینه (۳)، به جاودانه بودن اعجاز قرآن کریم و ناتوانی ابدی مخالفان در غلبه بر تحدی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، نتیجه پذیرش دینی به غیر از اسلام می باشد.

۱۵۱۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

نکته طلایی مشاهده ناسازگاری بسیار (لوجدوا فيه اختلافا کثیرا) در آیات قرآن که ناقض انسجام درونی آن است، در صورتی محقق می شد که به تعبیر قرآن از نزد غیر خدا می بود. (و لو کان من عند غیر الله)

۱۵۱۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- مطابق آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک إذا لآرتاب المبطلون»، عبارت شریفه: «إذا لآرتاب المبطلون» به امی و درس نخوانده بودن پیامبر اکرم از نشانه های معجزه بودن قرآن کریم اشاره دارد.

ب- مطابق آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فيه اختلافاً کثیراً»، نبودن «اختلاف کثیرا» در آیات قرآن کریم، نتیجه «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است، یعنی «نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می کنند».

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

۱۵۱۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- اشاره به «وجود نیروی جاذبه میان ستارگان» و «نظریه انبساط جهان»، در قرآن کریم، هر دو بیانگر ذکر نکات علمی بی سابقه از جنبه های اعجاز محتوایی قرآن کریم می باشد.

ب- این مفهوم: «قرآن کریم با وجود این که چهارده قرن پیش نازل شده، اما در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است»، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول تمام گزینه ها، بیانگر چهارمین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «ذکر نکات علمی بی سابقه» است. قسمت دوم گزینه (۱) و (۲)، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا فراتر از علم روز جامعه سخن گفتن، بیانگر «ذکر نکات علمی بی‌سابقه» است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا نفوذ خارق‌العاده قرآن کریم در افکار و قلوب در طول تاریخ، بیانگر اعجاز لفظی قرآن است. قسمت «د» نادرست است، زیرا اصلاح جامعه، بیانگر «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

گزینه ۱ ۱۵۲۵

الف- در آیه شریفه: «رَسَلًا مَّبْرُورِينَ وَمَنْذُرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حِجَّةٌ بَعْدَ الرِّسَالِ...»، عبارت قرآنی: «مَّبْرُورِينَ وَمَنْذُرِينَ»، هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی تفکر و اختیار می‌گذرد. ب- در آیه شریفه: «قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا»، عبارت شریفه: «لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان (لئن اجتمعت الإنس و الجن) در آوردن سوره‌ای همانند سوره‌های قرآن است. و این عبارت (لا یأتون بمثلها)، بیانگر جاودانگی در اعجاز قرآن کریم است. ج- بر اساس آیه شریفه: «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»، دو عبارت قرآنی: «فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ» پس هرگز از او قبول نمی‌شود و «هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ» او در قیامت از زیانکاران خواهد بود. د، سرانجام و نتیجه کار کسانی است که دینی بجز اسلام انتخاب کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا در این آیه سخن از خسران ابدی نیست. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا در عبارت شریفه: «قُلْ فَاتُوا بَسُورَةَ مِثْلِهِ»، خداوند برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند.

گزینه ۲ ۱۵۲۶

الف- در فضای جاهلیت اعراب، قرآن کریم با بیان کرامت زن و تساوی وی با مرد در انسانیت اعلام کرد: «عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی‌کند.» آیاتی که آیاتی که بیانگر این موضوعها «عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها» باشند، بیانگر تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. ب- قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است. تشبیه زمین به ذلول، بیانگر ذکر نکات علمی بی‌سابقه از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. ج- خداوند در آیات: «ثُمَّ نَهَىٰ الْأَنْبِيَاءَ أَنْ يُخَوِّفُوا أُمَّهَاتِهِمْ لِقُرْبَىٰ وَأَنَّهُمْ خِشَوْنَ اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَ هُمُ الْغَافِلُونَ» در مورد سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم. با اشاره به منحصر به خود بودن اثر انگشتان آدمی که یک موضوع بی‌سابقه علمی در زمان نزول قرآن است، به اعجاز محتوایی قرآن اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۵۲۷

الف- بر اساس آیه شریفه: «وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَ لَا تَخْطُ بِيَمِينِكَ إِذًا لِآرْتَابِ الْمُبْتَلُونَ»، در صورتی که پیامبر اسلام (ص) قبل از رسیدن به مقام نبوت، توانایی خواندن (تتلو) و نوشتن (تخطه) داشت، «کج‌اندیشان و اهل باطل» در مورد آسمانی بودن قرآن کریم دچار تردید می‌شدند. ب- آیه شریفه: «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»، به «نبودن تجدید نظر در آیات قرآن و اختلاف کثیر» در آیات قرآن کریم که بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» آن است، اشاره دارد. ج- بر اساس آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ»، راه دستیابی به طراوت و شادابی درونی، «اجابت دعوت خدا و رسولش» یا «دینداری» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) به جاودانگی اعجاز قرآن کریم اشاره دارد و پاسخ صحیح نمی‌باشد. قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۵۲۰

الف- این عبارت: «آیات متعددی در نگوشتن جهل، غفلت و تعقل نکردن وجود دارد»، به دلیل سخن گفتن از «علم‌دوستی»، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. ب- و این عبارت: «در فضایی که کرامت زنان نادیده گرفته می‌شد، قرآن کریم، کرامت زن و تساوی وی با مرد در انسانیت را اعلام کرد.»، به دلیل سخن گفتن از «حقوق برابر انسان‌ها»، نیز بیانگر «تأثیرناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

نکته طلایی این‌که: «هیچ قسمتی از قرآن کریم، قسمت دیگر را نفی نمی‌کند.»، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

گزینه ۲ ۱۵۲۱

الف- آیات شریفه: «هر کس، از مرد و زن، عمل صالح انجام دهد و اهل ایمان باشد، خداوند به او حیات پاک و پاکیزه می‌بخشد و عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی‌کند.»، به دلیل سخن گفتن از «حقوق برابر انسان‌ها»، بیانگر «تأثیرناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت»، یعنی قرآن «کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت. ب- آیه شریفه: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رَسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَ أُنزِلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَ الْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»، به دلیل اشاره به عدالت‌خواهی، نیز بیانگر «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه‌جانبه بودن قرآن» است. آیه گزینه (۳)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

گزینه ۱ ۱۵۲۲

الف- این عبارت که: «قرآن کریم برای زن حقوق خانوادگی و اجتماعی قائل شد، در مالکیت به او استقلال بخشید و بهره‌کارش را از آن خودش دانست؛ هزینه خانواده را از دوش او برداشت و بر دوش مرد قرار داد و به خصوص بر کرامت، عزت و عفافش تأکید کرد تا در جامعه مورد سوء استفاده مرد قرار نگیرد.»، در راستای «اصلاح جامعه» بود و بیانگر «تأثیرناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا قسمت اول این گزینه، بیانگر «تأثیرناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت» است. قسمت اول گزینه (۳)، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه‌جانبه بودن قرآن» است. قسمت اول گزینه (۴)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است.

گزینه ۳ ۱۵۲۳

الف- هر چهار روش ذکر شده در سوره عصر: «أَمِنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»، برای جلوگیری از خسران زندگی بیانگر نیاز سوم یعنی «کشف راه درست زندگی» است. ب- مطابق حدیث: «نَحْنُ مَعَاشِرُ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرًا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ عَلَىٰ قَدْرِ عَقُولِهِمْ»، سخن گفتن با مردم به اندازه عقل‌شان، به این منظور بوده است که همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند. شریفه: «أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَاتُوا بَسُورَةَ مِثْلِهِ»، خداوند به کسانی که به قرآن افترا می‌بندند، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی آنان، پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم به آنها داده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها باید توجه داشت که مطابق صورت سؤال، قسمت دوم باید نادرست باشد. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا راه دستیابی به حیات روحانی اجابت دعوت خدا و رسولش است. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر استمرار و پیوستگی در دعوت است نه رشد تدریجی سطح فکر مردم.

گزینه ۲ ۱۵۲۴

از بین عبارت‌های مذکور، تنها دو عبارت قسمت «ب» با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۵۳۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

از بین عبارتهای مذکور، سه عبارت قسمتهای «ب»، «ج» و «ه» بیانگر «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف»، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. قسمت «د»، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

۱۵۳۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- خداوند برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم شک دارند، پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم به آن‌ها داده است: «ام یقولون افتراه قل فأتوا بسوره مثله آیا می‌گویند: به دروغ آن [قرآن] را به خدا نسبت داده است؟ بگو: اگر می‌توانید یک سوره مانند آن را بیابید.» ب- اثبات نهایت عجز انسان معادل اثبات اوج اعجاز قرآن کریم است.

توضیح { ویژگی‌های مبارزه طلبی (تحدی) قرآن کریم در آیه: «أَمْ يَقُولُونَ افترأه قُل فأتوا بسوره مثله»، عبارت است از: ۱) اثبات نهایت عجز و ناتوانی مخالفان قرآن در آوردن یک سوره
۲) نشان دادن اثبات اوج اعجاز قرآن کریم (۳) آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن.

آیه‌گزینه‌های (۱) و (۲)، به ناتوانی ابدی مخالفان در آوردن سوره‌ای مانند قرآن کریم و جاودانگی در اعجاز قرآن کریم اشاره دارد. آیه‌گزینه (۳)، به امی بودن رسول خدا^(ص) اشاره دارد.

۱۵۳۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- قرآن کریم نه تنها از فرهنگ جاهلیت تأثیر نپذیرفت؛ بلکه به مبارزه با آن پرداخت و از حقوق برابر انسان‌ها (از جمله حقوق یکسان مرد و زن در انسانیت) سخن گفته است. آیه: «خداوند عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی‌کند»، بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. ب- آیه شریفه: «قل هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون إنما یتذکر أولوا الألباب»، با دعوت به علم‌آموزی به همین جنبه از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارد.

توضیح { نمونه‌هایی از تأثیر ناپذیری قرآن کریم از فرهنگ و عقاید دوران جاهلیت: ۱- دعوت به تفکر و تعقل و علم‌آموزی ۲- پرداختن به عدالت‌خواهی و حقوق برابر انسان‌ها ۳- احیای کرامت زنان

آیه‌گزینه (۱)، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است. آیه‌گزینه (۲)، به عامل حیات روحی و معنوی انسان که همان دینداری است، اشاره دارد. آیه‌گزینه (۳)، به امی بودن پیامبر اسلام^(ص) اشاره دارد.

۱۵۳۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «و ما کنت تتلوا من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک اذا لآرتاب المیطلون»، به امی بودن پیامبر اسلام^(ص) اشاره دارد. ب- بر خلاف آثار علمی بشر که توسط دانشمندان آورده می‌شوند، قرآن کریم توسط یک فرد امی و درس‌نخوانده آورده شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) برعکس بیان شده است، زیرا بر اساس این آیه، به شک نیفتادن اهل باطل در گرو درس‌نخوانده بودن پیامبر^(ص) بود. گزینه (۲)، در این آیه بیان نشده است. گزینه (۱) نادرست است، زیرا در این آیه به راستگو بودن پیامبر اسلام^(ص) اشاره نشده است.

۱۵۲۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آیات متعددی در نکوهش جهل، غفلت و تعقل نکردن وجود دارد که بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است. ب- این تشبیه که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند و هر کدام مطالب سال قبل را تکمیل می‌کنند، به وحدانیت دین الهی می‌انجامد. ج- این بیت شعر: «بر او ختم آمده پایان این راه / بر او نازل شده «ادعوا الی الله»، به ختم نبوت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آیاتی از قرآن کریم بیانگر اعجاز علمی هستند که یک مطلب علمی جدید را بیان کرده باشند. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۵۲۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، بیانگر این حقیقت است که تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است، زیرا تنها محتوای قرآن کریم به طور کامل از جانب خداست. ب- آیه شریفه: «افلا یتدبرون القرآن و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافا کثیرا»، بیانگر این حقیقت است که با وجود این که قرآن کریم درباره «موضوعات متنوعی» سخن گفته است، نه تنها میان آیات آن «تعارض و ناسازگاری نیست»، بلکه «دقیق‌تر از اعضای یک بدن یا اجزای یک درخت» هماهنگ و مؤید یکدیگرند. ج- آیه شریفه: «لنجیی به بلدة میتا»، بیانگر این حقیقت است که انسان با آب، نیازهای طبیعی و جسمی‌اش را برطرف می‌سازد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) به امی بودن رسول خدا^(ص) اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۲)، به حیات روحانی و معنوی انسان اشاره دارد.

۱۵۳۰ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون»، به موضوع «علم‌دوستی» اشاره دارد که، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

ب- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به موضوع «عدالت‌خواهی» اشاره دارد که، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.
ج- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به موضوع «عدالت‌خواهی» اشاره دارد که، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آیاتی از قرآن کریم بیانگر اعجاز علمی هستند که یک مطلب علمی جدید را بیان کرده باشند. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۵۳۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب‌ترین کلمات و عبارتهای را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل‌های آماده را به سوی حق جذب کند»، به اعجاز لفظی قرآن کریم اشاره دارد. ب- آیاتی که بیانگر این موضوعها «عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها» باشند، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. ج- این عبارت: «قرآن کریم فقط از امور معنوی، یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید؛ بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیت‌های اجتماعی و رابطه وی با انسان‌های دیگر سخن می‌گوید»، بیانگر «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» آن است.

گزینه ۴ ۱۵۴۱ ☆☆☆☆

الف- این حدیث امام باقر^(ع): «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است.» به «جامعیت و همه جانبه بودن» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی قرآن» اشاره دارد. ب- مفهوم جامعیت قرآن کریم این است که: «این کتاب، فقط از امور معنوی یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید، بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیت‌های اجتماعی و رابطه وی با انسان‌های دیگر سخن می‌گوید و برنامه‌های جامع و همه جانبه را در اختیارش قرار می‌دهد.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ < این تست، یک تست حفظی و متوسط از متن درس و ارتباط آن با حدیث است. بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نماییم. عبارت: «به سوالات او در همه دانش‌ها پاسخ گفته است.» در گزینه (۱) ز نظر علمی نادرست است. گزینه (۲)، بیانگر اعجاز لفظی قرآن کریم است. عبارت: «به صورت مفصل در مورد آن بحث نموده است.» در گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است.

گزینه ۴ ۱۵۴۲ ☆☆☆☆

الف- عبارت شریفه: «ام یقولون افتراه» سخن مخالفان الهی بودن قرآن کریم است که به قرآن افترا می‌بندند و ادعا می‌کنند قرآن کریم، کلامی الهی نیست و پیامبر به دروغ آن را به خداوند نسبت داده است. ب- خداوند در عبارت شریفه: «یا تو با مثل هذا القرآن»، مخالفان الهی بودن قرآن کریم را مرحله آغازین تحدی قرآن، به آوردن کتابی مانند آن دعوت می‌کند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ < این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید بر متن درس و آیات تسلط داشت تا در کمترین زمان بتوان پس از تشخیص گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد امی بودن رسول خدا^(ص) است نه در تحدی.

گزینه ۱ ۱۵۴۳ ☆☆☆☆

الف- قرآن کریم عاقبت تلاش مخالفان سرسخت اسلام در مواجهه با سنت تحدی و عجز و ناتوانی آنان در تحدی را با عبارت: «لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا» نشان داده است. ب- آری، از گذشته دور تا امروز، مخالفان قرآن کریم متن‌هایی ارائه کرده‌اند که برای افراد غیرمتخصص ممکن است بی‌عیب جلوه کند، اما تاکنون هیچ‌یک از این متن‌ها در مراکز علمی و تخصصی، مورد قبول واقع نشده است و جملگی به فراموشی سپرده شده‌اند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ < قسمت اول این تست، مفهومی ولی قسمت دوم آن کاملاً حفظی است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، سخن مخالفان الهی بودن قرآن کریم است که به قرآن افترا می‌بندند و ادعا می‌کنند قرآن کریم، کلامی الهی نیست و پیامبر به دروغ آن را به خداوند نسبت داده است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ۱۵۴۴ ☆☆☆☆

الف- عبارت شریفه: «ام یقولون افتراه» سخن مخالفان الهی بودن قرآن کریم است که به قرآن افترا می‌بندند و ادعا می‌کنند قرآن کریم، کلامی الهی نیست و پیامبر به دروغ آن را به خداوند نسبت داده است. قرآن کریم، همین افراد را به مبارزه و تحدی دعوت کرده است تا در مرحله اول کتابی مانند قرآن و در مراحل بعد، به ترتیب، ۱۰ سوره و در نهایت یک سوره مانند قرآن بیاورند. ب- عبارت قرآنی: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان در آوردن سوره‌ای همانند سوره‌های قرآن است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ < این تست، یک تست مفهومی از متن آیات است. برای پاسخ دادن به آن، باید مفهوم اصلی هر آیه و مفهوم هر یک از عبارت‌های آن آیه را نیز دانست. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، محتوای تحدی و اولین مرحله آن است. قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

گزینه ۲ ۱۵۳۶ ☆☆☆☆

الف- صحبت کردن قرآن از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی (آیه: ليقوم الناس بالقسط)، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها، مربوط به جنبه «تأثیر‌ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. ب- همچنین، با وجود اینکه قرآن کریم حدود پانزده قرن پیش نازل شده، در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است. این موضوع، به «جامعیت و همه جانبه بودن» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی قرآن» اشاره دارد.

نکته طلابی < هر آیه‌ای که از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی (آیه: ليقوم الناس بالقسط)، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن بگوید، بیانگر تأثیر‌ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

گزینه ۳ ۱۵۳۷ ☆☆☆☆

الف- عبارت شریفه: «یا تو با مثل هذا القرآن»، پیشنهاد قرآن کریم به کسانی است که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند. ب- عبارت قرآنی: «قل فاتوا بسورة مثله»، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند، به کار رفته است. ج- آیه شریفه: «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۱)، به امی بودن پیامبر اسلام^(ص) اشاره دارد.

گزینه ۴ ۱۵۳۸ ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «وَ مَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَ لَا تَخْطُوهُ بِمِمْكَانٍ إِذْ لَأَرْتَابَ الْمُطْبُوعِونَ» «و پیش از آن هیچ نوشته‌ای را نمی‌خواندی و با دست خود، آن را نمی‌نوشتی که در آن صورت، اهل باطل به شک می‌افتادند»، پیامبر توانایی خواندن و نوشتن را نداشت، نه فقط توانایی خواندن را.

مقایسه < مشاهده ناسازگاری بسیار (لوجدوا فيه اختلافا كثيرا) در آیات قرآن که ناقض انسجام درونی آن است، در صورتی محقق می‌شد که به تعبیر قرآن از نزد غیر خدا می‌بود. (و لو كان من عند غیر الله) (علت)

گزینه ۱ ۱۵۳۹ ☆☆☆☆

اینکه امام باقر^(ع) می‌فرماید: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش [قرآن] آورده است.» منظور از آنچه مورد نیاز است، نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان‌ها است؛ یعنی همان نیازهایی که پیامبران به خاطر آنها فرستاده شده‌اند و این بیان، نشان دهنده «جامعیت و همه‌جانبه بودن قرآن»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا پاسخ نیازهای مادی و طبیعی انسان در عالم خلقت قرار داده شده است نه در دین. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به نیاز هدایت انسان نیست.

گزینه ۱ ۱۵۴۰ ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»، بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است. ب- این مفهوم که «آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است. از این‌رو، دانشمندان معمولاً در نوشته‌های گذشته خود تجدیدنظر می‌کنند و اگر بتوانند، کتاب‌های گذشته خود را اصلاح می‌نمایند»، بیانگر نبودن انسجام درونی در آثار و نوشته‌های بشری است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < آیه گزینه (۲)، نتیجه انتخاب دینی غیر از اسلام را بیان می‌کند. آیه گزینه (۳)، ناتوانی ابدی مخالفان در آوردن سوره‌ای مانند قرآن کریم و جاودانگی در اعجاز قرآن کریم را بیان می‌کند. آیه گزینه (۴)، به امی بودن پیامبر اسلام^(ص) اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ اولین گام برای پاسخ دادن به این تست، حفظ بودن متن و ترجمه آیه است تا با دیدن بخشی از آیه، بتوان ادامه آن را تشخیص داد. آیه گزینۀ ۲، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. آیه گزینۀ ۳ به ناتوانی ابدی مخالفان در آوردن سوره‌ای مانند قرآن و جاودانگی در اعجاز قرآن کریم اشاره دارد. آیه گزینۀ ۴، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند.

۱۵۵۰ گزینۀ ۱ الف- خداوند در آیه شریفه: «وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا»، به این حقیقت اشاره می‌کند که در جهان هستی آب، مایه حیات و اساس زندگی است. ب- همین زیبایی لفظی، سبب نفوذ خارق‌العاده این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است. ج- علل فرستادن پیامبران متعدد سه مورد است: ۱- استمرار و پیوستگی در دعوت ۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم ۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست ترکیبی جدید از این درس و دو درس قبل است. بهترین روش برای پاسخ دادن به آن، استفاده از روش حذف گزینه‌های نادرست است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه، به حیات روحانی بشر اشاره دارد نه حیات مادی جهان هستی. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

۱۵۵۱ گزینۀ ۲ الف- با توجه به آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله کتاب و لا تحطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون»، اگر پیامبر (ص) می‌توانست بخواند و بنویسد، مورد تهمت قرار می‌گرفت و می‌گفتند که این آیاتی که برای مردم می‌خواند وحی الهی نیست، بلکه یا آنها را از خود می‌گوید یا کسی به او آموخته است. و این خود می‌توانست در اذهان مردم شک و تردید ایجاد کند. ارائه آن توسط پیامبری امی و درس نخوانده، این شک و تردید را در ذهن اهل باطل از بین می‌برد. ب- خداوند در آیه شریفه: «ام یقولون افتراه قل فأتوا بسورة مثله»، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند و می‌گویند که پیامبر به دروغ، قرآن را به خداوند نسبت داده است، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، به ما یادآوری می‌کند که بای پاسخ دادن به این نوع تست، باید آیات را حفظ بود تا با دیدن بخشی از آن، ادامه آیه و مفاهیم آن را به یاد آورد و گزینه صحیح را تشخیص داد. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به اختلاف کثیر نداشتن آیات قرآن به دلیل الهی بودن آن اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۴)، به دلیل و فلسفه ارسال انبیای الهی با بشارت و انذار که همان اتمام حجت و گرفتن عذر و بهانه از انسان است، اشاره دارد.

۱۵۵۲ گزینۀ ۳ الف- نظریه انبساط جهان، یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است. بر طبق این نظریه، کهکشان‌ها با سرعت فوق‌العاده‌ای در حال حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه آن، جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است. ب- آیه شریفه: «و السماء بنینا باید و انا لموسعون» و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و عیناً برگرفته از متن کتاب است. و در صورت تسلط بر متن درس و مفهوم آیه، انتخاب گزینه صحیح پس از حذف گزینه‌های نادرست، کار دشواری نمی‌باشد. گزینه‌های (۱) و (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این آیه، به نیروی جاذبه اشاره ندارد.

۱۵۴۵ گزینۀ ۱ الف- گذشته از اعجاز لفظی، قرآن کریم از نظر محتوا و مطالب آن ویژگی‌هایی دارد که نشان می‌دهد از قلم هیچ اندیشمندی تراوش نکرده است، چه رسد به شخصی که قبل از آن، چیزی نوشته و آموزشی ندیده است. (و ما کنت تتلوا من قبله من کتاب و لا تحطه بيمينک) ب- این جنبه از اعجاز، (محتوایی) برای کسانی که زبان قرآن را نمی‌دانند و فقط از ترجمه‌ها استفاده می‌کنند نیز قابل فهم و ادراک است. **تحلیل تست ۱۴۰۰** این تست، یک تست دشوار است، چراکه ظاهر آن، بیانگر اعجاز لفظی است و پس از دقت و توجه زیاد می‌توان پی برد که بیانگر اعجاز محتوایی است. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر اعجاز لفظی است.

۱۵۴۶ گزینۀ ۲ الف- قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است. ذلول به شتری گفته می‌شود که به گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد. تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت و همراه با آرامش زمین اشاره دارد و بیانگر «ذکر نکات علمی بی‌سابقه»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است. ب- آیه شریفه: «و السماء بنینا باید و انا لموسعون» و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد. **تحلیل تست ۹۹** این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۵۴۷ گزینۀ ۳ الف- آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است. ب- خداوند در آیه شریفه: «ام یقولون افتراه قل فأتوا بسورة مثله»، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند و می‌گویند که پیامبر به دروغ، قرآن را به خداوند نسبت داده است، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند. **تحلیل تست ۹۹** تشخیص قسمت اول این تست، بسیار ساده است ولی قسمت دوم آن چالش برانگیز و مبهم است. با دقت در صورت سؤال و پیدا کردن مرجع عبارت «این موضوع» که کلمه «پیشنهاد» در صورت سؤال است، گزینه (۳) را انتخاب می‌نماییم. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا یک پیشنهاد نیست بلکه نتیجه پذیرش تحدی است.

۱۵۴۸ گزینۀ ۴ الف- این حدیث امام باقر (ع) که می‌فرمایند: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است»، بیانگر «جامعیت و همه جانبه بودن» از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد. ب- در این حدیث منظور از آنچه مورد نیاز است، نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان هاست؛ یعنی همان نیازهایی که پیامبران به خاطر آنها فرستاده شده‌اند.

تحلیل تست ۹۹ برای دانش‌آموزانی که بر متن درس تسلط دارند، این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۵۴۹ گزینۀ ۱ الف- با توجه به آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله کتاب و لا تحطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون»، اگر پیامبر (ص) می‌توانست بخواند و بنویسد، مورد تهمت قرار می‌گرفت و می‌گفتند که این آیاتی که برای مردم می‌خواند وحی الهی نیست، بلکه یا آنها را از خود می‌گوید یا کسی به او آموخته است. و این خود می‌توانست در اذهان مردم شک و تردید ایجاد کند. ب- ارائه آن توسط پیامبری امی و درس نخوانده، این شک و تردید را در ذهن اهل باطل از بین می‌برد.

۱۵۵۸ گزینۀ ۲

الف- آیه شریفه: «و السَّمَاءُ بِنِیْنَاهَا یَآئِدُ وِ اِنَّا لَمَوْسِعُونَ»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

ب- قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است. ذلول به شتری گفته می‌شود که به گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد. تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت و همراه با آرامش زمین اشاره دارد و بیانگر «ذکر نکات علمی بی‌سابقه»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم است.

ج- آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، با بیان نبودن «اختلافاً کثیراً» در آیات قرآن کریم، به «انسجام درونی در عین نزول تدریجی»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم اشاره دارد.

روش تست‌زدن: برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت‌های دوم یا سوم، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با در نظر گرفتن قسمت سوم سؤال، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۵۵۹ گزینۀ ۱

در آیه شریفه: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجنّ علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیراً»، عبارت شریفه: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان (لئن اجتمعت الإنس و الجنّ) در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است. و این عبارت (لا یأتون بمثله)، بیانگر جاودانگی در اعجاز قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینۀ (۲)، به امی و درس نخوانده بودن پیامبر اکرم^(ص) از نشانه‌های معجزه بودن قرآن کریم اشاره دارد. آیه گزینۀ (۳)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. آیه گزینۀ (۴)، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند.

۱۵۶۰ گزینۀ ۴

الف- این جمله که: «خداوند آنچه را که انسان تا قیامت به آن احتیاج دارد، در کتاب آورده است»، بیانگر سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «جامعیت و همه جانبه بودن قرآن» است.

ب- اینکه «در قرآن کریم از موضوع‌هایی چون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته شده است»، مربوط به «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینۀ (۲) نادرست است.

۱۵۶۱ گزینۀ ۱

الف- مطابق آیه شریفه: «أَمْ یَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَاَتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ»، خداوند برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند و می‌گویند که پیامبر به دروغ، قرآن را به خدا نسبت داده است، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند. ب- خداوند در آیه شریفه: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجنّ علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیراً»، تأکید می‌کند که، با وجود کمک گرفتن انسان و جن از یکدیگر، هیچ‌گاه نمی‌توانند همانند قرآن را بیاورند.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، ضرورتی ندارد که با در نظر گرفتن قسمت اول سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم. آیه قسمت دوم گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. آیه قسمت اول گزینۀ (۲)، دعوت مخالفان به تحدی است و به نتیجه تلاش آنان در این زمینه اشاره نشده است.

۱۵۵۳ گزینۀ ۴

الف- ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار و زیبایی لفظی قرآن کریم، سبب نفوذ خارق‌العاده این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است.

ب- تحدی یا دعوت به مبارزه در قرآن کریم، مربوط به هر دو بخش لفظی و محتوایی از جنبه‌های اعجاز آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. قسمت دوم گزینۀ (۲) نادرست است، زیرا اعجاز ظاهری و باطنی نداریم.

۱۵۵۴ گزینۀ ۲

از جنبه‌های اعجاز لفظی قرآن کریم، «ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار» می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینۀ (۱)، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. گزینه‌های (۳) و (۴)، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

۱۵۵۵ گزینۀ ۴

خداوند در آیه شریفه: «أَمْ یَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَاَتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ»، برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی کسانی که در الهی بودن قرآن کریم تردید دارند و می‌گویند که پیامبر به دروغ، قرآن را به خداوند نسبت داده است، به آنان پیشنهاد می‌دهد یک سوره مانند سوره‌های قرآن بیاورند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینۀ (۱)، به اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» اشاره دارد. آیه گزینۀ (۲)، به یکی از نشانه‌های معجزه بودن قرآن کریم، که ارائه آن توسط پیامبری امی و درس نخوانده بود، اشاره دارد. آیه گزینۀ (۳)، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است.

۱۵۵۶ گزینۀ ۲

الف- آیه شریفه: «و السَّمَاءُ بِنِیْنَاهَا یَآئِدُ وِ اِنَّا لَمَوْسِعُونَ»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

ب- آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، با بیان نبودن «اختلافاً کثیراً» در آیات قرآن کریم، به «انسجام درونی در عین نزول تدریجی»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینۀ (۱) نادرست است.

۱۵۵۷ گزینۀ ۲

الف- آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است.

ب- قرآن در مقابل تلاش مخالفان در این زمینه می‌فرماید: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجنّ علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیراً»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا که متن درس است، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۱)، دعوت مخالفان به تحدی است و به نتیجه تلاش آنان در این زمینه اشاره نشده است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۵۶۹

در آیه شریفه: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجنّ علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، عبارت شریفه: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان (لئن اجتمعت الإنس و الجنّ) در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است. و این عبارت (لا یأتون بمثله)، بیانگر جاودانگی در اعجاز قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴)، همکاری انسان و جن را به منظور غلبه بر تحدی، مردود می‌شمارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۵۷۰

الف- این مفهوم که: «قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوعاتی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است»، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

ب- آیه شریفه: «و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافا کثیرا»، با بیان نبودن «اختلافا کثیرا» در آیات قرآن کریم، به «انسجام درونی در عین نزول تدریجی»، از جنبه‌های «اعجاز محتوایی» قرآن کریم اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۵۷۱

در آیه شریفه: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجنّ علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا»، عبارت شریفه: «لا یأتون بمثله»، بیانگر عجز و ناتوانی ابدی مخالفان اسلام از جن و انسان (لئن اجتمعت الإنس و الجنّ) در آوردن سوره‌های همانند سوره‌های قرآن است. و این عبارت (لا یأتون بمثله)، بیانگر جاودانگی در اعجاز قرآن کریم است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۵۷۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۵۷۳

زیبایی و اعجاز لفظی قرآن کریم سبب شده بود که سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن منع کنند و اگر کسی برای شنیدن قرآن نزد پیامبر می‌رفت، یا از پشت دیوار خانه پیامبر، به قرآن خواندن ایشان گوش فرا می‌داد، او را مجازات می‌کردند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۵۷۴

الف- این عبارت: «قرآن کریم با اینکه با بیش از شش هزار آیه در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته است نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند»، بیانگر اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» است. ب- آیه شریفه: «فلا یتدبرون القرآن و لو کان من عند غیرالله لوجدوا فیه اختلافا کثیرا»، به اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۵۷۵

دو ویژگی قرآن کریم که آن را از دیگر کتاب‌های آسمانی ممتاز می‌کند عبارت است از: ۱- جاودانه بودن آن ۲- معجزه بودن آن.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۵۷۶

آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک» و بیت «نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت/ به غمزه مسأله آموز صد مدرس شد»، هر دو به «امی بودن پیامبر اکرم (ص)» اشاره دارند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۵۶۲

مطابق آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک»، در صورتی که پیامبر اسلام (ص) قبل از رسیدن به مقام نبوت، توانایی خواندن و نوشتن داشت، «اهل باطل» در مورد آسمانی بودن قرآن کریم دچار تردید می‌شدند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲)، به اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، به انتخاب دین اسلام به عنوان تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، روش قرآن کریم برای اثبات نهایت عجز مخالفان الهی بودن قرآن کریم است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۵۶۳

آیات شریفه: «هر کس، از مرد و زن، عمل صالح انجام دهد و اهل ایمان باشد، خداوند به او حیات پاک و پاکیزه می‌بخشد و عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی‌کند»، به دلیل سخن گفتن از «حقوق برابر انسان‌ها»، بیانگر «تأثیر ناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت»، یعنی قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت.

نکته طلایی { آیاتی از قرآن که به یکسانی منزلت زن و مرد در نزد خدا اشاره دارند، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم، یعنی «تأثیر ناپذیری قرآن از عقاید دوران جاهلیت» است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۵۶۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

... < > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۵۶۵

الف- آیه شریفه: «فلا یتدبرون القرآن و لو کان من عند غیرالله لوجدوا فیه اختلافا کثیرا»، به اولین جنبه اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» اشاره دارد. ب- این جمله که «قرآن، فقط از امور معنوی یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید»، بیانگر جامعیت و همه‌جانبه بودن قرآن کریم از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن می‌باشد.

... < > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۵۶۶

این مفهوم: «قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از آرمان‌های مقدس بشری، یعنی از موضوعاتی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است»، بیانگر تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۵۶۷

الف- آیه شریفه: «و السماء بنیناها باید و إنا لموسعون»، با بیان نظریه انبساط جهان که یک نکته علمی بی سابقه و یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است، بیانگر اعجاز محتوایی قرآن کریم می‌باشد.

ب- این آیه، از آن جهت که بیانگر یک نظریه علمی است، بیانگر تقدیر الهی می‌باشد و اجرا و پیاده کردن آن به اراده الهی، بیانگر قضای الهی می‌باشد، به همین جهت بهتر است بگوییم بیانگر تقدیر و قضای الهی است.

... < > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۵۶۸

آیه شریفه: «و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک»، بیانگر «امی بودن پیامبر (ص)» که یک عامل تأثیرگذار مثبت در حقایق دعوت و بی‌اثر کننده تردید شکاکان نبوت آن بزرگوار بود، می‌باشد.

گزینه ۲ ۱۵۸۰

پیامبر اسلام(ص) در اولین مسئولیت خود، آیات قرآن کریم را به‌طور کامل از فرشته وحی دریافت می‌کرد و بدون ذره‌ای کم یا زیاد به مردم می‌رساند. پیامبر اکرم(ص) این مسئولیت را به‌طور کامل انجام داد و همه آیات قرآن را برای مردم خواند.

نکته طلایی «بیان کلیات احکام و بسیاری از وظایفی که در قرآن کریم آمده بود به مردم»، بیانگر اولین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، بیانگر دومین مسئولیت رسول گرامی اسلام(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» است. گزینه (۳)، بیانگر سومین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی یا ولایت ظاهری» است. گزینه (۴)، به برترین مقام پیامبر اسلام(ص)، یعنی «ولایت معنوی» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۱۵۸۱

یکی از یاران پیامبر، به نام عبدالله بن مسعود می‌گوید: «ما ده آیه از قرآن را از پیامبر فرا می‌گرفتیم و بعد از اینکه در معنای آن تفکر می‌کردیم و به آن عمل می‌نمودیم، بار دیگر برای یاد گرفتن آیات بعدی، نزد پیامبر می‌رفتیم»

نکته طلایی یادگرفتن، نوشتن و حفظ کردن آیات قرآن، بیانگر اولین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

گزینه ۲ ۱۵۸۲

این عبارت که: «ما بسیاری از وظایف خود را که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده، مطابق گفتار و رفتار رسول خدا(ص) انجام می‌دهیم»، مربوط به دومین مسئولیت پیامبر اکرم(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها بیانگر دریافت و ابلاغ وحی می‌باشد.

گزینه ۴ ۱۵۸۳

الف- رسول اکرم(ص) در اولین مسئولیت خود، پس از دریافت کامل آیات قرآن از فرشته وحی و رساندن آنها به مردم بدون ذره‌ای کم یا زیاد شدن، نویسندگانی را مأمور نوشتن قرآن نمود.

ب- دومین مسئولیت نبی اکرم(ص)، تعلیم و تبیین تعالیم قرآن(مرجعیت دینی) است. در این مسئولیت، پیامبر اکرم(ص) علاوه بر رساندن وحی به مردم، وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز بر عهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند.

نکته طلایی «نوشتن» و «حفظ کردن آیات قرآن»، مربوط به مسئولیت اول پیامبر اسلام(ص) است. «بیان جزئیات احکام» و «شیوه عمل کردن به احکام»، مسئولیت دوم پیامبر اسلام(ص) است.

گزینه ۱ ۱۵۸۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

درس چهارم: مسئولیت‌های پیامبر(ص)

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۹۰	۱۰	۱۱
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۴	۴

گزینه ۴ ۱۵۷۷

پیامبر اکرم(ص)، به عنوان آخرین پیام‌رسان الهی، به مدت بیست و سه سال مردم را به آخرین و کامل‌ترین برنامه هدایت فراخواند. تعلیمات قرآن کریم و سیره رسول خدا(ص) نشان می‌دهد که ایشان به عنوان فرستاده خداوند، سه مسئولیت مهم را عهده‌دار بود: ۱- دریافت و ابلاغ وحی ۲- تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) ۳- اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)

روش مطالعه این درس این درس، یک درس حفظی و مفهومی و یکی از مهم‌ترین درس‌های دین و زندگی سال یازدهم است. سؤالاتی که از این درس در کنکور طرح شده است، هم به صورت حفظی و هم به صورت کاملاً مفهومی و دشوار می‌باشد. آیات و احادیث مهمی دارد که مورد توجه طراحان و طرح سؤالات دشوار می‌باشد. برای یادگیری مفهومی و عمیق این درس، ابتدا باید متن درس و نکات و مفاهیم آن را با چندین بار مطالعه فراگرفت. سپس نکات مهم و مشابه هر قسمت را مشخص نمود. آیات و احادیث آن را به صورت جداگانه و سپس با توجه به موضوعات آنها به صورت عمیق بررسی کرد. و برای یادآوری مجدد، حداقل ماهی یکبار باید آنها را دوره کرد.

نکته طلایی «ولایت معنوی»، برترین مقام پیامبر اسلام(ص) و منحصر به دوران عمر ایشان نمی‌باشد و از مسئولیت‌های رسالت ایشان نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۱۵۷۸

اولین مسئولیت رسول گرامی اسلام(ص) به عنوان آخرین فرستاده الهی، «دریافت و ابلاغ وحی» بود. رسول خدا(ص) آیات قرآن کریم را به‌طور کامل از فرشته وحی دریافت می‌کرد و بدون ذره‌ای کم یا زیاد به مردم می‌رساند. پیامبر اکرم(ص) این مسئولیت را به‌طور کامل انجام داد و همه آیات قرآن را برای مردم خواند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، بیانگر دومین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» است. گزینه (۱)، بیانگر دومین مسئولیت رسول گرامی اسلام(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» است. گزینه‌های (۳) و (۴)، به سومین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی یا ولایت ظاهری» اشاره دارند.

گزینه ۱ ۱۵۷۹

رسول اکرم(ص) پس از دریافت کامل آیات قرآن از فرشته وحی و رساندن آنها به مردم بدون ذره‌ای کم یا زیاد شدن، نویسندگانی را مأمور نوشتن قرآن نمود و عده زیادی نیز با اشتیاق، آیات قرآن را فرا می‌گرفتند و در سینه خود حفظ و به آن عمل می‌کردند.

نکته طلایی تنها مسئولیت پیامبر اسلام(ص) که توسط ایشان به‌طور کامل انجام شد و این مسئولیت، پس از رحلت ایشان برای همیشه پایان یافت، «دریافت و ابلاغ وحی» بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۳)، به مسئولیت پیامبر اسلام(ص) پس از «دریافت و ابلاغ وحی»، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» اشاره دارند. گزینه (۴)، به سومین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی یا ولایت ظاهری» اشاره دارد.

گزینه ۳ ۱۵۹۰ ☆☆☆☆

الف- اینکه «حضرت علی^(ع) اولین و برترین کاتب وحی بود»، بیانگر اولین مسئولیت پیامبر اکرم^(ص)، یعنی «دریافت ابلاغ وحی» است.

ب- اینکه «پیامبر اکرم^(ص) اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن بوده است»، بیانگر دومین مسئولیت ایشان، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن یا مرجعیت دینی» است.

توضیح کتابت و نوشتن قرآن، مربوط به اولین مسئولیت رسالت و تعلیم مفاهیم عمیق و جزئیات قرآن، مربوط به دومین مسئولیت رسالت پیامبر اکرم^(ص) است.

گزینه ۴ ۱۵۹۱ ☆☆☆☆

الف- «نماز، روزه، حج و بسیاری دیگر از وظایف خود که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده است»، مربوط به مسئولیت اول پیامبر اسلام^(ص) است. ب- «انجام دادن همین وظایف مطابق گفتار و رفتار رسول خدا^(ص)»، مربوط به دومین مسئولیت نبی اکرم^(ص)، یعنی تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به دومین مسئولیت نبی اکرم^(ص)، یعنی تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) است. گزینه (۲)، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

گزینه ۱ ۱۵۹۲ ☆☆☆☆

الف- سومین مسئولیت پیامبر اکرم^(ص) «ولایت بر جامعه» یا «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)» است.

ب- ایشان، به محض این‌که مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود. این اقدام پیامبر^(ص)، مربوط به سومین مسئولیت ایشان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به مقام «ولایت معنوی» پیامبر اسلام^(ص) است.

گزینه ۳ ۱۵۹۳ ☆☆☆☆

پیامبر اسلام^(ص) به محض این‌که مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود.

نکته طلایی این عبارت‌ها: «ولایت بر جامعه، اجرای قوانین اجتماعی، تشکیل حکومت در مدینه، برقراری عدالت اجتماعی» بیانگر سومین مسئولیت پیامبر اکرم^(ص)، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی یا ولایت ظاهری» است.

گزینه ۲ ۱۵۹۴ ☆☆☆☆

روایات متعددی از معصومین^(ع) نقل شده که اسلام را بر «پنج پایه» استوار دانسته و از میان آن‌ها «ولایت» را مهم‌ترین پایه (اسلام) شمرده است.

نکته طلایی مهم‌ترین پایه اسلام، «ولایت» است. پایه و اساس بنای اسلام، جمله «لا اله الا الله» که مرکب از یک نفی و اثبات است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا مهم‌ترین پایه اسلام، ولایت بر جامعه یا ولایت ظاهری است نه ولایت معنوی یا ولایت بر جهان.

گزینه ۴ ۱۵۸۵ ☆☆☆☆

الف- برای اینکه مردم بتوانند به «معارف بلند قرآن کریم دست یابند» و «جزئیات احکام و قوانین را بفهمند» و «شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند»، پیامبر اکرم^(ص)، وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز بر عهده داشت. ب- بر این اساس، «نماز، روزه، حج و بسیاری دیگر از وظایف خود که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده است»، مربوط به مسئولیت اول پیامبر اسلام^(ص) است. و «انجام دادن همین وظایف مطابق گفتار و رفتار رسول خدا^(ص)»، مربوط به دومین مسئولیت نبی اکرم^(ص)، یعنی تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳)، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

گزینه ۱ ۱۵۸۶ ☆☆☆☆

الف- پیامبر اکرم^(ص)، علاوه بر رساندن وحی به مردم، وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز بر عهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند. ب- از این‌رو، گفتار و رفتار پیامبر^(ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است و مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار آن حضرت، به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می‌برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می‌آموزند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر سومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص)، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)» است.

گزینه ۲ ۱۵۸۷ ☆☆☆☆

قرآن و محتوای بلند آن نیاز به تفسیر و توضیح دارد، چرا که قرآن اصول و کلیات معارف و احکام را بیان کرده و به ذکر جزئیات مسائل نپرداخته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا قرآن کریم به ذکر جزئیات احکام و قوانین نپرداخته است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا قرآن کریم یک کتاب هدایت برای تمام نسل‌ها و زمان‌هاست.

گزینه ۱ ۱۵۸۸ ☆☆☆☆

الف- گفتار و رفتار پیامبر^(ص) (مرجعیت دینی) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است و مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار آن حضرت، به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می‌برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می‌آموزند. ب- بر اساس سخن عبدالله بن مسعود: «ما ده آیه از قرآن را از پیامبر فرا می‌گرفتیم و بعد از اینکه در معنای آن تفکر می‌کردیم و به آن عمل می‌نمودیم، بار دیگر برای یاد گرفتن آیات بعدی، نزد پیامبر می‌رفتیم»، تفکر در معانی آیات، و عمل به دستور آنها، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

نکته طلایی «کلیات احکام که در قرآن کریم آمده است» و «تفکر در معانی آیات، و عمل به دستور آنها» و «حفظ آیات در سینه خود و عمل به آنها»، همگی بیانگر اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

گزینه ۳ ۱۵۸۹ ☆☆☆☆

الف- «نماز، روزه، حج و بسیاری دیگر از وظایف خود که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده است»، مربوط به مسئولیت اول پیامبر اسلام^(ص) است. ب- «انجام دادن همین وظایف مطابق گفتار و رفتار رسول خدا^(ص)»، مربوط به دومین مسئولیت نبی اکرم^(ص)، یعنی تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) است.

نکته طلایی آشنایی با معارف قرآنی، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) و پی‌بردن به معارف عمیق قرآنی، مربوط به دومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) است.

سؤال این عبارت که: «اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است و علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد»، در حیطة ضرورت تداوم کدام مسئولیت رسول گرامی اسلام(ص) است؟

گزینه ۲ **۱۶۰۰** **☆☆☆☆☆**
اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است؛ یعنی علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد و تا آنجا که مقدور بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است؛ مثلاً نماز جماعت را از نماز فردی برتر دانسته و برای آن ثواب بیشتری قرار داده است.

نکته طلایی برتر دانستن نماز جماعت بر نماز فردی، حاکی از ضرورت تشکیل حکومت اسلامی به منظور اجرای احکام اجتماعی است.

گزینه ۲ **۱۶۰۱** **☆☆☆☆☆**
اصولاً یکی از اهداف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردم و زندگی اجتماعی خود را براساس قوانین عادلانه بنا نهند. این هدف بزرگ بدون وجود یک نظام حکومتی سالم، میسر نیست. آیا می شود که خداوند هدفی (برقراری عدالت) را برای ارسال پیامبر خود تعیین کند، ولی ابزار و شیوه رسیدن به آن (تشکیل حکومت) را نادیده بگیرد؟

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا یکی از اهداف ارسال پیامبران برقراری عدالت با نیروی مردم بود. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت نیز همانند برقراری عدالت با نیروی مردم، نیازمند تشکیل حکومت اسلامی است.

گزینه ۱ **۱۶۰۲** **☆☆☆☆☆**
در پاسخ به این سؤال: «آیا می شود که خداوند هدفی را برای ارسال پیامبر خود تعیین کند، ولی ابزار و شیوه رسیدن به آن را نادیده بگیرد؟»، باید بگوییم که ابزار و شیوه تحقق عدالت اجتماعی با نیروی مردم که یکی از اهداف ارسال انبیای الهی است، تشکیل حکومت اسلامی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۳)، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا یکی از اهداف ارسال پیامبران برقراری عدالت با نیروی مردم بود نه با نیروی الهی.

گزینه ۴ **۱۶۰۳** **☆☆☆☆☆**
قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیتهای خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان پذیر نیست.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی نامفهوم، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت‌های دوم و سوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا نماز و روزه، از احکام فردی هستند نه اجتماعی. قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا اجرای احکام اجتماعی نیازمند تشکیل حکومت اسلامی است نه نیازمند مبارزه با حکومت طاغوت.

گزینه ۲ **۱۶۰۴** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک موردی که برخلاف آنچه خواسته شده است را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نمایید. «حج» در گزینه‌های (۱) و (۴)، و «نماز و روزه» در گزینه (۳)، از احکام اجتماعی نمی‌باشند.

گزینه ۲ **۱۵۹۵** **☆☆☆☆☆**
الف- امام باقر(ع) می‌فرماید: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلوة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية: اسلام بر پنج پایه استوار است بر نماز و زکات و روزه و حج و ولایت و به چیز دیگری دعوت نشده آن گونه که [مردم] به ولایت دعوت شده‌اند.» ب- این حدیث، بیانگر اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری از دیدگاه اسلام است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این حدیث، بیانگر «اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری» است، نه ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا خمس از مهم‌ترین پایه‌های اسلام نمی‌باشد و در این گزینه به جای خمس باید روزه بیاید.

گزینه ۱ **۱۵۹۶** **☆☆☆☆☆**
پیام این حدیث امام باقر(ع): «بنی الاسلام علی خمس علی الصلوة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية»، این است که ولایت؛ کلید نماز؛ زکات؛ حج؛ و روزه می‌باشد و صاحب ولایت که امام یا رهبران الهی هستند؛ قطعاً مردم را به سوی این اصول چهارگانه رهبری می‌کنند. به عبارتی رهبری و ولایت رهبران الهی، تضمین کننده اقامه نماز و پرداخت زکات و برگزاری بهتر حج و روزه هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است. گزینه (۳)، مربوط به دومین مسئولیت نبی اکرم(ص)، یعنی تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) است. گزینه (۴)، مربوط به مقام «ولایت معنوی» پیامبر اسلام(ص) است.

گزینه ۴ **۱۵۹۷** **☆☆☆☆☆**
در پاسخ به این دو سؤال که: «چرا جامعه اسلامی نیازمند ولایت و حکومت اسلامی است؟» و «چرا ولایت و حکومت، یکی از مهم‌ترین دستورات اسلامی شمرده شده است؟»، دو دلیل ارائه شده است: «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» و «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت»

نکته طلایی این حدیث امام باقر(ع): «بنی الاسلام علی خمس علی الصلوة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية»، بیانگر «اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری» است. و این دو مورد: «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» و «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت»، بیانگر دلایل اهمیت و ضرورت تشکیل حکومت اسلامی و ولایت ظاهری می‌باشد.

گزینه ۳ **۱۵۹۸** **☆☆☆☆☆**
اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است؛ یعنی علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد و تا آنجا که مقدور بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است؛ مثلاً نماز جماعت را از نماز فردی برتر دانسته و برای آن ثواب بیشتری قرار داده است.

تمرین تست زنی برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این نوع تست، بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، پاسخ صحیح را انتخاب نمایید. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) برعکس بیان شده است.

گزینه ۳ **۱۵۹۹** **☆☆☆☆☆**
اسلام نماز جماعت را از نماز فردی برتر دانسته و برای آن ثواب بیشتری قرار داده است. این موضوع، ناظر بر ضرورت و اهمیت ولایت ظاهری از مسئولیتهای رسالت است.

۱۶۱۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا)

توضیح «گرفتار شدن به گمراهی دور» و به تعبیر قرآن: «و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، نتیجه و سرانجام کار کسانی است که برای رفع مشکلات اجتماعی به طاغوت مراجعه می‌کنند و حل مشکلات اجتماعی را از او می‌خواهند.

۱۶۱۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، بیانگر سومین مسئولیت پیامبر (ص) یعنی «ولایت ظاهری» یا «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی» است. ب- با توجه به نفی پذیرش حکمیت (داوری) طاغوت در این آیه، می‌توان گفت که این آیه به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. ج- تعبیر قرآنی: «و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، در مورد کسانی که کار رفته است که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت سوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا این آیه به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۶۱۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

با توجه به سخن خداوند در آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و...»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا)

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این تست، باید با به یاد آوردن آیه و کلمات کلیدی آن، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه‌های (۲) و (۳) و (۴) نادرست است، زیرا در این آیه، سخن از گمراهی دور است نه آشکار یا بزرگ.

۱۶۱۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، خداوند با بیان عبارت: «و قد أمروا أن يكفروا به»، تکلیف مؤمنان در برابر طاغوت را کفر به آن (عدم مراجعه به غیر خدا برای قضاوت و داوری) تعیین کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید با به یاد آوردن متن آیه، به انتخاب گزینه صحیح اقدام کرد. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۶۰۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت، فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است.

نکته طلایی در آیه اطاعت، خداوند خودش معین کرده است که باید از خدا و پیامبر و اولی الامر اطاعت کنیم. (درس ۵ یازدهم)

۱۶۰۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او باز گردد. ب- کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشئت گرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است.

نکته طلایی در عبارت شریفه: «و قد أمروا أن يكفروا به»، تکلیف مؤمنان کفر به طاغوت معرفی شده است.

۱۶۰۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است. بنابراین، لازم است در جامعه، حکومتی (ولایت ظاهری) وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳)، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «اجرای احکام اجتماعی اشاره دارد نه به دومین دلیل آن که «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است.

۱۶۰۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- به دلیل حرام بودن پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان، لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد. ب- آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به...»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا لازمه به اجرا درآوردن دستورات الهی که در قرآن و روایات آمده است، ولایت ظاهری است نه مرجعیت دینی. قسمت دوم گزینه (۳)، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «اجرای احکام اجتماعی اشاره دارد نه به دومین دلیل آن که «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است.

۱۶۰۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا»، کسانی که حل مشکلات اجتماعی را از طاغوت می‌خواهند (بریدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت)، از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا)

روش مطالعه برای پاسخ دادن به تست‌های آیات، آیه را باید طوری حفظ بود که با دیدن هر قسمتی از آن، تمام عبارت‌های آیه و پیام‌های آن به خاطراتان بیاید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا با توجه به عبارت قرآنی: «بریدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت»، در این آیه سخن از قضاوت بردن به نزد طاغوت است نه پیروی از طاغوت. مطابق آیه مذکور قسمت دوم گزینه (۱)، نتیجه قضاوت بردن به نزد طاغوت نمی‌باشد.

گزینه ۳ ۱۶۱۸ ☆☆☆☆

امام خمینی^(ع) می‌فرماید: «به این دلیل که هر نظام سیاسی غیر اسلامی، نظامی‌شک‌آمیز است، چون حاکمش «طاغوت» است، ما موظفیم آثار شرک را از جامعه مسلمانان و از حیات آنان دور کنیم و از بین ببریم.»

نکته طلایی { این سخن امام خمینی^(ع)، به سومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی ولایت ظاهری و دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. و تأکیدی بر مفهوم عبارت شریفه: «و قد امروا أن یکفروا به» است.

گزینه ۳ ۱۶۱۹ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

تناسب معنایی { این سخن امام خمینی^(ع) و عبارت شریفه: «و قد امروا أن یکفروا به»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارند.

گزینه ۴ ۱۶۲۰ ☆☆☆☆

این سخن امام خمینی^(ع): «مذهب اسلام هم‌زمان با این که به انسان می‌گوید که خدا را عبادت کن و چگونه عبادت کن به او می‌گوید چگونه زندگی کن و روابط خود را با سایر انسان‌ها چگونه باید تنظیم کنی»، به سومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی ولایت ظاهری و به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

تناسب معنایی { این سخن امام خمینی^(ع) و آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارند.

گزینه ۳ ۱۶۲۱ ☆☆☆☆

الف- با توجه به این سخن امام خمینی^(ع): «به این دلیل که هر نظام سیاسی غیر اسلامی، نظامی‌شک‌آمیز است، چون حاکمش «طاغوت» است، ما موظفیم آثار شرک را از جامعه مسلمانان و از حیات آنان دور کنیم و از بین ببریم»، وظیفه مسلمانان در مقابل هر نظام سیاسی غیراسلامی، اقدام به زدودن آثار شرک از جامعه است.

ب- این سخن امام خمینی^(ع) و عبارت قرآنی: «و قد امروا أن یکفروا به»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به سخن امام خمینی^(ع) قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۱۶۲۲ ☆☆☆☆

این سخن امام خمینی^(ع): «هیچ حرکت و عملی از فرد و جامعه نیست، مگر این که مذهب اسلام برای آن حکمی مقرر داشته است»، و آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارند.

نکته طلایی { آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، با اشاره به «عدالت‌طلبی»، به دومین جنبه از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیرناپذیری از آداب و رسوم جاهلیت» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۱۶۱۴ ☆☆☆☆

الف- با استناد به آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، یکی از اهداف فرستادن پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را براساس قوانین عادلانه بنا نهند. (لیقوم الناس بالقسط)

ب- این آیه، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارد.

روش تست‌زدن { در این نوع تست، برای حذف گزینه‌های نادرست، بدون نگاه کردن به صورت سؤال، می‌توان گزینه‌هایی که بین قسمت اول و دوم آنها مطابقت وجود ندارد را حذف نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیه آن، به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد نه به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام». گزینه (۲) نادرست است، زیرا آیه آن، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد نه به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت». با توجه به موضوع مورد سؤال و توضیح بالا، گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۶۱۵ ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، ارسال انبیای الهی با «بینات» و «کتاب و میزان»، به عنوان لوازم و مقدمات برپایی عدالت اجتماعی با نیروی مردم (لیقوم الناس بالقسط) معرفی شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در آیه مذکور، هدف ارسال پیامبران برقراری عدالت با نیروی مردم معرفی شده نه با نیروی الهی. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا حکمت از لوازم و مقدمات برپایی عدالت اجتماعی نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۱۶۱۶ ☆☆☆☆

الف- این عبارت که: «امر به یک چیز ایجاب می‌کند امر به مقدمات آن را»، به این معناست که امر نمودن انبیای الهی به برقراری عدالت اجتماعی، در واقع دستور دادن به تشکیل حکومت به عنوان مقدمه برقراری عدالت است.

ب- این مفهوم، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» می‌باشد.

ج- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا بین قسمت اول و دوم آن تناسب وجود ندارد، یعنی آیه گزینه (۱)، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» و آیه گزینه (۴) به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. با توجه به موضوع مورد سؤال و توضیح بالا، گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۶۱۷ ☆☆☆☆

الف- با استناد به آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، یکی از اهداف فرستادن پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را براساس قوانین عادلانه بنا نهند. (لیقوم الناس بالقسط)

ب- این آیه، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیات گزینه‌های (۱) و (۳)، به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارند. آیه گزینه (۲) به راه‌های جلوگیری از زیان اتلاف عمر اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر ولایت ظاهری است نه ولایت معنوی.

۱۶۲۸ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
رسول خدا^(ص) با استفاده از ولایت معنوی، دل‌های آماده را نیز هدایت می‌کند. البته این هدایت، یک کار ظاهری، یعنی از طریق آموزش معمولی و عمومی نیست؛ بلکه از طریق امداد غیبی و الهامات و مانند آن، صورت می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا هدایت دل‌های آماده توسط پیامبر اسلام^(ص) از طریق ولایت معنوی انجام می‌شود نه ولایت ظاهری. قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به دومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی مرجعیت دینی است نه ولایت معنوی.

۱۶۲۹ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی رسول اکرم^(ص) به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. هر قدر درجه ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیشتر کسب می‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، مربوط به دومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی مرجعیت دینی است نه ولایت معنوی. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۶۳۰ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. هر قدر درجه ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیشتر کسب می‌کنند. ب- نمونه‌ای کامل از این نوع هدایت (معنوی) را می‌توانیم در رفتار رسول خدا^(ص) با حضرت علی^(ع) ببینیم. آن حضرت از همان دوران کودکی که تحت تربیت رسول خدا^(ص) قرار گرفت، با استعداد بی‌نظیر خود، مراتب کمال را در ایمان و عمل به سرعت می‌پیمود به همین جهت، علاوه بر تربیت از روش‌های معمولی، از هدایت‌های معنوی رسول خدا^(ص) نیز بهره می‌برد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی دریافت و ابلاغ وحی است نه ولایت معنوی.

۱۶۳۱ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا آن حضرت با استعداد بی‌نظیر خود، مراتب کمال را در ایمان و عمل (نه ایمان و معرفت) به سرعت می‌پیمود.

۱۶۳۲ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
«مبارزه با ظلم»، مربوط به سومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی «ولایت و سرپرستی جامعه» است. «تصرف در عالم خلقت»، مربوط به مقام «ولایت معنوی» است. «فهم عمیق آیات الهی»، مربوط به دومین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی «مرجعیت دینی» است.

نکته طلایی { رهبری و سرپرستی اجتماعی مردم، مربوط به ولایت ظاهری و رهبری و سرپرستی معنوی انسان، مربوط به ولایت معنوی است.

۱۶۲۳ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
الف- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به سومین مسئولیت پیامبر^(ص) یعنی «ولایت ظاهری» و همچنین به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارد. ب- آیه شریفه: «الم تر إلى الذين یزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاکموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن یرید الشیطان أن یضلهم ضلالا بعيدا»، بیانگر سومین مسئولیت پیامبر^(ص) یعنی «ولایت ظاهری» است. این آیه، با توجه به نفی پذیرش حکمیت (داوری) طاغوت، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، با در نظر گرفتن قسمت‌های اول، دوم یا سوم آن، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳) نادرست است.

۱۶۲۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- رسول خدا^(ص) از طرف خداوند، مسئول تشکیل حکومت و اجرای قوانین اسلام است؛ یعنی ولایت و سرپرستی جامعه را بر عهده دارد. و این، همان ولایت ظاهری است. ب- اما آن حضرت ولایت معنوی را نیز عهده‌دار است. که همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌هاست و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ولایت معنوی، ولایت بر جهان است، بنابراین قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲)، به ولایت معنوی اشاره ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۶۲۵ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
الف- رسول خدا^(ص) از طرف خداوند، مسئول تشکیل حکومت و اجرای قوانین اسلام است؛ یعنی ولایت و سرپرستی جامعه را بر عهده دارد. و این، همان ولایت ظاهری است. ب- اما آن حضرت ولایت معنوی را نیز عهده‌دار است. که همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌هاست و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود. ج- ایشان با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به این تست، از روش حذف گزینه‌های نادرست کمک می‌گیریم. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، همان ولایت ظاهری است و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از این ولایت نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳)، از چگونگی تحقق ولایت ظاهری پیامبر اسلام^(ص) سخن می‌گوید نه از ولایت معنوی.

۱۶۲۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته طلایی { ولایت معنوی، همان «سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌ها» و «ولایت بر جهان» یا «تصرف در عالم خلقت به اذن الهی» است که از طریق انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی حاصل شده است.

۱۶۲۷ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- ولایت معنوی همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌هاست و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود. ب- رسول خدا^(ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید. ج- به طور مثال، به اذن الهی قادر بود بیمار را شفا بخشد، بلایی را از شخص یا جامعه دور نماید و حاجات مردم را در صورتی که صلاح آنها در آن باشد، برآورده سازد.

۱۶۳۸	گزینه ۱	★★★★☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد معجزه است نه عصمت انبیا.		

۱۶۳۹	گزینه ۲	★★★★☆
پیامبران باید در اجرای مأموریت پیامبری و همچنین مجموعه رفتارهای خود عصمت داشته باشند.		
نکته طلایی { بدون وجود عصمت، مسئولیت پیامبری به نتیجه نخواهد رسید.		

۱۶۴۰	گزینه ۳	★★★★☆
بدون وجود عصمت، مسئولیت پیامبری به نتیجه نخواهد رسید؛ زیرا اگر پیامبری در «دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم» معصوم نباشد، دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد و امکان هدایت از مردم سلب می‌شود.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. گزینه (۱) نادرست است، زیرا از دست رفتن اعتماد مردم به دین، نتیجه عدم عصمت در «تعلیم و تبیین دین و وحی الهی» است، نه عدم عصمت در «دریافت ابلاغ وحی».		

۱۶۴۱	گزینه ۲	★★★★☆
الف- اگر پیامبری در «دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم» معصوم نباشد، دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد و امکان هدایت از مردم سلب می‌شود. ب- اگر پیامبری در «تعلیم و تبیین دین و وحی الهی» معصوم نباشد، امکان انحراف در تعلیم الهی پیدا می‌شود و اعتماد مردم به دین از دست می‌رود. ج- اگر پیامبری در «اجرای احکام الهی» معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.		
روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این تست، باید با مطابقت دادن قسمت اول و دوم هر گزینه، به حذف گزینه‌هایی که بین آنها مطابقت نیست، اقدام کرد. قسمت دوم گزینه (۱)، نتیجه عدم عصمت در «دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم» است. قسمت دوم گزینه (۳)، نتیجه عدم عصمت در «تعلیم و تبیین دین و وحی الهی» است. قسمت دوم گزینه (۴)، نتیجه عدم عصمت در «اجرای احکام الهی» است.		

۱۶۴۲	گزینه ۴	★★★★☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
مقایسه { «نرسیدن دین الهی به مردم و امکان سلب هدایت»، نتیجه عدم عصمت در اولین مسئولیت رسالت است. «امکان انحراف در تعلیم الهی و سلب اعتماد مردم به دین»، نتیجه عدم عصمت در دومین مسئولیت رسالت است.		

۱۶۴۳	گزینه ۳	★★★★☆
اگر پیامبری در «اجرای احکام الهی» معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.		
نکته طلایی { گمراهی مردم در اثر اشتباه کردن سرمشق آنان، نتیجه عدم عصمت در سومین قلمرو رسالت است.		

۱۶۳۳	گزینه ۲	★★★★☆
این سخن امام علی ^(ع) : «روزی رسول خدا ^(ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد»، نمونه‌ای کامل از هدایت معنوی را در رفتار رسول خدا ^(ص) با حضرت علی ^(ع) به ما نشان می‌دهد. آن حضرت به دلیل سریع مراتب کمال، علاوه بر تربیت از روش‌های معمولی، از هدایت‌های معنوی رسول خدا ^(ص) نیز بهره می‌برد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا ولایت معنوی الهام بر روح انسان است نه جسم و روح. گزینه (۴) نادرست است، زیرا برخورداری از هدایت معنوی صحیح است نه هدایت‌های عمومی.		

۱۶۳۴	گزینه ۳	★★★★☆
میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. هر قدر درجه ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیشتر کسب می‌کنند.		
نکته طلایی { برخورداری از هدایت معنوی، بیانگر سنت امداد خاص خداوند یا سنت توفیق الهی است.		

۱۶۳۵	گزینه ۴	★★★★☆
الف- گشودن هزار باب از علم به روی امام علی ^(ع) توسط پیامبر اسلام ^(ص) که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد، مؤید ولایت معنوی یا مقام ولایت برجیه رسول اکرم ^(ص) می‌باشد. ب- میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. هر قدر درجه ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیشتر کسب می‌کنند.		
نکته طلایی { هدایت مؤمنان از طریق امداد غیبی و الهامات روحی، بیانگر «هدایت معنوی»، «سنت توفیق الهی» و «توحید در ربوبیت» است.		

۱۶۳۶	گزینه ۲	★★★★☆
الف- آیات شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا» و «لقد أرسلنا رسلا بالبينات و أنزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط»، هر دو به سومین مسئولیت پیامبر اسلام ^(ص) یعنی «ولایت ظاهری» اشاره دارند. ب- این سخن امام علی ^(ع) : «روزی رسول خدا ^(ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد»، نمونه‌ای کامل از هدایت معنوی را در رفتار رسول خدا ^(ص) با حضرت علی ^(ع) به ما نشان می‌دهد. ج- این سخن عبدالله بن مسعود: «ما ده آیه از قرآن را از پیامبر فرا می‌گرفتیم و بعد از اینکه در معنای آن تفکر می‌کردیم و به آن عمل می‌نمودیم، بار دیگر برای یاد گرفتن آیات بعدی، نزد پیامبر می‌رفتیم»، به اولین مسئولیت پیامبر اسلام یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» اشاره دارد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳)، به «تصرف در جهان یا ولایت معنوی» اشاره ندارد و بیانگر «علم الهی به عصمت پیامبران» است. قسمت سوم گزینه (۴)، به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت»، از دلایل ضرورت «ولایت ظاهری» اشاره دارد.		

۱۶۳۷	گزینه ۴	★★★★☆
الف- پیامبر زمانی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد که تحت تأثیر هواهای نفسانی قرار نگیرد و مرتکب گناه و خطا نگردد. (عصمت داشته باشد) ب- مردم نیز زمانی گفته‌ها و هدایت‌های وی را می‌پذیرند که مطمئن باشند که او هیچ‌گاه مرتکب گناه و اشتباه نمی‌شود. اگر آنان احتمال دهند که پیامبرشان گناه می‌کند و دچار خطا می‌شود، به او اعتماد نمی‌کنند و از وی پیروی نخواهند کرد.		
نکته طلایی { «لازمه به درستی انجام گرفتن مسئولیت نبوت» و همچنین «لازمه پذیرفتن گفته‌ها و هدایت‌های انبیا از سوی مردم»، عصمت است.		

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۶۵۱

الف- رسول خدا^(ص) در مدت ۲۳ سال تلاش و با تحمل رنج‌های فراوان که نظیر آن در تاریخ یافت نمی‌شود، توانست بزرگ‌ترین و ماندگارترین پیام الهی را به مردم برساند و جامعه‌ای با ایمان به خدا و به دور از شرک بنا کند. بنای چنین جامعه‌ای در سرزمینی بیگانه از ارزش‌های انسانی، خود معجزه‌ای بزرگ بود که فقط با مجاهدت پیامبر اکرم^(ص) میسر بود. ب- اکنون جا دارد که ما مسلمانان قدردان تلاش‌ها و مجاهدت‌های پیامبر باشیم و با اتحاد و همدلی با یکدیگر نگذاریم دشمنان اسلام زحمات و تلاش‌های آن حضرت را بی‌اثر کنند.

روش مطالعه > برای پاسخ دادن به تست‌های کاملاً حفظی، فقط باید با در نظر گرفتن متن درس به انتخاب گزینه صحیح اقدام کرد.
با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۶۵۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۶۵۳

الف- با کمال تأسف مشاهده می‌کنیم که در یکی دو قرن اخیر دشمنان اسلام با یک نقشه دقیق و برنامه‌ریزی شده، همبستگی مسلمانان را به دشمنی با یکدیگر تبدیل کرده و اختلافات معمولی اقوام و مذاهب اسلامی را بزرگ جلوه دادند. ب- یکی از نتایج زیان‌بار این اختلاف‌ها، تجزیه کشورهای بزرگ اسلامی به کشورهای کوچک در سده اخیر بود تا قدرت‌های استعمارگر به راحتی بتوانند بر آنها سلطه پیدا کنند و ذخایر آنان را به تاراج ببرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد سومین اقدام برای وحدت مسلمانان می‌باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۶۵۴

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۶۵۵

با کمال تأسف مشاهده می‌کنیم که در یکی دو قرن اخیر دشمنان اسلام با یک نقشه دقیق و برنامه‌ریزی شده، همبستگی مسلمانان را به دشمنی با یکدیگر تبدیل کرده و اختلافات معمولی اقوام و مذاهب اسلامی را بزرگ جلوه دادند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۶۵۶

سال‌هاست که علما و دانشمندان دلسوز در جهان اسلام، به خصوص در ایران، روشنگری‌های فراوانی کردند تا بار دیگر، مسلمانان را علیه دشمنان اسلام متحد کنند و مانع درگیری‌های میان آنان شوند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۶۵۷

امام خمینی^(ع) در هر فرصتی، مسلمانان را به «وحدت» دعوت می‌کرد و از اختلافات باز می‌داشت. ایشان در یکی از پیام‌های خود به مسلمانان، می‌فرماید: «ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید، به‌پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلام مجتمع شوید و دست خیانت ابر قدرت‌ها را از ممالک خود و خزائن سرشار آن کوتاه کنید. دست از اختلافات و هواهای نفسانی بردارید که شما دارای همه‌چیز هستید. بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید و با غرب و غرب‌زدگی مبارزه نمایید و روی پای خودتان بایستید.»

مقایسه > امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. امام خمینی^(ع) در هر فرصتی، مسلمانان را به «وحدت» دعوت می‌کرد و از اختلافات باز می‌داشت.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۶۴۴

با استناد به آیه شریفه: «الله أعلم حیث یجعل رسالته»، تشخیص عصمت افرادی که شایسته پیامبری هستند از انسان‌ها ساخته نیست و فقط خداوند است که از آشکار و نهان افراد اطلاع دارد و می‌تواند توانایی فرد در دوری از گناه را تشخیص دهد. بنابراین، وقتی خداوند کسی را به پیامبری برمی‌گزیند، معلوم می‌شود که وی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد.

نکته طلایی > علم الهی به عصمت انبیا، علت انتخاب آنان به مقام نبوت است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۶۴۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی > علم الهی، علت «تعیین زمان ختم نبوت»، «انتخاب پیامبران به مقام نبوت» و «انتخاب امامان^(ع)» می‌باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۶۴۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

توضیح > خداوند با علم خود (الله أعلم) به وجود ویژگی «عصمت یا محفوظ بودن از گناه» در پیامبران، آنها را به مقام رسالت مبعوث فرموده است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۱۶۴۷

پیامبران با اینکه مانند ما انسان‌ها گزینه و اختیار دارند، در مقام عمل به دستورات الهی دچار گناه نمی‌شوند؛ زیرا کسی گناه می‌کند که هوی و هوس بر او غلبه کند، اما کسی که حقیقت گناه و معصیت را مشاهده می‌کند و می‌داند که با انجام آن (گناه) از لطف و رحمت خداوند دور می‌شود، محبت به خدا را با هیچ چیز عوض نمی‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > گزینه‌های (۲) و (۳)، از نظر علمی نادرست است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا کسی گناه می‌کند که هوی و هوس بر او غلبه کند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۱۶۴۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها > قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا منظور سؤال این است که با وجود داشتن کدام ویژگی که امکان گناه هست، انبیای الهی گناه نمی‌کنند. گزینه (۱) نادرست است، زیرا کسی که هوی و هوس بر او غلبه کند، مرتکب گناه می‌شود و بعد از ارتکاب گناه عصمت فایده ندارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۱۶۴۹

کسی که حقیقت گناه و معصیت را مشاهده می‌کند و می‌داند که با انجام از لطف و رحمت او دور می‌شود محبت به خدا را با هیچ چیز عوض نمی‌کند.

روش تست‌زدن > برای پاسخ دادن به این نوع تست، پس از مطالعه دقیق صورت سؤال و فهمیدن منظور آن، باید با توجه به گزینه‌ها، بهترین پاسخ را انتخاب نمود.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۱۶۵۰

ما انسان‌ها در مورد بعضی از گناهان معصوم هستیم و حتی تصور آنها نیز برای ما ناراحت کننده و آزاردهنده است، اما پیامبران در مورد همه گناهان عصمت دارند.

توضیح > عصمت پیامبران الهی، معلول و نتیجه یک عامل درونی است نه بیرونی.

گزینه ۲ ۱۶۶۵

سومین برنامه برای حفظ وحدت و نزدیک کردن دل‌های مسلمانان به یکدیگر و همچنین خنثی کردن نقشه‌های تفرقه‌افکن استعمارگران و عوامل آنان در سرزمین‌های اسلامی، این است که ما باید کسانی را که به ظاهر خود را مسلمان می‌نامند ولی با دشمنان اسلام دوستی می‌ورزند، بشناسیم و فریب برنامه‌های آنان را نخوریم. روش این گروه‌ها چنین است که دشمنان اسلام مانند صهیونیست‌ها را دوست و برخی مسلمانان را دشمن معرفی می‌کنند، به طوری که مردم عادی به تدریج با دشمنان واقعی اسلام دوستی کنند و با گروهی از مسلمانان، دشمنی بورزند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۳ ۱۶۶۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴ ۱۶۶۷

الف- این سخن امام خمینی (ع): «هیچ حرکت و عملی از فرد و جامعه نیست، مگر این‌که مذهب اسلام برای آن حکمی مقرر داشته است.» به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارند.

ب- بر اساس سخن عبدالله بن مسعود: «ما ده آیه از قرآن را از پیامبر فرا می‌گرفتیم و بعد از اینکه در معنای آن تفکر می‌کردیم و به آن عمل می‌نمودیم، بار دیگر برای یاد گرفتن آیات بعدی، نزد پیامبر می‌رفتیم»، تفکر در معانی آیات، و عمل به دستور آنها، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.

ج- در پاسخ به این سؤال: «آیا می‌شود که خداوند هدفی را برای ارسال پیامبر خود تعیین کند، ولی ابزار و شیوه رسیدن به آن را نادیده بگیرد؟»، باید بگوییم که ابزار و شیوه تحقق عدالت اجتماعی با نیروی مردم که یکی از اهداف ارسال انبیای الهی است، تشکیل حکومت اسلامی است. این عبارت بیانگر ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است.

تمرین تست‌زنی: برای پاسخ دادن به این نوع تست، حتما باید از روش حذف گزینه استفاده کرد. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، نادرست است.

گزینه ۲ ۱۶۶۸

از بین پنج عبارت مذکور، سه عبارت قسمت‌های «الف»، «ب» و «ه»، پیام آیه شریفه مورد سؤال می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «ج» نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال به هدایت معنوی اشاره ندارد. قسمت «د»، پیام این آیه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك...» است.

گزینه ۳ ۱۶۶۹

الف- با توجه به آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و...»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و یرید الشیطان أن یضلهم ضلالاً بعیداً)

ب- الف- پیامبر زمانی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد که تحت تأثیر هواهای نفسانی قرار نگیرد و مرتکب گناه و خطا نگردد. (عصمت داشته باشد). ج- قرآن کریم با بیان کرامت زن و تساوی وی با مرد در انسانیت اعلام کرد: «هر کس، از مرد و زن، عمل صالح انجام دهد و اهل ایمان باشد، خداوند به او حیات پاک و پاکیزه می‌بخشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ ۱۶۵۸

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی: از دیدگاه امام خمینی (ع) اعتقاد به توحید و عمل به تعلیمات اسلامی، زمینه‌ساز وحدت بین مسلمانان است.

گزینه ۴ ۱۶۵۹

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

توضیح: امام خمینی (ع) پس از دعوت مسلمانان به حفظ وحدت، آنان را به ترتیب، به «کوتاه کردن دست خیانت ابر قدرت‌ها از ممالک خود و خزائن سرشار آن»، «دست برداشتن از دست از اختلافات و هواهای نفسانی»، «تکیه بر فرهنگ اسلامی»، «مبارزه با غرب و غرب‌زدگی» و «ایستادن روی پای خود و استقلال» توصیه می‌کند.

گزینه ۲ ۱۶۶۰

ما مسلمانان برای اینکه بتوانیم وحدت میان خود را تقویت کنیم و از قدرت حدود دو میلیارد مسلمان و امکانات بی‌نظیر سرزمین‌های اسلامی برای پیشرفت خود استفاده کنیم، نیازمند اجرای برنامه‌های دقیقی هستیم که نقشه‌های تفرقه‌افکن استعمارگران و عوامل آنان را در سرزمین‌های اسلامی خنثی کند و دل‌های مسلمانان را به یکدیگر نزدیک کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ۱۶۶۱

اولین برنامه برای حفظ وحدت و نزدیک کردن دل‌های مسلمانان به یکدیگر و همچنین خنثی کردن نقشه‌های تفرقه‌افکن استعمارگران و عوامل آنان در سرزمین‌های اسلامی، خودداری کردن از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان است. برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون دعوا و ناسزاگویی بیان کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۱ ۱۶۶۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴ ۱۶۶۳

دومین برنامه برای حفظ وحدت و نزدیک کردن دل‌های مسلمانان به یکدیگر و همچنین خنثی کردن نقشه‌های تفرقه‌افکن استعمارگران و عوامل آنان در سرزمین‌های اسلامی، «دفاع از مظلومین مسلمان با روش‌های درست و تلاش برای رهایی آنان از ظلم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۳ ۱۶۶۴

ف- پیامبر اکرم (ص) فرموده‌اند: «هر کس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برخیزد، مسلمان نیست» ب- ما باید از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون دعوا و ناسزاگویی بیان کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) زمانی صحیح است که سخن از ابلاغ نماز باشد نه اجرای آن. قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است؛ زیرا اجرای احکام اجتماعی اسلام مانند احکام بالا، نیاز به تشکیل حکومت اسلامی دارد. (اجرای احکام فردی مانند نماز مربوط به مسئولیت دوم است.)

۱۶۷۴ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 از بین عبارتهای مذکوره، تنها دو عبارت قسمت‌های «د» و «ه» با هم تناسب دارند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سخن امام خمینی (ع) در قسمت «الف»، به «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» به منظور تحقق عدالت اجتماعی اشاره دارند. عبارت قسمت «ب»، به مقام «ولایت معنوی» پیامبر اسلام (ص) که تصرف در جهان است، اشاره دارد. قسمت «ج»، به اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» اشاره دارد.

۱۶۷۵ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 الف- مطابق حدیث: «نحن معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، بیان و تفسیر کلام وحی بر اساس سطح فکر مردم، به دومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «مرجعیت دینی» اشاره دارد. ب- آیه شریفه: «... یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت و قد امروا ان یکفروا به و یرید الشیطان ان یضلهم ضللا بعیدا»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. ج- آیه شریفه: «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»، به خاطر کلمه «قل»: بگو، بیانگر اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۶۷۶ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 از بین عبارتهای مذکور، عبارتهای سه قسمت «الف»، «ج» و «د» با هم تناسب دارند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. قسمت «ه» نادرست است، زیرا پیامبران از چنان بینش عمیقی برخوردارند که در انجام اوامر خداوند گرفتار خطا و اشتباه نمی‌شوند.

۱۶۷۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 الف- این عبارت: «یکی از اهداف ارسال رسولان، برپایی عدالت اجتماعی و برقراری روابط عادلانه میان مردم است و نمی‌شود خداوند چنین هدفی را برای ارسال پیامبر خود تعیین کند، اما ابزار و شیوه رسیده به آن که همان حکومت سالم است را نادیده بگیرد»، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی یعنی «ضرورت احکام اجتماعی اسلام» است.
 ب- این عبارت: «لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد»، بیانگر دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است.
 ج- این عبارت: «اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است؛ یعنی، علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد و تا آنجا که مقدور بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است»، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی یعنی «ضرورت احکام اجتماعی اسلام» است.
جمع‌بندی { آیه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات ... بالقسط» و این سخن امام خمینی (ع): «مذهب اسلام همزمان با اینکه به انسان می‌گوید ... هیچ حرکت و عملی از فرد و جامعه نیست، مگر اینکه مذهب اسلام بران آن حکمی مقرر داشته است»، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی یعنی «ضرورت احکام اجتماعی اسلام» است.

۱۶۷۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 الف- ولایت معنوی همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌هاست و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود. رسول خدا (ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید. ج- به‌طور مثال، به اذن الهی قادر بود بیمار را شفا بخشد، بلایی را از شخص یا جامعه دور نماید و حاجات مردم را در صورتی که صلاح آنها در آن باشد، برآورده سازد. ب- در آیه شریفه: «ام یقولون افتراه قل فأتوا بسورة مثله»، عبارت «قل فأتوا بسورة مثله»، به اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی دریافت و ابلاغ وحی اشاره دارد. ج- قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. تمام این احکام، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام می‌باشند. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، به اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی دریافت و ابلاغ وحی اشاره ندارد. قسمت سوم گزینه (۲) به دومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «مرجعیت دینی» اشاره ندارد.

۱۶۷۱ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 از بین عبارتهای مذکور، تنها دو قسمت «الف» و «ج»، به دومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «مرجعیت دینی» اشاره دارند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» و «د»، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» است. قسمت «ه»، به سومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «ولایت ظاهری» اشاره دارد.

۱۶۷۲ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 الف- از دیدگاه امام خمینی (ع): «ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید، به‌پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلام مجتمع شوید ...»، اعتقاد به توحید و عمل به تعلیمات اسلامی، زمینه‌ساز وحدت بین مسلمانان است. ب- اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند. ج- در راستای ایجاد وحدت بین مسلمانان، از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا بخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون دعوا و ناسزاگویی بیان کنیم.
روش تست زدن { برای پاسخ دادن به سؤالات حفظی از متن احادیث یا سخنان بزرگان، فقط با بیاد آوردن عین متن آنها باید به انتخاب گزینه صحیح اقدام نماییم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا مطابق متن کتاب، شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا بخشیم نه با ایمان و عمل.

۱۶۷۳ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 الف- این عبارت: «ما هم اکنون، نماز، روزه، حج و بسیاری دیگر از وظایف خود را که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده است، مطابق گفتار و رفتار رسول خدا (ص) انجام می‌دهیم.» و آیه شریفه: «و اقم الصلاة» که مصداق عملی آن است، بیانگر دومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «مرجعیت دینی» است. ب- آیه شریفه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و ازلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد. ج- قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر (و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر)، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. تمام این احکام، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)، یعنی ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت قرآنی گزینه (۱)، به مراجعه به طاغوت برای فضاوت و داوری اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، بیانگر این حقیقت است که خداوند با علم خود (الله أعلم) به وجود ویژگی «عصمت یا محفوظ بودن از گناه» در پیامبران، آنها را به مقام رسالت مبعوث فرموده است. آیه گزینه (۳)، آیه انذار است.

۱۶۸۳ گزینه ۲

مردم زمانی گفته‌ها و هدایت‌های پیامبر را می‌پذیرند که مطمئن باشند که او هیچ‌گاه مرتکب گناه و اشتباه نمی‌شود. اگر آنان احتمال دهد که پیامبرشان گناه می‌کند و دچار خطا می‌شود، به او اعتماد نمی‌کنند و از وی پیروی نخواهند کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها دستیابی به قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، نتیجه اعمال اختیاری رسول گرامی اسلام(ص) است، یعنی ایشان با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید. قسمت دوم گزینه (۲)، نتیجه عدم عصمت در تعلیم و تبیین دین و وحی الهی است.

۱۶۸۴ گزینه ۲

الف- مصراع «دل رمیده ما را انیس و مونس شد»، با اشاره به تصرف قلب‌ها، به ولایت معنوی پیامبر(ص) اشاره دارد. ب- مصراع «نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت»، به درس نخوانده بودن پیامبر(ص) اشاره دارد.

توضیح یکی از مصادیق ولایت معنوی پیامبر(ص)، تصرف قلب‌هاست که در ابیات زیر مورد اشاره قرار گرفته است: ۱- ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد / دل رمیده ما را انیس و مونس شد ۲- شده او پیش و دل‌ها جمله در پی / گرفته دست جان‌ها دامن وی

۱۶۸۵ گزینه ۳

الف- عده زیادی با اشتیاق، آیات قرآن را فرا می‌گرفتند و در سینه خود حفظ و به آن عمل می‌کردند. (حافظان وحی) ب- پیامبر اکرم(ص) نویسندگانی را مأمور نوشتن قرآن نمود. (کاتبان وحی)

مقایسه ۱- امام علی(ع)، اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن = دریافت و ابلاغ وحی ۲- پیامبر اسلام(ص)، اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن = مرجعیت دینی

۱۶۸۶ گزینه ۲

دقت کنید که بیان «کلیات احکام»، مربوط به مسئولیت «دریافت و ابلاغ وحی» است و تعلیم و تبیین «جزئیات آن» مربوط به مسئولیت «تعلیم و تبیین تعالیم قرآن» (مرجعیت دینی) رسول خدا(ص) می‌باشد.

مقایسه ۱- کلیات احکام، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر(ص) = دریافت و ابلاغ وحی ۲- انجام احکام، بیانگر مرجعیت دینی مربوط به دومین مسئولیت پیامبر(ص) = مرجعیت دینی

۱۶۸۷ گزینه ۴

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند ولی فرمان و قانون شان نشأت گرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. طبق آیه «الْم تَر إِلَى الذِّینَ یَرْعَمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَیْکَ وَ مَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِکَ یُرِیدُونَ أَنْ یَتَّحَاکَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدْ آمَرُوا أَنْ یُکْفَرُوا بِهِ وَ یُرِیدُ الشَّیْطَانُ أَنْ یُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِیدًا»، فرجام داوری بردن نزد طاغوت، گمراهی دور و دراز از ناحیه شیطان است.

توضیح طاغوت = حکومت غیر الهی = حکومت شرک آمیز؛ حکومتی که فرمان و قانون آن نشأت گرفته از اسلام و قرآن نیست = گمراهی دور و دراز (ضلالاً بعیداً)

گزینه (۱)، نتیجه بندگی خداوند از روی تردید است. (درس ۳ دوازدهم) گزینه (۲)، ویژگی است که در قرآن کریم وجود ندارد. گزینه (۳)، حکم الهی در مورد مراجعه به طاغوت است نه نتیجه مراجعه به طاغوت است.

۱۶۷۸ گزینه ۴

در آیه شریفه: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَیِّنَاتِ وَ أُنزَلْنَا مَعَهُمُ الْکِتَابَ وَ الْمِیزَانَ لَیَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»، ارسال انبیای الهی با «بینات» و «کتاب و میزان» (لقد ارسلا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الكتاب و المیزان)، به منظور برپایی عدالت اجتماعی با نیروی مردم (لیقوم الناس بالقسط) معرفی شده است.

جمع‌بندی آیه شریفه: «الم تر الى الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت...»، سخن امام خمینی(ع) «به ای دلیل که هر نظام سیاسی غیراسلامی، نظام شرک آمیز است، چون حاکمش طاغوت است...»، بیانگر دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است.

۱۶۷۹ گزینه ۳

الف- با توجه به آیه شریفه: «الله أعلم حیث یجعل رسالته»، خداوند با علم خود (الله أعلم) به وجود ویژگی «عصمت یا محفوظ بودن از گناه» در پیامبران، آنها را به مقام رسالت مبعوث فرموده است. ب- این کار (تشخیص عصمت افرادی که شایسته پیامبری هستند) از انسان‌ها ساخته نیست و فقط خداوند است که از آشکار و نهان افراد اطلاع دارد و می‌تواند توانایی فرد در دوری از گناه را تشخیص دهد. بنابراین، وقتی خداوند کسی را به پیامبری برمی‌گزیند، معلوم می‌شود که وی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد.

نکته طلایی علم الهی، علت این سه مورد است: ۱- «تعیین زمان ختم نبوت» ۲- «انتخاب پیامبران به مقام نبوت» ۳- «انتخاب امامان(ع)»

۱۶۸۰ گزینه ۱

امام خمینی(ع) در یکی از پیام‌های خود به مسلمانان، می‌فرماید: «ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید، ۱- به‌پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلام مجتمع شوید ۲- دست خیانت ابر قدرت‌ها را از ممالک خود و خزائن سرشار آن کوتاه کنید. ۳- دست از اختلافات و هواهای نفسانی بردارید که شما دارای همه چیز هستید. ۴- بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید ۵- و با غرب و غرب‌زدگی مبارزه نمایید ع- و روی پای خودتان بایستید.»

توضیح امام خمینی(ع)، همواره و در هر فرصت مسلمانان را به اتحاد و همبستگی دعوت می‌کند.

۱۶۸۱ گزینه ۳

الف- پیامبر اسلام(ص) ایشان با استفاده از این قدرت و ولایت معنوی، دل‌های آماده را نیز هدایت می‌کند. البته این هدایت، یک کار ظاهری، یعنی از طریق آموزش معمولی و عمومی نیست؛ بلکه از طریق امداد غیبی و الهامات و مانند آن، صورت می‌گیرد. میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت (معنوی) به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. ب- آیه شریفه: «وَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَیْهِمْ بَرَکَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ»، از مصادیق هدایت معنوی اهل ایمان است.

نکته طلایی هر آیه‌ای که بیانگر کمک و یاری مؤمنان در این دنیا باشد، از مصادیق هدایت معنوی است.

آیه گزینه (۱)، به علت و فلسفه ارسال انبیای الهی با بشارت و انذار اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به اسوه و الگو بودن پیامبر اسلام(ص) اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به حیات روحی و معنوی انسان از طریق دینداری اشاره دارد.

۱۶۸۲ گزینه ۴

در آیه شریفه: «الْم تَر إِلَى الذِّینَ یَرْعَمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَیْکَ وَ مَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِکَ یریدُونَ أَنْ یَتَّحَاکَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدْ آمَرُوا أَنْ یُکْفَرُوا بِهِ وَ یُرِیدُ الشَّیْطَانُ أَنْ یُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِیدًا»، عبارت: «وَ قَدْ آمَرُوا أَنْ یُکْفَرُوا بِهِ»، بیانگر دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ این تست، یک تست مفهومی است و باید با در نظر گرفتن صورت سؤال و پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا عمل به احکام فرعی، مربوط به ولایت ظاهری است نه دریافت و ابلاغ وحی. گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا عمل به احکام فرعی، مربوط به ولایت ظاهری است نه مرجعیت دینی.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۶۹۳**
 آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليهم و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به...»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. بر این اساس، اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او باز گردد. کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون گذاری می‌کنند، اگر فرمان و قانونشان نشأت گرفته از فرمان الهی نباشد طاغوت‌اند و پذیرش حکومت آن‌ها بر مسلمان حرام است.

تحلیل تست ۹۹ ﴿ این تست، یک تست مفهومی است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید موضوع آیه که درباره ضرورت تشکیل حکومت اسلامی و «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» است، را تشخیص داد. سپس مفهوم «پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» را از بین گزینه‌ها انتخاب نمود.

گزینه (۱)، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» است. شکل صحیح گزینه (۳) این است: اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او باز گردد. گزینه (۴)، با ترجمه آیه تفاوت دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۱۶۹۴**
 ثمره درخواست صادقانه «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» از خداوند متعال، رهایی از انحراف مراجعه به طاغوت برای رفع اختلاف است که در آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليهم و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً» از آن سخن به میان است.

تحلیل تست ۹۹ ﴿ این تست، یک تست مفهومی و گنگ است. برای پاسخ دادن به آن، پس از مطالعه صورت سؤال، ابتدا باید گزینه‌ها را خیلی سریع مرور کرد و با توجه به آنها، پاسخ صحیح را انتخاب نمود. آیه گزینه (۱)، بیانگر سنت «أملأ و استدرج» است که شامل گناه کاران می‌شود و نمی‌تواند پاسخ صحیح باشد. گزینه (۲)، به علت غیبت امام زمان (عج) که از ناحیه مردم است، اشاره دارد. گزینه (۴)، به ناتوانی ابدی بشر در برابر تحدی قرآن اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۶۹۵**
 الف- قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر (و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر)، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. ب- یکی از این احکام اجتماعی، «برقراری عدالت اجتماعی» است که آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبينات و أنزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط» به این مورد اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ ﴿ برای دانش‌آموزانی که با مفهوم این درس آشنا هستند، این تست، یک تست متوسط است. البته، نباید فریب گزینه‌های دیگر را بخورند. آیه گزینه (۱) در درس ۱۰ سال یازدهم، وظیفه مؤمنان را در زمانی که به امام معصوم (ع) دسترسی ندارند برای مرجعیت دینی بیان می‌کند. آیه گزینه (۳)، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به علت غیبت امام زمان (عج) که از ناحیه مردم است، اشاره دارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۱۶۸۸**
 بر اساس آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليهم و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً»، کسانی که حل مشکلات اجتماعی را از طاغوت می‌خواهند (بریدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت)، از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور (ضلالاً بعيداً) می‌باشند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ این تست، یک تست حفظی از متن آیه می‌باشد. با توجه به اینکه، گمراهی دور که نتیجه مراجعه به طاغوت است، گزینه (۱) و (۳) پاسخ این تست نمی‌باشد. گزینه (۲)، ویژگی اعراب در دوران جاهلیت است و در کتاب یازدهم انسانی آمده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۶۸۹**
 الف- رسول خدا (ص) در مدت ۲۳ سال تلاش و با تحمل رنج‌های فراوان که نظیر آن در تاریخ یافت نمی‌شود، توانست بزرگ‌ترین و ماندگارترین پیام الهی را به مردم برساند و جامعه‌ای با ایمان به خدا و به دور از شرک بنا کند. ب- بنای چنین جامعه‌ای (توحید محور) در سرزمینی بیگانه از ارزش‌های انسانی، خود معجزه‌های بزرگ بود که فقط با مجاهدت پیامبر اکرم (ص) میسر بود.

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ پاسخ صحیح دادن به این تست، برای کسانی امکان‌پذیر است که عین عبارتهای کتاب را حفظ باشند. با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۶۹۰**
 در آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبينات و أنزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط»، ارسال انبیای الهی با «بینات» و «کتاب و میزان» (لقد أرسلنا رسلنا بالبينات و أنزلنا معهم الكتاب و الميزان)، به منظور برپایی عدالت اجتماعی با نیروی مردم (ليقوم الناس بالقسط) معرفی شده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ این تست، یک تست حفظی و متوسط از متن آیه است. و به ما می‌آموزد که باید متن آیات را حفظ نمود. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۱)، از مقدمات برقراری عدالت است. و گزینه‌های (۳) و (۴)، در آیه مورد سؤال نیامده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ **۱۶۹۱**
 پیامبر اکرم (ص)، به محض این که مردم مدینه (انصار) اسلام را پذیرفتند به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود. (ولایت ظاهری)

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ این تست، یک تست حفظی و تاریخی از متن درس است. برای پاسخ دادن به آن، علاوه بر حفظ بودن متن درس، اطلاعات کمی هم باید از وقایع تاریخ اسلام داشت تا در زمان کمی بتوان پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، پس از پذیرش اسلام توسط مردم مدینه در مکه صورت گرفت. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا انتخاب مسجد مدینه، به عنوان مرکز حکومت و ولایت ظاهری بود نه ولایت معنوی. در ضمن انجام ولایت معنوی، یک کار غیبی است و نیازی به داشتن یک مرکز مادی ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۱۶۹۲**
 الف- با توجه به روایت: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلاة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية»، شیوه عمل به احکام فرعی اسلام از طریق تشکیل حکومت که با ولایت ظاهری و انجام سومین وظیفه پیامبری است قابل اجرا می‌باشد. ب- به عبارتی رهبری و ولایت رهبران الهی تضمین‌کننده اقامه نماز و پرداخت زکات و برگزاری بهتر حج و روزه است.

گزینه ۴ ۱۶۹۹

الف- در حدیث: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلّاة و الزکاة و الصوم و الحجّ و الولاية و لم یناد بشیء کما نودی بالولاية»، امام باقر(ع) اسلام را بر «پنج پایه» استوار دانسته که از بین آنها «ولایت» مهم‌ترین پایه است.
ب- آیه مبارکه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. به عبارت دیگر، این آیه، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست دو قسمتی و متوسط است. برای پاسخ سریع و بدون خطا به آن، بهتر است از روش حذف گزینه استفاده کنید. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۲)، به الگو بودن رسول اکرم(ص) در زندگی و حکومت برای مسلمانان اشاره دارد.

گزینه ۳ ۱۷۰۰

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانون‌نشان نشئت گرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست متوسط و از متن درس است. با یک روخوانی ساده هم می‌توان به آن پاسخ داد. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۱۷۰۱

با توجه به این فرمایش پیامبر اکرم(ص): «هر کس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست»، دومین برنامه برای حفظ وحدت و نزدیک کردن دل‌های مسلمانان به یکدیگر و همچنین خنثی کردن نقشه‌های تفرقه‌افکن استعمارگران و عوامل آنان در سرزمین‌های اسلامی، «دفاع از مظلومین مسلمان با روش‌های درست و تلاش برای رهایی آنان از ظلم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به متن حدیث که پیامبر اسلام(ص)، تعبیر مسلمان نیست را به‌کار برده‌اند، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. موضوع این حدیث در کتاب درسی، برنامه‌ای برای وحدت مسلمانان است، بر این اساس، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۱۷۰۲

در این سخن امام باقر(ع): «بنی الاسلام علی خمس علی الصلّاة و الزکاة و الصوم و الحجّ و الولاية و لم یناد بشیء کما نودی بالولاية»، عبارت «و لم یناد بشیء کما نودی بالولاية»، اهمیت ولایت ظاهری را از دیدگاه اسلام بیان می‌کند. ب- آیه مبارکه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. به عبارت دیگر، این آیه، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، راه رسیدن به حیات روحی را دینداری معرفی می‌کند. آیه گزینه (۲)، علت انتخاب انبیای الهی را به مقام نبوت، علم الهی به عصمت آنان معرفی می‌کند. آیه گزینه (۴)، آیه اطاعت است که تکلیف مسلمانان را در مورد حکومت پس از پیامبر اسلام(ص) مشخص کرده است.

گزینه ۴ ۱۶۹۶

آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطّاغوت و قد أمروا أن یکفروا به و یرید الشیطان أن یضلّهم ضلالا بعيدا» و این سخن امام خمینی: «این دلیل که هر نظام سیاسی غیر اسلامی، نظامی شرک‌آمیز است، چون حاکمش «طاغوت» است، ما موظفیم آثار شرک را از جامعه‌ی مسلمانان و از حیات آنان دور کنیم و از بین ببریم»، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی از قسمت تناسب مفهومی بین آیات این درس با سخنان امام خمینی(ع) است. برای دانش‌آموزانی که این موارد را مطالعه کرده باشند، تشخیص گزینه صحیح کار دشواری نخواهد بود. آیه گزینه (۱)، به شرک عملی فردی و نتیجه آن اشاره دارد. (درس ۳ دوازدهم) آیه گزینه (۲)، به توحید در ولایت اشاره دارد. (درس ۲ دوازدهم) آیه گزینه (۳)، اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۱۶۹۷

قرآن کریم در آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطّاغوت و قد أمروا أن یکفروا به و یرید الشیطان أن یضلّهم ضلالا بعيدا»، در مورد کسانی که حل مشکلات اجتماعی را از طاغوت می‌خواهند (بیریدون أن يتحاكموا إلى الطّاغوت)، تعبیر: «از فریفته‌شدگان شیطان و قرار گرفتگان در گمراهی دور (و یرید الشیطان أن یضلّهم ضلالا بعيدا)»، را به‌کار برده است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست نسبتا دشوار است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید آیات کتاب را حفظ باشید و به پیام هر قسمت آیه را هم تسلط داشته باشید تا در انتخاب گزینه صحیح دچار اشتباه نشوید. گزینه (۱)، تکلیف مؤمنان در برابر طاغوت است. گزینه (۲)، مفهوم صورت سؤال و نتیجه مراجعه به طاغوت است. گزینه (۳)، ویژگی عام‌تر کسانی است که به طاغوت مراجعه می‌کنند.

گزینه ۱ ۱۶۹۸

در حدیث: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلّاة و الزکاة و الصوم و الحجّ و الولاية و لم یناد بشیء کما نودی بالولاية»، امام باقر(ع) اسلام را بر «پنج پایه» استوار دانسته که از بین آنها «ولایت» مهم‌ترین پایه است چراکه ولایت؛ کلید نماز؛ زکات؛ حج؛ و روزه می‌باشد و صاحب ولایت که امام یا رهبران الهی هستند؛ قطعاً مردم را به سوی این اصول چهارگانه رهبری می‌کنند. به عبارتی رهبری و ولایت رهبران الهی تضمین‌کننده اقامه نماز و پرداخت زکات و برگزاری بهتر حج و روزه هستند.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست کاملا مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید به مفهوم حدیث تساط کامل داشت و سپس با حذف هوشمندانه گزینه‌های نادرست، بتوان گزینه صحیح را تشخیص داد. گزینه (۲) نادرست است، زیرا حدیث مورد سؤال، به اهمیت ولایت ظاهری اشاره دارد، در صورتی که این گزینه، بیانگر اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی است». گزینه (۳) هم مانند گزینه (۲) است، با این توضیح که این گزینه، از نظر علمی هم نادرست است، زیرا برای رسیدن به جامعه عادلانه، اجرای احکام اجتماعی لازم است نه احکام فردی مانند نماز و روزه. گزینه (۴)، مفهوم حدیث را بیان نمی‌کند، زیرا این حدیث، اهمیت ولایت را بیان می‌کند.

۱۷۰۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، ارسال انبیای الهی با «بینات» و «کتاب و میزان»، به عنوان لوازم و مقدمات برپایی عدالت اجتماعی با نیروی مردم (لیقوم الناس بالقسط) معرفی شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲)، علت انتخاب انبیای الهی به مقام نبوت را علم الهی به عصمت آنان معرفی می‌کند. آیه گزینه (۳)، آیه اطاعت است که تکلیف مسلمانان را در مورد حکومت پس از پیامبر اسلام (ص) مشخص کرده است. آیه گزینه (۴)، آیه ابلاغ است که در غدیر خم بر پیامبر (ص) نازل شد و رسالت پیامبر را ابلاغ حدیث غدیر معرفی می‌نماید.

۱۷۰۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- سومین مسئولیت پیامبر اکرم (ص) «ولایت بر جامعه» یا «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)» است. ایشان، به محض این‌که مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود. این اقدام پیامبر (ص)، مربوط به سومین مسئولیت ایشان است.

ب- رهبری و ولایت رهبران الهی تضمین‌کننده اقامه نماز و پرداخت زکات و برگزاری بهتر حج و روزه هستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا دعوت علنی پیامبر (ص)، ده سال قبل از مهاجرت ایشان به مدینه و تشکیل حکومت در این شهر بود. قسمت دوم گزینه (۳)، به جای اشاره به ولایت ظاهری، به دومین مسئولیت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «مرجعیت دینی» اشاره دارد.

۱۷۱۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكوا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و فرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، آیه اطاعت است که تکلیف مسلمانان را در مورد حکومت پس از پیامبر اسلام (ص) مشخص کرده است. آیه گزینه (۴)، آیه ابلاغ است که در غدیر خم بر پیامبر (ص) نازل شد و رسالت پیامبر را ابلاغ حدیث غدیر معرفی می‌نماید.

۱۷۱۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

ولایت معنوی همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌هاست و مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود. رسول خدا (ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به ولایت ظاهری اشاره دارد نه به ولایت معنوی. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا بر خورداری از ولایت معنوی باعث تصرف در عالم خلقت است نه تصرف در عالم غیب.

۱۷۰۳ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- این سه ویژگی: «وحی، اعجاز و عصمت»، اختصاص به پیامبران دارد. ب- پیامبر زمانی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد که تحت تأثیر هواهای نفسانی قرار نگیرد و مرتکب گناه و خطا نگردد. (عصمت داشته باشد).

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، شامل بسیاری از انسان‌ها می‌شود و اختصاص به انبیای الهی ندارد. قسمت دوم گزینه (۳)، ویژگی معجزه است نه عصمت.

۱۷۰۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- همچنین قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست.

ب- پیامبر اسلام (ص) پس از هجرت به مدینه، و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۱۷۰۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكوا إلى الطاغوت و قد أمروا أن يكفروا به و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و فرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و يريد الشيطان أن يضلهم ضلالاً بعيداً)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، تکلیف مسلمانان را پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، باقی‌ماندن در مسیری که آن حضرت مشخص کرده است. آیه گزینه (۲)، نتیجه ذلت و خواری نفس و آیه گزینه (۴)، نتیجه عزت نفس را بیان کرده است.

۱۷۰۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

آیه مبارکه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ...»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. به زبانی دیگر، این آیه، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، به امی بودن پیامبر اسلام (ص) اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، علت انتخاب انبیای الهی به مقام نبوت را علم الهی به عصمت آنان معرفی می‌کند. آیه گزینه (۴)، آیه تطهیر است که عصمت اهل بیت (ع) را بیان می‌کند.

۱۷۰۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

با توجه به شماره آیه اطاعت: «يا أيها الذين آمنوا أطعوا الله و أطعوا الرسول و أُولى الأمر منكم»، که آیه ۵۹ سوره نساء است و آیه شریفه «ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك و ما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكوا إلى الطاغوت ...»، که آیه ۶۰ سوره نساء است به تقدم و تأخر این دو آیه پی می‌بریم.

توضیح { در کتاب‌های قبلی این دو آیه در یک درس و پشت سر هم آورده شده بود.

۱۷۱۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- امام باقر(ع) در این حدیث: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلوة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية»، اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری را بیان می‌کند.

ب- آیه شریفه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان...»، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عامل تصرف شدن در عالم خلقت، ولایت معنوی است و علت رسیدن به ولایت معنوی، ایمان و عمل است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به مفهوم حدیث، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به ولایت ظاهری اشاره ندارد و به علت انتخاب برخی انسان‌ها به مقام نبوت که همان آگاهی خداوند به عصمت آنان است، اشاره دارد.

۱۷۱۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

این عبارت: «گفتار و رفتار پیامبر(ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است و مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار آن حضرت، به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می‌برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می‌آموزند»، بیانگر دومین مسئولیت پیامبر اسلام(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین تعالیم دین یا مرجعیت دینی» است.

ب- پیامبر اکرم(ص) به محض این که مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود.

این اقدام پیامبر(ص) مربوط به سومین مسئولیت ایشان، یعنی «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)» است.

ج- رسول خدا(ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال (ولایت معنوی) نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید.

تمرین تست‌زنی { برای انتخاب سریع و بدون اشتباه گزینه صحیح، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده نمایید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۷۱۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

از دقت در آیه شریفه: «ألم تر إلی الذین یزعمون أنهم بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاکموا إلی الطّاغوت و قد أمروا أن یکفروا به یرید الشّیطان أن یضللهم ضلالا بعیدا»، مفهوم می‌گردد که ایمان به استمرار وحی الهی در زمان نبوت انبیاء (ألم تر إلی الذین یزعمون أنهم بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک) ایجاب می‌کند (یعنی علت است برای) نفی داوری خواستن از ناهلان را.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، آیه اطاعت است که تکلیف مسلمانان را در مورد حکومت پس از پیامبر اسلام(ص) مشخص کرده است. آیه گزینه (۳)، آیه ابلاغ است که در غدیر خم بر پیامبر(ص) نازل شد و رسالت پیامبر را ابلاغ حدیث غدیر معرفی می‌نماید. با توجه به اینکه در صورت سؤال، به ایمان به استمرار وحی الهی در زمان نبوت انبیاء تأکید شده و این مفهوم از قسمت اول آیه برداشت می‌شود، آیه گزینه (۴) نادرست است.

۱۷۱۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- رسول خدا(ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید. ب- میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت (معنوی) به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد. ج - ایشان با استفاده از این قدرت و ولایت (معنوی)، دل‌های آماده را نیز هدایت می‌کند. و این کار، از طریق امداد غیبی و الهامات و مانند آن، صورت می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عامل تصرف شدن در عالم خلقت، ولایت معنوی است و علت رسیدن به ولایت معنوی، ایمان و عمل است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۷۱۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

از دقت در این کلام مولای متقیان، علی(ع) که می‌فرماید: «روزی رسول خدا(ص) هزار باب از علم به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب گشوده می‌شد» مفهوم می‌گردد که ولایت معنوی امری پایدار است. این هدایت، یک کار ظاهری، یعنی از طریق آموزش معمولی و عمومی نیست؛ بلکه از طریق امداد غیبی و الهامات بر روح و جان متعلم (یادگیرنده)، صورت می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این حدیث، به ولایت معنوی اشاره دارد نه ولایت ظاهری. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۷۱۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- سومین مسئولیت پیامبر اکرم(ص) «ولایت بر جامعه» یا «اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)» است. ب- آیه مبارکه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان...»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا ولایت معنوی ولایت بر جهان خلقت است نه ولایت بر جامعه. آیه گزینه (۳)، آیه ابلاغ است که به ولایت ظاهری اشاره ندارد.

۱۷۱۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- رسول خدا(ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی (علت) و در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد (ولایت معنوی) که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید. ب- میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت (معنوی) به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا علت برخورداری از ولایت معنوی عبودیت و بندگی خداوند است نه اراده و مشیت خداوند. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۷۱۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان...»، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی به منظور برپایی عدالت اجتماعی با نیروی مردم اشاره دارد. ب- آیه شریفه: «ألم تر إلی الذین یزعمون أنهم بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاکموا إلی الطّاغوت...»، مراجعه به طاغوت برای قضاوت، رد شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، آیه ابلاغ است، که به «اجرای احکام اجتماعی اسلام» که از بایدهای قرآنی برای شکل دادن به «قوانین ثابت» در اجتماع بشری نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳)، از نبایدهای قرآنی برای تشکیل حکومت اسلامی نمی‌باشد. این آیه، مخالفان الهی بودن قرآن کریم را به تحدی دعوت نموده است.

گزینه ۱ ۱۷۲۵ ☆☆☆☆

الف- امام باقر^(ع) در این حدیث: «بنی الاسلام علی خمس علی الصلاة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشيء کما نودی بالولاية»، اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری را بیان می‌کند. ب- آیه شریفه: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الكتاب و المیزان...»، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به منظور تحقق عدالت اجتماعی (اجرای احکام اسلامی) اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به برخی تست‌ها که در انتخاب گزینه صحیح دچار شک و تردید هستیم، بهتر است یک‌بار برای انتخاب گزینه صحیح، استفاده از روش حذف گزینه‌های نادرست را امتحان نماییم. گزینه‌های (۲) و (۳) و (۴) نادرست است، زیرا در این درس، ما آیه و یا حدیثی با متن عربی که بیانگر ولایت معنوی باشد را نداریم. یعنی هیچ‌کدام از عبارتهای صورت سؤال که از این درس می‌باشند (فقط در این درس)، نمی‌تواند بیانگر ولایت معنوی باشد.

گزینه ۴ ۱۷۲۶ ☆☆☆☆

پیام آیه شریفه: «الم تر الی الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت و قد امروا ان یکفروا به»، این است که لازمه ایمان راستین به وحی الهی، عدم پذیرش حکمیت طاغوت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا مفهوم اصلی این آیه، کافر شدن به طاغوت نمی‌باشد، بلکه قضاوت بردن به طاغوت نهی شده و گمراهی دور معرفی شده است. مفهوم گزینه (۲) خیلی کلی است و در این آیه، به یک مورد خاص از حل مسائل اجتماعی که همان قضاوت بردن به طاغوت است، اشاره شده است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا مفهوم این آیه کافر شدن به به حکمیت و قضاوت طاغوت نمی‌باشد، بلکه مفهوم آن، تأکید بر قضاوت نبردن به طاغوت است.

گزینه ۱ ۱۷۲۰ ☆☆☆☆

الف- این بیان امیرمؤمنان، علی^(ع)؛ «رسول خدا^(ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد»، به مقام ولایت معنوی پیامبر اسلام^(ص) اشاره دارد.

ب- هدایت معنوی، نمونه ولایت معنوی است. میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست مفهومی و دشوار، بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید. گزینه (۲) نادرست است، زیرا ولایت معنوی، نمونه ولایت ظاهری نیست. گزینه (۳) نادرست است، زیرا هدایت معنوی نمونه ولایت معنوی است نه بر عکس آن. گزینه (۴) نادرست است، زیرا هدایت ظاهری نمونه هدایت باطنی نمی‌باشد.

گزینه ۴ ۱۷۲۱ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی پیامبر اسلام^(ص) با استفاده از این قدرت و ولایت معنوی، از طریق امداد غیبی و الهامات و مانند آن، دل‌های آماده را نیز هدایت می‌کند. و میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

گزینه ۲ ۱۷۲۲ ☆☆☆☆

تصرف در عالم طبیعت به اذن خداوند، نشانه وصول به مرتبه ولایت معنوی است. بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی، نمونه ولایت معنوی است. و میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی، به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، بهتر است ابتدا گزینه‌هایی را که بین قسمت‌های اول و دوم آن تناسب ندارد (مانند گزینه‌های (۱) و (۴) که نه ولایت معنوی و نه ولایت ظاهری نمونه یکدیگر نمی‌باشد) را حذف نماییم. سپس گزینه‌هایی را که از نظر علمی نادرست است را حذف نماییم. گزینه (۳) نادرست است، زیرا تصرف در عالم طبیعت به اذن خداوند، نشانه وصول به مرتبه ولایت معنوی است نه ظاهری.

گزینه ۳ ۱۷۲۳ ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «الم تر الی الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت و قد امروا ان یکفروا به و یرید الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا»، کسانی که می‌پندارند به پیامبر و آنچه پیش از او نازل شده ایمان دارند و می‌خواهند قضاوت را به نزد طاغوت ببرند از فریفته‌شدگان شیطان و فرار گرفتگان در گمراهی دور می‌باشند. (و یرید الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا)

مقایسه حل مشکلات اجتماعی را از طاغوت خواستن، گمراهی دور را به همراه دارد. انتخاب هر دینی به‌جز اسلام را، خسران‌زدگی در آخرت را در پی دارد.

گزینه ۳ ۱۷۲۴ ☆☆☆☆

از آیه اطاعت: «ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، مفهوم می‌گردد که حکومت و ولایت‌ظاهری پس از پیامبر اسلام^(ص)، به امامان معصوم^(ع) می‌رسد. (درس بعد)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، آیه ابلاغ است که در غدیر خم بر پیامبر^(ص) نازل شد و رسالت پیامبر را ابلاغ حدیث غدیر معرفی می‌نماید. گزینه (۲)، اجابت دعوت خدا و رسولش یا دینداری را عامل حیات معنوی و روحی انسان معرفی می‌کند. حدیث گزینه (۴)، به دومین دلیل فرستادن پیامبران متعدد، یعنی «رشد تدریجی سطح فکر مردم» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۱۷۳۰ ☆☆☆☆

در پاسخ به اولین فرض که قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) درباره تعیین سرنوشت مسئولیت‌های پیامبر پس از رحلت ایشان، سکوت کرده‌اند، با توجه به آیات قرآن می‌توان گفت که: «قرآن کریم، هدایتگر مردم در همه امور زندگی است؛ و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی‌تفاوت باشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) پاسخ فرض دوم می‌باشند.

گزینه ۲ ۱۷۳۱ ☆☆☆☆

در پاسخ به اولین فرض که قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) درباره تعیین سرنوشت مسئولیت‌های پیامبر پس از رحلت ایشان، سکوت کرده‌اند، با توجه به سیره و سنت رسول خدا (ص) می‌توان گفت که: «پیامبر اکرم (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد.» و پاسخ پایانی به فرض اول این است که: «بی‌توجهی به این مسئله بزرگ در حقیقت، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ و این در حالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳)، در زمینه فرض دوم و سوم است. گزینه (۴) نادرست است، چون با ختم نبوت و پایان یافتن مسئولیت اول، در اینجا سخن از مشخص شدن سرنوشت مسئولیت‌های دوم و سوم است، نه مسئولیت‌های سه‌گانه.

گزینه ۳ ۱۷۳۲ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

توضیح { برای یادگیری بهتر و عمیق‌تر، پاسخ به فرض اول را به سه قسمت تقسیم کرده‌ایم که در پاسخ دو سؤال اخیر آمده است.

گزینه ۱ ۱۷۳۳ ☆☆☆☆

نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در گزینه (۴) عبارت: «اصولاً حکومت و اداره جامعه و تعلیم و تبیین دین، امری تمام‌شدنی و پایان‌پذیر نیست»، دلیلی دیگر در انکار فرض دوم است.

گزینه ۲ ۱۷۳۴ ☆☆☆☆

در پاسخ به این فرض که قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) درباره تعیین سرنوشت مسئولیت‌های پیامبر پس از رحلت ایشان، سکوت کرده‌اند، می‌توان گفت که: الف- قرآن کریم، هدایتگر مردم در همه امور زندگی است؛ و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی‌تفاوت باشد.

ب- همچنین پیامبر اکرم (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد.

ج- بی‌توجهی به این مسئله بزرگ در حقیقت، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ و این در حالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر فرض دوم است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

درس پنجم: امامت، تداوم رسالت

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۸۶	۱۰	۸
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۴	۵

گزینه ۳ ۱۷۳۷ ☆☆☆☆

با ختم نبوت، مسئولیت اول رسالت (یعنی دریافت و ابلاغ وحی به مردم) پایان می‌پذیرد و کتاب قرآن، آخرین کتاب آسمانی است و نیازی به آوردن کتاب جدیدی نیست. ولی تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت در شکل امامت، استمرار می‌یابد.

روش مطالعه این درس { این درس یکی از درس‌های مهم دین و زندگی سال یازدهم است و از نظر سطح دشواری یک درس متوسط می‌باشد. محتوای اصلی این درس، آیات و احادیثی است که در اعتقادات ما شیعیان اهمیت زیادی دارند و به همین دلیل برای بیشتر دانش‌آموزان آشنا هستند. سؤالاتی که از این درس در کنکورهای سراسری طرح شده، بیشتر متوسط و دشوار و کمتر گنگ و نامفهوم بوده است. برای یادگیری عمیق این درس، کافی است ابتدا باید با چند بار روخوانی عمیق، متن عربی و ترجمه آنها به صورت کامل حفظ شوند و سپس تمام پیام‌های آنها به صورت دقیق بررسی و دوره شوند.

گزینه ۱ ۱۷۳۸ ☆☆☆☆

در پاسخ به این سوال که دو مسئولیت دیگر، یعنی «تعلیم و تبیین دین (مرجعیت دینی)» و «ولایت ظاهری»، پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) چه سرنوشتی پیدا می‌کنند، سه فرض مطرح است. فرض اول این است که قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این باره سکوت کرده‌اند.

نکته طلایی { آیه اطاعت پاسخ‌گوی کیفیت تداوم دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری»، پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) به صورت «امامت» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر فرض دوم در خصوص دو قلمرو «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری»، پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)

گزینه ۲ ۱۷۳۹ ☆☆☆☆

در خصوص سرنوشت دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین (مرجعیت دینی)» و «ولایت ظاهری»، پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، سه فرض مطرح است: الف- فرض اول این است که «قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این باره سکوت کرده‌اند.»

ب- دومین فرض این است که «پیامبر اکرم (ص) و قرآن کریم همچون مسئولیت اول، پایان این دو مسئولیت را نیز اعلام نموده‌اند.»

ج- فرض سوم این است که «پیامبر اکرم (ص) و قرآن کریم جانشین را تعیین نموده و دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» را بر عهده وی قرار داده‌اند.»

نکته طلایی { «سکوت در این باره»، «اعلام پایان این دو مسئولیت» و «تعیین جانشین برای تداوم این دو مسئولیت»، خلاصه سه فرض مطرح شده درباره سرنوشت دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری»، پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر فرض اول است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر فرض دوم است. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا علاوه بر ولایت ظاهری و حکومت، مسئولیت مرجعیت دینی نیز به امامان سپرده شده است. گزینه (۴)، وضعیت دو قلمرو امامت را در عصر غیبت بیان می‌کند نه پس از رحلت پیامبر اسلام (ص).

۱۷۴۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
از آنجا که امام همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد (علت)، بنابراین، باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را نیز داشته باشد (معلول) تا مردم به وی اطمینان کنند و راهنمایی‌های او را بپذیرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا امام همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را بر عهده دارد. هر دو قسمت گزینه (۱)، به یک معنا می‌باشد، یعنی قسمت دوم علت قسمت اول آن نمی‌باشد.

۱۷۴۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
الف- از آنجا که امام همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، بنابراین، باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را نیز داشته باشد تا مردم به وی اطمینان کنند و راهنمایی‌های او را بپذیرند. از جمله این ویژگی‌ها «عصمت» است. ب- البته تشخیص عصمت برای انسان‌ها ممکن نیست؛ یعنی انسان‌ها نمی‌توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و مرتکب هیچ گناهی نمی‌شود. همان‌طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می‌شود، تنها خداوند است که می‌تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند، و به مردم بشناساند.

نکته طلایی { لازمه جانشینی پیامبر (ص)، علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است.

۱۷۴۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
نکته طلایی { هم «تعیین و انتخاب امام» و هم «معرفی امام به مردم»، فقط توسط خداوند صورت می‌گیرد.

۱۷۴۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
در اثبات این موضوع که خداوند، امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (ع) را به جانشینی رسول خدا (ص) و امامت بعد از ایشان منصوب فرموده و نیز امامان معصوم (ع) پس از ایشان را معرفی کرده است، می‌توان به آیات و روایات مطمئن و مسلم نقل شده از پیامبر و مطالعه تاریخ اسلام رجوع کرد.

توضیح { در این درس، برای اثبات امامت و جانشینی امام علی (ع) و سایر امامان معصوم (ع) از سه دلیل نقلی «آیات قرآن»، «روایات مطمئن و مسلم نقل شده از پیامبر اسلام (ص)» و «تاریخ اسلام» استفاده شده است.

۱۷۴۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
فرمان الهی: «وَ أَنْزَلْنَا عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ: خویشان نزدیکت را انذار کن»، حدود سه سال پس از بعثت برای پیامبر آمد. برای انجام این دستور، رسول خدا (ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و درباره اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست؛ همه مهمانان سکوت کردند و جوابی ندادند. درخواست پیامبر (ص)، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی (ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر (ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا تعبیر «بیعت ایشان را پذیرفت»، اختصاص به یوم‌الانذار دارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۱) نادرست است.

۱۷۳۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
فرض دوم معتقد است که همچون مسئولیت اول رسالت (دریافت و ابلاغ وحی)، قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) پایان دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری را اعلام کرده‌اند. در بطلان این فرض می‌توان گفت که: ۱- نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد. ۲- اصولاً حکومت و اداره جامعه و تعلیم و تبیین دین، امری تمام‌شدنی و پایان‌پذیر نیست و همواره جامعه نیازمند حاکم و معلمی است که بتواند راه رسول خدا (ص) را ادامه دهد و احکام اسلام را اجرا نماید.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این تست حفظی، ابتدا باید متن درس را به صورت دقیق و کامل حفظ شد و فقط براساس متن درس به سؤال پاسخ داد. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست و کاملاً بی‌ربط است.

۱۷۳۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، پاسخ فرض اول است. قسمت دوم گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا مسئولیت اول رسالت که همان دریافت و ابلاغ وحی است، با ختم نبوت برای همیشه پایان یافته است.

۱۷۳۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا تنها مسئولیت‌های دوگانه مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری به جانشینان پیامبر (ص) می‌رسد. گزینه (۲)، یک فرض صحیح است و صورت سؤال درباره فرض باطل است. گزینه (۳)، فرض اول است و پاسخ آن متفاوت است.

۱۷۳۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
الف- فرض اول معتقد است که قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) درباره تعیین سرنوشت دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، سکوت کرده‌اند. ب- قسمت‌های «الف»، «ب» و «د»، سه پاسخ متفاوت در مردود شمردن فرض اول است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ج»، پاسخ فرض دوم است که پایان این دو مسئولیت را اعلام کرده‌اند.

۱۷۳۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
فرض اول معتقد به سکوت قرآن کریم و پیامبر اسلام (ص) درباره دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری است و فرض دوم اعتقاد به پایان این دو مسئولیت پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) دارند. آیه شریفه اطاعت: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، با مردود شمردن این دو فرض، تداوم این دو مسئولیت را پس از رحلت رسول اکرم (ص) بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام نهاده است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، آیه تطهیر است و به عصمت اهل بیت اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به امی بودن رسول خدا (ص) اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی که ضرورت اجرای احکام اجتماعی است اشاره دارد.

۱۷۴۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
در پاسخ به این پرسش که: «دو مسئولیت تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت، پس از پیامبر چه سرنوشتی پیدا می‌کنند؟»، تنها فرض قابل قبول این است که رسول اکرم (ص) به فرمان خداوند، به تداوم تعلیم و تبیین دین و دوام حکومت پس از خود به شکل «امامت» فرمان داده و جانشین خود را تعیین کرده است.

۱۷۵۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

جانشینی پیامبر چنان اهمیتی دارد که از همان روزهای اول دعوت باید برای مردم مشخص شود. حدود سه سال پس از بعثت، فرمان الهی: «و انذر عشیرتک الاقربین: خویشان نزدیکت را انذار کن.» برای پیامبر آمد. برای انجام این دستور، رسول خدا^(ص) چهل نفر از بزرگان بنی هاشم را دعوت کرد و درباره اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست.

نکته طلایی ﴿ نزول آیه انذار: «و انذر عشیرتک الاقربین» زمینه‌ساز بیان مقام «اخوت، وصایت و خلافت» برای امام علی^(ع) بود.

۱۷۵۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ آیه گزینه (۱)، آیه ولایت است که در آن، مقام ولایت و جانشینی امام علی^(ع) بیان شده است. آیه گزینه (۲)، آیه ابلاغ است که در آن، بیان حدیث غدیر به رسول گرامی اسلام^(ص) ابلاغ شده است. حدیث گزینه (۴)، حدیث غدیر است که در آن مقام ولایت و زعامت امام علی^(ع) بیان شده است.

۱۷۵۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

در یکی از روزها، نزدیک ظهر، فرشته وحی از جانب خداوند آیه‌ای را بر پیامبر نازل کرد که در آن ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده بود. با نزول این آیه (ولایت)، رسول خدا^(ص) دریافت که چنین واقعه‌ای رخ داده و کسی در رکوع صدقه داده است و خداوند قصد معرفی او را دارد؛ با شتاب و در حالی که آیه را می‌خواند و مردم را از آن آگاه می‌کرد، به مسجد آمد و پرسید: «چه کسی در حال رکوع صدقه داده است؟» فقیری که انگشتی در دست داشت، به حضرت علی^(ع) که در حال نماز بود، اشاره کرد و گفت: این مرد در حال رکوع، انگشت خود را به من بخشید. مردم که از محتوای آیه با خبر شده بودند، تکبیر گفتند و رسول خدا^(ص) نیز، ستایش و سپاس خداوند را بهجا آورد.

نکته طلایی ﴿ در آیه ولایت، پس از ولایت خدا و رسول خدا^(ص)، ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده است.

۱۷۵۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ در آیه ولایت سه ویژگی برای ولی و سرپرست مسلمانان بیان شده است: ۱- ایمان به خدا ۲- برپا داشتن نماز ۳- دادن زکات در حال رکوع.

۱۷۵۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «انما ولیکم الله و رسوله و الذین ءامنوا الذین یقیمون الصلاة و یوتون الزکاة و هم راکعون»، که آیه ولایت نام دارد، در شأن امام علی^(ع) که اولین و برترین کاتب وحی بود، نازل شده است. ب- نزول این آیه در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی^(ع) از جانب رسول خدا^(ص)، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) ویژگی پیامبر اسلام^(ص) است. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۷۵۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ منظور از جانشینان پیامبر اسلام^(ص)، همان اولی‌الأمر یا ۱۲ امام می‌باشند و ویژگی اولی‌الأمر در آیه اطاعت آمده است نه آیه ولایت.

۱۷۴۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا در این سخن پیامبر اسلام^(ص) به میهمانان خود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.» سخن از ولایت و سرپرستی امام علی^(ع) نمی‌باشد.

۱۷۴۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

نکته طلایی ﴿ براساس آیه انذار و حدیث یوم‌الذار، حضرت علی^(ع) از سوی خداوند به مقام «اخوت، وصایت و خلافت» نائل شدند.

۱۷۴۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا دعوت‌شدگان چهل نفر از بزرگان بنی هاشم بودند. مطابق توضیح داده شده، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۷۴۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

سه عبارت قسمت‌های «الف»، «ب» و «د»، در مورد ماجرای تاریخی یوم‌الانذار صحیح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت «ج» نادرست است، زیرا در ماجرای یوم‌الذار، سخن از مخالفت و کارشکنی دعوت‌شدگان در انجام مأموریت الهی نمی‌باشد.

۱۷۵۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

درخواست پیامبر^(ص)، برای یاری و کمک ایشان در انجام رسالت الهی سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی^(ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر^(ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به میهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

نکته طلایی ﴿ زمینه‌ساز بیان «اخوت، وصایت و خلافت» امام علی^(ع)، اعلام آمادگی و وفاداری ایشان به رسول گرامی اسلام^(ص) بود.

۱۷۵۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

انتخاب جانشین توسط پیامبر^(ص) در شرایطی که هنوز موفقیتی کسب نکرده بود و حتی خویشانش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند و هنوز اسلام هم پیشرفتی نکرده بود، نشان‌دهنده این موضوع است که: اولاً، جانشینی پیامبر چنان اهمیتی دارد که از همان روزهای اول دعوت باید برای مردم مشخص شود. ثانیاً، جانشینی پیامبر اکرم^(ص) ویژگی‌هایی دارد (علم و عصمت) که نمی‌توان آن را به انتخاب مردم واگذار کرد. به همین جهت باید از همان ابتدا به مردم معرفی شود تا مردم جانشین آن حضرت را بشناسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ گزینه (۱) نادرست است، زیرا تشخیص شایستگی‌های جانشینی پیامبر اکرم^(ص) که همان علم عصمت است، تنها از عهده خداوند بر می‌آید. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا جانشین پیامبر اسلام^(ص) توسط آن حضرت به مردم معرفی می‌شود نه انتخاب.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، آیه ولایت است نه آیه اطاعت. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا در آیه اطاعت سخن از جانشینی اولی‌الأمر است نه اهل بیت.

۱۷۶۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 «محمد بن علی»، نام گرامی امامان پنجم و نهم، یعنی امام باقر (ع) و امام جواد (ع) می‌باشد. همچنین «علی بن محمد»، نام گرامی امام دهم یعنی امام هادی (ع) است.
نکته طلایی در حدیث جابر، نام حاکمان جامعه نوپای اسلامی پس از رحلت رسول اکرم (ص) به ترتیب، ذکر شده است.

۱۷۶۵ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 الف- براساس آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم (ص) پس از رحلت ایشان بر عهده جانشینان ایشان یا ۱۲ امام می‌باشد. ب- بر اساس این آیه، در زمانی که رسول خدا (ص) در میان مردم نیست، تلاش برای رفع اختلاف اجتماعی با مراجعه به امام معصوم (ع) (و اولی الامر منکم) قابل اجراست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا در آیه ولایت، سخن از ولایت و سرپرستی مسلمانان است نه سخن از جانشینی و امامت. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا منظور از اولی‌الأمر، ۱۲ امام است نه اهل بیت و ۱۴ معصوم.

۱۷۶۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 مطابق حدیث جابر، پیامبر اکرم (ص) به جابر بن عبدالله انصاری فرمود: «ای جابر، آنان (اولوا الامر) جانشینان من و امامان بعد از من‌اند. نخستین آنان علی بن ابی طالب است و سپس به ترتیب: حسن بن علی، حسین بن علی، علی بن الحسین، محمد بن علی؛ و تو در هنگام پیری او را خواهی دید و هر وقت او را دیدی، سلام مرا به او برسان.» و در ادامه فرمودند: «پس از محمد بن علی نیز به ترتیب، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، حسن بن علی و پس از ایشان فرزندش می‌باشد که هم نام و هم کنیه من است.»
توضیح نام پیامبر اسلام (ص)، «محمد» و کنیه ایشان «ابوالقاسم» می‌باشد.
 «علی بن محمد» در قسمت دوم گزینه (۴) نام امام دهم است.

۱۷۶۷ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 حدیث جابر در تبیین آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، بیان شده است. مطابق این حدیث: «امام زمان (ع) از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده امامت ایشان باقی می‌مانند.»

نکته طلایی «راسخان در ایمان»، ویژگی افرادی است که در آخرالزمان زندگی می‌کنند و با وجود طولانی شدن غیبت امام زمان (ع)، بر عقیده امامت ایشان باقی می‌مانند.

۱۷۶۸ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 الف- در آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، اطاعت از اولی‌الأمر در ردیف اطاعت از خدا و پیامبر (ص) آمده است. و چون اطاعت از خدا و پیامبر (ص) کامل و همه‌جانبه است، بنابراین اطاعت از اولی‌الأمر نیز باید همه‌جانبه و بی‌چون و چرا باشد. بر این اساس، امام همان مسئولیت‌های پیامبر به‌جز دریافت وحی و ابلاغ آن را نیز دارد.

ب- براساس این آیه، تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم (ص) پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا از مسئولیت‌های سه‌گانه رسول اکرم (ص)، تنها دو مسئولیت «مرجعیت دینی و ولایت ظاهری» پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد.

۱۷۵۸ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 آیه ۵۹ سوره نساء یا آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، در مدینه بر پیامبر نازل شد در این آیه، تکلیف مؤمنان مشخص شده است که باید از «الله، رسول و اولی الامر» پیروی کنند. منظور از صاحبان امر (اولی الامر) در این آیه، همان جانشینان پیامبر اسلام (ص) و ۱۲ امام می‌باشند که نام آنها به صورت صریح و دقیق در حدیث جابر آمده است.

مقایسه آیه ولایت، مصداق ولی و سرپرست مسلمانان پس از خدا و رسولش را مشخص کرده است و آیه اطاعت مصداق جانشینان پیامبر اسلام (ص) را مشخص نموده است.

۱۷۵۹ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
 ب- در این آیه، اطاعت از اولی‌الأمر در ردیف اطاعت از خدا و پیامبر (ص) آمده است و چون اطاعت از خدا و پیامبر (ص) کامل و همه‌جانبه است، بنابراین اطاعت از اولی‌الأمر نیز باید همانند اطاعت از خدا و پیامبر (ص) همه‌جانبه و بی‌چون و چرا است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳) نادرست است، زیرا در آیه اطاعت از جانشینی اولی‌الأمر و ۱۲ امام سخن گفته شده نه از اهل بیت و ۱۴ معصوم (ع).

۱۷۶۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 مخاطب آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، مؤمنان (آمنوا) می‌باشند. براساس این آیه، تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم (ص) پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق متن آیه، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا در آیه اطاعت، تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پیامبر گرامی اسلام (ص) توسط اولی‌الأمر و ۱۲ امام مطرح است نه اهل بیت ایشان.

۱۷۶۱ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
 الف- مطابق آموزه‌های درس قبل، بیان کلیات احکام که در قرآن کریم آمده است مانند این مفهوم که: «وقتی آیه‌ای نازل می‌شد و حکم کلی موضوعی را بیان می‌فرمود»، مربوط به دریافت و ابلاغ وحی، اولین مسئولیت از حیطه‌های مسئولیت رسالت پیامبر اکرم (ص) می‌باشد. ب- بیان جزئیات احکام مانند این سخن پیامبر اسلام (ص): «این گونه که من نماز می‌خوانم، شما هم بخوانید»، ناظر بر مرجعیت دینی، به عنوان دومین مسئولیت ایشان می‌باشد.

نکته طلایی سخن گفتن از جانشینی اولوا‌الأمر در آیه اطاعت، مربوط به اولین مسئولیت پیامبر اکرم (ص)، یعنی «دریافت وحی و ابلاغ آن» و تعیین مصداق اولی‌الأمر توسط پیامبر اکرم (ص) و بیان حدیث جابر، مربوط به دومین مسئولیت ایشان، یعنی «تعلین و تبیین تعالیم دین یا مرجعیت دینی» می‌باشد.

۱۷۶۲ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 وقتی آیه «اطاعت» نازل شد، جابر بن عبدالله انصاری نزد رسول خدا (ص) آمد و گفت: «یا رسول الله، ما خدا و رسول او را شناخته‌ایم. لازم است «اولی‌الأمر» را نیز بشناسیم.» رسول خدا (ص) فرمود: «ای جابر، آنان (اولوا الامر) جانشینان من و امامان بعد از من‌اند.»

نکته طلایی منظور از «اولی‌الأمر»، همان ۱۲ امام و جانشینان پیامبر (ص) می‌باشند ولی منظور از اهل بیت، در حدیث ثقلین، همان ۱۲ امام و حضرت فاطمه (ص) می‌باشند.

۱۷۶۳ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 حدیث جابر در تبیین آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم» بیان شده است. وقتی آیه «اطاعت» نازل شد، جابر بن عبدالله انصاری نزد رسول خدا (ص) آمد و گفت: «یا رسول الله، ما خدا و رسول او را شناخته‌ایم. لازم است «اولی‌الأمر» را نیز بشناسیم.» رسول خدا (ص) فرمود: «ای جابر، آنان (اولوا الامر) جانشینان من و امامان بعد از من‌اند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است؛ زیرا حدیث منزلت درباره جانشینی امام علی^(ع) سخن می‌گوید. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است؛ زیرا در این حدیث از تمسک به قرآن و اهل بیت به عنوان راه همیشگی نجات از گمراهی سخن گفته شده است.

گزینه ۴ ۱۷۷۵
در حدیث ثقلین، عبارت: «انَّهَما لَن یفترقا حتَّى یردا علی الحوض»، بیانگر این حقیقت است که همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، بخشی از حدیث ثقلین است که بیانگر «عصمت اهل بیت» است. عبارت قرآنی موجود در گزینه (۲)، به تضمین جان رسول خدا^(ص) در بیان جانشینی امام علی^(ع) در غدیر است. گزینه (۳)، بخشی از حدیث منزلت است که بیانگر «ختم نبوت» است.

گزینه ۴ ۱۷۷۶
سه قسمت «الف»، «ب» و «ج»، مفهوم حدیث ثقلین می‌باشد. این بخش از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا»، به تمسک هم‌زمان به قرآن و اهل بیت برای نجات از گمراهی اشاره دارد نه فقط تبعیت از اهل بیت.

نکته طلایی حدیث ثقلین و آیه تطهیر، هر دو در مورد اهل بیت^(ع) سخن می‌گویند و هر دو بیانگر عصمت ایشان می‌باشند.

گزینه ۲ ۱۷۷۷
الف- وقتی خداوند حضرت موسی^(ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را «مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم» قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی^(ع) را پذیرفت و او را مشاور و وزیر وی قرار داد. ب- پیامبر اکرم^(ص) نیز بارها حدیث منزلت را به حضرت علی^(ع) فرمودند تا مبین رسیدن ایشان به مقام جانشینی پیامبر^(ص) باشد.

نکته طلایی «انتصاب امام علی^(ع) به جانشینی رسول خدا^(ص) و امامت بعد از ایشان توسط خداوند»، مفهوم حدیث منزلت است.

گزینه ۳ ۱۷۷۸
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، مفهوم حدیث منزلت نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۱۷۷۹
از تدبیر در پیام حدیث منزلت دریافت می‌شود که امام علی^(ع) همانند حضرت هارون^(ع)، مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت برای پیامبر پیش از خود است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۴)، مفهوم حدیث «یوم‌انذار» است. گزینه (۳)، مفهوم آیه تطهیر است.

گزینه ۴ ۱۷۸۰
حدیث منزلت: «مَنی بَمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى أَلَّا أَنَّهُ لَأَنْبِی بَعْدِی»، بیانگر این حقیقت که انتصاب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب^(ع) به جانشینی رسول خدا^(ص) و امامت بعد از ایشان توسط خداوند صورت گرفته است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این تست، باید مفهوم هر آیه یا حدیث را بررسی نموده و در صورت عدم مطابقت با صورت سؤال، آن را حذف نمایید. حدیث گزینه (۱)، به اهمیت ولایت ظاهری اشاره دارد. حدیث گزینه (۲)، به همیشگی بودن امامت در کنار قرآن کریم اشاره دارد. آیه تطهیر در گزینه (۳)، بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) است.

گزینه ۲ ۱۷۶۹
مطابق فرمایش پیامبر اکرم^(ص) در حدیث جابر، «علی بن محمد، حسن بن علی، علی بن حسین»، به ترتیب نام امام هادی^(ع)، امام حسن عسکری^(ع) و امام سجاد^(ع) می‌باشد.

نکته طلایی سخت‌گیری حاکمان بنی‌عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم^(ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند.

گزینه ۳ ۱۷۷۰
الف- پیامبر اکرم^(ص) حدیث ثقلین را به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود بیان کردند. ب- حدیث غدیر در سال آخر عمر پیامبر^(ص) بیان شد.

نکته طلایی حدیث جابر در معرفی اولوالامر است و حدیث ثقلین، در مورد عصمت و پیروی کامل از اهل بیت است.

گزینه ۴ ۱۷۷۱
مطابق حدیث ثقلین: «أَنی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا و انَّهَما لَن یفترقا حتَّى یردا علی الحوض»، مصداق «ثقلین» قرآن و عترت می‌باشد. و منظور از عترت پیامبر اکرم^(ص) ۱۳ تن اهل بیت ایشان می‌باشد.

نکته طلایی منظور از اهل بیت در حدیث ثقلین، ۱۳ تن عترت ایشان، یعنی حضرت فاطمه^(ص) و ۱۲ امام^(ع) می‌باشد.

گزینه ۳ ۱۷۷۲
الف- این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا»، عصمت اهل بیت را ثابت می‌کند و مسدود بودن همیشگی راه ضلالت را با تبعیت از قرآن و اهل بیت بیان می‌کند. ب- این قسمت حدیث: «و انَّهَما لَن یفترقا»، نیز بیانگر این حقیقت است که همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است.

نکته طلایی مطابق حدیث ثقلین، شرط گمراه نشدن مسلمانان پس از رحلت پیامبر^(ص)، تمسک جستن همراه هم و هم‌زمان آنان به قرآن و اهل بیت است. (ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا)

گزینه ۱ ۱۷۷۳
همان‌طور که قرآن و پیامبر از هم جدا نمی‌شوند، قرآن و اهل بیت^(ع) نیز همواره با هم‌اند. لازم و ملزوم بودن قرآن و پیامبر، جدایی‌ناپذیر بودن قرآن کریم و اهل بیت^(ع) را به منظور تداوم مرجعیت دینی از مسئولیت‌های رسالت پیامبر اکرم^(ص) ثابت می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است؛ زیرا در حدیث ثقلین سخن از اهل بیت است که شامل حضرت فاطمه و سایر امامان است ولی اولوالامر فقط شامل ۱۲ امام است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است؛ زیرا در کنار قرآن بودن پیامبر^(ص) و اهل بیت^(ع)، سخن از تبیین تعالیم قرآن کریم یا مرجعیت دینی است نه ولایت ظاهری.

گزینه ۲ ۱۷۷۴
مطابق حدیث ثقلین: «أَنی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا و انَّهَما لَن یفترقا حتَّى یردا علی الحوض»، در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و هم‌زمان تمسک جویند. نمی‌توان برای هدایت و سعادت اخروی، فقط از یکی از دو یادگار پیامبر^(ص) پیروی کرد؛ بلکه باید از هر دو پیروی کرد. (ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا)

۱۷۸۷	گزینه ۳	☆☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح داده شده قسمت اول		
گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به يوم الإنذار است نه ماجرای غدیر.		

۱۷۸۸	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
خداوند در پایان آیه ابلاغ، به‌عنوان یک تهدید و مجازات، به آن‌هایی که این پیام الهی را انکار کنند و در برابر آن از روی لجاجت کفر بورزند، می‌فرماید: «خداوند کافران لجوج را هدایت نمی‌کند.» (إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ)		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، نتیجه پذیرش هر دینی بجز دین اسلام (و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه) است. گزینه (۳)، در مورد کسانی است که قضاوت به نزد طاغوت می‌برند. گزینه (۴)، نتیجه بنای زندگی بر اساس احکام و دستورات غیر الهی است.		

۱۷۸۹	گزینه ۴	☆☆☆☆☆
مطابق آیه ۶۷ سوره مائده یا آیه ابلاغ، رسالت پیامبر اسلام (ص) ابلاغ پیام الهی، یعنی بیان حدیث غدیر و اعلام جانشینی امام علی (ع) به مردم است. انجام این رسالت، خطراتی از جانب منافقان، به همراه خواهد داشت که خداوند حفظ جان ایشان را تضمین می‌کند. (و الله یصمکم من الناس)		
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمایید.		
قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا حفظ جان رسول خدا (ص) مربوط به حدیث غدیر است نه انذار خویشان خود. قسمت سوم گزینه (۲)، مربوط به اهل بیت (ع) و آیه تطهیر است نه آیه ابلاغ و حدیث غدیر.		

۱۷۹۰	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
در پاسخ به این سوال می‌توان گفت که: «چرا خداوند به پیامبر اکرم (ص) وعده می‌دهد که او را حفظ خواهد کرد؟»، باید بگوییم ابلاغ این پیام منافع برخی را به خطر می‌انداخت و احتمال آن بود که به مخالفت برخیزند.		
نکته طلایی { تعجیل در ابلاغ پیام الهی و عدم نگرانی از گزند منافقان، پیام اصلی آیه ولایت به رسول گرامی اسلام (ص) است.		

۱۷۹۱	گزینه ۱	☆☆☆☆☆
بعد از نزول آیه ابلاغ، پیامبر اکرم (ص) دستور داد همه توقف کنند تا بازماندگان برسند و آنان که پیش رفته‌اند، برگردند. ظهر شده بود؛ ابتدا نماز را به‌جا آوردند و سپس، پیامبر در یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم سخن گفت و آنان را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. آن حضرت در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ (من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم)		
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست تاریخی، بهتر به جزئیات یک ماجرای تاریخی دقت کرده و با توجه به آن، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. در مقایسه قسمت چهارم گزینه‌های (۱) و (۴)، عبارت: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم»، مقدم بر حدیث غدیر بیان شده است.		

۱۷۸۱	گزینه ۳	☆☆☆☆☆
حدیث منزلت، به ترتیب، به دو موضوع: ۱- جانشینی امام علی (ع) و تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پیامبر اسلام (ص) ۲- پایان یافتن دریافت و ابلاغ وحی با ختم نبوت (لانی بعدی) اشاره دارد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، مفهوم آیه اطاعت است. قسمت دوم گزینه (۴)، مفهوم حدیث ثقلین است نه حدیث منزلت.		

۱۷۸۲	گزینه ۳	☆☆☆☆☆
پیامبر گرامی اسلام در سال دهم هجرت عازم مکه شد تا فریضه حج را به‌جا آورد. این حج که در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد، به «حجة البلاغ» و «حجة الوداع» مشهور است. در این حج، حدود هزاران نفر شرکت کرده بودند تا روش انجام دادن اعمال حج را از رسول خدا (ص) فراگیرند و حج را با ایشان به‌جا آورند.		
توضیح { نزول آیه ابلاغ و بیان حدیث غدیر، پس از انجام «حجة البلاغ» و «حجة الوداع» است.		

۱۷۸۳	گزینه ۱	☆☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
توضیح { در میهمانی «يوم‌الانذار»، تنها چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم و رسول اکرم و امام علی (ع) حضور داشتند.		

۱۷۸۴	گزینه ۴	☆☆☆☆☆
آیه ۶۷ سوره مائده: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالتک...»، که معروف به آیه ابلاغ است، پس از برگزاری «حجة الوداع» در سال دهم هجرت و در مسیر بازگشت به مدینه در روز هیجدهم ماه ذی‌حجه، در محلی به نام غدیر خم بر پیامبر اسلام (ص) نازل شد. در این آیه، خداوند به پیامبر فرمان می‌دهد تا آنچه که بر او نازل شده به مردم برساند و ابلاغ کند (بلغ ما أنزل الیک من ربک). اهمیت این فرمان به اندازه‌ای است که اگر انجام نشود، اصل رسالت به انجام نرسیده است (و إن لم تفعل فما بلغت رسالتک).		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، سؤال پیامبر اسلام از حاضران پس از نزول آیه ابلاغ و قبل از بیان حدیث غدیر است.		

۱۷۸۵	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
نکته طلایی { رسالت الهی و مأموریت مهمی که در آیه ابلاغ بر عهده نبی اکرم (ص) نهاده شده بود، بیان حدیث غدیر و اعلام ولایت و زعامت امام علی (ع) است.		

۱۷۸۶	گزینه ۲	☆☆☆☆☆
مطابق آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالتک و الله یصمکم من الناس إن الله لایهدی القوم الکافرین»، خداوند به پیامبر فرمان می‌دهد تا آنچه که بر او نازل شده به مردم برساند و ابلاغ کند. اهمیت این فرمان به اندازه‌ای است که اگر انجام نشود، اصل رسالت به انجام نرسیده است. (فما بلغت رسالتک) رسالت پیامبر (ص) در این آیه، اعلام جانشینی امام علی (ع) است که با وجود خطراتی از جانب منافقان، خداوند حفظ جان ایشان را تضمین می‌کند. (و الله یصمکم من الناس)		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق عبارت قرآنی: «و إن لم تفعل فما بلغت رسالتک»، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. مطابق عبارت قرآنی: «و الله یصمکم من الناس»، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.		

گزینه ۲ ۱۷۹۷

در پاسخ به این سوال که چرا خداوند انجام ندادن این مأموریت را مساوی با عدم انجام رسالت اعلام کرد؟ می‌توان گفت که تداوم راه پیامبر منوط به این بود که بعد از ایشان جانشین شایسته‌ای برای آن حضرت تعیین شود تا راه و منش ایشان را ادامه دهد. در غیر این صورت بعد از وفات رسول خدا^(ص)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت و جامعه اسلامی رو به ضعف و زوال می‌نهاد. پس انجام ندادن این مأموریت که باعث لطمه به دین می‌شد، مساوی عدم انجام رسالت بود. با توجه به توضیح بالا، دو عبارت «الف» و «د»، پیام آیه ابلاغ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «ب»، پیام حدیث ثقلین است. قسمت «ج» نادرست است، زیرا در صورت عدم معرفی جانشین، پس از فوت رسول اکرم^(ص) (نه از همان ابتدای دعوت)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت.

گزینه ۱ ۱۷۹۸

آشکار است که این شادباش در صورتی صحیح است که در آن روز حضرت علی^(ع) از سوی خدا و رسولش به مقامی بلند رسیده باشد و جز در این صورت، تهنیت معنی نداشت. در واقع این تبریک، نشانه معرفی امام علی^(ع) به عنوان جانشین پیامبر^(ص) است و تبریک و دست دادن به منزله بیعت و قبول ولایت از جانب مردم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، پیام آیه اطاعت است. گزینه (۳) نادرست است، چرا که باید بگوییم حضرت علی^(ع) از سوی خدا و رسولش به مقامی بلند رسیده باشد نه فقط رسول خدا^(ص). گزینه (۴)، پیام آیه ولایت است.

گزینه ۴ ۱۷۹۹

الف- پیامبر اسلام، پیش از بیان جمله «من کنت مولا» فرمودند: «ایها الناس من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم». همانطور که در جمله پیشین صحبت از اولویت و ولایت است در جمله بعد هم باید صحبت از ولایت و سرپرستی باشد تا ارتباط معنوی دو جمله محفوظ بماند.

ب- اگر در حدیث غدیر کلمه مولى به معنی دوست باشد، ابلاغ نشدن پیام غدیر، مساوی انجام نپذیرفتن رسالت الهی نبود.

توضیح سخن گفتن از یار و یاور رسول خدا بودن، در ماجرای «یوم‌انذار» توسط امام علی^(ع) بیان شد. بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) مفهوم واقعی حدیث غدیر است، چرا که در حدیث غدیر، مولى به معنی ولی و سرپرست است، و این بدین معنا است که امام علی^(ع) از سوی خداوند به مقام جانشینی برگزیده شده و این موضوع مهم باید به مردم اعلام شود و اعلام نشدن آن، باعث لطمه به دین می‌شد، مساوی عدم انجام رسالت بود.

گزینه ۳ ۱۸۰۰

در پاسخ به این سوال که چرا کلمه «مولى» در حدیث غدیر: «من کنت مولا» فهذا علی مولا» به معنای سرپرست است، نه دوست؟ می‌توان گفت، اولاً: پیامبر اسلام، پیش از بیان جمله «من کنت مولا» فرمودند: «ایها الناس من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم». همانطور که در جمله پیشین صحبت از اولویت و ولایت است در جمله بعد هم باید صحبت از ولایت و سرپرستی باشد تا ارتباط معنوی دو جمله محفوظ بماند.

ثانیاً: هیچ عاقلی باور نمی‌کند که پیامبر مردم را در آن شرایط و در هوای گرم نگه دارد و منظورش فقط این باشد که بگوید هر کس من دوست او هستم علی^(ع) نیز دوست اوست. با توجه به این توضیح، سه قسمت «الف»، «ب» و «د»، پاسخ سؤال مورد نظر می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها دلیل درخواست پیامبر^(ص) در قسمت «ج»، برای گسترش پیام غدیر به دیگر مسلمانان توسط حاضران در غدیر بود.

گزینه ۴ ۱۷۹۲

بعد از نزول آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالتک...»، پیامبر در یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم سخن گفت و آنان را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. آن حضرت در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟» مردم پاسخ دادند: خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند. پیامبر^(ص) پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر: «من کنت مولا فهذا علی مولا» را بیان کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بخشی از حدیث ثقلین هستند و از نظر زمان بیان، ارتباطی با آیه ابلاغ و ماجرای غدیر ندارد. قسمت دوم گزینه (۲)، آیه ولایت است، و از نظر زمان بیان، ارتباطی با آیه ابلاغ و ماجرای غدیر ندارد.

گزینه ۳ ۱۷۹۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی حدیث جابر پس از آیه اطاعت و حدیث غدیر پس از آیه ابلاغ توسط پیامبر اسلام^(ص) بیان شده است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۱۷۹۴

الف- پیامبر اکرم^(ص) از افراد حاضر در غدیر درخواست کردند که مطالب گفته شده را به غایبان برسانند. ب- در پاسخ به این سوال که چرا مراسم غدیر هم‌زمان با بزرگ‌ترین اجتماع مسلمانان برگزار شد می‌توان گفت به‌خاطر اینکه مسأله خلافت و جانشینی حضرت علی^(ع) به وسیله حجاج که بیش از صد هزار نفر بودند به سراسر سرزمین‌های اسلامی رسانده شود تا حجت بر مردم در مورد نصب امام و جانشینی رسول خدا تمام شده باشد و بعداً ادعا نکنند که پیامبر^(ص) جانشینی برای خود نصب نکرده است.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست‌های تاریخی، فقط باید براساس عبارت‌های کتاب و اطلاعات صحیح به سؤال مورد نظر پاسخ دهید. بر اساس حدس و گمان نباید به این سوالات پاسخ دهید. با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ۱۷۹۵

الف- تداوم راه پیامبر منوط به این بود که بعد از ایشان جانشین شایسته‌ای برای آن حضرت تعیین شود تا راه و منش ایشان را ادامه دهد. در غیر این صورت بعد از وفات رسول خدا^(ص)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت و جامعه اسلامی رو به ضعف و زوال می‌نهاد. ب- پس انجام ندادن این مأموریت (این لم تفعل فما بلغت رسالتک) که باعث لطمه به دین می‌شد، مساوی عدم انجام رسالت بود آیه شریفه (بلغ ما أنزل الیک من ربک) یا همان آیه ابلاغ نیز بر اهمیت این موضوع (ضرورت مشخص شدن جانشین پیامبر اکرم^(ص)) تاکید دارد.

نکته طلایی در صورت عملی نشدن پیام آیه ابلاغ، بعد از وفات رسول خدا^(ص)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت و جامعه اسلامی رو به ضعف و زوال می‌نهاد.

گزینه ۴ ۱۷۹۶

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

روش تست‌زدن درک درست منظور سؤال، قدم بزرگی برای انتخاب گزینه صحیح است. با توجه به اینکه در سؤال به کوتاهی نکردن رسول خدا^(ص) در انجام مأموریت الهی تاکید شده است، در گزینه‌های دیگر به هیچ مأموریت بزرگی برای رسول خدا^(ص) اشاره نشده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا آیه تطهیر در مورد اهل بیت است نه اولوالامر. قسمت اول گزینه (۱)، با توجه به توضیح بالا نادرست است.

۱۸۰۶ گزینه ۲

الف- در آیه تطهیر: «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»، دو عبارت: «لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ» و «وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»، به عصمت اهل بیت^(ع) و دور بودن آنان از هر گونه گناه و پلیدی اشاره دارد. ب- این قسمت از حدیث ثقلین: «مَا أَنْ تَمْسُكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا»، عصمت اهل بیت^(ع) را ثابت می‌کند و مسدود بودن همیشگی راه ضلالت را با تبعیت از قرآن و اهل بیت^(ع) بیان می‌کند.

نکته طلایی { آیه تطهیر و حدیث ثقلین در دو موضوع مشترک‌اند: ۱- هر دو درباره اهل بیت سخن می‌گویند. ۲- هر دو بیانگر عصمت اهل بیت می‌باشند. در قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، خداوند حفظ جان رسول خدا^(ص) از خطراتی که از جانب منافقان وجود دارد، را تضمین می‌کند. قسمت دوم گزینه (۳)، به همیشگی بودن امامت اشاره دارد.

۱۸۰۷ گزینه ۳

الف- بر اساس این قسمت از حدیث ثقلین: «مَا أَنْ تَمْسُكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا»، پیروی از اهل بیت پیامبر^(ص) در کنار تبعیت از قرآن، حافظ ابدی مسلمانان از گمراهی است. ب- آیه تطهیر: «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ...» نیز در مورد اهل بیت پیامبر اکرم^(ص) و عصمت آنان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲)، نادرست است، زیرا حضرت فاطمه^(ص) جزء اهل بیت^(ع) است ولی جزء اولوالامر و آیه اطاعت نمی‌باشد.

۱۸۰۸ گزینه ۴

الف- با تفکر در آیه تطهیر: «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»، در می‌یابیم که این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر را در بر می‌گیرد که مقام عصمت دارند؛ یعنی در اینجا افراد خاصی از اهل بیت^(ع) مورد نظر است و شامل سایر بستگان پیامبر نمی‌شود. ب- این آیه مبین این موضوع است که چون این تعداد خاص معصوم‌اند، سخن و عمل آنان، مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه تطهیر اختصاص به اهل بیت^(ع) دارد و علاوه بر اولوالامر یا ۱۲ امام شامل حضرت فاطمه^(ص) هم می‌شود، بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۱۸۰۹ گزینه ۴

آیه تطهیر و حدیث ثقلین در دو موضوع مشترک‌اند: ۱- هر دو درباره اهل بیت^(ع) سخن می‌گویند. ۲- هر دو بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) می‌باشند.

نکته طلایی { آیه اطاعت و حدیث جابر درباره اولوالامر و ۱۲ امام می‌باشند.

۱۸۱۰ گزینه ۲

پیامبر اکرم^(ص)، با هدایت و راهنمایی خداوند، حضرت علی^(ع) و یازده فرزند ایشان را به جانشینی خود معرفی کرده است و آنان عهده‌دار مسئولیت امامت‌اند. لازمه این مرتبه از جانشینی، علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است؛ همان گونه که رسول خدا^(ص) این دو ویژگی را دارا بود. وظیفه مردم در ارتباط با امام معصوم^(ع) اطاعت کامل از ایشان می‌باشد.

نکته طلایی { علم الهی، علت «تعیین زمان ختم نبوت»، «انتخاب پیامبران به مقام نبوت» و «انتخاب امامان^(ع)» می‌باشد.

۱۸۰۱ گزینه ۲

از آنجا که: الف- امام علی^(ع) و دیگر امامان^(ع) دو مسئولیت رهبری و مرجعیت دینی مسلمانان را پس از رسول خدا^(ص) بر عهده دارند ب- و همچنین کردار و گفتار آنان اسوه و راهنمای مسلمانان است، ضروری است که آنان نیز معصوم از گناه و خطا باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) ناقص است، زیرا امامان معصوم^(ع) علاوه بر داشتن مقام ولایت معنوی، دو مسئولیت رهبری و مرجعیت دینی مسلمانان را پس از رسول خدا^(ص) بر عهده دارند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا امامان معصوم^(ع) مسئولیت «دریافت وحی و ابلاغ آن» را بر عهده ندارند.

۱۸۰۲ گزینه ۴

الف- ضرورت داشتن ویژگی عصمت، یکی از دلایل معرفی امام از جانب خداست. ب- در آیاتی از قرآن کریم و سخنان رسول خدا^(ص) به این مسئله اشاره شده که یکی از آنها نزول آیه تطهیر: «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» است.

نکته طلایی { حدیث ثقلین و آیه تطهیر، هر دو در مورد اهل بیت^(ع) سخن می‌گویند و هر دو بیانگر عصمت ایشان می‌باشند. بر اساس توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. آیه گزینه (۱)، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» برای تحقق عدالت اجتماعی با نیروی مردم اشاره دارد.

۱۸۰۳ گزینه ۲

اُمّ سلمه، همسر رسول خدا^(ص)، می‌گوید: «روزی ایشان در خانه استراحت می‌کرد که دختر بزرگوارش فاطمه زهرا^(ص) وارد شد و سلام کرد. پیامبر^(ص) پاسخ داد و ایشان را به کنار خود دعوت کرد. پس از وی، حضرت علی^(ع)، امام حسن^(ع) و امام حسین^(ع) آمدند. رسول خدا^(ص) آنان را نیز در کنار خود جای داد. آن گاه برای آنان این گونه دعا کرد: «خدا یا! اینان اهل بیت من‌اند؛ آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن!» در همین زمان فرشته وحی آمد و آیه تطهیر را قرائت کرد. ب- آیه تطهیر بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) می‌باشد.

تمرین تست‌زنی { با توجه به اینکه قسمت اول تمام گزینه‌های این تست، صحیح است، برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم آن به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا آیه تطهیر در مورد اهل بیت^(ع) است که شامل حضرت فاطمه و دیگر امامان^(ع) است نه فقط شامل اولوالامر یا ۱۲ امام. قسمت قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا آیه تطهیر بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) است نه ولایت ظاهری.

۱۸۰۴ گزینه ۲

الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. ب- با تفکر در آیه تطهیر در می‌یابیم که: این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر را در بر می‌گیرد که مقام عصمت دارند؛ یعنی در اینجا افراد خاصی از اهل بیت مورد نظر است و شامل سایر بستگان پیامبر نمی‌شود. چون این تعداد خاص معصوم‌اند، سخن و عمل آنان، مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، پیام حدیث ثقلین است.

۱۸۰۵ گزینه ۴

پیامبر اکرم^(ص)، مدت‌ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد از در خانه فاطمه^(ص) می‌گذشت و اهل خانه را «اهل بیت» صدا می‌زد و آیه تطهیر را می‌خواند، تا مردم را نیز از این موضوع (عصمت اهل بیت) آگاه کند.

۱۸۱۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

از بین عبارتهای مذکور، عبارتهای دو قسمت «ب» و «د» با هم تناسب ندارند.

قسمت «ب» نادرست است، زیرا بیان موضوعاتی همچون معنویت و علم‌دوستی در قرآن کریم بیانگر «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است. قسمت «د» نادرست است، زیرا عصمت اهل بیت^(ع) از حدیث ثقلین برداشت می‌شود نه حدیث جابر.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارتهای «الف»، «ج» و «ه» با هم تناسب دارند.

۱۸۱۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

تنها عبارتی که پیام آیه تطهیر است، عبارت شماره (۳) است که دارای اشکال ویرایشی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سه قسمت «الف»، «ب» و «ه»، در ارتباط با حدیث جابر و آیه اطاعت می‌باشند. دو قسمت «ج» و «د»، پیام حدیث ثقلین است.

۱۸۱۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- در پاسخ به فرض اول که قرآن کریم و پیامبر اکرم^(ص) درباره تعیین سرنوشت مسئولیت‌های پیامبر پس از رحلت ایشان، سکوت کرده‌اند، می‌توان گفت که: قرآن کریم، هدایتگر مردم در همه امور زندگی است؛ و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی‌تفاوت باشد. این سخن امام باقر^(ع): «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است.»، به همین مفهوم اشاره دارد.

ب- فرض دوم معتقد است که همچون مسئولیت اول رسالت (دریافت و ابلاغ وحی)، قرآن کریم و پیامبر اکرم^(ص) پایان دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری را اعلام کرده‌اند. در بطلان این فرض می‌توان گفت که: نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا^(ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت. آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

ج- در ابطال فرض دوم می‌توان گفت ولایت‌ظاهری را اعلام کرده‌اند. در بطلان این فرض می‌توان گفت که: گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد. آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، به ضرورت این مسئله اشاره دارد. (آیه درس ۷ یازدهم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۸۱۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- در پاسخ به سؤال دوم باید بگوییم در زمانی که رسول خدا^(ص) در میان مردم نیست، تلاش برای رفع اختلاف اجتماعی با مراجعه به امام معصوم^(ع) (و اولی الامر منکم) قابل اجراست.

ب- در پاسخ به سؤال چهارم باید بگوییم که براساس آیه اطاعت، تداوم مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم^(ص) پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { پاسخ سؤال اولی در آیه ابلاغ آمده است: «إن الله لایهدی القوم الکافرين» پاسخ سؤال سوم در آیه تطهیر آمده است.

۱۸۱۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

حضرت فاطمه زهرا^(ص) جزء اهل بیت است. علم و عصمت کامل دارد و پیروی از کلام و رفتار وی بر همه مسلمانان واجب و سرچشمه هدایت و رستگاری است. تفاوت ایشان با سایر ائمه^(ع) در آیه اطاعت بیان شده است، زیرا ایشان عهده‌دار امامت نبوده و جزو اولوا الامر نمی‌باشند.

نکته طلایی { آیه تطهیر و حدیث ثقلین، هر دو عصمت حضرت فاطمه زهرا^(ص) را بیان می‌کنند.

۱۸۱۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

سه عبارت «ب»، «ج» و «د»، در مورد حضرت فاطمه^(ص) صحیح است.

توضیح { قسمت «الف» نادرست است، زیرا «اولوا الامر»، همان ۱۲ امام می‌باشند که جانشینان پیامبر^(ص) می‌باشند و مسئولیت تداوم مرجعیت دینی و ولایت‌ظاهری را پس از آن حضرت برعهده دارند و نام یکایک آنها در حدیث جابر آمده است. قسمت «ه» نادرست است.

۱۸۱۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- پیامبر اسلام^(ص) در حدیث جابر که آن را در توضیح آیه اطاعت بیان کردند، درباره امام زمان^(ع) فرمودند: «وست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می‌مانند.» ب- آیه شریفه: «فلا تدریون القرآن و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافاً کثیراً»، به نبودن تجدیدنظر و اصلاح در کلام وحی که بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی آیات قرآن» از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن است، اشاره دارد. ج- از تدبیر در حدیث منزلت: «انت منی بمنزله هارون من موسی الا انه لانی بعدی»، در می‌یابیم که انتصاب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب^(ع) به جانشینی رسول خدا^(ص) و امامت بعد از ایشان توسط خداوند صورت گرفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به امی بودن رسول اکرم^(ص) اشاره دارد.

۱۸۱۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

از بین عبارتهای مذکور، چهار عبارت قسمت‌های «ب»، «ج»، «د» و «ه»، با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در قسمت «الف»، حدیث منزلت به ختم نبوت اشاره دارد ولی بیت مقابل آن به امی بودن رسول اکرم^(ص) اشاره دارد.

۱۸۱۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- خداوند در آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالتی و الله یعصمک من الناس...»، با وجود خطراتی از جانب منافقان، حفظ جان پیامبر اسلام^(ص) را تضمین می‌کند. پس از نزول آیه ابلاغ، پیامبر اسلام^(ص) برای ابلاغ پیام الهی به مردم در غدیره، ابتدا از مردم پرسیدند: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم»

ب- خداوند در آیه ابلاغ، به‌عنوان یک تهدید و مجازات، به آن‌هایی که این پیام الهی را انکار کنند و در برابر آن از روی لجاجت کفر بورزند، می‌گوید: «خداوند کافران لجوج را هدایت نمی‌کند.» (إن الله لایهدی القوم الکافرين)

ج- نزول آیه ولایت در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی^(ع) از جانب رسول خدا^(ص)، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { باید توجه داشت که مطابق صورت سؤال، قسمت اول پاسخ، باید نادرست باشد. به همین دلیل، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) را حذف می‌نماییم. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا پیامبر اسلام^(ص)، مصداق اولوا الامر را فقط به جابرین عبدالله انصاری بیان کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲)، حدیث غدیر است که عصمت جانشینان پیامبر (ص) به صورت مستقیم از آن برداشت نمی‌شود. قسمت اول گزینه (۴)، آیه ولایت است که عصمت جانشینان پیامبر (ص) به صورت مستقیم از آن برداشت نمی‌شود.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۳۶
الف- حدیث منزلت به ختم نبوت و اتمام مرحله اولین مسئولیت رسالت، یعنی «دریافت و ابلاغ وحی» اشاره دارد. ب- حدیث جابر به تداوم دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» توسط امام اشاره دارد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در قسمت دوم گزینه (۳)، حدیث غدیر به تداوم دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» توسط امام اشاره ندارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۳۷
با توجه به این عبارت: «ما ان تمسکتُم بهما لن تزلوا ابدا»، از حدیث ثقلین، در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و همزمان تمسک جویند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بخشی از حدیث منزلت است که به جانشینی امام علی (ع) اشاره دارد. گزینه (۳)، حدیث غدیر است که به ولایت و جانشینی امام علی (ع) اشاره دارد. گزینه (۴)، به در کنار قرآن بودن و عصمت امام علی (ع) اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸۳۸
مسلمانان پس از رسول خدا (ص) باید از جانشین تعیین شده از جانب خداوند پیروی کنند. یعنی رسول اکرم (ص) به فرمان خدا، با تعیین جانشین، به تداوم تعلیم و تبیین دین و دوام حکومت پس از خود به شکل «امامت» فرمان داده و مانع تعطیلی این دو مسئولیت شده است. اطاعت از امامان بزرگوار تحت عنوان «أُولَى الْأَمْرِ» در آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» تأکید شده است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، آیه تطهیر است که به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد. گزینه (۲)، به الگو بودن رسول خدا (ص) اشاره دارد. گزینه (۴)، به بازگشت مسلمانان به جاهلیت اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۳۹
آگاهی بخشی به مردم در مورد مصداق اهل بیت در آیه تطهیر، به آموزش و تعلیم آیه اشاره می‌کند که بیانگر مسئولیت مرجعیت دینی رسول خدا (ص) است. خواندن آیه و تلاوت آن، مربوط به مسئولیت ابلاغ وحی توسط ایشان است.
توضیح { حدیث ثقلین و آیه تطهیر، هر دو در مورد اهل بیت (ع) سخن می‌گویند و هر دو بیانگر عصمت ایشان می‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۳۰
الف- پیامبر اسلام (ص) در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ (من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم) مردم پاسخ دادند: خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند. پیامبر (ص) پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر (مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ عَلَيَّ مَوْلَاهُ) را بیان کردند.
ب- پس از بیان حدیث غدیر، مردم برای عرض تبریک و شادباش به سوی امام علی (ع) آمدند و با وی بیعت کردند.

مشابهت { در حدیث منزلت: «أنت مَنِّي بمنزلة هارون من موسى...» و حدیث غدیر «من كنت مولاه فهذا علي مولاه»، سخن از زعامت و جانشینی امام علی (ع) است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ ۱۸۳۰
از بین عبارات مذکور، تنها دو عبارت «الف» و «ج» با هم تناسب دارند. الف- بر اساس حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتُم بهما لن تزلوا ابدا»، در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و همزمان تمسک جویند. ج- در حدیث غدیر «من كنت مولاه فهذا علي مولاه»، سخن از رهبری و جانشینی امام علی (ع) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا در حدیث منزلت سخن از جانشینی امام علی (ع) و ختم نبوت است. قسمت «د» نادرست است، زیرا اعلان یاری و یاور بودن در ماجرای تاریخی یوم الدار بود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸۳۱
الف- آیه تطهیر و مبین عصمت اهل بیت (ع) است و حضرت فاطمه (ص) جزء اهل بیت است.
ب- از توجه در این قسمت از حدیث ثقلین: «و انهما لن يفترقا»، در می‌یابیم که همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است. ج- براساس آیه اطاعت، تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم (ص) پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد.

تمرین تست‌زنی { با توجه به اینکه قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است، از قسمت دوم یا سوم به حذف گزینه می‌پردازیم. قسمت سوم سایر گزینه‌ها به معرفی معرفی مفسر وحی برای پاسخ‌گویی به نیازهای جدید پس از رحلت رسول اکرم (ص) نپرداخته است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸۳۲
سه قسمت «الف»، «ج» و «ه»، پیام حدیث ثقلین است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا در حدیث ثقلین سخن از پیروی از قرآن و اهل بیت (ع) می‌باشد. قسمت «د»، پیام حدیث جابر است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۳۳
الف- مطابق آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، لازمه اطاعت از خداوند، اطاعت از پیامبر (ص) و «اولی الامر» است؛ زیرا فرمان خدا از طریق پیامبر (ص) و اولیای دین به مردم می‌رسد.
ب- قرآن کریم، در آنجا که اوصاف نمازگزاران را بیان می‌کند، یکی از ویژگی‌های آنها را این گونه ذکر می‌کند که آنان در مال خود، برای محرومان و فقیران نیز حق معینی قرار داده‌اند. (درس ۹ دوازدهم) ج- در آیه ولایت نیز دادن زکات از ویژگی‌های نمازگزاران بیان شده است.

توضیح { اولوالأمر = همان دوازده امام و جانشینان پیامبر اسلام (ص) هستند که نام آنها در حدیث جابر آمده است. اهل بیت (ع) = به معنای خاص همان پنج تن آل عبا هستند و در حال حاضر ۱۲ امام و حضرت فاطمه (ص) می‌باشند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۱۸۳۴
از بین عبارات مذکور، تنها دو عبارت الف و ب با آیات مربوطه تناسب دارند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول «ج»، مربوط به حدیث غدیر است نه آیه ولایت. قسمت اول «د»، مربوط به آیه ولایت است نه اطاعت.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۱۸۳۵
لازمه جانشینی رسول خدا (ص)، علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است. ویژگی عصمت ائمه اطهار (ع) در آیه تطهیر: «أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيرًا» و حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتُم بهما لن تزلوا ابدا» مطرح گردیده است.

۱۸۳۵ گزینۀ ۳

الف- اولین فرض دربارهٔ سرنوشت دو مسئولیت پیامبر(ص)، یعنی «تعلیم و تبیین دین (مرجعیت دینی)» و «ولایت ظاهری»، پس از ایشان این است که قرآن کریم و پیامبر اکرم(ص) در این باره سکوت کرده‌اند. بی‌توجهی به این مسئله بزرگ (سرنوشت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری)، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ و این در حالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.

ب- بنابراین، تنها فرض سوم، منطقی و قابل قبول است؛ یعنی رسول اکرم(ص) به فرمان خداوند، با تعیین جانشین به تداوم تعلیم و تبیین دین و دوام حکومت پس از خود به شکل «امامت» فرمان داده (مطابق آیهٔ اطاعت و حدیث جابر) و مانع تعطیلی این دو مسئولیت شده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به این تست، باید بر مفاهیم این درس تسلط کامل داشت. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا با وجود قرآن کریم در بین ما، یک دستورالعمل و کتاب کلی برای همیشه بشر وجود دارد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا مقام ولایت معنوی نیازی به حضور در بین مردم ندارد.

۱۸۳۶ گزینۀ ۳

خداوند در آیهٔ تطهیر به رسول اکرم(ص) می‌فرماید: «همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار داد.»

تحلیل تست ۹۹ > این تست، یک تست ساده و ترجمهٔ آیهٔ تطهیر است. در کنکور ۹۹، بر خلاف سؤالات دینی سال دهم که دشوار طرح شده بودند، سؤالات یازدهم متعادل تر بودند. گزینه‌های (۱) و (۲)، ترجمه‌هایی از آیهٔ ابلاغ و گزینه (۴)، ترجمه‌ای نادرست از آیهٔ تطهیر است.

۱۸۳۷ گزینۀ ۱

فرمان الهی: «وَ أَنْزَلَ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ: خویشان نزدیکت را انذار کن.» حدود سه سال پس از بعثت برای پیامبر آمد. برای انجام این دستور، رسول خدا(ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و دربارهٔ اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست؛ همهٔ مهمانان سکوت کردند و جوابی ندادند. درخواست پیامبر(ص)، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی(ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر(ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

تحلیل تست ۹۹ > این تست، یک تست متوسط از این درس است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۸۳۸ گزینۀ ۳

الف- بیان جزئیات احکام مانند این سخن پیامبر اسلام(ص): «این گونه که من نماز می‌خوانم، شما هم بخوانید.»، ناظر بر مرجعیت دینی، به عنوان دومین مسئولیت ایشان می‌باشد.

ب- وقتی آیهٔ «اطاعت» نازل شد، جابر بن عبدالله انصاری نزد رسول خدا(ص) آمد و گفت: «یا رسول الله، ما خدا و رسول او را شناخته‌ایم، لازم است «اولی الامر» را نیز بشناسیم.» رسول خدا(ص) فرمود: «ای جابر، آنان (اولوا الامر) جانشینان من و امامان بعد از من‌اند.»

تحلیل تست ۹۹ > این تست، یک تست متوسط از این درس است. از آنجا که حدیث جابر به معرفی اولوا الامر یعنی ۱۲ امام پرداخته است و حضرت فاطمه(ص) جزء آنها نیست، گزینه (۱) پیام آیهٔ ابلاغ نمی‌باشد. گزینه‌های (۲) و (۳)، پیام حدیث تقلین است.

۱۸۳۱ گزینۀ ۴

الف- بر اساس حدیث ثقلین: «أَنْتِ تَارِكُ فَيْكُمُ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِزَّتِي أَهْلِ بَيْتِي...»، قرآن کریم و اهل بیت، دو میراث گرانقدر رسول خدا(ص) می‌باشند. ب- آیهٔ شریفه: «وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»، به اولین میراث یعنی قرآن کریم و آیهٔ شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، به دومین میراث، یعنی اهل بیت اشاره دارد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به این تست، باید بر مفاهیم این درس تسلط کامل داشت. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا با وجود قرآن کریم در بین ما، یک دستورالعمل و کتاب کلی برای همیشه بشر وجود دارد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا مقام ولایت معنوی نیازی به حضور در بین مردم ندارد.

۱۸۳۲ گزینۀ ۲

الف- بر اساس حدیث ثقلین: «أَنْتِ تَارِكُ فَيْكُمُ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِزَّتِي أَهْلِ بَيْتِي مَا أَنْ تَمْسُكْتُمْ بِيَمَانِي لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا وَ أَنْهَمَا لَنْ يَفْتَرِقَا»، در صورتی مسلمانان همراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و همزمان تمسک جویند. ب- همان‌طور که قرآن همیشه است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است. (و آنها لن یفترقا)

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، با در نظر گرفتن حدیث ثقلین که بخشی از آن در صورت سؤال آمده است، باید به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، مربوط به حدیث جابر است نه حدیث ثقلین. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۸۳۳ گزینۀ ۳

با توجه به حدیث جابر: «پس از محمد بن علی نیز به ترتیب، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، حسن بن علی و پس از ایشان فرزندش می‌باشد که هم نام و هم کنیهٔ من است. اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به او باقی می‌مانند.» فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به امام زمان(ع) باقی می‌مانند و امام حسن عسکری(ع)، فرزند علی بن محمد می‌باشند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست حفظی و متوسط است که در هنگام پاسخ دادن به آن، باید به دقت صورت سؤال را خواند تا دچار اشتباه نشد. قسمت اول این سؤال، در سال‌های قبل طرح شده بود ولی قسمت دوم آن، برای اولین بار در چند سال اخیر آمده است.

۱۸۳۴ گزینۀ ۳

الف- بیان جزئیات احکام الهی یا مرجعیت دینی، دومین مسئولیت رسول گرامی اسلام(ص) است که این مسئولیت الهی پس از ایشان به امامان معصوم(ع) سپرده شده است. ب- آیهٔ تطهیر، بیانگر این حقیقت است که پس از رسول خدا(ص)، ائمهٔ اطهار(ع) به دلیل داشتن عصمت از گناه و اشتباه مسئولیت مرجعیت دینی را بر عهده دارند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ > این تست، یک تست مفهومی و متوسط است. قسمت اول آن ساده ولی تشخیص قسمت دوم آن از طریق حذف گزینه ممکن است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا مرجعیت دینی در مرحلهٔ اول بر عهدهٔ رسول خدا است. قسمت دوم گزینه (۱)، قسمتی از آیهٔ ابلاغ است که این قسمت آیه، به حفظ جان رسول خدا(ص) در هنگام ابلاغ پیام غدیر اشاره دارد و مربوط به اولین مسئولیت ایشان، یعنی ابلاغ وحی است.

۱۸۴۳ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

الف- خداوند آیهٔ ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالته و الله یعصمک من الناس إن الله لایهدی القوم الکافرین»، به پیامبر اسلام (ص) فرمان می‌دهد تا آنچه که بر او نازل شده به مردم برساند و ابلاغ کند (بلغ) ما آنزل الیک من ربک). اگر این فرمان انجام نشود، اصل رسالت به انجام نرسیده است (و إن لم تفعل فما بلغت رسالته). ب- انجام این رسالت که اعلام جانشینی امام علی (ع) است با وجود خطراتی از جانب مردم (مناققان) همراه است که خداوند بر ای انجام این فرمان بزرگ الهی، حفظ جان آن حضرت را تضمین می‌کند.

تحلیل تست ۹۸ { این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار است که البته با اندکی دقت و تأمل می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد. قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۳)، با توجه به عبارت قرآنی: «و الله یعصمک من الناس : و خداوند تو را از مردمان حفظ می‌کند» نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۴)، پاسخ صحیح نمی‌باشد، زیرا در آیهٔ اطاعت از حفظ جان رسول خدا (ص) از آسیب مردمان سخنی به میان نیامده است.

۱۸۴۴ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- پس از برگزاری «حجة الوداع» در سال دهم هجرت و در مسیر بازگشت به مدینه در روز هیجدهم ماه ذی‌حجه، در محلی به نام غدیر خم، آیهٔ ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالته...» بر پیامبر اسلام (ص) نازل شد. ب- پس از نازل شدن آیهٔ ابلاغ، پیامبر اسلام (ص) در بخشی از یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم ابتدا از آنها پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم» ج- ایشان پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه» را بیان کردند.

تحلیل تست ۹۸ { این تست، یک تست حفظی و متوسط است. با خواندن متن درس و اندکی دقت در حذف گزینۀ، به آسانی می‌توان پاسخ صحیح را تشخیص داد. با توجه به کلمات کلیدی صورت سؤال مانند «هیجدهم ماه ذی‌الحجه» و «حجة الوداع»، قسمت اول گزینۀ‌های (۲) و (۴) که آیهٔ اطاعت در این روز نازل نشده است. قسمت دوم گزینۀ (۱) که حدیث ثقلین است، در غدیر خم بیان نشده است.

۱۸۴۵ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- امّ سلمه، همسر رسول خدا (ص)، می‌گوید: «روزی ایشان در خانه استراحت می‌کرد که دختر بزرگوارش فاطمه زهرا (ص) وارد شد و سلام کرد. پیامبر (ص) پاسخ داد و ایشان را به کنار خود دعوت کرد. پس از وی، حضرت علی (ع)، امام حسن (ع) و امام حسین (ع) آمدند. رسول خدا (ص) آنان را نیز در کنار خود جای داد. آن‌گاه برای آنان این گونه دعا کرد: «خدا یا! اینان اهل بیت من‌اند؛ آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن!» در همین زمان فرشتهٔ وحی آمد و آیهٔ تطهیر را قرائت کرد. ب- پیامبر اکرم (ص)، مدت‌ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد از در خانه فاطمه (ص) می‌گذشت و اهل خانه را «اهل بیت» صدا می‌زد و آیهٔ تطهیر را می‌خواند، تا مردم را نیز از این موضوع (عصمت اهل بیت) آگاه کند.

دلیل نادرستی سایر گزینۀ‌ها { قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینۀ (۴) نادرست است، زیرا آیهٔ ولایت در مورد ولایت امام علی (ع) است و در مورد اهل بیت نمی‌باشد.

۱۸۴۶ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص) در حدیث جابر که تفسیری بر آیهٔ اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم» و معرفی «اولوالامر» است، دربارهٔ امام زمان (ع) فرموده‌اند: «اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به او باقی می‌مانند.»

دلیل نادرستی سایر گزینۀ‌ها { آیهٔ گزینۀ (۱)، آیهٔ ولایت است که در آن سخن از ولایت و جانشینی امام علی (ع) است. آیهٔ گزینۀ (۲)، به موضوع علت غیبت امام زمان (ع) اشاره دارد. آیهٔ گزینۀ (۴)، آیهٔ تطهیر است که در آن سخن از عصمت اهل بیت (ع) است.

۱۸۳۹ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- آیهٔ شریفه: «انما ولیکم الله و رسوله و الذین ءامنوا الذین یقیمون الصلاة و یوتون الزکاة و هم راکعون»، که آیهٔ ولایت نام دارد، در شأن امام علی (ع) که اولین و برترین کاتب وحی بود، نازل شده است. ب- نزول این آیه در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی (ع) از جانب رسول خدا (ص)، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست متوسط از این درس است. گزینۀ (۱)، آیهٔ تطهیر و گزینۀ (۲)، گزینۀ (۲)، حدیث ثقلین و گزینۀ (۴)، آیهٔ ابلاغ است.

۱۸۴۰ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- با نزول آیهٔ ولایت: «انما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلاة و یوتون الزکاة و هم راکعون»، رسول خدا (ص) دریافت که چنین واقعه‌ای رخ داده و کسی در رکوع صدقه داده است و خداوند قصد معرفی او را دارد؛ با شتاب و در حالی که آیه را می‌خواند و مردم را از آن آگاه می‌کرد، به مسجد آمد و پرسید: «چه کسی در حال رکوع صدقه داده است؟» فقیری که انگشتری در دست داشت، به حضرت علی (ع) که در حال نماز بود، اشاره کرد و گفت: این مرد در حال رکوع، انگشتر خود را به من بخشید. ب- در آیهٔ ولایت، ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان بیان شده است.

تحلیل تست ۹۸ { این تست، یک تست متوسط از این درس است. قسمت اول آن ساده و تکراری است ولی قسمت دوم آن مفهومی و دشوار می‌باشد. قسمت اول گزینۀ‌های (۲) و (۴)، آیهٔ ابلاغ است که در آن، ابلاغ حدیث غدیر به رسول گرامی اسلام (ص) توصیه شده است. قسمت دوم گزینۀ (۲)، پیام اصلی آیهٔ ولایت به مسلمانان نمی‌باشد.

۱۸۴۱ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

فرمان الهی: «و انذر عشیرتک الاقربین: خویشان نزدیکت را انذار کن»، حدود سه سال پس از بعثت برای پیامبر آمد. برای انجام این دستور، رسول خدا (ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و دربارهٔ اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست؛ همهٔ مهمانان سکوت کردند و جوابی ندادند. درخواست پیامبر (ص)، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی (ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر (ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

تحلیل تست ۹۸ { این تست، یک تست متوسط از این درس است و به ما یادآوری می‌کند که علاوه بر حفظ متن عربی آیه، به ترجمهٔ آیات نیز باید توجه کافی کرد. گزینۀ (۲)، آیهٔ ابلاغ است که در آخرین سال عمر رسول اکرم (ص) بر ایشان نازل شد. آیهٔ گزینۀ (۳)، آیهٔ اطاعت است که به جانشینی امامان معصوم (ع) اشاره دارد و این آینه در مدینه بر رسول گرامی اسلام وحی شده است (یعنی حداقل ۱۳ سال پس از بعثت پیامبر (ص)) آیهٔ گزینۀ (۴)، آیهٔ تطهیر است که به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد.

۱۸۴۲ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص)، مدت‌ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد از در خانه فاطمه (ص) می‌گذشت و اهل خانه را «اهل بیت» صدا می‌زد و آیهٔ تطهیر «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت» را می‌خواند، تا مردم را نیز از این موضوع (عصمت اهل بیت) آگاه کند.

تحلیل تست ۹۸ { این تست، یک تست مفهومی بوده و پاسخ قسمت اول آن، با اندکی تأمل پیرامون محتوای آیه به دست می‌آید. قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا تکرار روزانهٔ این کار پیامبر اسلام (ص)، به خاطر این نبود که فقط مردم بدانند اهل خانهٔ حضرت فاطمه (ص) اهل بیت هست، بلکه بدین معنا بود که مردم به محتوای این آیه که عصمت اهل بیت (ع) است پی ببرند و ذهن آنها را برای مسئلهٔ رجوع آنان به اهل بیت (ع) پس از خود به دلیل عصمت‌شان آماده سازد. قسمت دوم گزینۀ (۳)، دربارهٔ اولوالامر یا ۱۲ امام است و در این آیه سخن از حضرت فاطمه (ص) که جزو اهل بیت است نمی‌باشد.

۱۸۵۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- با توجه به حدیث شریف منزلت: «انت منی بمنزلة هارون من موسى الا انه لاني بعدی»، تفاوت منزلت هارون^(ع) برای موسی^(ع) و امام علی^(ع) برای پیامبر اسلام^(ص)، این است که پس از حضرت موسی^(ع) هارون^(ع) پیامبر بود ولی به دلیل خاتمیت پیامبر اکرم^(ص) امام علی^(ع) امام و جانشین ایشان می‌باشد.

ب- حدیث غدیر: «من كنت مولاه فهذا علي مولاه»، پس از برگزاری حجة البلاغ و نزول آیه ابلاغ در غدیر خم توسط پیامبر اکرم^(ص) بیان شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر گرفتن صورت سؤال و حدیث منزلت، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا حدیث منزلت به جانشینی امام علی^(ع) و ختم نبوت اشاره دارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۸۵۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

در آیه ابلاغ: «يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنزِلَ إليك من ربِّک و إن لم تفعل فما بَلَّغْتَ رسالتہ و الله يعصمک من الناس إنَّ الله لا یهدی القوم الکافرين»، خداوند به پیامبر فرمان می‌دهد تا آنچه که بر او نازل شده به مردم برساند و ابلاغ کند (بَلِّغْ ما أُنزِلَ إليك من ربِّک). اهمیت این فرمان به اندازه‌ای است که اگر انجام نشود، اصل رسالت به انجام نرسیده است (و إن لم تفعل فما بَلَّغْتَ رسالتہ). انجام این رسالت که اعلام جانشینی امام علی^(ع) است با وجود خطراتی از جانب مردم (منافقان) همراه است که خداوند بر ای انجام این فرمان بزرگ الهی، حفظ جان آن حضرت را تضمین می‌کند. (و الله يعصمک من الناس)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت قرآنی گزینه (۱)، اهمیت فرمان الهی را بیان می‌کند. عبارت قرآنی گزینه (۳)، نتیجه پذیرفتن فرمان الهی را محرومیت از هدایت الهی بیان می‌کند. عبارت قرآنی گزینه (۴)، رسالت پیامبر^(ص) را در ابلاغ فرمان الهی بیان می‌کند.

۱۸۵۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- مصداق و نمونه عینی این قسمت از آیه ولایت: «و الذين آمنوا الذين يقيمون الصلاة و يؤتون الزكاة و هم راکعون»، امام علی^(ع) است.

ب- نزول آیه ولایت در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی^(ع) از جانب رسول خدا^(ص)، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، گزینه (۱) نادرست است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا نصب امام علی^(ع) به مقام جانشینی پیامبر^(ص)، توسط خداوند صورت پذیرفته است نه توسط پیامبر^(ص). گزینه (۴) عام است، در حالی که مصداق این آیه، امام علی^(ع) است.

۱۸۵۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- در آیه ابلاغ: «يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنزِلَ إليك من ربِّک و إن لم تفعل فما بَلَّغْتَ رسالتہ و الله يعصمک من الناس إنَّ الله لا یهدی القوم الکافرين»، خداوند به پیامبر فرمان می‌دهد تا آنچه که بر او نازل شده به مردم برساند و ابلاغ کند (بَلِّغْ ما أُنزِلَ إليك من ربِّک). با توجه به عبارت قرآنی: «و إن لم تفعل فما بَلَّغْتَ رسالتہ»، اهمیت این فرمان به اندازه‌ای است که اگر انجام نشود، اصل رسالت به انجام نرسیده است.

ب- در این آیه، خداوند به پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید که با وجود خطراتی از جانب منافقان، حفظ جان ایشان را تضمین می‌کند. (و الله يعصمک من الناس)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، اهمیت فرمان الهی را بیان می‌کند. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا در این آیه، سخنی از سرکشی‌های قوم کافرین نمی‌باشد.

۱۸۴۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی امام زمان^(ع)، هم جزء اولوالامر یعنی امامان و جانشینان پیامبر اسلام^(ص) است که برای اولین بار نام و کنیه ایشان در حدیث جابر آمده است و هم جزء اهل بیت^(ع) و مصون از گناه و اشتباه می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۸۴۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- وجوب پیروی از کلام و رفتار حضرت فاطمه زهرا^(ص) به دلیل برخورداری ایشان از علم و عصمت است.

ب- آیه تطهیر: «إنما يريد الله ليهذب عنکم الرِّجس أهل البيت و يطهرکم تطهیرا»، به علم و عصمت اهل بیت^(ع) که حضرت فاطمه^(ص) جزء ایشان است اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، ویژگی شیعیان و پیروان امام علی^(ع) را بیان می‌کند. آیه گزینه (۲)، آیه ابلاغ است که در آن سخن از ابلاغ ولایت و جانشینی امام علی^(ع) در غدیر خم است. آیه گزینه (۳)، آیه اطاعت است که در آن تکلیف تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از رسول خدا^(ص) مشخص شده است.

۱۸۴۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- در یکی از روزها، نزدیک ظهر، فرشته وحی از جانب خداوند آیه‌ای را بر پیامبر نازل کرد که در آن ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده بود. با نزول این آیه (ولایت)، رسول خدا^(ص) دریافت که چنین واقعه‌ای رخ داده و کسی در رکوع صدقه داده است و خداوند قصد معرفی او را دارد؛ با شتاب و در حالی که آیه را می‌خواند و مردم را از آن آگاه می‌کرد، به مسجد آمد و پرسید: «چه کسی در حال رکوع صدقه داده است؟» فقیری که انگشتی در دست داشت، به حضرت علی^(ع) که در حال نماز بود، اشاره کرد و گفت: این مرد در حال رکوع، انگشت خود را به من بخشید. مردم که از محتوای آیه با خبر شده بودند، تکبیر گفتند و رسول خدا^(ص) نیز، ستایش و سپاس خداوند را به جا آورد.

ب- نزول این آیه در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی^(ع) از جانب رسول خدا^(ص)، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، پاسخ این سؤال نمی‌باشد، زیرا آیه تطهیر در منزل ام سلمه نازل شد و درباره اهل بیت^(ع) است.

۱۸۵۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- خداوند در آیه ۵۹ از سوره نساء: «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا الله و اطِيعُوا الرسول و اولى الامر منکم»، که معروف به آیه اطاعت است، به مومنان فرمان می‌دهد که که باید از «الله، رسول و اولى الامر» پیروی کنند.

ب- سپس در آیه ۶۰ از سوره نساء: «الم تر الى الذين یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الى الطاغوت...»، آنان را از قضاوت بردن به طاغوت بازمی‌دارد و این کار را گمراهی دور می‌شمارد.

توضیح این سؤال مربوط به زمانی است که این آیات در کتاب درسی در یک درس و پشت سر هم آورده شده بودند.

۱۸۵۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

این عبارت که «ابلاغ ولایت امیرمؤمنان، علی^(ع) خالی از هر دغدغه دل‌آزار است.» نادرست است، زیرا خداوند در آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالته و الله یعصمک من الناس ان الله لا یمهدی القوم الکافرین»، به پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید که با وجود خطراتی از جانب منافقان، حفظ جان ایشان را تضمین می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، مفهوم عبارت قرآنی: «و ان لم تفعل فما بلغت رسالته» است. گزینه (۲)، مفهوم عبارت قرآنی: «ان الله لا یمهدی القوم الکافرین» است. گزینه (۳)، مفهوم عبارت قرآنی: «بلغ ما أنزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالته» است.

۱۸۶۰ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتکم بهما لن تضلوا ابدا»، عصمت اهل بیت را ثابت می‌کند و مسدود بودن همیشگی راه ضلالت را با تبعیت از قرآن و اهل‌بیت بیان می‌کند.

نکته طلایی { حدیث ثقلین، به ترتیب، به «عصمت اهل‌بیت^(ع)» و «همیشگی بودن امامت» اشاره دارد.

۱۸۶۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- از آنجا که امام همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم^(ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، بنابراین، باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را نیز داشته باشد تا مردم به وی اطمینان کنند و راهنمایی‌های او را بپذیرند. از جمله این ویژگی‌ها «عصمت» است. ب- البته تشخیص عصمت برای انسان‌ها ممکن نیست؛ یعنی انسان‌ها نمی‌توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و مرتکب هیچ گناهی نمی‌شود. همان‌طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می‌شود، تنها خداوند است که می‌تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند، و به مردم بشناساند.

نکته طلایی { انبیای الهی، امامان و جانشینان پیامبر اسلام^(ص) و حضرت فاطمه^(ص)، دارای علم و عصمت می‌باشند.

۱۸۶۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

در پاسخ به این سوال که «چرا کلمه «مولی» در حدیث غدیر به معنای سرپرست است، نه دوست؟» می‌توان گفت، اولاً: پیامبر اسلام، پیش از بیان جمله «من کنت مولاه» فرمودند: «ایها الناس من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم». همان‌طور که در جمله پیشین صحبت از اولویت و ولایت است در جمله بعد هم باید صحبت از ولایت و سرپرستی باشد تا ارتباط معنوی دو جمله محفوظ بماند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲)، بی‌ربط است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا در غدیر به آیه ولایت: «انما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلوة...» اشاره نشده است.

۱۸۶۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- این درخواست حضرت موسی^(ع) از خداوند که «برادرش هارون را مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم قرار دهد»، در حدیث منزلت، مورد استناد پیامبر اسلام^(ص) برای اعلام جانشینی امام علی^(ع) قرار گرفته است.

ب- پیامبر اسلام^(ص) پس از نزول آیه ابلاغ، در غدیر خم در قسمتی از یک سخنرانی مهم و مفصل از مردم پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟»

ج- پس از نزول آیه ابلاغ و بعد از شنیدن پاسخ مردم به این سؤال که «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم»، رسول گرامی اسلام^(ص) حدیث غدیر: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه» را برای مردم بیان کردند. و این جمله را سه بار تکرار کرد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست چند قسمتی، بهتر است پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم و چهارم گزینه (۲) نادرست است.

۱۸۵۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

فرمان الهی: «و انذر عشیرتک الاقربین: خویشان نزدیکت را انذار کن...»، حدود سه سال پس از بعثت برای پیامبر آمد. برای انجام این دستور، رسول خدا^(ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و درباره اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست؛ همه مهمانان سکوت کردند و جوابی ندادند. درخواست پیامبر^(ص)، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی^(ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر^(ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به آیه انذار: «و انذر عشیرتک الاقربین»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر حدیث منزلت است.

۱۸۵۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

جانشینی پیامبر اکرم^(ص) نیازمند ویژگی‌هایی همچون علم و عصمت می‌باشد که نمی‌توان آن را به انتخاب مردم واگذار کرد. به همین جهت، باید از همان ابتدا به مردم معرفی شود تا مردم جانشین آن حضرت را بشناسند. به همین دلیل خداوند در همان سال‌های اولیه بعثت و در شرایطی که پیامبر اکرم^(ص) هنوز موفقیتی کسب نکرده بودند و حتی خویشانش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند، به ایشان فرمان می‌دهد که: «و انذر عشیرتک الاقربین: خویشان نزدیکت را انذار کن.»

نکته طلایی { در یوم‌الانذار، مقام «اخوت، وصایت و خلافت» امام علی^(ع) بیان شد و در آیه ولایت و حدیث غدیر، مقام «ولایت و جانشینی» امام علی^(ع) و در حدیث منزلت، مقام «جانشینی» امام علی^(ع) بیان شد.

۱۸۵۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک...»، پس از برگزاری «حجة الوداع» در سال دهم هجرت و در مسیر بازگشت به مدینه در روز هجدهم ماه ذی‌حجه، در محلی به نام غدیر خم بر پیامبر اسلام^(ص) نازل شد. ب- آیه تطهیر: «انما یرید الله لیزهبن عنکم الرجس اهل‌البیت...»، مبتنی بر عصمت اهل‌بیت است و در منزل ام سلمه، همسر پیامبر^(ص) نازل شد. ج- پیامبر اکرم^(ص)، حدیث ثقلین: «انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل‌بیتی...» را به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود بیان کردند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست‌های چند قسمتی، بهترین روش حذف گزینه‌های نادرست است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، آیه ولایت است و در غدیر نازل نشده است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

۱۸۵۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

پیامبر اکرم^(ص) در حدیث جابر که در تبیین آیه اطاعت و معرفی اولوالامر بیان کردند، درباره امام زمان^(ع) فرموده‌اند: «لوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می‌مانند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا تعبیر «ایمان راسخ دارند»، درباره کسانی است که با وجود غیبت طولانی امام عصر^(ع)، بر عقیده به او باقی می‌مانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینۀ (۱)، به پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت، از دلایل ضرورت تشکیل حکمت اسلامی اشاره دارد. آیه گزینۀ (۳)، به ابلاغ ولایت و جانشینی امام علی^(ع) در حدیث غدیر اشاره دارد. آیه گزینۀ (۴)، آیه ولایت است که در آن به ولایت و سرپرستی امام علی^(ع) اشاره دارد.

گزینه ۲ ۱۸۶۹ ☆☆☆☆
الف- حدود سه سال پس از بعثت، رسول خدا^(ص) برای انجام این دستور: «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ: خویشان نزدیکت را انذار کن.»، چهل نفر از بزرگان بنی هاشم را دعوت کرد و درباره اسلام با آنان سخن گفت و آنان را به دین اسلام فراخواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست؛ همه مهمانان سکوت کردند و جوابی ندادند. درخواست پیامبر^(ص)، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی^(ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. ب- این اقدام پیامبر^(ص) نشان می‌دهد که جانشینی پیامبر اکرم^(ص) چنان اهمیتی دارد که از همان روزهای اول دعوت باید برای مردم مشخص شود.

نکته طلایی { امام علی^(ع) در یوم‌الانذار از سوی خداوند به مقام «اخوت، وصایت و خلافت» منصوب شد.

گزینه ۱ ۱۸۷۰ ☆☆☆☆
الف- گسترش اسلام در نقاط دیگر (علت)، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد (مرجعیّت دینی) و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید (ولایت ظاهری)، افزون‌تر می‌شد. ب- روش دین اسلام برای حل این مشکل، در حدیث ثقلین با تمسک به قرآن و اهل بیت^(ع) ترسیم شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۴) نادرست است، زیرا از قلمروهای سه گانه رسالت، پس از ختم نبوت، تنها مرجعیّت دینی و ولایت ظاهری استمرار می‌یابد. گزینه (۱) کامل‌تر و رساتر از مفهوم گزینه (۳) است.

گزینه ۲ ۱۸۷۱ ☆☆☆☆
الف- عبارت صورت سؤال، به دو موضوع «جاودانگی قرآن و همیشگی بودن امامت» و «لازم و ملزوم بودن قرآن و اهل بیت^(ع)» اشاره دارد. ب- پیام حدیث ثقلین: «إِنِّي تَارِكُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا لَنْ تَمْسُكُنَّ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا وَ أَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرَقَا...»، این است که همان‌طور که قرآن و پیامبر از هم جدا نمی‌شوند، قرآن و اهل بیت^(ع) نیز همواره با هم‌اند. و همچنین همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است. (و آن‌ها لَنْ يَفْتَرَقَا)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینۀ (۱)، آیه اطاعت است که در آن تکلیف تداوم مرجعیّت دینی و ولایت ظاهری پس از رسول خدا^(ص) مشخص شده است. آیه گزینۀ (۳)، آیه ابلاغ است که در آن سخن از ابلاغ ولایت و جانشینی امام علی^(ع) در غدیر خم است. عبارت گزینه (۴)، سوال پیامبران از حاضران و در ادامه بیان حدیث غدیر است.

گزینه ۴ ۱۸۷۲ ☆☆☆☆
الف- این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتهم بهما لن تضلوا ابدا»، عصمت اهل بیت را ثابت می‌کند و همچنین بیانگر این حقیقت است که هدایت همیشگی امت اسلامی در گرو تمسک همیشگی به قرآن و اهل بیت^(ع) است. ب- این قسمت از حدیث ثقلین: «وَأَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرَقَا حَتَّىٰ يَبْرُدَ عَلَيَّ الْحَوْضُ»، بیانگر این حقیقت است که همان‌طور که قرآن و پیامبر از هم جدا نمی‌شوند، قرآن و اهل بیت^(ع) نیز همواره با هم‌اند. همچنین همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست چند قسمتی، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا هدایت با دوست داشتن قرآن و اهل بیت ایجاد نمی‌شود بلکه با کمک گرفتن و تمسک به آنها امکان‌پذیر است. قسمت دوم و سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۱۸۶۴ ☆☆☆☆
در آیه ولایت: «انما وليكم الله و رسوله و الذين آمنوا الذين يقيمون الصلاة و يؤتون الزكاة و هم راعون»، ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده است. بر اساس این آیه، ولایت در انحصار خدا و رسولش و امام علی^(ع) و اوصیای برحق ایشان معرفی شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) به حکومت امام عصر^(ع) در پایان تاریخ اشاره دارد که مفهوم این آیه نیست. گزینه (۳)، مفهوم اصلی این آیه نیست. گزینه (۴) نادرست است، زیرا آیه ولایت، نیاز انسان به ولایت و سرپرستی خدا و رسول و اوصیای برحق او، را نیاز فطری انسان معرفی نمی‌کند.

گزینه ۴ ۱۸۶۵ ☆☆☆☆
نیاز جامعه به حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)، پس از رسول خدا^(ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر (علت)، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا گسترش اسلام مربوط به پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص) است و دوره ختم نبوت است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا برای پاسخگویی به سوالات جدید و اداره جامعه، به یک رهبر الهی لازم است نه انسانی.

گزینه ۳ ۱۸۶۶ ☆☆☆☆
الف- از آنجا که امام همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم^(ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، بنابراین، باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را نیز داشته باشد تا مردم به وی اطمینان کنند و راهنمایی‌های او را بپذیرند. از جمله این ویژگی‌ها «عصمت» است. ب- البته تشخیص عصمت برای انسان‌ها ممکن نیست؛ یعنی انسان‌ها نمی‌توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و مرتکب هیچ گناهی نمی‌شود. همان‌طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می‌شود، تنها خداوند است که می‌تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند، و به مردم بشناساند.

نکته طلایی { هم انتخاب و هم معرفی امام فقط توسط خداوند صورت می‌گیرد و این کار (معرفی امام)، از طریق قرآن و پیامبر^(ص) است.

گزینه ۳ ۱۸۶۷ ☆☆☆☆
مسئولیت اول رسالت (یعنی دریافت و ابلاغ وحی به مردم)، با ختم نبوت پایان می‌پذیرد و کتاب قرآن، آخرین کتاب آسمانی است و نیازی به آوردن کتاب جدیدی نیست. اما دو مسئولیت دیگر، یعنی «تعلیم و تبیین دین (مرجعیّت دینی)» و «ولایت ظاهری»، پس از ایشان ادامه می‌یابد.

نکته طلایی { آیه اطاعت، به تداوم مرجعیّت دینی و ولایت ظاهری پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص)، توسط اولوالامر یا ۱۲ امام اشاره دارد.

گزینه ۲ ۱۸۶۸ ☆☆☆☆
در پاسخ به این سؤال: «با توجه به توسعه جوامع و تنوع یافتن مسائل و موضوعات زندگی در بستر زمان، راه حل دین اسلام و طرح و برنامه خداوند برای تداوم رسالت و اجرای احکام الهی در همه زمان‌ها چیست؟»، می‌گوییم بر اساس آیه اطاعت: «يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولی الامر منكم»، تداوم مرجعیّت دینی و ولایت ظاهری از مسئولیت‌های رسول اکرم^(ص) پس از رحلت ایشان بر عهده صاحبان امر یا ۱۲ امام می‌باشد. بر این اساس، در زمانی که رسول خدا^(ص) در میان مردم نیست، تلاش برای رفع اختلاف اجتماعی با مراجعه به امام معصوم^(ع) قابل اجراست.

۱۸۷۸	گزینه ۲	☆☆☆☆
الف- وقتی خداوند حضرت موسی ^(ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را «مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم» قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی ^(ع) را پذیرفت و او را مشاور و وزیر وی قرار داد. ب- پیامبر اکرم ^(ص) نیز بارها حدیث منزلت را به حضرت علی ^(ع) فرمودند تا مبین رسیدن ایشان به مقام جانشینی پیامبر ^(ص) باشد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۳)، مربوط به میهمانی یوم‌الانذار است.		

۱۸۷۹	گزینه ۴	☆☆☆☆
پیامبر اکرم ^(ص) حدیث ثقلین را به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود بیان کردند. از این حدیث دریافت می‌شود که در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و همزمان تمسک جویند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱)، مفهوم آیه تطهیر است نه حدیث ثقلین.		

۱۸۸۰	گزینه ۲	☆☆☆☆
الف- لازمه جانشینی رسول خدا ^(ص) علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است؛ همان‌گونه که رسول خدا ^(ص) این دو ویژگی را دارا بود.		
ب- پیامبر گرامی اسلام ^(ص) در واقعه یوم‌الانذار به خویشان خویش فرمودند: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود، فرمانش را بشنوید و از او اطاعت کنید.»		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.		

۱۸۸۱	گزینه ۴	☆☆☆☆
آیه شریفه «طاعت یا اولوالامر» قبل از «حدیث جابر» و آیه شریفه «تبلیغ یا ابلاغ» قبل از «حدیث غدیر» نازل شده است.		
توضیح { آیه انذار قبل از این حدیث: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.» نازل شده است.		

۱۸۸۲	گزینه ۱	☆☆☆☆
بعد از نزول آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إلیک من ربک و إن لم تعقل فما بلغت رسالتک...»، پیامبر در یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم سخن گفت و آنان را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. آن حضرت در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟» مردم پاسخ دادند: خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند. پیامبر ^(ص) پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه» را بیان کردند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲) در درس ۷ یازدهم به عدم بازگشت به جاهلیت با عمل به پیام آیه اطاعت اشاره دارد. آیه گزینه (۳) در درس بعد به «دلسوزی و سخت‌کوشی پیامبر اسلام ^(ص) » در امر هدایت اشاره دارد. آیه گزینه (۴) در درس قبل، به «قضاوت نبردن به طاغوت» اشاره دارد.		

۱۸۸۳	گزینه ۲	☆☆☆☆
حدیث جابر در تبیین آیه اطاعت و معرفی اولوالامر که همان ۱۲ می‌باشند آمده است.		
نکته طلایی { اراده خداوند در دورکردن هر گونه پلیدی و ناپاکی از اهل بیت ^(ع) ، به توحید در ربوبیت و قضای الهی اشاره دارد.		

۱۸۷۳	گزینه ۱	☆☆☆☆
الف- أم سلمه، همسر رسول خدا ^(ص) ، می‌گوید: «روزی ایشان در خانه استراحت می‌کرد که دختر بزرگوارش فاطمه زهرا ^(ص) وارد شد و سلام کرد. پیامبر ^(ص) پاسخ داد و ایشان را به کنار خود دعوت کرد. پس از وی، حضرت علی ^(ع) ، امام حسن ^(ع) و امام حسین ^(ع) آمدند. رسول خدا ^(ص) آنان را نیز در کنار خود جای داد. آن‌گاه برای آنان این‌گونه دعا کرد: «خدا یا! اینان اهل بیت من‌اند؛ آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن!» در همین زمان فرشته وحی آمد و آیه تطهیر را قرائت کرد. ب- پیامبر اکرم ^(ص) ، مدت‌ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد از در خانه فاطمه ^(ص) می‌گذشت و اهل خانه را «اهل بیت» صدا می‌زد و آیه تطهیر را می‌خواند، تا مردم را نیز از این موضوع (عصمت اهل بیت) آگاه کند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر آیه ولایت است که به ولایت و سرپرستی امام علی ^(ع) اشاره دارد.		

۱۸۷۴	گزینه ۲	☆☆☆☆
بعد از نزول آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إلیک من ربک و إن لم تعقل فما بلغت رسالتک...»، پیامبر در یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم سخن گفت و آنان را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. آن حضرت در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟» مردم پاسخ دادند: خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند. پیامبر ^(ص) پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه» را بیان کردند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، حدیث ثقلین است که ارتباطی با آیه ابلاغ و حدیث غدیر ندارد. قسمت دوم گزینه (۳)، آیه اطاعت است که ارتباطی با حدیث غدیر ندارد.		

۱۸۷۵	گزینه ۴	☆☆☆☆
آیه شریفه: «انما ولیکم الله و رسوله و الذین ءامنوا الذین یقیمون الصلاة و یوتون الزکاة و هم راکعون»، که آیه ولایت نام دارد، در شأن امام علی ^(ع) نازل شده است. نزول این آیه در چنین شرایطی و اعلام ولایت حضرت علی ^(ع) از جانب رسول خدا ^(ص) ، برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، آیه اطاعت است که در آن تکلیف تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از رسول خدا ^(ص) مشخص شده است. آیه گزینه (۲)، آیه تطهیر است که بیانگر عصمت اهل بیت می‌باشد. آیه گزینه (۳)، به قضاوت نبردن به طاغوت تأکید دارد.		

۱۸۷۶	گزینه ۲	☆☆☆☆
این عبارت: «خداوند اراده کرده که همه پلیدی و ناپاکی را از شما اهل بیت دور گرداند»، مفهوم آیه تطهیر می‌باشد نه حدیث ثقلین.		
نکته طلایی { حجت بودن قول و فعل اهل بیت ^(ع) معلول عصمت آنان و مفهوم آیه تطهیر است.		

۱۸۷۷	گزینه ۴	☆☆☆☆
برخورداری امام، از تمام ویژگی‌های خاص پیامبر مانند علم و عصمت، نشانه بر دوش داشتن همه مسئولیت‌های پیامبر، جز دریافت و ابلاغ وحی می‌باشد. از آنجایی که تشخیص عصمت برای انسان‌ها ممکن نیست، پس تنها فرد شایسته برای معرفی امام خداوند می‌باشد که این کار را از طریق قرآن و پیامبر انجام می‌دهد.		
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، بهتر است با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به اینکه تنها خداوند می‌تواند امام را انتخاب و معرفی کند. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۴)، کامل‌تر از گزینه (۳) است.		

نکته طلایی پیش‌بینی افزون‌تر شدن نیاز به امام پس از رحلت پیامبر (ص) و ارائه پاسخ برای رفع آن، در آیه اطاعت انجام شده است.

۱۸۸۴ گزینۀ ۴

بعد از نزول آیه ابلاغ: «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك و إن لم تفعل فما بلغت رسالته...»، پیامبر در یک سخنرانی مهم و مفصل با مردم سخن گفت و آنان را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. آن حضرت در قسمتی از سخنرانی از مردم پرسید: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم: ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟» و بازتاب این پرسش، پاسخ مردم این بود که: «خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند.» پیامبر (ص) پس از بیان این پرسش و شنیدن پاسخ مردم، حدیث معروف غدیر: «من كنت مولا فلهذا علی مولا» را بیان کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینۀ (۴)، مفهوم حدیث جابر است که در تبیین آیه اطاعت و تعیین مصادیق اولوالامر می‌باشد.

۱۸۸۵ گزینۀ ۲

همان‌طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می‌شود، تنها خداوند است که می‌تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند، و به مردم بشناساند.

نکته طلایی تعبیر جانشینان پیامبر (ص) برای اولوالامر یا ۱۲ امام است که حضرت فاطمه (ص) با وجود داشتن علم و عصمت کامل، جزء آنها نمی‌باشد.

۱۸۸۶ گزینۀ ۴

الف- پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، تنها دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین یا مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری»، توسط امام ادامه می‌یابد. ب- عامل وساطت در فیض رسانی به مخلوقات و مردمان، همان ولایت معنوی است.

نکته طلایی ولایت معنوی انبیا و اولیای الهی، پس از رحلت آنها نیز ادامه دارد.

۱۸۸۷ گزینۀ ۳

در یکی از روزها، نزدیک ظهر، فرشته وحی از جانب خداوند آیه ولایت «و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلاة و یؤتون الزکاة و هم راکعون» را بر پیامبر نازل کرد که در آن ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده بود. با نزول این آیه، رسول خدا (ص) دریافت که چنین واقعه‌ای رخ داده و کسی در رکوع صدقه داده است و خداوند قصد معرفی او را دارد. با شتاب و در حالی که آیه (ولایت) را می‌خواند و مردم را از آن آگاه می‌کرد، به مسجد آمد.

نکته طلایی منظور از زکات در آیه ولایت: «إنما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلاة و یؤتون الزکاة و هم راکعون»، صدقه می‌باشد.

۱۸۸۸ گزینۀ ۲

الف- وقتی خداوند حضرت موسی (ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را «مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم» قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی (ع) را پذیرفت و او را مشاور و وزیر وی قرار داد. ب- پیامبر اکرم (ص) نیز بارها حدیث منزلت را به حضرت علی (ع) فرمودند تا مبین رسیدن ایشان به مقام جانشینی پیامبر (ص) باشد.

نکته طلایی «سخن پیامبر در واقعه یومانداز»، «حدیث منزلت»، «آیه ولایت» و «حدیث غدیر»، در مورد امام علی (ع) می‌باشند.

۱۸۸۹ گزینۀ ۲

نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد.

توضیح رسول اکرم (ص) در دوران ۲۳ سال رسالت خود، ۱۳ سال در مکه به هدایت مردم پرداختند و ۱۰ سال در مدینه، زمامداری جامعه نوپای اسلامی را به دست گرفتند. الگو و سرمشق بودن رسول اکرم (ص) در همه زمینه‌های فردی و اجتماعی، مربوط به دوران حکومت ۱۰ ساله ایشان در مدینه است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، محدود به زندگی اجتماعی ایشان است و زندگی فردی آن حضرت را در بر نمی‌گیرد. عبارت قرآنی گزینه (۳)، ویژگی کسانی است که برای رفع مشکلات اجتماعی قضاوت خود را به نزد طاغوت می‌برند.

۱۸۹۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**

بر اساس آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، کسانی که به خدا و آخرت امید دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند، برای پیمودن سریع‌تر مسیر بندگی باید تا حد امکان رسول خدا (ص) را اسوه خود قرار دهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، راه رسیدن به حیات معنوی را دینداری معرفی می‌کند. آیه گزینه (۲)، ویژگی امام علی (ع) و شیعیان او را بیان می‌کند. آیه گزینه (۴)، آیه اطاعت است که تکلیف دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری را پس از رسول خدا (ص) مشخص کرده است.

۱۸۹۵ **گزینه ۲** **☆☆☆☆**

حضرت علی (ع) وقتی حکومت را به دست گرفت، اعلام کرد من براساس دستورات قرآن و سنت رسول خدا (ص) حکومت می‌کنم و بر همین اساس اصلاحات مهمی را در جامعه آغاز کرد.

نکته طلایی اصلاحات اجتماعی امام علی (ع)، مربوط به ولایت ظاهری ایشان و براساس دستورات قرآن و سنت رسول خدا (ص) بود.

۱۸۹۶ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**

«تلاش برای برقراری عدالت و برابری»، «محبت و مدارا با مردم»، «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» و «مبارزه با فقر و محرومیت»، از جمله اقدامات و سیره عملی رسول اکرم (ص)، در رهبری جامعه بودند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت: «تعلیم و تبیین تعالیم اسلام» در گزینه (۱) و عبارت: «دریافت و ابلاغ وحی»، مربوط به مسئولیت رهبری و ولایت ظاهری رسول اکرم (ص) نمی‌باشند. عبارت: «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» در گزینه (۲)، از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است نه در از موارد سیره عملی رسول اکرم (ص) در رهبری جامعه.

۱۸۹۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆**

یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص) اجرای عدالت بود. ایشان در این مورد (اجرای عدالت) با قاطعیت عمل کرد و کوشید تا جامعه‌ای عادلانه بنا کند که در آن از تبعیض خبری نباشد و همه در برابر قانون الهی یکسان باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا بردباری و ملایمت پیامبر اسلام (ص) در برابر پیمان شکنی خود بود نه در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد جامعه.

۱۸۹۸ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی «یکسان بودن همه مردم در برابر قانون الهی»، هدفی است که در صورت تحقق پیام آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان لیقوم الناس بالقسط»، در جامعه اسلامی تحقق پیدا خواهد کرد.

درس ششم: پیشوایان اسوه

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۹۶	۱۰	۱۰
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۴	۴	۶

۱۸۹۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**

پیامبر اکرم (ص) پس از سیزده سال تلاش برای هدایت مردم مکه، با دعوت مردم مدینه، به این شهر هجرت کرد و به فرمان خداوند، حکومت اسلامی را بنا نهاد.

روش مطالعه این درس این درس یکی دیگر از درس‌های مهم دین و زندگی سال یازدهم و یک درس حفظی و مفهومی است که بیشترین تعداد آیات و احادیث را دارد.

برای یادگیری بهتر این درس، ابتدا باید متن درس را با چندین بار روخوانی به ذهن خود سپرده و سپس شباهت‌ها و تفاوت‌های هر ویژگی را با دیگر ویژگی‌ها پیدا نموده و آنها را یادداشت کنید.

در مرحله بعد، آیات و احادیث و ارتباط آنها با متن درس را عمیقاً بررسی و تحلیل نمایید. به خاطر داشته باشید که چون با یک درس حفظی و عبارت محور روبرو هستید، باید آن را به صورت منظم و زیاد دوره نمایید.

۱۸۹۱ **گزینه ۲** **☆☆☆☆**

پیامبر اکرم (ص) پس از سیزده سال تلاش برای هدایت مردم مکه، با دعوت مردم مدینه، به این شهر هجرت کرد و به فرمان خداوند، حکومت اسلامی را بنا نهاد. این حکومت، به تدریج گسترش یافت و در مدت ده سال، سراسر شبه جزیره عربستان را فراگرفت.

توضیح پیامبر اسلام (ص) در مدینه به کمک انصار و مهاجرین، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود. (ولایت ظاهری)

۱۸۹۲ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**

پیامبر اکرم (ص)، در مدت ده ساله حکومت خود در مدینه، به گونه‌ای زندگی کرد که در همه زمینه‌های فردی و اجتماعی، از جمله در جایگاه رهبری، از سوی خداوند به عنوان الگو و اسوه انسان‌ها معرفی شد. خداوند در این باره در قرآن کریم می‌فرماید: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»

یادآوری اسوه قرار دادن پیامبر اسلام (ص) به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم. (درس ۸ دهم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به سیره پیامبر اسلام (ص) در زمینه «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است. آیه گزینه (۲)، خطاب به مسلمانان می‌باشد نه پیامبر اسلام (ص).

۱۸۹۳ **گزینه ۱** **☆☆☆☆**

الف- مطابق آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، پیامبر اکرم (ص) در مدت ده سال حکومت خود در مدینه، به گونه‌ای زندگی کرد که در همه ابعاد فردی و اجتماعی، از جمله در جایگاه رهبری، الگو و اسوه انسان‌ها شد.

ب- مطابق این آیه، رسول گرامی اسلام (ص) برای کسانی سرمشق و الگوی نیکی‌ی است که دو ویژگی داشته باشند: ۱- به خداوند و روز قیامت امید دارند. (یرجو الله و الیوم الآخر) ۲- خدا را بسیار یاد می‌کنند. (و ذکر الله کثیرا)

۱۹۰۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
یادآوری { اینکه «قرآن کریم به اصلاح جامعه پرداخت»، بیانگر دومین جنبه از اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است.

۱۹۰۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
رسول اکرم (ص) فرمودند: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند.»

مقایسه { اینکه «قرآن کریم از موضوع‌هایی چون عدالت‌خواهی سخن گفته است»، بیانگر دومین جنبه از اعجاز محتوایی قرآن، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» است. اینکه «پیامبر اکرم (ص) در مقابل تعصبات قومی و قبیله‌ای ایستاد»، بیانگر سیره آن حضرت درباره «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است.

۱۹۰۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- رسول اکرم (ص) در حدیثی فرموده‌اند: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند.» ب- این عبارت: «رسول خدا (ص)، برای اولین بار در جامعه آن روز، برابری همه افراد در برابر قانون را اعلام کرد و عرب و غیر عرب و سیاه و سفید را برابر دانست و در مقابل تعصبات قومی و قبیله‌ای ایستاد»، بیانگر سیره پیامبر اسلام (ص) در مورد «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن متن حدیث و توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۹۰۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲)، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) درباره «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است. گزینه (۴)، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) در «مبارزه با فقر و محرومیت» است.

۱۹۰۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
این عبارت که: «پیامبر اکرم (ص) به فقیران بسیار احترام می‌گذاشت و اجازه نمی‌داد که به خاطر فقر مورد بی‌توجهی قرار گیرند و فراموش شوند»، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) پیرامون «مبارزه با فقر و محرومیت» است، نه «تلاش برای برقراری عدالت و برابری در بین مردم»

روش مطالعه { اقدامات رسول اکرم (ص) در مورد «برقراری عدالت و برابری در بین مردم» را با اقدامات آن حضرت در خصوص «مبارزه با فقر و محرومیت» مقایسه کنید.

۱۹۰۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
رفتار رسول خدا (ص) با مردم به قدری محبت‌آمیز بود که مردم، ایشان را پدر مهربان خود می‌دانستند و در سختی‌ها به ایشان پناه می‌بردند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، برخلاف سخن پیامبر (ص) بود که به یاران خود می‌فرمود: «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید...» عبارت: «به قدری ساده و بی‌آلایش بود»، در گزینه‌های (۲) و (۴)، نادرست است و در مورد «محبت و مدارا با مردم»، باید گفته شود «به قدری محبت‌آمیز بود.»

۱۸۹۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص) اجرای عدالت بود. ایشان در این مورد با قاطعیت عمل کرد و کوشید تا جامعه‌ای عادلانه بنا کند که در آن از تبعیض خبری نباشد و همه در برابر قانون الهی یکسان باشند. این اقدام پیامبر اکرم (ص) در شرایطی انجام می‌گرفت که در جامعه آن روز حجاز و سایر کشورها، تبعیض و تفاوت طبقاتی، یک قانون پذیرفته شده بود و کسی با آن مخالفت نمی‌کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا دو عبارت «جامعه فاقد تبعیض» و «یکسان بودن همه در برابر قانون الهی»، بیانگر تلاش برای برقراری عدالت و برابری است نه مبارزه با فقر و محرومیت. قسمت دوم گزینه (۱)، زمینه‌ساز مبارزه با فقر و محرومیت بود.

۱۹۰۰ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
تلاش پیامبر اکرم (ص) برای برقراری عدالت و برابری در شرایطی انجام می‌گرفت که در جامعه آن روز حجاز و سایر کشورها، تبعیض و تفاوت طبقاتی، یک قانون پذیرفته شده بود و کسی با آن مخالفت نمی‌کرد. آن حضرت، درآمد بیت‌المال را میان مسلمانان به تساوی تقسیم می‌کرد و فرقی میان عرب و غیر عرب نمی‌گذاشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) درباره «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا پیامبر اکرم (ص) در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد جامعه می‌ایستاد و کوتاه نمی‌آمد. گزینه (۴)، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) درباره «مبارزه با فقر و محرومیت» است.

۱۹۰۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
سیره پیامبر اکرم (ص) درباره «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» این گونه بود که با همه بردباری و ملایمتی که در برابر پایمال شدن حق شخصی خود داشت، در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد جامعه می‌ایستاد و کوتاه نمی‌آمد و متجاوزان حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بودند، مجازات می‌کرد.

نکته طلایی { این اقدام پیامبر اکرم (ص) «فرق نگذاشتن بین عرب و غیر عرب»، در راستای تحقق آیه: «لیقوم الناس بالقسط» بود.

۱۹۰۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- در زمان‌های گذشته، قباایل جایگاه مخصوصی داشتند و برخی قباایل برتر از برخی دیگر شمرده می‌شدند. ب- مطابق فرمایش پیامبر اسلام (ص): «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند.»

نکته طلایی { از دیدگاه پیامبر اسلام (ص)، در صورت «مجازات متجاوزان حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بودند»، مانع از سقوط اقوام و ملل پیشین می‌شد.

۱۹۰۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
پس از دزدی فردی از قباایل صاحب نام مدینه و ثابت شدن جرم او، رؤسای قبیله فکر می‌کردند که رسول خدا (ص) به دلیل جایگاهی که قبیله این فرد دارد وی را مجازات نخواهد کرد؛ اما با کمال تعجب دیدند که پیامبر می‌خواهد حکم را اجرا کند. واسطه‌های مختلفی نزد رسول خدا فرستادند، تا ایشان را از اجرای حکم منصرف کنند. حتی برخی نزدیکان رسول خدا (ص) را واسطه قرار دادند، اما ایشان نپذیرفت و به آنان فرمود: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند.»

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این تست، باید دقیقاً بر اساس متن کتاب عمل کرد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

نکته طلایی { پناه بردن مردم به پیامبر اسلام (ص) در سختی‌ها، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) در مورد «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است.

۱۹۱۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
گاهی یاران پیامبر (ص) در حضور ایشان، شعر می‌خواندند، یا از گذشته خود می‌گفتند، حضرت در همه این موارد، آنان را منع نمی‌کرد، مگر این که کار حرامی مانند غیبت کردن از آنان سر می‌زد؛ در این موارد بود که آنان را از ادامه بحث باز می‌داشت.

نکته طلایی { برخورد پیامبر اسلام (ص) با شاعر غیبت کننده، بیانگر سیره عملی ایشان در خصوص «محبت و مدارا با مردم» است.

۱۹۱۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
الف- اینکه پیامبر اکرم (ص) «متجاوزان به حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بودند، مجازات می‌کرد»، بیانگر سیره عملی ایشان در خصوص «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است. ب- و این عبارت: «اگر یاران خود درباره آخرت حرف می‌زدند با آنان همراهی می‌کرد»، ناظر بر «محبت و مدارای ایشان با مردم» می‌باشد.

روش مطالعه { همراهی کردن پیامبر اسلام (ص) با صحابه‌ای که که درباره آخرت سخن می‌گفت، از مصادیق معاشرت با آنان با دلی پاک و خالی از کدورت است. (سبک سراسری ۹۹)

۱۹۱۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
الف- پیامبر (ص) چنان علاقه‌مند به نجات مردم از گمراهی بود (علت) که سختی‌ها و آزارهای این راه، هرگز سبب دوری او از مردم نگردید. ب- و آن قدر برای هدایت‌شان شبانه‌روز تلاش کرد (علت) که خداوند در این باره خطاب به مسلمانان فرمود: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه‌مند) است.»

مقایسه { آیه شریفه: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه‌مند) است»، بیانگر تلاش شبانه‌روزی پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم است. آیه شریفه: «از اینکه برخی ایمان نمی‌آورند. شاید که جانت را از شدت اندوه از دست بدهی»، بیانگر مهربانی و صبر و تحمل پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم بود.

۱۹۲۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۴)، بیانگر مهربانی و صبر و تحمل پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم بود.

۱۹۲۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
خداوند درباره تلاش شبانه‌روزی پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم خطاب به مسلمانان فرمود: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه‌مند) است.»

نکته طلایی { «حریص بودن پیامبر اسلام (ص)»، از دیدگاه قرآن کریم، مصداق عملی «سخت‌کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم» است.

۱۹۲۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
با همه دلسوزی‌ها و زحمتهای پیامبر اسلام (ص)، دشمنی سران قریش با روز به روز بیشتر می‌شد. می‌گفتند او ساحر و جادوگر است، می‌گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می‌پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می‌زدند.

روش تست‌زدن { برای پاسخ دادن به این تست، با در نظر متن کتاب که از قبل حفظ هستید، باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمایید. گزینه (۱) و (۲) نادرست است، زیرا سران قریش می‌گفتند او ساحر و جادوگر است نه شاعر و سخنور یا عالم و سخنور. گزینه (۳) نادرست است، زیرا دشمنی سران قریش با روز به روز بیشتر می‌شد.

۱۹۱۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا این عبارت: «رسول اکرم (ص) در معاشرت با یاران خود هرگز در مقابل یارانش پای خود را دراز نمی‌کرد»، بیانگر سیره پیامبر اکرم (ص) درباره «محبت و مدارا با مردم» است. مطابق این سخن پیامبر اکرم (ص): «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم»، گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است.

۱۹۱۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
رفتار محبت‌آمیز رسول خدا (ص) با مردم (علت) سبب شده بود که مردم، ایشان را پدر مهربان خود می‌دانستند و در سختی‌ها به ایشان پناه می‌بردند.
نکته طلایی { اینکه «پیامبر و امامان (ع)، پدران معنوی امت هستند»، بیانگر «ولایت معنوی آن بزرگواران» و اینکه «مردم پیامبر اسلام (ص) را پدر مهربان خود می‌دانستند»، بیانگر «محبت و مدارای آن حضرت با مردم» است.

۱۹۱۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
معمولاً اطرافیان یک رهبر برای اینکه خود را به او نزدیک کنند، عیب دیگران را نزد او بازگو می‌کنند اما رسول خدا (ص) به یاران خود می‌فرمود: «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم.»

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید هنگام مطالعه عبارت‌ها، کلمات کلیدی آن را به خاطر بسپارید. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا کلمه «مشکلات»، جایگزین کلمه «عیب‌ها» شده است. کلمه «عیب‌ها» در قسمت دوم گزینه (۲)، جایگزین کلمه «بدی‌ها» شده است.

۱۹۱۳ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
مقایسه { اینکه «رهبر و حاکم اسلامی برای پوشاندن عیب‌های مردم باید عیب‌جویان را از خودش دور کند»، مطابق عهدنامه مالک اشتر از وظایف رهبر و کارگزاران حکومت اسلامی است.

۱۹۱۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
در خصوص محبت و مدارای رسول گرامی اسلام (ص) با مردم آمده است که هر شخصی که به خانه رسول اکرم (ص) می‌رفت، حضرت به او احترام می‌گذاشت تا آنجا که گاهی ردای خود را زیر پای او پهن می‌کرد یا بر جای خود می‌نشاند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام (ص) در معاشرت با یاران خود است نه هر شخصی که به خانه ایشان می‌رفت. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۱۹۱۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
در خصوص سیره عملی پیامبر اسلام (ص) در معاشرت با یاران خود آمده است که آن حضرت، هرگز در مقابل یارانش پای خود را دراز نمی‌کرد. و سعی می‌کرد تا وقتی که آنها نشسته‌اند، در کنارشان باشد. اگر درباره آخرت حرف می‌زدند با آنان همراهی می‌کرد؛ اگر درباره خوردنی و آشامیدنی و سایر امور روزمره سخن می‌گفتند، از روی لطف و مهربانی با آنان هم‌سخن می‌شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) و (۴) نادرست است، زیرا اگر درباره خوردنی و آشامیدنی و سایر امور روزمره (نه فقط آخرت) سخن می‌گفتند، از روی لطف و مهربانی (نه برای رضایت آنان) با آنان هم‌سخن می‌شد.

۱۹۱۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

توضیح { سیره عملی رسول خدا^(ص) در برخورد با کسانی که با ایشان می‌جنگیدند در حدیث: «... او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد.» آمده است.

گزینه ۱ ۱۹۳۰ ☆☆☆☆
متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر^(ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد.

روش مطالعه { هنگام پاسخ دادن به قسمت اول این تست، مشاهده می‌کنیم که انتخاب گزینه صحیح فقط باید بر اساس متن کتاب باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۹۳۱ ☆☆☆☆
متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر^(ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد. اما به آنان (مسلمانان) سفارش می‌کرد: «اگر کافری در جنگ کشته شد او را مثله نکنید، کودکان و پیران و زنان را نکشید، حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر اینکه برای تعذیه به آن احتیاج داشته باشید. هرگز آب مشرکان را زهرآلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید.»

نکته طلایی { توصیه رسول اکرم^(ص) به مثله نکردن کافران در جنگ، مصداق «سخت‌کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم» بوده است.

گزینه ۴ ۱۹۳۲ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { توصیه رسول اکرم^(ص) به مسلمانان برای: «مثله نکردن کافران در جنگ، نکشتن کودکان و پیران و زنان، نکشتن حیوانات حلال گوشت مگر در صورت نیاز برای تعذیه به آن، زهرآلود نکردن آب مشرکان و نسوزاندن مزارع و نخلستان‌ها»، مصداق این سخن امام علی^(ع): «پیامبر یک طبیب سیار بود، [بر خلاف سایر طبیبان] او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و ابزارهای طبابت را با خود می‌برد تا بر هر جا که نیاز باشد، مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ، او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد.»

گزینه ۱ ۱۹۳۳ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مخاطب این آیه شریفه: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و ...» و این سخن پیامبر اسلام^(ص): «اگر کافری در جنگ کشته شد او را مثله نکنید و ...» مسلمانان می‌باشند.

گزینه ۴ ۱۹۳۴ ☆☆☆☆
پیامبر^(ص) می‌فرمود: «اگر در بحبوحه جنگ، یکی از مشرکان خواست تا در مورد حقیقت اسلام مطالبی بداند، او در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود، اگر اسلام را پذیرفت، او هم برادر دینی شماست و اگر قبول نکرد، او را به جایی که احساس امنیت می‌کند، برسانید و پس از آن از خدا برای غلبه بر او یاری بجوید.»
نکته طلایی { علت این توصیه رسول خدا^(ص) به مسلمانان در خصوص «برخورد با مشرکی که در بحبوحه جنگ، می‌خواهد در مورد حقیقت اسلام مطالبی بداند»، در آیه شریفه: «لعلک باخع نفسک ألا یکنونا مؤمنین» آمده است.

گزینه ۱ ۱۹۳۵ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { تکلیف مسلمانان در برابر فردی از مشرکان که در بحبوحه جنگ، اسلام را پذیرفت، مصداق عملی این سیره پیامبر اسلام^(ص): «آن حضرت، تلاش می‌کرد حتی کسانی را که با ایشان می‌جنگیدند هدایت کند و به سوی حق دعوت نماید.» در رهبری جامعه است.

گزینه ۲ ۱۹۳۳ ☆☆☆☆
با وجود دشمنی سران قریش و افزایش آزار و اذیت آنان، پیامبر اکرم^(ص) آن قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدت غصه و اندوه فراوان از پا درآید.

روش مطالعه { هر کلمه بار معنایی خاصی دارد و نمی‌توان کلمات دیگری را جایگزین آنها کرد، بنابراین هنگام مطالعه هر متن باید کلمات کلیدی آن را به ذهن خود بسپارید تا موقع تست زدن دچار اشتباه نشوید.

گزینه ۳ ۱۹۳۴ ☆☆☆☆
با وجود دشمنی سران قریش و افزایش آزار و اذیت آنان، پیامبر اکرم^(ص) آن قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدت غصه و اندوه فراوان از پا درآید که خداوند به او فرمود: «لعلک باخع نفسک ألا یکنونا مؤمنین: از اینکه برخی ایمان نمی‌آورند، شاید که جانت را [از شدت اندوه] از دست بدهی.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام^(ص) در خصوص «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است. گزینه (۲)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام^(ص) در خصوص «محبت و مدارا با مردم» است. گزینه (۴)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام^(ص) در خصوص «مبارزه با فقر و محرومیت» است.

گزینه ۲ ۱۹۳۵ ☆☆☆☆
آیه شریفه: «لعلک باخع نفسک ألا یکنونا مؤمنین: از اینکه برخی ایمان نمی‌آورند، شاید که جانت را [از شدت اندوه] از دست بدهی.» سخن خداوند به پیامبر گرامی اسلام^(ص) در مورد «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه شریفه: «لعلک باخع نفسک ألا یکنونا مؤمنین»، مصداق «مهربانی و صبر و تحمل» نبی اکرم^(ص) در هدایت مردم است.

گزینه ۳ ۱۹۳۶ ☆☆☆☆
امام علی^(ع) که در بیشتر صحنه‌ها در کنار رسول خدا^(ص) بود، درباره تلاش بی‌پایان پیامبر در هدایت مردم می‌فرمود: «پیامبر یک طبیب سیار بود، [بر خلاف سایر طبیبان] او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و ابزارهای طبابت را با خود می‌برد تا بر هر جا که نیاز باشد، مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ، او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲)، آیه قرآن است در حالی که در این تست، سخن حضرت علی^(ع) مورد سؤال است. گزینه (۴)، سخن امام علی^(ع) بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام^(ص) در خصوص «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» نمی‌باشد.

گزینه ۴ ۱۹۳۷ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲)، سخن امام علی^(ع) نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۱۹۳۸ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این فرمایش امام علی^(ع) بیانگر هدایت معنوی پیامبر اسلام^(ص) است و منحصر به دوران حیات ایشان نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۱۹۳۹ ☆☆☆☆
رسول خدا^(ص)، تلاش می‌کرد حتی کسانی را که با ایشان می‌جنگیدند هدایت کند و به سوی حق دعوت نماید.

گزینه ۱ ۱۹۴۲ ☆☆☆☆

در راستای «مبارزه با فقر و محرومیت» پیامبر اکرم (ص) به یاران خود می‌فرمود: «به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه‌اش گرسنه باشد.»

مقایسه در راستای «برنامه برای وحدت»، پیامبر اکرم (ص) فرمود: «هر کس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست.»

گزینه ۲ ۱۹۴۳ ☆☆☆☆

امیر مؤمنان، علی (ع) ده سال قبل از بعثت پیامبر (ص) در خانه کعبه به دنیا آمد. پدرش حضرت ابوطالب (ع) به پیشنهاد پیامبر، نام ایشان را «علی» گذاشت. علی به معنای «والا» و «بلند مرتبه» است.

توضیح امام علی (ع)، ۱۰ سال پیش از بعثت به دنیا آمد و در واقعه انذار که آمادگی و وفاداری خود را به پیامبر (ص) اعلام کرد، نوجوانی ۱۳ ساله بود.

گزینه ۴ ۱۹۴۴ ☆☆☆☆

علی به معنای «والا» و «بلند مرتبه» است. امیر مؤمنان، علی (ع) سه یا چهار سال بیشتر نداشت که به خانه پیامبر آمد و چندین سال نزد ایشان زندگی کرد.

توضیح امام علی (ع)، ۱۰ سال پیش از بعثت به دنیا در مکه آمد و پس از ۲۳ سال رسالت پیامبر (ص) و بنا بر فرمان الهی رحلت آن حضرت در سال ۱۱ هجری در ۳۳ سالگی به امامت و در سال ۴۰ هجری به شهادت رسید.

گزینه ۳ ۱۹۴۵ ☆☆☆☆

امیر مؤمنان، علی (ع) سه یا چهار سال بیشتر نداشت که به خانه پیامبر آمد و چندین سال نزد ایشان زندگی کرد. خودش درباره این دوران می‌فرماید: «در حالی که کودک بودم، همواره در کنار پیامبر بودم و پیامبر مرا در کنار خود می‌نهاد، نه هرگز دروغی در گفتار من دید و نه رفتاری ناشایست از من مشاهده کرد...»

یادآوری ما انسان‌ها در مورد بعضی از گناهان معصوم هستیم و حتی تصور آنها نیز برای ما ناراحت‌کننده و آزاردهنده است، اما پیامبران در مورد همه گناهان عصمت دارند.

گزینه ۲ ۱۹۴۶ ☆☆☆☆

امیر مؤمنان، علی (ع) سه یا چهار سال بیشتر نداشت که به خانه پیامبر آمد و چندین سال نزد ایشان زندگی کرد. خودش درباره این دوران می‌فرماید: «من همچون بچه از شیر گرفته شده که به دنبال مادرش می‌رود، از آن بزرگوار پیروی می‌کردم و او هر روز پرچمی از خوی‌های نیکوی خود را برای من می‌افراشت و مرا به پیروی کردن از آن فرمان می‌داد...»

یادآوری نمونه‌ای کامل از هدایت معنوی را می‌توانیم در رفتار رسول خدا (ص) با حضرت علی (ع) ببینیم. آن حضرت از همان دوران کودکی که تحت تربیت رسول خدا (ص) قرار گرفت، با استعداد بی‌نظیر خود، مراتب کمال را در ایمان و عمل به سرعت می‌پیمود. به همین جهت، علاوه بر تربیت از روش‌های معمولی، از هدایت‌های معنوی رسول خدا (ص) نیز بهره می‌برد.

گزینه ۱ ۱۹۴۷ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

تناسب معنایی این سخن امام علی (ع): «هر روز پرچمی از خوی‌های نیکوی خود را برای من می‌افراشت و مرا به پیروی کردن از آن فرمان می‌داد.» و همچنین این سخن آن حضرت: «روزی رسول خدا (ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد.»، هر دو بیانگر نمونه‌ای کامل از هدایت معنوی را در رفتار رسول خدا (ص) با حضرت علی (ع) به ما نشان می‌دهد.

گزینه ۳ ۱۹۳۶ ☆☆☆☆

این عبارت: «رسول خدا (ص) هم با فقر مبارزه می‌کرد و به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت برمی‌خاست.»، سیره عملی ایشان در «مبارزه با فقر و محرومیت» بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، از نظر علمی نادرست است. گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام (ص) در خصوص «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است.

گزینه ۲ ۱۹۳۷ ☆☆☆☆

رسول خدا (ص) هم با فقر مبارزه می‌کرد و به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت برمی‌خاست. (علت) از این‌رو، مردم را به کار و فعالیت تشویق می‌کرد، از بیکاری بدش می‌آمد و کسانی را که فقط عبادت می‌کردند و کار نمی‌کردند، مذمت می‌کرد.

جمع‌بندی برخورد پیامبر اسلام (ص) با هریک از این موارد را به ذهن خود بسپارید: «مبارزه با فقر»، «مخالفت با کوچک شمردن فقیران و بینوایان»، «تشویق به کار و فعالیت»، «بیزاری از بیکاری» و «مذمت و سرزنش شخص عابد بیکار»

گزینه ۲ ۱۹۳۸ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم و یا سوم تست، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح داده شده، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۹۳۹ ☆☆☆☆

رسول خدا (ص) به فقیران بسیار احترام می‌گذاشت و اجازه نمی‌داد که به خاطر فقر مورد بی‌توجهی قرار گیرند و فراموش شوند. برخی از آنها دوست صمیمی ایشان به شمار می‌رفتند. به آسانی با فقیرترین و محروم‌ترین مردم می‌نشست و صمیمانه با آنها گفت‌وگو می‌کرد. فقرا نیز رسول خدا (ص) را همدل و همراز خود می‌یافتند.

مقایسه پیامبر اسلام (ص) «معاشرت خالی از کدورت را دوست داشت» و «از بیکاری بدش می‌آمد.» اولی در راستای «محبت و مدارا با مردم» و دومی در راستای «مبارزه با فقر و محرومیت» بود.

گزینه ۱ ۱۹۴۰ ☆☆☆☆

رسول خدا (ص) به فقیران بسیار احترام می‌گذاشت و اجازه نمی‌داد که به خاطر فقر مورد بی‌توجهی قرار گیرند و فراموش شوند. ایشان ثروت را ملاک برتری نمی‌شمرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، نادرست است، زیرا مطابق فرمایش پیامبر (ص) نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این اقدام پیامبر اسلام (ص)، در راستای «مبارزه با فقر و محرومیت» بود.

گزینه ۳ ۱۹۴۱ ☆☆☆☆

در راستای «مبارزه با فقر و محرومیت»، پیامبر اسلام (ص) به آسانی با فقیرترین و محروم‌ترین مردم می‌نشست و صمیمانه با آنها گفت‌وگو می‌کرد. فقرا نیز رسول خدا (ص) را همدل و همراز خود می‌یافتند.

نکته طلایی از نظر قرآن کریم، ملاک برتری افراد، «علم و دانایی آنان» است. (هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون) ملاک کرامت و گرمی‌تر بودن افراد، تقوا است.

۱۹۵۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

با توجه به این سخن رسول خدا به جابر بن عبدالله انصاری: «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگاران و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» مسلمانان از زمان حیات پیامبر (ص) با عنوان «شیعه» برای پیروان امام علی (ع) آشنا بوده و می‌دانستند که پس از رحلت ایشان، با پیروی از حضرت علی (ع) می‌توانند در راه راستین پیامبر (ص) قدم بردارند و به اسلام حقیقی عمل کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این حدیث در زمان حیات پیامبر (ص) بیان شده و مسلمانان به آن آگاه بودند. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا در این حدیث، سخن از پیروی امام علی (ع) است.

۱۹۵۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص) در کعبه و خطاب به جابر بن عبدالله انصاری درباره حضرت علی (ع) می‌فرماید: «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا، وفادارترین شما در پیمان با خدا، راسخ‌ترین شما در انجام فرمان خدا، صادق‌ترین شما در داوری بین مردم، بهترین شما در رعایت مساوات، و ارجمندترین شما در نزد خداست.»

توضیح این حدیث، مقدم بر نزول آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» و مؤخر بر حدیث: «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست...» بیان شده است.

۱۹۵۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برخورداری امام علی (ع) از ویژگی‌های بیان شده در این حدیث، دلیلی بر این است که آن حضرت از سوی خداوند به عنوان: «خیر البریه» بهترین مخلوقات خداوند معرفی شده است.

۱۹۵۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- در آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، برای «خیر البریه» (بهترین مخلوقات خدا)، دو ویژگی ذکر شده است: ۱- از نظر باطنی، افرادی مؤمن (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا) هستند. ۲- و از لحاظ ظاهری، افرادی نیکوکار (و عملوا الصَّالِحَاتِ) می‌باشند.

ب- مطابق روایات، مصداق «خیر البریه» بهترین مردم، «امیر المؤمنین علی (ع) و شیعیان اویند.

نکته طلایی راه خروج از خسران اتلاف عمر (والعصر إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ ...) در آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» آمده است.

۱۹۵۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- مصداق «خیر البریه» بهترین مردم، در آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، امیر المؤمنین علی (ع) و شیعیان اویند.

ب- پیامبر اسلام (ص) در این حدیث: «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگاران و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» از مصداق «خیر البریه» و نتیجه پیروی از آن سخن گفته است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، قبل از بعثت پیامبر اسلام (ص) بیان شده است. گزینه (۳)، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام (ص) در خصوص «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است. گزینه (۴)، درباره شیعه و پیروان امام علی (ع) سخن نگفته است.

۱۹۴۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

امیر مؤمنان، علی (ع) سه یا چهار سال بیشتر نداشت که به خانه پیامبر آمد و چندین سال نزد ایشان زندگی کرد. خودش درباره این دوران می‌فرماید: «هنگامی که وحی بر پیامبر (ص) فرود آمد، آوای اندوهگین شیطان را شنیدم. گفتم: ای پیامبر خدا، این فریاد اندوهناک چیست؟ پاسخ داد: این شیطان است که از پرستش خود ناامید شده است. بی‌گمان آنچه را من می‌شنوم تو هم می‌شنوی و آنچه را من می‌بینم تو هم می‌بینی، جز اینکه تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی»

یادآوری شیطان خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد.

۱۹۴۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

این سخن پیامبر اسلام (ص) به امام علی (ع) در غار حرا: «بی‌گمان آنچه را من می‌شنوم تو هم می‌شنوی و آنچه را من می‌بینم تو هم می‌بینی، جز اینکه تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی.» به موضوع تربیت امام علی (ع) از همان دوران کودکی توسط پیامبر اسلام (ص) اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا با توجه سخن امام علی (ع) در ابتدای این حدیث، موضوع تربیت آن حضرت از همان دوران کودکی توسط پیامبر اسلام (ص) برداشت می‌شود.

۱۹۵۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

مقایسه در حدیث منزلت: «أنت مني بمنزلة هارون من موسى إلا أنه لاني بعدى»، به دو موضوع: الف- «جانشینی امام علی (ع)» (بمنزلة هارون من موسى) ب- «ختم نبوت» (لانی بعدی) اشاره دارد.

۱۹۵۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

جابر بن عبدالله انصاری، از یاران خوب رسول خدا (ص) می‌گوید: در کنار خانه خدا و در حضور رسول خدا (ص) بودیم که حضرت علی (ع) وارد شد. رسول خدا (ص) فرمود: «برادرم به‌سویبتان آمد.» سپس، رو به سمت کعبه کرد و دست بر آن گذاشت و فرمود: «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگاران و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.»

توضیح جابر بن عبدالله انصاری علاوه بر این حدیث، حدیث جابر را نیز از پیامبر اسلام (ص) نقل کرده است.

۱۹۵۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، آیه قرآن است و حدیث پیامبر (ص) نیست. گزینه (۳)، در غار حرا به امام علی (ع) گفته شده است. گزینه (۴)، در کعبه به امام علی (ع) گفته نشده است.

۱۹۵۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

این سخن پیامبر اکرم (ص): «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگاران و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» مفهوم می‌گردد که پیروی از امام علی (ع) و عمل به دستورات او به نجات و رستگاری فرد و جامعه بشری می‌انجامد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱)، مفهوم این حدیث: «بی‌گمان آنچه را من می‌شنوم تو هم می‌شنوی و آنچه را من می‌بینم تو هم می‌بینی، جز اینکه تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی.» است. گزینه (۱)، مفهوم این آیه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» است. گزینه (۴)، درباره شیعیان و پیروان امام علی (ع) سخنی نگفته است.

توضیح < برترین هدف اصلی انسان آن هدفی (نزدیکی و تقرب به خداوند) است که همه استعدادهای متنوع او را در بر گیرد و در جایی متوقف نشود و نهال وجود او را به درختی پر بار و زیبا تبدیل کند به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی، شور و نشاط فرا گیرد.

۱۹۶۵ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
توضیح < امام علی (ع) بهترین مصداق برای عمل به آیه شریفه: «من کان یرید ثواب الدنيا فعند الله ثواب الدنيا والآخرة» بود. (درس ۱ دهم)

۱۹۶۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
امام علی (ع) پس از ۲۵ سال کنار گذاشته شدن از حق خلافت، آن گاه که با درخواست عمومی مردم و اصرار آنها بر قبول خلافت حجت را بر خود تمام دید به صحنه آمد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < رحلت پیامبر اسلام (ص) و سپس آغاز امامت امام علی (ع) در سال ۱۱ هجری بود. پس از ۲۵ سال کنار گذاشته شدن از حق خلافت، در سال ۳۶ هجری قمری به دلیل اصرار مردم بر قبول خلافت، ایشان حکومت را به مدت ۴ سال و ۹ ماه به دست گرفتند.

۱۹۶۷ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
امام علی (ع) از همان آغاز با الگو قرار دادن سیره و روش پیامبر (ص) مبارزه با تبعیض و نابرابری و برقراری عدالت را، سرلوحه کار خود قرار داد.
مقایسه < رسول خدا (ص)، برای اولین بار در جامعه آن روز، برابری همه افراد در برابر قانون را اعلام کرد و عرب و غیر عرب و سیاه و سفید را برابر دانست و در مقابل تعصبات قومی و قبیله ای ایستاد.

۱۹۶۸ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
امام علی (ع) در همان روزهای آغازین حکومتش به مسجد رفت و این گونه برای مردم سخنرانی کرد: «ای مردم، گروهی بیش از حق خود از بیت المال و اموال عمومی برداشته‌اند و جیب خود را انباشته‌اند و ملک و باغ خریده‌اند... اینان در حقیقت ننگ دنیا و عذاب آخرت را خریده‌اند؛ اما بدانید که من حق مردم مظلوم را از اینان باز می‌ستانم و از این پس سهم همه مسلمانان را از بیت‌المال به‌طور مساوی خواهیم داد.»
توضیح < امام علی (ع) در همان روزهای آغازین حکومتش در سخنرانی خود، زمینه را برای تحقق پیام آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط» آماده کرد.

۱۹۶۹ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < امام علی (ع) قسمت دوم گزینه (۲) را درباره معاویه به کار برده است.

۱۹۷۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل
نکته طلایی < مطابق سخن امام علی (ع)، راه گرفتار نشدن به ننگ دنیا و آخرت، از بین بردن زمینه‌های نابرابری و تبعیض‌های اجتماعی است.

۱۹۷۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
حضرت علی (ع) فردای روز سخنرانی اول خود، پس از پرداخت هزینه‌های عمومی کشور از بیت‌المال، باقی مانده آن را میان مردم به‌طور مساوی تقسیم کرد. محرومان خوشحال شدند؛ اما عده‌ای که در دوره‌های قبل دریافت‌های ویژه و کلان داشتند، اعتراض کردند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت دوم گزینه (۲) و (۳) نادرست است، زیرا این اقدام امام علی (ع) اعتراض عده‌ای را که در دوره‌های قبل دریافت‌های ویژه و کلان داشتند، به همراه داشت.

۱۹۵۹ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
آیه شریفه: «...أولئك هم خير البرية» پس از بیان این دو حدیث پیامبر اسلام (ص): «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارانند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» و «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا...»، که خطاب به جابر بن عبدالله انصاری بیان شده بود، نازل شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۴)، قبل از بعثت پیامبر اسلام (ص) بیان شده است.

۱۹۶۰ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
رسول خدا (ص) برای اولین بار در سخنان خود از کلمه «شيعه» که ترجمه آن «پیرو» می‌شود، استفاده کرده و پیروی از امام علی (ع) را سبب رستگاری دانسته است. بنابراین، شیعه، مسلمانی است که به فرمان خدا و پیامبر (ص)، امیرالمؤمنین علی (ع) را جانشین پیامبر می‌داند و از او پیروی می‌کند.
تمرین تست‌زنی < برای پاسخ دادن به این تست، با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم تست، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا به پیروی از امام علی (ع) که معنای اصلی شیعه است، اشاره ندارد.

۱۹۶۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- میان این حدیث: «علی مع القرآن و القرآن مع علی» و حدیث ثقلین: «انّی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیته...»، ارتباط برقرار است. ب- در حدیث ثقلین آمده که عترت و قرآن از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند. یکی از مصداق عترت، حضرت علی (ع) است. و این حدیث هم که می‌فرماید: «علی با قرآن و قرآن با علی است»، تأکید بر حدیث ثقلین است.
ج- جدایی‌ناپذیر بودن امام علی (ع) و قرآن، مبین پیروی کامل از قرآن و امام علی (ع) و به تبع آن عصمت ایشان مفهوم می‌گردد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < حدیث قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، تأکید بر حدیث ثقلین نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳)، به ولایت معنوی پیامبر اسلام (ص) و امام علی (ع) اشاره دارد.

۱۹۶۲ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه (۲) نادرست است، زیرا در حدیث ثقلین، سخن از اهل بیت است نه اولوالامر. گزینه (۳) نادرست است، زیرا مفهوم اصلی این حدیث را بیان نمی‌کند. گزینه (۳) بی‌ربط است.

۱۹۶۳ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
رسول خدا (ص) فرموده‌اند: «علی مع الحق و الحق مع علی: علی با حق است و حق با علی است.»، مطابق این حدیث، حق بودن حضرت علی (ع) بیانگر این است که ایشان معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی هستند. (در دل عصمت، عدالت و علم هم وجود دارد.)

توضیح < حق بودن امام علی (ع) به این مناسبت که در اختلافات آینده، حق با علی (ع) است و هرکس از او پیروی کند، از حقیقت اسلام پیروی کرده است.

۱۹۶۴ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
بزرگان علم و دانش، مسلمان و غیر مسلمان، پس از بررسی شخصیت امیرالمؤمنین علی (ع) با شگفتی مشاهده کرده‌اند که فضایی در آن امام است که به سختی در یک فرد، جمع می‌شود. آن امام در میدان جنگ شجاع‌ترین؛ در محراب عبادت، عابدترین؛ در مقام قضاوت، دقیق‌ترین؛ در کلاس درس، عالم‌ترین؛ در بلاغت و زیبایی سخن، بلیغ‌ترین و در عرصه حکمرانی، عادل‌ترین است. آن حضرت، همانند رسول خدا (ص) همه فضائل الهی را در خود جمع کرده بود و تمام ویژگی‌هایی را که یک رهبر جامعه باید دارا باشد، دارا بود.

۱۹۷۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

ابن ابی الحدید که از اندیشمندان اهل سنت است، شرح مفصلی بر نهج البلاغه نوشته که امروزه در چندین جلد، چاپ شده است. او در شرحی که بر خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه نوشته است، می‌گوید: «قسم می‌خورم به کسی که همه امت‌ها به او قسم می‌خورند، که پنجاه سال است این خطبه را مطالعه می‌کنم و در این پنجاه سال، بیش از هزار مرتبه آن را خوانده‌ام، و تاکنون هیچ بار آن را نخوانده‌ام مگر آنکه در جان من شگفتی و بیداری عمیقی ایجاد کرده است. چقدر خطبا و موعظه‌کنندگان درباره مرگ و آخرت خطبه خوانده‌اند! و من چقدر خطبه‌های آنان را خوانده و در آن تأمل کرده‌ام! اما تاکنون هیچ کدام از آنها تأثیر این خطبه را در جان من ایجاد نکرده است...»

روش تست‌زدن **»** برای پاسخ دادن به این تست، با مطابقت دادن قسمت اول و دوم هر گزینه با یکدیگر، در صورت نبودن مطابقت بین این دو قسمت، آن گزینه را حذف می‌کنیم. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴)، درباره خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه به کار رفته است. قسمت دوم گزینه (۱)، درباره کتاب «نهج البلاغه» است نه خطبه ۲۲۱ آن.

۱۹۷۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

ابن ابی الحدید که از دانشمندان بزرگ اهل سنت است، شرح مفصلی بر نهج البلاغه نوشته که امروزه در چندین جلد، چاپ شده است، در مقدمه کتاب خود می‌گوید: «به حق، سخن علی را از سخن خالق (قرآن) فروتر و از سخن مخلوق (دیگر انسان‌ها) برتر خوانده‌اند...»

نکته طلایی **»** سخن ابن ابی الحدید درباره نهج البلاغه، مؤید حدیث: «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها» است.

۱۹۸۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- امیر المؤمنین (ع) جز نزد پیامبر اکرم (ص) نزد کسی دیگر شاگردی نکرده بود. در حقیقت، دانش ایشان متصل به دانش پیامبر بود و دانش پیامبر نیز از وحی الهی سرچشمه می‌گرفت.

ب- این سخن پیامبر اسلام (ص): «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها» از پیامبر اکرم (ص) نیز به همین موضوع اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **»** قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا پس از ختم نبوت به امام وحی نمی‌شود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۳) نادرست می‌باشد.

۱۹۸۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

این مفهوم که: «امام علی (ع) همه فضائل الهی و تمام ویژگی‌هایی را دارد که یک رهبر جامعه باید داشته باشد»، بیانگر دومین مسئولیت امامت یعنی «ولایت ظاهری» است، در صورتی که حدیث مورد سؤال به «علم بی‌کران» و «مرجعیت دینی» ایشان اشاره دارد.

نکته طلایی **»** عصمت علمی امام علی (ع) مفهوم این قسمت از حدیث: «فمن اراد العلم فلیأتها من بابها» است.

۱۹۸۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

هر دو فرمایش امام علی (ع): «اما بدانید که من حق مردم مظلوم را از اینان باز می‌ستانم.» و «به اندازه گرفتن پوست جو، از دهان موری خدا را نافرمانی کنم، نخواهم کرد.» به عدالت بی‌مانند ایشان اشاره دارد.

تناسب معنایی **»** این دو حدیث، بیانگر «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» و هم مفهوم با آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط» است.

۱۹۷۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

حضرت علی (ع) فردای روز سخنرانی اول خود، پس از پرداخت هزینه‌های عمومی کشور از بیت المال، باقی مانده آن را میان مردم به طور مساوی تقسیم کرد. محرومان خوشحال شدند؛ اما عده‌ای که در دوره‌های قبل دریافت‌های ویژه و کلان داشتند، اعتراض کردند. ایشان در سخنانی فرمودند: «سوگند به خدا، اگر همه دنیا را [با تمام وسعتش] به من بدهند تا به اندازه گرفتن پوست جو از دهان موری، خدا را نافرمانی کنم، نخواهم کرد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **»** قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، در مورد چگونگی راه یافتن شرک به دل و فکر انسان است.

۱۹۷۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **»** سخنان و اقدامات امام علی (ع) در راستای برقراری عدل، بیانگر «ولایت ظاهری» به منظور «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» است.

۱۹۷۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

یکی از ابعاد شگفت‌انگیز شخصیت امیرالمؤمنین (ع)، علم و معرفت وی بود. ایشان در جهان‌شناسی، انسان‌شناسی، دین‌شناسی، حکومت و کشورداری، نظام اجتماعی و اقتصادی، اخلاق و فضیلت و سایر موضوعات مورد نیاز هدایت و سعادت انسان، سخن گفته و ما را راهنمایی کرده است.

توضیح **»** سخنان و راهنمایی‌های امام علی (ع) در موضوعات نامبرده، بیانگر مرجعیت دینی ایشان می‌باشد.

۱۹۷۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

کتاب «نهج البلاغه» که بخشی از سخنرانی‌ها، نامه‌ها و پند و اندرزهای حضرت علی (ع) را در خود جای داده، حکایتگر دانش بی‌مانند (علم بی‌کران) ایشان است.

توضیح **»** کتاب «نهج البلاغه»، بیانگر «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی است. (درس ۸ یازدهم)

۱۹۷۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

از زمان تدوین کتاب «نهج البلاغه» تاکنون، دانشمندان بزرگ جهان اسلام، در موضوعاتی که ذکر شد، همواره از این کتاب بهره‌مند شده‌اند. برخی دیگر از دانشمندان هم برای استفاده بیشتر مردم از این کتاب، بر آن شرح‌ها نوشته‌اند تا مردم به نکات دقیق و عمیق این کتاب بیشتر پی ببرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **»** مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۱) نادرست است. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا پی بردن به نکات دقیق و عمیق «نهج البلاغه» از طریق مطالعه ترجمه آن برای همه افراد امکان‌پذیر نیست.

۱۹۷۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

ابن ابی الحدید که از اندیشمندان اهل سنت است، شرح مفصلی بر نهج البلاغه نوشته که امروزه در چندین جلد، چاپ شده است، در مقدمه کتاب خود می‌گوید: «به حق، سخن علی را از سخن خالق (قرآن) فروتر و از سخن مخلوق (دیگر انسان‌ها) برتر خوانده‌اند...»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **»** قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، چون ابن ابی الحدید درباره این خطبه سخن دیگری گفته است. (پاسخ بعد)

۱۹۸۸ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

الف- متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر(ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد. اما به آنان (مسلمانان) سفارش می‌کرد: «اگر کافری در جنگ کشته شد او را مثله نکنید، کودکان و پیران و زنان را نکشید، ...» این برخورد، به «سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر(ص) در هدایت مردم» اشاره دارد. ب- پناه بردن مردم به پیامبر اسلام(ص) در سختی‌ها، بیانگر سیره پیامبر اکرم(ص) در مورد «محبت و مدارا با مردم» است. ج- رسول خدا(ص) هم با فقر مبارزه می‌کرد و به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت برمی‌خاست. (علت) از این‌رو، مردم را به کار و فعالیت تشویق می‌کرد، از بیکاری بدش می‌آمد و کسانی را که فقط عبادت می‌کردند و کار نمی‌کردند، مذمت می‌کرد. این برخورد، سیره عملی ایشان در «مبارزه با فقر و محرومیت» بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۱۹۸۹ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

آیه مورد سؤال و عبارت‌های سه قسمت «الف»، «ب» و «د»، به «سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اکرم(ص) در هدایت مردم» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ج»، به تلاش برای برقراری عدالت و برابری اشاره دارد. قسمت «ه»، به موضوع «محبت و مدارا با مردم»، در زمینه رهبری و اداره جامعه یا ولایت ظاهری اشاره دارد.

۱۹۹۰ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

الف- رسول خدا(ص) فرمود: «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارتند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» ب- متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر(ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد. اما به آنان (مسلمانان) سفارش می‌کرد: «اگر کافری در جنگ کشته شد او را مثله نکنید، کودکان و پیران و زنان را نکشید، حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر اینکه برای تغذیه به آن احتیاج داشته باشید. هرگز آب مشرکان را زهر آلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید...» ج- مطابق آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

۱۹۹۱ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

الف- آموزش علمی امام علی(ع)، از جمله اقدامات پیامبر گرامی اسلام(ص) در حیطة انجام ولایت معنوی (هدایت معنوی) می‌باشد. ب- گاهی یاران پیامبر(ص) در حضور ایشان، شعر می‌خواندند، یا از گذشته خود می‌گفتند، حضرت در همه این موارد، آنان را منع نمی‌کرد، مگر این که کار حرامی مانند غیبت کردن از آنان سر می‌زد؛ در این موارد بود که آنان را از ادامه بحث باز می‌داشت. برخورد پیامبر اسلام(ص) با شاعر غیبت کننده، بیانگر سیره عملی ایشان در خصوص «محبت و مدارا با مردم» است. ج- مطابق روایات، امیر المؤمنین علی(ع) و شیعیان او، مصداق «خیر البریة - بهترین مردم»، می‌باشند. معرفی مصداق خیر البریة، برای مشخص کردن رهبری جامعه و جلوگیری از سرگردانی مردم در آینده بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به «سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اکرم(ص) در هدایت مردم» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا رسول خدا(ص) به یاران خود می‌فرمود: «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ ...»

۱۹۸۳ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

این سخن رسول گرامی اسلام: «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، به ترتیب به دو موضوع اشاره دارد: ۱- قسمت اول حدیث: «انا مدینه العلم و علی بابها»، بیانگر این حقیقت است که امام علی(ع) همان علم و معرفتی که پیامبر(ص) از آن بهره‌مند بود، را نیز دارا بود. ۲- قسمت دوم حدیث: «فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، بیانگر عصمت علمی امام علی(ع) است. بر این اساس، تبیین معارف عمیق قرآنی پس از رسول اکرم(ص) توسط امام علی(ع) صورت می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۲)، بیانگر این است که امام علی(ع) معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی هستند. حدیث گزینه (۳)، تأکید بر مفهوم حدیث ثقلین است. حدیث گزینه (۴)، بیانگر این است که امام علی(ع) همان علم و معرفتی پیامبر(ص) را دارد.

۱۹۸۴ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۱)، بیانگر این حقیقت است که امام علی(ع) معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی می‌باشد. حدیث گزینه (۲)، بیانگر این حقیقت عصمت علمی امام علی(ع) است. گزینه (۴)، تأکید بر مفهوم حدیث ثقلین است.

۱۹۸۵ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

حضرت علی(ع) فرموده‌اند: «هر گاه از پیامبر(ص) سؤال می‌کردم، پاسخم را می‌داد و اگر در حضورش سکوت می‌کردم، ایشان پیشگام می‌شد و از دانش خود مرا بهره‌مند می‌ساخت.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این قسمت از حدیث: «ایشان پیشگام می‌شد و از دانش خود مرا بهره‌مند می‌ساخت»، بیانگر مقام هدایت معنوی پیامبر اسلام(ص) است.

۱۹۸۶ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

الف- امام علی(ع) در همان روزهای آغازین حکومتش به مسجد رفت و این گونه برای مردم سخنرانی کرد: «... ای مردم، گروهی بیش از حق خود از بیت‌المال و اموال عمومی برداشته‌اند و جیب خود را انباشته‌اند و ملک و باغ خریده‌اند... اینان در حقیقت ننگ دنیا و عذاب آخرت را خریده‌اند...»

ب- مطابق آیه شریفه: «و من یتبغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، هر کس دینی بجز اسلام برگزیند، در آخرت از زیان‌کاران خواهد بود. ج- مطابق آیه ابلاغ: «... إِنْ لَنْ یُعْطُوا الْقَوْمَ الْكَافِرِینَ»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { دقت شود که مطابق آنچه در صورت سؤال آمده است، قسمت سوم باید نادرست باشد. بر این اساس، قسمت سوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۱۹۸۷ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

از بین عبارت‌های مطرح شده، تنها عبارت‌های دو قسمت «الف» و «ب»، با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ج» نادرست است، زیرا برای «خیر البریة» (بهترین مخلوقات خدا)، دو ویژگی ذکر شده است: از نظر باطنی، افرادی مؤمن (إِنْ الذّین آمنوا) و از لحاظ ظاهری، افرادی نیکوکار (و عملوا الصّالحات) می‌باشند. قسمت «د» نادرست است، زیرا در آیه مطرح شده، قضاوت بردن به طاغوت نهی شده است. قسمت «ه» نادرست است، زیرا در آیه تطهیر عصمت اهل بیت(ع) مطرح است.

گزینه ۳ ۱۹۹۵

از بین عبارتهای مذکور، تنها دو عبارت «ج» و «د»، بیانگر سیره عملی پیامبر اسلام^(ص) در مورد «محبت و مدارا با مردم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینهها قسمت «الف» نادرست است، زیرا اگر درباره آخرت حرف می‌زدند با آنان همراهی می‌کرد. قسمت «د»، بیانگر «سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اکرم^(ص) در هدایت مردم» است. قسمت «د» و «ه»، بیانگر سیره عملی ایشان در «مبارزه با فقر و محرومیت» است.

گزینه ۴ ۱۹۹۶

امام علی^(ع) که در بیشتر صحنه‌ها در کنار رسول خدا^(ص) بود، درباره تلاش بی‌پایان پیامبر می‌فرمود: «پیامبر یک طیب سیار بود [برخلاف سایر طبیبان] ۱- او خود به سراغ مردم می‌رفت، ... ۲- او با داروهای خویش بیماران غفلت‌زده و سرگشته را درمان می‌کرد. (شفا دادن بیماران معنوی)»

دلیل نادرستی سایر گزینهها سایر موارد، میان رسول خدا^(ص) و طبیبان دیگر مشترک بود.

گزینه ۳ ۱۹۹۷

بر اساس آیه شریفه: «قد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجوا الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، رسول گرامی اسلام^(ص) برای کسانی سرمشق و الگوی نیکویی است که این دو ویژگی را داشته باشند: الف- به خداوند و روز قیامت امید دارند. (یرجوا الله و الیوم الآخر) ب- خدا را بسیار یاد می‌کنند. (و ذکر الله کثیرا)

دلیل نادرستی سایر گزینهها برای پاسخ دادن به این نوع تست که صورت سؤال نامفهومی دارند، کافی است در سؤال، یک عبارت کلیدی پیدا کرده و با توجه به آن، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. در این سؤال، عبارت «یاد فراوان خالق هستی»، ما را در تشخیص گزینه صحیح کمک می‌کند.

گزینه ۲ ۱۹۹۸

الف- در آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، در این آیه، برای «خیر البریة» (بهترین مخلوقات خدا)، دو ویژگی ذکر شده است: الف- از نظر باطنی، افرادی مؤمن (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا) ب- و از لحاظ ظاهری، افرادی نیکوکار (و عملوا الصَّالِحَاتِ) می‌باشند. ب- با توجه به آیه شریفه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا»، وعده الهی به اهل ایمان و عمل صالح در پایان تاریخ در گزینه (۲) آمده است.

دلیل نادرستی سایر گزینهها این تست، یک تست ترکیبی با درس ۹ یازدهم است. گزینه (۳)، وعده الهی به مستضعفان در پایان تاریخ است. گزینه (۴)، به ضرورت معاد لازمه عدل الهی اشاره دارد. گزینه (۴)، به راه‌های خروج از خسران در طول و استمرار تاریخ اشاره دارد نه به پایان تاریخ.

گزینه ۳ ۱۹۹۹

الف- معمولاً اطرافیان یک رهبر برای اینکه خود را به او نزدیک کنند، عیب دیگران را نزد او بازگو می‌کنند اما رسول خدا^(ص) به یاران خود می‌فرمود: «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم.»

ب- با همه این دلسوزی‌ها و زحمت‌ها، دشمنی سران قریش با ایشان روز به روز بیشتر می‌شد. می‌گفتند او ساحر و جادوگر است، می‌گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می‌پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می‌زدند. با وجود اینها آن قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدت غصه و اندوه فراوان از پا درآید.

توضیح از بین رفتن تعصبات قومی و قبیله‌ای در گزینه‌های (۲)، با تشکیل حکومت اسلامی و برقراری عدالت اجتماعی ممکن است.

گزینه ۲ ۱۹۹۲

الف- درخواست پیامبر^(ص) در یوم الانذار، سه بار مطرح شد و هر بار، همه سکوت کردند و تنها علی^(ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن، پیامبر^(ص) دست آن حضرت را در دست گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

ب- امام علی^(ع) می‌فرماید: «... هنگامی که وحی بر پیامبر^(ص) فرود آمد، آوای اندوهگین شیطان را شنیدم. گفتم: ای پیامبر خدا، این فریاد اندوهناک چیست؟ پاسخ داد: این شیطان است که از پرستش خود ناامید شده است. بی‌گمان آنچه را من می‌شنوم تو هم می‌شنوی و آنچه را من می‌بینم تو هم می‌بینی، جز اینکه تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی»

ج- الف- جابرین عبدالله انصاری، از یاران خوب رسول خدا^(ص) می‌گوید: در کنار خانه خدا و در حضور رسول خدا^(ص) بودیم که حضرت علی^(ع) وارد شد. رسول خدا^(ص) فرمود: «برادرم به‌سوی‌تان آمد. سپس، رو به سمت کعبه کرد و دست بر آن گذاشت و فرمود: سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.»

دلیل نادرستی سایر گزینهها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۱۹۹۳

الف- این فرمایش امام علی^(ع): «سوگند به خدا، اگر همه دنیا را [با تمام وسعتش] به من بدهند تا به اندازه گرفتن پوست جو از دهان موری، خدا را نافرمانی کنم، نخواهم کرد.» و آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به عدالت طلبی اشاره دارند.

ب- این حدیث: «هرگز آب مشرکان را زهر آلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید...» و آیه شریفه: «لعلک باخع نفسک ألا یکونوا مؤمنین»، به سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام^(ص) در امر هدایت مردم اشاره دارند.

ج- این حدیث: «این مرد، اولین ایمان آورنده به خدا، وفادارترین شما در ایمان با خدا، راسخ‌ترین شما در انجام فرمان خدا، صادق‌ترین شما در داوری بین مردم...»، مقدم بر نزول آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» بوده است و به پیروی از امیرالمؤمنین^(ع) اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینهها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت اشاره دارند. قسمت سوم گزینه (۲)، مفهوم خاص شیعه نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۱۹۹۴

الف- ابن ابی الحدید که از دانشمندان بزرگ اهل سنت است، شرحی که بر خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه نوشته است، می‌گوید: «...چقدر خطبا و موعظه‌کنندگان درباره مرگ و آخرت خطبه خوانده‌اند! و من چقدر خطبه‌های آنان را خوانده و در آن تأمل کرده‌ام! اما تاکنون هیچ کدام از آنها تأثیر این خطبه را در جان من ایجاد نکرده است...» ب- این حدیث که می‌فرماید: «علی با قرآن و قرآن با علی است» تأکید بر حدیث ثقلین است.

دلیل نادرستی سایر گزینهها قسمت «الف» نادرست است، زیرا پیامبر اسلام^(ص) به یاران خود می‌فرمود: «به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه‌اش گرسنه باشد.» قسمت «ج» نادرست است، زیرا پیامبر اسلام^(ص) فرمود: ««اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ ...»

گزینه ۲ ۲۰۰۵

الف- امیرمؤمنان علی (ع) خود می‌فرمود: «هر گاه از پیامبر (ص) سؤال می‌کردم، پاسخم را می‌داد و اگر در حضورش سکوت می‌کردم، ایشان پیشگام می‌شد و از دانش خود مرا بهره‌مند می‌ساخت.» ب- براساس حدیث: «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، عبارت «انا مدینه العلم»، به برخورداری امام علی (ع) از علم رسول گرامی اسلام (ص) اشاره دارد.

توضیح آموزش علمی امام علی (ع)، از جمله اقدامات پیامبر گرامی اسلام (ص) در حیطه انجام ولایت معنوی (هدایت معنوی) می‌باشد.

گزینه ۱ ۲۰۰۶

الف- عبارت قرآنی: «بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ»، بخشی از آیه ابلاغ است. این دستور الهی در سال دهم هجرت در هنگام بازگشت از آخرین حج بر رسول اکرم (ص) نازل شد. در ادامه همین آیه، خداوند حفظ جان رسول خدا (ص) را در ابلاغ این دستور الهی تضمین می‌کند. ب- با همه دلسوزی‌ها و زحمتهای رسول خدا (ص) در هدایت مردم، دشمنی سران قریش با ایشان روز به روز بیشتر می‌شد. می‌گفتند او ساحر و جادوگر است، می‌گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می‌پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می‌زدند. با وجود اینها، آن قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدت غصه و اندوه فراوان از پا درآید که خداوند به او فرمود: «لعلک باخع نفسک ألا یكونوا مؤمنین: شاید که جانت را [از شدت اندوه] از دست بدهی. از اینکه برخی ایمان نمی‌آورند.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار از این درس است. برای پاسخ دادن به این تست گنگ، باید با در نظر گرفتن صورت سؤال و مطابقت دادن آن با گزینه‌ها، به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. گزینه (۲)، در بردارنده ویژگی رسول خدا (ص) در امر ابلاغ پیام الهی نمی‌باشد. گزینه (۴)، در مورد تمام انبیای الهی است نه بردارنده ویژگی رسول خدا (ص) در امر ابلاغ پیام الهی. گزینه (۳)، بیانگر برقراری عدالت و اجرای احکام الهی است.

گزینه ۳ ۲۰۰۷

متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر (ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد، اما به آنان سفارش‌هایی برای مراعات حقوق کفار نمودند: «اگر در بحبوحه جنگ، یکی از مشرکان خواست تا در مورد حقیقت اسلام مطالبی بدهد، او در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود، اگر اسلام را پذیرفت، او هم برادر دینی شماست و اگر قبول نکرد، او را به جایی که احساس امنیت می‌کند، برسانید و پس از آن از خدا برای غلبه بر او یاری بجوید.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، باید با در نظر گرفتن متن حدیث، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ۲۰۰۸

الف- رسول اکرم (ص) فرمود: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ ... ب- رسول خدا (ص)، برای اولین بار در جامعه آن روز، برابری همه افراد در برابر قانون را اعلام کرد و عرب و غیر عرب و سیاه و سفید را برابر دانست و در مقابل تعصبات قومی و قبیله‌ای ایستاد.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، مطابق با متن کتاب و یک تست حفظی است. با در نظر گرفتن متن کتاب و توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۰۰۹

با توجه به آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، رسول گرامی اسلام (ص) برای کسانی سرمشق و الگوی نیکویی است که این دو ویژگی را داشته باشند: الف- به خداوند و روز قیامت امید دارند. (یرجو الله و الیوم الآخر) ب- خدا را بسیار یاد می‌کنند. (و ذکر الله کثیرا)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از متن آیه است. با در نظر گرفتن آیه بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۲۰۰۰

پیامبر (ص) به ناچار مسلمانان را برای مقابله با متکبران بسیج می‌کرد. اما به آنان سفارش می‌کرد: «۱- اگر کافری در جنگ کشته شد او را مُتله نکنید، ۲- کودکان و پیران و زنان را نکشید، ۳- حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر اینکه برای تعذیه به آن احتیاج داشته باشید. ۴- هرگز آب مشرکان را زهر آلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید.»

توضیح این حدیث و دو آیه: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و ...» و «لعلک باخع نفسک ألا یكونوا مؤمنین»، و حدیث «پیامبر یک طبیب سیار بود، ...» به سخت کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام (ص) در امر هدایت مردم اشاره دارند.

گزینه ۴ ۲۰۰۱

الف- حدیث اول که در مورد توجه به همسایه گرسنه است، در مورد «مبارزه با فقر و محرومیت» می‌باشد ب- حدیث دوم که در مورد نفی تبعیض در اجرای عدالت است، به «تلاش برای برقراری، برابری و عدالت» مربوط است. ج- آیه سوم به سخت کوشی و دلسوزی پیامبر (ص) در هدایت مردم اشاره می‌کند.

مقایسه بی‌توجهی به فقر و گرسنگی همسایه باعث خروج از دایره ایمان است. بی‌توجهی به دادخواهی مظلوم باعث خروج از دایره اسلام است.

گزینه ۲ ۲۰۰۲

الف- اینکه رسول خدا (ص) با همه بردباری و ملامتی که در برابر پیامال شدن حق شخصی خود داشت، در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد جامعه می‌ایستاد و کوتاه نمی‌آمد، در راستای «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» است. ب- رسول خدا (ص) سعی می‌کرد تا وقتی که پاراننش نشسته‌اند، در کنارش باشد (مجالست) و با آنان همراهی (معیت) می‌کرد. این نکته در سیره نبوی، مربوط به «محبت و مدارا با مردم» است. ج- متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر (ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد، اما به آنان سفارش‌هایی برای مراعات حقوق کفار نمودند. (سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم)

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، بهتر است با در نظر گرفتن هر قسمتی از سؤال که به پاسخ آن اطمینان دارید، به حذف گزینه‌های نادرست پردازید. با در نظر گرفتن قسمت سوم سؤال بالا، بجز گزینه (۲)، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ۲۰۰۳

یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص) اجرای عدالت بود و ایشان در این مورد با قاطعیت عمل کرد. از جمله ایستادگی ایشان در اجرای حکم بر روی شخصی از قبایل صاحب نام مدینه که زدی او اثبات شده بود و توجه نکردن به واسطه‌ها، حتی از نزدیکان، نشانه قاطعیت در اجرای عدالت بود. رسول خدا (ص) برای اولین بار در جامعه آن روز برابری همه در برابر قانون را اعلام کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه (۳)، از اقدامات امام علی (ع)، پس از برعهده گرفتن حکومت بود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۰۰۴

مصدق آیه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، شیعیان و پیروان حضرت علی (ع) هستند که همان مؤمنان صالح‌اند و با عبارت «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» مرتبط است و از طرفی حدیث «عَلَيْ مَعَ الْحَقِّ ...» با عبارت قرآنی ادامه سوره عصر، یعنی «تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ» در سوره عصر ارتباط دارد.

جمع‌بندی عبارات قرآنی مشابه می‌توانند در جایگزین یکدیگر به کار روند؛ مانند اشاره به ایمان و عمل صالح در آیات زیر:

مثال ۱: إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا ...

مثال ۲: إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ

مثال ۳: وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ ...

گزینه ۱ ۲۰۱۴ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، پس از بیان این دو حدیث پیامبر اسلام (ص): «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» و «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا...»، که خطاب به جابر بن عبدالله انصاری بیان شده بود، نازل شده است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به آن باید از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کرد. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مربوط به آیه تطهیر است. قسمت دوم گزینه (۳)، سخن امام علی (ع) درباره «سخت‌کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم» است نه سخن پیامبر اسلام (ص).

گزینه ۱ ۲۰۱۵ ☆☆☆☆

الف- رسول اکرم (ص) در حدیثی فرموده‌اند: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند.» ب- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، «بنای جامعه بر پایه عدل با نیروی مردم»، که عامل از بین‌برنده تبعیضات اجتماعی است، اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست ترکیبی از این درس و درس ۴ یازدهم است. قسمت اول آن حفظی است و قسمت دوم آن مفهومی می‌باشد. برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به آن، باید از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنیم. مطابق حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا این حدیث به «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» اشاره دارد نه به «نفی ولایت غیر الهی و پذیرش حاکمیت طاغوت». قسمت دوم گزینه (۲)، به «پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۰۱۶ ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «لعلک باخع نفسک ألا یكونوا مؤمنین : از اینکه برخی ایمان نمی‌آورند، شاید که جانت را [از شدت اندوه] از دست بدهی.»، سخن خداوند به پیامبر گرامی اسلام (ص) در مورد «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم» است. ب- امام علی (ع) که در بیشتر صحنه‌ها در کنار رسول خدا (ص) بود، درباره تلاش بی‌پایان پیامبر در هدایت مردم می‌فرمود: «پیامبر یک طبیب سیار بود، بر خلاف سایر طبیبان [او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و ابزارهای طبابت را با خود می‌برد تا بر هر جا که نیاز باشد، مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ، او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد.»

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به آن باید متن آیه و احادیث را به خاطر سپرد. برای پاسخ دادن به این تست دو قسمتی باید از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کرد. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به «الگو بودن پیامبر اسلام (ص)» اشاره دارد، نه به «سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم». قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا عبارت «خالی از کدورت»، در این حدیث نیامده است.

گزینه ۲ ۲۰۱۷ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، پس از بیان این دو حدیث پیامبر اسلام (ص): «سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» و «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا...»، که خطاب به جابر بن عبدالله انصاری بیان شده بود، نازل شده است.

تحلیل تست ۹۸ این تست، یک تست ساده و حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید ترتیب و توالی بیان آیات و احادیث در درس یاد گرفته شود. با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۲۰۱۰ ☆☆☆☆

با توجه به آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیرا»، رسول گرامی اسلام (ص) برای کسانی سرمشق و الگوی نیکویی است که این دو ویژگی را داشته باشند: الف- به خداوند و روز قیامت امید دارند. (یرجو الله و الیوم الآخر) ب- خدا را بسیار یاد می‌کنند. (و ذکر الله کثیرا)

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی از متن آیه است. پاسخ دادن به آن برای دانش‌آموزانی که آیات را مطالعه و دوره کرده‌اند کار دشواری نیست. آیه گزینه (۱)، بیانگر «سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم» است. آیه گزینه (۳)، در کعبه و پس از بیان دو حدیث قبل، در شأن امام علی (ع) بر پیامبر خدا (ص) نازل شده است. آیه گزینه (۴)، آیه ولایت است.

گزینه ۳ ۲۰۱۱ ☆☆☆☆

الف- آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، در کنار خانه خدا و پس از بیان دو حدیث پیامبر اسلام (ص)، در شأن امام علی (ع) بر پیامبر خدا (ص) نازل شده است.

ب- مطابق روایات، امیر المؤمنین علی (ع) و شیعیان او، مصداق «خیر البریة - بهترین مردم»، می‌باشند.

تحلیل تست ۹۹ قسمت اول این تست، حفظی بوده و قسمت دوم آن مفهومی است. دانش‌آموز باید علاوه بر اینکه باید منظور از «خیر البریة - بهترین مردم» را بداند باید ابتدای حدیث را به یاد داشته باشد که وقتی حضرت علی (ع) وارد خانه خدا شد رسول خدا (ص) فرمود: «برادرم به‌سویتان آمد.»

گزینه ۲ ۲۰۱۲ ☆☆☆☆

الف- آراستگی اختصاص به زمان حضور در اجتماعات و معاشرت‌ها ندارد؛ بلکه شامل حضور در خانواده و از آن مهم‌تر، زمان عبادت نیز می‌شود.

ب- امام صادق (ع) می‌فرمود: «دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست ترکیبی با درس ۱۱ سال دهم است. از بین احادیث مذکور، تنها گزینه (۲)، به آراستگی در زمان عبادت اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۰۱۳ ☆☆☆☆

الف- متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند. پیامبر (ص) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد. اما به آنان (مسلمانان) سفارش می‌کرد: «اگر کافری در جنگ کشته شد او را مثله نکنید، کودکان و پیران و زنان را نکشید، حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر اینکه برای تغذیه به آن احتیاج داشته باشید...» این سخن رسول خدا (ص)، بیانگر بیانگر «سخت‌کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم» است.

ب- این سخن پیامبر (ص): «بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید، زیرا تمایل دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم»، به سیره عملی ایشان در «محبت و مدارا با مردم»، اشاره دارد.

ج- این سخن امام علی (ع): «پیامبر یک طبیب سیار بود، [بر خلاف سایر طبیبان] او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و... او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد»، بیانگر بیانگر «سخت‌کوشی و دلسوزی رسول خدا (ص) در هدایت مردم» است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست ترکیبی جدید از این درس است. بهترین روش برای پاسخ دادن به آن، ابتدا با در نظر گرفتن هر قسمتی را که به پاسخ آن اطمینان داریم، گزینه‌های نادرست را حذف می‌نماییم تا در نهایت به پاسخ صحیح برسیم. به طور مثال، با در نظر گرفتن قسمت سوم، سایر گزینه‌ها نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۰۲۲

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { برای تشخیص سریع و بدون غلط پاسخ صحیح، ابتدا گزینه‌های صحیح را حذف می‌کنیم. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مخاطب این حدیث فقط جابر بن عبدالله انصاری است نه اصحاب پیامبر (ص). با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۰۲۳

مراجعه شود به پاسخ سه پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) نادرست است، زیرا در این آیه به خیر شر و جایگاه اختیار انسان اشاره نشده است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا مفهوم اصلی این آیه، جدایی‌ناپذیری ایمان و عمل صالح نیست و متبوع در این گزینه به معنای علت است. گزینه (۴)، مفهوم این آیه نیست.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۰۲۴

از دقت در قسمت اول حدیث: «انا مدینه العلم و علی باهبا فمن اراد العلم فلیأتها من باهبا»، برداشت می‌شود که امام علی (ع) نیز همان علم و معرفتی که پیامبر (ص) از آن بهره‌مند بود، را دارا بود. (انا مدینه العلم و علی باهبا) و براین اساس، پس از رسول خدا (ص)، حضرت علی (ع) از همه داناتر می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۱)، تأکید بر مفهوم حدیث تقلین و عصمت امام علی (ع) است. حدیث گزینه (۲)، بیانگر ولایت معنوی پیامبر اسلام (ص) و امام علی (ع) است. حدیث گزینه (۳)، بیانگر این است که امام علی (ع) معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی هستند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۰۲۵

الف- میان این حدیث: «علی مع القرآن و القرآن مع علی» و حدیث تقلین: «أنتی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی...»، ارتباط برقرار است در حدیث تقلین آمده که عترت و قرآن از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند. یکی از مصادیق عترت، حضرت علی (ع) است. و این حدیث هم که می‌فرماید: «علی با قرآن و قرآن با علی است»، تأکید بر حدیث تقلین است.

ب- مطابق حدیث تقلین، تا زمانی که مسلمین به قرآن کریم و عترت پیامبر (ص) تمسک بجویند «ان تمسکتُم بهما» گمراه نخواهند شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۱)، به دانای بودن امام علی (ع) از همه انسان‌ها پس از پیامبر (ص) اشاره دارد. حدیث گزینه (۲)، بیانگر این است که امام علی (ع) معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی هستند. حدیث گزینه (۳)، بیانگر این است که پیروی از امام علی (ع) راه رسیدن به علم پیامبر است و بهره‌مندی از علم پیامبر هم بر همه واجب است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۰۲۶

الف- پیامبر اکرم (ص) خطاب به جابر بن عبدالله انصاری در حدیثی درباره حضرت علی (ع) می‌فرماید: «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا، وفادارترین شما در پیمان با خدا، راسخ‌ترین شما در انجام فرمان خدا، صادق‌ترین شما در داوری بین مردم، بهترین شما در رعایت مساوات، و ارجمندترین شما در نزد خداست.»

ب- آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، در شأن امام علی (ع) بر پیامبر خدا (ص) نازل شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، آیه تطهیر است که عصمت اهل بیت (ع) را بیان می‌کند. آیه گزینه (۲)، آیه تطهیر است که تکلیف دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از پیامبر (ص) را مشخص کرده است. آیه گزینه (۳)، آیه ولایت است که به جانشینی امام علی (ع) اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۰۱۸

الف- مطابق حدیث: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، برای «خیر البریة» (بهترین مخلوقات خدا)، دو ویژگی ذکر شده است: ۱- از نظر باطنی، افرادی مؤمن (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا) ۲- و از لحاظ ظاهری، افرادی نیکوکار (و عملوا الصَّالِحَاتِ) می‌باشند.

ب- مطابق روایات، مصداق «خیر البریه - بهترین مردم»، امیر المؤمنین علی (ع) و شیعیان اویند.

تحلیل تست ۹۸ { این تیت، یک تست مفهومی از آیات است. برای پاسخ دادن به آ «باید به حفظ عبارت‌های آیه و مفاهیم آن دقت کرد. با در نظر گرفتن متن آیه، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) که به بیان سیمای مستضعفان در پایان تاریخ پرداخته است، نادرست می‌باشند. قسمت دوم گزینه (۴)، مصداق «خیر البریه» نمی‌باشند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۰۱۹

الف- میان این حدیث: «علی مع القرآن و القرآن مع علی» و حدیث تقلین: «أنتی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی...»، ارتباط برقرار است در حدیث تقلین آمده که عترت و قرآن از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند. یکی از مصادیق عترت، حضرت علی (ع) است. و این حدیث هم که می‌فرماید: «علی با قرآن و قرآن با علی است»، تأکید بر حدیث تقلین است.

ب- مطابق حدیث تقلین، تا زمانی که مسلمین به قرآن کریم و عترت پیامبر (ص) تمسک بجویند «ان تمسکتُم بهما» گمراه نخواهند شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این تست، یک تست ترکیبی و مفهومی و تشخیص قسمت دوم آن دشوار است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول و دوم گزینه‌های (۱) و (۲) دشوار است. با توجه به عبارت کلیدی «راه رهایی از گمراهی»، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، چرا که این عبارت، بیانگر جدایی‌ناپذیری قرآن و عترت و به تبع آن، عصمت اهل بیت است، نه راه رهایی از گمراهی.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۰۲۰

الف- پیامبر اکرم (ص) در کعبه و خطاب به جابر بن عبدالله انصاری درباره حضرت علی (ع) می‌فرماید: «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا، وفادارترین شما در پیمان با خدا، راسخ‌ترین شما در انجام فرمان خدا، صادق‌ترین شما در داوری بین مردم، بهترین شما در رعایت مساوات، و ارجمندترین شما در نزد خداست.»

ب- در همین هنگام، آیه شریفه: «ان الذين آمنوا و عملوا الصالحات اولئك هم خیر البریة» بر پیامبر اکرم (ص) نازل شد. و مطابق روایات، مصداق «خیر البریه - بهترین مردم»، امیر المؤمنین علی (ع) و شیعیان اویند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، حدیث پیامبر (ص) فقط با آیه مذکور هم‌زمان بوده و بر این اساس، سایر گزینه‌ها نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۰۲۱

آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، پس از بیان این دو حدیث پیامبر اسلام (ص): «سوکند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگاران و در روز قیامت، اهل نجات‌اند.» و «این مرد اولین ایمان آورنده به خدا...»، که در کنار خانه خدا خطاب به جابر بن عبدالله انصاری بیان شده بود، نازل شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۱)، در اولین روز دعوت علنی پیامبر اسلام (ص)، در واقعه «یوم‌الإنذار» بیان شده است. حدیث گزینه (۲)، حدیث منزلت است و به جانشینی امام علی (ع) اشاره دارد. حدیث گزینه (۴)، حدیث تقلین است و به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد.

گزینه ۱

۲۰۳۷

این سخن رسول گرامی اسلام: «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، به ترتیب به دو موضوع اشاره دارد: ۱- قسمت اول حدیث: «انا مدینه العلم و علی بابها»، بیانگر این حقیقت است که امام علی (ع) همان علم و معرفتی که پیامبر (ص) از آن بهره‌مند بود، را نیز دارا بود. ۲- قسمت دوم حدیث: «فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، بیانگر عصمت علمی امام علی (ع) است. بر این اساس، تبیین معارف عمیق قرآنی پس از رسول اکرم (ص) توسط امام علی (ع) صورت می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۲)، تأکید بر حدیث ثقلین است و به تبع آن بیانگر عصمت امام علی (ع) است. حدیث گزینه (۳)، بیانگر این است که امام علی (ع) معصوم از گناه و اشتباه بوده و به همین دلیل شایسته پیروی هستند. حدیث گزینه (۴)، به داناتر بودن امام علی (ع) از همه انسان‌ها پس از پیامبر (ص) اشاره دارد.

گزینه ۲

۲۰۳۱

الف- پس از رحلت رسول خدا^(ص)، حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر^(ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت. (انقلابت علی عقبابکم) ب- امامان معصوم^(ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه‌جانبه مسئولیت‌های خود شدند. فقط در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی^(ع) رسید. اما طولی نکشید که حکومت به دست بنی‌امیه افتاد. آنان کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر اکرم^(ص) مبارزه می‌کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر اکرم^(ص) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم و اطاعت نداشتند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، پس از فهمیدن منظور صورت سؤال، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱) نادرست است، زیرا پس از رحلت رسول خدا^(ص)، برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. گزینه (۳)، مربوط به دوران حیات رسول خدا^(ص) و پس از فتح مکه است. گزینه (۴)، مربوط به دوره حکومت بنی‌عباس است.

گزینه ۴

۲۰۳۲

الف- در آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم و من ینقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا و سیجزی الله الشاکرین»، قرآن کریم پس از هشدار مسلمانان در مورد «بازگشت به جاهلیت»، از سپاسگزاران و پاداش آنها (و سیجزی الله الشاکرین) یاد می‌کند. ب- از دقت در این آیه معلوم می‌شود که سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که، به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند.

نکته طلایی راه گرفتار نشدن مسلمانان به آداب و رسوم جاهلیت، عمل به مفهوم آیه «اطاعت» و سپردن رهبری جامعه اسلامی به امامان معصوم^(ع) بود. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا در صورت انتخاب این قسمت، قسمت دوم این دو گزینه، نتیجه تحقق قسمت اول نمی‌باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱

۲۰۳۳

خداوند در آیه شریفه: «... انقلبتم علی أعقابکم و من ینقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا و سیجزی الله الشاکرین»، برای مبارزه با ارکان جاهلیت و باقی ماندن در مسیری که پیامبر اکرم^(ص) ترسیم کرده بودند، وعده دادن پاداش به سپاسگزاران (سیجزی الله الشاکرین) می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، درباره امام علی^(ع) و شیعیانش بیان شده است. گزینه (۳)، بیانگر این حقیقت است که در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت (و من ینقلب علی عقبیه)، هیچ گزند و زبانی به خداوند نمی‌رسد. گزینه (۴)، درباره نیکوکاران و بدکاران است. (درس ۱ دهم)

گزینه ۴

۲۰۳۴

با توجه به آیه شریفه: «... انقلبتم علی أعقابکم و من ینقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا و سیجزی الله الشاکرین»، در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت (و من ینقلب علی عقبیه)، هیچ گزند و زبانی به خداوند نمی‌رسد (فلن یضر الله شیئا).

توضیح خداوند پس از هشدار عدم بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت، ابتدا از «زیان نرسیدن به خداوند در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت» و سپس از «پاداش سپاس‌گزاران و کسانی که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند» سخن گفته است.

درس هفتم: وضعیت فرهنگی، اجتماعی...

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۵۵	۱۰	۹
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۳	۱

گزینه ۳

۲۰۲۸

الف- بر اساس آیه اطاعت: «اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، ولایت و حکومت اسلامی پس از رسول خدا^(ص) در قالب امامت ادامه می‌یابد. ب- براساس تدبیر حکیمانه خداوند، امیرالمؤمنین^(ع) و امامان معصوم از نسل ایشان جانشینی رسول خدا^(ص) را بر عهده گرفتند و از جانب خدا به ولایت و رهبری برگزیده شدند.

روش مطالعه این درس این درس، یک درس کم حجم، با سطح دشواری متوسط است. یک آیه و دو حدیث مهم از امام علی^(ع) دارد. برای یادگیری این درس، ابتدا متن درس را باید چندین بار دقیق بخوانید. نکات مربوط به مشکلات عصر امامان^(ع) را به دقت تحلیل و بررسی نمایید و نکات مشابه مربوط به هر کدام را استخراج و یا داشت نمایید. در آخر نکات و مفاهیم مربوط به آیه و دو حدیث این درس را به صورت دقیق بررسی کنید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا آیه تطهیر بیانگر عصمت اهل بیت^(ع) است و به حکومت پس از پیامبر^(ص) اشاره ندارد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا برگزیده شدن افراد به مقام امامت، فقط توسط خداوند صورت می‌گیرد نه توسط پیامبر اسلام^(ص).

گزینه ۲

۲۰۲۹

الف- بر اساس آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص)، بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است. ب- متأسفانه با وقوع حوادثی پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص) و دور افتادن مردم از رهبری و هدایت امامان معصوم^(ع)، این بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت اتفاق افتاد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، ویژگی‌های «خیر البریه» را که امام علی^(ع) و شیعیانش از مصادیق آن هستند را بیان می‌نماید. آیه گزینه (۳)، به انسجام درونی در عین نزول تدریجی آیات قرآن کریم، از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، آیه ابلاغ است که رسالت مهم رسول خدا^(ص) را بیان حدیث غدیر معرفی می‌نماید.

گزینه ۳

۲۰۳۰

الف- خداوند در آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، این نکته را به امت اسلامی گوشزد می‌کند که مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص)، بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است. ب- پس از رحلت رسول خدا^(ص)، حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر^(ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت. ج- تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت، خروج رهبری امت از مسیری که پیامبر^(ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، و همچنین یکی از مصادیق بازگشت امت اسلامی به ارزش‌های دوران جاهلیت خویش می‌باشد.

نکته طلایی عمل نکردن به پیام آیه اطاعت و دور ماندن امامان معصوم^(ع) از حکومت بر جامعه اسلامی، باعث تحقق پیش‌بینی خداوند و بازگشت جامعه اسلامی به ارزش‌های دوران جاهلیت شد. از بین مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص)، گزینه (۳) از بقیه مهم‌تر است.

توضیح فتح مکه در سال هشتم هجری، یعنی حدود دو سال قبل از رحلت پیامبر (ص) رخ داد. در این هنگام، ابوسفیان به ناچار تسلیم شد و به ظاهر اعلام مسلمانی کرد.

گزینه ۳ ۲۰۴۱
 معاویه پسر ابوسفیان است که جنگ صفین را علیه امیرالمؤمنین (ع) به راه انداخت. او در سال چهل هجری با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن (ع)، حکومت مسلمانان را به دست گرفت و خلافت رسول خدا (ص) را به سلطنت تبدیل کرد.

توضیح معاویه در سال هشتم هجرت، پس از فتح مکه اسلام آورد و در سال چهل هجری حکومت بر مسلمانان را به دست گرفت.

گزینه ۱ ۲۰۴۲
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته آغاز حکومت معاویه در زمان حکومت امام حسن (ع) بود.

گزینه ۴ ۲۰۴۳
 معاویه در سال چهل هجری با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن (ع)، حکومت مسلمانان را به دست گرفت. او، بر خلاف تعهدی که به مسلمانان داده بود، یزید را جانشین خود قرار داد.

توضیح تکمیلی بر اساس مفاد صلح‌نامه امام حسن (ع) با معاویه، معاویه حق انتخاب جانشین ندارد و حکومت از آن امام حسن (ع) یا امام حسین (ع) خواهد بود. معاویه بر خلاف این قرارداد، فرزندش یزید را جانشین خود قرار داد.

گزینه ۲ ۲۰۴۴
 یزید هر کار زشت و ناپسندی را انجام می‌داد؛ احکام خداوند، مانند نماز را به بازی و سُخره می‌گرفت، آشکارا شراب می‌خورد، سگ بازی و میمون بازی، می‌کرد و با همان سگ و میمون، وارد مجالس می‌شد و آنها را کنار دست خود می‌نشاند. وی، نوه گرامی پیامبر (ص)، امام حسین (ع) و فرزندان و یارانش را با وضع هولناکی به شهادت رساند و خانواده ایشان را که از نوادگان پیامبر (ص) بودند، به عنوان اسیر، در شهرها گرداند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها عبارت گزینه (۲)، درباره ابوسفیان و فرزندش معاویه بیان شده است نه درباره یزید.

گزینه ۱ ۲۰۴۵
 المؤمنین علی (ع)، در سخنرانی‌های متعدد، بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد و می‌فرمود: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم بر شما پیروز خواهند شد».
توضیح فرمایش امام علی (ع) در مورد بیم دادن مسلمانان نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه، به منظور جلوگیری از گرفتار شدن مسلمانان به پیش‌بینی «انقلاب علی اعقابکم» بود.

گزینه ۴ ۲۰۴۶
 با توجه به این سخن: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد؛ نه از آن جهت که آنان به حق نزدیک‌ترند، بلکه به این جهت که آنان در راه باطلی که زمامدارشان می‌رود شتابان فرمان او را می‌برند و شما در حق من بی‌اعتنایی و کندی می‌کنید...»، امام علی (ع)، عامل پیروزی شامیان را «پیروی از زمامدار خود و اطاعت سریع از دستورات وی» و دلیل ناکامی مسلمانان را «بی‌اعتنایی نسبت به رهبر خود و کندی در اطاعت از دستورات ایشان» دانسته‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، نادرست است، زیرا از دیدگاه امام علی (ع)، اتحاد شامیان در مسیر باطل و تفرقه یاران امام علی (ع) در راه حق، قلب مسلمانان واقعی را به درد می‌آورد. مطابق حدیث، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۰۳۵
 پس از رحلت رسول خدا (ص)، حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت.

نکته طلایی در آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، مسیر رهبری امت پس از رسول خدا (ص) بر مبنای «امامت» طراحی شده بود. قسمت دوم گزینه (۴)، نتیجه خروج رهبری امت از مسیر امامت بود.

گزینه ۳ ۲۰۳۶
 پس از رحلت رسول خدا (ص)، حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت. امامان معصوم (ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه‌جانبه مسئولیت‌های خود شدند.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به تست‌های تاریخی، فقط باید با در نظر گرفتن متن کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۰۳۷
 در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی (ع) رسید. آن حضرت، در همین دوره کوتاه و با وجود مشکلات و جنگ‌هایی که با عهدشکنان و دشمنان داخلی داشتند، عالی‌ترین نمونه حکومت را عرضه کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا حکومت رسول اکرم (ص) در مدینه، ۱۰ سال به طول انجامید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۰۳۸
 در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی (ع) رسید. آن حضرت، در همین دوره کوتاه و با وجود مشکلات و جنگ‌هایی که با عهدشکنان و دشمنان داخلی داشتند، عالی‌ترین نمونه حکومت را عرضه کرد. اما طولی نکشید که حکومت به دست بنی‌امیه افتاد.

توضیح منظور از عهدشکنان، طلحه و زبیر بودند که جنگ جمل را به راه انداختند. پس از این جنگ، امام علی (ع) با معاویه که از دشمنان داخلی بود، در جنگ صفین به کارزار پرداختند. بنی‌امیه کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر اکرم (ص) مبارزه می‌کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر اکرم (ص) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم و اطاعت نداشتند. پس از شهادت امام علی (ع) در سال ۴۰ هجری، معاویه با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن (ع)، حکومت مسلمانان را به دست گرفت.

گزینه ۴ ۲۰۳۹
 بنی‌امیه کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر اکرم (ص) مبارزه می‌کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر اکرم (ص) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم و اطاعت نداشتند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها تعبیر «سرسختانه با پیامبر اکرم (ص) مبارزه می‌کردند»، درباره امویان به کار رفته است، بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. با استناد به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۰۴۰
 در صدر اسلام، ابوسفیان، رهبری مشرکان را برعهده داشت. او حدود دو سال قبل از رحلت پیامبر (ص) به ناچار تسلیم شد و به ظاهر، اعلام مسلمانی کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا رهبری معنوی ائمه اطهار^(ع) پس از شهادت آنها از بین نمی‌رود.

گزینه ۱ ۲۰۵۳ ☆☆☆☆
الف- پس از رحلت رسول خدا^(ص)، سفارش آن حضرت به نوشتن سخنانش نادیده گرفته شد و هرگونه نوشتن احادیث آن حضرت ممنوع شد. (تا اوایل قرن دوم هجری) به همین جهت، کسانی که به این احادیث علاقه‌مند بودند، فقط می‌توانستند آن‌ها را به حافظه بسپارند و از این طریق به دیگران منتقل کنند.
ب- نگهداری احادیث از طریق به حافظه سپردن، نتایج نامطلوبی داشت؛ از جمله اینکه، ۱- احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. ۲- شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۳- بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴) از نتایج ممنوعیت نوشتن احادیث نبود.

گزینه ۳ ۲۰۵۴ ☆☆☆☆
الف- پس از رحلت رسول خدا^(ص)، سفارش آن حضرت به نوشتن سخنانش نادیده گرفته شد و هرگونه نوشتن احادیث آن حضرت ممنوع شد. (تا اوایل قرن دوم هجری) به همین جهت، کسانی که به این احادیث علاقه‌مند بودند، فقط می‌توانستند آن‌ها را به حافظه بسپارند و از این طریق به دیگران منتقل کنند.
ب- با این که سال‌ها بعد (اوایل قرن دوم هجری)، منع نوشتن حدیث پیامبر^(ص) برداشته شد و حدیث‌نویسی رواج یافت، اما به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر^(ص) در میان مردم، به دلیل فوت یا شهادت، احادیث زیادی جعل یا تحریف شد، به طوری که احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۴ ۲۰۵۵ ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل
تأثیر غرض‌های شخصی و سلیقه شخصی در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، ۱- جاعلان حدیث براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۲- بسیاری از مردم و محققان با دخالت دادن سلیقه شخصی در احکام دینی، گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

گزینه ۴ ۲۰۵۶ ☆☆☆☆
پس از رحلت رسول خدا^(ص)، هرگونه نوشتن احادیث آن حضرت ممنوع شد. به همین جهت، کسانی که به این احادیث علاقه‌مند بودند، فقط می‌توانستند آن‌ها را به حافظه بسپارند و از این طریق به دیگران منتقل کنند. نگهداری احادیث از طریق به حافظه سپردن، نتایج نامطلوبی داشت؛ از جمله اینکه، احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۰۴۷ ☆☆☆☆
با توجه به این فرمایش امام علی^(ع)؛ «این مطلب، قلب انسان را به درد می‌آورد که آنها در مسیر باطل خود این چنین متحدند و شما در راه حق این‌گونه متفرق و پراکنده‌اید»، اتحاد شامیان در مسیر باطل خود و تفرقه یاران امام علی^(ع) در راه حق، قلب مسلمانان واقعی را به درد می‌آورد.

روش مطالعه برای پاسخ دادن به تست‌هایی که از دو حدیث امام علی^(ع) در این درس آمده، باید عین عبارت‌های احادیث را حفظ باشید. گزینه (۳)، علت پیروزی شدن شامیان بر مسلمانان را بیان می‌کند.

گزینه ۱ ۲۰۴۸ ☆☆☆☆
امام علی^(ع) سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را موجب سوار شدن بنی امیه بر تخت سلطنت می‌دید و آنان را از چنین روزی بیم می‌داد: «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند ... تا آنکه در حکومتشان دو دسته بگریند: دسته‌ای بر دین خود که آن را از دست داده‌اند و دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند»

نکته ترکیبی این سخن امام علی^(ع)، مصداق تحقق عبارت قرآنی: «انقلبتم علی اعقابکم» است.

گزینه ۲ ۲۰۴۹ ☆☆☆☆
الف- امام علی^(ع)؛ «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند ... تا آنکه در حکومتشان دو دسته بگریند: دسته‌ای بر دین خود که آن را از دست داده‌اند و دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند.» ب- این حدیث، مصداق «بازگشت به جاهلیت» و عدم توجه به این هشدار خداوند: «افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها حکومت امویان و نتایج آن در جامعه اسلامی، از مصداق «بازگشت به جاهلیت» و تحقق این هشدار خداوند: «انقلبتم علی اعقابکم» است.

گزینه ۴ ۲۰۵۰ ☆☆☆☆
پس از سقوط بنی‌امیه، حکومت به دست بنی‌عباس افتاد. آنان با این که خود را از عموزادگان پیامبر^(ص) می‌دانستند و به نام اهل بیت^(ع)، قدرت را از بنی‌امیه گرفته بودند؛ روش سلطنتی بنی‌امیه را ادامه دادند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۱ ۲۰۵۱ ☆☆☆☆
پس از سقوط بنی‌امیه، حکومت به دست بنی‌عباس افتاد. آنان با این که خود را از عموزادگان پیامبر^(ص) می‌دانستند و به نام اهل بیت^(ع)، قدرت را از بنی‌امیه گرفته بودند؛ روش سلطنتی بنی‌امیه را ادامه دادند. و در ظلم و ستم به اهل بیت پیامبر^(ص) از چیزی فروگذار نکردند، به گونه‌ای که اگر تحول معنوی و فرهنگی ایجاد شده در عصر پیامبر^(ص) و دو میراث‌گران قدر آن حضرت (قرآن کریم و ائمه اطهار^(ع)) نبود، جز نامی از اسلام باقی نمی‌ماند.

نکته طلایی دو عامل اصلی که باعث حفظ اسلام در دوره حکومت امویان و عباسیان شد عبارت بود از: ۱- تحول معنوی و فرهنگی ایجاد شده در عصر پیامبر^(ص) و دو میراث‌گران قدر آن حضرت.

گزینه ۳ ۲۰۵۲ ☆☆☆☆
چالش‌های عصر ائمه^(ع)، نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود. یکی از مهم‌ترین آثار این چالش‌ها منزوی شدن شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص) می‌باشد.

روش مطالعه { این سبک سؤال برای این درس از قبل متداول بوده است. و اما عبارتهای هر یک از چالش‌های عصر ائمه^(ع) منبع بسیار خوبی برای طرح سؤالات ترکیبی جدید است، بنابراین، عبارتهای هر چالش را به دقت مطالعه کرده و با تیتیر آن ارتباط دهید.

۲۰۶۴ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۰۶۵ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۰۶۶ گزینه ۱ ☆☆☆☆
 برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. برخی از آنها در مساجد می‌نشستند و داستان‌های خرافی دربارهٔ پیامبران برای مردم نقل می‌کردند. این مطالب به کتاب‌های تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا دانشمندانی مانند کعب‌الاحبار از علمای اهل کتاب بودند نه از عالمان وابسته به حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس. قسمت دوم گزینه (۴)، سومین نتیجه ممنوعیت نوشتن احادیث است.

۲۰۶۷ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 این عبارت: «برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند.» بیانگر دومین مشکل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص)، یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.
 ب- این عبارت: «بعد از ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.» بیانگر سومین نتیجه ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص) است.

نکته طلایی { «تفسیر قرآن کریم توسط برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب» و «نقل داستان‌های خرافی دربارهٔ پیامبران برای مردم»، بیانگر دومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» و نتیجه «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است.

۲۰۶۸ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله‌روی شخصیت‌های برجسته جامعه هستند و آنها را اسوه قرار می‌دهند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۰۵۷ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، ۱- **جاعلان حدیث** براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۲- بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

۲۰۵۸ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
توضیح { دومین منبع هدایت مسلمانان پس از قرآن کریم، مجموعه سخنان و احادیث پیامبر اسلام^(ص) است. پس از ممنوع شدن نوشتن سخنان ایشان، مردم از این منبع هدایت محروم شدند و با دخالت دادن سلیقه شخصی خود در احکام دینی، گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

۲۰۵۹ گزینه ۱ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل

۲۰۶۰ گزینه ۴ ☆☆☆☆
 با این که سال‌ها بعد (اوایل قرن دوم هجری)، منع نوشتن حدیث پیامبر^(ص) برداشته شد و حدیث‌نویسی رواج یافت، اما به **دلیل** عدم حضور اصحاب پیامبر^(ص) در میان مردم، به دلیل فوت یا شهادت، احادیث زیادی جعل یا تحریف شد، به طوری که احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.

۲۰۶۱ گزینه ۳ ☆☆☆☆
 اوضاع نابسامان جعل و تحریف حدیث، تا حدود زیادی برای پیروان ائمه^(ع) پیش نیامد، زیرا ائمه^(ع) احادیث پیامبر را حفظ کرده بودند و شیعیان، این احادیث را از طریق این بزرگواران که خود، انسان‌هایی معصوم و به دور از خطا بودند و سخنانشان مانند سخنان رسول خدا^(ص) معتبر و مورد اطمینان بود، این احادیث را به دست آوردند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر مسئولیت ائمه اطهار^(ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

۲۰۶۲ گزینه ۲ ☆☆☆☆
 الف- پس از رحلت رسول خدا^(ص)، هرگونه نوشتن احادیث آن حضرت ممنوع شد. به همین جهت، کسانی که به این احادیث علاقه‌مند بودند، فقط می‌توانستند آن‌ها را به حافظه بسپارند و از این طریق به دیگران منتقل کنند. ب- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
مقایسه { حفظ احادیث از طریق به حافظه سپردن آنها، سه مشکل اساسی مطرح شده را به همراه داشت. ولی حفظ احادیث توسط ائمه اطهار^(ع)، اوضاع نابسامان جعل و تحریف حدیث را تا حدود زیادی برای پیروان ائمه^(ع) پیش نیاورد.

۲۰۶۳ گزینه ۱ ☆☆☆☆
 الف- دومین نتیجه نامطلوبی که نگهداری احادیث از طریق به حافظه سپردن، در پی داشت این بود که شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ب- این عبارت: «برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند.» بیانگر دومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.

نکته طلایی { تبرج به معنای زیاده‌روی در تجمل و آراستگی (درس ۱۱ دهم) و ارتباط جنسی خارج از محدوده شرع (درس ۸ دوازدهم)، از مصادیق بازگشت به دوران جاهلیت است.

۲۰۷۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا این عبارت: «اما هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند»، بیانگر سومین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

۲۰۷۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس نیز، به تدریج مسیر حکومت را عوض کردند و برای خود و اطرافیان‌شان کاخ‌های بزرگ و مجلل ساختند و خزائن خود را از جواهرات گران‌قیمت انباشته کردند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر اولین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)» است.

۲۰۷۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
 تغییر مسیر حکومت اسلامی در عصر امامان معصوم (ع) که بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد.
نکته طلایی { این عبارت‌ها: «تعویض مسیر حکومت»، «تغییر مسیر جامعه» و «تغییر فرهنگ»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

۲۰۷۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 تغییر فرهنگ به وجود آمده در عصر امامان (ع)، نتیجه تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت بود. این تغییر فرهنگ، سبب شد که ائمه اطهار (ع) با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند و نتوانند مردمان آن دوره را با خود همراه کنند.
نکته طلایی { «تعویض مسیر حکومت»، «تغییر مسیر جامعه» و «تغییر فرهنگ»، مصادیق «بازگشت به جاهلیت» و نتیجه عدم توجه به این هشدار خداوند: «أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم» است.

۲۰۷۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
 الف- تغییر مسیر حکومت اسلامی در عصر امامان معصوم (ع) که بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد.
 ب- وجود این مشکل سبب شد که شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شوند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یابند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر سومین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

۲۰۶۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 در زمانی که رسول خدا (ص) اسوه مردم بود، انسان‌های آزاده، باایمان و شجاعت چون امام علی (ع)، مقداد، عمار، ابوذر و سلمان تربیت شدند.
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست که گزینه‌های مشابه دارد، باید با دقت بیشتر در هر گزینه، یک مورد اشتباه و برخلاف صورت سؤال را پیدا نمود و گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا به گزینه صحیح رسید. در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، مالک اشتر آمده که از یاران امام علی (ع) است نه رسول اکرم (ص).

۲۰۷۰ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
 هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به تست‌هایی که جنبه تاریخی دارند، فقط باید مطابق متن کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۰۷۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
 این عبارت: «اما هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، را در انزوا قرار دهند»، بیانگر سومین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» و عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.
مقایسه { الف- «در انزوا قرار دادن شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)»، توسط حاکمان وقت صورت می‌گرفت و بیانگر «ارائه الگوهای نامناسب» است. ب- «منزوی شدن شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص)»، نتیجه ورود جاهلیت با شکلی جدید به زندگی اجتماعی مسلمانان و بیانگر «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

۲۰۷۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 این موارد: «ورود جاهلیت با شکلی جدید به زندگی اجتماعی مسلمانان پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص)»، «منزوی شدن شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص)» و «جایگاه و منزلت یافتن طالبان قدرت و ثروت» و «عوض کردن مسیر حکومت توسط حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس و ساختن کاخ‌های بزرگ و مجلل برای خود و اطرافیان‌شان و انباشته کردن خزائن خود را از جواهرات گران‌قیمت»، تمامی بیانگر مشکل چهارم یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت گزینه ۲ مربوط به مشکل سوم یعنی ارائه الگوهای نامناسب می‌باشد نه مشکل چهارم

۲۰۷۳ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
 الف- این عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است. ب- بنابر عبارت: «أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است.

۲۰۷۹

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

الف- این عبارت: «بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.» بیانگر اولین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» می‌باشد. ب- این عبارت: «شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند.» بیانگر چهارمین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» می‌باشد.

نکته طلایی { این دو قسمت از فرمایش امام علی^(ع): «حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند» و «دو دسته بگریند: دسته‌ای بر دین خود که آن را از دست داده‌اند و دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند.» بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

۲۰۸۰

گزینه ۱

☆☆☆☆☆

الف- این دو عبارت: «شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند.» و «جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد.» بیانگر چهارمین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» می‌باشند. ب- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.» بیانگر سومین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ارائه الگوهای نامناسب» می‌باشد.

نکته طلایی { تبدیل شدن جامعه اسلامی به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم^(ص)، نتیجه تغییر مسیر حکومت اسلامی و بی‌توجهی حاکمان اسلامی به مفهوم آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط» بود.

۲۰۸۱

گزینه ۳

☆☆☆☆☆

در پاسخ به این سؤال: «چه عواملی باعث شد که بعد از گذشت پنجاه سال از وفات پیامبر^(ص) نوه ایشان یعنی امام حسین^(ع) این گونه توسط امت پیامبر به شهادت برسد؟» می‌توان گفت که، یکی از دلایل اصلی این اتفاق، خارج شدن رهبری امت از مسیری که پیامبر اسلام برنامه‌ریزی کرده بود، است. مساله‌ای که باعث شد نظام حکومت اسلامی که براساس مسئله «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیابد و امامان معصوم با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیت‌های خود باشند. همین امر باعث شد به مرور، حاکمان فاسدی همچون معاویه و یزید بر جامعه حاکم شوند، ارزش‌ها و الگوهای جامعه تغییر کند و به مرور جامعه به سمت قهقرا برود و در نهایت بهترین بندگان خدا توسط خود مسلمانان به شهادت برسند. زمانی که رهبری امت به دست ناهلی همچون یزید افتاد، نوه پیامبر را به شهادت رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۰۸۲

گزینه ۴

☆☆☆☆☆

به گواهی تاریخ دو مسئله زمینه را برای ورود جعل و تحریف احادیث پیامبر اکرم^(ص) آماده کرد، زمینه اول، منع نوشتن احادیث پس از رحلت پیامبر^(ص) بود. زمینه دوم، نیاز حاکمان جور و صاحبان قدرت به توجیه موقعیت خود و اقدامات مخالف اسلام آن‌ها بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۰۸۳

گزینه ۳

☆☆☆☆☆

الف- عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا^(ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند.» بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» و از مصادیق بازگشت به جاهلیت (انقلابت علی أعقابکم) است. ب- آیه شریفه: «لعلک باع نفسک ألا یكونوا مؤمنین» به دلسوزی رسول اکرم^(ص) در هدایت مردم اشاره دارد. این قسمت سخن امام علی^(ع): «مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ، او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد»، به این ویژگی رسول اکرم^(ص) اشاره دارد.

ج- در عبارت شریفه: «و سیجری الله الشاکرین»، خداوند از سپاسگزاران و پادشاه آن‌ها یاد می‌کند، سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند. با توجه به این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتکم بهما لن تضلوا ابدا»، مسلمانان با پیروی از قرآن و اهل بیت^(ع) می‌توانند پس از رحلت پیامبر اکرم^(ص) در مسیری که پیامبر اسلام^(ص) به فرمان الهی برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، باقی بمانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) صحیح است و از مصادیق بازگشت به جاهلیت (انقلابت علی أعقابکم) است. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر «محبت و مدارای رسول اکرم^(ص) با مردم» است. آیه تطهیر در قسمت سوم گزینه (۲)، به عصمت اهل بیت اشاره دارد و به روش سپس‌گزاری از نعمت رسول خدا^(ص) اشاره ندارد.

۲۰۸۴

گزینه ۲

☆☆☆☆☆

الف- سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند. مطابق آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و أولی الامر منکم»، مسلمانان با تشکیل حکومت اسلامی بر مبنای «امامت» می‌توانند پس از رحلت پیامبر اکرم^(ص) در مسیری که پیامبر اسلام^(ص) به فرمان الهی برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، باقی بمانند.

ب- بر اساس آیه شریفه: «الله أعلم حیث یجعل رسالت»، فقط خداوند است که از آشکار و نهان افراد اطلاع دارد و می‌تواند توانایی فرد در دوری از گناه را تشخیص دهد. بنابراین، وقتی خداوند کسی را به پیامبری برمی‌گزیند، معلوم می‌شود که وی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد.

ج- آیه شریفه: «ألم تر إلی الذین یزعمون أنهم بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاکموا إلی الطاغوت و قد أمروا أن یکفروا به و ...»، با توجه به نفی پذیرش حکمیت (داوری) طاغوت، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. بر این اساس، ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت، فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، آیه ابلاغ است که به رسالت مهم پیامبر^(ص) در بیان حدیث غدیر اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۴)، به الگو بودن رسول خدا^(ص) اشاره دارد نه به وجوب اطاعت از کسانی که خداوند خودش واجب کرده است.

گزینه ۴ ۲۰۸۸ ☆☆☆☆

الف- امام علی^(ع)، حاکم شدن امویان را نتیجه سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان معرفی کرده بودند. این رفتار امویان (حلال شمردن حرامها و سخت شدن زندگی هم بر دین خواهان و هم بر دنیا طلبان)، از ثمرات حکومت امویان است. ب- این دو عبارت: «عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله روی شخصیت‌های برجسته جامعه هستند و آنها را اسوه قرار می‌دهند.» و «هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.» بیانگر سومین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ارائه الگوهای نامناسب» می‌باشد.

ج- برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. برخی از آنها در مساجد می‌نشستند و داستان‌های خرافی درباره پیامبران برای مردم نقل می‌کردند. این مطالب به کتاب‌های تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت سوم گزینه (۳)، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

گزینه ۴ ۲۰۸۹ ☆☆☆☆

سه قسمت «الف»، «د» و «ه»، از نتایج تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سه قسمت «ب»، «ج» و «ه»، از نتایج از نتایج تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۲۰۹۰ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «پیامبر اسلام^(ص) به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و به دور از محرومیت بود.» بیانگر سیره رسول اکرم^(ص) در خصوص «مبارزه با فقر و محرومیت» بود. ب- مطابق آیه اطاعت، نظام حکومت اسلامی بر مبنای «امامت» طراحی شده بود. ج- به منظور ایجاد وحدت بین مسلمانان، از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان بر اساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون دعوا و ناسزاگویی بیان کنیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۰۹۱ ☆☆☆☆

الف- از دیدگاه امام علی^(ع)، اتحاد شامیان در مسیر باطل و تفرقه یاران امام علی^(ع) در راه حق، قلب مسلمانان واقعی را به درد می‌آورد. ب- اوضاع نابسامان جعل و تحریف حدیث، تا حدود زیادی برای پیروان ائمه^(ع) پیش نیامد، زیرا ائمه^(ع)، احادیث پیامبر را حفظ کرده بودند و شیعیان، این احادیث را از طریق این بزرگواران که خود، انسان‌هایی معصوم و به دور از خطا بودند و سخنانشان مانند سخنان رسول خدا^(ص) معتبر و مورد اطمینان بود، این احادیث را به دست آوردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا این تغییر مسیر، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم^(ص) را به جامعه‌ای راحت طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم^(ص) تبدیل کرد. قسمت «د» نادرست است، زیرا بی‌بهره ماندن بسیاری از مردم و محققان از یک منبع هدایت به «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۰۸۵ ☆☆☆☆

الف- تغییر فرهنگ در جامعه نوپای اسلامی مصداق «بازگشت به جاهلیت» و نتیجه عدم توجه به این هشدار خداوند: «افان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم» است.

ب- اجرای حکم مجازات مجرم بدون در نظر گرفتن جایگاه او بیانگر سیره رسول اکرم^(ص) در زمینه «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» بود. آیه شریفه: آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به همین مفهوم اشاره دارد.

ج- این سخن امام خمینی^(ره) و آیه شریفه: «الم تر إلی الذین یزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاكموا إلی الطاغوت و قد أمروا أن یرکضوا به و...»، با توجه به نفی پذیرش حکمیت (داوری) طاغوت، به دومین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به تغییر فرهنگ در جامعه نوپای اسلامی مربوط نیست. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) به «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد نه به سیره رسول اکرم^(ص) در زمینه «تلاش برای برقراری عدالت و برابری».

گزینه ۲ ۲۰۸۶ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا^(ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند.» و عبارت: «تعویض تدریجی مسیر حکومت»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

ب- این عبارت: «بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.» و عبارت: «نگهداری احادیث از طریق به حافظه سپردن»، بیانگر اولین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» می‌باشد.

ج- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.» و عبارت «دنباله‌روی از شخصیت‌های برجسته جامعه»، بیانگر سومین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ارائه الگوهای نامناسب» می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر سومین مشکل از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا^(ص) یعنی، «ارائه الگوهای نامناسب» می‌باشد. قسمت دوم گزینه (۴)، به دومین مشکل اشاره دارد نه به اولین مشکل که بیانگر «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است.

گزینه ۲ ۲۰۸۷ ☆☆☆☆

از بین عبارت‌های مذکور، تنها دو قسمت «د» و «ه»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف»، به اولین مشکل، یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» اشاره دارد. قسمت «ب» از نظر علمی نادرست است، زیرا امامان^(ع) دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» دارند نه سه مسئولیت. دو قسمت «ج» و «د»، به سومین مشکل یعنی، «ارائه الگوهای نامناسب» اشاره دارند.

گزینه ۲ ۲۰۹۶

الف- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.»، به سومین چالش عصر امامان (ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» اشاره دارد.

ب- پس از اعلام ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اسلام (ص)، نگهداری احادیث از طریق به حافظه سپردن بود که نتایج نامطلوبی داشت: از جمله اینکه: احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.

ج- این تغییر مسیر، (تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت - انقلاطم علی اعقابکم) جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، به چهارمین مشکل عصر امامان (ع)، یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۳)، به دومین مشکل عصر امامان (ع)، یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۰۹۷

پس از سقوط بنی‌امیه، حکومت به دست بنی‌عباس افتاد. آنان با اینکه خود را از عموزادگان پیامبر (ص) می‌دانستند و به نام اهل‌بیت (ع)، قدرت را از بنی‌امیه گرفته بودند؛ روش سلطنتی بنی‌امیه را ادامه دادند و در ظلم و ستم به اهل‌بیت پیامبر (ص) از چیزی فروگذار نکردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد معاویه و امویان صادق است نه در مورد بنی‌عباس.

گزینه ۳ ۲۰۹۸

الف- در آیه شریفه: «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ» و محمد نیست، مگر رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند پس اگر او بمیرد یا کشته شود، آیا شما به گذشته [و آیین پیشین خود] باز می‌گردید؟ و هر کس به گذشته باز گردد، به خدا هیچ گزند و زبانی نرساند و خداوند به زودی سپاسگزاران را پاداش می‌دهد.»، عبارت قرآنی: «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ»، به استمرار رسالت با وجود پیامبر اسلام (ص) اشاره دارد.

ب- شرایط زمانی بازگشت به جاهلیت، عصر پس از رحلت پیامبر (ص) (افان مات او قتل) است.

توضیح { هر بخش از عبارات قرآنی، دارای نکته خاص مربوط به خود است:

- ۱- «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ»: رسول خدا (ص) استمرار بخش و ادامه‌دهنده راه پیامبران پیشین است.
- ۲- «افان مات او قتل»: سنت مرگ حتی برای پیامبر اسلام وجود دارد و راه ایشان در شرایط پس از رحلت آن بزرگوار نباید فراموش شود.
- ۳- «انقلبتم علی اعقابکم»: هشدار به خطر بازگشت به جاهلیت حتی برای جامعه تشکیل شده به دست پیامبر نیز وجود دارد.
- ۴- «وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا»: خطر بازگشت به رسوم جاهلیت به خود مردم ضرر می‌رساند، وگرنه خدا از مخلوقات خود بی‌نیاز است.
- ۵- «وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ»: سپاسگزاران نعمت رسالت پس از پیامبر، کسانی هستند که به جاهلیت بازنگردند و با ثبات قدم، دچار تزلزل نشوند.

گزینه ۴ ۲۰۹۲

عبارت‌های سه قسمت «ب»، «ج» و «ه» با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت: «بیان داستان‌های خرافی درباره پیامبران»، در قسمت «الف» به «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» اشاره دارد. قسمت اول قسمت «د»، درباره معاویه صادق است. در قسمت «و»، سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان، علت سوار شدن امویان بر تخت سلطنت است نه بنی‌عباس.

گزینه ۴ ۲۰۹۳

الف- پس از سقوط بنی‌امیه، حکومت به دست بنی‌عباس افتاد. آنان با اینکه خود را از عموزادگان پیامبر (ص) می‌دانستند و به نام اهل‌بیت (ع)، قدرت را از بنی‌امیه گرفته بودند؛ روش سلطنتی بنی‌امیه را ادامه دادند و در ظلم و ستم به اهل‌بیت پیامبر (ص) از چیزی فروگذار نکردند، به گونه‌ای که اگر تحول معنوی و فرهنگی ایجاد شده در عصر پیامبر (ص) و دو میراث‌گزار قدر آن حضرت - قرآن کریم و ائمه اطهار (ع) نبود، جز نامی از اسلام باقی نمی‌ماند. ب- ایمان به خدا و آخرت در آیه شریفه: «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلهم اجرهم عند ربهم»، عامل ایجاد تحول معنوی در جامعه جاهلی عصر پیامبر (ص) بود. ج- منظور از دو میراث‌گزار قدر رسول گرامی اسلام (ص)، قرآن کریم و ائمه اطهار (ع) یا ثقلین است که در حدیث ثقلین: «انّی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی»، سخن از آن می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بخشی از آیه ابلاغ است که این قسمت آیه، به حفظ جان رسول خدا (ص) در بیان حدیث غدیر اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۲)، ناتوانی ابدی مخالفان را در تحدی بیان می‌کند.

گزینه ۲ ۲۰۹۴

الف- فقط در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی (ع) رسید. و آن حضرت، در همین دوره کوتاه و با وجود مشکلات و جنگ‌هایی که با عهدشکنان (طلحه و زبیر) و دشمنان داخلی (معاویه) داشتند، عالی‌ترین نمونه حکومت را عرضه کرد. ب- بنی‌امیه کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر اکرم (ص) مبارزه می‌کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر اکرم (ص) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم و اطاعت نداشتند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۰۹۵

الف- با توسعه سرزمین‌های اسلامی، پس از پیامبر و شکل‌گیری حکومت‌هایی که پیامبر (ص) و یارانش را اسوه و سرمشق خود قرار نمی‌دادند (بیانگر انزوای شخصیت‌های اصیل اسلامی با ارائه الگوهای نامناسب)، بار دیگر رفتارهای جاهلی نسبت به زن پدیدار شد. حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس و بسیاری دیگر از حاکمانی که در سرزمین‌های اسلامی بودند، حرم‌سرا تشکیل دادند. ب- تشکیل حرم‌سرا از مصادیق بازگشت به جاهلیت است که در عبارت قرآنی «انقلبتم علی اعقابکم» هشدار داده شده است.

جمع‌بندی { مصادیق جاهلیت در دین و زندگی دهم، یازدهم و دوازدهم: ۱- تبرج (زیاده‌روی در آراستگی ظاهری تا حد رسیدن به خودنمایی)، کاری جاهلانه است. (درس ۱۱ دهم) ۲- بی‌حجابی زنان غرب، بازگشتی به سنت‌های مشرکانه (جاهلانه) است. (درس ۱۲ دهم) ۳- هشدارهای امام علی (ع) به مردم زمان خود، نشانه‌های بازگشت به جاهلیت است: «به زودی پس از من زمانی فرا می‌رسد که چیزی پوشیده‌تر از حق نباشد و ...». (درس ۷ یازدهم) ۲- رایج شدن روابط نامشروع خارج از چارچوب خانواده (زنا)، بازگشتی به جاهلیت است. (درس ۸ دوازدهم) ۴- با شکل‌گیری حکومت‌های بنی‌امیه و بنی‌عباس، بار دیگر رفتارهای جاهلانه نسبت به زنان آغاز شد. (مانند تشکیل حرم‌سرا) (درس ۹ دوازدهم)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست مانند تست قبلی، یک تست حفظی از متن درس است و برای پاسخ دادن به آن، فقط باید با به یاد آوردن متن درس، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. و قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به سومین مشکل عصر امامان (ع)، یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

۲۱۰۴ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
الف- خداوند در آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم و من یقلب علی عقبیه فلن یضّر الله شیئا و سيجزى الله الشاکرین»، با بیان عبارت: «و من یقلب علی عقبیه فلن یضّر الله شیئا»، آن گروه از مسلمانان که پس از رحلت پیامبر اسلام (ص) به ارزش‌های دوران جاهلیت بازگردند (یعنی ایمانشان وابسته به حضور شخص پیامبر (ص) بود) را مورد سرزنش قرار می‌دهد. ب- در این آیه، خداوند با بیان عبارت: «أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، خطر بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت را به مسلمانان هشدار می‌دهد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی با گزینه‌های دشوار است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مخاطب این آیه تمام مسلمانان هستند نه فقط کسانی که با پیامبر (ص) عهد و پیمان بسته بودند. قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر هشدار خداوند به مسلمانان نمی‌باشد.

۲۱۰۵ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
الف- پس از رحلت رسول خدا (ص)، حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت. امامان معصوم (ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه‌جانبه مسئولیت‌ها خود شدند. فقط در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی (ع) رسید. ب- امام علی (ع) پس از ۲۵ سال کنار گذاشته شدن از حق خلافت، آن‌گاه که با درخواست عمومی مردم و اصرار آنها بر قبول خلافت، حجت را بر خود تمام دید به صحنه آمد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ قسمت اول این تست، نسبتاً مفهومی بوده و پس از حذف گزینه نادرست باید آن را انتخاب نمود. قسمت دوم آن، دارای دام آموزشی بوده و پس از مطالعه دقیق صورت سؤال، باید پاسخ صحیح را انتخاب نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا حکومت معاویه پس از شهادت امام علی (ع) تشکیل شد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا حکومت عادلانه امام علی (ع)، ۲۵ سال پس از رحلت رسول گرامی اسلام (ص) تشکیل شد.

۲۱۰۶ **گزینه ۴** **☆☆☆☆☆**
سومین نتیجه نگرنداری احادیث از طریق به حافظه‌سپردن، این بود که بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست ساده و حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن به این تست، باید با توجه به کلمات کلیدی مانند «سلیقه شخصی» و «اشتباهات بزرگ»، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

۲۱۰۷ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
امام علی (ع) فرموده است: «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند ... تا آنکه در حکومتشان دو دسته بگریند: دسته‌ای بر دین خود که آن را از دست داده‌اند و دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند»

تحلیل تست ۹۹ برای دانش‌آموزانی که بر متن این درس تسلط نسبی داشته باشند، این تست، یک تست ساده است. برای پاسخ دادن به این تست، فقط باید با به یاد آوردن سخن امام علی (ع)، اقدام به انتخاب صحیح اقدام نمود.

۲۰۹۹ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
الف- مهم‌ترین چالش‌های عصر ائمه (ع)، نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود. ب- با استناد به آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، نظام حکومت اسلامی پس از رسول اکرم (ص) بر مبنای «امامت» طراحی شده بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **آیه گزینه (۱)**، به اسوه و الگو بودن رسول اکرم (ص) برای مسلمانان اشاره دارد. **آیه گزینه (۳)**، به اولین دلیل ضرورت و اهمیت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. **آیه گزینه (۴)**، به دومین دلیل ضرورت و اهمیت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حکومت طاغوت» اشاره دارد.

۲۱۰۰ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
شخص محور نبودن اسلام از آنجا آشکار می‌شود که مسلمانان حتی با رحلت پیامبر (ص) نیز باید با ثبات قدم، راه او را ادامه دهند و نباید دچار تزلزل در ایمان شوند و نباید به جاهلیت بازگردند. این حقیقت در آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم ... و محمد نیست، مگر رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند. پس اگر او بمیرد یا کشته شود، آیا شما به گذشته [و آیین پیشین خود] باز می‌گردید؟...»، تبیین شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها **آیه گزینه (۱)**، وظیفه پیروان پیامبران گذشته را در برابر دین اسلام بیان می‌کند. **آیه گزینه (۲)**، اسوه بودن رسول گرامی اسلام (ص) برای مسلمانان را بیان می‌کند. **آیه گزینه (۴)**، بیانگر سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام (ص) است.

۲۱۰۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
از نتایج به حافظه سپردن احادیث که در اثر ممنوعیت نوشتن احادیث پس از پیامبر اسلام (ص) به وجود آمد، می‌توان موارد زیر را ذکر نمود:
الف- بسیاری از مردم و محققان از یک منبع هدایت (احادیث پیامبر) بی‌بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

ب- با این که سال‌ها بعد، منع نوشتن حدیث پیامبر (ص) برداشته شد و حدیث‌نویسی رواج یافت، اما به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر (ص) در میان مردم، به دلیل فوت یا شهادت، احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.
ج- شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند.

توضیح نتایج ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)؛ ۱- افزایش خطا و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث
۲- فراهم شدن شرایط برای جعل و تحریف و خودداری از نقل حدیث براساس اغراض شخصی ۳- بی‌بهره شدن مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت (احادیث نبوی) و در نتیجه دخالت دادن سلیقه‌های شخصی در احکام دینی و گرفتار شدن به اشتباهات بزرگ

۲۱۰۲ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
امام علی (ع)، آینده ۱- سرپیچی از دستورات امام ۲- و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را موجب سوار شدن بنی‌امیه بر تخت سلطنت بود؛ می‌دید.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملاً حفظی از متن درس است و برای پاسخ دادن به آن، فقط باید با به یاد آوردن متن درس، گزینه صحیح را انتخاب نمود. قسمت دوم گزینه (۱)، در مورد حاکم شدن یزید است نه معاویه.

۲۱۰۳ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- چهارمین مشکل عصر امامان (ع)، «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» بود. پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. ب- این تغییر مسیر، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد.

۲۱۱۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله‌روی شخصیت‌های برجسته جامعه هستند و آنها را اسوه قرار می‌دهند.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این تست حفظی، برای اینکه گرفتار دام آموزش این تست نشویم فقط در صورت حفظ بودن عین عبارت کتاب، باید گزینه صحیح را انتخاب نمود.

۲۱۱۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی^(ع) رسید. آن حضرت، در همین دوره کوتاه و با وجود مشکلات و جنگ‌هایی که با عهدشکنان و دشمنان داخلی داشتند، عالی‌ترین نمونه حکومت را عرضه کرد. اما طولی نکشید که حکومت به دست بنی‌امیه افتاد.
ب- معاویه پسر ابوسفیان است که جنگ صفین را علیه امیرالمؤمنین^(ع) به راه انداخت. او در سال چهارم هجری با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن^(ع)، حکومت مسلمانان را به دست گرفت و خلافت رسول خدا^(ص) را به سلطنت تبدیل کرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۳)، در مورد حکومت بنی‌عباس صادق است که پس از امویان حکومت کردند. با توجه به توضیح بالا، گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است.

۲۱۱۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا^(ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند.» **بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع)** یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» و از مصادیق بازگشت به جاهلیت (انقلابت علی عقبابکم) است.

توضیح شکل درست این سؤال باید اینگونه باشد: «کدام یک از نتایج و ثمرات تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت است؟»
با توجه به متن کتاب، سایر گزینه‌ها بی‌ربط است.

۲۱۱۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
بنابر عبارت «أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم»، مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص) بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه گزینه (۱)، به دلسوزی و سخت‌کوشی پیامبر اسلام^(ص) در هدایت مردم اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به وظیفه مؤمنان پس از یادگیری فقه اشاره دارد (درس ۱۰ یازدهم). آیه گزینه (۳)، آیه انذار است.

۲۱۱۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. برخی از آنها در مساجد می‌نشستند و داستان‌های خرافی درباره پیامبران برای مردم نقل می‌کردند. این مطالب به کتاب‌های تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۴) نادرست است، زیرا جلوگیری از نوشتن احادیث تا پایان قرن اول هجری (حکومت امویان) ادامه داشت.

۲۱۰۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
اولین چالش عصر ائمه^(ع) که نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است. از در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، ۱- احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارات یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. ۲- **جاعلان حدیث** بر اساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۳- بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

تحلیل تست ۹۹ تشخیص اینکه عبارت مورد سؤال، مربوط به اولین چالش یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» هست کار دشواری نیست ولی تشخیص قسمت دوم این سؤال، دشوار است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا اقدامات مربوط به مرجعیت دینی، باعث جعل و تحریف در معارف اسلامی شد که در صورت سؤال سخنی از آن نیست.

۲۱۰۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
امیرالمؤمنین علی^(ع)، در سخنرانی‌های متعدد، بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد و می‌فرمود: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد؛ نه از آن جهت که آنان به حق نزدیک‌ترند، بلکه به این جهت که آنان در راه باطلی که زمامدارشان می‌رود شتابان فرمان او را می‌برند و شما در حق بنی‌اعتنایی و کندی می‌کنید. این مطلب، قلب انسان را به درد می‌آورد که آنها در مسیر باطل خود این چنین متحدند و شما در راه حق این‌گونه متفرق و پراکنده‌اید.»

تحلیل تست ۹۹ این تست، به ما می‌آموزد که علاوه بر یادگیری و حفظ عین سخنان امام علی^(ع)، به شرایط بیان این حدیث هم دقت کافی شود. قسمت دوم گزینه (۱)، در مورد این سخن امام علی^(ع) صادق است: «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند...»

۲۱۱۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
دو مسئله زیر، زمینه را برای ورود جعل و تحریف به احادیث پیامبر اکرم^(ص) آماده کرد: زمینه اول، منع نوشتن احادیث پس از رحلت پیامبر^(ص) بود. زمینه دوم، نیاز حاکمان جور و صاحبان قدرت به توجیه موقعیت خود و اقدامات مخالف اسلام آنها بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۱۱۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس به اندیشه‌های علمای اهل کتاب به ظاهر مسلمان میدان می‌دادند، چراکه منافع قدرتمندان را تأمین می‌کردند و مردم را مطیع آنها می‌گرداندند. ب- هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، می‌توان از قسمت دوم یا سوم آن به حذف گزینه اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت اول گزینه (۱) نادرست است.

۲۱۲۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

براساس آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم على أعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين». مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است. در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت (و من ينقلب على عقبيه)، هیچ‌کس و زبانی به خداوند نمی‌رسد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، به علم الهی به علم و عصمت برگزیدگان الهی در انتخاب آنان به مقام نبوت اشاره دارد.

۲۱۲۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

اولین چالش عصر ائمه (ع) که نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)» است. از در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، ۱- احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. ۲- **جا‌اعلان حدیث** براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان مستمرگ از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۳- بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

نکته طلایی { **اغراض شخصی** عامل جعل یا تحریف حدیث، یا خودداری از نقل برخی احادیث به نفع حاکمان مستمرگ توسط جا‌اعلان حدیث گردید. **سلیقه شخصی** عامل دخالت در احکام دینی و گرفتار شدن به اشتباهات بزرگ توسط بسیاری از مردم و محققان گردید.

۲۱۲۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، **بیانگر** چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

ب- این عبارت: «برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهرأ مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند»، **بیانگر** دومین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.

رابطه علی و معلولی { ...

۲۱۲۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- تغییر مسیر حکومت اسلامی در عصر امامان معصوم (ع) که بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد.

ب- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند»، **بیانگر** سومین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

روش تست‌زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، با در نظر گرفتن قسمت اول یا دوم که به پاسخ آن اطمینان داریم، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم.

۲۱۱۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، **از ثمرات** چهارمین چالش عصر ائمه (ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» و از مصادیق بازگشت به جاهلیت (انقلبتم على أعقابكم) است.

توضیح { اگر به سه سؤال قبل مراجعه کنید مشاهده می‌کنید که «انزوی شخصیت‌های مورد احترام و اعتماد رسول خدا (ص) و قرب و منزلت‌یافتن طالبان قدرت»، علت «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» معرفی شده و نادرست است. البته باید توجه داشته باشید که با توجه به صورت سؤال باید گزینه صحیح را انتخاب نمایید.

۲۱۱۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

در آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم على أعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين»، با توجه به این که قرآن کریم پس از هشدار مسلمانان در مورد «بازگشت به جاهلیت»، از سیاست‌گزاران و پادشاهان آن‌ها (و سيجزي الله الشاكرين) یاد می‌کند، معلوم می‌شود که سیاست‌گزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، پاسخ دادن به دعوت خدا و رسولش که همان دینداری است، را عامل حیات معنوی و روحانی انسان معرفی می‌کند. گزینه (۳)، از بزرگ‌ترین خطر پس از رحلت رسول خدا (ص) که بازگشت به جاهلیت است، سخن گفته است. در این قسمت آیه، از سیاست‌گزاران واقعی نعمت رسالت، سخن به میان نیامده است. آیه گزینه (۴)، از ویژگی‌ها و مصادیق «خیرالبریه» سخن به میان آورده است.

۲۱۱۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

دو مورد زیر، زمینه را برای ورود جعل و تحریف به احادیث پیامبر اکرم (ص) آماده کرد: زمینه اول، منع نوشتن احادیث پس از رحلت پیامبر (ص) بود. زمینه دوم، نیاز حاکمان جور و صاحبان قدرت به توجیه موقعیت خود و اقدامات مخالف اسلام آن‌ها بود.

توضیح { در توضیح بالا، زمینه اول و دوم، علت محسوب می‌شوند زیرا قبل از قبل از جعل و تحریف حدیث وجود داشته‌اند.

۲۱۲۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

براساس آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم على أعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين»، هشدار قرآن کریم به مسلمانان عصر پیامبر (ص)، نیازمند دقت و توجه فراوان است. این هشدار (انقلبتم على أعقابكم) گویای آن است که خطر انحراف از مسیر الهی و دور شدن از جامعه توحیدی، حتی برای جامعه‌ای که به‌دست پیامبر (ص) هم بنا شده، وجود دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱) و (۳)، به دومین دلیل اهمیت و ضرورت ولایت ظاهری، یعنی «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد. حدیث گزینه (۲)، حدیث ثقلین است که به عصمت اهل بیت (ع) و همیشگی بودن امامت اشاره دارد.

۲۱۲۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم و من یقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا و سيجزی الله الشاکرین»، آنچه از مؤمنان انتظار می‌رود ثبات قدم در برابر سختی‌های راه به منظور اثبات سیاس‌گزاری خویش می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) مفهوم این آیه نیست.

۲۱۲۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- اولین چالش عصر ائمه^(ع) که نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است. در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

ب- این عبارت: «برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند»، بیانگر دومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.

ج- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند»، بیانگر سومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۱۳۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «برخی از علمای اهل کتاب در مساجد می‌نشستند و داستان‌های خرافی درباره پیامبران برای مردم نقل می‌کردند. این مطالب به کتاب‌های تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد»، بیانگر دومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.

ب- این عبارت: «در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند»، بیانگر اولین چالش عصر ائمه^(ع)، یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است.

ج- این عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا^(ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

مقایسه { قرب و منزلت یافتن طالبان قدرت، معلول «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» و به جایگاه برجسته رسیدن افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، معلول «ارائه الگوهای نامناسب» است.

۲۱۲۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- اولین چالش عصر ائمه^(ع) که نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است. در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، **جاعلان حدیث** براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.

ب- این عبارت: «حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس نیز به تدریج مسیر حکومت را عوض کردند و برای خود و اطرافیان‌شان کاخ‌های بزرگ و مجلل ساختند و خزائن خود را از جواهرات گران‌قیمت انباشته کردند»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

ج- این عبارت: «برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند»، بیانگر دومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث» است.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، از قسمت سوم آن به حذف گزینه می‌پردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

۲۱۲۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- اولین چالش عصر ائمه^(ع) که نتیجه دوری از راه و رسم ترسیم شده از سوی پیامبر و جانشینان ایشان بود، «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» است. در اثر ممنوعیت از نوشتن احادیث، بسیاری از **مردم و محققان** از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌مانند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.

ب- این عبارت: «هر چه که جامعه از زمان پیامبر^(ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر^(ص)، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند»، بیانگر سومین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «ارائه الگوهای نامناسب» است.

ج- این عبارت: «پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا^(ص) جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند»، بیانگر چهارمین چالش عصر ائمه^(ع) یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

مقایسه { منزوی شدن شخصیت‌های اسلامی، معلول «ارائه الگوهای نامناسب» و منزوی شدن شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر^(ص) معلول «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

۲۱۲۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «و ما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علی أعقابکم و من یقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئا و سيجزی الله الشاکرین»، سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند. به عنوان مثال در دوران جاهلیت، مردم به جای به‌کارگیری عقل خود، تنها تابع سنت‌های اجداد خود بودند و بدون آن‌که بررسی کنند که این آداب و رسوم و سنت‌ها درست است یا نادرست، آن را به‌جا می‌آوردند. آنها به‌جای تبعیت از حق، از گذشتگان خود تبعیت می‌کردند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳) مفهوم آیه بالا نیست.

☆☆☆☆☆ گزینۀ ۱ ۲۱۳۱

از دقت در آیه شریفه: «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين»، مفهوم می‌گردد که سپاس‌گزاران واقعی از نعمت رسول خدا، پس از رحلت او کسانی‌اند که ثابت قدم ماندند و گرفتار تزلزل در اعتقاد و عمل، نشدند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا بنابر عبارت «افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم»، مهم‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام (ص) (نه در دوران حیات ایشان)، بازگشت به ارزش‌های دوران جاهلیت است.

☆☆☆☆☆ گزینۀ ۲ ۲۱۳۲

بر اساس آیه شریفه: «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين»، آنچه از مؤمنان انتظار می‌رود ثبات قدم در برابر سختی‌های راه به منظور اثبات سپاس‌گزاری خویش می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳)، مفهوم این آیه نیست. گزینه (۴) نادرست است، زیرا در این آیه، سخن از پیامبران دیگر نیست.

☆☆☆☆☆ گزینۀ ۳ ۲۱۳۳

بر اساس آیه شریفه: «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا و سيجزي الله الشاكرين»، سپاس‌گزاران واقعی نعمت رسالت آنان هستند که به دوره جاهلیت و رفتارها و ارزش‌های آن زمان باز نگردند و براساس همان برنامه‌ای که پیامبر از سوی خداوند ارائه کرده است، زندگی کنند. بر این اساس، ویژگی افراد شاکر آن است که مصون از تحول اعتقاد، در رویدادهای سخت می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها مفهوم عدم بازگشت به دوران جاهلیت را بیان نمی‌کند.

گزینه ۱ ۲۱۳۸

حضرت علی^(ع) در یک از سخنرانی‌ها به مردم فرمود: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد... در آن ایام، در شهرها، چیزی ناشناخته‌تر از معروف و خیر و شناخته‌شده‌تر از منکر و گناه نیست.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، امام علی^(ع) تعبیر «پوشیده‌تر» را درباره «حق» به کار برده‌اند. قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، امام علی^(ع) تعبیر «آشکارتر» را درباره «باطل» به کار برده‌اند.

گزینه ۳ ۲۱۳۹

امام علی^(ع) در این حدیث: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان نزد مردم، کالایی کم به‌تر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود...»، به پیش‌بینی سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی در دوران حکومت امویان پرداخته است. این تعبیر به وجود آمده در دوران حکومت امویان، از مصادیق بازگشت ارزش‌های دوران جاهلیت به جامعه اسلامی (انقلابت علی عقبابکم) است.

نکته طلایی { این حدیث، به «تحریف معارف اسلامی و جعل حدیث» در دوره حکومت امویان اشاره دارد.

گزینه ۲ ۲۱۴۰

امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید...»

مقایسه { امام علی^(ع) در حدیث: «در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد...»، سرنوشت جامعه اسلامی در زمان حکومت امویان را پیش‌بینی کرده و در حدیث: «ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید...»، راه نجات مسلمانان از ظلم و فساد امویان و در حدیث: «پس همه اینها را از اهلش طلب کنید»، راه حل نهایی نجات از گمراهی و انحرافات امویان را بیان کرده است.

گزینه ۴ ۲۱۴۱

امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را شناسید.»

نکته طلایی { سه ویژگی اصلی امویان از دیدگاه امام علی^(ع)؛ «اول: پشت‌کنندگان به صراط مستقیم دوم: پیمان‌شکنان سوم: فراموش‌کنندگان قرآن.»

گزینه ۱ ۲۱۴۲

امام علی^(ع)؛ راه حل نهایی نجات از گمراهی و انحرافات که امویان به وجود آورده بودند را در حدیثی بیان کرده‌اند و فرمودند: «پس همه اینها را از اهلش طلب کنید. آنان‌اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهنده دانش آنهاست، آنان هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.»

نکته طلایی { مطابق فرمایش امام علی^(ع)؛ راه حل نهایی نجات از گمراهی و انحرافات که امویان به وجود آورده بودند، عمل کردن به پیام آیه اطاعت (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم) است.

درس هشتم: احیای ارزش‌های راستین

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۶۶	۱۰	۸
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۶	۳	۳

گزینه ۴ ۲۱۳۴

امیرالمؤمنین علی^(ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده می‌کرد، با روشن‌بینی و درک عمیقی که از نتیجه رفتارها و وقایع داشت، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی را پیش‌بینی می‌کرد و در زمان‌های مختلف و در سخنرانی‌های متعدد، مسلمانان را نسبت به عاقبت رفتارشان بیم‌می‌داد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این درس یک درس ساده است که متن آن حفظی بوده مسئولیت‌های ائمه اطهار را در زمینه مرجعیت دینی و ولایت ظاهری بیان می‌کند. عبارتهای هر مسئولیت باید حفظ شود به طوری که با دیدن هر عبارت تشخیص داده شود که مربوط به چه موضوعی است. سه حدیث از امام علی^(ع) دارد که خیلی مهم است و در کنار دو حدیث از این امام در درس قبل باید بررسی و یاد گرفته شود. یک حدیث از امام رضا^(ع) دارد که سؤالات مفهومی از آن طرح می‌شود و دو حدیث از امام صادق^(ع) دارد که آنها هم باید به همراه موضوع آنها یاد گرفته شود.

گزینه ۱ ۲۱۳۵

امیرالمؤمنین علی^(ع) در سخنرانی‌های متعدد، مسلمانان را نسبت به عاقبت رفتارشان بیم‌می‌داد. ایشان در یک از سخنرانی‌ها به مردم فرمود: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد. نزد مردم آن زمان، کالایی کم به‌تر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود و کالایی رایج‌تر و فراوان‌تر از آن نیست، آنگاه که بخواهند به صورت وارونه و به نفع دنیاطلبان معنایش کنند.»

یادآوری { امام علی^(ع) در این فرمایش خود: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد...»، مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد.

گزینه ۴ ۲۱۳۶

حضرت علی^(ع) در یک از سخنرانی‌ها به مردم فرمود: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد.»

نکته طلایی { این حدیث و دو حدیث امام علی^(ع) در درس قبل، به بازگشت مسلمانان به عصر جاهلیت با تشکیل حکومت امویان و تحقق عبارت قرآنی: «انقلابت علی عقبابکم» اشاره دارند.

گزینه ۲ ۲۱۳۷

حضرت علی^(ع) در یک از سخنرانی‌ها به مردم فرمود: «... نزد مردم آن زمان، کالایی کم به‌تر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود و کالایی رایج‌تر و فراوان‌تر از آن نیست، آنگاه که بخواهند به صورت وارونه و به نفع دنیاطلبان معنایش کنند.»

نکته طلایی { با توجه به کم بها بودن قرآن کریم در دوران حکومت امویان، مطابق فرمایش حضرت علی^(ع)؛ شرط وفاداری به عهد و پیمان خود به قرآن در این دوران، تشخیص پیمان‌شکنان است.

مقایسه { امام خمینی (ع) در هر فرصتی، مسلمانان را به «وحدت» دعوت می‌کرد و از اختلافات باز می‌داشت. (درس ۴ یازدهم)

۲۱۴۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆☆
 آشکار ساختن رهنمودهای قرآن، از جمله اقدامات مربوط به مسئولیت مرجعیت دینی می‌باشد. امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. در نتیجه این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند.

نکته طلایی { تعبیر «استفاده از هر فرصتی برای بیان معارف آن» در مورد ولایت ظاهری نادرست است، چراکه بخشی از روش مبارزه امامان (ع) تقیه بود.

۲۱۵۰ **گزینه ۱** ☆☆☆☆☆
 بعد از رحلت رسول خدا (ص)، نوشتن سخنان ایشان ممنوع شد و این ممنوعیت، آثار زیان‌باری برای مسلمانان داشت. البته امیرالمؤمنین (ع) و حضرت فاطمه (ص) به این ممنوعیت توجه نکردند و سخنان پیامبر (ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعد منتقل کنند.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به تست‌های این درس، باید با مطالعه دقیق، عبارات کتاب را به خاطر سپرد و فقط با در نظر گرفتن متن کتاب، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

۲۱۵۱ **گزینه ۴** ☆☆☆☆☆
 حدیث «سلسله الذهب»، در مسیر حرکت امام رضا (ع) (علی بن موسی) به مرو در شهر نیشابور خطاب به هزاران نفر از مردم که به استقبال ایشان آمده بودند، بیان شده است.

یادآوری { حدیث جابر در توضیح آیه اطاعت آمده و به معرفی اولوالامر پرداخته و در آن نام تمامی امامان آمده است.

۲۱۵۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆☆
 الف- هنگامی که امام رضا (ع) به اجبار مأمون، از مدینه به مرو، پایتخت حکومت این خلیفه عباسی می‌رفت، در مسیر حرکت خود به نیشابور رسید. هزاران نفر از مردم به استقبال ایشان آمده بودند و گروه زیادی از آنان، **قلم‌هایشان** را آماده کرده بودند تا هر چه امام می‌گوید، بنویسند و برای خود و آیندگان نگه دارند. امام رضا (ع) در این شرایط حدیث سلسله‌الذهب را بیان کردند.

ب- این حدیث، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)» از اقدامات امامان معصوم (ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

نکته طلایی { حدیث سلسله الذهب از این جهت که از امامان قبل نقل شده تا به رسول اکرم (ص) رسیده، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)» در دوره ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اسلام (ص)، از جمله اقدامات امامان معصوم (ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

۲۱۵۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆☆
 الف- حدیث سلسله‌الذهب در اصل سخن خداوند است، چراکه مطابق این حدیث، امام علی (ع) از رسول خدا (ص) شنید که فرمود: «خداوند می‌فرماید: کَلِمَةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي آمِنَ مِنْ عَذَابِي» ب- براساس این حدیث، راه در امان ماندن از عذاب الهی ورود به قلعه محکم لا اله الا الله است.

نکته طلایی { منظور از قلعه محکم خداوند، گفتن لا اله الا الله و پایبندی به آن است. (درس ۲ دوازدهم)

۲۱۴۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆☆
 امام علی (ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا شرط وفادار ماندن به عهد خود با قرآن، تشخیص پیمان‌شکنان است.

۲۱۴۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆☆
 امام علی (ع)، راه حل نهایی نجات از گمراهی و انحرافات که امویان به وجود آورده بودند را در حدیثی بیان کرده‌اند و فرمودند: «پس همه اینها را از اهلش طلب کنید. آنان‌اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهنده دانش آنهاست، آنان هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.»

نکته طلایی { امام علی (ع) در این سخنرانی دو ویژگی برای اهل حق بیان کرده‌اند: الف- سخن گفتن آنان، معیار است. (ارتباط با حدیث: علی مع الحق و الحق مع علی) ب- ملاک و معیار حق‌طلبان دین است، نه چیز دیگر.

۲۱۴۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆☆
 به علت عدم توجه مسلمانان به هشدارهای امیرالمؤمنین علی (ع) آنچه آن امام پیش‌بینی می‌کرد، به وقوع پیوست؛ بنی‌امیه بر مردم حاکم شدند و دنیای اسلام را تا حد زیادی به دوران جاهلیت بازگرداندند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا با وجود حاکم شدن امویان و بنی‌عباس، ائمه اطهار (ع) اقداماتی در خصوص دو مسئولیت خود انجام دادند که در این درس آمده است. گزینه (۳)، بر عکس بیان شده است. گزینه (۴)، در مورد بنی‌عباس صحیح است.

۲۱۴۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆☆
 به علت عدم توجه مسلمانان به هشدارهای امیرالمؤمنین علی (ع) آنچه آن امام پیش‌بینی می‌کرد، به وقوع پیوست؛ بنی‌امیه بر مردم حاکم شدند و دنیای اسلام را تا حد زیادی به دوران جاهلیت بازگرداندند. با وجود این شرایط سخت و بحرانی، ائمه اطهار (ع) از پاننشستند و به شکل‌های گوناگون با این حاکمان مبارزه کردند و در مقابل تفسیرهای غلط از اسلام و تحریف دین، آموزه‌های قرآن و سخنان واقعی پیامبر را در اختیار جامعه قرار دادند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا بخشی از مبارزه امامان (ع) تقیه بوده است نه تمام مبارزات آنها. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا ائمه اطهار (ع) دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری داشتند نه سه مسئولیت.

۲۱۴۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆☆
 حاکمان زمان به افراد فاقد صلاحیت (برخی از عالمان وابسته به حکومت و گروهی از علمای اهل کتاب) میدان می‌دادند تا قرآن را مطابق با اندیشه‌های باطل خود تفسیر کنند.

نکته طلایی { اولین اقدام امامان (ع) در راستای مرجعیت دینی، «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» بود که این اقدام پاسخ‌گوی مشکل «تحریف معارف اسلامی» بود. همچنین سبب شد که مردم «شخصیت‌ها و الگوهای غیر قابل اعتماد» را بهتر بشناسند و به تفسیر و برداشت آنان از قرآن کریم اعتماد نکنند.

۲۱۴۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆☆
 امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا در این حدیث، اسامی امامان پشت سر هم آمده است نه اینکه بگوییم این حدیث بیانگر مفهوم توالی اسامی امامان است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این حدیث، بیانگر حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص) است.

گزینه ۴ **۲۱۵۹** الف- در این قسمت از حدیث سلسله‌الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، از این جهت که امام رضا^(ع) خود را به عنوان امام و جانشین برحق پیامبر اکرم^(ص) معرفی می‌کند؛ به گونه‌ای که مردم بدانند تنها او جانشین رسول خدا و امام برحق جامعه است، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» است.
ب- این حدیث، به جهت توالی و پشت سر هم آمدن اسامی امامان در آن، به حدیث «سلسله‌الذهب» (یعنی زنجیره طلایی) مشهور است.

روش تست‌زدن برای پاسخ دادن به این تست که پاسخی مفهومی و متفاوت با آنچه در کتاب خواندیم دارد، ابتدا باید گزینه‌هایی که مطمئن هستیم نادرست است را حذف کنیم، یعنی قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا حدیث سلسله‌الذهب بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است نه «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو». با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ **۲۱۶۰** الف- با توجه به سخن امام رضا^(ع) در خصوص حدیث سلسله‌الذهب: «من از پدرم، امام کاظم^(ع) شنیدم و ایشان از پدرش، امام صادق^(ع)، و ایشان از پدرش امام باقر^(ع) و ایشان از پدرش، امام سجاد^(ع) و ایشان از پدرش، امام حسین^(ع) و ایشان از پدرش، امام علی^(ع) و ایشان از رسول خدا^(ص) شنید که فرمود: «خداوند می‌فرماید: «کَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي...»، این حدیث از زبان امام حسن^(ع) نقل نشده است. ب- مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها»، این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.

توضیح در حدیث جابر نام ۱۲ امام آمده است و حدیث سلسله‌الذهب از قول ۷ امام نقل شده است.

گزینه ۳ **۲۱۶۱** گسترش سرزمین‌های اسلامی و سؤال‌های مختلفی که در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد، باعث شد تا نیاز به امام معصوم^(ع) برای تبیین معارف اسلامی، بیشتر از پیش آشکار شود.

یادآوری این فرض که «همچون مسئولیت اول، پایان این دو مسئولیت را نیز اعلام نموده‌اند»، باطل است، زیرا ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد.

گزینه ۲ **۲۱۶۲** با گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند.

نکته طلایی با توجه به وجود تقیه در مبارزه امامان معصوم^(ع) با حاکمان اموی و عباسی، این عبارت: «به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال»، فقط درباره مرجعیت دینی و «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» صحیح است.

گزینه ۱ **۲۱۵۴** در حدیث سلسله‌الذهب: «كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي آمِنَ مِنْ عَذَابِي»، کلمه لا اله الا الله قلعه محکم خداوند (حصنی) معرفی شده و نتیجه ورود به این قلعه محکم خداوند، در امان ماندن از عذاب الهی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها بر اساس حدیث سلسله‌الذهب، ورود به قلعه محکم لا اله الا الله که باعث در امان ماندن از عذاب اخروی می‌شود، با اعتراف و پایبندی به لا اله الا الله و یا اعتقاد به مراتب توحید و عمل به دستورات الهی (توحید عملی) امکان‌پذیر می‌شود. (درس ۲ و ۳ دوازدهم)

گزینه ۳ **۲۱۵۵** مطابق حدیث سلسله‌الذهب: «كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي بِشَرْطِهَا وَأَنَا مِنْ شَرْطِهَا»، مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.

نکته طلایی این قسمت از حدیث سلسله‌الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) است.

گزینه ۴ **۲۱۵۶** الف- در حدیث سلسله‌الذهب، مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها»، این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.
ب- این حدیث با آیه اطاعت: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَطِيعُوا أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، تناسب معنایی داشته و هر دو به موضوع تجلی توحید عملی در اجتماع با پذیرش ولایت و حکومت ائمه اطهار^(ع) اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا توحید عملی اجتماعی نیاز به تشکیل حکومت اسلامی دارد نه توحید عملی فردی. آیه تطهیر در قسمت دوم گزینه (۲)، به عصمت اهل بیت اشاره دارد نه تشکیل حکومت اسلامی توسط امام معصوم^(ع).

گزینه ۲ **۲۱۵۷** الف- بر اساس حدیث سلسله‌الذهب، توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و پیاده شدن توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی اجتماعی) با تشکیل حکومت توسط امام، میسر می‌شود.
ب- حدیث سلسله‌الذهب و آیه اطاعت: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» و این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا أبدا»، به پذیرش ولایت و حکومت امام اشاره دارند.

نکته طلایی قسمت اول حدیث سلسله‌الذهب، به توحید عملی فردی اشاره دارد و قسمت دوم حدیث سلسله‌الذهب، به توحید عملی اجتماعی اشاره دارد.

گزینه ۱ **۲۱۵۸** حدیث سلسله‌الذهب به جهت توالی و پشت سر هم آمدن اسامی امامان در آن، به حدیث «سلسله‌الذهب» (یعنی زنجیره طلایی) مشهور است. شیوه بیان امام^(ع) در نقل این حدیث نشان می‌دهد که با وجود فرمان ممنوعیت نقل احادیث پیامبر^(ص)، چگونه احادیث رسول خدا^(ص) از امامی به امام دیگر منتقل می‌شده است. بنابراین، از این جهت، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» در دوره ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اسلام^(ص)، از جمله اقدامات امامان معصوم^(ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

تمرین تست زنی { برای پاسخ به تست‌های چند قسمتی، بهتر است از طریق حذف گزینه‌های نادرست به پاسخ صحیح برسیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است.

۲۱۶۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
اقدامات سه‌گانه ائمه^(ع) در زمینه مرجعیت دینی (تعلیم و تفسیر قرآن کریم و ...)، سبب شد که حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده نماند و کسانی که طالب حقیقت‌اند بتوانند در میان انبوه تحریفات به تعلیمات اصیل اسلام دست یابند و راه حق را از باطل تشخیص دهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، نتیجه تقیه است. گزینه (۲) بیانگر شیوه درست مبارزه امامان در راستای ولایت ظاهری است. گزینه (۴)، بیانگر مفهوم واقعی شیعه است.

۲۱۶۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
«تعلیم و تفسیر قرآن کریم» از جمله اقدامات ائمه اطهار^(ع) در زمینه مرجعیت دینی، پاسخ‌گوی مشکل تحریف اندیشه‌های اسلامی بود و سبب شد که مردم به تفسیر و برداشت شخصیت‌ها و الگوهای غیر قابل اعتماد از قرآن کریم اعتماد نکنند.

توضیح { با توجه به چهار چالش مهم عصر امامان^(ع) که در درس قبل بیان شد، این سؤال به بررسی این موضوع می‌پردازد که تعلیم و تفسیر قرآن کریم توسط امامان^(ع)، پاسخ‌گوی کدام‌یک از مشکلات عصر آنان بوده است. گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، نتیجه دومین اقدام امامان^(ع) یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است.

۲۱۷۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» بود. این اقدام، سبب شد که ۱- آثار ناگوار ممنوعیت نقل حدیث توسط خلیفه دوم کمتر شود و تعداد قابل توجهی از سخنان آن حضرت، نزد علمای شیعه حفظ گردد. ۲- و امکان شناخت جاعلان حدیث فراهم آید و گروه‌های زیادی از محققان، به خصوص شیعه، به احادیث این جاعلان اعتنا نکنند. ۳- هم چنین باعث آن شد که مردم، تفاوت‌های رهبری و حکومت رسول خدا^(ص) با حاکمان جور را درک کنند و این حکومت‌ها را نمونه‌های رهبری اسلامی نشمارند. ۴- همچنین سبب شد که در مقابل تحریف معارف، معارف صحیح نیز به گوش مردم برسد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، نتیجه «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» توسط ائمه اطهار^(ع) است. گزینه (۲)، نتیجه تقیه است. گزینه (۴)، نتیجه «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» توسط ائمه اطهار^(ع) است.

۲۱۷۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، از نتایج «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» توسط ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، است.

۲۱۷۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» بود. این اقدام، هم اقدامی در مقابل تحریف در معارف بود و هم اقدامی در برابر ظهور الگوهای غیر قابل اعتماد. این الگوها، نظرات و دیدگاه‌هایی ارائه می‌کردند که با حقیقت اسلام سازگاری کمتری داشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۱۶۳ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
الف- با گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند.
ب- ثمره این حضور سازنده، فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن متن کتاب، قسمت اول سایر گزینه‌ها در مورد «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» نادرست است.

۲۱۶۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا ائمه اطهار^(ع) به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، درباره مسائل جدید اظهار نظر می‌کردند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) نتیجه اظهار نظر ائمه اطهار^(ع) در زمینه مسائل جدید است نه تربیت شخصیت‌های اسلامی.

۲۱۶۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- کتاب «نهج البلاغه» که بخشی از سخنرانی‌ها، نامه‌ها و پند و اندرزهای ایشان را در خود جای داده، حکایتگر این دانش بی‌مانند است.
ب- ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است. در میان این کتاب‌ها می‌توان از کتاب «نهج البلاغه» نام برد که شامل بخشی از سخنرانی‌ها، نامه‌ها و پند و اندرزهای امام علی^(ع) می‌باشد.

مقایسه { کتاب «نهج البلاغه» در درس (۶)، بیانگر علم بی‌کران امام علی^(ع) و در این درس بیانگر «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» از جمله اقدامات ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی است.

۲۱۶۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم از جمله کتاب «نهج البلاغه» و کتاب «صحیفه سجاده» از امام سجاده^(ع)، بیانگر «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو»، از جمله اقدامات ائمه اطهار^(ع) مربوط به مرجعیت دینی بوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۱۶۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
الف- این عبارت: «امیرالمؤمنین^(ع) و حضرت فاطمه^(ص) به این ممنوعیت توجه نکردند و سخنان پیامبر^(ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعد منتقل کنند»، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)»، از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی می‌باشد.

ب- این عبارت: «با گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند»، بیانگر «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو»، از جمله اقدامات مربوط به مرجعیت دینی می‌باشد.

ج- «بیان حدیث سلسله الذهب» نیز بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)»، از جمله اقدامات مربوط به مرجعیت دینی می‌باشد.

یادآوری { امر به معروف و نهی از منکر (و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر)، مانند «خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران»، از احکام اجتماعی اسلام است. اجرای این قوانین اجتماعی، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست. هدف از اجرای این احکام اجتماعی، برقراری عدالت اجتماعی است.

۲۱۷۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان به سه دسته تقسیم می‌شود: ۱- عدم تأیید حاکمان ۲- معرفی خویش به عنوان امام برحق ۳- انتخاب شیوه‌های درست مبارزه

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲)، در درس چهارم از دلایل اهمیت و ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است.

۲۱۸۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 الف- اولین اصل کلی که ائمه اطهار^(ع) در مبارزه خود با حاکمان جور از آن تبعیت می‌کردند، «عدم تأیید حاکمان» بود.
 ب- در این اقدام، امامان، هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و این موضوع (عدم تأیید حاکمان به عنوان جانشین پیامبر) را به شیوه‌های مختلف به مردم اطلاع می‌دادند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی است. گزینه (۲)، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است. گزینه (۳)، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، به عنوان سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.

۲۱۸۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
 امامان، هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و این موضوع را به شیوه‌های مختلف به مردم اطلاع می‌دادند. ب- امامان تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص) همه را یکسان می‌دیدند.

عبارت‌های کلیدی { این عبارت‌ها: «یکسان دیدن همه حاکمان را در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص)»، «تأیید موردی که یک حاکم بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد»، «در نظر گرفتن تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را» و «اطلاع رسانی به مردم به شیوه‌های مختلف»، بیانگر اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

۲۱۸۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، می‌توان با در نظر گرفتن قسمت دوم یا سوم سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، نادرست است.

۲۱۷۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 الف- دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «حفظ سخنان و سیره پیامبر» بود این اقدام، سبب شد که آثار ناگوار ممنوعیت نقل حدیث توسط خلیفه دوم کمتر شود و تعداد قابل توجهی از سخنان آن حضرت، نزد علمای شیعه حفظ گردد. ب- اولین و سومین و اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» و «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو»، هر دو پاسخ‌گوی دومین و سومین چالش عصر امامان، یعنی «تحریف معارف اسلامی و جعل حدیث» و «ظهور الگوهای غیر قابل اعتماد» بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، پاسخ‌گوی اولین چالش عصر امامان یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» نمی‌باشد. قسمت سوم گزینه (۲)، پاسخ‌گوی «ظهور الگوهای غیر قابل اعتماد» نمی‌باشد.

۲۱۷۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» بود. این اقدام، سبب شد که مردم، تفاوت‌های رهبری و حکومت رسول خدا^(ص) با حاکمان جور را درک کنند و این حکومت‌ها را نمونه‌های رهبری اسلامی نشمارند. (پاسخ‌گوی مشکل چهارم عصر امامان^(ع))

نکته طلایی { دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است. این اقدام، پاسخ‌گوی مشکل اول، یعنی «ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص)» و مشکل دوم، یعنی «تحریف معارف اسلامی و جعل حدیث» و مشکل چهارم، یعنی «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است.

۲۱۷۵ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
 امامان بزرگوار، به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند، اول، آنکه رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده بود و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند.

نکته طلایی { اولین دلیل مبارزه امامان معصوم^(ع) با حاکمان زمان خود، انجام وظیفه‌ای که خداوند در آیه شریفه: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولى الامر منکم» بر عهده آنان نهاده بود.

۲۱۷۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
نکته طلایی { هدف امامان معصوم^(ع) از تشکیل حکومت اسلامی، اجرای قوانین دین و تحقق پیام آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط» در جامعه بود.

۲۱۷۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
 دومین دلیل مبارزه امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود، این بود که این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

نکته طلایی { دومین دلیل مبارزه امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود، عمل به دستور الهی: «و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر»، به منظور جلوگیری از زیر پا گذاشتن قوانین اسلام توسط حاکمان و دفاع از حقوق مردم بود.

۲۱۷۸ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

۲۱۸۹	گزینه ۴
<p>رفتار ائمه اطهار^(ع) در طول ۲۵۰ سال بعد از رحلت پیامبر^(ص) تا امامت امام عصر^(ع) و غیبت ایشان، چنان مکمل یکدیگر است که گویی یک شخص می‌خواهد برای رسیدن به یک مقصد مسیری را بپییماید، ولی مسیر یک دست نیست؛ گاهی هموار است و گاهی ناهموار، گاهی لغزنده و خطرناک است و گاهی دشوار، ولی همه این جاده با همه این اختلاف‌ها به یک هدف ختم می‌شود، به گونه‌ای که گویی یک انسان است که ۲۵۰ سال زندگی کرده است و در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی روش‌های مناسب را برگزیده و عمل کرده است.</p>	
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا ائمه اطهار^(ع) در طول ۲۵۰ سال و در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند.</p>	

۲۱۹۰	گزینه ۲
<p>تشبیه رفتار ائمه اطهار^(ع) به انسانی که گویی که ۲۵۰ سال زندگی کرده است و در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی روش‌های مناسب را برگزیده و عمل کرده است، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، به عنوان سومین قدم در راستای انجام مسئولیت ولایت ظاهری بوده است.</p>	
<p>توضیح { تشبیه رفتار ائمه اطهار^(ع) به انسانی که گویی که ۲۵۰ سال زندگی کرده است، بیانگر مکمل هم بودن رفتار امامان^(ع) با وجود تفاوت در شیوه‌های مبارزه آنان است.</p>	

۲۱۹۱	گزینه ۱
<p>خشونت و ستمگری حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس به گونه‌ای بود که اگر کسانی به عنوان پیرو و شیعه امامان شناخته می‌شدند به سختی آزار و اذیت می‌شدند و در بسیاری مواقع به شهادت می‌رسیدند. از این‌رو، ائمه اطهار^(ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند.</p>	
<p>نکته طلایی { «تقیه»، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، در راستای انجام مسئولیت ولایت ظاهری بوده است.</p>	

۲۱۹۲	گزینه ۳
<p>ائمه اطهار^(ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند. تقیه، یعنی مخفی نگه داشتن اقدامات خود، به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورد.</p>	
<p>نکته طلایی { خشونت و ستمگری حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس در برخورد با شیعیان، علت انتخاب روش مبارزه «تقیه» توسط ائمه اطهار^(ع) بود.</p>	

۲۱۹۳	گزینه ۴
<p>تقیه، از جمله اقدامات مربوط به «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» می‌باشد. از جمله موارد تقیه، ارتباط میان امامان و یاران آن‌ها در نقاط مختلف سرزمین اسلامی بود.</p>	
<p>توضیح { «تقیه»، یکی از شیوه‌های مبارزه ائمه اطهار^(ع) با حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس متناسب با شرایط زمان است.</p>	

۲۱۹۴	گزینه ۲
<p>الف- مخفی نگه داشتن ارتباط امامان با یاران صمیمی و قابل اعتماد و فداکار خود که مانع از شناسایی و به شهادت رساندن آنان می‌شد، مواردی از تقیه می‌باشد. ب- تقیه از جمله اقدامات مربوط به «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» در راستای مسئولیت ولایت ظاهری ائمه^(ع) است.</p>	
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...</p>	

۲۱۸۳	گزینه ۲
<p>دومین اصل کلی که امامان در مبارزه خود با حاکمان جور از آن تبعیت می‌کردند، «معرفی خویش به عنوان امام برحق» بود. آن بزرگواران، همواره خود را به عنوان امام و جانشین برحق پیامبر اکرم^(ص) معرفی می‌کردند؛ به گونه‌ای که مردم بدانند تنها آنها جانشینان رسول خدا و امام برحق جامعه‌اند.</p>	
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی است. گزینه (۳)، بیانگر «عدم تأیید حاکمان»، به عنوان اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است. گزینه (۴)، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، به عنوان سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.</p>	

۲۱۸۴	گزینه ۴
<p>مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل</p>	
<p>نکته طلایی { این قسمت از حدیث سلسله‌الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.</p>	

۲۱۸۵	گزینه ۳
<p>این سخن امام صادق^(ع): «ای مردم! رسول خدا^(ص) امام و رهبر بود، پس از او علی^(ع) و سپس حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی^(ع) به ترتیب، امام بودند و اکنون من امام هستم.» بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.</p>	
<p>تناسب معنایی { این سخن امام صادق^(ع): «ای مردم! رسول خدا^(ص) امام و رهبر بود، پس از او علی^(ع)... و اکنون من امام هستم.» و این سخن امام رضا^(ع): «بشروطها و انا من شروطها»، به دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام برحق» اشاره دارند.</p>	

۲۱۸۶	گزینه ۱
<p>امام صادق^(ع) در روز عرفه و در مراسم حج که جمعیت زیادی از مسلمانان از سراسر سرزمین‌های اسلامی حضور داشتند، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند و فرمودند: «ای مردم! رسول خدا^(ص) امام و رهبر بود، پس از او علی^(ع) و سپس حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی^(ع) به ترتیب، امام بودند و اکنون من امام هستم.»</p>	
<p>یادآوری { از بین امامان شیعه^(ع) فقط در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی^(ع) رسید.</p>	

۲۱۸۷	گزینه ۳
<p>امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد.</p>	
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { «بقای تفکر اسلام راستین»، «سست شدن تدریجی بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس» و «معرفی شدن روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده»، نتیجه و مولود انتخاب شیوه مبارزه با حاکمان متناسب با شرایط زمان است.</p>	

۲۱۸۸	گزینه ۱
<p>مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل</p>	
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) مربوط به مرجعیت دینی است نه ولایت ظاهری.</p>	

مقایسه { اینکه «امامان هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و این موضوع را به شیوه‌های مختلف به مردم اطلاع می‌دادند». بیانگر اولین اصل کلی مبارزهٔ امامان با حاکمان جور، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است. اینکه «آن بزرگواران، همواره خود را به عنوان امام و جانشین برحق پیامبر اکرم^(ص) معرفی می‌کردند؛ به گونه‌ای که مردم بدانند تنها آنها جانشینان رسول خدا و امام برحق جامعه‌اند». بیانگر دومین اصل کلی مبارزهٔ امامان با حاکمان جور، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام برحق» است.

۲۱۹۸ **گزینهٔ ۳** ☆☆☆☆☆
از دقت این سخن امام صادق^(ع): «مایهٔ زینت و زیبایی ما باشید، نه مایهٔ زشتی و عیب»، برداشت می‌شود که به گونه‌ای زندگی کنیم که سبب بدبینی دیگران نسبت به شیعیان نشویم و بدانیم که شیعه بودن تنها به اسم نیست؛ بلکه اسم باید با عمل صالح همراه باشد تا پیرو حقیقی آنان شویم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینهٔ (۳) نادرست است، زیرا اسم شیعه بودن باید با عمل صالح (نه با علم حقیقی) همراه باشد تا پیرو حقیقی امامان معصوم^(ع) شویم.

۲۱۹۹ **گزینهٔ ۳** ☆☆☆☆☆
الف- تداوم یافتن دین اسلام و حفظ پیام الهی و قرآن کریم، نتیجهٔ فداکاری‌های پیامبر اکرم^(ص) و ائمهٔ اطهار^(ع) است.
ب- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح { این سخن امام صادق^(ع): «مایهٔ زینت و زیبایی ما باشید، نه مایهٔ زشتی و عیب»، به توحید عملی اشاره دارد. (درس ۳ دوازدهم)

۲۲۰۰ **گزینهٔ ۴** ☆☆☆☆☆
الف- امامان بزرگوار، به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند، اول، آنکه رهبری و ادارهٔ جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده بود و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند.
ب- سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بود. امامان، شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد. «تقیه»، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، در راستای انجام مسئولیت ولایت ظاهری بوده است.
ج- اقدامات سه‌گانه ائمه^(ع) در زمینهٔ مرجعیت دینی (تعلیم و تفسیر قرآن کریم و ...)، سبب شد که حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده نماند و کسانی که طالب حقیقت‌اند بتوانند در میان انبوه تحریفات به تعلیمات اصیل اسلام دست یابند و راه حق را از باطل تشخیص دهند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { برای پاسخ دادن به این تست، می‌توان از قسمت دوم یا سوم سؤال به حذف گزینه‌های نادرست اقدام کرد.
با توجه به اینکه ائمه اطهار^(ع) در مبارزهٔ خود از تقیه هم استفاده می‌کردند، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) در مورد «تیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» صحیح است نه «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه». با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینهٔ (۳) نادرست است.

۲۱۹۵ **گزینهٔ ۱** ☆☆☆☆☆
الف- این عبارت: «امامان بزرگوار، به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند، اول، آنکه رهبری و ادارهٔ جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده بود و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند.» از اقدامات امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.
ب- این عبارت: «امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. در نتیجهٔ این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند.» بیانگر اولین اقدام امامان^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» است.

ج- این عبارت: «دوم این که حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.» از اقدامات امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.

نکتهٔ طلابی { عمل نمودن بر اساس وظیفهٔ مطرح شده در عبارت شریفه: «و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر»، بیانگر مجاهده در راستای ولایت ظاهری است.

۲۱۹۶ **گزینهٔ ۲** ☆☆☆☆☆
الف- امامان ما با مخفی نگه داشتن ارتباط با یاران خود (تقیه) نمی‌گذاشتند حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس، یاران صمیمی و قابل اعتماد و فداکار آنان را شناسایی کنند و به شهادت برسانند.
ب- سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بود. امامان، شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد.

ج- امام صادق^(ع) در روز عرفه و در مراسم حج که جمعیت زیادی از مسلمانان از سراسر سرزمین‌های اسلامی حضور داشتند، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند. این کار، دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام برحق» است.

تمرین تست زدن { برای پاسخ دادن به این تست، از قسمت دوم یا سوم آن به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینهٔ (۴) نادرست است.

۲۱۹۷ **گزینهٔ ۲** ☆☆☆☆☆
الف- دومین اصل کلی که امامان در مبارزهٔ خود با حاکمان جور از آن تبعیت می‌کردند، «معرفی خویش به عنوان امام برحق» بود. آن بزرگواران، همواره خود را به عنوان امام و جانشین برحق پیامبر اکرم^(ص) معرفی می‌کردند؛ به گونه‌ای که مردم بدانند تنها آنها جانشینان رسول خدا و امام برحق جامعه‌اند.
ب- سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بود. امامان، شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد.

ج- این عبارت: «امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. در نتیجهٔ این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند.» بیانگر اولین اقدام امامان^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» است.

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۲۰۴
<p>الف- دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» بود. این اقدام، سبب شد که ۱- آثار ناگوار ممنوعیت نقل حدیث توسط خلیفه دوم کمتر شود و تعداد قابل توجهی از سخنان آن حضرت، نزد علمای شیعه حفظ گردد. ۲- و امکان شناخت جاعلان حدیث فراهم آید و گروه‌های زیادی از محققان، به خصوص شیعه، به احادیث این جاعلان اعتنا نکنند. ۳- هم چنین باعث آن شد که مردم، تفاوت‌های رهبری و حکومت رسول خدا^(ص) با حاکمان جور را درک کنند و این حکومت‌ها را نمونه‌های رهبری اسلامی نشمارند. ۴- همچنین سبب شد که در مقابل تحریف معارف، معارف صحیح نیز به گوش مردم برسد. ب- سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» بود. این اقدام، هم اقدامی در مقابل تحریف در معارف بود و هم اقدامی در برابر ظهور الگوهای غیر قابل اعتماد. این الگوها، نظرات و دیدگاه‌هایی ارائه می‌کردند که با حقیقت اسلام سازگاری کمتری داشت.</p> <p>ج- اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در زمینه مرجعیت دینی، «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» بود که پاسخ‌گوی مشکل تحریف اندیشه‌های اسلامی بود و سبب شد که مردم به تفسیر و برداشت شخصیت‌ها و الگوهای غیر قابل اعتماد از قرآن کریم اعتماد نکنند.</p>		
<p>توضیح اقدام اول و اقدام سوم ائمه اطهار^(ع)؛ هر دو پاسخ‌گوی دومین و سومین چالش عصر امامان، یعنی «تحریف معارف اسلامی و جعل حدیث» و «ظهور الگوهای غیر قابل اعتماد» بود. اقدام دوم ائمه اطهار^(ع)؛ پاسخ‌گوی اولین، دومین و چهارمین چالش عصر امامان بود.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۲۰۵
<p>از بین عبارات مذکور، تنها عبارات‌های دو قسمت «ج» و «د» با هم تناسب دارند. ج- آسان‌ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است. (فاتوا بسوره من مثله) د- براساس آیه شریفه: «و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین»، وظیفه پیروان پیامبران قبل، تبعیت از دین اسلام است و ادامه پیروی از دستورات پیامبران قبلی، مورد قبول خداوند نمی‌باشد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا قسمت اول حدیث سلسله‌الذهب بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است و این قسمت حدیث: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق» است. قسمت «ب»، به اولین مسئولیت پیامبر اسلام^(ص) یعنی «دریافت وحی و ابلاغ آن» اشاره دارد.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۲۰۶
<p>الف- از دیدگاه امام علی^(ع) این پنج مورد: الف) پوشیده شدن حق و آشکار شدن باطل ب) رایج شدن دروغ بر خدا و پیامبر ج) کم بها شدن قرآن د) توجه به ظاهر قرآن و بی توجهی به محتوا و حقیقت آن ه) ناشناخته شدن معروف و شناخته‌تر بودن منکر، از مصادیق بازگشت ارزش‌های دوران جاهلیت به جامعه اسلامی (انقلابت علی أعقابکم) است.</p> <p>ب- امام علی^(ع)، پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها، برای نجات از گمراهی و تشخیص راه حق، در این حدیث، پیشنهاد شناسایی این سه مورد را به مردم داده است: الف- پشت کنندگان به صراط مستقیم ب- پیمان شکنان عهد با قرآن ج- فراموش کنندگان قرآن.</p> <p>ج- مطابق آیات و روایات، می‌بینیم که «اهل حق»، همان اهل بیت رسول خدا^(ص) و امامان بزرگوار هستند.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا از دیدگاه امام علی^(ع)، شرط وفاداری به عهد و پیمان خود به قرآن در دوران حکومت امویان، تشخیص پیمان شکنان است نه شناسایی فراموش کنندگان قرآن. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۲)، نادرست است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۲۰۱
<p>از بین عبارات‌های مذکور، سه عبارت قسمت‌های «الف»، «ج» و «ه»، با هم تناسب دارند. الف- امام علی^(ع) می‌فرماید: «و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان شکنان را تشخیص دهید.» ج- بدانیم که شیعه بودن تنها به اسم نیست؛ بلکه اسم باید با عمل صالح همراه باشد تا پیرو حقیقی آنان شویم. ویژگی شیعیان در آیه شریفه: «ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریة» آمده است. ه- اینکه «امامان هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و این موضوع را به شیوه‌های مختلف به مردم اطلاع می‌دادند»، بیانگر اولین اصل کلی مبارزه امامان با حاکمان جور، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «ب» نادرست است، زیرا امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. قسمت «د» نادرست است، زیرا ثمره این حضور سازنده در زمینه «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو»، فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۲۰۲
<p>الف- این قسمت از حدیث سلسله‌الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.</p> <p>ب- این قسمت از سخن امام باقر^(ع)؛ «و لم یناد بشیء کما نودی بالولایة»، به اهمیت ولایت ظاهری و تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد.</p> <p>ج- اینکه «قرآن کریم از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است»، بیانگر «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» و اعجاز محتوایی قرآن کریم است.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، نادرست است، زیرا این حدیث، به انتخاب شیوه‌های درست مبارزه اشاره ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۲۰۳
<p>سه قسمت «الف»، «ج» و «د»، به انجام مسئولیت مرجعیت دینی اشاره دارند. الف- این قسمت از حدیث ثقلین: «ما ان تمسکتکم بهما لن تضلوا ابدا»، بیانگر این است که اهل بیت^(ع) در کنار قرآن هستند و به تبع آن، مرجعیت دینی آنان به معنای بیان جزئیات قرآن کریم برداشت می‌شود.</p> <p>ج- این سخن رسول اکرم^(ص): «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، به اثبات مرجعیت دینی امام علی^(ع) بعد از پیامبر گرامی اسلام^(ص) می‌پردازد.</p> <p>د- «بیان حدیث سلسله‌الذهب» توسط امام رضا^(ع) نیز بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)»، از جمله اقدامات مربوط به مرجعیت دینی می‌باشد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها آیه قسمت «ب»، بیانگر این حقیقت است که خداوند با علم خود به وجود ویژگی «عصمت یا محفوظ بودن از گناه» در پیامبران، آنها را به مقام رسالت مبعوث فرموده است. آیه قسمت «د»، بخشی از آیه ابلاغ است که به موضوع تعجیل در ابلاغ پیام الهی و عدم نگرانی از گزند منافقان اشاره دارد.</p>		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا سست شدن بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس، نتیجه «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بود. قسمت «الف» نادرست است، زیرا اعلام نمودن حق حکومت از آن خود توسط امام صادق^(ع) در مراسم حج، در عرفه، مربوط به اقدام «معرفی خویش به عنوان امام برحق» است.

گزینه ۴ الف- اولین دلیل مبارزه امامان با حاکمان زمان خود این بود که رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پا خیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، (بیانگر «ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» و مفهوم آیه شریفه: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ»^(۱)) قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، گزینه (۳)، نتیجه برکناری حکومت طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی است.

گزینه ۳ امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط (حکومت امویان)، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید.»

خلاصه از دیدگاه امام علی^(ع)، در دوران حکومت امویان: ۱- تشخیص راه رستگاری، با شناخت پشت‌کنندگان به صراط مستقیم امکان‌پذیر است. ۲- شرط وفاداری به عهد و پیمان خود به قرآن، تشخیص پیمان‌شکنان است. ۳- پیروی از قرآن، با شناخت فراموش‌کنندگان قرآن ممکن است.

گزینه ۴ الف- این عبارت: «امامان شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد.» بیانگر سومین اقدام امامان در راستای ولایت ظاهری، یعنی «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بوده است.

ب- این عبارت: «امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. در نتیجه این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند.»، بیانگر اولین اقدام امامان در زمینه مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» است. ج- این عبارت: «بعد از رحلت رسول خدا^(ص)، نوشتن سخنان ایشان ممنوع شد و این ممنوعیت، آثار زیان‌باری برای مسلمانان داشت. البته امیرالمؤمنین^(ع) و حضرت فاطمه^(ص) به این ممنوعیت توجه نکردند و سخنان پیامبر^(ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعد منتقل کنند. بیانگر دومین اقدام امامان در زمینه مرجعیت دینی، یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، بهتر است با در نظر قسمت اول یا دوم یا سوم سؤال که به پاسخ آن اطمینان داریم، به حذف گزینه‌های نادرست اقدام کنیم.

گزینه ۲ از بین عبارات‌های مذکور، تنها عبارات‌های سه قسمت «ب»، «ج» و «ه» پیام حدیث «سلسله الذهب» است. قسمت «ب»، مفهوم قسمت اول حدیث و قسمت «ج» و «ه»، پیام قسمت دوم حدیث می‌باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف»، به سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» اشاره دارد. قسمت «د»، به اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» اشاره دارد.

گزینه ۳ سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بود. امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد. «تقیه»، بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» در راستای انجام مسئولیت ولایت ظاهری بوده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «ج»، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است. قسمت «د»، دلیل مبارزه امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود را بیان می‌کند.

گزینه ۴ الف- دومین دلیل مبارزه امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود در راستای ولایت ظاهری این بود که این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

ب- تشبیه رفتار ائمه اطهار^(ع) به انسانی که گویی که ۲۵۰ سال زندگی کرده است، بیانگر مکمل هم بودن رفتار امامان^(ع) با وجود تفاوت در شیوه‌های مبارزه آنان و همچنین بیانگر «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه»، به عنوان سومین قدم در راستای انجام مسئولیت ولایت ظاهری بوده است.

ج- این عبارت‌ها: «یکسان دیدن همه حاکمان را در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص)»، «تأیید موردی که یک حاکم بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد»، «در نظر گرفتن تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان» و «اطلاع رسانی به مردم به شیوه‌های مختلف»، بیانگر اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ به این تست، حتماً از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۱) و قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است.

گزینه ۴ از بین عبارات‌های مذکور، تنها دو عبارت قسمت «ج» و «د» صحیح است. ج) این عبارت: «امامان در هر زمان شیوه مبارزه را متناسب با شرایط زمانه برمی‌گزیدند، پس امام حسن^(ع) نیز همانند امام حسین^(ع) در عصر یزید علیه او اقدام می‌نمود.»، بیانگر سومین اصل در مبارزه امامان علیه حاکمان، یعنی «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» بوده است.

د) این عبارت: «امامان هیچ یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و همه آنها را در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص) یکسان می‌دیدند.»، بیانگر اولین اصل در مبارزه امامان علیه حاکمان، یعنی «عدم تأیید حاکمان» بوده است.

۲۲۱۸ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 اگر امام حسن^(ع) در زمان یزید زندگی می کرد همان شیوه‌ای که امام حسین^(ع) در مقابل یزید به کار بردند، آن حضرت نیز همان روش را اتخاذ می کردند. یعنی به جنگ با یزید حتی با کمترین تعداد می رفتند. چراکه، سیاست ائمه سیاست ثابتی است که بنا به اقتضای زمان و مکان و شرایط، تصمیماتشان تغییر می کند. یعنی همه آنان یک خط مشی واحد و یکسانی دارند که آن اعتلای دین و نابودی باطل است که بنا بر شرایط و مقتضیات زمان با شیوه‌های مختلفی این اصل را پیاده می کنند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی با گزینه‌های دشوار است. برای پاسخ دادن به این تست، حتما باید پس از حذف تمامی گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود.
 گزینه (۱) از نظر علمی نادرست است، زیرا صلح امام حسن^(ع) با معاویه بود نه با یزید. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا امام علی^(ع) در مقابل معاویه سکوت نکرد بلکه به جنگ با او پرداخت. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا قیام امام علی بن الحسین یا امام سجاد^(ع) بر علیه بنی امیه بود نه بنی عباس.

۲۲۱۹ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 الف- پیش‌بینی سرنوشت جامعه اسلامی توسط امام علی^(ع)؛ «به زودی پس از من زمانی فرا خواهد رسید که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبر نباشد. نزد مردم آن زمان، کالایی کم بهاتر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود. و کالایی رایج‌تر و فراوان‌تر از آن نیست، آن‌گاه که بخواهند به‌صورت وارونه و به نفع دنیاطلبان معنایش کنند...» ب- معرفی راه نجات مسلمانان از ظلم و فساد امویان: «... و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید.»
تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط از متن حدیث است. برای پاسخ دادن به آن، باید متن احادیث را حفظ نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، قسمتی از حدیث دوم امام علی^(ع) است و ارتباطی با این سؤال ندارد.

۲۲۲۰ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 الف- پیش‌بینی سرنوشت جامعه اسلامی توسط امام علی^(ع)؛ «به زودی پس از من زمانی فرا خواهد رسید که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبر نباشد. نزد مردم آن زمان، کالایی کم بهاتر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود. و کالایی رایج‌تر و فراوان‌تر از آن نیست، آن‌گاه که بخواهند به‌صورت وارونه و به نفع دنیاطلبان معنایش کنند. در آن ایام، در شهرها، چیزی ناشناخته‌تر از معروف و خیر و شناخته‌شده‌تر از منکر و گناه نیست.» ب- هر یک از این پنج تغییر به وجود آمده در دوران حکومت امویان، از مصادیق بازگشت ارزش‌های دوران جاهلیت به جامعه اسلامی (انقلابتیم علی عقبایکم) است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، ارتباط مفهومی بین آیه و حدیث را به تصویر کشیده است. برای پاسخ دادن به آن، باید سعی شود از روش حذف گزینه استفاده شود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، در مورد معرفی راه نجات مسلمانان از ظلم و فساد امویان توسط امام علی^(ع) است.

۲۲۲۱ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 امام علی^(ع) راه حل نهایی خروج از انحراف امویان را معرفی می‌کند: «پس همه این‌ها را از اهلش طلب کنید. آنان اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهنده‌ی دانش آن‌هاست، هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.»
تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست کاملا حفظی از متن حدیث است. برای پاسخ دادن به آن، فقط باید با در نظر داشتن متن حدیث، گزینه صحیح را انتخاب نمود.
 با توجه به فرمایش امام علی^(ع)، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۲۱۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 الف- این سخن امام صادق^(ع)؛ «ای مرد! رسول خدا^(ص) امام و رهبر بود، پس از او علی^(ع) و سپس حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی^(ع) به ترتیب، امام بودند و اکنون من امام هستم.» بیانگر دومین اقدام امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» است.
 ب- این قسمت از حدیث سلسله الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر دومین اقدام امامان در راستای ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» است. ج- امامان بزرگوار، به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند: اول آنکه: رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده بود و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند. (لیقوم الناس بالقسط)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» از اقدامات امامان معصوم^(ع) در زمینه مرجعیت دینی است. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر پیروی از امام^(ع)، برای تحقق معنای شیعه است.

۲۲۱۵ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
 الف- ثمره حضور سائده ائمه اطهار^(ع) در جهت تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو، فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است. ب- در میان این کتاب‌ها می‌توان از کتاب «نهج البلاغه» و کتاب «صحیفه سجادیه» از امام سجاد^(ع) نام برد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

۲۲۱۶ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
 الف- امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند، به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین - یعنی تشیع - باقی بماند و هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بین عباس سست شود، در عین حال روش زندگی امامان، به عنوان روش اسلام حقیقی، به نسل‌های آینده معرفی گردد.
 ب- رفتار ائمه اطهار^(ع) در طول ۲۵۰ سال بعد از رحلت پیامبر^(ص) تا امامت امام عصر^(ع) و غیبت ایشان، چنان به یکدیگر پیوسته و مکمل یکدیگر است که گویی یک انسان است که در این ۲۵۰ سال زندگی کرده و در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی روش‌های مناسب را برگزیده و عمل می‌کرده است.

توضیح سه هدف امامان از انتخاب شیوه درست مبارزه (متناسب با شرایط زمانه): ۱- بقای اسلامی راستین ۲- سست شدن حکومت بنی‌امیه و بنی‌عباس ۳- معرفی روش امامان به نسل‌های آینده

۲۲۱۷ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
 الف- قسمت اول حدیث سلسله الذهب: «كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ غَدَابِي» و این عبارت: «امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند.» بیانگر دومین اقدام امامان شیعه^(ع) در خصوص مرجعیت دینی، یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است.

ب- قسمت دوم حدیث سلسله الذهب: «بشروطها و انا من شروطها» و این این اقدام: «امام صادق^(ع) در روز عرفه و در مراسم حج که جمعیت زیادی از مسلمانان از سراسر سرزمین‌های اسلامی حضور داشتند، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند.» بیانگر دومین اقدام امامان در راستای ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» است.

توضیح مقصود امام رضا^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲۲۶

امام صادق^(ع) در روز عرفه و در مراسم حج که جمعیت زیادی از مسلمانان از سراسر سرزمین‌های اسلامی حضور داشتند، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند. این کار، دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای انجام ولایت ظاهری، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، است.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست ساده از این درس است. با وجود ساده بودن این تست، باید با دقت و حذف گزینه‌های نادرست گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است. گزینه‌های (۲) و (۴) از اقدامات امامان معصوم^(ع) در انجام مرجعیت دینی است نه ولایت ظاهری.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۲۲۷

امام علی^(ع)، راه حل نهایی نجات از گمراهی و انحرافات که امویان به وجود آورده بودند را در حدیثی بیان کرده‌اند و فرمودند: «پس همه اینها (راه رستگاری، وفاداری و پیروی از قرآن) را از اهلش طلب کنید. آنان‌اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهنده دانش آنهاست، آنان هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴)، به معرفی راه نجات مسلمانان از ظلم و فساد امویان می‌پردازد نه راه حل نهایی خروج از وضعیت به وجود آمده. گزینه (۳) نادرست است، زیرا امام علی^(ع) راه نجات را با پیروی از خود امامان معرفی می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۲۸

این عبارت: «گرچه امامان تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص) همه را یکسان می‌دیدند»، بیانگر اولین اقدام امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست مفهومی، فقط باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود.

با توجه به توضیح بالا، گزینه (۱) نادرست است. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا امامان^(ع) هیچ یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند. گزینه (۳) در مورد ولایت ظاهری نادرست است، زیرا امامان^(ع) در این مسئولیت خود «تقیه» هم داشتند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۲۹

با گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند. ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا که متن کتاب است، سایر گزینه‌ها به دلیل مغایرت داشتن با این توضیح، نادرست است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۲۲

الف- امام رضا^(ع) در حدیث سلسله‌الذهب می‌فرماید: «من از پدرم، امام کاظم^(ع) شنیدم و ایشان از پدرش، امام صادق^(ع)، و ایشان از پدرش امام باقر^(ع) و ایشان از پدرش، امام سجاد^(ع) و ایشان از پدرش، امام حسین^(ع) و ایشان از پدرش، امام علی^(ع) و ایشان از رسول خدا^(ص) شنید که فرمود: خداوند می‌فرماید: کَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي بِشُرُوطِهَا وَأَنَا مِنْ شُرُوطِهَا پس از اندکی درنگ، امام فرمود: بِشُرُوطِهَا وَأَنَا مِنْ شُرُوطِهَا»

ب- مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی (توحید عملی از بُعد اجتماعی) با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست مفهومی از متن درس و حدیث است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، جزء متن حدیث نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۲)، مفهوم حدیث نمی‌باشد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ ۲۲۲۳

امامان^(ع) شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که: ۱- هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، ۲- هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. ۳- و هم روش زندگی امامان^(ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ { این تست، یک تست حفظی از متن درس است.

با توجه به توضیح بالا، گزینه (۱) نادرست است. گزینه (۲)، نادرست است، زیرا در تقیه، بخشی از مبارزات امامان^(ع) مخفی است نه همه آن. گزینه (۴)، نادرست است، زیرا اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، امامان^(ع) آن مورد را تأیید می‌کردند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ ۲۲۲۴

از بین عبارت‌های مذکور، تنها دو عبارت، قسمت‌های «ب» و «د» با هم تناسب دارند.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست ترکیبی جدید است که برای پاسخ دادن به آن، در هر گزینه باید یک قسمت نادرست پیدا کرد و آن را حذف نمود تا به گزینه صحیح رسید. قسمت «الف»، نادرست است، زیرا «انتخاب شیوه درست مبارزه»، سومین اقدام امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری است نه مرجعیت دینی. قسمت «ج»، نادرست است، زیرا تلاش برای برقراری عدل جزو سیره رسول اکرم^(ص) و امام علی^(ع) است، چراکه تنها آنان تشکیل حکومت دادند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ ۲۲۲۵

این عبارت: «گرچه امامان تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا^(ص) همه را یکسان می‌دیدند»، بیانگر اولین اقدام امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

تحلیل تست ۹۹ { برای پاسخ دادن به این نوع تست مفهومی، فقط باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. گزینه (۱) درباره «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» صحیح است نه درباره ولایت ظاهری، زیرا امامان^(ع) در این مسئولیت خود «تقیه» هم داشتند. گزینه (۳) نیز درباره «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» صحیح است. گزینه (۴)، مطابق توضیح بالا نادرست است.

۲۳۳۴ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

دومین دلیل مبارزه امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود، این بود که این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می گذاشتند و به مردم ستم می کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زبر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. گزینۀ (۴)، جزء فروع دین نیست.

۲۳۳۵ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

الف- این حدیث امام باقر^(ع): «بنی الاسلام علی خمس...» به اهمیت ولایت ظاهری و تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد. و «اجرای احکام اجتماعی اسلام مانند برقراری عدالت اجتماعی از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است. ب- از تدبیر در حدیث سلسله‌الذهب: «کلمة لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی...» به این نکته پی می‌بریم که مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست. بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا برای اجرای احکام اجتماعی اسلام مانند برقراری عدالت اجتماعی (نه همه احکام اسلام) نیاز به تشکیل حکومت اسلامی است. با توجه به توضیح بالا، در قسمت دوم گزینۀ (۳)، زندگی فردی نادرست است.

۲۳۳۶ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «آن گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش کنندگان قرآن را بشناسید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به متن حدیث، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۳۳۷ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

ائمه اطهار^(ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند. تقیه، یعنی مخفی نگه داشتن اقدامات خود، به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورند.

روش تست‌زدن { با در نظر گرفتن عبارت کلیدی «هنگامی که با حساسیت دشمن روبه‌رو می‌شدند» در صورت سؤال که بیانگر «تقیه» است، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۳۳۸ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

الف- در حدیث سلسله‌الذهب، امام رضا^(ع) شرط می‌کند که: «بشروطها و انا من شروطها»، مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست. بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود. پذیرفتن ولایت امام، به مفهوم عمل به پیام آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم» و تشکیل حکومت توسط امامان معصوم^(ع) است.

ب- این حدیث، به جهت توالی و پشت سر هم آمدن اسامی پیشوایان معصوم در آن، به حدیث «سلسله‌الذهب» (یعنی زنجیره طلایی) مشهور است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه تطهیر در قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به عصمت اهل بیت^(ع) اشاره دارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینۀ (۲) نادرست است.

۲۳۳۰ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

الف- بعد از رحلت رسول خدا^(ص)، نوشتن سخنان ایشان ممنوع شد و این ممنوعیت، آثار زبان‌باری برای مسلمانان داشت.

ب- البته امیرالمؤمنین^(ع) و حضرت فاطمه^(ص) به این ممنوعیت توجه نکردند و سخنان پیامبر^(ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعد منتقل کنند.

ج- این عبارت‌ها، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)»، از جمله اقدامات امامان در راستای مسئولیت مرجعیت دینی می‌باشد که حدیث سلسله‌الذهب نمونه بارز این اقدامات است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا که پاسخ صحیح کتاب به این سؤال است، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۱) نادرست است، زیرا حدیث نقلین توسط پیامبر اسلام^(ص) بیان شده و به اقدامات امامان^(ع) در راستای «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)»، مربوط نیست.

۲۳۳۱ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

الف- حضرت علی^(ع) در یک از سخنرانی‌ها به مردم فرمود: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد...» ب- امام علی^(ع) در این روایت، به پیش‌بینی سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی در دوران حکومت امویان پرداخته است. این تغییر به وجود آمده در دوران حکومت امویان، از مصادیق بازگشت ارزش‌های دوران جاهلیت به جامعه اسلامی (انقلاب علی عقبایکم) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینۀ (۳) نادرست است، زیرا با توجه به سخن امام علی^(ع)، این وضعیت پیش آمده در دوران امویان، بیشتر از مصادیق بازگشت به جاهلیت است تا تأثیر اراده اجتماعی.

۲۳۳۲ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش کنندگان قرآن را بشناسید.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن متن حدیث، سایر گزینه‌ها درباره روش تشخیص راه سعادت نادرست است.

۲۳۳۳ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

الف- قسمت اول حدیث سلسله‌الذهب: «کلمة لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی»، بیانگر دومین اقدام امامان شیعه^(ع) در خصوص مرجعیت دینی، یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است.

ب- این قسمت از حدیث سلسله‌الذهب: «بشروطها و انا من شروطها»، بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، به عنوان دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای ولایت ظاهری است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینۀ (۱) نادرست است، زیرا «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، بیانگر ولایت ظاهری است نه مرجعیت دینی. گزینۀ (۳) نادرست است، زیرا این حدیث بیانگر «معرفی خویش به عنوان امام برحق»، است نه بیانگر «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو». گزینۀ (۴) نادرست است، زیرا «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» از اقدامات امامان شیعه^(ع) در خصوص مرجعیت دینی است نه ولایت ظاهری.

۲۲۳۹

گزینه ۱

الف- در حدیث سلسله‌الذهب، امام رضا^(ع) شرط می‌کند که: «بشروطها و انا من شروطها»، مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست. بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود. ب- این حدیث با حدیث ثقلین: «انی تارک فیکم الثقلین...»، تناسب معنایی داشته و هر دو به موضوع پذیرش ولایت امام به عنوان جانشین برحق رسول اکرم^(ص) اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا مقصود اصلی امام رضا^(ع) از بیان حدیث سلسله‌الذهب، «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا حدیث منزلت به جانشینی امام علی^(ع) اشاره دارد.

۲۲۴۰

گزینه ۳

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا این حدیث، به توحید عملی اجتماعی اشاره دارد. سایر گزینه‌ها مفهوم این حدیث نمی‌باشد.

۲۲۴۱

گزینه ۴

الف- مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.
ب- حدیث سلسله‌الذهب نمونه بارز اقدام برای «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» از جمله اقدامات امامان در راستای مسئولیت مرجعیت دینی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا مطابق این حدیث، «هرکس به این قلعه محکم من وارد شود، از عذاب من در امان است.» و ورود به «لا اله الا الله»، علاوه بر معرفت به خداوند، با توحید عملی فردی و اجتماعی ممکن است. با توجه به توضیح قسمت «ب»، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۲۴۲

گزینه ۲

الف- این عبارت: «گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند. ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.

ب- این عبارت: «امامان هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا^(ص) تأیید نمی‌کردند و این موضوع (عدم تأیید حاکمان به عنوان جانشین پیامبر) را به شیوه‌های مختلف به مردم اطلاع می‌دادند.»، بیانگر اولین اقدام امامان^(ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۱) و قسمت دوم سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۲۴۳

گزینه ۲

امام علی^(ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود: «در آن شرایط (حکومت امویان)، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید؛ و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید.»

روش مطالعه { با توجه به این تست، که یک سؤال طرح شده در کنکور سراسری است، باید عین عبارت‌های احادیث را حفظ باشید تا بتوانید به راحتی پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمایید.

۲۲۴۴

گزینه ۲

الف- در حدیث سلسله‌الذهب، امام رضا^(ع) شرط می‌کند که: «بشروطها و انا من شروطها»، مقصود امام^(ع) از بیان عبارت «بشروطها و انا من شروطها» این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست. بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود. ب- این حدیث، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» از اقدامات امامان معصوم^(ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا این حدیث در مرتبه اول به مرجعیت دینی اشاره دارد و در مرتبه بعد بیانگر ولایت ظاهری است.

۲۲۴۵

گزینه ۱

الف- حدیث سلسله‌الذهب، بیانگر «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» از اقدامات امامان معصوم^(ع) در زمینه مرجعیت دینی است.

ب- این عبارت: «ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند. ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار^(ع) در کنار سیره پیامبر^(ص) و قرآن کریم است.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { بهترین روش برای پاسخ به سؤالات چند قسمتی، استفاده از حذف گزینه‌های نادرست است. قسمت سوم گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا حداقل «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو»، از اقدامات ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی است. قسمت اول گزینه (۳) نیز به همین دلیل نادرست است، زیرا «معرفی خویش به عنوان امام بر حق»، با توجه به قسمت سوم آن به مرجعیت دینی مربوط نمی‌شود.

۲۲۴۶

گزینه ۱

الف- این عبارت: «امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند.»، بیانگر اولین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» است.

ب- این عبارت: «امیرالمؤمنین^(ع) و حضرت فاطمه^(ص) به ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم^(ص) توجه نکردند و سخنان پیامبر^(ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند.»، بیانگر دومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر^(ص)» است.

ج- این عبارت: «ائمه اطهار^(ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار^(ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۲۵۱ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «هر یک از امامان، علاوه بر این که علوم را به امام بعد از خود می سپردند، سعی می کردند در جامعه گسترش دهند.» مربوط به «اقدام برای حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)» از جمله اقدامات مربوط به مسئولیت مرجعیت دینی می باشد. (این عبارت از کتاب حذف شده است.)

ب- الف- این عبارت: «ائمه اطهار (ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره مند می ساختند. ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار (ع) در کنار سیره پیامبر (ص) و قرآن کریم است.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۲۵۲ ☆☆☆☆

این دو عبارت: «امامان با مخفی نگه داشتن ارتباط میان خودشان با یارانشان نمی گذاشتند این یاران قابل اعتماد شناسایی شوند.» و کاربرد «تقیه»، بیانگر «انتخاب شیوه های درست مبارزه» از جمله اقدامات امامان (ع) مربوط به مجاهده در راستای ولایت ظاهری می باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۲۵۳ ☆☆☆☆

الف- «تعلیم و تفسیر قرآن کریم»، از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی می باشد.

ب- این عبارت: «امامان هیچ یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نمی کردند.»، مربوط به اولین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «عدم تأیید حاکمان» است.

ج- این عبارت: «امامان وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با حاکمان ظالم مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.»، دلیل مبارزه ائمه اطهار با حاکمان بوده است.

د- این عبارت: «امامان شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی گزیدند.»، مربوط به «انتخاب شیوه های درست مبارزه» از جمله اقدامات مربوط به مجاهده در راستای ولایت ظاهری می باشد.

روش تست زدن { بهترین روش برای پاسخ به سؤالات چند قسمتی، از طریق حذف گزینه های نادرست است.

گزینه ۴ ۲۲۵۴ ☆☆☆☆

این عبارت: «گسترش سرزمین های اسلامی، سؤال های مختلفی در زمینه های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار (ع) با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به دور از انزوا و گوشه گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهار نظر می کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره مند می ساختند. ثمره این حضور سازنده فراهم آمدن کتاب های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار (ع) در کنار سیره پیامبر (ص) و قرآن کریم است.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۲۴۷ ☆☆☆☆

الف- این عبارت «امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی گزیدند؛ به گونه ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان (ع)، به نسل های آینده معرفی گردد.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «انتخاب شیوه های درست مبارزه» می باشد.

ب- به همین منظور، ائمه اطهار (ع) می کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند. تقیه، یعنی مخفی نگه داشتن اقدامات خود، به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم تر ضربه بخورد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت اول گزینه های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا «انتخاب شیوه های درست مبارزه» مربوط به ولایت ظاهری است نه مرجعیت دینی. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۲۴۸ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «امیرالمؤمنین (ع) و حضرت فاطمه (ص) به ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص) توجه نکردند و سخنان پیامبر (ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند»، بیانگر دومین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای مرجعیت دینی، یعنی «حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)» است. ب و ج- این عبارت «امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی گزیدند؛ به گونه ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس سست شود. و هم روش زندگی امامان (ع)، به نسل های آینده معرفی گردد.»، بیانگر سومین اقدام ائمه اطهار (ع) در راستای ولایت ظاهری، یعنی «انتخاب شیوه های درست مبارزه» می باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه (۲) و قسمت دوم گزینه (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۲۴۹ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «گرچه امامان تفاوت های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می کرد، آن مورد را تأیید می کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) همه را یکسان می دیدند.»، بیانگر اولین اقدام امامان (ع) در راستای ولایت ظاهری یعنی «عدم تأیید حاکمان» است. ب- امامان بزرگوار، به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می کردند: اول، آنکه رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده بود و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند. دوم، آنکه این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می گذاشتند و به مردم ستم می کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۲۵۰ ☆☆☆☆

این عبارت: «امامان شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی گزیدند به گونه ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس سست شود و هم روش زندگی امامان (ع)، به نسل های آینده معرفی گردد.»، مربوط به «انتخاب شیوه های درست مبارزه»، از جمله اقدامات مربوط به مجاهده در راستای ولایت ظاهری است.

نکته طلایی { «انتخاب شیوه های درست مبارزه»، بیانگر توحید عملی اجتماعی است. (درس ۳ دوازدهم)

گزینه ۴ ۲۲۵۹ ☆☆☆☆

در دوره غیبت صغری امام با اینکه زندگی مخفی داشت، اما از طریق چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می کرد. این چهار شخصیت بزرگوار به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروفاند. **شش روز** مانده به درگذشت آخرین نایب، امام عصر^(ع) برای ایشان نامه ای نوشت و فرمود به فرمان خداوند، پس از وی جانشینی نیست و مرحله دوم غیبت آغاز می شود. به دلیل طولانی بودن این دوره از غیبت، آن را «غیبت کبری» می نامند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { در قسمت دوم گزینه (۱)، کلمه «غیبت صغری» نادرست است، زیرا در این قسمت سخن از «غیبت کبری» است. مطابق کلمه «شش روز» در توضیح بالا، قسمت دوم گزینه های (۲) و (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۲۶۰ ☆☆☆☆

الف - خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان ها هموار ساخته است. ب - پیامبر اکرم^(ص)، خود و امام علی^(ع) را پدران امت معرفی فرموده است.

نکته طلایی { تعبیر «پدران امت»، به مقام ولایت معنوی پیامبر اکرم^(ص)، خود و امام علی^(ع) اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۲۶۱ ☆☆☆☆

پیامبر اکرم^(ص)، خود و امام علی^(ع) را پدران امت معرفی فرموده است. روشن است که دل سوزی پدر برای فرزندان خود قابل توصیف نیست.

نکته طلایی { اولین دلیل غیبت امام زمان^(ع)، به نوعی با بی توجهی به نقش هدایت گری ائمه اطهار^(ع) از سوی مسلمانان ارتباط دارد.

گزینه ۱ ۲۲۶۲ ☆☆☆☆

خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان ها هموار ساخته است.

تمرین تست زنی { صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۲) نادرست است، زیرا به تعبیر قرآن کریم امامان و وارثان نهایی زمین، «مستضعفان» هستند. گزینه (۳)، ربطی به این سؤال ندارد و از نظر علمی هم نادرست است، زیرا مطابق عبارت قرآنی: «لیقوم الناس بالقسط»، برقراری عدالت با نیروی مردم است. مطابق کلمه «شش روز» در توضیح بالا گزینه (۴)، پاسخ این سؤال نیست.

گزینه ۴ ۲۲۶۳ ☆☆☆☆

انسان ها در مقابل دلسوزی های امامان معصوم^(ع) به جای اطاعت و پیروی از ایشان در مسیر گمراهی و ناسپاسی پیش رفتند و یازده تن از رهبران آسمانی خود را شهید کردند. از این رو، خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید و از پس پرده غیبت ادامه یابد و تا فراهم آمدن شرایط برای تشکیل حکومت جهانی از نظرها پنهان باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { قسمت اول گزینه های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا یازده تن از رهبران آسمانی خود را شهید کردند نه ده تن. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۲۶۴ ☆☆☆☆

درست است که حاکمان بنی امیه و بنی عباس، ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند و عوامل اصلی به شهادت رساندن امامان بودند، اما بیشتر مردم و وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را انجام نمی دادند. با توجه به سایر گزینه ها، علت اصلی غیبت حضرت مهدی^(عج) همین مورد است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها { مطابق توضیح بالا، گزینه (۱)، علت اصلی غیبت نمی باشد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا علت غیبت از ناحیه مردم است نه خداوند. گزینه (۴)، ربطی به این سؤال ندارد.

درس نهم: عصر غیبت

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۱۰۳	۱۰	۱۴
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۵	۵	۶

گزینه ۲ ۲۲۵۵ ☆☆☆☆

الف - حضرت مهدی^(عج) دوازدهمین امام ما، در سپیده دم جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ هـ. ق، در «سامرا» متولد شد. ب - دوره امامت امام زمان^(ع) با غیبت کوتاهی (غیبت صغری) شروع شد که ۶۹ سال (از سال ۲۶۰ تا سال ۳۲۹ هـ. ق) به طول انجامید.

روش مطالعه این درس { این درس یکی از درس های مهم دین و زندگی سال یازدهم است. در کتاب های قبلی، دو درس درباره امام زمان^(ع) وجود داشت که در این کتاب، مطالب آنها ادغام شده و در قالب یک درس بیان شده اند. و به این دلیل، حجم مطالب این درس بیشتر است. این درس، چهار بخش اصلی دارد: «دلایل غیبت امام زمان^(ع)»، «مسئولیت های ایشان در عصر غیبت»، «مسئولیت های منتظران در دوران غیبت» و در آخر «ویژگی های جامعه مهدوی». در این درس، آیات و احادیث مهمی وجود دارد که پس از مطالعه و یادگیری متن درس، باید به صورت جداگانه و دقیق مورد بررسی قرار گیرند.

گزینه ۴ ۲۲۵۶ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

نکته طلایی { آغاز امامت امام زمان^(ع) در ۵ سالگی ایشان به صورت غیبت صغری شروع شد و پس از ۶۹ سال، غیبت کامل ایشان در سال ۳۲۹ هـ. ق در ۷۴ سالگی آن حضرت آغاز گردید.

گزینه ۳ ۲۲۵۷ ☆☆☆☆

حضرت مهدی^(ع) دوازدهمین امام ما، در سپیده دم جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ هـ. ق، در «سامرا» متولد شد. پس از شهادت امام حسن عسکری^(ع) در سال ۲۶۰ هـ. ق، امامت امام مهدی^(ع) آغاز شد. امام حسن عسکری^(ع) از سال ۲۵۵ تا ۲۶۰ هـ. ق ایشان را از گزند حاکمان عباسی که تصمیم بر قتل وی داشتند، حفظ نمود. و با آنکه در محاصره نیروها و جاسوسان حاکمان بود، ایشان را به بعضی یاران نزدیک و مورد اعتماد خود نشان می داد. و به عنوان امام بعد از خود معرفی می کرد.

یادآوری { دوره امامت امامان شیعه^(ع) در قالب انجام دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری، از سال ۱۱ هجری (پس از رحلت پیامبر اکرم^(ص)) تا سال ۲۶۰ هجری (شهادت امام حسن عسکری^(ع))، به مدت ۲۵۰ سال به طول انجامید.

گزینه ۱ ۲۲۵۸ ☆☆☆☆

حضرت مهدی^(عج) از ابتدای امامت خود که تا کنون نیز ادامه دارد، دو غیبت داشته است. اولین آن، غیبتی است که از سال ۲۶۰ هـ. ق در ۵ سالگی حضرت آغاز گردید و تا سال ۳۲۹ هجری قمری طول کشید، این غیبت، «غیبت صغری» نامیده می شود.

توضیح { در دوره ۶۹ ساله غیبت صغری، امام زمان^(ع) از طریق یکی از چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد که به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروفاند، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می کرد.

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۲۷۰
همان طور که در تاریخ نقل شده است، سخت گیری حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) رسیده بود، مطلع بودند. امیرالمؤمنین علی (ع) و سایر امامان نیز از آن حضرت و مأموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند. به همین دلیل، حاکمان بنی عباس درصدد بودند مهدی موعود (ع) را به محض تولد به قتل برسانند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا پیامبر اکرم (ص) امام مهدی را به عنوان «آخرین امام» و «قیام کننده علیه ظلم» و «برپاکننده عدل در جهان» معرفی کردند. گزینه (۲) نادرست است، زیرا حاکمان بنی عباس از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند. گزینه (۴)، از نظر علمی نادرست است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۲۷۱
الف- پیامبر اکرم (ص) اولین کسی بودند که به معرفی امام مهدی (ع) پرداختند و امام مهدی را به عنوان «آخرین امام» و «قیام کننده علیه ظلم» و «برپاکننده عدل در جهان» معرفی کردند. ب- امیرالمؤمنین علی (ع) و سایر امامان نیز از آن حضرت و مأموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند.		
یادآوری { پیامبر اکرم (ص) در حدیث جابر درباره امام زمان (ع) فرمودند: «هم نام و هم کنیه من است. کنیه پیامبر «ابوالقاسم» است. اوست که از نظر مردم پنهان می شود و غیبت او طولانی می گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می مانند.»		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۲۷۲
دلایل غیبت امام زمان (ع)؛ اول: قدر شناسی و ناسپاسی مردم دوم: در خطر بودن جان امام زمان (ع).		
نکته طلایی { علت آغاز غیبت از ناحیه خود مردم (قدرناشناسی و ناسپاسی و در خطر بودن جان آن حضرت) است و علت تداوم غیبت نیز نبودن شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی در بین انسان‌ها است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۲۷۳
الف- با توجه به قدرناشناسی و ناسپاسی مردم و در خطر بودن جان آن حضرت، خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید و از پس پرده غیبت ادامه یابد. ب- بر این اساس، غیبت امام دوازدهم در چنان شرایطی طبیعی بوده و ریشه در نامساعد بودن شرایط و نبودن شرایط لازم در جامعه برای درک حضور امام داشت.		
سؤال { در صورت مبارزه مردم با حاکمان ظالم بنی عباس، چه نتایجی حاصل می شد؟ ۱- خلافت در اختیار امامان قرار می گرفت ۲- و آن بزرگواران، بیش از پیش مردم را به سوی توحید و عدل فرا می خواندند ۳- و جامعه بشری در مسیر صحیح کمال پیش می رفت.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۲۷۴
خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید و از پس پرده غیبت ادامه یابد و تا فراهم آمدن شرایط برای تشکیل حکومت جهانی از نظرها پنهان باشد. این غیبت آن قدر ادامه می یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، گزینه (۲)، علت پایان یافتن دوره غیبت نمی باشد. گزینه (۳) نادرست است، زیرا برای ظهور امام زمان (ع)، نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۴) نادرست است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۲۶۵
الف- حاکمان بنی امیه و بنی عباس که ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند، عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان بودند. ب- علت اصلی غیبت، مردم هستند، زیرا اگر بیشتر مردم وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را انجام می دادند، حاکمان غاصب نمی توانستند عرصه را بر امامان معصوم (ع) تنگ نمایند.		
نکته طلایی { علت غیبت امام زمان (ع)، از ناحیه مردم است نه از ناحیه خداوند، زیرا هیچ گاه خداوند لطف هدایت را از بندگان خود دریغ نمی نماید.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۲۶۶
الف- درست است که حاکمان بنی امیه و بنی عباس، ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند و عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان بودند، اما بیشتر مردم و وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را انجام نمی دادند.		
ب- اگر مردم آن دوره با این حاکمان ظالم، مبارزه می کردند، خلافت در اختیار امامان قرار می گرفت و آن بزرگواران، بیش از پیش مردم را به سوی توحید و عدل فرا می خواندند و جامعه بشری در مسیر صحیح کمال پیش می رفت.		
نکته طلایی { در صورت عمل به پیام آیه اطاعت و حدیث سلسله الذهب، امامان (ع)، بیش از پیش مردم را به سوی توحید و عدل فرا می خواندند و جامعه بشری در مسیر صحیح کمال پیش می رفت.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۲۶۷
دومین دلیل غیبت امام زمان (ع)، در خطر بودن جان آن حضرت بود. همان طور که در تاریخ نقل شده است، سخت گیری حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند. به همین دلیل، حاکمان بنی عباس درصدد بودند مهدی موعود (ع) را به محض تولد به قتل برسانند. از این رو، خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید و از پس پرده غیبت ادامه یابد و تا فراهم آمدن شرایط برای تشکیل حکومت جهانی از نظرها پنهان باشد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) در مورد حاکمان بنی عباس صادق است نه بنی امیه. گزینه (۲) در مورد مردم صادق است نه علما و بزرگان دین. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا در آغاز غیبت، مسلمانان شایستگی کامل درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را نداشتند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۲۶۸
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل		
نکته طلایی { برای اولین بار، در حدیث جابر و هنگام معرفی اولوا الامر، نام امام زمان (ع) آمده است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۲۶۹
پیامبر اکرم (ص) درباره دوازده جانشین خود با مردم سخن گفته بود. ایشان اولین کسی بودند که به معرفی امام مهدی (ع) پرداختند و امام مهدی (ع) را به عنوان «آخرین امام» و «قیام کننده علیه ظلم» و «برپاکننده عدل در جهان» معرفی کردند.		
یادآوری { مطابق حدیث جابر، نام و کنیه امام زمان (ع)، همانند نام و کنیه پیامبر اسلام (ص) است. قسمت دوم گزینه (۴)، اختصاص به امام زمان (ع) ندارد و درباره اهل بیت به کار رفته است.		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها برای پاسخ به این سؤال، پس از حذف گزینه‌های نادرست، باید گزینه صحیح را انتخاب نماییم. گزینه (۱) نادرست است، زیرا امام زمان (ع) در عصر غیبت، از دیده‌ها پنهان است و برای همگان حضور عینی ندارد. عبارت: «نه این که ایشان در بین مردم قابل رؤیت نیست» در گزینه (۲)، به معنای قابل رؤیت بودن آن حضرت برای همگان است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا علت اینکه امام را از آن جهت «غایب» نامیده‌اند، این است که ایشان از نظرها «غایب» است، نه اینکه در جامعه حضور ندارد.

گزینه ۱ الف- این سخن امام علی (ع)؛ «حجت خداوند در میان مردم حضور دارد، از معابر و خیابان‌ها عبور می‌کند... به نقاط مختلف جهان می‌رود، سخن مردم را می‌شنود و بر جماعت مردم سلام می‌کند... تا این که زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می‌رسد. هان! آن روز، روز شادی فرزندان علی (ع) و پیروان اوست.» به موضوع «چگونگی امامت امام عصر (ع) در عصر غیبت» اشاره دارد. ب- براساس این حدیث، امام زمان (ع) با وجود غیبت و پنهان بودنشان از مردم، همچنان در جامعه حضور دارند و به انجام ولایت معنوی می‌پردازند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا امام زمان (ع) در عصر غیبت حکومت و ولایت ظاهری ندارد و این مسئولیت بر عهده ولی فقیه است.

گزینه ۳ مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
نکته طلایی رهبری امام عصر (ع) در عصر غیبت، فقط به صورت ولایت معنوی است. دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری، به نیابت از ایشان بر عهده فقهای واجد شرایط، یعنی به ترتیب، «مراجع تقلید» و «ولی فقیه» می‌باشد.

گزینه ۳ به دلیل غایب بودن حضرت مهدی (ع) بهره‌مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می‌یابد. از این رو (به دلیل کاهش بهره‌مندی از امام در عصر غیبت) آن حضرت خود را به «خورشید پشت ابر»، تشبیه کرده‌اند.
نکته طلایی حضور امام زمان (ع) در جامعه و انجام رهبری ایشان به صورت ولایت معنوی، بیانگر این حقیقت است که غیبت ایشان جزئی است نه کلی و آن حضرت، در جامعه حضوری عام و غیبتی خاص دارند.

گزینه ۴ مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا در عصر غیبت نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان.

گزینه ۲ در دوره غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان؛ برای همین، این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست.

تمرین تست‌زنی در این نوع تست، پس از حذف گزینه‌های نادرست، باید به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا به دلیل غایب بودن حضرت مهدی (ع) بهره‌مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می‌یابد. با توجه به توضیح بالا، گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۱ امام علی (ع) می‌فرماید: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده‌روی‌شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر گرفتن متن حدیث، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ الف- آیه شریفه: «ذلک بأن الله لم یک مغيّراً نعمة أنعمها علی قوم حتی یغیروا ما بأنفسهم»، علت غیبت امام زمان (ع) را از ناحیه خود مردم (نه توسط خداوند) معرفی می‌کند. ب- بر اساس این آیه، اگر مردم نعمتی را که خدا به آنها داده است درست استفاده نکنند، آن نعمت را از آنها می‌گیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا زمینه‌ساز هلاکت یا عزت و سربلندی یک جامعه، خود مردم هستند نه بزرگان جامعه.

گزینه ۳ الف- پیام آیه شریفه: «ذلک بأن الله لم یک مغيّراً نعمة أنعمها علی قوم حتی یغیروا ما بأنفسهم»، این است که زمینه‌ساز هلاکت یا عزت و سربلندی یک جامعه، خود مردم هستند. ب- بر اساس این آیه، نعمت‌دهی خداوند، مقدم بر رفتار انسان‌ها است و تا زمانی که شکر نعمت گزارده شود، نعمت تغییر نمی‌کند. آن گاه که کفران نعمت تحقق پیدا کند، نعمت تغییر می‌کند.

نکته طلایی این آیه، به نقش اختیار اجتماعی در عزت و سربلندی یا هلاکت و نابودی یک جامعه اشاره دارد.

گزینه ۲ الف- این کلام امیر المؤمنین (ع)؛ «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده‌روی‌شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد». علت غیبت امام زمان (ع)، از ناحیه خود مردم و به دلیل ستمگری و زیاده‌روی آنها در گناه معرفی می‌کند. ب- این حدیث و آیه شریفه: «ذلک بأن الله لم یک مغيّراً نعمة أنعمها علی قوم حتی یغیروا ما بأنفسهم»، علت غیبت امام زمان (ع) را از ناحیه خود مردم (نه توسط خداوند) معرفی می‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر این مفهوم است که در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت (و من ینقلب علی عقبیه)، هیچ‌کس و زبانی به خداوند نمی‌رسد.

گزینه ۲ برای درک درست رهبری امام در عصر غیبت، ابتدا باید توجه کنیم که امام را از آن جهت «غایب» نامیده‌اند؛ زیرا ایشان از نظرها «غایب» است، نه اینکه در جامعه حضور ندارد. به عبارت دیگر، ما انسان‌ها هستیم که امام را نمی‌بینیم، نه اینکه ایشان در بین ما نیست و از وضع ما بی‌خبر است.

نکته طلایی احادیثی که به حضور امام زمان (ع) در بین مردم در عصر غیبت اشاره دارند، به موضوع رهبری امام زمان در عصر غیبت به صورت ولایت معنوی اشاره دارند.

گزینه ۴ مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

گزینه ۲ ۲۲۹۱

الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
ب- این حدیث بیانگر این حقیقت است که دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر^(ع) نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون نیز به عهده ایشان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح قسمت «الف»، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا غیبت امام زمان^(ع) جزئی است نه کلی و آن حضرت، در جامعه حضوری عام و غیبتی خاص دارند.

گزینه ۳ ۲۲۹۲

الف- نمونه‌هایی از یاری‌رسانی‌های امام زمان^(ع) در عصر غیبت: ۱- هدایت باطنی افراد، ۲- حل بعضی از مشکلات علمی علماء، ۳- خبر دادن از پاره‌ای رویدادها، ۴- دستگیری از درماندگان، ۵- دعا برای مؤمنان.
ب- تمام این موارد بیانگر حضور امام زمان^(ع) در جامعه و انجام ولایت معنوی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ولایت بر جامعه، به صورت ولایت ظاهری است که در عصر غیبت، امکان حکومت و ولایت ظاهری امام زمان^(ع) نیست.

گزینه ۴ ۲۲۹۳

الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل. ب- در دوره غیبت، چه بسیارند افرادی که از یاری آن امام (ولایت معنوی) برخوردار می‌شوند، بدون آن که ایشان را بشناسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا عصر غیبت، امکان حکومت و ولایت ظاهری و همچنین مرجعیت دینی توسط امام عصر^(ع) نیست.

گزینه ۱ ۲۲۹۴

دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر^(ع) نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون نیز به عهده ایشان است؛ اما این رهبری را انسان‌های عادی حس نمی‌کنند؛ همان‌طور که برخی از انسان‌ها فواید خورشید پشت ابر را در نمی‌یابند و مشاهده نمی‌کنند. اگر شب، عالم را فراگیرد و خورشید هیچ‌گاه طلوع نکند، آن زمان است که نعمت وجود خورشید پشت ابر نیز بر همگان روشن خواهد شد.

نکته طلایی { این عبارت: «امام زمان^(ع) در دوره غیبت، افراد مستعد و به ویژه شیعیان و محبان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد»، بیانگر سنت توفیق الهی است. (درس ۶ دوازدهم)

گزینه ۲ ۲۲۹۵

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به سؤالات کاملاً حفظی، علاوه بر حفظ متن کتاب، به کلماتی که با رنگی متفاوت متمایز از متن هر درس هستند، توجه بیشتری شود.

گزینه ۲ ۲۲۹۶

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

نکته طلایی { تشبیه امام زمان^(ع) به خورشید پشت ابر، بیانگر این مفاهیم است: ۱- چگونگی امامت امام عصر^(ع) در عصر غیبت ۲- حضور داشتن در جامعه و انجام ولایت معنوی ۳- غیبت جزئی و حضور عام امام زمان^(ع) در جامعه.

گزینه ۴ ۲۲۸۶

الف- تشبیه امام عصر^(ع) به «خورشید پشت ابر» در روایات اسلامی، بیانگر این حقیقت است که در این دوره، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان.
ب- با توجه به اینکه آن حضرت، با وجود غایب بودن در بین مردم حضور دارند و به انجام ولایت معنوی می‌پردازند، بر این اساس، غیبت ایشان به صورت جزئی است نه کلی.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی می‌توان از قسمت دوم یا سوم به حذف گزینه‌های نادرست اقدام نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت اول گزینه (۳) نادرست است، زیرا ایشان به اذن خداوند از احوال انسان‌ها آگاه است، افراد مستعد را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد.

گزینه ۳ ۲۲۸۷

در دوره غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان؛ برای همین، این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام نیست. گزینه (۴) نادرست است، زیرا انجام «ولایت معنوی» به صورت مخفی بودن از مردم انجام می‌گیرد.

گزینه ۱ ۲۲۸۸

امام زمان^(ع) که به اذن خداوند از احوال انسان‌ها آگاه است، افراد مستعد و به ویژه شیعیان و محبان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا در عصر غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین (مرجعیت دینی) توسط ایشان.

گزینه ۳ ۲۲۸۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا در عصر غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین (مرجعیت دینی) توسط ایشان.

گزینه ۲ ۲۲۹۰

الف- امام عصر^(ع) در نامه‌ای به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام، می‌فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست.»
ب- این حدیث، به موضوع «چگونگی امامت امام عصر^(ع) در عصر غیبت» اشاره دارد.
ج- مطابق این حدیث، امام زمان^(ع) که به اذن خداوند از احوال انسان‌ها آگاه است، افراد مستعد و به ویژه شیعیان و محبان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد. هم‌اکنون نیز امام عصر^(ع) سرپرست، حافظ و یاور مسلمانان است و به صورت‌های مختلف به آنان یاری می‌رساند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح قسمت «ب»، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت اول گزینه (۴) نادرست است، زیرا بهره‌مندی از امام زمان^(ع) در عصر غیبت، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست.

مقایسه < جانشینان خداوند در زمین در پایان تاریخ، مؤمنان نیکوکار هستند و وارثان زمین در پایان تاریخ، مستضعفین می‌باشند.

گزینه ۲ **۲۳۰۳** بر اساس آیه شریفه: «و نريد أن نمَنّ على الذين استضعفوا في الأرض و نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين»، در پایان تاریخ، «مستضعفان» امامان (پیشوایان) زمین می‌باشند. (و نجعلهم أئمة) ب- بر اساس آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم...»، جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ از آن مؤمنان نیکوکار است. (ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم)

توضیح < در پایان تاریخ، وعده خداوند شامل اهل ایمان و عمل صالح می‌شود و منت خداوند، شامل مستضعفان می‌شود.

گزینه ۱ **۲۳۰۴** آیه شریفه: «و نريد أن نمَنّ على الذين استضعفوا في الأرض و نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين»، به پیروزی مستضعفان در پایان تاریخ با ظهور موعود آسمانی اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا این آیه، به پایان تاریخ اشاره دارد نه به طول یا گستره تاریخ. گزینه (۳) نادرست است، زیرا در این آیه، سخن از مستضعفان است نه مؤمنان.

گزینه ۳ **۲۳۰۵** بر اساس آیه شریفه: «و لقد كتبنا في الزبور من بعد الذكر أن الأرض يرثها عبادي الصالحون»، مطابق آنچه در زبور بعد از ذکر (یعنی ابتدا در ذکر یا تورات و سپس در زبور) آمده است، زمین را «بندگان شایسته خداوند» به میراث می‌برند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه‌های (۱) و (۲)، پیام آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض...» است. گزینه (۴)، پیام آیه شریفه: «و نريد أن نمَنّ على الذين استضعفوا في الأرض...» است.

گزینه ۱ **۲۳۰۶** الف- بر اساس آیه شریفه: «و لقد كتبنا في الزبور من بعد الذكر أن الأرض يرثها عبادي الصالحون»، مطابق آنچه در زبور بعد از ذکر (یعنی ابتدا در ذکر یا تورات و سپس در زبور) آمده است، زمین را «بندگان شایسته خداوند» به میراث می‌برند. ب- تحقق این وعده الهی مرهون پیروزی نهایی حق بر باطل و تشکیل حکومت جهانی و عادلانه توسط موعود آسمانی در پایان تاریخ است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت دوم گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا آیه مورد سؤال، به پایان تاریخ اشاره دارد نه به طول یا گستره تاریخ. قسمت اول گزینه (۲) نادرست است، زیرا این وعده الهی: «»، ابتدا در ذکر یا تورات و سپس در زبور آمده است.

گزینه ۴ **۲۳۰۷** الف- قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، یکی از وعده‌های الهی است که در پایان تاریخ محقق می‌شود. ب- انبیای الهی برای تحقق این وعده‌ها از یک طرح الهی سخن گفته‌اند. و آن طرح الهی این است که: «گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه (۱)، یک «سنت الهی» و یکی از «تقدیرات الهی» و «قوانین تکوینی» حاکم بر زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها و مربوط به طول تاریخ است. قسمت اول گزینه (۳)، مربوط به کسانی است که پس از رحلت پیامبر (ص) بخواهند به دوران جاهلیت بازگردند. قسمت دوم گزینه (۲) نیز، از نتایج ظهور منجی و پیروزی آن در پایان تاریخ است.

گزینه ۳ **۲۲۹۷** دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر (ع) نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون نیز به عهده ایشان است.

نکته طلایی < رهبری حقیقی مسلمانان توسط امام زمان (ع)، به صورت معنوی است نه ظاهری.

گزینه ۲ **۲۲۹۸** در آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبذلنهم من بعد خوفهم أمنا يعبدونني لا يشركون بي شيئا»، خداوند در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» سه وعده می‌دهد: ۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مخاطب این آیه، مؤمنان هستند نه مستضعفان و خوار شمرده شدگان. قسمت دوم گزینه (۴) وعده دوم خداوند به مؤمنان صالح است نه وعده آخری.

گزینه ۱ **۲۲۹۹** مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < عبارت شریفه: «نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين» در گزینه (۳)، وعده خداوند به مستضعفان در پایان تاریخ است.

گزینه ۴ **۲۳۰۰** در آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبذلنهم من بعد خوفهم أمنا يعبدونني لا يشركون بي شيئا»، خداوند در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» وعده می‌دهد که دوران خوف آن‌ها را تبدیل به دوران امنیت نماید تا مرا بپرستند و به من شرک نوزند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مخاطب آیه مورد سؤال، مؤمنان هستند نه مستضعفان و خوار شمرده شدگان. با توجه به متن آیه و توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۳ **۲۳۰۱** با توجه به آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبذلنهم من بعد خوفهم أمنا يعبدونني لا يشركون بي شيئا»، ۱- مؤمنین صالح... جانشینان خداوند بر روی زمین خواهند بود. (ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم) ۲- بندگان شایسته... زمین را به ارث می‌برند. (إن الأرض يرثها عبادي الصالحون) ۳- دین حق... در زمین مستقر می‌شود. (و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) و سمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ **۲۳۰۲** بر اساس آیه شریفه: «و نريد أن نمَنّ على الذين استضعفوا في الأرض و نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين»، منت خداوند در پایان تاریخ به «مستضعفان» تعلق می‌گیرد و این منت دو مورد است: الف- آنها را امامان (پیشوایان) زمین قرار می‌دهیم. (و نجعلهم أئمة) ب- آنها را وارثان (حاکمان) زمین قرار می‌دهیم. (نجعلهم الوارثين)

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۳۱۴

ما مسلمانان نیز مانند پیروان سایر ادیان الهی عقیده داریم که در آخرالزمان منجی انسان‌ها، ظهور خواهد کرد و جهان را به نهایت عدل خواهد رساند. این منجی، امام مهدی^(ع) است که از نسل پیامبر اکرم^(ص) می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مستقر کردن دین اسلام در پایان تاریخ در گزینه‌های (۲) و (۴)، دیدگاه مشترک ادیان الهی نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۳) دیدگاه تمام مسلمانان نیست، بلکه دیدگاه خاص شیعه است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۳۱۵

در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده که امام «مهدی»^(ع) از نسل پیامبر اکرم^(ص) و حضرت فاطمه^(ص) است البته آنان معتقدند که امام مهدی^(ع) هنوز به دنیا نیامده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها، دیدگاه خاص شیعه درباره امام زمان^(ع) است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۳۱۶

ما شیعیان بنا بر سخنان صریح پیامبر اکرم^(ص) و ائمه اطهار^(ع)، معتقدیم که موعود و منجی انسان‌ها، دوازدهمین امام و فرزند امام حسن عسکری^(ع) است و با توجه خاص خداوند، به حیات خود ادامه می‌دهد تا این که به اذن خداوند ظهور می‌کند و حکومت جهانی اسلام را تشکیل می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا «حل بعضی از مشکلات علمی علما»، نمونه‌هایی از یاری‌رسانی‌های امام زمان^(ع) در عصر غیبت است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۳۱۷

مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع)، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می‌شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی‌خورند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها، بیانگر فواید اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه است نه اینکه بیانگر فواید مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع) باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۳۱۸

الف- اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه این فواید را دارد: اول اینکه، پیروان آن حضرت، از یک سو، امام خود را حاضر و ناظر بر خود می‌یابند و از سوی دیگر، آنان می‌توانند خواسته‌های خود را با امام خود همانند دوستی صمیمی در میان بگذارند و برای به دست آوردن رضایت ایشان، تلاش کنند. دوم این که، جامعه به صورت‌های گوناگون از هدایت‌های (معنوی) امام و از ولایت معنوی ایشان برخوردار می‌گردد.

ب- مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع)، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می‌شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی‌خورند.

توضیح { به طور کلی تلاش برای ارتباط با امام زمان^(ع) و برخورداری از امدادهای ایشان، از فواید اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۳۱۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، فایده مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع) را بیان می‌کند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۳۰۸

پیامبران الهی، برای تحقق این وعده الهی (پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ) از یک طرح الهی سخن گفته‌اند. آنان اعلام کرده‌اند که گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در گزینه (۱)، عبارت: «فقط براساس آخرین دین الهی اداره می‌شود.» و در گزینه (۲)، عبارت: «حکومت جهانی اسلام را تشکیل می‌دهد.» و در گزینه (۴)، عبارت: «منجی بزرگ انسان‌ها از نسل پیامبر اکرم^(ص) ظهور خواهد کرد.» جزء طرح الهی انبیای الهی نمی‌باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۳۰۹

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۳۱۰

الف- پیامبران الهی اعلام کرده‌اند که گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد. این (طرح الهی) عقیده اصلی همه پیامبران الهی است.

ب- تعلیمات هر پیامبری، جز پیامبر خاتم، دستخوش دگرگونی شد؛ یکی از این دگرگونی‌ها، مربوط به چگونگی ظهور و تشکیل حکومت جهانی بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، دیدگاه ما مسلمانان درباره منجی است نه دیدگاه همه انبیای الهی. قسمت دوم گزینه (۳)، عقیده اصلی همه پیامبران الهی است و دچار دگرگونی نشده است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۳۱۱

الف- تعلیمات هر پیامبری، جز پیامبر خاتم، دستخوش دگرگونی شد؛ یکی از این دگرگونی‌ها، مربوط به چگونگی ظهور و تشکیل حکومت جهانی بود.

ب- همه انبیای الهی همه اتفاق نظر دارند در اصل الهی بودن پایان تاریخ و ظهور ولی خدا برای برقراری حکومت جهانی.

جمع‌بندی { مشترکات انبیای الهی در مورد پایان تاریخ عبارتند از: ۱- ظهور یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند و تشکیل حکومتی عادلانه در جهان ۲- اصل الهی بودن پایان تاریخ ۳- ظهور ولی خدا برای برقراری حکومت جهانی.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۳۱۲

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، از مشترکات انبیای الهی در مورد پایان تاریخ است. قسمت دوم گزینه (۲)، از مشترکات انبیای الهی در مورد پایان تاریخ نیست.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۳۱۳

الف- اعتقاد به انتظار ظهور موعود و منجی در آخر الزمان، از مشترکات ادیان الهی و از اعتقادات پیروان ادیان الهی است. ب- ظهور یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند، مقدمه‌ای است برای آن که مستضعفین و خوار شمرده‌شدگان خلافت الهی را در روی زمین به ارث برند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا مکاتب بشری الهی به ظهور منجی و موعود آسمانی در پایان تاریخ اعتقادی ندارند. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۳۳۶ ☆☆☆☆

الف- رسول خدا^(ص) می فرماید: «خوشا به حال کسی که به حضور «فاتم» برسد، در حالی که پیش از قیام او نیز پیرو او باشد.» ب- یکی از علائم پیروی از امام عصر^(ع) تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲)، انتظار منفی و ویرانگر است.

گزینه ۳ ۲۳۳۷ ☆☆☆☆

الف- «مراجعه به عالمان دین»، «عمل به احکام فردی و اجتماعی دین» و «مقابله با طاغوت» از جمله دستورات امام زمان^(ع) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند.

ب- ۱- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی ۲- آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور ۳- آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین^(ع)، از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان^(ع) و از بین رفتن تردیدها است.

توضیح { آیه شریفه: «ان کنتم تحبون الله فاتبعونی ...»، از مصادیق پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع) است.

گزینه ۱ ۲۳۳۸ ☆☆☆☆

الف- «مراجعه به عالمان دین»، «عمل به احکام فردی و اجتماعی دین» و «مقابله با طاغوت» از جمله دستورات امام زمان^(ع) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند.

ب- یکی از علائم پیروی از امام عصر^(ع) تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، از ویژگی‌های جامعه مهدوی است. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به آینده سبز است.

گزینه ۴ ۲۳۳۹ ☆☆☆☆

منتظر عصر غیبت را عصر آماده باش برای یاری امام، می‌داند. و خود را سربازی برای یاری آن حضرت به حساب می‌آورد. او هر لحظه منتظر است ندای امام^(ع) در جهان طنین انداز شود و مردم را برای پیوستن به حق فراخواند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) با قسمت دوم آن تناسب ندارد، چراکه اگر ما عصر غیبت را به عنوان عصر تردیدها در نظر بگیریم، از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان^(ع) و از بین رفتن تردیدها، «شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی»، «آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور» و «آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین^(ع)» است. قسمت دوم گزینه (۱)، به اولین مسئولیت منتظر، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۳۳۰ ☆☆☆☆

الف- سومین مسئولیت منتظران «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است. ب- منتظر عصر غیبت را عصر آماده باش برای یاری امام، می‌داند. و خود را سربازی برای یاری آن حضرت به حساب می‌آورد. او هر لحظه منتظر است ندای امام^(ع) در جهان طنین انداز شود و مردم را برای پیوستن به حق فراخواند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» اشاره دارد. گزینه‌های (۲) و (۴)، به اولین مسئولیت منتظر، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد.

گزینه ۲ ۲۳۳۰ ☆☆☆☆

مسئولیت‌های منتظران عبارتند از: ۱- تقویت معرفت و محبت به امام ۲- پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع) ۳- آماده کردن خود و جامعه برای ظهور ۴- دعا برای ظهور امام دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) بیانگر انتظار منفی است.

گزینه ۲ ۲۳۳۱ ☆☆☆☆

پیامبر و امام از پدر و مادر نیز برای مؤمنان مهربان‌ترند و آنان که چنین معرفتی را به دست آورده‌اند، محبت بیشتری به پیامبر و امام دارند.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این تست حفظی، عبارات‌های کتاب باید حفظ شود. گزینه (۱)، از فواید اعتقاد به زنده بودن امام زمان^(ع) و حضور ایشان در جامعه است. گزینه (۳)، مسئولیت شیعه واقعی را از دیدگاه امام صادق^(ع) بیان می‌کند. گزینه (۴)، سخن پیامبر اسلام^(ص) درباره امام علی^(ع) است.

گزینه ۴ ۲۳۳۲ ☆☆☆☆

الف- پیامبر اکرم^(ص) در سخنانی ضمن معرفی همه امامان، درباره امام عصر^(ع) می‌فرماید: «هر کس که دوست دارد خدا را در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او ملاقات کند، ولایت و محبت امام عصر^(ع) را بپذیرد.» ب- این حدیث، به اولین مسئولیت منتظر، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد.

تناسب معنایی { این حدیث و حدیث: «من مات و لم يعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة»، به تقویت معرفت و محبت به امام در عصر غیبت اشاره دارند.

گزینه ۳ ۲۳۳۳ ☆☆☆☆

از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان^(ع) و از بین رفتن تردیدها: ۱- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی ۲- آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور ۳- آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین^(ع) است.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، عبارتی را که بر خلاف صورت سؤال است، پیدا نموده و آن گزینه را حذف می‌نماییم. در گزینه (۱)، عبارت: «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» و گزینه‌های (۲) و (۴)، عبارت: «دعا برای ظهور امام»، از مسئولیت‌های منتظران است.

گزینه ۲ ۲۳۳۴ ☆☆☆☆

الف- با توجه به این سخن از پیامبر اسلام^(ص): «من مات و لم يعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة»، هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است. ب- این حدیث، در عصر غیبت، بیانگر «تقویت معرفت و محبت به امام» است.

مقایسه { «بازگشت به دوران جاهلیت»، تعبیر قرآن کریم درباره کسانی است که پس از رحلت پیامبر اسلام^(ص) به جای تبعیت از حق، از گذشتگان خود تبعیت می‌کردند. «به مرگ جاهلی مردن»، تعبیر رسول اکرم^(ص) درباره کسی است که امام زمان خود را نشناخته باشد.

گزینه ۲ ۲۳۳۵ ☆☆☆☆

با توجه به اینکه تداوم مسئولیت‌های دوگانه رسالت، یعنی مرجعیت دینی، ولایت و رهبری جامعه اسلامی در شکل امامت انجام می‌شود و اگر کسی امام زمان خود را نشناخته باشد، قطعاً از او پیروی هم نخواهد کرد و اگر کسی امام زمان را نشناسد و از او پیروی ننماید، عملاً از رسالت رسول اکرم^(ص) بی‌بهره می‌ماند، همان چیزی که مردم عصر جاهلیت با آن مواجه بودند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا نشناختن امام زمان خود (هر یک از ائمه اطهار^(ع)) در هر دوره‌ای باعث به مرگ جاهلی مردن است نه فقط شناخت امام زمان^(ع). گزینه (۴) نادرست است، زیرا هیچ‌یک از ائمه اطهار^(ع) مسئولیت دریافت و ابلاغ وحی ندارند.

۳۳۳۶ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، حتما نباید از قسمت اول به حذف گزینه‌های نادرست پرداخت. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با قسمت اول گزینه (۱)، بی‌ربط است.

۳۳۳۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

همان‌طور که برخی جامعه‌شناسان گفته‌اند، پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ، به دو عامل وابسته بوده است: ۱- گذشته سرخ؛ اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار ۲- آینده سبز؛ انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر^(ع).

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، مربوط به آینده سبز است. قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به گذشته سرخ است.

۳۳۳۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- «آمادگی برای ایثار و شهادت»، مربوط به گذشته سرخ و «تلاش برای گسترش عدالت در جهان»، مربوط به آینده سبز است. ب- عبارت قرآنی: «أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»، یک وعده الهی و مربوط به پایان تاریخ و آینده سبز است.

نکته طلایی { آیاتی از قرآن که از یک وعده الهی در پایان تاریخ و یا درباره ظهور منجی در آخرالزمان سخن بگویند، مربوط آینده سبز می‌باشند.

۳۳۳۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- یاران امام، پیشستازان تحول جهانی و سازندگان تمدن اسلامی‌اند. هسته مرکزی این یاران ۳۱۳ نفر، به تعداد یاران پیامبر اکرم^(ص) در جنگ بدر هستند که بنا به فرموده امام باقر^(ع) تعدادی از آنان از زنان‌اند. همچنین در احادیث آمده است که بیشتر یاران امام را جوانان تشکیل می‌دهند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، با در نظر گرفتن هر قسمتی که به پاسخ آن اطمینان داریم، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. قسمت سوم گزینه‌های (۳) و (۴)، سخن امام علی^(ع) نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۲)، درباره هسته مرکزی یاران امام زمان^(ع) نیامده و قسمت اول گزینه (۲) نیز عام است.

۳۳۴۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- این روایت امام باقر^(ع): «تعدادی از یاران امام زمان^(ع) از زنان‌اند»، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است. ب- حضور در جبهه حق و مبارزه با باطل در صحنه فعالیت‌های اجتماعی، مفهوم «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست و قسمت اول گزینه (۳)، بیانگر دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» است.

۳۳۴۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

توضیح { ویژگی‌های یاران امام زمان^(ع) در این قسمت، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

۳۳۴۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳)، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» است.

۳۳۳۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

ب- این سخن امام علی^(ع): «امام با این شرط با آنها بیعت می‌کند که در امانت خیانت نکنند، پاک‌دامن باشند، اهل دشنام و کلمات زشت نباشند، به ظلم و ستم خون‌ریزی نکنند، به خانه‌ای هجوم نبرند، کسی را به ناحق آزار ندهند، ساده‌زیست باشند و بر مرکب‌های گران‌قیمت سوار نشوند، لباس‌های فاخر نپوشند، به حقوق مردم تجاوز نکنند، به یتیمان ستم نکنند، دنبال شهوت‌رانی نباشند، شراب ننوشند، به پیمان خود عمل کنند، ثروت و مال را احتکار نکنند. . . و در راه خدا به شایستگی جهاد نمایند.» به سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴)، به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» اشاره دارد.

۳۳۳۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { حضور در جبهه حق و مبارزه با باطل در صحنه فعالیت‌های اجتماعی، مفهوم «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است. قسمت دوم گزینه (۱)، به اولین مسئولیت منتظر، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد.

۳۳۳۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

ب- در پاسخ به این سؤال: «چه کسانی می‌توانند در هنگام ظهور این ویژگی‌ها (حدیث امام علی^(ع)) را داشته باشند؟» باید بگوییم: «کسانی که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق سخن امام علی^(ع)، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۳۳۳۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

مراجعه شود به قسمت «ب» در پاسخ پرسش قبل.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این تست، با به یاد آوردن متن کتاب، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، گزینه صحیح را انتخاب نمود.

گزینه (۲) نادرست است، زیرا حضور در جبهه حق و مبارزه با باطل، مربوط به دوران غیبت است نه فقط هنگام ظهور امام زمان^(ع). گزینه (۳) نادرست است، زیرا باید در جبهه حق حضور داشت و با باطل مبارزه کرد نه اینکه فقط حق را از باطل تشخیص داد. اقدامات گزینه (۴)، مربوط به دوران غیبت است نه فقط هنگام ظهور امام زمان^(ع).

۳۳۳۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- کسی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سر کند و در صحنه نبرد حق طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشد، چنین کسی در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم» ب- این حدیث، سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» را یادآوری می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول تمام گزینه‌ها درست است. قسمت دوم گزینه (۱) و (۴)، به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۳)، به اولین مسئولیت منتظران، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است. گزینه (۲)، بیانگر چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است. گزینه (۴)، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۲۳۵۰**
الف- امام باقر^(ع) درباره وضعیت اقتصادی مردم پس از ظهور، می‌فرماید: «آن چنان میان مردم مساوات برقرار می‌کند که نیازمندی پیدا نخواهد شد تا به او زکات داده شود.» ب- این حدیث، بیانگر اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت گستری» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، سخن پیامبر اسلام^(ص) است نه سخن امام باقر^(ع).

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۲۳۵۱**
دومین ویژگی جامعه مهدوی، «آبادانی» است، یعنی برکت و آبادانی همه سرزمین‌ها را فرا می‌گیرد. برای مثال، اگر کسی سرزمین‌های بین عراق و شام را که بسیاری از قسمت‌های آن در حال حاضر کویری است، ببیناید، همه را سرسبز و خرم خواهد دید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، بیانگر سومین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «شکوفایی عقل و علم» است. گزینه (۲)، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است. گزینه (۳)، بیانگر چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ **۲۳۵۲**
سومین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «شکوفایی عقل و علم» است، یعنی این دوران زمان کامل شدن عقل‌های آدمیان است و با لطف و توجه ویژه‌ای که امام زمان^(ع) به همه انسان‌ها می‌کند عقل آنان کامل می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲)، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۲۳۵۳**
چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است، یعنی در آن دوران، اگر کسی از شرق یا غرب عالم، شب یا روز، زن یا مرد و به تنهایی به سمت دیگر حرکت کند، احساس ناامنی و ترس نمی‌کند، از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است. گزینه (۴)، بیانگر اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت گستری» است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ **۲۳۵۴**
الف- از همه موارد فوق مهم‌تر اینکه، در جامعه مهدوی، ۱- زمینه‌های رشد و تکامل همه افراد فراهم است. ۲- انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند، ۳- فرزندان صالح به جامعه تقدیم نمایند ۴- و خیرخواه دیگران باشند. ب- بدین ترتیب (با فراهم شدن زمینه رشد و کمال)، انسان‌ها به هدفی که خدا در خلقت برای آنها تعیین کرده، بهتر و آسان‌تر می‌رسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت گستری» است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۲۳۴۳**
در انتظار ظهور بودن خود از برترین اعمال عصر غیبت است؛ زیرا فرج و گشایش واقعی برای دین‌داران با ظهور آن حضرت حاصل می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۲۳۴۴**
الف- مؤمنان^(ع) می‌فرماید: «منتظر فرج الهی باشید و از لطف الهی مأیوس نشوید و بدانید که محبوب‌ترین کارها نزد خداوند، انتظار فرج است.» ب- لازمه این انتظار، دعا برای ظهور امام عصر^(ع) است.

مقایسه { تعبیر «خوش به حال کسی» را پیامبر اسلام درباره دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر^(ع)» و تعبیر «محبوب‌ترین کارها نزد خداوند» را امام علی^(ع) درباره سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» به کار برده است.

گزینه ۱ ☆☆☆☆ **۲۳۴۵**
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

مقایسه { برترین اعمال عصر غیبت، «انتظار ظهور» و محبوب‌ترین کارها نزد خداوند از دیدگاه امام علی^(ع)، «انتظار فرج» است. محبوب‌ترین فرد نزد رسول خدا^(ص)، جوان توبه‌کار است. (درس ۷ دوازدهم)

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۲۳۴۶**
امام عصر^(ع) زمانی ظهور می‌کند که ۱- مردم جهان از همه مکتب‌های غیر الهی و مدعیان برقراری عدالت در جهان ناامید شده‌اند ۲- و با تبلیغی که منتظران واقعی کرده‌اند، دل‌های مردم به سوی آن منجی الهی جلب شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به پس از ظهور و پیروزی امام عصر^(ع) است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆ **۲۳۴۷**
بیشتر مردم همین که ندای امام و طرفداران ایشان را می‌شنوند، بیشتر مردم با شوق به سوی آن حضرت می‌شتابند. اما مستکبران و ظالمان در مقابل امام می‌ایستند که در نهایت شکست می‌خورند و حکومت جهانی امام تشکیل می‌شود.

مقایسه { این عبارت: «او هر لحظه منتظر است ندای امام^(ع) در جهان طنین انداز شود و مردم را برای پیوستن به حق فراخواند.»، مربوط به دوره غیبت و بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است. این عبارت: «بیشتر مردم همین که ندای امام و طرفداران ایشان را می‌شنوند، با شوق به سوی آن حضرت می‌شتابند.»، مربوط به زمان ظهور است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆ **۲۳۴۸**
پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید: «با ظهور امام عصر^(ع) خداوند زمین را از قسط و عدل پر خواهد کرد، بعد از این که از ظلم و جور پر شده باشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱)، از ویژگی‌های جامعه مهدوی و پس از ظهور است ولی سخن پیامبر اسلام^(ص) نیست، بلکه سخن امام باقر^(ع) است.

گزینه ۳ ☆☆☆☆ **۲۳۴۹**
اولین ویژگی جامعه مهدوی، «عدالت گستری» است، یعنی در جامعه مهدوی، قطب مرفه و قطب فقیر، طبقه مستکبر و طبقه مستضعف وجود ندارد.

گزینه ۴ ۲۳۵۹ ☆☆☆☆

الف- «حل بعضی از مشکلات علمی علما در عصر غیبت»، بیانگر رهبری امام زمان (ع) در عصر غیبت به صورت ولایت معنوی است. نامه امام زمان (ع) به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست»، نیز به موضوع رهبری امام زمان در عصر غیبت به صورت ولایت معنوی اشاره دارد.

ب- اولین دلیل غیبت امام زمان (ع)، قدر شناسی و ناسپاسی مردم است. درست است که ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند و عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان بودند، اما بیشتر مردم تسلیم این حاکمان شده بودند و با آنان مبارزه نمی کردند و وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را انجام نمی دادند. آیه شریفه: «ذلک بأن الله لم یک مغبّراً نعمة أعمها علی قوم حتی یغیروا ما بأنفسهم»، علت غیبت امام زمان (ع) را از ناحیه خود مردم می داند.

ج- همه انبیای الهی اتفاق نظر دارند در اصل الهی بودن پایان تاریخ و ظهور ولی خدا برای برقراری حکومت جهانی. آیه شریفه: «و لقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر أن الأرض یرثها عبادی الصالحون»، یکی از وعده های حتمی الوقوع خداوند به اهل حق در پایان تاریخ می باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت دوم گزینه های (۱) و (۳)، به علت غیبت اشاره ندارد بلکه به سومین مسئولیت منتظران، یعنی «ایجاد آمادگی در خود و جامعه» اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۲)، علت دادن سه وعده الهی به مؤمنان صالح در پایان تاریخ است نه خود وعده الهی.

گزینه ۳ ۲۳۶۰ ☆☆☆☆

الف- امام علی (ع) درباره علت غیبت امام زمان (ع) می فرماید: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان ها و زیاده روی شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی بهره می سازد.»

ب- امام علی (ع) درباره چگونگی امامت امام زمان (ع) در عصر غیبت می فرماید: «حجت خداوند در میان مردم حضور دارد، از معابر و خیابان ها عبور می کند ... به نقاط مختلف می رود، سخن مردم را می شنود و بر جماعت مردم سلام می کند... تا این که زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می رسد. هان! آن روز (ظهور امام عصر (عج))، روز شادی فرزندان علی (ع) و پیروان اوست.»

ج- همان طور که در تاریخ نقل شده است، سخت گیری حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند. از جمله رسول خدا (ص) در هنگام تبیین آیه اطاعت و معرفی اولوالامر در حدیث جابر از امام زمان (ع) سخن گفته بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول گزینه های (۲) و (۴)، مفهوم آیه: «ذلک بأن الله لم یک مغبّراً نعمة أعمها علی قوم...» است، نه سخن امام علی (ع). قسمت سوم گزینه (۱)، درباره امام زمان (ع) سخن نگفته است.

گزینه ۴ ۲۳۶۱ ☆☆☆☆

الف- تعبیر قرآنی: «خیر البریه»، درباره اهل ایمان و عمل صالح به کار رفته است. وعده خداوند در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» سه مورد است:

۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (لیست خلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ (و لیبذلنهم من بعد خوفهم أماناً) ۴- منت خداوند در پایان تاریخ به «مستضعفان» تعلق می گیرد و این منت دو مورد است: ۱- آن ها را امامان (پیشوایان) زمین قرار می دهیم. (و نجعلهم أئمة) ۲- آن ها را وارثان (حاکمان) زمین قرار می دهیم. (نجعلهم الوارثین)

ج- مطابق آنچه در زبور بعد از ذکر (یعنی ابتدا در ذکر یا تورات و سپس در زبور) آمده است، زمین را «بندگان شایسته خداوند» به میراث می برند. (إن الأرض یرثها عبادی الصالحون)

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول گزینه های (۱) و (۳)، وعده خداوند به اهل کتاب است. قسمت سوم گزینه (۲)، وعده خداوند به مؤمنان صالح است.

گزینه ۳ ۲۳۵۵ ☆☆☆☆

الف- این دو عبارت: «زمینه های رشد و تکامل همه افراد فراهم است.» و «انسان ها بهتر می توانند خدا را بندگی کنند»، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است. ب- این عبارت: «از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نباشد»، بیانگر چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است.

نکته طلایی نبودن تضاد طبقاتی در جامعه مهدوی، بیانگر «عدالت گستری» و نبودن غارت و چپاول در این جامعه، بیانگر «امنیت کامل» است.

گزینه ۴ ۲۳۵۶ ☆☆☆☆

گزینه های (۱) و (۲) و (۳)، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها گزینه (۴)، بیانگر سومین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «شکوفایی عقل و علم» است.

گزینه ۲ ۲۳۵۷ ☆☆☆☆

الف- این سخن امام باقر (ع) درباره وضعیت اقتصادی مردم پس از ظهور: «آن چنان میان مردم مساوات برقرار می کند که نیازمندی پیدا نخواهد شد تا به او زکات داده شود»، بیانگر اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت گستری» است.

ب- این عبارت: «در جامعه مهدوی، افراد خیرخواه دیگران باشند»، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است. ج- این عبارت: «از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نباشد»، بیانگر چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است.

نکته طلایی شکوفا شدن عقل و علم انسان ها در جامعه مهدوی، نتیجه لطف و توجه ویژه امام زمان (ع) به همه انسان ها و بهتر و آسان تر رسیدن انسان ها به هدف از خلقت خود، نتیجه فراهم شدن زمینه رشد و کمال است.

گزینه ۱ ۲۳۵۸ ☆☆☆☆

الف- «بهبود شدن وضع اقتصادی مردم»، بیانگر اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت گستری» است. عبارت شریفه: «لیقوم الناس بالقسط»، به «برقراری عدالت اجتماعی» از اهداف همه انبیای الهی اشاره دارد.

ب- این عبارت: «فرزندان صالح به جامعه تقدیم نمایند»، بیانگر پنجمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است. عبارت شریفه: «یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا»، به بندگی خداوند اشاره دارد که این مورد نیز بیانگر «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

ج- این عبارت: «از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نباشد»، بیانگر چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» است. تبدیل کردن ترس به امنیت در عبارت شریفه: «و لیبذلنهم من بعد خوفهم أماناً»، وعده خداوند به مؤمنان صالح نیز به تحقق همین ویژگی در پایان تاریخ اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول گزینه های (۲) و (۴)، به «آبادانی» ارتباط دارد. قسمت دوم گزینه (۳)، با عبارت های مربوط به «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» تناسب ندارد.

گزینه ۳ ۲۳۶۵ ☆☆☆☆☆

الف- این عبارت: «کسانی که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند»، بیانگر سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

ب- از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان^(ع) و از بین رفتن تردیدها «شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی»، «آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور» و «آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین^(ع)» است.

ج- یکی از علائم پیروی از امام عصر^(ع) تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا آشنایی با شیوه حکومت‌داری امام عصر^(ع) به هنگام ظهور باعث از بین رفتن تردیدها می‌شود نه جهل.

گزینه ۳ ۲۳۶۶ ☆☆☆☆☆

الف- در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده که امام «مهدی^(ع)» از نسل پیامبر اکرم^(ص) و حضرت فاطمه^(ص) است. البته آنان معتقدند که امام مهدی^(ع) هنوز به دنیا نیامده است.

ب- این اعتقاد: «دوازدهمین امام و فرزند امام حسن عسکری^(ع) است و با توجه خاص خداوند، به حیات خود ادامه می‌دهد تا این که به اذن خداوند ظهور می‌کند و حکومت جهانی اسلام را تشکیل می‌دهد»، دیدگاه ما شیعیان درباره موعود و منجی در آخرالزمان است.

ج- ما مسلمانان نیز مانند پیروان سایر ادیان الهی عقیده داریم که در آخرالزمان منجی انسان‌ها، ظهور خواهد کرد و جهان را به نهایت عدل خواهد رساند. این منجی، امام مهدی^(ع) است که از نسل پیامبر اکرم^(ص) می‌باشد.

مقایسه { این اعتقاد: «امام مهدی^(ع) از نسل پیامبر اکرم^(ص) می‌باشد»، دیدگاه مسلمانان و این اعتقاد: «امام مهدی^(ع) از نسل پیامبر اکرم^(ص) و حضرت فاطمه^(ص) است»، دیدگاه کتاب‌های حدیثی اهل سنت است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۳۶۷ ☆☆☆☆☆

از بین عبارت‌های مذکور، تنها دو عبارت قسمت‌های «الف» و «د»، بیانگر «ایجاد آمادگی در خود و جامعه»، از مسئولیت‌های منتظران است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب»، بیانگر چهارمین مسئولیت منتظران، یعنی «دعا برای ظهور امام» است. قسمت «ج»، بیانگر اولین مسئولیت منتظران، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» است. قسمت «ه»، بیانگر چگونگی امامت حضرت مهدی^(ع) در عصر غیبت است.

گزینه ۳ ۲۳۶۸ ☆☆☆☆☆

امام علی^(ع) می‌فرماید: «... تا اینکه زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می‌رسد. هان! آن روز، روز شادی فرزندان علی و پیروان اوست.» دلیل این شادی در هنگام ظهور بدین سبب است که فرج و گشایش واقعی برای دینداران با ظهور امام عصر^(ع) حاصل می‌شود.

مقایسه { برترین اعمال عصر غیبت = انتظار ظهور / علت: زیرا فرج و گشایش واقعی برای دینداران با ظهور حضرت مهدی^(ع) حاصل می‌شود. روز شادی فرزندان علی و یاران او = روز ظهور / علت: زیرا با ظهور، فرج و گشایش واقعی برای دینداران حاصل می‌شود.

گزینه ۲ ۲۳۶۲ ☆☆☆☆☆

الف- با توجه به آیه شریفه: «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبذلنهم من بعد خوفهم ائمة یعبدون لا یشرکون بی شیئا»، نتیجه حکومت مؤمنان صالح، پیاده شدن توحید در جامعه (یعبدون لا یشرکون بی شیئا) است.

ب- امام زمان^(ع) با وجود غیبت و پنهان بودنشان از مردم، همچنان در جامعه حضور دارند و به انجام ولایت معنوی می‌پردازند. با توجه به اینکه امام زمان^(ع) در عصر غیبت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری ندارند و امامت ایشان به صورت ولایت معنوی است، در صورت انکار حیات امام زمان^(ع)، در این مورد خلل ایجاد می‌شود.

ج- پیامبران الهی، برای تحقق این وعده الهی (پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ) از یک طرح الهی سخن گفته‌اند. آنان اعلام کرده‌اند که گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، نتیجه حکومت صالحان نیست. تشکیل حکومتی مردمی در قسمت سوم گزینه (۳)، جزء طرح خاص انبیا الهی برای تحقق وعده‌های خداوند در پایان تاریخ نمی‌باشد.

گزینه ۴ ۲۳۶۳ ☆☆☆☆☆

الف- اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه این فواید را دارد: اول اینکه، پیروان آن حضرت، از یک سو، امام خود را حاضر و ناظر بر خود می‌یابند و از سوی دیگر، آنان می‌توانند خواسته‌های خود را با امام خود همانند دوستی صمیمی در میان بگذارند و برای به دست آوردن رضایت ایشان، تلاش کنند.

ب- مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع)، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می‌شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی‌خورند.

ج- همان‌طور که برخی جامعه‌شناسان گفته‌اند، پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ، به دو عامل وابسته بوده است: ۱- گذشته سرخ؛ اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار ۲- آینده سبز؛ انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر^(ع).

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، به اولین مسئولیت منتظران، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد. قسمت اول گزینه (۱)، از فواید اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۲۳۶۴ ☆☆☆☆☆

الف- هر دو عبارت قسمت «الف»، به اولین مسئولیت منتظران، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارند.

ب- هر دو عبارت قسمت «ج»، به موضوع «چگونگی امامت حضرت مهدی^(ع) در عصر غیبت» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت: «در راه خدا به شایستگی جهاد نمایند»، به سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» اشاره دارد. کامل شدن نعمت هدایت در قسمت «د»، با ارسال امامان صورت گرفت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به سومین مسئولیت منتظر، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۳۳۷۳

الف- پیامبر (ص) در حدیث جابر در مورد حضرت مهدی (عج) می‌فرماید: «... اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می‌مانند.»

ب- پیامبر اکرم (ص) در سخنانی ضمن معرفی همه امامان، درباره امام عصر (ع) می‌فرماید: «هر کس که دوست دارد خدا را در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او ملاقات کند، ولایت و محبت امام عصر (ع) را بپذیرد.» این حدیث، به «تقویت معرفت و محبت به امام»، از جمله وظایف ما، پیروان امام زمان (عج) اشاره دارد.

توضیح { هر یک از آیات و احادیث اثبات امامت دارای ویژگی‌های خاصی هستند که باید آنها را به خاطر بسپارید:

مثال ۱: حدیث جابر: اشاره به غیبت طولانی امام زمان (عج) و ایمان راسخ به عنوان لازمه بقای بر عقیده به امام (اشاره به تقویت معرفت و محبت به امام)
 مثال ۲: حدیث ثقلین: بیان مکرر این جمله در روزهای آخر عمر پیامبر (ص)
 مثال ۳: حدیث منزلت: بارها پیامبر (ص) حضرت علی (ع) را نزد خود به منزله هارون برای موسی معرفی نمود.
 مثال ۴: آیه ولایت: ورود با شتاب پیامبر (ص) به مسجد را به دنبال داشت و همگان دیدند و شنیدند تا امکان مخفی کردن ولایت امام علی (ع) نباشد.

گزینه ۴ ۳۳۷۴

امام علی (ع) درباره کسانی که با امام زمان (عج) بیعت می‌کنند، می‌فرماید: «امام با این شرط با آنها بیعت می‌کند که در امانت خیانت نکنند، پاکدامن باشند، اهل دشنام و کلمات زشت نباشند، به ظلم و ستم خون‌ریزی نکنند، به خانه‌های هجوم نبرند، کسی را به ناحق آزار ندهند، ساده زیست باشند...» این خصوصیات نشان از آمادگی افراد برای ظهور است.

یادآوری { بیعت در کتاب درسی سال یازدهم در سه جا مطرح شده است:

۱- بیعت حضرت علی (ع) با پیامبر (ص): در دعوت خویشان پس از نزول آیه انذار
 ۲- بیعت مردم با حضرت علی (ع): در غدیر خم پس از خطبه پیامبر
 ۳- بیعت یاران امام زمان (عج) با ایشان: در صورت وجود شرایطی همچون خیانت نکردن در امانت و پاکدامنی و ... در راستای آمادگی در خود و جامعه برای ظهور

گزینه ۳ ۳۳۷۵

الف- در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده است که حضرت مهدی (ع) از نسل پیامبر اکرم (ص) و حضرت فاطمه (ص) است که این، مورد اتفاق شیعیان است؛ اما مشخص نیست که این فرزند در چه زمانی به دنیا می‌آید که این، مورد اختلاف با شیعیان است، چون شیعیان معتقدند آن حضرت در سال ۲۵۵ هجری قمری به دنیا آمده است. ب- آغاز امامت و غیبت صغری امام عصر (ع)؛ پس از شهادت امام حسن عسکری (ع) در سال ۲۶۰ هجری می‌باشد.

توضیح { سه عدد در تاریخ امامت حضرت مهدی (عج) بسیار مهم هستند:

۱- ۲۵۵: سال تولد امام مهدی (عج) در سامرا در سپیده دم جمعه نیمه شعبان
 ۲- ۲۶۰: سال شهادت امام حسن عسکری (ع) و آغاز امامت حضرت مهدی (ع) و غیبت صغری
 ۳- ۳۲۹: سال پایان غیبت صغری و آغاز غیبت کبری که تا کنون ادامه دارد.

گزینه ۳ ۳۳۶۹

الف- عبارت قرآنی: «لَيَمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ: دینشان را که برای آنان پسندیده مستقر سازد»، به رضایت و خشنودی خداوند از استقرار قطعی دین اشاره می‌کند.

ب- این عبارت: «انسان‌ها بتوانند بهتر خدا را بندگی کنند (يَعْبُدُونِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا)، به مهم‌ترین هدف حکومت مهدوی، یعنی فراهم شدن زمینه رشد و کمال اشاره می‌کند.

مرور آیه { سه وعده قطعی خدا به بعضی مؤمنان صالح (وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ):

۱- لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ جانشینی قطعی در زمین
 كما استخلف الذين من قبلهم پیش از این سابقه داشته است.
 ۲- وَ لَيَمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ استقرار قطعی دین
 الَّذِي ارْتَضَى لَهُمُ رضایت و خشنودی خدا در این وعده است.
 ۳- وَ لَيبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا تبدیل قطعی ترس به امنیت کامل
 يعبدونني لا يشركون بي شيئاً نتیجه نهایی برپایی حکومت دینی امن، پرستش خدا و توحید عملی است.

گزینه ۴ ۳۳۷۰

ج- براساس آیه شریفه: «وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض...»، وعده خداوند در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» این سه مورد است: «ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكّنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبدّلنهم من بعد خوفهم أمناً».

د- براساس آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، تعبیر قرآنی: «خیر البریه»، سرانجام اهل ایمان و عمل صالح است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف» نادرست است، زیرا تعبیر قرآنی: «تجعلهم الوارثين»، درباره «مستضعفان» به کار رفته است نه «عبادی الصالحون». قسمت «ب» نادرست است، زیرا تعبیر قرآنی: «أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا»، درباره «عبادی الصالحون» به کار رفته است.

گزینه ۴ ۳۳۷۱

الف- طبق حدیث شریف پیامبر (ص) که فرمود: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»، علت بازگشت به جاهلیت، عدم شناخت امام زمان (ع) است.
 ب- طبق عبارت قرآنی: «لَيَمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ»، وعده قطعی استقرار دین الهی موجب رضایت و خشنودی خداست.

مقایسه { بر اساس این حدیث پیامبر اسلام (ص): «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»، نشانختن امام عصر = علت مرگ جاهلی است.

در آیه شریفه: «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم و من ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئاً و سيجزي الله الشاكرين»، خداوند خطر بازگشت مسلمانان به عقاید جاهلیت را پس از پیامبر اسلام (ص) هشدار داده است.

گزینه ۱ ۳۳۷۲

الف- دومین مسئولیت منتظر «پیروی از فرمان‌های امام عصر (عج)» است. منتظر حقیقی تلاش می‌کند که در عصر غیبت، پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند. مراجعه به عالمان دین از جمله دستورات امام زمان (عج) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند

ب- این سخن امام عصر (عج) خطاب به اسحاق بن یعقوب: «وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةِ حَدِيثِنَا»، به این مسئولیت اشاره دارد.

یادآوری ﴿ فراهم بودن زمینه‌های رشد و تکامل همه افراد (فراهم شدن زمینه رشد و کمال) = «لیمکنن دینهم الذی ارتضی لهم» انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند (فراهم شدن زمینه رشد و کمال) = «یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا» از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نیست (امنیت کامل) = «لیبدلنهم من بعد خوفهم أمانا»

۲۳۸۰ گزینۀ ۲ الف- زنده بودن امام زمان (عج) و حضور ایشان در جامعه و اعتقاد به این حقیقت، این فایده را دارد که جامعه به صورت‌های گوناگون از هدایت‌های امام و از ولایت معنوی ایشان برخوردار می‌گردد. پس نبودن (عدم حضور) ایشان در ولایت معنوی آن حضرت اختلال ایجاد می‌کند. ب- در عصر غیبت صغری، امام عصر از طریق چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بوده و آنان را رهبری می‌کرد. این چهار شخصیت بزرگوار به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروف‌اند.

توضیح ﴿ تداوم مسئولیت‌های رسالت را در دوره‌های مختلف:

در زمان پیامبر در زمان امامان در عصر غیبت

۱- دریافت و ابلاغ وحی ۲۳ سال انجام با ختم نبوت پایان یافت.

۲- مرجعیت دینی ۲۳ سال انجام ادامه یافت توسط مراجع تقلید

۳- ولایت ظاهری ۱۰ سال در مدینه فقط امام علی (ع) توسط ولی فقیه

۴- ولایت معنوی ادامه دارد ادامه دارد در حال انجام

۲۳۸۱ گزینۀ ۳ الف- امام علی (ع) در خصوص علت غیبت امام زمان (عج) می‌فرماید: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده رویشان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد.» ب- براساس عبارت شریفه: «حتی یغیروا ما بأنفسهم»، علت آغاز غیبت از ناحیه خود مردم (قدرناشناسی و ناسپاسی و در خطر بودن جان آن حضرت) است، و این غیبت آن قدر ادامه می‌یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کنند.

توضیح ﴿ بررسی علت غیبت امام زمان (عج):

۱- علت غیبت، خدا نیست: خداوند با وجود امامان نعمت هدایت را تمام کرده است.

۲- علت غیبت امام نیست: پیامبر، خود و امام علی (ع) را پدران دلسوز امت معرفی نموده است.

۳- علت غیبت، رفتار اجتماعی خود مردم است:

آیه: «ذلک بأن الله لم یک مَغیراً نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلٰی قَوْمٍ حَتّٰی یَغیِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ... حدیث امام علی (ع): زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند، اما خداوند به علت ۱- ستمگری مردم و ۲- زیاده‌روی‌شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد.

۲۳۸۲ گزینۀ ۲ الف- امام علی (ع) در خصوص علت غیبت امام زمان (عج) می‌فرماید: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده رویشان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد.» ب- وعده خداوند (وعد الله) در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» (الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات) تعلق می‌گیرد و این وعده سه مورد است: «لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبدلنهم من بعد خوفهم أمانا»

تحلیل تست ۱۴۰۰ ﴿ قسمت اول این تست، کاملاً حفظی و از متن حدیث است و قسمت دوم آن مفهومی است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، زیرا علت غیبت امام زمان (عج) را مطابق حدیث امام علی (ع) بیان نمی‌کند. قسمت دوم گزینه (۴)، علت غیبت امام زمان (عج) را از دیدگاه قرآن کریم بیان می‌کند و این آیه، بیانگر یک وعده الهی در مورد پایان تاریخ نمی‌باشد.

۲۳۷۶ گزینۀ ۴ الف- مطابق آیه شریفه: «وَتُریدُ أَنْ نَمُنَّ عَلٰی الَّذِینَ اسْتَضَعِفُوا فِی الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ اِئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِینَ»، اراده خداست که بر مستضعفان منت گذارد و آنان را پیشوایان مردم و وارثان زمین قرار دهد. ب- در آیه شریفه: «وَ لَقَدْ کَتَبْنَا فِی الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّکْرِ أَنَّ الْأَرْضَ یَرِثُهَا عِبَادِی الصَّالِحُونَ»، در کتاب‌های آسمانی زبور و تورات، وراثت بندگان شایسته ذکر شده است.

توضیح ﴿ در آیات مربوط به آینده تاریخ، عاقبت هر دسته از شخصیت‌ها را به تفکیک بیاموزید: برخی مؤمنان صالح: جانشینی قطعی در زمین (لسیتخلفنهم فی الارض) آیه: «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیسیتخلفنهم فی الارض» مستضعفان: منت گذاری خدا به دلیل اراده کردن در پیشوایی و وراثت آنان آیه: «ونریدان نمن علی الذین استضعفوا فی الارض و نجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثین» بندگان صالح (شایسته): به ارث بردن زمین (طبق تعالیم زبور و تورات) آیه: «و لقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون»

۲۳۷۷ گزینۀ ۲ اهداف حکومت مهدوی = آرمان‌های همه انبیا:

۱- عدالت گستری: «پرشدن زمین از عدل و قسط، پس از ظلم و جور»، «مساوات اقتصادی» و «یافت نشدن فقری که به او زکات داده شود.»

۲- آبادانی: برکت، سرسبزی و خرمی

۳- شکوفایی عقل و علم: کامل شدن عقل‌های آدمیان با عنایت ویژه امام (عج).

۴- امنیت کامل: «کسی احساس ناامنی نمی‌کند»، «از دزدی اموال خبری نیست»، «آیه: لیبدلنهم من بعد خوفهم امانا»

۵- فراهم شدن زمینه رشد و کمال: «مهم‌ترین هدف حکومت مهدوی»، «تربیت فرزند صالح»، «بندگی بهتر خدا»، «آسان‌تر رسیدن به هدف خلقت (قرب الهی)»، «خیرخواهی برای دیگران» و «آیه: یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا»

تمرین تست‌زنی ﴿ برای پاسخ دادن به تست‌های ترکیبی و چند قسمتی، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۳۷۸ گزینۀ ۱ الف- اولین مسئولیت منتظر، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» است. پیامبر و امام از پدر و مادر نیز برای مؤمنان مهربان‌ترند و آنان که چنین معرفتی را به دست آورده‌اند، محبت بیشتری به پیامبر و امام دارند. پیامبر اکرم (ص) در سخنانی ضمن معرفی همه امامان، درباره امام عصر می‌فرماید: «هر کس که دوست دارد خدا را در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او ملاقات کند، ولایت و محبت امام عصر (عج) را بپذیرد.» ب- پس ثمره پذیرش محبت امام عصر (عج)، رسیدن به لقای خدا در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت اوست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ﴿ قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، شرط ملاقات خداوند در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او است. در قسمت دوم گزینه (۴)، سخن از سومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

۲۳۷۹ گزینۀ ۴ الف- دوران حکومت مهدوی، زمان کامل شدن عقل‌های آدمیان است و با توجه ویژگی‌های که امام زمان (عج) به همه انسان‌ها می‌کند، عقل آنان کامل می‌شود. ب- با فراهم شدن زمینه رشد و کمال، انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند، فرزندان صالح به جامعه تقدیم نمایند و خیرخواه دیگران باشند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ قسمت اول این تست، حفظی و از متن آیه است و قسمت دوم آن، مفهومی است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، وعده خداوند به مستضعفان است نه به اهل ایمان و عمل صالح. قسمت دوم گزینه (۲)، نیز یک وعده الهی به مؤمنان نیکوکار است نه بیانگر وظیفه آنان.

گزینه ۴ ۲۳۸۷ الف- این سخن امام باقر^(ع): «آن چنان میان مردم مساوات برقرار می‌کند که نیازمندی پیدا نخواهد شد تا به او زکات داده شود»، به اولین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «عدالت‌گستری» اشاره دارد. ب- این چهارمورد: ۱- زمینه‌های رشد و تکامل همه افراد فراهم است. ۲- انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند. ۳- فرزندان صالح به جامعه تقدیم نمایند. ۴- خیرخواه دیگران باشند. بیانگر مهم‌ترین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، مطابق معمول، عبارت‌های هر قسمت با در نظر گرفتن عنوان آن باید حفظ گردد. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به چهارمین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «امنیت کامل» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا بهتر و آسان‌تر رسیدن انسان‌ها به هدفی که خدا در خلقت برای آنها تعیین کرده، بیانگر مهم‌ترین ویژگی جامعه مهدوی، یعنی «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است.

گزینه ۱ ۲۳۸۸ پیامبر اکرم^(ص) درباره دوازده جانشین خود با مردم سخن گفته بود و امام مهدی^(ع) را به عنوان «آخرین امام» و «قیام‌کننده علیه ظلم» و «برپاکننده عدل در جهان» معرفی کرده بود. امیرالمؤمنین علی^(ع) و سایر امامان نیز از آن حضرت و مأموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند. به همین دلیل، حاکمان بنی‌عباس درصدد بودند مهدی موعود^(ع) را به محض تولد به قتل برسانند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، برای دانش آموزانی که بر متن درس تسلط دارند، یک تست ساده است ولی برای دانش آموزانی که تسلط کافی ندارند، دارای دام آموزشی بوده و ممکن است در دام آموزشی گزینه‌های (۲) و خصوصاً (۴) گرفتار شوند. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۲۳۸۹ مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

تحلیل تست ۹۹ این تست و دو تست قبل، یک سؤال با دو سبک متفاوت هستند. برای پاسخ دادن به این تست، با توجه به تسلطی که به هر قسمت از سؤال دارید، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۳۹۰ مشتاق و منتظر امام زمان^(ع) این گونه با خود نجوا می‌کند: «عمری است که از حضور او جاماندیم / در غربت سرد خویش تنها ماندیم» و «او منتظر است تا که ما برگردیم / ماییم که در غیبت کبری ماندیم»

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست دشوار است و به داوطلبان عزیز یادآوری می‌کند که توضیحی که قبل از آیات و روایات و اشعار آمده است، دقیقاً باید مورد توجه قرار گیرد. بیت گزینه (۱)، از عدم آمادگی خود و جامعه سخن می‌گوید. بیت گزینه (۲)، به بی مثل و مانند بودن خداوند و بیت گزینه (۳)، به ناتوانی انسان در برابر قدرت الهی اشاره دارند.

گزینه ۴ ۲۳۸۳ الف- پس از شهادت امام حسن عسکری^(ع) در سال ۲۶۰ هـ. ق، امامت امام مهدی^(ع) (در ۵ سالگی آن حضرت) با غیبت صغری آغاز شد و تا سال ۳۲۹ هـ. ق طول کشید. در این دوره، امام با اینکه زندگی مخفی داشت، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می‌کرد. این چهار شخصیت بزرگوار به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروف‌اند. ب- شش روز مانده به درگذشت آخرین نایب، امام عصر^(ع) برای ایشان نامه‌ای نوشت و فرمود به فرمان خداوند، پس از وی جانشینی نیست و مرحله دوم غیبت آغاز می‌شود.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی متوسط و از متن درس است. برای پاسخ دادن به این تست، بهتر است ابتدا به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا پس از رحلت آخرین نایب در سال ۳۲۹ هجری، غیبت کامل امام زمان^(ع) آغاز شد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا زندگی مخفی امام زمان^(ع) از آغاز غیبت صغری آغاز شد.

گزینه ۲ ۲۳۸۴ الف- «منتظران مصلح، خود باید صالح باشند»، یعنی شخصی که منتظر موعود و مصلح جهانی است، ابتدا باید از خود شروع کند و با انجام اعمال صالح، خود و دیگران را برای آمدن موعود و اصلاح جامعه جهانی آماده نماید تا زمینه ظهور فراهم شود. ب- در عبارت شریفه: «الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات»، سخن از مؤمنان صالح است که ویژگی منتظران مصلح است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی است و بیانگر ارتباط بین اندیشه و تحقیق و آیات درس است. عبارت‌های قرآنی مطرح شده در گزینه‌های (۱) و (۳)، وعده‌های خداوند به مؤمنان نیکوکار در پایان تاریخ است. در ادامه عبارت قرآنی گزینه (۴)، خداوند از وعده الهی سخن می‌گوید

گزینه ۲ ۲۳۸۵ الف- مطابق حدیث: «من مات و لم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة»، اگر کسی امام زمان خود را نشناخته باشد، قطعاً از او پیروی هم نخواهد کرد و اگر کسی امام زمانش را نشناسد و از او پیروی ننماید، عملاً از رسالت رسول اکرم^(ص) بی‌بهره می‌ماند، همان چیزی که مردم عصر جاهلیت با آن مواجه بودند. پس عدم شناخت امام، بازگشت به جاهلیت است. ب- از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان^(ع) و از بین رفتن تردیدها ۱- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی ۲- آشنایی با شیوه حکومت داری ایشان به هنگام ظهور ۳- آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین^(ع) است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. قسمت اول این تست، از پاسخ تفکر در حدیث که در راهنمای معلم آمده است، طرح شده و در قسمت دوم آن، ارتباط حدیث با متن درس آمده است. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا مطابق متن حدیث، نشناختن امام، عامل مرگ جاهلی است. قسمت دوم گزینه (۱)، سخن امام علی^(ع)، مربوط به سومین مسئولیت منتظر، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

گزینه ۴ ۲۳۸۶ الف- وعده خداوند (وعد الله) در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» (الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات) تعلق می‌گیرد و این وعده سه مورد است: ۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ (و لیبذلنهم من بعد خوفهم أمنا) ب- خداوند در ادامه همین آیه، وظیفه اهل ایمان و عمل صالح در برابر این لطف الهی را این گونه بیان می‌کند: «یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا - به گونه‌ای که مرا پرستش کنند و با من چیزی را شریک نسازند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، به بزرگ‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، یعنی «بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت» اشاره دارد.

۲۳۹۶ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- نامه امام عصر (عج) به شیخ مفید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست»، نمونه‌ای از رهبری امام زمان (ع) در عصر غیبت، به صورت ولایت معنوی است و بیانگر این حقیقت است که دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر (ع) نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون نیز به عهده ایشان است؛ (از طریق ولایت معنوی) اما این رهبری را انسان‌های عادی حس نمی‌کنند؛ همان‌طور که برخی از انسان‌ها فواید خورشید پشت ابر را در نمی‌یابند و مشاهده نمی‌کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها نادرست است، زیرا امام زمان (ع) در عصر غیبت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری ندارند و امامت ایشان فقط به صورت ولایت معنوی است.

۲۳۹۷ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
خداوند به «مؤمنان صالح (الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات)» سه وعده می‌دهد: ۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و لیمکنن لهم ارتضی لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، وظیفه فقها را در عصر غیبت بیان می‌کند.

۲۳۹۸ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
این غیبت آن قدر ادامه می‌یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست، که صورتی مبهم و گزینه‌هایی مفهومی دارد، ابتدا باید گزینه‌ها نادرست را حذف نمود تا در نهایت بتوان پاسخ صحیح را تشخیص داد. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان کامل کرده است و نیازی به کامل شدن آن نیست. گزینه (۳) از نظر علمی نادرست است، زیرا از شرایط ظهور این است که عموم جامعه مشتاق و خواهان ظهور باشند نه پیشرفت علم و فرهنگ. گزینه (۴) از نظر علمی نادرست است، زیرا با وجود امام غایب (ع)، نیازی به امامت در شکلی جدید نمی‌باشد.

۲۳۹۹ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده که امام «مهدی» (ع) از نسل پیامبر اکرم (ص) و حضرت فاطمه (ص) است البته آنان معتقدند که امام مهدی (ع) هنوز به دنیا نیامده است.
ب- ما شیعیان بنا بر سخنان صریح پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع)، معتقدیم که موعود و منجی انسان‌ها، دوازدهمین امام و فرزند امام حسن عسکری (ع) است و با توجه خاص خداوند، به حیات خود ادامه می‌دهد تا این که به اذن خداوند ظهور می‌کند و حکومت جهانی اسلام را تشکیل می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این عبارت، اعتقاد خاص شیعه است. قسمت دوم گزینه (۳)، دیدگاه مشترک همه انبیای الهی است نه دیدگاه خاص شیعه.

۲۳۹۱ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
این سه مورد: ۱- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی ۲- آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور ۳- آشنایی با ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین (ع)، از عوامل مؤثر در شناخت و محبت به امام زمان (ع) و از بین رفتن تردیدها است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط و حفظی از این درس است. برای پاسخ دادن سریع به این نوع تست، عبارت‌های کتاب باید به دقت مطالعه و حفظ شود. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، مربوط به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر (ع)» و قسمت اول گزینه (۴)، به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» اشاره دارند.

۲۳۹۲ **گزینه ۲** **☆☆☆☆☆**
در آیه شریفه: «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبذلنهم من بعد خوفهم أمنا یعدوننی لا یشرکون بی شیئا»، خداوند در پایان و آینده تاریخ به «مؤمنان صالح» سه وعده می‌دهد: ۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و لیمکنن لهم دینهم الذی ارتضی لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، امامان و وارثان زمین در پایان تاریخ خواهند بود و تعبیر «جانشین خداوند در زمین» برای آنها به کار نرفته است. قسمت دوم گزینه (۴)، نعمت وعده داده شده خداوند به مؤمنان صالح نمی‌باشد، بلکه این عبارت قرآنی، پیامد تحقق سه وعده الهی به آنان است.

۲۳۹۳ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها هموار ساخته است. ب- آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، به اطاعت از امام در کنار پیروی از پیامبر اسلام (ص) تأکید کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، آیه ابلاغ است که در آن به موضوع ابلاغ رسالت الهی با بیان حدیث غدیر و اعلام ولایت امام علی (ع) اشاره شده است.

۲۳۹۴ **گزینه ۱** **☆☆☆☆☆**
الف- نامه امام عصر (عج) به شیخ مفید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست»، نمونه‌ای از رهبری امام زمان (ع) در عصر غیبت، به صورت ولایت معنوی است و بیانگر سرپرستی واقعی مسلمانان می‌باشد. ب- این سخن امام عصر (عج)، بیانگر این حقیقت است که آن حضرت با وجود غایب بودن، از احوال مردم تامل دقیق دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا امام زمان (ع) در عصر غیبت ولایت ظاهری ندارند قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا تشبیه امام به خورشید پشت ابر، به حضور امام در جامعه و انجام ولایت معنوی اشاره دارند.

۲۳۹۵ **گزینه ۳** **☆☆☆☆☆**
الف- خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها هموار ساخته است. ب- آیه شریفه: «ذلک بان الله لم یک مغیراً نعمة أنعمها علی قوم حتی یغیروا ما بأنفسهم و ان الله سمیع علیم»، علت غیبت امام را از ناحیه مردم معرفی می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، بیانگر سال تولد امام زمان^(ع) است. قسمت دوم گزینه^(۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا امام عصر^(ع) زمانی ظهور می‌کند که مردم جهان از همهٔ مکتب‌های غیر الهی و مدعیان برقراری عدالت در جهان ناامید شده‌اند.

۲۴۰۶ گزینه ۱ ☆☆☆☆
الف- امام عصر^(ع) در نامه‌ای به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام، می‌فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست.» این حدیث، به موضوع رهبری امام زمان در عصر غیبت به صورت ولایت معنوی اشاره دارد.

ب- این موارد: ۱- هدایت باطنی افراد، ۲- حل بعضی از مشکلات علمی علماء، ۳- خبر دادن از پارامی رویدادها، ۴- دستگیری از درماندگان، ۵- دعا برای مؤمنان، بیانگر حضور امام زمان^(ع) در جامعه و انجام ولایت معنوی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان. قسمت دوم گزینه^(۳)، از مصادیق ولایت معنوی نمی‌باشد.

۲۴۰۷ گزینه ۴ ☆☆☆☆
خداوند به «مؤمنان صالح (الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ و عملوا الصَّالِحَاتِ)» سه وعده می‌دهد: ۱- جانشینی و حاکمیت مؤمنان صالح بر زمین در پایان تاریخ (لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم) ۲- استقرار دین الهی در پایان تاریخ که مورد رضایت و پسند ایشان است. (و لیمکن لهم دینهم الذی ارتضی لهم) ۳- از بین رفتن ناامنی برای مؤمنان صالح در پایان تاریخ

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه^(۱)، پیامد تحقق سه وعده داده شده به مؤمنان صالح است. گزینه^(۲)، وعده داده شده به مستضعفان است. مطابق توضیح بالا، گزینه^(۳)، جزء سه وعده داده شده به مؤمنان صالح نیست.

۲۴۰۸ گزینه ۳ ☆☆☆☆
از دیدگاه امام علی^(ع)، علت غیبت امام زمان^(ع)، از ناحیه خود مردم و به دلیل ستمگری و زیاده‌روی آنها در گناه است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه^(۱) نادرست است، زیرا اولین دلیل غیبت، قدر شناسی و ناسپاسی مردم است نه شیعیان. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا با توجه به کلمه «در روایات»، باید علت غیبت را از دیدگاه امام علی^(ع) بیان کنیم.

۲۴۰۹ گزینه ۴ ☆☆☆☆
در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده که امام «مهدی^(ع)» از نسل پیامبر اکرم^(ص) و حضرت فاطمه^(ص) است البته آنان معتقدند که امام مهدی^(ع) هنوز به دنیا نیامده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۴۱۰ گزینه ۱ ☆☆☆☆
خداوند در آیه شریفه: «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصَّالِحَاتِ لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکن لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبدلنهم من بعد خوفهم أمنا یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا»، نتیجه و پیامد تحقق سه وعده داده به اهل ایمان و عمل صالح، را این‌گونه بیان می‌کند: «یعبدوننی لا یشرکون بی شیئا - به گونه‌ای که مرا پرستش کنند و با من چیزی را شریک نسازند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۴۰۰ گزینه ۴ ☆☆☆☆
از جمله دستورات امام زمان^(ع) که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند: مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { تحقق قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) از نظر عقلی ممکن نیست. قسمت دوم گزینه^(۳) نادرست است، زیرا تمرین برای تحقق عدالت جهانی، باید توسط عموم انسان‌ها صورت گیرد نه فقط توسط یک گروه از مردم دنیا.

۲۴۰۱ گزینه ۳ ☆☆☆☆
نگاه مثبت دین به آینده تاریخ و اعتقاد به حاضر و ناظر بودن منجی آخرالزمان، باعث زنده شدن اصل انتظار در دل‌ها شده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { این عبارت از کتاب جدید حذف شده است.

۲۴۰۲ گزینه ۱ ☆☆☆☆
الف- ابتدا باید توجه کنیم که امام را از آن جهت «غایب» نامیده‌اند، زیرا ایشان از نظرها «غایب» است، نه اینکه در جامعه حضور ندارد. به عبارت دیگر، ما انسان‌ها هستیم که امام را نمی‌بینیم، نه اینکه ایشان در بین ما نیست و از وضع ما بی‌خبر است.

ب- این غیبت آن قدر ادامه می‌یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعهٔ انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا ایشان در میان مردم حضور دارد. قسمت دوم گزینه^(۳)، مربوط به جامعهٔ مهدوی و پس از ظهور است.

۲۴۰۳ گزینه ۴ ☆☆☆☆
عبارت شریفه: «و نجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثین»، به جانشینی مستضعفان و ناتوان شمرده‌شدگان در پایان تاریخ و عبارت شریفه: «لیستخلفنهم فی الارض کما استخلف الذین من قبلهم»، به حکومت صالحان در پایان تاریخ اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) در مورد مستضعفان نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه^(۱)، دربارهٔ مؤمنان صالح است ولی مربوط به حکومت و جانشینی آنان نمی‌باشد.

۲۴۰۴ گزینه ۴ ☆☆☆☆
الف- با توجه به اینکه امام زمان^(ع) در عصر غیبت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری ندارند و امامت ایشان به صورت ولایت معنوی است، در صورت انکار حیات امام زمان^(ع)، در این مورد خلل ایجاد می‌شد.

ب- در روز ظهور، منتظران فاقد آمادگی در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه^(۲) نادرست است.

۲۴۰۵ گزینه ۴ ☆☆☆☆
الف- پس از شهادت امام حسن عسکری^(ع) در سال ۲۶۰ هـ. ق، امامت امام مهدی^(ع) (در ۵ سالگی آن حضرت) آغاز شد. غیبت اول آن حضرت از ابتدای امامت خود تا سال ۳۲۹ هجری قمری طول کشید، «غیبت صغری» نامیده می‌شود.

ب- این غیبت آن قدر ادامه می‌یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعهٔ انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.

۲۴۱۷ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

با توجه به پیام آیه شریفه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْاَرْضِ ...»، وعده خداوند، نسبت به «استخلاف در زمین»، «استقرار دین» و «تبدیل خوف به امن» شامل بخشی از مؤمنان می‌شود و نتیجه‌اش عبادت خالی از هر نوع شرک (بعبدونی لا یشرکون بی شیئا) است.

نکته طلایی عبارت قرآنی: «لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ مِن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا»، به «امنیت کامل» در جامعه مهدوی و عبارت قرآنی: «بعبدونی لا یشرکون بی شیئا»، به «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» در جامعه مهدوی اشاره دارد.

۲۴۱۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

کسی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سر کند و در صحنه نبرد حق طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشد، چنین کسی در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم»

نکته طلایی این بخش از آیه شریفه: «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا ...»، به سومین ویژگی منتظران، یعنی «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» اشاره دارد.

۲۴۱۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

پیامبر اکرم^(ص) در سخنانی ضمن معرفی همه امامان، درباره امام عصر^(ع) می‌فرماید: «هر کس که دوست دارد خدا را در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او ملاقات کند، ولایت و محبت امام عصر^(ع) را بپذیرد.»

ارتباط با توجه به دو حدیث پیامبر اکرم^(ص)، پذیرش ولایت و محبت امام عصر^(ع)، بازدارنده از مرگ جاهلی است.

۲۴۲۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

پیامبران الهی، برای تحقق این وعده الهی (پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ) از یک طرح الهی سخن گفته‌اند. آنان اعلام کرده‌اند که گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این عبارت، عقیده مشترک انبیای الهی است. گزینه (۴) نادرست است، زیرا پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ، یک وعده الهی است، و تحقق آن نیازی به اصرار ما ندارد.

۲۴۲۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) از ثمرات این اعتقاد است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۱) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان.

۲۴۲۲ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

همان‌طور که برخی جامعه‌شناسان گفته‌اند، پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ، به دو عامل وابسته بوده است: ۱- گذشته سرخ؛ اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار ۲- آینده سبز؛ انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر^(ع).

توضیح تحقق هر یک از این موارد، بیانگر «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

۲۴۱۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «و لقد كتبنا فی الزبور من بعد الذکر أنّ الأرض یرثها عبادی الصّالحون»، مطابق آنچه در زبور بعد از ذکر (یعنی ابتدا در ذکر یا تورات و سپس در زبور) آمده است، زمین را «بندگان شایسته خداوند» به میراث می‌برند. (إِنَّ الْأَرْضَ یرثها عبادی الصّالحون)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها سایر گزینه‌ها، وعده‌های خداوند به مؤمنان صالح در قرآن کریم است.

۲۴۱۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

الف- خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها هموار ساخته است.

ب- پیامبر اکرم^(ص)، خود و امام علی^(ع) را پدران امت معرفی فرموده است.

توضیح پدر امت بودن پیامبر اسلام^(ص)، به مقام ولایت معنوی ایشان اشاره دارد.

۲۴۱۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

کسی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سر کند و در صحنه نبرد حق طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشد، چنین کسی در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم»

توضیح آماده نکردن خود و جامعه برای ظهور به جهادگریزی می‌انجامد.

۲۴۱۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

علت نخستین و ابتدائی غیبت حضرت حجت^(ع)، روش حاکمان بنی عباس بود که درصدد بودند حضرت را به محض تولد از بین ببرند و عامل تداوم غیبت، عدم آمادگی مردم برای پذیرش حکومت عدل الهی است.

توضیح علت اصلی غیبت حضرت حجت^(ع)، قدر نشناسی و ناسپاسی مردم بود، چراکه اگر مردم آن دوره با این حاکمان ظالم، مبارزه می‌کردند، خلافت در اختیار امامان قرار می‌گرفت و آن بزرگواران، بیش از پیش مردم را به سوی توحید و عدل فرا می‌خواندند و جامعه بشری در مسیر صحیح کمال پیش می‌رفت.

۲۴۱۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

با توجه به فرمایش امام علی^(ع)، این سؤال پیش می‌آید که چه کسانی می‌توانند در هنگام ظهور این ویژگی‌ها را داشته باشند؟ کسانی که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند.

توضیح کسانی که افتخار بیعت با امام زمان^(ع) را نداشته باشند، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم»

۲۴۱۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

همان‌طور که در تاریخ نقل شده است، سخت‌گیری حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم^(ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند.

توضیح این اقدام حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم، زمینه‌ساز تحقق این بخش از آیه شریفه: «حتی یغیروا ما بأنفسهم» شد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۴۲۹

همان‌طور که برخی جامعه‌شناسان گفته‌اند، پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ، به دو عامل وابسته بوده است: ۱- گذشته سرخ؛ اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار ۲- آینده سبز؛ انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر^(ع).

توضیح آیات مربوط به پایان تاریخ و ظهور موعود آسمانی، مربوط به آینده سبز هستند.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۴۳۰

مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع)، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می‌شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی‌خورند.

توضیح اعتقاد به زنده بودن امام زمان^(ع) و مشخص بودن پدر و مادر ایشان، اعتقاد خاص شیعه در مورد موعود آخرالزمان است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۴۳۱

الف- در زمان غیبت، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان؛ برای همین، این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست. ب- منتظر عصر غیبت را عصر آماده باش برای یاری امام، می‌داند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴)، بخش اصلی رهبری امام عصر^(ع) در عصر غیبت را تشکیل می‌دهد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۴۳۲

الف- با توجه به احادیث، بیشتر یاران امام عصر^(ع) را جوانان تشکیل می‌دهند. ب- حضرت علی^(ع) درباره کسانی که با امام زمان^(ع) پیمان می‌بندند و بیعت می‌کنند می‌فرماید: آنان مردمانی هستند در امانت خیانت نکنند، پاک‌دامن باشند، اهل دشنام و کلمات زشت نباشند، به ظلم و ستم خون‌ریزی نکنند، به خانه‌های هجوم نبرند، کسی را به ناحق آزار ندهند، ساده‌زیست باشند و بر مرکب‌های گران‌قیمت سوار نشوند، لباس‌های فاخر نپوشند، به حقوق مردم تجاوز نکنند، به یتیمان ستم نکنند، دنبال شهوت‌رانی نباشند، شراب نپوشند، به پیمان خود عمل کنند، ثروت و مال را احتکار نکنند... و در راه خدا به شایستگی جهاد نمایند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳)، سخن پیامبر اسلام^(ص) است نه امام علی^(ع).

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۴۳۳

گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، پیام آیه مورد سؤال است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۴) نادرست است، زیرا در این آیه، سخن از یک سنت اجتماعی است که می‌گوید تغییر و تحولات اجتماعی، تابع تحول درونی همه یا بیشتر افراد جامعه یعنی، تابع خواست اکثریت افراد یا روح جمعی آن جامعه (حتی یغیروا ما بأنفسهم) است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۴۳۴

بر اساس آیه شریفه: «و نريد أن نمنَّ على الذين استضعفوا في الأرض و نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين»، منت خداوند در پایان تاریخ به «مستضعفان» تعلق می‌گیرد و این منت دو مورد است: الف- آن‌ها را امامان (پیشوایان) زمین قرار می‌دهیم. (و نجعلهم أئمة) ب- آن‌ها را وارثان (حاکمان) زمین قرار می‌دهیم. (نجعلهم الوارثين)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها جانشینان خدا در زمین در گزینه‌های (۱) و (۲)، وعده خدا به مؤمنان صالح در آخرالزمان است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۴۲۳

«سخن گفتن از طرحی الهی برای پایان تاریخ و وعده برقراری حکومت عادلانه برای کل جهان دادن»، عقیده اصلی همه پیامبران الهی است، اما تعلیمات هر پیامبری، جز پیامبر خاتم، دستخوش دگرگونی شد؛ یکی از این دگرگونی‌ها، مربوط به چگونگی ظهور و تشکیل حکومت جهانی بود.

توضیح اینکه در پایان تاریخ چه شخصی و در چه مکانی ظهور می‌کند، اختلاف نظر ادیان الهی در مورد پایان تاریخ است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۴۲۴

نامه امام عصر^(ع) به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام: «ما از اخبار و احوال شما آگاهییم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست»، بیانگر این حقیقت است که امام زمان^(ع) با وجود غیبت و پنهان بودنشان از مردم، در جامعه حضور دارند و به انجام ولایت معنوی می‌پردازند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا امام زمان^(ع) در دوره غیبت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری ندارد. قسمت دوم گزینه (۱) به این معناست که امام زمان^(ع) در دوره غیبت، ولایت معنوی ندارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۴۲۵

یاران واقعی بقیة الله الاعظم ارواحنا فداه، پس از ظهور خورشید وجودش از پس پرده غیبت، کسانی هستند که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند.

توضیح این ویژگی مربوط به دوران غیبت است نه هنگام ظهور امام زمان^(ع).

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۴۲۶

الف- در انتظار ظهور بودن خود از برترین اعمال عصر غیبت است؛ زیرا فرج و گشایش واقعی برای دین‌داران با ظهور آن حضرت حاصل می‌شود.

ب- امیر مؤمنان^(ع) می‌فرماید: منتظر «فرج الهی باشید و از لطف الهی مایوس نشوید و بدانید که محبوب‌ترین کارها نزد خداوند، انتظار فرج است.»

توضیح امام علی^(ع) در حدیث بالا، به سه موضوع اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۴۲۷

بخش اصلی رهبری امام، مربوط به ولایت معنوی است و حضرت حجت^(عج) در نامه‌ای به شیخ مفید می‌فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهییم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست.» و علت اصلی غیبت ایشان خود مردم هستند.

توضیح این حدیث، به این موضوع‌ها اشاره دارد: ۱- چگونگی امامت حضرت مهدی^(ع) در عصر غیبت ۲- حضور امام در جامعه ۳- ولایت معنوی امام ۴- غیبت جزئی و خورشید پشت ابر.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۴۲۸

الف- خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها هموار ساخته است. ب- پیامبر اکرم^(ص)، خود و امام علی^(ع) را پدران امت معرفی فرموده است.

نکته طلایی خداوند در آیه اطاعت، نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها هموار ساخته است.

۲۴۳۵ گزینۀ ۳

الف- مشخص بودن پدر و مادر امام زمان^(ع)، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می‌شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی‌خورند. ب- زمینه‌ساز هلاکت یا عزت و سربلندی یک جامعه، خود مردم هستند.

توضیح این عبارت: «زمینه‌ساز هلاکت یا عزت و سربلندی یک جامعه، خود مردم هستند.» پیام آیه شریفه: «ذلک بأنّ الله لم یک مغیراً نعمة أنعمها علی قوم حتّی یغیروا ما بأنفسهم و أنّ الله سمیع علیم» است.

۲۴۳۶ گزینۀ ۱

الف- عامل تحقق این سه وعده الهی (لیستخلفنهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکننّ لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبذلنهم من بعد خوفهم أمنا) برای «مؤمنان صالح»، ظهور موعود و منجی آسمانی در پایان تاریخ است. ب- منت خداوند در پایان تاریخ به «مستضعفان» دو مورد است: الف- آنها را امامان (پیشوایان) زمین قرار می‌دهیم. (و نجعلهم أئمة) ب- آنها را وارثان (حاکمان) زمین قرار می‌دهیم. (نجعلهم الوارثین)

مقایسه وارثان زمین در قرآن کریم، مستضعفان هستند و در ذکر و زبور، صالحان هستند.

۲۴۳۷ گزینۀ ۴

تشبیه امام منتظر ارواحنا فداه به خورشید تابان پشت ابرها، بیانگر این حقیقت است که دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر^(ع) نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون نیز به عهده ایشان است؛ اما این رهبری را انسان‌های عادی حس نمی‌کنند؛ همان‌طور که برخی از انسان‌ها فواید خورشید پشت ابر را در نمی‌یابند و مشاهده نمی‌کنند. اگر شب، عالم را فراگیرد و خورشید هیچ‌گاه طلوع نکند، آن زمان است که نعمت وجود خورشید پشت ابر نیز بر همگان روشن خواهد شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینۀ‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا تشبیه امام منتظر ارواحنا فداه به خورشید تابان پشت ابرها، به حضور امام زمان در جامعه اشاره دارد نه عدم حضور ایشان. گزینۀ (۲) نادرست است، زیرا امام از دیده‌ها پنهان است.

۲۴۳۸ گزینۀ ۳

الف- کسانی می‌توانند در هنگام بیعت با امام، اهل جهاد و پیکار باشند که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند. و مصداق آیه شریفه: «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی...» باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینۀ (۳)، باید آیه شریفه: «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی...» باشد که در درس ۹ سال دهم، بیانگر «پیروی از خداوند» از آثار محبت به خدا می‌باشد.

۲۴۳۹ گزینۀ ۳

کسی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سر کند و در صحنه نبرد حق‌طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشد، چنین کسی در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی^(ع) به امام مهدی^(ع) خواهد گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم»

توضیح منتظران فاقد آمادگی، محروم از بیعت با امام زمان^(ع) هستند.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست که گزینه‌های نزدیک به هم دارد، با در نظر گرفتن دو کلمه «تفقه» و «انذار» که وظیفه فقها را بیان می‌کند، به حذف سایر گزینه‌ها می‌پردازیم.

۲۴۴۴ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
در پاسخ به این سؤال: «چرا خداوند حتی در زمان پیامبر و با وجود حضور ایشان، عده‌ای را تشویق به فراگیری علم دین می‌کند؟»، باید بگوییم از آن جا که همه مسلمانان نمی‌توانند درباره احکام دین تفقه و تحقیق کنند و همه به پیامبر اسلام (ص) دسترسی ندارند، عده‌ای از آنان باید این مسئولیت را به عهده بگیرند. این افراد وظیفه دارند احکام دین را فرا بگیرند و به دیگران برسانند.

نکته طلایی { عبارت قرآنی: «فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة»، به **وجوب کفای** کوچ کردن مؤمنان، برای تفقه در دین و انذار مردم اشاره دارد.

۲۴۴۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
در پاسخ به این سؤال: «آیا آموختن عمیق دین و بیان تعالیم آن، اختصاص به زمان پیامبر دارد؟ چرا؟»، باید بگوییم خیر، در عصر غیبت نیاز به متخصصان دینی بیشتر می‌شود، زیرا وقتی که در زمان پیامبر (ص) و امامان معصوم (ع)، ایشان افرادی را تشویق به یادگیری عمیق معارف دین و ارائه آن به دیگران می‌کردند، قطعاً در زمانی که جامعه در دوران غیبت به سر می‌برد و دسترسی به امام ندارد، باید کسانی باشند که با فراگیری همه جانبه مسائل دین، آن را به دیگران عرضه کنند و پاسخ‌گوی سوالات و نیازهای مردم باشند.

نکته طلایی { عبارت قرآنی: «لیتفقوهوا فی الدین و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، به **نیاز تفقه در دین** برای تداوم مرجعیت دینی در زمان پیامبر (ص) و امامان معصوم (ع) و در دوران غیبت اشاره دارد.

۲۴۴۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، شامل مردمانی که زمان ائمه (ع) در شهرهای دوردست بودند و به امامان دسترسی نداشتند نیز می‌شود. قسمت دوم گزینه (۱)، دلیل نیاز به تفقه در زمان پیامبر (ص) را بیان می‌کند نه دلیل این نیاز در عصر غیبت را.

۲۴۴۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
از دقت در آیه شریفه: «ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوهوا فی الدین و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، ضرورت تفقه در دین و انذار مردم توسط فقیهان باتقوا و اسلام‌شناسان آگاه به زمان به منظور تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت مفهوم می‌گردد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا مخاطب این آیه گروهی از مؤمنان است که باید مهاجرت کنند و دانش دین را بیاموزند. گزینه (۲) و (۳) نادرست است، زیرا این آیه به ولایت معنوی اشاره ندارد.

۲۴۴۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
از آنجا که دین اسلام همیشگی و برای همه دوران‌هاست (علت)، عقلاً ضروری است که این دو مسئولیت یعنی «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» در عصر غیبت ادامه یابد. (معلول)

یادآوری { دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد. دین اسلام ویژگی‌هایی دارد که می‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف باشد. برخی از این ویژگی‌ها عبارت‌اند از: اول: توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت دوم: وجود قوانین تنظیم کننده.

درس دهم: مرجعیت و ولایت فقیه

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۹۳	۱۰	۱۰
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۳	۳	۵

۲۴۴۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
ائمه اطهار (ع) به عنوان **حجت‌های خدا در روی زمین**، این مسئولیت‌ها (مرجعیت دینی و ولایت ظاهری) را برعهده گرفتند و در همین راستا، به ارشاد و هدایت مردم برخاستند و برای برپایی حکومت الهی و اقامه قسط و عدل، جهاد و مبارزه کردند.

روش مطالعه این درس { این درس یکی از درس‌های مهم و دشوار دین و زندگی سال یازدهم است. بیشترین تعداد تست در کنکور ۹۸ و ۹۹ از این درس آمده است. چهار بخش اصلی دارد: «چگونگی تداوم دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری در عصر غیبت»، «وظایف رهبر»، «مسئولیت‌های مردم» و «وظیفه کارگزاران» از آنجا که بیشتر مفاهیم این درس حفظی است، وظیفه مهم دانش آموز پس از یادگیری مفاهیم آن، تکرار پیوسته مطالب آن به منظور تثبیت یادگیری و جلوگیری از فراموشی آن است. از روش‌های مهم یادگیری مفاهیم مشابه، خصوصاً در قسمت‌های وظایف رهبر و مردم، یادداشت و تکرار مفاهیم مشابه است.

۲۴۴۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوهوا فی الدین و...»، به **وجوب تفقه در دین** برای تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری در عصر غیبت اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه اطاعت در گزینه (۱)، به تداوم دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از پیامبر اسلام (ص) توسط ائمه اطهار (ع) اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به بزرگ‌ترین خطر پس از رحلت پیامبر اسلام (ص)، یعنی بازگشت به آداب و رسوم جاهلی اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، امام علی (ع) و شیعیان را مصداق «خیر البریه» معرفی کرده است.

۲۴۴۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
خداوند در آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوهوا فی الدین و...»، به مؤمنان دستور می‌دهد که گروهی از آنان وقت و همت خود را صرف شناخت دقیق دین کنند و به «تفقه» در دین بپردازند (لیتفقوهوا فی الدین). این افراد (فقها) وظیفه دارند آموخته‌های خود را در اختیار دیگر مردم قرار دهند تا سایر مردم برای به‌دست آوردن احکام به آنان مراجعه کنند (و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق متن آیه، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا مطابق متن آیه، مؤمنان برای آموختن عمیق دین کوچ کنند نه برای ترویج دین.

۲۴۴۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
بر اساس آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوهوا فی الدین و...»، دو وظیفه فقها در عصر غیبت، به ترتیب عبارت است از: الف- «لیتفقوهوا فی الدین»: دانش دین را به طور عمیق بیاموزند. ب- «و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»: و آن‌گاه که به سوی قوم خویش باز گشتند، آنها را هشدار دهند، باشد که آنان [از کفر الهی] بترسند.»

۲۴۵۵ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- تفقه، به معنای تلاش برای کسب معرفت عمیق است.
ب- افرادی که به معرفت عمیق در دین می‌رسند و می‌توانند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایات به دست آورند، «فقیه» نامیده می‌شوند.
ج- مسلمانان وظیفه دارند در زمان غیبت امامان یا عدم امکان دسترسی به ایشان، به این فقیهان مراجعه کنند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

۲۴۵۶ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد. در این صورت، او در بهشت با ما خواهد بود.»
توضیح: این حدیث و آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولاً نفر...» به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقها اشاره دارند.

۲۴۵۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
توضیح: در این حدیث، راهکار پیامبر اسلام (ص) برای عصر غیبت، مراجعه به فقها برای دانستن حکم و نظر امام است.

۲۴۵۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: پیامبر اسلام (ص) در این حدیث، تعبیر «یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست»، را درباره فقها به کار برده‌اند.

۲۴۵۹ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

الف- پیامبر اسلام (ص) تعبیر: «او در بهشت با ما خواهد بود»، را درباره فقیه‌ای به کار برده‌اند که به علوم و دانش الهی آشناست و دیگران را که به احکام الهی آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد. ب- عبارت شریفه: «لیتفقها فی الدین و لینذروا قومهم إذا رجعوا إلیهم لعلهم یحذرون»، وظیفه فقها را بیان می‌کند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: از دیدگاه پیامبر اسلام (ص) وظیفه فقها، راهنمایی کردن و آموزش دستورات دین به کسانی است که به احکام ما آشنا نیستند.

۲۴۶۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

الف- امام عصر (ع) در پاسخ یکی از یاران خود به نام «اسحاق بن یعقوب» که درباره «رویدادهای جدید» عصر غیبت سؤال کرد و راه چاره را پرسید، فرمودند: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم» ب- منظور از «رواة حدیث»، «فقها» می‌باشند.
یادآوری: فضیل بن یسار یکی از یاران امام صادق (ع) بود که از ایشان پرسید: آیا ساعد زن از قسمت‌هایی است که باید از نامحرم پوشیده شود؟ امام فرمود: بلی آنچه زیر روسری قرار می‌گیرد، نباید آشکار شود و از مچ به بالا باید پوشیده شود.

۲۴۴۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

۲۴۵۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

از آنجا که دین اسلام همیشگی و برای همه دوران‌هاست، عقلاً ضروری است که این دو مسئولیت یعنی «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» در عصر غیبت ادامه یابد. زیرا اگر «مرجعیت دینی» ادامه نیابد، یعنی متخصصی نباشد که احکام دین را بداند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شوند و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند. اگر «ولایت ظاهری» ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود، نمی‌توان احکام اجتماعی اسلام را که نیازمند مدیریت و پشتوانه حکومتی است، در جامعه به اجرا درآورد.
توضیح: در صورت عمل نکردن به پیام آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقها فی الدین...»، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شوند و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند.

۲۴۵۱ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
یادآوری: اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» است. قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست. (درس ۴ یازدهم)

۲۴۵۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

اگر «ولایت ظاهری» ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود، نمی‌توان احکام اجتماعی اسلام را که نیازمند مدیریت و پشتوانه حکومتی است، در جامعه به اجرا درآورد.
یادآوری: آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الکتاب و المیزان لیقوم الناس بالقسط»، به اولین دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد.

۲۴۵۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- در زمان ائمه (ع)، مردمانی در شهرهای دوردست بودند که به امامان دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان بشنوند و از فرمان‌های آنان مطلع شوند. از این رو، آن بزرگواران دانشمندانی را تربیت می‌کردند که در حد توان به معارف و احکام دین دست یابند. این دانشمندان به نقاط مختلف شهر خود و یا شهرهای دیگر می‌رفتند و احکام اسلام را به مردم می‌آموختند. اگر مردم نیز پرسشی داشتند، آنان براساس دانشی که از قرآن کریم و روایات داشتند، به آن پرسش پاسخ می‌دادند. ب- این روش (ائمه)، برگرفته از قرآن کریم است. (آیه شریفه: «لینفروا کأفة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقها فی الدین و...»
توضیح: این اقدام ائمه اطهار (ع)، پاسخ‌گوی دومین و سومین مشکلات آن دوره، یعنی «تحریف معارف اسلامی و جعل احادیث» و «رائة الگوهای نامناسب» بوده است.

۲۴۵۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این شاگردان، پیامبر اسلام (ص) را درک نکرده بودند. قسمت دوم گزینه (۳)، نتیجه بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت را بیان می‌کند.

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۶۷
گروهی از فقیهان، احکام و قوانین دین را در اختیار مردم قرار می‌دهند. کسانی که در احکام دین متخصص دین نیستند، به این متخصصان مراجعه می‌کنند و احکام دین را از آنان می‌آموزند. این مراجعه را پیروی یا «تقلید» می‌گویند.		
توضیح: این دو مورد یک روش رایج عقلی است: ۱- پیروی، تقلید، مراجعه به مرجع تقلید ۲- دفع خطر احتمالی		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۶۸
تقلید و مراجعه به متخصص، یک روش رایج عقلی است؛ یعنی انسان در امری که تخصص و مهارت ندارد، به متخصص آن مراجعه می‌کند. پس، تقلید در احکام، به معنای رجوع به متخصص دین است. چنین فقیهی را نیز مرجع تقلید می‌نامند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۱)، مفهوم پیروی از ولی فقیه را بیان می‌کند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۴۶۹
الف- تقلید در احکام، به معنای رجوع به متخصص دین است. چنین فقیهی را نیز مرجع تقلید می‌نامند. ب- همچنین از میان فقیهان، کسی که توانایی سرپرستی و ولایت جامعه را دارد، عهده‌دار حکومت می‌شود (ولایت ظاهری) و قوانین الهی را در جامعه به اجرا درمی‌آورد. فقیهی که این مسئولیت را می‌پذیرد، ولی فقیه می‌گویند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۴)، مسئولیت مرجع تقلید را بیان می‌کند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۷۰
در عصر غیبت، مرجعیت دینی در شکل مرجعیت فقیه ادامه می‌یابد. ولایت ظاهری در صورت ولایت فقیه استمرار پیدا می‌کند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، امام زمان (ع) امامت خود را به صورت ولایت معنوی انجام می‌دهند و فقها عهده‌دار این مقام نیستند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۷۱
در عصر غیبت، فقها دو مسئولیت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» را بر عهده دارند. انجام این دو مسئولیت توسط فقها، باعث می‌شود تا در تبیین احکام الهی و تشکیل حکومت اسلامی بن بست نباشد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا مقام ولایت معنوی توسط امام زمان (ع) در حال انجام است. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر ولایت معنوی است و فقها این مقام را بر عهده ندارند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۷۲
الف- مرجع تقلید، باید این شرایط را دارا باشد: ۱- با تقوا باشد. ۲- عادل باشد. ۳- زمان شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز، به دست آورد. ۴- اعلم باشد؛ یعنی از میان فقها از همه عالم‌تر باشد. ب- فقیهی که رهبری جامعه اسلامی را بر عهده می‌گیرد باید این شرایط را داشته باشد: ۱- با تقوا باشد. ۲- عادل باشد. ۳- زمان شناس باشد و بتواند احکام دینی را متناسب با نیازهای روز به دست آورد. ۴- مدیر و مدبر باشد و بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند. ۵- شجاعت و قدرت روحی داشته باشد.		
نکته طلایی: «اعلم بودن»، ویژگی خاص مرجع تقلید و دو ویژگی: «مدیر و مدبر بودن» و «شجاعت و قدرت روحی داشتن»، ویژگی‌های مخصوص ولی فقیه است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۶۱
منظور از «حوادث واقعه»، رویدادهای جدید و پیشامدهای اجتماعی و منظور از «رواه حدیث»، «فقها» می‌باشند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا منظور از «حوادث واقعه»، مشکلات و گرفتاری‌های اجتماعی است نه حوادث طبیعی. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا تمام کارگزاران اسلامی، فقیه نیستند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۴۶۲
در عبارت: «فانهم حجتی علیکم»، مقصود از حجت امام زمان (ع) بر مردم، «فقها» و در عبارت: «حجة الله علیهم»، مقصود از حجت خدا بر فقها، «امام زمان (ع)» می‌باشد.		
نکته طلایی: این قسمت حدیث: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا»، راهکار امام زمان (ع) برای تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری در عصر غیبت است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۶۳
الف- یکی از ویژگی‌های مشترک بین مرجع تقلید و ولی فقیه، «زمان شناس» بودن است، یعنی بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز، به دست آورد. ب- این سخن امام زمان (ع) به اسحاق بن یعقوب: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا...»، بیانگر «زمان شناس» بودن مرجع تقلید و ولی فقیه است.		
نکته طلایی: پاسخ گویای امام عصر (ع) به سؤال «اسحاق بن یعقوب»، مربوط به قلمرو «ولایت معنوی» ایشان در عصر غیبت است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۶۴
در آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوا فی الدین...»، عبارت: «لیتفقوا فی الدین»، به تداوم مرجعیت دینی توسط فقها و در این سخن امام عصر (ع) به یکی از یاران خود به نام «اسحاق بن یعقوب»: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم»، عبارت: «و اما الحوادث الواقعة»، به تداوم ولایت ظاهری توسط ولی فقیه برای حل مسائل اجتماعی اشاره دارد.		
نکته طلایی: عبارت: «فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا»، به دومین مسئولیت منتظران، یعنی «پیروی از فرمان‌های امام عصر (ع)» اشاره دارد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۶۵
این روایات (سخن پیامبر اسلام (ص) و امام عصر (ع))، بیانگر آن است که مسلمانان در غیبت امام، نه تنها در احکام و مسائل فردی، بلکه در مسائل اجتماعی هم، باید به «فقیه» مراجعه کنند. روشن است که انجام چنین وظیفه‌ای، جز با نفی حاکمان طاغوت و تشکیل «حکومت اسلامی» به رهبری فقیه مسیر نیست.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه، وظیفه حکومت اسلامی است نه وظیفه مردم. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا نفی حاکمان طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی با مسئولیت ولی فقیه است نه مرجع تقلید.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۶۶
در دوره غیبت، بنا به فرمان امام زمان (ع) و به نیابت از ایشان، «فقیهان» واجد شرایط، دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» را بر عهده دارند و در حد توان، جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کنند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، امام زمان (ع) امامت خود را به صورت ولایت معنوی انجام می‌دهند و این مقام به فقها نمی‌رسد. گزینه (۱) نادرست است، زیرا تأمین استقلال جامعه فقط وظیفه ولی فقیه است نه فقهای واجد شرایط.		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است؛ زیرا پذیرفته شدن رهبر از سوی مردم، بیانگر مقبولیت اوست نه مشروعیت او. «اعلم» بودن در قسمت دوم گزینه (۱)، ویژگی خاص مرجع تقلید است نه ولی فقیه.

۲۴۷۹ گزینه ۳ علاوه بر داشتن مشروعیت، ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش برود. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد.

نکته طلایی لازمۀ اداره کشور توسط رهبر جامعه اسلامی، داشتن مقبولیت است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۴۸۰ گزینه ۲ الف- تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» و «مقبولیت» استوار است. ب- در صورت مشروعیت نداشتن ولی فقیه، پیروی از دستورات وی حرام است.

یادآوری کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشئت گرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهایی وی بر مسلمانان حرام است. (آیه: و قد أمروا أن یکفروا به)

۲۴۸۱ گزینه ۱ از آن‌جا که ولی فقیه، بیان‌کننده قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است، (علت) انتخاب وی نمی‌تواند مانند انتخاب مرجع تقلید باشد؛ (معلول) یعنی نمی‌شود که هر کس به‌طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کند؛ زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان‌پذیر است، در غیر این صورت هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می‌آید و این، یک امر روشن و بدیهی در تمام نظام‌های سیاسی دنیاست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است؛ زیرا مطابق قانون اساسی، تنفیذ حکم ریاست جمهوری بر عهده ولی فقیه است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است؛ زیرا انتخاب ولی فقیه مانند مرجع تقلید نیست و هر کس نمی‌تواند به‌طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کند.

۲۴۸۲ گزینه ۴ الف- مردم در انتخاب مرجع تقلید، به صورت جداگانه اقدام می‌کنند؛ یعنی هر کس به‌طور جداگانه برای خود مرجع تقلید انتخاب می‌کند. ب- مردم در انتخاب ولی فقیه باید به صورت دسته‌جمعی اقدام کنند و فقیه‌ی را که شرایط رهبری دارد، با آگاهی و شناخت بپذیرند، به وی اعتماد و اطمینان کنند و رهبری جامعه را به وی بسپارند. مردم کشور ما، در زمان انقلاب اسلامی به شیوه‌ای مستقیم و با حضور در اجتماعات و راهپیمایی‌های سراسری، ولایت امام خمینی (ره) را پذیرفتند و با ایشان پیمان یاری بستند. (مستقیم)

توضیح انتخاب مرجع تقلید، به صورت جداگانه و فردی است ولی انتخاب ولی فقیه، به صورت دسته‌جمعی و به دو صورت مستقیم و غیر مستقیم صورت گرفته است. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است؛ زیرا انتخاب رهبر به صورت مستقیم، فقط در مورد امام خمینی (ره) صورت گرفته است.

۲۴۸۳ گزینه ۲ مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است؛ زیرا انتخاب رهبر به صورت مستقیم، فقط در مورد امام خمینی (ره) صورت گرفته است.

۲۴۷۳ گزینه ۳ از بین چهار ویژگی مرجع تقلید، «اعلم بودن»، ویژگی خاص مرجع تقلید است. و از میان پنج ویژگی ولی فقیه، دو ویژگی: «مدیر و مدبر بودن» و «شجاعت و قدرت روحی داشتن»، مخصوص ولی فقیه است.

نکته طلایی «زمان شناس» بودن، ویژگی مشترک مرجع تقلید و ولی فقیه و مفهوم این قسمت از سخن امام زمان (ع) به اسحاق بن یعقوب: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا» است.

۲۴۷۴ گزینه ۴ الف- شناخت متخصص در احکام دین، مانند شناخت هر متخصص دیگر است. ما همان‌طور که برای یافتن بهترین پزشک، معمار یا مهندس، تحقیق و جست‌وجو می‌کنیم، برای شناخت فقیه واجد شرایط نیز باید تحقیق نماییم و یکی از راه‌های زیر را پیش بگیریم. ب- راه‌های شناخت فقیه مرجع تقلید: ۱- از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتوانند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم. ۲- یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق توضیح قسمت «الف» در بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است؛ زیرا پرسیدن از دو نفر (نه چند نفر) عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، از راه‌های شناخت مرجع تقلید است.

۲۴۷۵ گزینه ۱ دومین روش شناخت مرجع تقلید این است که یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.

توضیح «با تقوا» بودن، اولین ویژگی مشترک بین مرجع تقلید و ولی فقیه و به معنای «خودنگهدار و محافظت خود از گناه» است. (درس ۱۰ دهم) در «عادل بودن»، دومین ویژگی مشترک بین مرجع تقلید و ولی فقیه، عدالت فردی مورد نظر است نه عدالت اجتماعی و به معنای این است که مرجع تقلید و ولی فقیه، «گناهان کبیره را انجام نمی‌دهد و گناه صغیره را تکرار نمی‌کند.» است.

۲۴۷۶ گزینه ۳ «زمان شناس» بودن، ویژگی مشترک مرجع تقلید و ولی فقیه است و به این معناست که بتواند احکام دینی را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

یادآوری روش پاسخ دادن به نیازهای متغیر: معارف اسلامی به گونه‌ای است که متخصصان دین می‌توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح‌های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند. (درس ۲ یازدهم)

۲۴۷۷ گزینه ۳ دو ویژگی مخصوص ولی فقیه عبارت است از: ۱- مدیر و مدبر باشد و بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند. ۲- شجاعت و قدرت روحی داشته باشد و بدون ترس و واهمه، در برابر زیاده‌خواهی دشمنان بایستد. در اجرای احکام دین از کسی نترسد و با قدرت، در مقابل تهدیدها بایستد و پایداری کند.

توضیح آن ۵ ویژگی که رهبر برای بر عهده گرفتن رهبری جامعه اسلامی باید داشته باشد، بیانگر مشروعیت اوست.

۲۴۷۸ گزینه ۴ حکومت و رهبری آن فقیه‌ی که این پنج شرط (باتقوا، عادل، زمان شناس، مدبر و مدبّر و شجاعت) را دارد، مشروع است. یعنی دین به او اجازه رهبری مردم را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است.

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۹۰
اولین وظیفه رهبر، «تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه» است، یعنی رهبر جامعه اسلامی می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند.		
ارتباط: این عبارت: «رهبر جامعه اسلامی می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند.»		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۴۹۱
دومین وظیفه رهبر، «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است. الف- کشورهای بیگانه، به خصوص قدرتهای بزرگ، همواره درصدد سلطه بر کشورهای دیگرند و از روش‌های مختلف برای رسیدن به این هدف استفاده می‌کنند. یکی از روش‌های آنان فشار اقتصادی و روانی است. ب- رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود.		
توضیح: به وظایف رهبر، حقوق مردم هم گفته می‌شود و بر عکس، به وظایف و مسئولیت‌های مردم، حقوق رهبر هم گفته می‌شد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۹۲
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.		
نکته طلایی: دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، وظیفه رهبر یا یحیی مردم، به منظور «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۹۳
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲)، بیانگر اولین وظیفه رهبر، یعنی «تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه» است. گزینه (۳)، بیانگر چهارمین وظیفه رهبر، یعنی «ساده‌زیستی» است. گزینه (۴)، بیانگر سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۹۴
الف- این عبارت: «رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود»، بیانگر دومین وظیفه رهبر، یعنی «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است.		
ب- این عبارت: «رهبر جامعه اسلامی می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند»، بیانگر اولین وظیفه رهبر، یعنی «تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه» است.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، از مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر است. قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر چهارمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، یعنی «مشارکت در نظارت همگانی» است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۹۵
سومین وظیفه رهبر، «تصمیم‌گیری براساس مشورت» است. از آنجا که اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، مربوط به دومین وظیفه رهبر، یعنی «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۸۴
نمی‌شود که هرکس به‌طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کند؛ زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان‌پذیر است، در غیر این صورت هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می‌آید و این، یک امر روشن و بدیهی در تمام نظام‌های سیاسی دنیاست.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱) نادرست است، زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان‌پذیر است نه چند تا. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا ولی فقیه بیان‌کننده قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است نه مرجع تقلید.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۸۵
مردم در انتخاب ولی فقیه باید به صورت دسته‌جمعی اقدام کنند و فقیه‌ی را که شرایط رهبری دارد، با آگاهی و شناخت بپذیرند، به وی اعتماد و اطمینان کنند و رهبری جامعه را به وی بسپارند.		
نکته طلایی: پذیرفتن رهبری ولی فقیه، به صورت دسته‌جمعی و با آگاهی و شناخت است و سپردن رهبری جامعه اسلامی به او بر اساس اعتماد و اطمینان است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۴۸۶
الف- مردم کشور ما، در زمان انقلاب اسلامی به شیوه‌ای مستقیم و با حضور در اجتماعات و راهپیمایی‌های سراسری، ولایت امام خمینی ^(ع) را پذیرفتند و با ایشان پیمان یاری بستند. (مستقیم)		
ب- اکنون نیز بنابر قانون اساسی، مردم ابتدا نمایندگان خبره خود را انتخاب می‌کنند و آن خبرگان نیز از میان فقها آن کسی را که برای رهبری شایسته‌تر تشخیص دهند، به جامعه اعلام می‌کنند. (غیرمستقیم) براین مبنا بود که پس از رحلت امام خمینی ^(ع) حضرت آیت الله خامنه‌ای مسئولیت رهبری جامعه را بر عهده گرفتند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۴۸۷
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲) نادرست است، زیرا انتخاب رهبر به صورت مستقیم، فقط در مورد امام خمینی ^(ع) صورت گرفته است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا انتخاب رهبر بر عهده مجلس خبرگان است نه شورای نگهبان. گزینه (۴)، در مورد انتخاب مرجع تقلید صورت می‌گیرد نه ولی فقیه.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۴۸۸
طبیعی است که چنین فقیه‌ی که به رهبری جامعه برگزیده شده است، تا وقتی رهبر جامعه است که شرایط پنج‌گانه ذکر شده را داشته باشد. (مشروعیت ولی فقیه) تشخیص این امر نیز بر عهده مجلس خبرگان است.		
نکته طلایی: هم «انتخاب رهبر به صورت غیر مستقیم» و هم «تشخیص مشروعیت رهبر»، توسط خبرگان صورت می‌گیرد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۴۸۹
برخی از وظایف رهبر جامعه اسلامی که از قرآن کریم، روایات و سیره معصومین بزرگوار ^(ع) به دست می‌آید عبارت اند از: ۱- تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه ۲- حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان ۳- تصمیم‌گیری براساس مشورت ۴- ساده‌زیستی.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲) از مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر است.		

گزینه ۳ ۲۵۰۱ ☆☆☆☆

در جامعه اسلامی، الف- همان طور که مسئولیت رهبری با سایر رهبران متفاوت است، مردم نیز نگاهی متفاوت به رهبری دارند؛ رهبر برای آنان پیشوایی است که با قدم گذاشتن در مسیر کمال و عدالت، سایر مردم را به پیروان راه فرا می‌خواند. ب- مردم نیز تلاش می‌کنند با همت و پشتکار خود وی را همراهی کنند و قافله‌سالار را در همه عرصه‌ها و به‌خصوص در آنجا که سختی‌ها بروز می‌کنند، تنها نگذارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، وظیفه اجتماعی رهبر را بیان نمی‌کند. قسمت دوم گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا از بین مردم، تنها نخبگان به رهبری مشورت می‌دهند.

گزینه ۲ ۲۵۰۲ ☆☆☆☆

در حقیقت در نظام و حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور و مشارکت آنان حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، متن درس را باید طوری حفظ بود که با دیدن صورت سؤال، پاسخ برایمان واضح و روشن باشد.

گزینه ۴ ۲۵۰۳ ☆☆☆☆

مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر عبارت است از: ۱- وحدت و همبستگی اجتماعی ۲- استقامت و پایداری در برابر مشکلات ۳- افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی ۴- مشارکت در نظارت همگانی ۵- اولویت دادن به اهداف اجتماعی

توضیح { «مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر»، همان «حقوق رهبر» است. «ساده‌زیستی»، در گزینه‌های (۱) و (۲) و «حفظ استقلال کشور» در گزینه (۳)، از وظایف رهبر است نه مردم.

گزینه ۳ ۲۵۰۴ ☆☆☆☆

تفرقه و پراکندگی، دو نتیجه دارد: به سرعت یک حکومت را از پای درمی‌آورد و سلطه‌گران را بر کشور مسلط می‌کند. ب- همبستگی اجتماعی، دو نتیجه دارد: کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد.

نکته طلایی { امکان به اجرا در آوردن برنامه‌های اسلامی برای رهبری، همبستگی اجتماعی است.

گزینه ۱ ۲۵۰۵ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح { «سقوط سریع یک حکومت» و «تسلط سلطه‌گران بر کشور»، نتیجه تفرقه و پراکندگی است.

گزینه ۲ ۲۵۰۶ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

روش مطالعه { برای پاسخ دادن به سؤالات این قسمت، عین عبارت‌های کتاب را باید حفظ باشید.

گزینه ۴ ۲۵۰۷ ☆☆☆☆

هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال با مشکلات بزرگ و کوچکی روبه‌رو می‌شود؛ همان‌گونه که کشور ما از ابتدای انقلاب اسلامی مورد تهاجم دشمنان قرار گرفت.

نکته طلایی { فراهم کننده فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر، «استقامت و پایداری مردم در برابر مشکلات» است.

گزینه ۲ ۲۴۹۶ ☆☆☆☆

الف- امروزه در جامعه ما، علاوه بر اشخاص، نهادهای مختلفی‌اند که به صورت پیوسته به رهبری مشورت می‌دهند، مانند: مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، شورای عالی امنیت ملی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و شورای عالی حوزه‌های علمیه.

ب- آنجا که اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به اولین وظیفه رهبر، یعنی «تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه» است.

گزینه ۳ ۲۴۹۷ ☆☆☆☆

اگرچه امروزه زندگی اشرافی رؤسای جمهور و پادشاهان، از قبیل داشتن خانه‌های گران‌قیمت، استفاده از بهترین سرویس‌ها و مبلمان در خانه، استراحت و تفریح در زیباترین سواحل و جزایر دنیا، داشتن ده‌ها اتومبیل شیک، برگزاری مهمانی‌های پرهزینه و شرکت در مجالس لهو، با هزینه شخصی یا با استفاده از اموال عمومی، یک امر عادی است، اما رهبر با الگو قرار دادن اولیای دین، همواره یک زندگی ساده را دنبال می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲)، مربوط به سومین وظیفه رهبر، یعنی «تصمیم‌گیری براساس مشورت» است. گزینه (۴)، مربوط به دومین وظیفه رهبر، یعنی «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است.

گزینه ۲ ۲۴۹۸ ☆☆☆☆

الف- سومین وظیفه رهبر، «تصمیم‌گیری براساس مشورت» است. از آنجا که اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد. ب- دومین وظیفه رهبر «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است. رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، مربوط به دومین وظیفه رهبر «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است. قسمت دوم گزینه (۴)، مربوط به سومین وظیفه رهبر، یعنی «تصمیم‌گیری براساس مشورت» است.

گزینه ۴ ۲۴۹۹ ☆☆☆☆

رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می‌خواهند در سایه قوانین اسلام به رستگاری برسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) از نظر عقلی نادرست است. گزینه (۲) از نظر علمی نادرست است، زیرا انتخاب رهبر به صورت دسته‌جمعی صورت می‌گیرد نه جداگانه. گزینه (۳) بی ربط است.

گزینه ۱ ۲۵۰۰ ☆☆☆☆

در جامعه اسلامی، الف- همان طور که مسئولیت رهبری با سایر رهبران متفاوت است، مردم نیز نگاهی متفاوت به رهبری دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { تلاش برای اداره جامعه مطابق با دستورات دین و خارج نشدن مردم از مسیر قوانین الهی، بیانگر «تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه» است. تلاش برای از دست رفتن عزت و استقلال کشور با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، بیانگر «حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان» است.

اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان، بیانگر «تصمیم‌گیری براساس مشورت» است. الگو بودن اولیای دین در زندگی فردی رهبر، بیانگر «ساده‌زیستی» است.

گزینه ۳ ۲۵۱۴ ☆☆☆☆

چهارمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «مشارکت در نظارت همگانی» است. براساس فرمان خداوند، همه افراد جامعه اسلامی نسبت به یکدیگر مسئول اند و مانند سوارشدگان در یک کشتی اند. اگر گناهی در جامعه رواج پیدا کند، فقط گناهکاران عذاب نمی‌شوند، بلکه همه کسانی که در برابر انجام گناه در جامعه سکوت کرده‌اند نیز باید پاسخگو باشند. بـ بنابرین، همه ما باید ناظر بر فعالیت‌های اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس، وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را با روش درست انجام دهیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا در این قسمت، از گناهکاران سخنی به میان نیامده است. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر پنجمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «اولویت دادن به اهداف اجتماعی» است.

گزینه ۱ ۲۵۱۵ ☆☆☆☆

مشارکت در نظارت همگانی سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان تر شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) و (۴)، نتیجه سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است. گزینه (۳)، نتیجه اولین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «وحدت و همبستگی اجتماعی» است.

گزینه ۴ ۲۵۱۶ ☆☆☆☆

الف- مشارکت در نظارت همگانی سبب می‌شود که ۱- رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند ۲- و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان تر شود. ب- همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد.

مقایسه (آسان تر شدن هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه ← نتیجه مشارکت در نظارت همگانی) (امکان دادن به رهبری برای به اجرا درآوردن برنامه‌های اسلامی ← نتیجه همبستگی اجتماعی) (فراهم شدن فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی برای رهبر ← نتیجه استقامت و پایداری مردم در برابر مشکلات)

گزینه ۱ ۲۵۱۷ ☆☆☆☆

پنجمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «اولویت دادن به اهداف اجتماعی» است. در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم؛ مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شوند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۳)، بیانگر دومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «استقامت و پایداری در برابر مشکلات» است.

گزینه ۲ ۲۵۱۸ ☆☆☆☆

پنجمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «اولویت دادن به اهداف اجتماعی» است. در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم؛ مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شوند. این عمل، به طور غیر مستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق تر باشند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر دومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «استقامت و پایداری در برابر مشکلات» است.

گزینه ۴ ۲۵۰۸ ☆☆☆☆

دومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «استقامت و پایداری در برابر مشکلات» است. الف- هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال با مشکلات بزرگ و کوچکی روبه‌رو می‌شود؛ همان‌گونه که کشور ما از ابتدای انقلاب اسلامی مورد تهاجم دشمنان قرار گرفت. ب- پس مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

نکته طلایی هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال، نیازمند «استقامت و پایداری در برابر مشکلات» است.

گزینه ۲ ۲۵۰۹ ☆☆☆☆

سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است. الف- برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ب- ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم. ج- یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما می‌تواند ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، باشد.

نکته طلایی «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی»، به این دو منظور لازم است: ۱- تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا ۲- بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم.

گزینه ۲ ۲۵۱۰ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۳ ۲۵۱۱ ☆☆☆☆

یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما می‌تواند ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، باشد.

مقایسه (به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد ← وحدت و همبستگی اجتماعی) (فراهم کننده فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی برای رهبر ← استقامت و پایداری مردم در برابر مشکلات)

گزینه ۴ ۲۵۱۲ ☆☆☆☆

الف- همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد. ب- مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

مقایسه (برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا ← اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان ضروری است.) (فراهم کردن فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی برای رهبر ← استقامت و پایداری مردم در برابر مشکلات)

گزینه ۱ ۲۵۱۳ ☆☆☆☆

چهارمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «مشارکت در نظارت همگانی» است. براساس فرمان خداوند، همه افراد جامعه اسلامی نسبت به یکدیگر مسئول اند و مانند سوارشدگان در یک کشتی اند.

ارتباط راه جلوگیری از گسترش و ماندگار شدن گناهان اجتماعی، انجام امر به معروف و نهی از منکر است. (درس ۷ دوازدهم)

گزینه ۴ ۲۵۲۵ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح علت مهربانی کارگزاران با مردم: برخی از شهروندان برادر و خواهر دینی و هم آیین ما هستند و دوستی و مهربانی به هم آیین ضروری است. و برخی دیگر از شهروندان نیز هم‌نوع ما هستند و مهربانی به هم‌نوع هم ضروری است.

گزینه ۴ ۲۵۲۶ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) در بخشی از عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خاص؛ که با وجود رضایت عمومی، خشم خاص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها در عهدنامه مالک اشتر، قسمت دوم گزینه^(۳)، در مورد محرومان جامعه به کار رفته است.

گزینه ۳ ۲۵۲۷ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح علت تلاش کارگزاران در جهت جلب رضایت‌مندی مردم: خشم عمومی مردم، خشنودی خواص و نزدیکان را از بین می‌برد و رضایت عمومی، خشم خواص را بی‌اثر می‌کند.

گزینه ۳ ۲۵۲۸ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کن، زیرا در نهایت مردم عیب‌هایی دارند و مدیر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن آنها بکوشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ...

گزینه ۳ ۲۵۲۹ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن ... زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

توضیح علت توجه خاص کارگزاران به محرومان: این گروه بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.

گزینه ۴ ۲۵۳۰ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

توضیح دو وظیفه کارگزاران در برابر محرومان از دیدگاه امام علی^(ع): «انتخاب گروه تحقیق برای تهیه گزارش از وضع آنها» و «اقدام برای رفع مشکلات آنان»

گزینه ۱ ۲۵۳۱ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «اگر با دشمن پیمان بستنی از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه (پیمان‌شکنی) تو را غافل گیر می‌کند.»

نکته طلایی راه در امان ماندن از حيله غافلگیر کردن دشمن: اعتماد نکردن به پیمان دشمن.

گزینه ۳ ۲۵۱۹ ☆☆☆☆

الف- اولویت دادن به اهداف اجتماعی، به طور غیر مستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق‌تر باشند. ب- این عبارت: «یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما می‌تواند ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، باشد»، بیانگر سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است. ج- این عبارت: «در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم»، بیانگر پنجمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «اولویت دادن به اهداف اجتماعی» است.

مقایسه (امکان دادن به رهبری برای به اجرا درآوردن برنامه‌های اسلامی ← نتیجه همبستگی اجتماعی) (فراهم شدن فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی برای رهبر ← نتیجه استقامت و پایداری مردم در برابر مشکلات) (آسان‌تر شدن هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه ← نتیجه مشارکت در نظارت همگانی) (کمک خوبی است به حکومت و رهبری برای اداره موفق‌تر جامعه ← اولویت دادن به اهداف اجتماعی است.)

گزینه ۲ ۲۵۲۰ ☆☆☆☆

کارگزاران، همان مدیران و مسئولان جامعه‌اند که امروزه امور سه قوه مقننه، مجریه و قضائیه را بر عهده دارند. در واقع، کارگزاران یاران و کمک‌کنندگان به رهبرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه^(۲)، بیانگر سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است.

گزینه ۴ ۲۵۲۱ ☆☆☆☆

الف- اگر کارگزاران جامعه، وظیفه خود را به درستی بشناسند و هم به درستی اجرا کنند، اعتماد مردم به حکومت، روز به روز افزایش می‌یابد. ب- همچنین عملکرد غلط کارگزاران، سبب افزایش و انباشته شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت خواهد شد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، نتیجه چهارمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «مشارکت در نظارت همگانی» است.

گزینه ۳ ۲۵۲۲ ☆☆☆☆

امیرالمؤمنین علی^(ع) در «عهدنامه مالک اشتر» حکیمانه و عالمانه مسئولیت کارگزاران را بیان کرده است. و هرکس، آن را مطالعه کند، به عظمت فکر و درایت آن حضرت در کشورداری پی می‌برد. ایشان در این نامه، وقتی مسئولیتی را بیان می‌کند، علت آن را هم برای مالک اشتر توضیح می‌دهد.

توضیح «عهدنامه مالک اشتر»، نشان دهنده عظمت فکر و درایت آن حضرت در کشورداری است.

گزینه ۱ ۲۵۲۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

یادآوری خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه، درباره درباره مرگ و آخرت است. (درس ۶ یازدهم)

گزینه ۲ ۲۵۲۴ ☆☆☆☆

امام علی^(ع) در بخشی از عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه^(۳)، در مورد محرومان جامعه صحیح است.

گزینه ۴ ۲۵۳۵ ☆☆☆☆☆

عبارت‌های سه قسمت «الف»، «د» و «ه»، با هم تناسب دارند. الف- ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد. ب- فقیهی (لیتفقوهوا فی الدین) که رهبری جامعه اسلامی را بر عهده می‌گیرد باید این شرایط را داشته باشد: «با تقوا، عادل، زمان‌شناس، مدیر و مدبر و شجاعت» ج- سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است. برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم. این سخن امام علی^(ع) به مالک اشتر: «اگر با دشمن پیمان بستنی از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه (پیمان‌شکنی) تو را غافل گیر می‌کند». به این مفهوم اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا ائمه اطهار^(ع) به عنوان حجت‌های خدا در روی زمین هستند. قسمت «ج» نادرست است، زیرا کارگزاران (نه فقها)، همان مدیران و مسئولان جامعه‌اند. قسمت «ه» نادرست است، زیرا رجوع به متخصص، یک روش رایج عقلی است نه شرعی.

گزینه ۲ ۲۵۳۶ ☆☆☆☆☆

الف- این مشارکت در نظارت همگانی سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود. ب- همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد. ج- اولویت دادن به اهداف اجتماعی، کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق‌تر باشند.

روش مطالعه { سخت‌ترین سؤالی که از این درس می‌توان طرح کرد، مربوط به وظایف رهبر و مردم است. برای یادگیری بهتر و از بین رفتن اشتباهات رایج در این دو قسمت، بهتر است خلاصه این وظایف را در برگه‌ای نوشته و آن را مرور کنید.

گزینه ۴ ۲۵۳۷ ☆☆☆☆☆

الف- امام علی^(ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.» ب- امام علی^(ع) در بخشی از عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خواص؛ که با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.» ج- امام علی^(ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «برای رفع مشکلات محرومان عمل کن ... زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیحات بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۳۸ ☆☆☆☆☆

سه قسمت «ب»، «ج» و «ه»، پیام آیه مورد سؤال است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { دو قسمت «الف» و «د»، پیام این سخن امام زمان^(ع) به اسحاق بن یعقوب است: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم»

گزینه ۲ ۲۵۳۲ ☆☆☆☆☆

الف- «اگر با دشمن پیمان بستنی از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه (پیمان‌شکنی) تو را غافل گیر می‌کند.» ب- «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.» ج- «عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن ...، زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

مقایسه { همانند مردم در آفرینش ← علت مهربان بودن کارگزاران با مردم (راز داری رهبر جامعه ← علت دور کردن عیب‌جویان از پیرامونش) (نیازمندی بیشتر به عدالت ← علت توجه خاص رهبر به محرومان)

گزینه ۳ ۲۵۳۳ ☆☆☆☆☆

الف- طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی، پس از رسول خدا^(ص) با سپردن دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری به ائمه اطهار^(ع) در آیه اطاعت: «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، آمده است. ب- مطابق آیات قرآن کریم، در صورت بازگشت مسلمانان به دوران جاهلیت (و من یقلب علی عقبیه) که در اینجا دور افتادن مردم از رهبری و هدایت امامان معصوم^(ع)، مصداقی از آن است، هیچ‌گزند و زبانی به خداوند نمی‌رسد. (فلن یضّر الله شیئا) ج- از دقت در آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوهوا فی الدین و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، وجوب در حد رفع نیاز تفقه در دین برای تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری در عصر غیبت مفهوم می‌گردد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این سبک از سؤالات ترکیبی جدید، حتماً از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده کنید. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، آیه ولایت است که در آن، طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی، پس از رسول خدا^(ص) مطرح نشده است. قسمت دوم گزینه (۱)، بخشی از آیه ابلاغ است و مخاطب آن کسانی هستند که پیام الهی غدیر را انکار کنند و در برابر آن از روی لجاجت کفر بورزند.

گزینه ۳ ۲۵۳۴ ☆☆☆☆☆

الف- این عبارت: «اما رهبر با الگو قرار دادن اولیای دین (لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة)، همواره یک زندگی ساده را دنبال می‌کند.»، به چهارمین وظیفه رهبر، یعنی «سادگی‌بستی» اشاره دارد. ب- دومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «استقامت و پایداری در برابر مشکلات (و اصبر علی ما اصابک)» است. هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال با مشکلات بزرگ و کوچکی روبه‌رو می‌شود؛ همان‌گونه که کشور ما از ابتدای انقلاب اسلامی مورد تهاجم دشمنان قرار گرفت. پس مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند. ج- آیه شریفه: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط»، به ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن به این نوع سؤال کاملاً مفهومی، با در نظر گرفتن هر قسمت از سؤال، که به پاسخ آن اطمینان دارید، به حذف گزینه‌های نادرست پردازید. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱)، نادرست است، زیرا صر در برابر مشکلات (یا عزم و تصمیم در درس ۸ دم)، ربطی به تصمیم‌گیری براساس مشورت ندارد.

خلاصه نتایج وحدت و همبستگی اجتماعی: ۱- کشور را قوی می کند. (بیانگر دومین وظیفه رهبر، یعنی حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان) ۲- امکان اجرای احکام الهی را به رهبر می دهد (بیانگر اولین وظیفه رهبر، یعنی تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه)

گزینه ۳ ۲۵۴۴

الف- این عبارت: «یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما می تواند ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، باشد»، بیانگر سومین وظیفه مردم، یعنی «افزایش آگاهی های سیاسی و اجتماعی» است. ب- عبارت شریفه: «و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر»، بیانگر امر به معروف و نهی از منکر و چهارمین وظیفه مردم، یعنی «مشارکت در نظارت همگانی» است.

توضیح عمل به این دستورالعمل قرآنی: «و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر»، باعث می شود: ۱- رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند. ۲- و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان تر شود.

گزینه ۲ ۲۵۴۵

مشارکت مردم در نظارت همگانی (امر به معروف و نهی از منکر) سبب می شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان تر شود.

جمع بندی وظایف مردم در جامعه اسلامی و نتایج آن ها: ۱- وحدت و همبستگی اجتماعی - نتیجه آن: قوی شدن کشور و امکان اجرای برنامه های اسلامی برای رهبر

۲- استقامت و پایداری در برابر مشکلات - نتیجه آن: حفظ استقلال و عزت کشور و امکان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی برای رهبر

۳- افزایش آگاهی های سیاسی و اجتماعی - نتیجه آن: تصمیم گیری صحیح در برابر قدرت های ستمگر دنیا و بیشتر ضربه زدن به دشمنان و کمتر ضربه خوردن از آنان

۴- مشارکت در نظارت همگانی - نتیجه آن: پشتیبانی از ولی فقیه و هدایت آسان تر جامعه

۵- اولویت دادن به اهداف اجتماعی - نتیجه آن: گذشت از منافع فردی و اداره موفق تر جامعه

گزینه ۳ ۲۵۴۶

عبارت قرآنی: «لِيَتَّقُوا فِي الدِّينِ»، وظیفه فقها را در عصر غیبت و در زمان عدم دسترسی به امام بیان می کند که مصداق آن، استخراج قوانین مربوط به بانکداری که از نیازهای متغیر می باشد (درس ۲ یازدهم) است.

توضیح روش پاسخ به نیازهای متغیر: معارف اسلامی به گونه ای است که متخصصان دین (فقها) می توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.

گزینه ۱ ۲۵۴۷

الف- مسلمانان در غیبت امام، نه تنها در احکام و مسائل فردی، بلکه در مسائل اجتماعی هم، باید به «فقیه» مراجعه کنند. روشن است که انجام چنین وظیفه ای، جز با نفی حاکمان طاغوت و تشکیل «حکومت اسلامی» به رهبری فقیه مسیر نیست.

ب- عبارت شریفه: «و قد أمروا أن يكفروا به»، به این نتیجه تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها گزینه (۲)، به ضرورت تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت اشاره دارد. حدیث پیامبر (ص) در گزینه (۳)، به مرجعیت دینی امام علی (ع) اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۴)، به علت غیبت امام زمان (ع) اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۵۳۹

الف- ویژگی خاص مرجع تقلید این است که اعلم باشد؛ یعنی از میان فقها از همه عالم تر باشد. ب- دومین مسئولیت منتظران، «پیروی از فرمان های امام عصر (ع)» است. از جمله دستورات امام زمان (ع) که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند: مراجعه به عالمان دین (فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا)، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت است. ج- طبیعی است که چنین فقیهی تا وقتی رهبر جامعه است که شرایط پنج گانه ذکر شده (مشروعیت) را داشته باشد. تشخیص این امر نیز بر عهده مجلس خبرگان است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت اول گزینه های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا «اعلم بودن»، ویژگی مخصوص مرجع تقلید است. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا تشخیص مشروعیت بر عهده مجلس خبرگان است نه مرجع تقلید.

گزینه ۳ ۲۵۴۰

از بین عبارت های مذکور، تنها دو عبارت «الف» و «د»، که به ترتیب، بیانگر تدبیر و شجاعت رهبر است، بیانگر مشروعیت رهبر جامعه اسلامی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها دو قسمت «ب» و «ج»، بیانگر مقبولیت رهبر اسلامی است. قسمت «ه»، ویژگی مخصوص مرجع تقلید است نه ولی فقیه.

گزینه ۱ ۲۵۴۱

الف- این سخن امام زمان (ع) به اسحاق بن یعقوب: «فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا»، به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقها اشاره دارد.

ب- عبارت شریفه: «و لینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم»، نیز به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقها اشاره دارد.

ج- این سخن امام رضا (ع) در جمع مردم نیشابور: «بشروطها و أنا من شروطها»، به دومین اصل کلی امامان در مبارزه با حاکمان (ولایت ظاهری)، یعنی «معرفی خویش به عنوان امام برحق» اشاره دارد.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این سؤال، ابتدا با در نظر گرفتن قسمت هایی که به پاسخ آن اطمینان داریم، به حذف گزینه های نادرست می پردازیم. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این سخن امام رضا (ع)، به ولایت معنوی اشاره ندارد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم و سوم گزینه های (۲) و (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۵۴۲

الف- اگر «مرجعیت دینی» ادامه نیابد، یعنی متخصصی نباشد که احکام دین را بداند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی شوند و نمی توانند به آن وظایف عمل کنند. ب- مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

دلیل نادرستی سایر گزینه ها قسمت «ج» نادرست است، زیرا در حقیقت در نظام و حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور و مشارکت آنان حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت. قسمت «د» نادرست است، زیرا این عبارت: «یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.» از راه های شناخت مرجع تقلید است نه ولی فقیه.

گزینه ۲ ۲۵۴۳

الف- تفرقه و پراکندگی، به سرعت یک حکومت را از پای در می آورد و سلطه گران را بر کشور مسلط می کند. (پس وحدت و همبستگی موجب حفظ استقلال کشور می شود). ب- همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می کند و به رهبری امکان می دهد که برنامه های اسلامی را به اجرا در آورد. (تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها ارتباط بعضی از وظایف مردم در جامعه اسلامی با وظایف رهبر (ولی فقیه):
 مثال ۱: استقامت و پایداری مردم در مقابل مشکلات ← حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان (دومین وظیفه رهبر)
 مثال ۲: وحدت و همبستگی اجتماعی ← قوی شدن کشور و امکان اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه (اولین وظیفه رهبر)

گزینه ۴ ۲۵۵۳
 این روایت: «و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فيها الى رواة حديثنا فانهم حجتي عليكم و انا حجة الله عليهم»، بیانگر آن است که مسلمانان در غیبت امام، نه تنها در احکام و مسائل فردی، بلکه در مسائل اجتماعی هم، باید به «فقیه» مراجعه کنند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی از آیات و احادیث این درس است. برای انتخاب گزینه صحیح، ابتدا باید مفهوم آیات و احادیث تمامی گزینه‌ها را دانست تا بتوان پس از بررسی مفاهیم آنها پاسخ صحیح را انتخاب نمود. آیه گزینه (۱)، وظیفه فقها را در عصر غیبت انذار مردم بیان می‌کند. آیه گزینه (۲)، وعده خداوند به مؤمنان صالح در پایان تاریخ است. آیه گزینه (۳)، به علت غیبت امام زمان (ع) اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۵۵۴
 الف- براساس آیه شریفه: «و ما كان المؤمنون لينفروا كافة فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين و لينذروا قومهم إذا رجعوا إليهم لعلهم يحذرون»، از آن جا که همه مسلمانان نمی‌توانند درباره احکام دین تفقه و تحقیق کنند و همه به پیامبر اسلام (ص) دسترسی ندارند، از هر گروهی، جمعی از آنها باید اعزام شوند (فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة) تا به «تفقه» در دین بپردازند (ليتفقهوا في الدين). این افراد (فقها) وظیفه دارند آموخته‌های خود را در اختیار دیگر مردم قرار دهند تا سایر مردم برای به دست آوردن احکام به آنان مراجعه کنند. ب- و نتیجه این انذار این است شاید مردم از کیفر الهی بترسند. (لعلهم يحذرون)

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی با گزینه‌های نزدیک به هم و دشوار است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به امکان ناپذیر بودن کوچ همه مؤمنان به شهرهای مذهبی اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر وظیفه فقها است نه نتیجه آن.

گزینه ۳ ۲۵۵۵
 امام علی (ع) در عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «اگر با دشمن پیمان بستی از پیمان شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه (پیمان شکنی) تو را غافل گیر می‌کند.»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط است. با توجه به توضیح بالا سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ۲۵۵۶
 پنجمین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، «اولویت دادن به اهداف اجتماعی» است. الف- در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم؛ ب- مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شوند. این عمل، به طور غیر مستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق تر باشند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست حفظی و ساده از این درس است که با یک مطالعه سطحی نیز می‌توان به آن پاسخ داد. البته در کنکور ۹۹ از این نوع سؤالات خیلی کم طرح شده و سؤالات این سال بیشتر مفهومی و دشوار بوده است.

گزینه ۲ ۲۵۴۸
 در زمان ائمه (ع)، مردمانی در شهرهای دوردست بودند (اقصى نقاط بلاد اسلامی) که به امامان دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان بشنوند و از فرمان‌های آنان مطلع شوند. مسلمانان وظیفه دارند در زمان غیبت امام ان یا عدم امکان دسترسی به ایشان، به فقیهان مراجعه کنند.

توضیح راهکار امامان در عصر غیبت یا عدم دسترسی به امام، تربیت دانشمندانی بود که پس از کسب علم از آیات و احادیث، پاسخگوی مردم شهرهای خود باشند. این روش برگرفته از آیه: «و ما كان المؤمنون لينفروا كافة فلو لا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين و لينذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم يحذرون» است.

گزینه ۴ ۲۵۴۹
 عبارت قرآنی: «لِينْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ: تا قومشان را هشدار دهند هنگامی که به سوی آنان بازگشتند»، به وظیفه فقیه در آموزش دین به دیگران پس از بازگشت از اعزام به تفقه اشاره دارد.

توضیح به روابط علت و معلولی در آیه «تفقه» توجه فرمایید: کوچ کردن و اعزام شدن گروهی از مردم (نَفَرٍ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ) ← به هدف تفقه و تفکر عمیق در دین (لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ) ← به هدف هشدار دادن به مردم (لِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ)

گزینه ۳ ۲۵۵۰
 الف- دو راه برای شناخت مرجع تقلید وجود دارد: ۱- از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، پرسیم. ۲- یکی از فقیهان در میان اهل علم آن چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.
 ب- شرایط مرجع تقلید: ۱- باتقوا باشد، ۲- عادل باشد، ۳- زمان شناس باشد، ۴- اعلم باشد. وجود شرط «اعلم بودن» در ولی فقیه ضروری نیست.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا مشهور بودن در بین اهل علم (نه در بین اصحاب رسانه)، از راه‌های شناخت مرجع تقلید است.

گزینه ۱ ۲۵۵۱
 الف- باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم؛ مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شود. این عمل، به طور غیرمستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق تر باشند. (اولویت دادن به اهداف اجتماعی)

ب- مشارکت در نظارت همگانی (امر به معروف و نهی از منکر) سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر آسان تر شود.

مقایسه
 اداره موفق جامعه ← معلول اولویت دادن مردم به اهداف اجتماعی است.
 هدایت آسان تر جامعه ← معلول مشارکت مردم در نظارت همگانی است.

گزینه ۳ ۲۵۵۲
 الف- رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود.
 ب- نهادهای مختلفی مانند جامعه مدرسین حوزه علمیه، قم و شورای عالی حوزه‌های علمیه در مشورت دادن به رهبری به‌طور پیوسته نقش دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها، از وعده‌های الهی در پایان تاریخ سخن می‌گویند و به عصر غیبت اشاره ندارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۲
 آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقہوا فی الدین...»، بیانگر این مفهوم است که فهم عمیق و تخصص در دین، مقدور همگان نیست و از آن جا که همه مسلمانان نمی‌توانند درباره احکام دین تفقه و تحقیق کنند و همه به پیامبر اسلام (ص) دسترسی ندارند، عده‌ای از آنان باید این مسئولیت را به عهده بگیرند. این افراد وظیفه دارند احکام دین را فرا بگیرند و به دیگران برسانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲)، به انسجام درونی آیات قرآن کریم از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن اشاره دارد. آیات گزینه‌های (۳) و (۴)، به تحقق وعده‌های خداوند در پایان تاریخ و پس از پایان یافتن غیبت کبری اشاره دارند.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۳
 الف- تقلید در احکام، به معنای رجوع به متخصص دین است. چنین فقیه‌ای را نیز مرجع تقلید می‌نامند.
 ب- مرجع تقلید باید فقیه‌ای با تقوا، عادل، زمان‌شناس و اعلم باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است، زیرا رجوع به متخصص دین نه بزرگان دین، مفهوم تقلید است. مقبول مردم باشد در گزینه (۲)، ویژگی ولی فقیه است نه مرجع تقلید.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۴
 الف- امام علی (ع) در توصیه به کارگزاران می‌فرماید: «عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن ...، زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»
 ب- مطابق سخن امام علی (ع)، خشم عمومی مردم، خشنودی خواص و نزدیکان را از بین می‌برد و رضایت عمومی، خشم خواص را بی‌اثر می‌کند.

توضیح { نیازمندی بیشتر به عدالت، تحقیق و تفحص در وضع محرومان را ضروری می‌سازد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۵
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن سخن امام علی (ع)، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۶
 الف- ولی فقیه علاوه بر تخصص در فقه، باید تقوا، عادل، زمان‌شناس، با تدبیر باشد و شجاعت و قدرت روحی داشته باشد تا مشروعیت پیدا کند. ب- پیروی از رهبری که این ویژگی‌ها را نداشته باشد، حرام است.

توضیح { تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» و «مقبولیت» استوار است. علاوه بر داشتن مشروعیت، ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش برود. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۵۵۷
 الف- «اعلم بودن»، ویژگی خاص مرجع تقلید است و به این معناست که از میان فقها از همه عالم‌تر باشد.
 ب- برای شناخت فقیه واجد شرایط نیز باید تحقق نماییم و یکی از راه‌های زیر را پیش بگیریم: ۱- از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتوانند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم. ۲- یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.
تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک تست حفظی و متوسط است. برای پاسخ دادن سریع و بدون خطا به آن، باید از طریق حذف گزینه‌های نادرست عمل کرد. قسمت گزینه‌های (۲) و (۴)، بیانگر زمان شناس بودن مرجع تقلید است. با قوت‌تر بودن در قسمت دوم گزینه (۳)، مفهوم اعلم‌تر بودن را بیان نمی‌کند.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۲۵۵۸
 الف- اصل «تقیه»، بیانگر سومین اصل کلی امامان شیعه در مبارزه با حاکمان زمان خود و به معنای این است که «اقدامات خود را مخفی نگه دارند، به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورند». ب- این اصل یادآور سومین مسئولیت مردم نسبت به رهبر، یعنی «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» است، چراکه برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم.

تحلیل تست ۹۹ { این تست، یک سؤال ترکیبی و کاملاً مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، هم باید مفهوم تقیه و هم مفهوم مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر را دانست. این عبارت: «به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم»، در توضیح بالا، مفهوم تقیه است.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۵۵۹
 الف- مرجع تقلید علاوه بر تخصص در فقه، باید باتقوا، عادل و زمان‌شناس باشد تا مشروعیت پیدا کند. ب- پیروی از مرجع تقلیدی که این ویژگی‌ها را نداشته باشد، حرام است.
توضیح { علاوه بر این سه ویژگی، مرجع تقلید باید اعلم باشد؛ یعنی از میان فقها از همه عالم‌تر باشد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۰
 وظیفه مردم برای به دست آوردن احکام رویدادهای جدید در زمان غیبت در حدیث: «و اما الخوادم الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا ...»، این‌گونه بیان شده است که در مورد رویدادهای زمان به راویان حدیث ما رجوع کنید.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، به ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقها اشاره دارد. حدیث گزینه (۳)، به تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری توسط امامان معصوم (ع) اشاره دارد.

گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ ۲۵۶۱
 حدیث مورد سؤال و آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کأفة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقہوا فی الدین...»، به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقها اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه ۱}، به پایان تاریخ و پس از ظهور امام زمان (ع) اشاره دارد. گزینه ۳، حدیث ثقلین است که به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد و بیانگر همراهی قرآن و اهل بیت (ع) است. آیه گزینه ۴، بیانگر مفهوم صورت سؤال نمی‌باشد.

گزینه ۴ ۲۵۷۳

الف- تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» و «مقبولیت» استوار است. ب- حکومت و رهبری آن فقیهی که این پنج شرط را دارد، مشروع است، یعنی دین به او اجازه رهبری مردم را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است.

ج- علاوه بر این، ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { هر دو قسمت گزینه‌های (۱) و (۲)، بیانگر مشروعیت است و در این دو گزینه، سخن از مقبولیت نیست. قسمت دوم گزینه ۳، فقط به یک ویژگی از پنج ویژگی مشروعیت اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۵۷۴

بر اساس آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و...»، از آن جا که همه مسلمانان نمی‌توانند درباره احکام دین تفقه و تحقیق کنند و همه به پیامبر اسلام (ص) دسترسی ندارند، عده‌ای از آنان باید این مسئولیت را به عهده بگیرند. این افراد وظیفه دارند احکام دین را فرا بگیرند و به دیگران برسانند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه ۱، حدیث ثقلین است که به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد. گزینه ۲، بیانگر «زمان شناس» بودن مرجع تقلید و ولی فقیه است. گزینه ۳، به پایان تاریخ و پس از ظهور امام زمان (ع) اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۵۷۵

با توجه به آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و لیندروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، کوچ کردن به قصد تفقه در دین بر همگان واجب نیست و هدف از این کوچ کردن انداز مبتنی بر تفکر عمیق دین است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به عبارت شریفه: «من کل فرقة منهم طائفة»: از هر گروهی، جمعی از آنها»، قسمت دوم گزینه‌های (۳) و (۴) نادرست است. با توجه به عبارت شریفه: «لیتفقوها فی الدین و لیندروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، قسمت اول گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۵۷۶

تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» (داشتن شرایط رهبری) و «مقبولیت» (مردم با آگاهی و شناخت او را قبول داشته باشند) استوار است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه ۲، فقط بیانگر مقبولیت و گزینه‌های (۳) و (۴)، فقط بیانگر مشروعیت است.

گزینه ۳ ۲۵۷۷

در عصر غیبت حجت منتظر الهی، قلمروهای رسالت در بعد ولایت معنوی، بر عهده خود امام زمان (ع) و مسئولیت مرجعیت دینی، بر عهده مرجع تقلید و ولایت ظاهری بر عهده ولی فقیه است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۶۷

الف- در زمان ائمه (ع)، مردمانی در شهرهای دور دست بودند که به امامان دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان بشنوند و از فرمان‌های آنان مطلع شوند. از این رو، آن بزرگواران دانشمندان را تربیت می‌کردند که در حد توان به معارف و احکام دین دست یابند. این دانشمندان به نقاط مختلف شهر خود و یا شهرهای دیگر می‌رفتند و احکام اسلام را به مردم می‌آموختند. اگر مردم نیز پرسشی داشتند، آنان براساس دانشی که از قرآن کریم و روایات داشتند، به آن پرسش پاسخ می‌دادند.

ب- این روش، برگرفته از این دستورالعمل قرآنی: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و لیندروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون» بود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { سایر گزینه‌ها، به تحقق وعده‌های خداوند با ظهور موعود آسمانی در پایان تاریخ اشاره دارند.

گزینه ۳ ۲۵۶۸

الف- در عصر غیبت، مرجعیت دینی، در شکل مرجعیت فقیه ادامه می‌یابد و ولایت ظاهری، به صورت ولایت فقیه استمرار پیدا می‌کند.
ب- آیه شریفه «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة...»، به تداوم مرجعیت دینی در دوره غیبت توسط فقهای دارای شرایط اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۶۹

امام علی (ع) در بخشی از عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.»

توضیح { علت مهربانی کارگزاران با مردم از دیدگاه امام علی (ع)، حداقل همانندی مردم با آنان در آفرینش است.

گزینه ۳ ۲۵۷۰

بر اساس آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و...»، از آن جا که همه مسلمانان نمی‌توانند درباره احکام دین تفقه و تحقیق کنند و همه به پیامبر اسلام (ص) دسترسی ندارند، عده‌ای از آنان باید این مسئولیت را به عهده بگیرند. این افراد وظیفه دارند احکام دین را فرا بگیرند و به دیگران برسانند.

توضیح { فهم عمیق و تخصصی دین، مفهوم این قسمت از آیه: «لیتفقوها فی الدین» است.

گزینه ۳ ۲۵۷۱

آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة...»، به تداوم مرجعیت دینی در دوره غیبت توسط فقهای دارای شرایط اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیات گزینه‌های (۱) و (۴)، به تحقق وعده‌های خداوند در پایان تاریخ و پس از ظهور موعود آسمانی اشاره دارند. آیه گزینه ۲، به تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از رسول خدا (ص) توسط ائمه اطهار (ع) اشاره دارد.

گزینه ۲ ۲۵۷۲

این سخن امام زمان (ع) به اسحاق بن یعقوب: «و اما الخوادم الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجّتی علیکم و انا حجة الله علیهم»، بیانگر این مفهوم است که فقیه باید بتواند احکام مسائل و رویدادهای جدید را که در زمان پیامبر اکرم (ص) و امامان (ع) اتفاق نیفتاده به دست آورد.

گزینه ۴ ۲۵۸۳

برخورداری رهبری جامعه از شرایط تعیین شده از زبان آیات و روایات، بیانگر مشروعیت اوست و سرسپردگی مردم در برابر دستوره‌های او، مسئله مقبولیت او را تحقق می‌بخشد و مقام ولایت معنوی امام زمان^(ع) در زمان غیبت، توسط خود ایشان استمرار دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا مسئولیت ولایت ظاهری در عصر غیبت توسط ولی فقیه ادامه می‌یابد.

گزینه ۳ ۲۵۸۴

پیام آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کان فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و لینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، این است که تفقه در دین، در حد رفع نیاز برای تداوم مرجعیت دینی و ولایت ظاهری در عصر غیبت واجب است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۲) مفهوم این آیه نیست. جوب تفقه در دین برای همگان در گزینه (۴)، نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۸۵

امام علی^(ع) در بخشی از عهدنامه مالک اشتر می‌فرماید: «در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خواص؛ که با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.»

توضیح { بر اساس این قسمت از سخن امام علی^(ع)، وظیفه کارگزاران تلاش در جهت جلب رضایت‌مندی مردم است.

گزینه ۴ ۲۵۸۶

آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و لینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، به تداوم مسئولیت‌های امامت در عصر غیبت، برای گره‌گشایی هر زمان وحی الهی و استمرار امامت در گستره زمان توسط فقها اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۱)، آیه اطاعت است که به استمرار دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری توسط ائمه اطهار^(ع) اشاره دارد. آیات گزینه‌های (۲) و (۳) به تحقق وعده‌های الهی در پایان تاریخ و پس از ظهور منجی و موعود آسمانی اشاره دارند.

گزینه ۲ ۲۵۸۷

فقیه واجد شرایط و یا متخصص در فهم دین (فقه‌ها) که مراجعه غیر متخصصان به خود، را به همراه دارد و مرجع تقلید مکلفان می‌گردد، در عصر غیبت دو مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری را بر عهده دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا در عصر غیبت، ولایت معنوی توسط خود امام زمان^(ع) ادامه پیدا می‌کند. در گزینه (۳)، به مرجعیت دینی که توسط فقهای واجد شرایط ادامه پیدا می‌کند، اشاره نشده است.

گزینه ۲ ۲۵۸۸

الف- تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» و «مقبولیت» استوار است. ب- حکومت و رهبری آن فقیه‌ای که این پنج شرط (با تقوا، عادل، زمان‌شناس، مدیر و مدبر، شجاعت و قدرت روحی) را دارد، مشروع است، یعنی دین به او اجازه رهبری مردم را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است. ج- علاوه بر این، ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد.

گزینه ۳ ۲۵۷۸

الف- تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر پایه «مشروعیت» و «مقبولیت» استوار است. ب- حکومت و رهبری آن فقیه‌ای که این پنج شرط را دارد، مشروع است، یعنی دین به او اجازه رهبری مردم را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است. ج- علاوه بر این، ولی فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود، «مقبولیت» داشته باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت: «برخورداری از شرایط رهبری» در قسمت دوم سؤال، بیانگر مشروعیت است، بر این اساس، قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است. قسمت اول گزینه (۲) نیز نادرست است، زیرا در این گزینه سخن از مقبولیت نیست.

گزینه ۴ ۲۵۷۹

حضرت علی علیه‌السلام، در نامه‌ای به مالک اشتر در تبیین مسئولیت کارگزاران، فرمودند: «دل خویش را در حاله‌ای از مهربانی نسبت به شهروندان قرار بده و با همه دوست و مهربان باش، چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تواند.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۲)، سخن امام علی^(ع) در عهدنامه مالک اشتر نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۲۵۸۰

در عصر غیبت کبری، ولایت معنوی توسط خود امام زمان^(ع) ادامه می‌یابد و مرجعیت علمی، به عهده فقیه دارای شرایط یا مرجع تقلید و ولایت ظاهری به عهده ولی فقیه قرار می‌گیرد که دلیل قرآنی مرجعیت علمی: «لیتفقوها فی الدین» می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) و قسمت دوم و سوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۵۸۱

از دقت در آیه شریفه: «و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولاً نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین و لینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون»، مفهوم می‌گردد که وجوب کوچ کردن برای مؤمنان، (به ترتیب) به منظور تفقه در دین و انداز مردم با هدف برکنار داشتن از نایب‌تها است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به دومین وظیفه فقها اشاره دارد نه اولین وظیفه آنها. با توجه به آخر آیه، قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۸۲

الف- شناخت متخصص در احکام دین، مانند شناخت هر متخصص دیگر است ما همان طور که برای یافتن بهترین پزشک، معمار یا مهندس، تحقیق و جست‌وجو می‌کنیم، برای شناخت فقیه واجد شرایط نیز باید تحقیق نماییم و یکی از دو روش معرفی شده را پیش بگیریم: ۱- از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم. ۲- یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است. از بین این روش‌ها، بهترین ملاک و معیار در تعیین فقیه جامع‌الشرایط، تشخیص خود مکلف است. ب- تشخیص مشروعیت ولی فقیه بر عهده مجلس خبرگان می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) در صورتی است که شخص مکلف خودش علم لازم را در تشخیص مرجع تقلید اعلم را نداشته باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بر خلاف صورت سؤال به مشروعیت اشاره دارد نه مقبولیت. هر دو قسمت گزینه (۴)، به مشروعیت اشاره دارد.

۲۵۸۹ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

الف- قرآن کریم در آیه شریفه: «و ما كان المؤمنون لينفروا كافة فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين و...»، گروهی از مردم وقت و همت خود را صرف شناخت دقیق دین کنند و به «تفقه» در دین بپردازند (لیتفقهوا فی الدین). این افراد (فقها) وظیفه دارند آموخته‌های خود را در اختیار دیگر مردم قرار دهند تا سایر مردم برای به‌دست آوردن احکام به آنان مراجعه کنند.
ب- امام زمان در پاسخ به اسحاق بن یعقوب که درباره «رویدادهای جدید» عصر غیبت سؤال کرد و راه چاره را پرسید، فرمودند: «و اما الخواص الواقعة فارجعوا فيها الى رواة حديثنا...»، امام زمان (عج) در این حدیث، فقها را راویان حدیث ائمه (ع) معرفی کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن پیام آیه و حدیث بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

۲۵۹۰ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «و ما كان المؤمنون لينفروا كافة فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين»، به تداوم مرجعیت دین در عصر غیبت توسط فقیهان واجد شرایط با مفتوح بودن باب اجتهاد و استنباط اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا ولایت معنوی توسط خود امام زمان (ع) انجام می‌شود. گزینه (۳) نادرست است، زیرا امام زمان (ع) در عصر غیبت مرجعیت دینی ندارند و این مسئولیت توسط مراجع تقلید انجام می‌شود.

۲۵۹۱ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

وجود کتاب الهی در میان مردم، به تنهایی برای تشکیل و تعالی نظام کافی نیست، بلکه جامعه اسلامی نیازمند «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» و «ولایت معنوی» است که اولی و دومی توسط مرجع تقلید و ولی فقیه و سومی توسط خود امام زمان (ع) انجام می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در سایر گزینه‌ها، این سه مورد با هم نیامده است. در گزینه (۱)، ولایت معنوی و در گزینه‌های (۲) و (۴)، مرجعیت دینی نیامده است.

گزینه ۳ ۲۵۹۸ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، انسان دلیل هر کاری را که موافق هوی و هوس (یا نفس آماره) او باشد انجام می‌دهد، نه نفس لوّامه.

گزینه ۲ ۲۵۹۹ ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «من کان یرید العزّة فلله العزّة جمیعاً»، خدایی که خالق تمام هستی است، سرچشمه و منبع همه قدرتها و عزتهاست. (فله العزّة جمیعاً)، او وجود نفوذناپذیری است که هیچ‌کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد. بنابراین، هر کس به دنبال عزت است (من کان یرید العزّة)، باید خود را به این سرچشمه وصل کند.

توضیح { این آیه، به تقویت عزت نفس، از طریق «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۶۰۰ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «من کان یرید العزّة فلله العزّة جمیعاً» و این سخن امام علی (ع): «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است.»، هر دو به همین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او»، اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۱)، به آزاده زیستن انسان اشاره دارد که نتیجه شناخت و ایمان به عظمت خداوند است.

گزینه ۴ ۲۶۰۱ ☆☆☆☆

الف- در آیه شریفه: «لذّین أحسنوا الحسنی و زیاده و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، خداوند به کسانی که در دنیا نیکوکاری پیشه کنند، این دو مورد را وعده داده است: ۱- در آخرت پاداشی نیک دارند (الحسنی)، به همراه پاداشی افزون‌تر که ناشی از فضل خداست و به عقلمندان خطور نمی‌کند. (و زیاده) ۲- صورتهای آنان را غبار سیاهی فرا نمی‌گیرد، و دل‌هایشان دچار ذلت نمی‌شود. (و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة) ب- پاداش اخروی از نوع تجسم عمل است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، وعده خداوند به مؤمنان صالح در همین دنیا و در پایان تاریخ است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا پاداش طبیعی، پاداش دنیوی است نه اخروی.

گزینه ۱ ۲۶۰۲ ☆☆☆☆

الف- در آیه شریفه: «لذّین أحسنوا الحسنی و زیاده و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، عبارت قرآنی: «لذّین أحسنوا»، مبین عزت و نفوذناپذیری نفس و عبارت شریفه: «و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، معلول و نتیجه عزت و کرامت نفس است. ب- بر اساس این آیه، نیکوکاری و پایبندی به عمل صالح باعث می‌شود به انسان ذلت و خواری نرسد، در نتیجه، انسان برای دست‌یابی به عزت باید در زمره صالحان باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه مورد سؤال، به عزت نفس انسان اشاره دارد و راه رسیدن به آن را بندگی خداوند معرفی نموده است. بر این اساس، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۲۶۰۳ ☆☆☆☆

با توجه به فرمایش خداوند در آیه ۲۶ از سوره یونس: «لذّین أحسنوا الحسنی و زیاده و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، این پاداش خداوند به نیکوکاران: «و زیاده»، جنبه استحقاقی ندارد، چراکه پاداشی افزون‌تر از عمل آنهاست و ناشی از فضل خداوند است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱)، در آیه مورد سؤال نیامده است. گزینه‌های (۲) و (۳)، نتیجه اعمال نیک نیکوکاران است.

درس یازدهم: عزت نفس

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۴۲	۸	۹
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۳	۳	۲

گزینه ۳ ۲۵۹۲ ☆☆☆☆

یکی از مهم‌ترین قدم‌ها در مسیر کمال، تقویت عزت نفس است. عزت از صفاتی است که قرآن کریم بیش از ۹۵ بار خداوند را بدان توصیف کرده است.

روش مطالعه این درس { این درس با وجود اینکه حجم کمی دارد، اما یک درس آیه و حدیث محور است. پس از یادگیری مفهوم هر قسمت، یادگرفتن مفهوم آیات و احادیث آن قسمت و ارتباط دادن آن احادیث با متن و با یکدیگر حتماً باید با دقت تمام مورد توجه قرار گیرد.

گزینه ۲ ۲۵۹۳ ☆☆☆☆

معصومین بزرگوار این صفت را از ارکان فضایل اخلاقی دانسته‌اند که اگر در وجود ما شکل بگیرد (علت)، مانع بسیاری از زشتی‌ها خواهد شد. (معلول)

یادآوری { «کسب فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت‌داری و دوری از ذلّت اخلاقی، مانند ظلم، نفاق، دروغ و ریا»، از محورهای اصلی برنامه پیامبران در عرصه عمل است. (درس ۲ یازدهم)

گزینه ۴ ۲۵۹۴ ☆☆☆☆

عزّت، به معنای «نفوذناپذیری» و «تسلیم نبودن» است. وقتی می‌گوییم خداوند «عزیز» است، معنایش این است که کسی نمی‌تواند در اراده او نفوذ نماید. و او را تسلیم خود کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { عبارت «خودنگهداری» در گزینه‌های (۱) و (۳)، مفهوم «تقوا» می‌باشد نه «عزت نفس». با توجه به تعریف «عزت» که در بالا آمده، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۱ ۲۵۹۵ ☆☆☆☆

واژه «ذلّت» درست مقابل «عزّت» قرار دارد و به معنای «نفوذپذیری» و «مغلوب» و «تسلیم بودن» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { واژه «تبرّج» در قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به معنای زیاده‌روی در آراستگی و به خودنمایی رسیدن است. با توجه به تعریف «ذلّت» که در بالا آمده، قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۵۹۶ ☆☆☆☆

«انسان عزیز» کسی است که ۱- می‌ایستد، مقاومت می‌کند و تسلیم نمی‌شود در برابر مستکبران و ظالمان (دشمن بیرونی) و همچنین در مقابل هوی و هوس خویش (دشمن درونی) ۲- او زیر بار عملی نمی‌رود که روحش را آزرده کند و او را حقیر و کوچک سازد.

توضیح { عزت نفس به آزاده زیستن و جلوگیری از ارتکاب گناه می‌انجامد.

گزینه ۴ ۲۵۹۷ ☆☆☆☆

«انسان ذلیل»، نیز کسی است که ۱- در برابر مستکبران و زورگویان تن به خواری می‌دهد و هر فرمانی را می‌پذیرد؛ (دشمن بیرونی) ۲- همچنین تسلیم هوی و هوس خویش می‌شود و هر کاری را که موافق هوی و هوس او باشد انجام می‌دهد، هر چند که آن کار روحش را به گناه آلوده کند. (دشمن درونی)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۶۰۹

اگر کالای گران قیمتی، مانند طلا داشته باشیم، اما ارزش و قیمت آن را ندانیم، به آسانی فریب می‌خوریم و آن را به بهای اندک می‌فروشیم. اما اگر ارزش آن را بدانیم، آن را عزیز می‌شماریم و به قیمت واقعی می‌فروشیم و بهایی برابر با ارزش آن به دست می‌آوریم.

توضیح فهم ارزش خود، به عزت و کرامت نفس می‌انجامد و عزت و کرامت نفس، عامل دوری از گناه است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۶۱۰

اگر کالای گران قیمتی، مانند طلا داشته باشیم و ارزش آن را بدانیم، آن را عزیز می‌شماریم و به قیمت واقعی می‌فروشیم و بهایی برابر با ارزش آن به دست می‌آوریم. از همین رو، خداوند، جایگاه ما انسان‌ها را در خلقت بیان می‌کند و می‌فرماید: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۲)، به جایگاه انسان‌ها در نظام خلقت اشاره ندارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۶۱۱

الف- آیه شریفه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.» به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارد.

ب- در این آیه، عبارت قرآنی: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم»، شامل همه انسان‌ها می‌شود و بیانگر منزلت و کرامت عام انسان (شامل همه انسان‌ها) است، ولی باقی ماندن بر این مقام خدادادی، یعنی «برتری داشتن بر بسیاری از مخلوقات»، منوط به اختیار انسان بوده و بیانگر منزلت اختیاری او (اکتسابی) می‌باشد.

توضیح اگر انسان در مسیر ضلالت و گمراهی قدم بردارد، مقام و جایگاه معنوی او از جایگاه حیوانات نیز پایین‌تر می‌آید، بر این اساس، باقی ماندن بر این جایگاه که بر بسیاری از مخلوقات از جمله فرشتگان برتری داشته باشد، با توجه به اعمال نیک او امکان‌پذیر می‌شود.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۶۱۲

الف- خدا خطاب به انسان فرموده: «ای فرزند آدم، این موجودات و مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.» ب- در قسمت اول حدیث، هدف از خلقت جهان، بهره‌مندی انسان معرفی شده که بیانگر جایگاه انسان در نظام خلقت است. و در قسمت دوم حدیث، هدف از آفرینش انسان، رسیدن به قرب الهی و دیدار خداوند (روحانی و معنوی) معرفی شده است.

یادآوری هدف از آفرینش جهان، بهره‌مندی انسان است. هدف از آفرینش انسان، رسیدن به قرب الهی است و هدف از خلقت انسان و جن، بندگی خداوند می‌باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۶۱۳

این حدیث قدسی: «ای فرزند آدم، این موجودات و مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.» و آیه شریفه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.» در دو مورد با هم تناسب معنایی دارند: ۱- هر دو جایگاه انسان در نظام خلقت و در نزد خدا را به ما یادآوری می‌کنند. ۲- هر دو به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.

روش مطالعه برای پاسخ دادن سریع به این نوع تست، باید هنگام مطالعه آیات، احادیث و اشعار، به موضوع اصلی و تیتیر آنها دقت کافی شود.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۶۰۴

بر اساس آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة ...» بدی پیشه کردن و گام برداشتن در مسیر گناه (کسبوا السیئات) باعث می‌شود انسان ذلیل و خوار شود (ترهقهم ذلّة)، در نتیجه، انسان برای دستیابی به عزت، باید از گناه و بدی دوری کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۲)، مفهوم این عبارت قرآنی: «فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ جَمِیْعًا» است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۶۰۵

الف- بر اساس آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة ...» این وعده خداوند: «کسانی که کار زشت می‌کنند (و الذین کسبوا السیئات) کیفری بیشتر از گناه خود ندارند، بلکه به مانند و اندازة گناهی که کرده‌اند، مجازات می‌بینند. (جزاء سیئة بمثلها)»، از مصادیق عدل الهی است.

ب- عبارت قرآنی: «و الذین کسبوا السیئات» علت و بیانگر «ذلت و خواری نفس» و عبارت قرآنی: «و ترهقهم ذلّة»، معلول و نتیجه آن است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) که به پاداش افزون‌تر نیکوکاران اشاره دارد، بیانگر فضل الهی است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا براساس این آیه، هر کس از تمایلات نامشروع دنباله‌روی کند و به گناه و زشتی روی آورد (و الذین کسبوا السیئات)، خواری و ذلت چهره او را می‌پوشاند، ذلت در برابر گناه. (و ترهقهم ذلّة)

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۶۰۶

الف- بر اساس آیه شریفه: «للذین أحسنوا الحسنی و زیادة و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، عبارت قرآنی: «و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، به موضوع «عزت و کرامت نفس در برابر گناه» اشاره دارد و نتیجه روی آوردن به نیکی‌ها (أحسنوا) است. ب- بر اساس آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة ...» عبارت قرآنی: «و ترهقهم ذلّة»، به موضوع «عزت و کرامت نفس در برابر گناه» اشاره دارد و نتیجه روی آوردن به گناه و زشتی (کسبوا السیئات) است.

تمرین تست‌زنی برای پاسخ دادن به این نوع تست، حتما از روش حذف گزینه‌های نادرست کمک بگیرید. مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۶۰۷

الف- بر اساس آیه شریفه: «للذین أحسنوا الحسنی و زیادة و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة»، هر کس در برابر تمایلات نامشروع بایستد و به نیکی‌ها روی آورد و از گناه دوری کند، گرد ذلت بر چهره او نمی‌نشیند، (و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلّة) یعنی عزیز می‌شود، عزیز در برابر گناه. ب- بر اساس آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة ...»، هر کس از تمایلات نامشروع دنباله‌روی کند و به گناه و زشتی روی آورد، خواری و ذلت چهره او را می‌پوشاند، ذلت در برابر گناه. (و ترهقهم ذلّة)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر داشتن توضیح بالا، قسمت دوم سایر گزینه‌ها نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۶۰۸

راه‌های تقویت عزت نفس از دیدگاه قرآن کریم و سیره معصومین عبارت است از: ۱- شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک ۲- توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او

جمع‌بندی اولین گام برای حرکت انسان در مسیر تقرب به خدا ← شناخت انسان است، به همین دلیل است که خودشناسی ← سودمندترین دانش‌ها شمرده شده است.

افزایش خود شناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش عبودیت و بندگی

توضیح آیات و احادیثی که انسان را به تفکر در توانایی‌های خود دعوت کنند و یا نعمت‌های الهی را به او یادآوری کنند و یا اینکه بیانگر جایگاه ابدی او باشند، به اولین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.

گزینه ۴ ۲۶۲۱
امیرالمؤمنین علی^(ع) در وصف انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، می‌فرماید: «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است.»

توضیح این سخن امام علی^(ع) و آیه شریفه: «من كان يريد العزة فلله العزة جميعا»، به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.

گزینه ۳ ۲۶۲۲
الف- وقتی که انسان به چنین شناخت و ایمانی رسید (غیر خدا در نظرش کوچک شود)، به طور طبیعی تسلیم خدا می‌شود، بندگی او را می‌پذیرد و در مقابل غیر خدا عزیز و تسلیم‌ناپذیر باقی می‌ماند. ب- آیه شریفه: «من كان يريد العزة فلله العزة جميعا»، به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مفهوم این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش، زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.» است. قسمت دوم گزینه (۱)، به به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره ندارد.

گزینه ۲ ۲۶۲۳
با توجه به این سخن امام علی^(ع): «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است.»، انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، خداوند در نظر آنان بزرگ و غیر خدا در نظرشان کوچک است. وقتی که انسان به چنین شناخت و ایمانی رسید (غیر خدا در نظرش کوچک شود)، به طور طبیعی تسلیم خدا می‌شود، بندگی او را می‌پذیرد و در مقابل غیر خدا عزیز و تسلیم‌ناپذیر باقی می‌ماند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها احادیث گزینه‌های (۱) و (۳)، به اولین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند. گزینه (۴) معلول و نتیجه عبارت صورت سؤال است و ما به دنبال پیدا کردن علت آن هستیم.

گزینه ۴ ۲۶۲۴
امیرالمؤمنین علی^(ع) می‌فرماید: «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.»
توضیح این حدیث، به «آزادگی» و «آزاده‌یستن» انسان اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۶۲۵
الف- این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.»، به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد. ب- بر اساس این حدیث، ایمان آوردن به عظمت خدا و تلاش برای بندگی او به تسلیم نشدن در برابر ظالمان و حفظ عزت نفس خود در مقابل آنان می‌انجامد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، پیام آیه شریفه: «وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بَمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذُلٌّ...» است. گزینه (۳)، پیام آیه شریفه: «لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذُلٌّ» است. گزینه (۴)، پیام حدیث: «أَنْتَ لَيْسَ لِنَفْسِكَ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا» است.

گزینه ۲ ۲۶۱۴
خداوند به انسان وعده دیدار داده و بهشتی به وسعت همه آسمان‌ها و زمین برایش آماده کرده است. این وعده الهی، جایگاه برتر انسان در نزد خدا را بیان می‌کند. توجه به این موضوع باعث می‌شود تا انسان ارزش خود را بشناسد و خودش را به بهای اندک نفروشد و این امر، اولین راه تقویت عزت‌نفس است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا انسان باید به کنترل و متعادل کردن تمایلات بعد حیوانی خود بپردازد نه سرکوب یا دفع کردن آنها.

گزینه ۱ ۲۶۱۵
الف- خداوند به انسان وعده دیدار داده و بهشتی به وسعت همه آسمان‌ها و زمین برایش آماده کرده است. بهشتی که در آن انسان به هر آرزویی که تمنا می‌کند، می‌رسد؛ حتی به آن زیبایی‌هایی که خودش نمی‌شناسد و خدا می‌داند، دست می‌یابد. ب- آیا بهایی ارزشمندتر از این به ذهن انسان می‌رسد؟ کسی می‌تواند ادعا کند که می‌تواند بهای بالاتری را برای انسان فرض کند؟

تمرین تست‌زنی انتخاب گزینه صحیح در این تست، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست صورت گیرد. گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا دیدار خداوند در آخرت، به صورت روحانی و باطنی است نه به صورت روحانی و جسمانی.

گزینه ۴ ۲۶۱۶
در این حدیث: «أَنْتَ لَيْسَ لِنَفْسِكَ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا»، امام علی^(ع)، بهای واقعی انسان را بهشت برین معرفی کرده است تا او با شناخت جایگاه واقعی خود، خودش را عزیز بشمارد و به قیمت واقعی بفروشد.
یادآوری بالاترین نعمت بهشت، رسیدن به مقام خشنودی خداوند است.

گزینه ۲ ۲۶۱۷
این سخن امام علی^(ع): «أَنْتَ لَيْسَ لِنَفْسِكَ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا» و آیه شریفه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.»، به اولین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت دوم گزینه (۴)، یک حدیث قدسی است نه یک آیه شریفه

گزینه ۲ ۲۶۱۸
آیه گزینه (۱) و دو حدیث گزینه‌های (۳) و (۴)، به اولین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه (۲)، به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۶۱۹
مطابق این آیه: «من كان يريد العزة فلله العزة جميعا»، خدایی که خالق تمام هستی است، سرچشمه و منبع همه قدرت‌ها و عزت‌هاست. (توجه به عظمت خداوند)، او وجود نفوذناپذیری است که هیچ‌کس نتوانی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد. بنابراین، هر کس به دنبال عزت است (من كان يريد العزة)، باید خود را به این سرچشمه وصل کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا این آیه، توجه انسان را به خداوند جلب می‌کند نه به خودش.

گزینه ۳ ۲۶۲۰
مزاجه شود به پاسخ پرسش پرسش قبل.

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۳۱
<p>الف- این سخن امام حسین^(ع): «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.» با این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.» تناسب معنایی داشته و هر دو به «به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند. ب- این سخن حضرت زینب^(س): «[در این واقعه] جز زیبایی ندیدم.» نتیجه دست یابی به عزت نفس است و با این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.» تناسب معنایی داشته و هر دو به «به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا آیات و احادیثی که انسان را به تفکر در توانایی‌های خود دعوت کنند و یا نعمت‌های الهی را به او یادآوری کنند و یا اینکه بیانگر جایگاه ابدی او باشند، به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۶۳۲
<p>مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.</p>		
<p>توضیح { هر دو سخن امام حسین^(ع) و حضرت زینب^(س) به تسلیم نشدن در برابر ظالمان و حفظ عزت نفس خود در مقابل آنان اشاره دارند.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۳۳
<p>هر سه حدیث بیان شده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث گزینه (۳)، به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارد.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۶۳۴
<p>الف- هر انسانی، در درون خود، گاه و بی‌گاه با تمایلات و خواسته‌هایی روبه‌رو می‌شود، که پاسخ مثبت دادن به آنها، عزت نفس را ضعیف می‌کند و انسان را به سوی خواری و ذلت سوق می‌دهد.</p>		
<p>ب- حال اگر این پاسخگویی (به تمایلات پست) ادامه یابد، خواری و ذلت انسان را احاطه می‌کند، به طوری که در برابر هر خواست نامشروع درونی و بیرونی مقاومت نمی‌کند و به سرعت تسلیم می‌شود.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۴) از نظر علمی نادرست است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۶۳۵
<p>مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا پاسخ دادن به تمایلات پست، فقط منحصر به دوران نوجوانی نیست. قسمت دوم گزینه (۴)، باعث خواری و ذلت انسان نمی‌شود.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۶۳۶
<p>نوجوانی و جوانی، بهترین زمان برای پاسخ منفی دادن به این تمایلات گاه و بی‌گاه است. انسانی که در این دوره سنی به سر می‌برد، هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است. به تعبیر پیامبر اکرم^(ص): «چنین کسی به آسمان نزدیک‌تر است.» یعنی گرایش به خوبی‌ها در او قوی‌تر است.»</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مفهوم بیان شده برای حدیث پیامبر اسلام^(ص) در گزینه (۲) نادرست است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۲۶
<p>این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.» به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به موضوع این حدیث، سایر گزینه‌ها نادرست است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۲۷
<p>الف- پیشوایان ما با تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او توانستند در سخت‌ترین شرایط، عزت‌مندانه زندگی کنند و هیچ‌گاه تن به ذلت و خواری ندهند.</p>		
<p>ب- این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.» خالق جهان در نظر آنان بزرگ است. در نتیجه، غیر خدا در نظرشان کوچک است. راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.</p>		
<p>توضیح { زندگی عزت‌مندانه پیشوایان دینی ما، بیانگر دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۶۲۸
<p>پیامبر اکرم^(ص)، هنگامی که در محاصره طاق‌فرسای مشرکان مکه بود و جز حضرت ابوطالب^(ع) و حضرت خدیجه^(ع) و یارانی اندک و فقیر، پشتوانه‌ای نداشت، به بزرگان مکه که به او وعده ثروت و قدرت و ریاست بر این شهر را می‌دادند، فرمود: «اگر اینان خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم بگذارند، از راه حق دست بر نمی‌دارم و تسلیم نمی‌شوم.»</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این سخن پیامبر اسلام^(ص) مربوط به زمانی است که در محاصره طاق‌فرسای مشرکان مکه بود نه مشرکان مکه و مدینه. قسمت دوم گزینه (۳)، سخن امام علی^(ع) است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۶۲۹
<p>این فرمایش گرانقدر امام حسین^(ع): «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.»، بیانگر این حقیقت است که پیشوایان ما با تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او توانستند در سخت‌ترین شرایط، عزت‌مندانه زندگی کنند و هیچ‌گاه تن به ذلت و خواری ندهند.</p>		
<p>دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا این سخن امام حسین^(ع) به تسلیم نشدن در برابر ظالمان و حفظ عزت نفس خود در مقابل آنان اشاره دارد نه به تواضع و فروتنی در برابر مردم. قسمت دوم گزینه (۳)، نتیجه بندگی خداوند است.</p>		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۳۰
<p>الف- حضرت زینب^(س)، خواهر شجاع امام نیز پس از تحمل انبوه مصائب و سختی، که یکی از آنها می‌تواند انسان را درهم‌شکند، در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه که گفت: «دیدي خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟» با قدرت فرمود: «[در این واقعه] جز زیبایی ندیدم.»</p>		
<p>ب- این سخن حضرت زینب^(س)، بیانگر این حقیقت است که پیشوایان ما با تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او توانستند در سخت‌ترین شرایط، عزت‌مندانه زندگی کنند و هیچ‌گاه تن به ذلت و خواری ندهند.</p>		
<p>توضیح { این سخن حضرت زینب^(س): «[در این واقعه] جز زیبایی ندیدم.»، نتیجه دست یابی به عزت نفس است و با این سخن امام علی^(ع): «بنده کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.»، تناسب دارد.</p>		

۲۶۴۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

الف- ما با رسیدن به این تمایلات، احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم. ب- وقتی به تمایلات دانی دست می‌یابیم، از آنها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم.

تمرین تست‌زنی { برای پاسخ دادن سریع به تست‌های چند قسمتی، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را حذف نمود و در نهایت، گزینه صحیح را انتخاب نمود. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۶۴۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

حد و مرز توجه به تمایلات دانی را خدا می‌داند و خداوند با احکام خود چگونگی بهره‌مندی از این تمایلات را مشخص کرده تا انسان بتواند در عین بهره‌مندی از آنها، به رشد و کمال واقعی خود برسد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به عبارت: «در عین بهره‌مندی از آنها انسان به کمال برسد»، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مورد نظر نمی‌باشد. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا خداوند با احکام خود (نه به صورت فطری) چگونگی بهره‌مندی از این تمایلات را مشخص کرده است.

۲۶۴۷ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

نکته طلایی { انسان با بهره‌گیری از تمایلات عالی و دانی می‌تواند به رشد و کمال واقعی برسد، البته به شرطی که با رعایت احکام الهی، در حد نیاز به تمایلات دانی پاسخ دهد.

۲۶۴۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

هر انسانی در درون خود با دو دعوت روبه‌روست: دعوت عقل و وجدان یا همان «نفس لوامه» که از ما می‌خواهد در حد نیاز به تمایلات فروتر (دانی) پاسخ دهیم و فرصتی فراهم کنیم که تمایلات معنوی و الهی در ما پرورش پیدا کند و آن زیبایی‌ها وجودمان را فرا بگیرند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) در مورد تمایلات دانی سخن می‌گوید. کلمه فراتر در گزینه (۲) نادرست است. در گزینه (۳)، این عبارت که «فقط به تمایلات بُعد حیوانی سرگرم و مشغول باشیم»، دعوت نفس اماره است نه لوامه.

۲۶۴۹ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

دعوت دیگر، دعوت هوی و هوس یا همان «نفس اماره» است که از ما می‌خواهد فقط به تمایلات بُعد حیوانی سرگرم و مشغول باشیم و از تمایلات عالی و برتر غافل بمانیم.

یادآوری { «نفس اماره»، عاملی درونی است که انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

۲۶۵۰ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت می‌دهد و تسلیم می‌شود، قدم در وادی ذلت گذاشته و از راه رشد باز می‌ماند. پس از این مرحله است که وقتی در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می‌رود و تسلیم خواسته‌های آنها هم می‌شود.

روش مطالعه { یکی از مواردی که هنگام مطالعه باید مورد توجه قرار گیرد، ترتیب بیان مطالب است. به طور مثال، در این سؤال، گزینه (۲) نادرست است، زیرا نتیجه تسلیم شدن به هوی و هوس، به ترتیب بیان نشده است.

۲۶۳۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

مقایسه { بهترین زمان برای تمرین ایستادگی در برابر تمایلات پست، دوران نوجوانی است. این که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، هدفی قابل دسترس است، به‌خصوص برای نوجوانان و جوانان که پاکی و صفای قلب دارند. (درس ۱ دوازدهم) بهترین زمان برای توبه، دوران جوانی است. (درس ۷ دوازدهم)

۲۶۳۸ **گزینه ۳** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۶۳۹ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

ممکن است بپرسید ریشه این تمایلات (عزت و ذلت) در وجود انسان چیست؟ این سؤال مناسبی است که پاسخ آن می‌تواند راهگشای ما برای رسیدن به عزت و دوری از ذلت باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۶۴۰ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

تمایلات عالی و برتر، مانند: تمایل به دانایی، عدالت، شجاعت، حیا، ایثار و حُسن خلق، که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند. ما با رسیدن به این تمایلات، احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { کلمه «ففسانی» در گزینه‌های (۱) و (۳)، به معنای تمایلات پست است. قسمت دوم گزینه (۲)، مربوط به تمایلات دانی است.

۲۶۴۱ **گزینه ۲** ☆☆☆☆

تمایلات دانی: مانند: تمایل به ثروت، شهرت، غذاهای لذیذ، زیورآلات و رفاه مادی که مربوط به بُعد حیوانی و دنیایی انسان است. و وقتی به این تمایلات دست می‌یابیم، از آنها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم انسان‌ها به طور طبیعی به این قبیل امور میل دارند و علاقه نشان می‌دهند، زیرا اینها لازمه زندگی در دنیا هستند و بدون آنها یا نمی‌توان زندگی کرد یا زندگی سخت و مشکل می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { کلمه «فطری» در گزینه‌های (۱) و (۳)، به معنای تمایلات عالی است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا تمایلات بُعد حیوانی در ذات خود بد نیستند.

۲۶۴۲ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۳) مربوط به تمایلات عالی و برتر است.

۲۶۴۳ **گزینه ۱** ☆☆☆☆

تمایلات بُعد حیوانی در ذات خود بد نیستند، اما نسبت به بُعد معنوی و الهی، بسیار ناچیز و پایین‌ترند و قابل مقایسه با آن تمایلات نیستند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) مربوط به تمایلات عالی و برتر است. گزینه (۳) نادرست است، زیرا تمایلات دانی لازمه زندگی در دنیا هستند نه زندگی در آخرت.

۲۶۴۴ **گزینه ۴** ☆☆☆☆

تمایلات دانی زمانی بد می‌شوند که انسان این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آنها باشد و از تمایلات الهی خود غافل بماند.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، فقط باید با در نظر گرفتن متن کتاب گزینه صحیح را انتخاب نمایید.

تمرین تست زنی { برای پاسخ دادن به این نوع تست‌ها، بهتر است از روش حذف گزینه‌های نادرست استفاده نمایید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) و قسمت دوم و سوم گزینه (۴) نادرست است.

۲۶۵۶ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای دو قسمت «الف» و «د» با هم تناسب دارند. الف- این عبارت: «هیچ حرکت و عملی از فرد و جامعه نیست، مگر این که مذهب اسلام برای آن حکمی مقرر داشته است.» به اولین دلیل از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، یعنی «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» اشاره دارد. ب- این حدیث قدسی: «ای فرزند آدم، این موجودات و مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.» به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خود به بهای اندک» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «ب» نادرست است، زیرا این سخن پیامبر اسلام (ص)؛ «هر کس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست.»، به موضوع «حفظ وحدت بین مسلمانان» اشاره دارد. قسمت «ج» نادرست است، زیرا این سخن پیامبر اسلام (ص)؛ «هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است.»، به اولین مسئولیت منتظران، یعنی «تقویت معرفت و محبت به امام» اشاره دارد. قسمت «ه» نادرست است، زیرا این سخن امام باقر (ع)؛ «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است.»، به سومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم، یعنی «جامعیت و همه‌جانبه بودن» اشاره دارد.

۲۶۵۷ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
این سخن حضرت زینب (ص)؛ «در این واقعه جز زیبایی ندیدم.»، در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه که گفت: «دیدید خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد. ب- این سخن مولوی: «حق تعالی تو را ارزش بسیار داده است. پس ببین که برای چه تو را خلق کرده و برای چه کار فرستاد.»، به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارد. ج- آیه شریفه: «من کان یرید العزّة فله العزّة جمیعاً»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد.

توضیح { اگر حدیثی به مبارزه و ایستادگی در برابر ظالمان اشاره داشته باشد، بیانگر دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» است.

۲۶۵۸ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- این سخن امام علی (ع)؛ «أنه لیس لانفسکم ثمن الآ الجنة فلا تبعوها الآ بها»، و آیه شریفه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.»، هر دو به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.

ب- بر اساس این سخن امام علی (ع)؛ «پس همه این‌ها را از اهلش طلب کنید. آنان اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهنده دانش آنهاست. ...»، راه حل نهایی خروج از جاهلیت (انقلابت علی أعقابکم) و بازگشت به مسیری که پیامبر اسلام (ص) ترسیم کرده‌اند (و سیجزی الله الشاکرین)، مراجعه به ائمه اطهار (ع) و طلب حق از آنان می‌باشد. ج- این سخن امام حسین (ع)؛ «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.» و آیه شریفه: «من کان یرید العزّة فله العزّة جمیعاً»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، ویژگی هدف‌های پایان‌ناپذیر و اخروی را بیان می‌کند و به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک» اشاره ندارد. قسمت سوم گزینه (۱)، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره ندارد.

۲۶۵۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا احساس موفقیت و کمال، نتیجه برآورده کردن تمایلات عالی است. گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا با اجرای احکام الهی می‌توان حدود برآوردن تمایلات مادی و حیوانی را رعایت کرد.

۲۶۵۲ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
کسی که در مقابل دیگران تن به ذلت می‌دهد، ابتدا در مقابل تمایلات پست درون خود شکست خورده و تسلیم شده و سپس مغلوب زورگویان و قدرتمندان گردیده و تسلیم خواسته‌های آنان شده است.

یادآوری { کسی که هوای نفس او معبودش باشد و امیال نفسانی را بر دستورات الهی ترجیح دهد، پیامبر اسلام (ص) ضامن هدایت او نیست. (درس ۳ دوازدهم)

۲۶۵۳ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
تحقیقات نشان می‌دهد که اکثر مجرمان و گناهکاران تحقیقات نشان می‌دهد که اکثر مجرمان و گناهکاران افرادی فاقد عزت نفس هستند یا عزت نفس بسیار پایینی دارند، در حالی که اکثر انسان‌های مفید و نیکوکار جامعه دارای عزت نفس بالایی می‌باشند و کمتر مرتکب گناه می‌شوند.

یادآوری { ما انسان‌ها در مورد بعضی از گناهان معصوم هستیم و حتی تصور آنها نیز برای ما ناراحت‌کننده و آزاردهنده است، اما پیامبران نسبت به همه گناهان و اشتباهات عصمت دارند. (درس ۴ یازدهم)

۲۶۵۴ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
الف- انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می‌کند؛ یعنی بر خودش مسلط است و زمام و لجام نفس خود را در اختیار دارد. و نمی‌گذارد نفس با سرکشی او را در دره‌های هولناک گناه بیندازد. (درس ۱۰ دهم)

ب- انسان عقیف در برآورده کردن هر یک از علایق و نیازهای درونی به گونه‌ای عمل نمی‌کند که به طور کامل غرق در آن شود و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن را کنار گذارد و به کوتاهی و تفریط دچار شود؛ بلکه در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازها توجه دارد.

ج- «انسان عزیز» کسی است که در برابر مستکبران و ظالمان و همچنین در مقابل هوی و هوس خویش (دشمن درونی) می‌ایستد، مقاومت می‌کند و تسلیم نمی‌شود. او زیر بار عملی نمی‌رود که روحش را آزرده کند و او را حقیر و کوچک سازد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با در نظر گرفتن قسمت دوم سؤال، گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت اول گزینه (۴) نادرست است.

۲۶۵۵ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
الف- بر اساس آیه شریفه: «لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیراً»، رسول گرامی اسلام (ص) برای کسانی سرمشق و الگوی نیکویی است که این دو ویژگی را داشته باشند: الف- به خداوند و روز قیامت امید دارند. (یرجو الله و الیوم الآخر) ب- خدا را بسیار یاد می‌کنند. (و ذکر الله کثیراً)

ب- بر اساس آیه شریفه: «للذین أحسنوا الحسنی و زیادة و لا یرهق و جوههم قتر و لا ذلّة»، هر کس در برابر تمایلات نامشروع بایستد و به نیکی‌ها روی آورد و از گناه دوری کند، گرد ذلت بر چهره او نمی‌نشیند، (و لا یرهق و جوههم قتر و لا ذلّة) یعنی عزیز می‌شود، عزیز در برابر گناه.

ج- بر اساس آیه شریفه: «ألم تر لی الذین یزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إلیک و ما أنزل من قبلک یریدون أن یتحاکموا إلی الطاغوت و قد أمروا أن یکفروا به»، تکلیف کسانی که می‌خواهند برای قضاوت و داوری به طاغوت مراجعه کنند، کفر به آن (و قد أمروا أن یکفروا به) تعیین شده است.

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۶۶۴
الف- عزت نفس، عامل حفظ پیمان با خدا و رسول و پایداری در عزم و تصمیم است. ب- تسلیم و بندگی خداوند، علت یا مولد دستیابی به عزت نفس است.		
توضیح: «آزادگی انسان» و «ایستادگی در برابر ظالمانی که می‌خواهند در مقابل ظلم آنان تسلیم باشیم و ذلت را بپذیریم»، از نتایج «عزت و کرامت نفس» و «بندگی خداوند» است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۶۵
امام علی ^(ع) درباره اهمیت شناخت ارزش خود (خودشناسی) و نفروختن خویش به بهای اندک می‌فرماید: «إِنَّهُ لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا : همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس [خود را] به کمتر از آن نفروشید.»		

خلاصه: راه‌های تقویت عزت نفس:		
۱- شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک (خودشناسی): آیه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.» حدیث قدسی: «ای فرزند آدم، این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم» حدیث امام علی ^(ع) : «إِنَّهُ لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا»		
۲- توجه به عظمت خدا و تلاش برای بزرگی او: حدیث امام علی ^(ع) : «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است، از این جهت غیر خدا در نظرشان کوچک است.» حدیث امام علی ^(ع) : «بندۀ کسی مثل خودت نباش، زیرا خداوند تو را آزاد آفرید.»		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۶۶۶
انسان‌ها به طور طبیعی به امور دانی و تمایلات دنیوی و مادی میل دارند و علاقه نشان می‌دهند؛ زیرا این‌ها لازمه زندگی در دنیا هستند و بدون آنها یا نمی‌توان زندگی کرد یا زندگی سخت و مشکل می‌شود.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱) نادرست است، زیرا این تمایلات نباید به عنوان اهداف اصلی (نه فرعی) در نظر گرفته شوند. گزینه (۳)، ویژگی اهداف اصلی است نه فرعی. گزینه (۴)، پاسخ این سؤال نیست.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۶۶۷
هر انسانی، در درون خود، گاه و بیگاه با تمایلات و خواسته‌هایی روبه‌رو می‌شود، که پاسخ مثبت دادن به آنها، عزت نفس را ضعیف می‌کند و انسان را به سوی خواری و ذلت سوق می‌دهد. حال اگر این پاسخگویی ادامه یابد، خواری و ذلت انسان را احاطه می‌کند، به طوری که در برابر هر خواست نامشروع درونی و بیرونی مقاومت نمی‌کند و به سرعت تسلیم می‌شود.		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: دقت شود که تمایلات دانی، دسته‌ای از تمایلات انسانی‌اند که به هر حال ریشه دارند و انسان از رسیدن به آنها احساس لذت و خوشحالی دارد.		
نتیجه پاسخ مثبت دادن به تمایلات پست: ۱- ضعیف شدن عزت نفس ۲- سوق دادن به سوی خواری و لذت		
نتیجه تداوم پاسخ مثبت دادن به تمایلات پست: ۱- احاطه شدن انسان توسط خواری و ذلت ۲- مقاومت نکردن در برابر خواسته‌های نامشروع درونی و بیرونی ۳- به سرعت تسلیم شدن در برابر خواسته‌های نامشروع درونی و بیرونی		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۶۶۸
امام علی ^(ع) می‌فرماید: «أَنَّه لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا : همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس [خود را] به کمتر از آن نفروشید.»		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: در سایر احادیث، از بهای ارزشمند انسان سخن به میان نیامده است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۵۹
از بین عبارات‌های مذکور، چهار عبارت قسمت‌های «ب»، «ج»، «د» و «ه»، درباره تمایلات دانی انسان صحیح است.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت «الف»، نادرست است، زیرا با رسیدن به تمایلات عالی و برتر، احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۶۶۰
الف- مطابق فرمایش امام علی ^(ع) : «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است. در نتیجه، غیر خدا در نظرشان کوچک است»، کوچک شدن غیر خدا در چشم فرد، معلول و ثمره: «شناخت صحیح خداوند» است.		
ب- مطابق فرمایش امام علی ^(ع) : «بندۀ کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است»، تسلیم نشدن در برابر ظالمان و حفظ عزت نفس خود در مقابل آنان، معلول و نتیجه این است که خداوند انسان را آزاد آفریده است.		
ج- مطابق فرمایش امام علی ^(ع) : «أَنَّه لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِعُوهَا إِلَّا بِهَا»، نفروختن خود به بهای اندک معلول و نتیجه این است که بهای انسان بهشت است.		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با در نظر گرفتن اولین حدیث بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. با در نظر گرفتن دومین حدیث بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.		
---	--	--

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۶۶۱
آیه شریفه: «مَنْ كَانَ بِرَيْدِ الْعِزَّةِ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا» و دو حدیث قسمت‌های «ج» و «د»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: دو حدیث قسمت‌های «الف» و «ب»، به به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارند.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۶۶۲
الف- نوجوانی و جوانی، بهترین زمان برای پاسخ منفی دادن به این تمایلات گاه و بی‌گاه است. انسانی که در این دوره سنی به سر می‌برد، هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است. به تعبیر پیامبر اکرم ^(ص) : «چنین کسی به آسمان نزدیک‌تر است.» یعنی گرایش به خوبی‌ها در او قوی‌تر است.		
ب- آیه شریفه: «وَوَيْسَىٰ وَ مَا سَوَّاهَا فَالْتَمَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا»، به گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها اشاره دارد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه گزینه (۱)، به نیروی اختیار اشاره دارد. آیه گزینه (۲)، به سرچشمه عزت و راه رسیدن به آن که همان بندگی خداوند است، اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به علت تغییر و تحولات اجتماعی که همان اراده جمعی است، اشاره دارد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۶۶۳
حضرت زینب ^(س) ، خواهر شجاع امام حسین ^(ع) نیز پس از تحمل انبوه مصائب و سختی، که یکی از آنها می‌تواند انسان را درهم‌شکند، در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه که گفت: «دیدنی خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟» با قدرت فرمود: «[در این واقعه] جز زیبایی ندیدم.»		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به عبارت «کلام تحقیرآمیز در صورت سؤال که در مورد حضرت زینب ^(س) اتفاق افتاده است، سایر گزینه‌ها نادرست است. گزینه‌های (۲) و (۳) سخن امام حسین ^(ع) و گزینه (۴)، سخن رسول اکرم ^(ص) است.		

گزینه ۲ ۲۶۷۳ ☆☆☆☆
الف- برای مثال، پیامبر اکرم (ص)، هنگامی که در محاصره طاق‌تفرسای مشرکان مکه بود و جز حضرت ابوطالب (ع) و حضرت خدیجه (ع) و یارانی اندک و فقیر، پشتوانه‌ای نداشت، به بزرگان مکه که به او وعده ثروت و قدرت و ریاست بر این شهر را می‌دادند، فرمود: «اگر اینان خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم بگذارند، از راه حق دست بر نمی‌دارم و تسلیم نمی‌شوم»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و ساده است. برای پاسخ دادن به این نوع سؤال، باید توجه داشت که هنگام مطالعه احادیث، علاوه بر آموختن موضوع و مفهوم آن حدیث، باید گوینده آن را نیز حفظ نمود. گزینه (۱)، سخن امام علی (ع) و گزینه (۳)، سخن امام علی (ع) و گزینه (۴)، مفهوم قرآنی است.

گزینه ۴ ۲۶۷۴ ☆☆☆☆
آیه شریفه: «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم»، و این سخن امام علی (ع): «آنکه لیس لانسکم ثمن الا الجنة فلا تبعوها الا بها: همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس [خود را] به کمتر از آن نفروشید»، به اولین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط از این درس است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی به تناسب معنایی آیات و احادیثی که پیرامون یک موضوع بیان شده‌اند، توجه کرد. گزینه (۱)، ویژگی شیعه را در پیروی عملی از اهل بیت (ع) بیان می‌کند. گزینه (۲)، به دومین راه تقویت عزت‌نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارد. گزینه (۳)، به عصمت اهل بیت (ع) اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۶۷۵ ☆☆☆☆
انسان دارای دو دسته از تمایلات است: اول: تمایلات عالی و برتر، مانند: تمایل به دانایی، عدالت، شجاعت، حیا، ایثار و حسن خلق، که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند. ما با رسیدن به این تمایلات، احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم.
دوم: تمایلات دانی: مانند: تمایل به ثروت، شهرت، غذاهای لذیذ، زیورآلات و رفاه مادی که مربوط به بُعد حیوانی و دنیایی انسان است. و وقتی به این تمایلات دست می‌یابیم، از آنها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم انسان‌ها به طور طبیعی به این قبیل امور میل دارند و علاقه نشان می‌دهند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای انتخاب گزینه صحیح، ابتدا باید با تأمل و حوصله، گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا در نهایت، گزینه صحیح را انتخاب نمود.
گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، با رسیدن به تمایلات عالی، ما احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم.
گزینه (۳) نادرست است، زیرا ما وقتی به تمایلات دانی دست می‌یابیم، از آنها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم.

گزینه ۲ ۲۶۷۶ ☆☆☆☆
آیه شریفه: «من کان یرید العزة فلله العزة جميعا»، بیانگر این مفهوم است که خدای که خالق تمام هستی است، سرچشمه و منبع همه قدرت‌ها و عزت‌هاست. (فله العزة جميعا)، او وجود نفوذناپذیری است که هیچ کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد. بنابراین، هر کس به دنبال عزت است (من کان یرید العزة)، باید خود را به این سرچشمه وصل کند.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. برای پاسخ دادن به آن، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا در آخر، گزینه صحیح را انتخاب نمود. عبارت قرآنی گزینه (۱)، به علم الهی که علت انتخاب انبیای الهی به مقام نبوت است، اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۳)، به ولایت و سرپرستی خداوند اشاره دارد. عبارت قرآنی گزینه (۲)، بیانگر این موضوع است که در صورت بازگشت مسلمانان به دوره جاهلیت، به خداوند هیچ گزندی نمی‌رسد.

گزینه ۳ ۲۶۶۹ ☆☆☆☆
مطابق این آیه: «من کان یرید العزة فلله العزة جميعا»، خدای که خالق تمام هستی است، سرچشمه و منبع (توحید در خالقیت) همه قدرت‌ها و عزت‌هاست. (فله العزة جميعا)، او وجود نفوذناپذیری است که هیچ کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد. بنابراین، هر کس به دنبال عزت است (من کان یرید العزة)، باید خود را به این سرچشمه وصل کند.

توضیح همه جا (الله) بیانگر توحید در مالکیت نیست:
۱- «فله العزة جميعا»: خداوند سرچشمه همه عزت‌هاست. (توحید در خالقیت)
۲- «استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم»: پذیرش دعوت خدا و پیامبر (توحید عملی)
۳- «و الذین امنوا اشد حبا لله»: شدت محبت مؤمنان به خدا (تولی)
۴- «الله ما فی السماوات و ما فی الارض»: توحید در مالکیت

گزینه ۴ ۲۶۷۰ ☆☆☆☆
الف- در بیان اهمیت عزت نفس، این که عزت از صفاتی است که قرآن کریم بیش از ۹۵ بار خداوند را بدان توصیف کرده است.
ب- انسان عزیز، زیر بار عملی که روحش را آزرده کند و او را تحقیر و کوچک سازد، نمی‌رود.
ج- این که خداوند «عزیز» است، معنایش این است که کسی نمی‌تواند در اراده او نفوذ نماید و او را تسلیم خود کند.

توضیح عزت درباره انسان: از ارکان فضایل اخلاقی است، به معنای تسلیم نشدن و نفوذناپذیری و نپذیرفتن حقارت.
عزت درباره خدا: بیش از ۹۵ بار خداوند در قرآن به آن توصیف شده است و به معنای این است که کسی نمی‌تواند خدا را مغلوب کند و در اراده او نفوذ نماید.

گزینه ۱ ۲۶۷۱ ☆☆☆☆
الف- خداوند در عبارت شریفه: «لذین أحسنوا الحسنی و زیاده»، در مورد پاداش کسانی که در دنیا نیکوکاری (لذین أحسنوا) پیشه کنند وعده می‌دهد که در آخرت پاداشی نیک دارند (الحسنی)، به همراه پاداشی افزون‌تر که ناشی از فضل خداست و به عقلمندان خطور نمی‌کند. (و زیاده)
ب- خداوند در عبارت شریفه: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا»، پاداشی افزون‌تر به نیکوکاران وعده داده است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ در نگاه اول، این تست، یک تست مفهومی و دشوار است. تنها پس از بررسی گزینه‌ها و پیدا نمودن عبارت مشابه صورت سؤال می‌توان منظور طراح سؤال را درک کرد. آیه گزینه (۲)، به «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» به عنوان یکی از راه‌های دستیابی به عزت نفس اشاره دارد. آیه گزینه (۳)، برخلاف آیه مورد سؤال که به تحقق فضل الهی در مورد پاداش نیکوکاران اشاره دارد، این عبارت قرآنی، به تحقق عدل الهی در مورد مجازات گناه‌کاران در آخرت اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به الگو بودن رسول خدا (ص) در دنیا اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۶۷۲ ☆☆☆☆
الف- با توجه به این فرمایش امام علی (ع): «آنکه لیس لانسکم ثمن الا الجنة فلا تبعوها الا بها: همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس [خود را] به کمتر از آن نفروشید»، وظیفه ما در برابر قدر و ارزش جان انسان، نفروختن آن به بهای اندک است.
ب- امیرالمؤمنین علی (ع) در وصف انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، می‌فرماید: «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است (علت) از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است. (معلول)»

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و ترکیبی از دو حدیث امام علی (ع) است. برای پاسخ دادن به قسمت اول این تست، باید متن عربی و ترجمه حدیث را حفظ نمود. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، ترجمه عربی صورت سؤال است. با در نظر گرفتن متن حدیث، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه ۱) نادرست است، زیرا عوامل بیرونی زمینه‌ساز گناه هستند و انسان باید با توجه به عزت نفس آگاهانه و اکتسابی خود راه گناه را ببندد. گزینه ۲) از نظر علمی نادرست است. گزینه ۳) نادرست است، زیرا کنترل انسان به دست خودش است و عوامل بیرونی نمی‌توانند کنترل او را به دست گیرند.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۳
این سخن پیامبر گرامی اسلام (ص)؛ «اگر خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم بگذارید، از راه حق دست بر نمی‌دارم» و آیه شریفه: «من کان یرید العزة فله العزة جميعا»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه ۱)، به پایان تاریخ اشاره دارد نه به مهار نفس. آیه گزینه ۳)، به نتیجه عزت نفس اشاره دارد نه استقامت در دین. آیه گزینه ۴)، به علت غیبت امام زمان اشاره دارد که مورد نظر سؤال نیست.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۴
الف- این سخن امام علی (ع)؛ «بندۀ کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است»، به «آزادگی انسان» و «ایستادگی در برابر ظالمانی که می‌خواهند در مقابل ظلم آنان تسلیم باشیم و ذلت را بپذیریم»، که از نتایج «عزت و کرامت نفس» و «بندگی خداوند» می‌باشند، اشاره دارد. ب- بر اساس این حدیث، پاسداری و محافظت از نعمت «آزادگی» که خداوند به انسان عطا کرده است، در گرو نفی بندگی غیر خدا می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { حدیث مطرح شده در قسمت دوم گزینه‌های ۳) و ۴)، به آزادگی انسان در برابر ظالمان اشاره ندارد. قسمت اول گزینه ۲) نادرست است، زیرا حفظ آزادگی انسان با مبارزه با ظالمان به دست می‌آید.

گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۵
بر اساس آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة»، هر کس از تمایلات نامشروع دنباله‌روی کند و به گناه و زشتی روی آورد (و الذین کسبوا السیئات)، خواری و ذلت چهره او را می‌پوشاند، ذلت در برابر گناه. (و ترهقهم ذلّة)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به متن آیه، قسمت اول گزینه‌های ۲) و ۴) نادرست است. آیه شریفه: «من جاء بالسیئة فلا یجزی الا مثلها و هم لا یظلمون»، به نتیجه دنیوی ذلت نفس اشاره ندارد.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۶
الف- کسی که در مقابل دیگران تن به ذلت می‌دهد، ابتدا در مقابل تمایلات پست درون خود شکست خورده و تسلیم شده و سپس مغلوب زورگویان و قدرتمندان گردیده و تسلیم خواسته‌های آنان شده است.
ب- با توجه به علل عرضی و علل طولی، تسلیم شدن در برابر عوامل بیرونی، حاکی از حاکمیت علل طولی در انسان است، به این معنی که شکست بیرونی به دنبال شکست درونی محقق می‌شود و خود عالی که همان نفس لوامه است، مغلوب خود دانی می‌گردد.

روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، با در نظر گرفتن ساده‌ترین قسمت سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست می‌پردازیم. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های ۱) و ۲) نادرست است. قسمت اول گزینه ۳) نادرست است، زیرا مطابق توضیح قسمت الف، رابطه عوامل بیرونی و نفس أمارة انسان، به صورت طولی است نه عرضی.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۶۷۷
الف- «انسان ذلیل»، نیز کسی است که در برابر مستکبران و زورگویان تن به خواری می‌دهد و هر فرمانی را می‌پذیرد؛ (دشمن بیرونی) همچنین تسلیم هوی و هوس خویش می‌شود و هر کاری را که موافق هوی و هوس او باشد انجام می‌دهد، هر چند که آن کار روحش را به گناه آلوده کند.

ب- با استناد به آیه شریفه: «و الذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلّة...»، هر کس از تمایلات نامشروع دنباله‌روی کند و به گناه و زشتی روی آورد (و الذین کسبوا السیئات)، خواری و ذلت چهره او را می‌پوشاند، ذلت در برابر گناه.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های ۱) و ۳) نادرست است. قسمت دوم گزینه ۲) نادرست است، زیرا در عبارت قرآنی: «و من جاء بالسیئة فلا یجزی الا مثلها و هم لا یظلمون»، سخن از ذلت نفس و نتیجه آن نشده است.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۶۷۸
این سخن خداوند که به انسان فرموده است: «ای فرزند آدم، این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم»، به اولین راه تقویت عزت نفس، یعنی «شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های ۳) و ۴) در مورد تمایلات نامشروع صحیح است نه ایستادگی در برابر تمامی تمایلات انسان. قسمت دوم گزینه ۱)، موضوع این حدیث قدسی نمی‌باشد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۶۷۹
این سخن حضرت زینب (ص)؛ «در این واقعه جز زیبایی ندیدم»، در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه که گفت: «دیدم خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟»، و آیه شریفه: «من کان یرید العزة فله العزة جميعا»، به دومین راه تقویت عزت نفس، یعنی «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه ۱)، به رشد تدریجی سطح فکر مردم از عوامل تعدد انبیای الهی اشاره دارد. آیه گزینه ۳)، به حفظ قرآن کریم از تحریف اشاره دارد. آیه گزینه ۴)، به سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم اشاره دارد.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۰
«بندگی خالصانه برای خدا»، علت دست‌یابی مسلمانان به عزت حقیقی است و «ایستادگی در برابر هوای و هوس خویش»، نتیجه دست‌یابی به آن است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های ۱) و ۳) نادرست است، زیرا در برآوردن نیازهای حیوانی، ایجاد اعتدال صحیح است نه سرکوب کردن تمایلات عالی انسان.

گزینه ۲ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۱
مراجعة شود به پاسخ دو پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه ۱)، به سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر اسلام (ص) در هدایت مردم اشاره دارد. آیه گزینه ۳)، به حیات معنوی انسان از طریق دینداری اشاره دارد. آیه گزینه ۴)، ویژگی شیعه را بیان می‌کند.

گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ ۲۶۸۲
عوامل بیرونی فقط زمینه‌ساز هستند و آن کس که تصمیم می‌گیرد و مرتکب گناه می‌شود خود انسان است.

☆☆☆☆☆

گزینه ۱

۲۶۸۷

الف- «تابع» به معنای معلول و «متبوع» به معنای علت است. علت، وجود دهنده به معلول است و قبل از پیدایش معلول وجود دارد. بنابراین، در یک رابطه علی و معلولی، آن موردی که اول وجود دارد، علت است. ب- کسی که در مقابل دیگران تن به ذلت می‌دهد (معلول)، ابتدا در مقابل تمایلات پست درون خود شکست خورده و تسلیم شده (علت) و سپس مغلوب زورگویان و قدرتمندان گردیده و تسلیم خواسته‌های آنان شده است. ج- در مقابل دیگران، تن به ذلت دادن تابع (معلول) شکست نخستین در برابر تمایلات دانی خویش است و از دقت در تعالیم اسلامی مفهوم می‌گردد که خدا، بهای انسان است.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست، حتما از روش حذف گزینه استفاده کنید. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا شکست خوردن در برابر عوامل بیرونی، معلول و نتیجه (تابع) شکست در برابر خود دانی است.

☆☆☆☆☆

گزینه ۲

۲۶۸۸

این سخن امام علی^(ع): «خالق جهان در نظر آنان عظیم است. در نتیجه، غیر خدا در چشم آنان کوچک است.» بیانگر این حقیقت است که فهم عظمت خالق، ارزش‌دهنده به خود عالی انسان است.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این تست مفهومی، باید با تأمل و حوصله به حذف گزینه‌های نادرست بپردازیم. گزینه (۳)، به این معناست که شناخت خداوند معلول و نتیجه عدم احساس حقارت است، بر این اساس، کاملا نادرست است. گزینه (۲)، به این معناست که شناخت خداوند علت عدم احساس حقارت است، این گزینه نادرست است، زیرا این آیه به احساس حقارت اشاره ندارد. گزینه (۴)، مفهوم حدیث را برعکس بیان کرده است.

☆☆☆☆☆

گزینه ۴

۲۶۸۹

کرامت نفس، به معنای شناخت قدر و منزلت انسان در نزد خدا است و خداوند در حدیث: «ای فرزند آدم، این موجودات و مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.» وجود خودش را بهای انسان معرفی می‌کند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها مطابق حدیث قدسی، قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. قسمت اول گزینه (۱)، مفهوم عزت و کرامت نفس انسان نیست.

گزینه ۳ ۲۶۹۴

در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت (و جعل بینکم مودةً و رحمةً) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا فرزند که بیانگر هدف سوم ازدواج است، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است. مطابق توضیح بالا و متن آیه، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۶۹۵

الف- عبارت قرآنی: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها»، به دومین هدف ازدواج، یعنی انس روحی با همسر اشاره دارد. ب- بر اساس این آیه، هر یک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی، نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آشکار می‌شود.

روش تست زدن برای پاسخ دادن به این نوع تست، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود تا در آخر، به گزینه صحیح رسید. گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارند. گزینه (۳)، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۶۹۶

الف- در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت (و جعل بینکم مودةً و رحمةً) است. ب- در این آیه، آفرینش همسرانی از جنس خود انسان؛ و ایجاد مودت و رحمت بین همسران، نشانه‌هایی برای اهل تفکر معرفی شده است.

روش مطالعه هر قسمت از دو آیه ابتدای این درس، بیانگر مفهوم خاصی می‌باشند. پس از حفظ کردن، عبارت‌های این دو آیه، مفاهیم آنها نیز باید حفظ شوند. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است، زیرا این دو صفت برای ایجاد آرامش روحی (لتسکنوا إليها) قرار داده شده است.

گزینه ۲ ۲۶۹۷

الف- در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، عبارت قرآنی: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها»، به دومین هدف ازدواج، یعنی انس روحی با همسر اشاره دارد. ب- در این آیه، عبارت قرآنی: «و جعل بینکم مودةً و رحمةً»، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

نکته طلایی دومین و چهارمین هدف ازدواج، نشانه‌هایی برای اهل تفکر است.

گزینه ۱ ۲۶۹۸

با توجه به کلمه: «ازواجاً» در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها...»، ز یک جنس خلق شده‌اند، بنابراین، هیچ‌کدام بر دیگری برتری ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها گزینه‌های (۲) نادرست است، زیرا زنان و مردان به عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی‌های فطری یکسان و هدف مشترکی دارند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا زن و مرد از نظر ویژگی‌های جسمانی با هم تفاوت دارند.

درس دوازدهم: پیوند مقدس

تعداد سؤالات تألیفی	تعداد سؤالات ترکیبی جدید	تعداد سؤالات ماز
۸۱	۱۰	۱۱
تعداد سؤالات سراسری ۱۴۰۰	تعداد سؤالات سراسری ۹۹	تعداد سؤالات سراسری ۹۸
۶	۴	۴

گزینه ۴ ۲۶۹۰

الف- رسول خدا^(ص) می‌فرماید: «در اسلام، هیچ بنایی نزد خدا محبوب‌تر از ازدواج نیست.» ب- پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید: «کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است؛ پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا داشته باشد.»

روش مطالعه این درس ابتدا متن درس به دقت خوانده شود و سپس عبارت‌های هر قسمت با احادیث و آیات آن ارتباط داده شود. بخش‌های اصلی این درس، نقش‌های مکمل، آمادگی برای ازدواج، اهداف ازدواج و زمان ازدواج است که باید با دقت بیشتری خوانده شود. دو آیه از اهمیت زیادی برخوردار است که ابتدا باید نکات آنها یاد گرفته شود و سپس با اهداف ازدواج مطابقت داده شود.

گزینه ۲ ۲۶۹۱

خانواده مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست. این نهاد، با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید و با آمدن فرزندان کامل می‌شود. با تولد فرزندان، زن و مرد، مادر و پدر بودن را تجربه می‌کنند و فرزندان را در دامن خود می‌پروراند.

توضیح کامل شدن خانواده، با تحقق سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» صورت می‌گیرد.

گزینه ۴ ۲۶۹۲

الف- خانواده، با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید و با آمدن فرزندان کامل می‌شود. ب- آمدن فرزندان و به دنبال آن، کامل شده خانواده، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است.

ج- آیه شریفه: «و الله جعل لکم من أنفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدةً و رزقکم من الطیبات»، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها تنها آیه‌ای که به هدف سوم ازدواج اشاره دارد، در قسمت دوم گزینه (۴) آمده است. آیه گزینه (۱)، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است. آیه گزینه‌های (۲) و (۳)، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۶۹۳

الف- در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، قسمت اول آیه، یعنی عبارت قرآنی: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها»، به دومین هدف ازدواج، یعنی انس روحی با همسر اشاره دارد.

ب- در این آیه، آفرینش همسرانی از جنس خود انسان؛ و ایجاد مودت و رحمت بین همسران، نشانه‌هایی برای افرادی که تفکر می‌کنند، معرفی شده است.

مقایسه عبارت شریفه: «خلق لکم من أنفسکم أزواجاً»، بیانگر هدف دوم تشکیل خانواده ولی عبارت شریفه: «جعل لکم من أنفسکم أزواجاً»، بیانگر هدف سوم تشکیل خانواده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا زن و مرد از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند. قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است، زیرا هدف مشترک زن و مرد، قرب الهی و بهشت جاوید است.

۲۷۰۵ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است، زیرا رشد اخلاقی و معنوی مقدمه رسیدن به قرب الهی و بهشت جاوید است. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۷۰۶ **گزینه ۱** **☆☆☆☆**
خداوند، زن و مرد را به گونه‌ای آفریده که زوج یکدیگر باشند، یعنی در کنار هم قرار گیرند و یکدیگر را کامل کنند.
توضیح { مفهوم آیات: «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم أزواجا...» و «و الله جعل لکم من انفسکم أزواجا...»، به زوجیت زن و مرد اشاره دارد.

۲۷۰۷ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**
زن و مرد اگرچه در ویژگی‌های انسانی با هم مشترک هستند و خداوند برای هر دو هدف واحدی معین کرده است، اما از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا زن و مرد در ویژگی‌های روحی با یکدیگر تفاوت دارند. مطابق توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۷۰۸ **گزینه ۲** **☆☆☆☆**
زن و مرد، از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند. این تفاوت‌ها به گونه‌ای است که هر دو را به هم نیازمند کرده است؛ بدون اینکه یکی بر دیگری برتری داشته باشد. زیرا برتری هرکس نزد خداوند به تقواست و هر انسانی می‌تواند آن را در وجود خود پرورش دهد.

نکته طلایی { معنای زوج بودن زن و مرد، در «مشترک بودن زن و مرد در ویژگی‌های انسانی و هدف واحد از خلقت آنها» در عین «تفاوت بودن آنها از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی» است.

۲۷۰۹ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
نکته طلایی { تفاوت‌های زن و مرد برای تکمیل یکدیگر است، نه برای برتری آنها بر یکدیگر.

۲۷۱۰ **گزینه ۱** **☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.
روش تست زدن { این سبک از سؤال که به صورت جا خالی مطرح شوند، در کنکورهای سراسری چند سال اخیر، کمتر طرح شده است، در صورت مواجه شدن با این نوع سؤال، بهتر است، همانند سؤالات چند قسمتی، با در نظر گرفتن یک قسمت از صورت سؤال، به حذف گزینه‌های نادرست بپردازید. با توجه به توضیح کتاب که در بالا آمده است، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۶۹۹ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**
الف- آیه شریفه: «و الله جعل لکم من انفسکم أزواجا و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و...»، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد. ب- این عبارت: «زوجین دوام وجود خود را در فرزند می‌بینند و از رشد و بالندگی او لذت می‌برند»، بیانگر هدف سوم ازدواج است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا عبارت شریفه: «خلق لکم من انفسکم أزواجا»، بیانگر هدف دوم تشکیل خانواده ولی عبارت شریفه: «جعل لکم من انفسکم أزواجا»، بیانگر هدف سوم تشکیل خانواده است. قسمت دوم گزینه (۱) بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی «انس با همسر» است نه هدف سوم ازدواج.

۲۷۰۰ **گزینه ۱** **☆☆☆☆**
عبارت شریفه: «و الله جعل لکم من انفسکم أزواجا»، با توجه به کلمه: «أزواجا» ، بیانگر این حقیقت است که آفرینش زن و مرد به گونه‌ای است که زوج یکدیگر باشند، یعنی هر دو تکمیل‌کننده یکدیگرند و از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» تفاوت‌هایی دارند که آن‌ها را به هم نیازمند کرده، بدون اینکه این تفاوت‌ها باعث برتری ذاتی یکی بر دیگری باشد.

یادآوری { آیاتی از قرآن کریم که بیانگر یکسان بودن منزلت زن و مرد باشند، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» می‌باشند.

۲۷۰۱ **گزینه ۴** **☆☆☆☆**
در آیه شریفه: «و الله جعل لکم من انفسکم أزواجا و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و رزقکم من الطیبات أقبالباطل یؤمنون و بنعمة الله هم یکفرون»، که بیانگر سومین هدف ازدواج، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است، پس از اعطای این نعمت‌ها: «جعل لکم من انفسکم أزواجا»، «بنین و حفدة» و «و رزقکم من الطیبات»، خداوند می‌فرماید: «أقبالباطل یؤمنون و بنعمة الله هم یکفرون»
نکته طلایی { در این آیه، «همسر» و «فرزندان»، از نعمت‌های الهی ذکر شده‌اند.

۲۷۰۲ **گزینه ۲** **☆☆☆☆**
کلمات «انس»، «انسان»، «بنی آدم» و «ناس» در قرآن کریم اختصاص به جنس خاصی ندارد و هر آیه‌ای که با این کلمات همراه باشد، به زن و مرد، هر دو، مربوط می‌شود (یکسانی منزلت زن و مرد)؛ زیرا حقیقت انسان را روح او تشکیل می‌دهد و روح انسان نه مذکر است و نه مؤنث.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا زن و مرد از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند. گزینه (۳) نادرست است، زیرا هر یک از زن و مرد در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی (متفاوتی) را بر عهده می‌گیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. مطابق توضیح بالا، گزینه (۴) نادرست است.

۲۷۰۳ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { مطابق توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است. قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است، زیرا هر یک از زن و مرد در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی (متفاوتی) را بر عهده می‌گیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.

۲۷۰۴ **گزینه ۳** **☆☆☆☆**
زنان و مردان به عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی‌های فطری یکسان و هدف مشترکی دارند که با بهره‌گرفتن از آن ویژگی‌های فطری می‌توانند به آن هدف مشترک، یعنی قرب الهی و بهشت جاوید برسند.

روش تیت زدن { برای پاسخ دادن به این نوع تست، در هر گزینه باید یک موردی که بر خلاف صورت سؤال است را پیدا نمود و آن گزینه را حذف کرد. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت آخر گزینه (۴)، جزء موارد بالا نمی‌باشد.

۲۷۱۶ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
دوره بلوغ تا ازدواج، یکی از حساس‌ترین و ارزشمندترین دوره‌های عمر انسان است. و دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی و پذیرش مسئولیت‌های زندگی است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، با توجه به قسمت دوم آنها نادرست است. قسمت دوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا از دوران بلوغ تا مرگ، دوره هموار کردن راه رسیدن به بهشت و حفظ دین خود است، نه فقط دوره نوجوانی و جوانی.

۲۷۱۷ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
اگر نوجوان و جوان، این دوره (بلوغ تا ازدواج) را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۴)، کامل‌ترین گزینه است.

۲۷۱۸ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که: ۱- قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد. ۲- به هیچ‌وجه در پی رابطه غیر شرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند، که زیان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

مقایسه { هموار کردن راه رسیدن به بهشت برای خود و فرزندانش، در صورتی که دوره بلوغ تا ازدواج را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد. سامان بخشیدن به زندگی جوان و نوجوان به بهترین صورت توسط خداوند، در صورت عفاف پیشه کردن آنها قبل از ازدواج.

۲۷۱۹ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
اگر نوجوان و جوان، این دوره را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

روش مطالعه { برای از بین بردن اشتباه در نکات مشابه، بهتر است آنها را در برگه‌ای جدا بنویسید و به صورت پیوسته مرور کنید. گزینه (۱) در موردی است که دختران و قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند. گزینه (۲)، در موردی است که به دیگران سوء نظر نداشته باشیم. گزینه (۴)، در این مورد نمی‌باشد.

۲۷۲۰ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
الف- هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیر شرعی با جنس مخالف نداشته است. ب- کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این‌گونه باشد. ج- همچنین هر کس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد.

نکته طلایی { برپایی نظام جهان بر پایه عدل، انسان را به «پاکدامنی قبل از ازدواج» و همچنین «سوء نظر نداشته‌ن به دیگران» می‌کشد.

۲۷۱۱ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
الف- تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.

نکته طلایی { تفاوت‌های زن و مرد در این مورد است: ۱- از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی ۲- وظایفی که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است. ۳- نقش‌های خاصی که زن و مرد در زندگی مشترک و خانوادگی را بر عهده می‌گیرند.

۲۷۱۲ **گزینه ۳** ☆☆☆☆
الف- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
ب- زوج بودن زن و مرد، یعنی زن و مرد اگرچه در ویژگی‌های انسانی با هم مشترک هستند و خداوند برای هر دو هدف واحدی معین کرده است، اما از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند.

نکته طلایی { دلیل تفاوت‌های میان زن و مرد، بر عهده گرفتن نقش‌های مکمل برای پدید آوردن یک خانواده متعادل است.

۲۷۱۳ **گزینه ۴** ☆☆☆☆
الف- توانمندی عاطفی بالای زنان و قدرت جسمی بیشتر مردان، بیانگر وجود تفاوت‌هایی میان زن و مرد از نظر جسمانی و روحانی است.

ب- تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. ج- به طور مثال، توانمندی عاطفی بالای زنان و قدرت جسمی بیشتر مردان برای آن است که زن با محبت مادری، فرزندان را رشد دهد و مرد با کار کردن نان‌آور خانواده باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا هر یک از زن و مرد در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی (متفاوتی) را بر عهده می‌گیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. با توجه به توضیح قسمت «ج»، گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است.

۲۷۱۴ **گزینه ۲** ☆☆☆☆
انسان، با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی وارد مرحله مسئولیت‌پذیری می‌شود و این شایستگی را به دست می‌آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد و از هم‌اکنون برای سعادت خود و خانواده‌ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه‌ریزی نماید.

تمرین تست‌زنی { با در نظر گرفتن متن کتاب، باید پس از حذف گزینه‌های نادرست، به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود. قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا نوجوان، این شایستگی را به دست می‌آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد نه دیگران. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۷۱۵ **گزینه ۱** ☆☆☆☆
مهم‌ترین برنامه‌هایی که یک نوجوان و جوان برای سعادت خود و خانواده‌ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه‌ریزی نماید، عبارت‌اند از: ۱- تقویت عفاف و پاکدامنی در خود از آغاز بلوغ ۲- مشخص کردن هدف‌های خود از تشکیل خانواده ۳- شناخت معیارها و شاخص‌های همسر مناسب ۴- شناخت ویژگی‌های روحی زن و مرد

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۷۲۶

الف- عبارت شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها»، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس با همسر است.

ب- اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، باز هم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: آیه قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۷۲۷

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: عبارت‌های قرآنی مطرح شده در گزینه‌های (۱) و (۴)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. آیه گزینه (۲)، به یکسانی منزلت زن و مرد اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۷۲۸

الف- این عبارت: «خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. ب- آیه شریفه: «و الله جعل لکم من أنفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و...»، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳)، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۱)، بیانگر دومین هدف ازدواج، یعنی «انس با همسر» است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۷۲۹

فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است. آنان دوام وجود خود را در فرزند می‌بینند و از رشد و بالندگی او لذت می‌برند.

نکته طلایی: این عبارت‌ها: «تحکیم‌بخش وحدت روحی زوجین»، «دوام وجود زن و مرد» و «ثمره پیوند زن و مرد»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۷۳۰

الف- آیه شریفه: «و الله جعل لکم من أنفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و...»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. ب- این عبارت: «زن و مرد، دوام وجود خود را در فرزند می‌بینند و از رشد و بالندگی او لذت می‌برند»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱)، بیانگر اولین هدف ازدواج، یعنی «پاسخ به نیاز جنسی» است. گزینه (۲)، بیانگر چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است. گزینه (۳)، در مورد خانواده صحیح است نه مدرسه.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۳** ۲۷۳۱

این عبارت: «فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. آیه شریفه: «و الله جعل لکم من أنفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و...»، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: گزینه‌های (۱) و (۲)، به دومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «انس با همسر» اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۷۲۱

الف- هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیر شرعی با جنس مخالف نداشته است. ب- کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این‌گونه باشد. ج- همچنین هرکس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد. د- نظام هستی بر عدالت استوار است. عمل هر کس، عکس‌العملی دارد که قسمتی از آن در این جهان ظاهر می‌شود و تمام آن در آخرت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۳)، به پاداش اخروی عفاف و پاکدامنی اشاره دارد، در صورتی که عادلانه بودن نظام جهان، به نتیجه دنیوی عفاف اشاره دارد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۴** ۲۷۲۲

الف- قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.

ب- اگر نوجوان و جوان، دوره بلوغ تا ازدواج را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

ج- قرآن کریم می‌فرماید به هیچ‌وجه در پی رابطه غیر شرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زبان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت سوم گزینه (۱) نادرست است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۷۲۳

ابتدایی‌ترین زمینه ازدواج، نیاز جنسی مرد و زن به یکدیگر است. این نیاز که احساس آن از دوران بلوغ آغاز می‌شود، اولین کشش و جاذبه را میان زن و مرد ایجاد می‌کند و آنان را به سوی تشکیل خانواده می‌کشاند. بر اثر ازدواج و پاسخ صحیح به این نیاز، هر کدام از مرد و زن به یک آرامش روانی می‌رسند.

نکته طلایی: آرامش روانی که در اولین هدف ازدواج مطرح است، آرامش روانی ناشی از ارضای میل جنسی است. قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به دومین هدف ازدواج، یعنی «انس با همسر» است.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۱** ۲۷۲۴

الف- نیاز جنسی مرد و زن به یکدیگر، اولین کشش و جاذبه را میان زن و مرد ایجاد می‌کند و آنان را به سوی تشکیل خانواده می‌کشاند. بر اثر ازدواج و پاسخ صحیح به این نیاز، هر کدام از مرد و زن به یک آرامش روانی (لتسکنوا إليها) می‌رسند.

توضیح: عبارت قرآنی: «لتسکنوا إليها»، بیانگر هدف دوم ازدواج، است در این سؤال، ترجمه آن مورد نظر می‌باشد.

☆☆☆☆☆ **گزینه ۲** ۲۷۲۵

الف- هر یک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی، نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آشکار می‌شود.

ب- عبارت شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها»، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس با همسر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها: قسمت دوم گزینه (۴)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است.

گزینه ۱ ۲۷۳۷ ☆☆☆☆

الف- داشتن قدرت انتخاب، ارزشمند و در عین حال، مسئولیت‌آور است. برای موفق شدن در این مسئولیت، باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز عمل کرد.

توضیح < عبارت قرآنی: «إِذَا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»، به داشتن قدرت انتخاب، که ارزشمند و در عین حال، مسئولیت‌آور است، اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۷۳۸ ☆☆☆☆

پس از تعیین هدف ازدواج، انتخاب همسر مناسب مطرح می‌شود. داشتن قدرت انتخاب، ارزشمند و در عین حال، مسئولیت‌آور است. برای موفق شدن در این مسئولیت، باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز عمل کرد.

توضیح < تسلط کامل بر شور و احساس جوانی، با بهره‌گرفتن از عقل و کمک گرفتن از مشورت ممکن است.

گزینه ۳ ۲۷۳۹ ☆☆☆☆

طبق مقررات اسلامی، رضایت کامل دختر و پسر برای ازدواج ضروری است. و اگر عقدی به زور انجام بگیرد، باطل است و مشروعیت ندارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...

گزینه ۲ ۲۷۴۰ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...

گزینه ۴ ۲۷۴۱ ☆☆☆☆

علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند.

روش تست زدن < در پاسخ به سؤالاتی که گزینه‌های دیگر آن برای مبهم و ناآشنا است، فقط باید گزینه‌ای که مطابق متن کتاب است را انتخاب نمود و از ماجراجویی و انتخاب گزینه ناآشنا پرهیز کرد.

گزینه ۲ ۲۷۴۲ ☆☆☆☆

پیام این سخن امام علی^(ع): «حَبَّ الشَّيْءِ يِعْمَى وَيَصْمَمُ»، ناظر بر این حقیقت است که لازمه انتخاب همسری شایسته، تسلط کامل بر شور و احساس جوانی و مشورت با پدر و مادر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به محتوای حدیث که به پرهیز از علاقه افراطی اشاره دارد، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۲۷۴۳ ☆☆☆☆

با توجه به اینکه علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. این سخن امام علی^(ع): «حَبَّ الشَّيْءِ يِعْمَى وَيَصْمَمُ»، برای جلوگیری از آثار سوء علاقه‌های افراطی در امر ازدواج، به بهره‌گرفتن توأمان از عقل و مشورت با والدین خود در مورد انتخاب همسر آینده اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < در قسمت اول گزینه (۳)، تحقیق مفهوم ضعیف‌تری از عقل است.

گزینه ۱ ۲۷۴۴ ☆☆☆☆

پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...

گزینه ۲ ۲۷۳۲ ☆☆☆☆

کدام افتخار بالاتر از آنکه خداوند تربیت و پرورش چند تن از بندگان خود را به پدر و مادر سپرده است احترام و اطاعت از والدین را هم‌ردیف طاعت و عبودیت خود قرار داده است.

روش تست زدن < در پاسخ دادن به سؤالات حفظی نباید عجله کرد، در صورتی باید به این سؤالات پاسخ داد که به پاسخ آنها مطمئن باشیم.

گزینه ۳ ۲۷۳۳ ☆☆☆☆

الف- پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند، مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند، مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند، با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می‌شوند. ب- این عبارت‌ها، بیانگر چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < سایر گزینه‌ها، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارند.

گزینه ۴ ۲۷۳۴ ☆☆☆☆

الف- این قسمت از آیه شریفه: «و جعل بینکم مودة و رحمة»، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. ب- این عبارت، بیانگر چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارند. گزینه (۳)، به دومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «انس با همسر» اشاره دارد.

گزینه ۴ ۲۷۳۵ ☆☆☆☆

این عبارت‌ها: «پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، ۱- از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند، ۲- مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند، ۳- مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند، ۴- با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می‌شوند.» بیانگر چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

توضیح < این قسمت از آیه شریفه: «جعل بینکم مودة و رحمة»، تنها عبارت قرآنی که در این درس است که به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

گزینه ۲ ۲۷۳۶ ☆☆☆☆

الف- این عبارت: «فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است.» بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. آیه شریفه: «و الله جعل لکم من انفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة و...»، به همین هدف اشاره دارد.

ب- این عبارت: «پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند.» و عبارت قرآنی: «و جعل بینکم مودة و رحمة»، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارند.

ج- این عبارت: «اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، باز هم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می‌شود.» و عبارت شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من انفسکم أزواجاً لتسکنوا إلیها»، به هدف دوم ازدواج، یعنی «انس با همسر» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳)، به هدف دوم ازدواج، یعنی «انس با همسر» اشاره دارند. قسمت سوم گزینه (۴)، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۷۵۲
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۷۵۳
آمادگی برای ازدواج نیازمند دو بلوغ است: یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی پس از بلوغ جنسی فرا می‌رسد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۷۵۴
الف- با رسیدن بلوغ عقلی، جوان درمی‌یابد که باید زندگی را بسیار جدی بگیرد و برای آینده‌اش برنامه‌ریزی کند.		
ب- از نشانه‌های بلوغ عقلی: ۱- توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار ۲- فکر کردن دربارهٔ ویژگی‌های همسر ۳- تنظیم خرج و هزینه خود ۴- دوری از بی‌برنامه بودن است.		
یادآوری < این موارد: ۱- تشخیص مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط و خوب را از بد ۲- درک حقایق ۳- دور شدن از جهل و نادانی ۴- بازداشتن از از خوشی‌های زودگذر، با کمک عقل صورت می‌گیرد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۷۵۵
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.		
روش تست‌زدن < برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک مورد که بر خلاف صورت سؤال است، را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نموده تا به پاسخ صحیح برسید. «طرح خواستگاری از طرف مرد»، در گزینه ۱)، «کم کردن فاصلهٔ میان بلوغ جنسی و بلوغ عقلی» در گزینه ۲) و ۴)، از نشانه‌های بلوغ عقلی نمی‌باشد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۷۵۶
الف- نباید فاصلهٔ میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود و تشکیل خانواده به تأخیر افتد.		
ب- به همین علت، پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده و از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط شرایط لازم برای ازدواج آنان را فراهم کنند و به خاطر پندارهای باطل همچون فراهم شدن همهٔ امکانات زندگی، فرزندان خود را به گناه نکشاند و جامعه را گرفتار آسیب‌ها نسازند.		

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت دوم گزینه ۱) نادرست است، زیرا پیامبر اکرم (ص) فرموده است: «در اسلام، هیچ بنایی نزد خدا محبوب‌تر از ازدواج نیست.»		
--	--	--

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۷۵۷
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت اول گزینه‌های ۲) و ۴)، از نشانه‌های بلوغ عقلی است. قسمت دوم گزینه ۲)، پس از رسیدن به بلوغ عقلی درک می‌شود.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۷۵۸
مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.		
تشخیص رابطهٔ علی و معلولی < هوا سرد است (علت)، به همین دلیل یابد لباس گرم بپوشیم. (معلول) این مثال را با پاسخ دو پرسش قبل مقایسه کنید.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۷۴۵
پدر و مادر به علت علاقه و محبت به فرزند، معمولاً مصلحت و خوشبختی او را در نظر می‌گیرند. و به علت تجربه و پختگی‌شان، بهتر می‌توانند خصوصیات افراد را دریابند و عاقبت ازدواج را پیش‌بینی کنند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۷۴۶
پدران و مادران نباید نظر خود را بر فرزندانشان تحمیل کنند و آنها را به ازدواجی ناخواسته بکشانند. شایسته است محیط خانواده، محیط هم‌دلی، اعتماد به بزرگ‌ترها، شنیدن نظریات یکدیگر و محیط محبت و خیرخواهی باشد تا بهترین تصمیم‌ها گرفته شود و کمتر به حسرت و پشیمانی منجر شود.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۷۴۷
برای این که تصمیم‌هایی از قبیل ازدواج، در عالی‌ترین شکل خود گرفته شوند و حسرت و پشیمانی کمتر پیش بیاید، شایسته است محیط خانواده، محیط هم‌دلی، اعتماد به بزرگ‌ترها، شنیدن نظریات یکدیگر و محیط محبت و خیرخواهی باشد.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < ...		

☆☆☆☆☆	گزینه ۱	۲۷۴۸
از نظر قرآن کریم، مهم‌ترین معیار همسر شایسته، با ایمان بودن اوست. هر قدر ایمان یک فرد قوی‌تر باشد، شایستگی او برای همسری بیشتر است.		
یادآوری < عفاف، حالتی درونی در انسان است که به وسیلهٔ آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود. به همان میزان که رشته‌های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می‌شود، نوع آراستگی و پوشش او باوقارتر می‌شود.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۴	۲۷۴۹
تحقیق دربارهٔ همسر آینده را نباید با معاشرت‌هایی که منشأ آن تنها هوس‌های زودگذر است، اشتباه کرد. تجربه نشان داده است که این‌گونه معاشرت‌ها، نتیجه‌بخش نیست هر چند با عنوان‌هایی مانند شناخت روحیهٔ همسر و یا بی‌بردن به نقاط تفاهم یکدیگر باشد. و آثار زبان‌باری دارد که به خاطر همان آثار، خداوند اجازهٔ این‌گونه معاشرت‌ها را به ما نداده است.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < قسمت دوم گزینه ۱)، نتیجهٔ طبیعی این گونه معاشرت‌ها است و این عبارت، دیدگاه دین اسلام نمی‌باشد.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۲	۲۷۵۰
الف- معاشرت‌های هوس‌آلود، نتیجه‌بخش نیست هر چند با عنوان‌هایی مانند شناخت روحیهٔ همسر و یا بی‌بردن به نقاط تفاهم یکدیگر باشد. ب- در این معاشرت‌ها معمولاً احساسات بر هر دو نفر حاکم می‌شود و دختر و پسر شخصیت واقعی خود را پنهان می‌کنند و هر طرف اصرار دارد خود را بهتر از آن چه هست نشان دهد تا محبوب دیگری واقع شود. معمولاً بیشتر این معاشرت‌ها به سستی رابطه و جدایی می‌انجامند.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های ۱) و ۳) و قسمت دوم گزینه ۴) نادرست است.		

☆☆☆☆☆	گزینه ۳	۲۷۵۱
مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.		
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها < این ویژگی: «اصرار دارد خود را بهتر از آن چه هست نشان دهد»، نمی‌تواند بر اساس معیار الهی باشد، بر این اساس، قسمت اول گزینه‌های ۲) و ۴) نادرست است.		

یادآوری { امام صادق (ع) در خصوص اهمیت آراستگی ظاهری می‌فرماید: «دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.» (درس ۱۱ دهم)

گزینه ۱ ۲۷۶۶ ☆☆☆☆
 نباید از یاد ببریم که ازدواج، برای رفع نیازهای طبیعی و پاسخ‌گویی به قانون خلقت انجام می‌شود. و شایسته است که به این نیازهای طبیعی در «زمان مناسب» و به «شیوه صحیح» پاسخ دهیم.
توضیح { قسمت اول سؤال، به اولین و دومین هدف ازدواج اشاره دارد.

گزینه ۳ ۲۷۶۷ ☆☆☆☆
 شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه از فواید ازدواج در «زمان مناسب» است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { برای پاسخ دادن به این نوع تست، کافی است در هر گزینه، یک مورد که بر خلاف صورت سؤال است، را پیدا نموده و آن گزینه را حذف نموده تا به پاسخ صحیح برسید. «پاسخ‌گویی به قانون خلقت» در گزینه (۱) و «تنظیم خرج و هزینه خود» در گزینه‌های (۲) و (۴)، از فواید ازدواج در «زمان مناسب» نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۲۷۶۸ ☆☆☆☆
 الف- تأخیر در ازدواج، سبب «افزایش فشارهای روحی و روانی»، «روابط نامشروع» و «آسیب‌های اجتماعی» می‌شود. ب- همچنین اگر فردی بخواهد به شیوه‌ای غیر از شیوه‌های مطرح شده از سوی دین یعنی به «شیوه ناصحیح» به نیاز جنسی خود پاسخ دهد، در آن صورت لذت آنی برخاسته از گناه، پس از چندی روح و روان فرد را پژمرده می‌کند و شخصیت او را می‌شکند.
روش تست زدن { برای پاسخ دادن به این نوع سؤالات، فقط باید با در نظر گرفتن متن کتاب به انتخاب گزینه صحیح اقدام نمود.

گزینه ۴ ۲۷۶۹ ☆☆☆☆
 اگر فردی بخواهد به شیوه‌ای غیر از شیوه‌های مطرح شده از سوی دین یعنی به «شیوه ناصحیح» به نیاز جنسی خود پاسخ دهد، در آن صورت ۱- لذت آنی برخاسته از گناه، پس از چندی روح و روان فرد را پژمرده می‌کند و شخصیت او را می‌شکند. ۲- این‌گونه اشخاص به جای بازگشت به مسیر درست، برای فرار از این پژمردگی به افراط در گناه کشیده می‌شوند؛ اما نمی‌دانند که روحشان مانند تشنه‌ای است که هرچه بیشتر از آب شور دریا می‌نوشد، بر تشنگی‌اش افزوده می‌شود و بی‌قراری‌اش شدت می‌یابد.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { در گزینه (۴)، کلمه «جسم» نادرست است.

گزینه ۲ ۲۷۷۰ ☆☆☆☆
 الف- تأخیر در ازدواج، سبب «افزایش فشارهای روحی و روانی»، «روابط نامشروع» و «آسیب‌های اجتماعی» می‌شود. ب- مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

گزینه ۲ ۲۷۷۱ ☆☆☆☆
 الف- ایجاد همسر (جعل لکم) از جنس خود انسان (من آنفسکم أزواجاً)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است. ب- از بین عبارتهای مذکور، تنها دو عبارت «ح» و «د»، پیام آیه شریفه مذکور می‌باشند.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت «الف»، به هدف دوم ازدواج اشاره دارد. قسمت «ب»، به موضوع آمادگی برای ازدواج مربوط می‌شود. قسمت «ه»، به موضوع انتخاب همسر و مسئولیت آینده اشاره دارد.

گزینه ۱ ۲۷۵۹ ☆☆☆☆
 پیشوایان ما از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط شرایط لازم برای ازدواج آنان را فراهم کنند و به خاطر پندارهای باطل همچون فراهم شدن همه امکانات زندگی، فرزندان خود را به گناه نکشانند و جامعه را گرفتار آسیب‌ها نسازند.

روش مطالعه { این سؤال، یک سؤال کاملاً حفظی و دقیق است. در صورت به خاطر آوردن عین عبارتهای کتاب، به انتخاب گزینه صحیح باید اقدام کرد.

گزینه ۳ ۲۷۶۰ ☆☆☆☆
 الف- آمادگی برای ازدواج نیازمند دو بلوغ است: یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی پس از بلوغ جنسی فرا می‌رسد. ب- از نشانه‌های بلوغ عقلی: ۱- توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار ۲- فکر کردن درباره ویژگی‌های همسر ۳- تنظیم خرج و هزینه خود ۴- دوری از بی‌برنامه بودن است. ج- بهترین زمان برای ازدواج، کم کردن فاصله بین دو بلوغ جنسی و عقلی است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۴)، از نشانه‌های بلوغ عقلی نیست. قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۲)، بهترین زمان برای ازدواج نیست.

گزینه ۱ ۲۷۶۱ ☆☆☆☆
 الف- مراجعه شود به پاسخ «ب» در پرسش قبل.
 ب- شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه از فواید ازدواج در «زمان مناسب» است.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا هموار کردن راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندان، مولود پاکدامنی قبل از ازدواج است.

گزینه ۴ ۲۷۶۲ ☆☆☆☆
 پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است؛ پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا داشته باشد.»
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به متن حدیث، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۷۶۳ ☆☆☆☆
 پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید تا خداوند اخلاقشان را نیکو کند در رزق و روزی آنها توسعه دهد عفاف و غیرت آنها را زیاد گرداند.»
مقایسه { «ازدیاد عفاف و غیرت دختران و پسران»، «وسعت رزق و روزی آنان» و «نیکو شدن اخلاقشان» از نتایج ازدواج به موقع از نظر پیامبر اسلام (ص) است. شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه از فواید ازدواج در «زمان مناسب» است.

گزینه ۴ ۲۷۶۴ ☆☆☆☆
 مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.
دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۴)، فایده فراهم کردن امکان ازدواج برای دختران و پسران از دیدگاه رسول اکرم (ص) نمی‌باشد.

گزینه ۲ ۲۷۶۵ ☆☆☆☆
 الف- امام صادق (ع) می‌فرماید: «دو رکعت نماز شخص متأهل برتر از هفتاد رکعت نمازی است که شخص مجرد می‌خواند.» ب- پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است؛ پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا داشته باشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول تمام گزینه‌ها صحیح است. قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۳) نادرست است. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است.

گزینه ۴ ۲۷۷۶

الف- آیات و احادیثی که یادآور نعمت‌های خداوند به انسان باشند، بیانگر «منزلت و کرامت انسان در نزد خدا» می‌باشند. (درس قبل)
ب- آیات و احادیثی که بیانگر یکسانی منزلت زن و مرد باشند، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» می‌باشند. (درس ۳ یازدهم)
ج- آیات و احادیثی که بیانگر «علم دوستی و تفکر» باشند، بیانگر دومین جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم، یعنی «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» می‌باشند. (درس ۳ یازدهم)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۲) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۷۷۷

الف- با توجه به آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إلیها»، آفرینش همسر (خلق لکم) از جنس خود انسان (من أنفسکم أزواجاً) که از نشانه‌های خداوند (و من آیاته) است، به خاطر رسیدن به آرامش (لتسکنوا إلیها) صورت گرفته و بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است.
ب- تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.

ج- هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیر شرعی با جنس مخالف نداشته است. کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این گونه باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت سوم گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است، زیرا برپایی نظام جهان (نه نظام اجتماعی) بر اساس عدل، باعث می‌شود که هر کس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد. قسمت اول گزینه (۲) نادرست است، زیرا رسیدن به آرامش مقدم بر هدف سوم و دوام وجود خود با فرزندان و نوادگان است.

گزینه ۱ ۲۷۷۸

الف- این عبارت: «در معاشرت‌های هوس آلود، معمولاً احساسات بر هر دو نفر حاکم می‌شود و دختر و پسر شخصیت واقعی خود را پنهان می‌کنند و هر طرف اصرار دارد خود را بهتر از آن چه هست نشان دهد تا محبوب دیگری واقع شود.» پیرامون موضوع «راه‌های شناخت همسر» سخن می‌گوید.
ب- این عبارت: «هر کس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد.» پیرامون موضوع «آمادگی برای ازدواج» سخن می‌گوید.
ج- این عبارت: «اگر عقدی به زور انجام بگیرد، باطل است و مشروعیت ندارد.» پیرامون موضوع «انتخاب همسر و مسئولیت آینده» سخن می‌گوید.

روش مطالعه { یکی از سبک‌های سوالات ترکیبی جدید در کنکور ۹۹ همانند این سؤال بود. به این شکل که عبارتی از متن درس را مطرح کرده و تیتراژ آن را از داوطلب خواسته‌اند. توصیه می‌شود پس از یادگیری مفاهیم هر درس، یک بار دیگر عبارتهای هر قسمت درس را با موضوع آن مرور نمایید.

گزینه ۳ ۲۷۷۲

الف- این سخن امام زمان به اسحاق بن یعقوب: «و اما الخواص الواقعة فارجوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حتی علیکم و انا حجة الله علیه»، به موضوع «راهکار پیامبر و امامان برای عصر غیبت» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴)، نادرست است، زیرا احادیثی که مربوط به حضور امام زمان^(ع) در جامعه باشند، بیانگر چگونگی امامت امام زمان^(ع) در عصر غیبت می‌باشند. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۳ ۲۷۷۳

الف- عبارت قرآنی: «و جعل بینکم مودة و رحمة»، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند، مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند، مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند، با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می‌شوند.

ب- عبارت قرآنی: «و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدة»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است. کدام افتخار بالاتر از آنکه خداوند تربیت و پرورش چند تن از بندگان خود را به پدر و مادر سپرده است احترام و اطاعت از والدین را هم‌ردیف طاعت و عبادت خود قرار داده است.

ج- عبارت شریفه: «من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إلیها»، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است. نیاز به زندگی با دیگری، به گونه‌ای است که اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، باز هم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت دوم گزینه‌های (۱) و (۴)، به چهارمین هدف ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. قسمت سوم گزینه (۲)، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد.

گزینه ۲ ۲۷۷۴

الف- شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه، از فواید ازدواج در زمان مناسب است.

ب- از نشانه‌های بلوغ عقلی: ۱- توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار ۲- فکر کردن درباره ویژگی‌های همسر ۳- تنظیم خرج و هزینه خود ۴- دوری از بی‌برنامه بودن است. ج- تأخیر در ازدواج، سبب افزایش فشارهای روحی و روانی، روابط نامشروع و آسیب‌های اجتماعی می‌شود.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست است. قسمت سوم گزینه (۴) نادرست است، زیرا این مورد باعث می‌شود فرزندان خود را به گناه بکشانند و جامعه را گرفتار آسیب‌ها سازند.

گزینه ۱ ۲۷۷۵

الف- این موارد: «با تقوا، عادل، زمان‌شناس، مدیر و مدبر، شجاعت و قدرت روحی»، بیانگر مشروعیت ولی‌فقیه است. ب- کلمات «انس»، «انسان»، «بنی آدم» و «ناس» در قرآن کریم اختصاص به جنس خاصی ندارد و هر آیه‌ای که با این کلمات همراه باشد، به زن و مرد، هر دو، مربوط می‌شود؛ زیرا حقیقت انسان را روح او تشکیل می‌دهد و روح انسان نه مذکر است و نه مؤنث. ج- سومین ویژگی جامعه مهدوی، «شکوفایی عقل و علم» است. این دوران زمان کامل شدن عقل‌های آدمیان است و با لطف و توجه ویژه‌ای که امام زمان^(ع) به همه انسان‌ها می‌کند عقل آنان کامل می‌شود.

جمع‌بندی انواع زیان:

۱- زیان فراگیر عموم بشر به دلیل تلف کردن عمر: «وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ...».

۲- زیان اخروی به دلیل برگزیدن دینی غیر از اسلام: «وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ».

۳- زیان آشکار در دنیا و آخرت به دلیل عبادت از روی تردید: «وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ».

۴- زیان اخروی به دلیل برقراری روابط نامشروع با جنس مخالف.

۲۷۸۴ **گزینه ۴**

الف- مهم‌ترین معیار همسر شایسته، بالیمان بودن اوست. هر قدر ایمان یک فرد قوی‌تر باشد، شایستگی او برای همسری بیشتر است.

ب- قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد. همچنین می‌خواهد که به هیچ وجه در پی رابطه غیر شرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند.

ج- بر اثر ازدواج و پاسخ به نیاز جنسی، هر کدام از مرد و زن به یک آرامش روانی می‌رسند.

نکته طلایی این مفهوم که «زن و مرد از یک جنس خلق شده‌اند، بنابراین هیچ‌کدام بر دیگری برتری ندارد»، بیانگر «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های «عجاز محتوایی» قرآن کریم است.

۲۷۸۵ **گزینه ۲**

کلمات «انس»، «انسان»، «بنی آدم» و «ناس» در قرآن کریم اختصاص به جنس خاصی ندارد و هر آیه‌ای که با این کلمات همراه باشد، به زن و مرد، هر دو مربوط می‌شود؛ زیرا حقیقت انسان را روح او تشکیل می‌دهد و روح انسان نه مذکر است و نه مؤنث.

توضیح در آیاتی که کلمات «انس»، «انسان»، «بنی آدم» و «ناس» موجود باشد، هر دوی زن و مرد موردنظر است و جنسیت خاصی بر دیگری برتری ندارد، و این به مفهوم یکسانی منزلت انسانی زن و مرد است:

مثال ۱: «قُلْ لئن اِجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰی اَنْ يَّاتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ ...»

مثال ۲: «وَالْعَصْرِ * اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِيْ خُسْرٍ ...»

مثال ۳: «اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يَا بَنِيْ اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوْا الشَّيْطٰنَ ...»

مثال ۴: «يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ اِلَى اللّٰهِ ...»

۲۷۸۶ **گزینه ۲**

الف- آفرینش همسرانی آرامش‌بخش به عنوان نشانه‌هایی برای تفکر انسان در آیه: «وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْا اِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ» یاد شده‌اند.

ب- توجه به وجود نعمت فرزندان و نوادگان از همسران، موجب ناسپاسی نکردن و ترک کفران نعمت می‌شود که در آیه: «وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِيْنَ وَ حَفَدَةً وَ رَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ اَفَبٰلِغَلِ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ اِلَى اللّٰهِ ...» اشاره شده است.

مقایسه آیات الهی: ازواجاً: همسرانی - لتسكنوا: انس و آرامش - مودة و رحمة: دوستی و مهربانی

نعمات الهی: ازواجاً: همسرانی - بنین و حفدة: فرزندان و نوادگان - رزقكم من الطيبات: روزی رسان

۲۷۷۹ **گزینه ۱**

الف- اگر نوجوان و جوان، این دوره را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

ب- قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که: قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.

ج- قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که: به هیچ‌وجه در پی رابطه غیر شرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زیان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مربوط به قسمت دوم سؤال است نه قسمت اول آن. با توجه به توضیح بالا، قسمت سوم گزینه (۳)، نادرست است، زیرا زیان آن تا قیامت (نه تا هنگام مرگ) دامن‌گیر آنان خواهد شد.

۲۷۸۰ **گزینه ۴**

از بین عبارتهای مذکور، تنها عبارتهای دو قسمت «ج» و «د» با هم تناسب دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت «الف» نادرست است، زیرا بیانگر هدف چهارم تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است. قسمت «ب» نادرست است، زیرا پدر و مادر به علت علاقه و محبت به فرزند (نه به علت تجربه و پختگی‌شان)، معمولاً مصلحت و خوشبختی او را در نظر می‌گیرند. قسمت «ه» نادرست است، زیرا رسیدن به آرامش روانی مربوط به هدف اول و دوم ازدواج است.

۲۷۸۱ **گزینه ۳**

مطابق آیه شریفه: «وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْا اِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ»، حکمت آفرینش نشانه‌هایی مانند همسران آرامش‌بخش، تفکر در آیات و نشانه‌های الهی است و لازمه این آرامش، دوستی و مهربانی میان همسران است.

مرور آیه و مِنْ آيَاتِهِ : از نشانه‌های حکمت الهی

اَنْ خَلَقَ لَكُمْ : کرامت انسان

مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا : زوجیت و مکمل هم بودن و یکسانی منزلت زن و مرد

لِّتَسْكُنُوْا اِلَيْهَا : انس و آرامش با همسر

وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً : رشد اخلاقی و معنوی (لازمه آرامش)

اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ : تفکر در آیات الهی موجب افزایش معرفت به خدا

۲۷۸۲ **گزینه ۳**

الف- اگر نوجوان و جوان، دوره بلوغ تا ازدواج را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

ب- توجه به آلوده نشدن به گناه و فحشا، یعنی توجه به مفاد آیه «و لا تقربوا الزنی انه کان فاحشاً و ساء سبیلاً: به زنا نزدیک نشوید، قطعاً آن عملی بسیار زشت و راهی ناپسند است.» (درس ۸ دوازدهم)

توضیح ثمرات عفت‌پیشگی و دوری از روابط نامشروع:

۱- سامان‌یابی زندگی به بهترین صورت

۲- هموار شدن راه رسیدن به بهشت

۲۷۸۳ **گزینه ۳**

قرآن کریم، از دختران و پسران می‌خواهد که به هیچ وجه در پی رابطه غیر شرعی، چه پنهان و چه آشکار، با جنس مخالف نباشند که زیان آن، تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و این زیان اخروی در عبارت «وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ» ذکر شده است.

گزینه ۴ ۲۷۹۱ ☆☆☆☆

الف- از نظر قرآن کریم، مهم‌ترین معیار همسر شایسته، بایمان بودن اوست. ب- البته معیارهای دیگری که باید مورد توجه قرار گیرند، عبارت‌اند: اصالت خانوادگی، سلامت جسمی و روانی، قناعت در زندگی، پوشش مناسب اسلامی، انجام عبادات، به خصوص نماز، کسب و کار حلال، عدم ارتباط قبلی با جنس مخالف، عاقل و فهیم بودن، زیبایی و مورد پسند بودن، صداقت با همسر، اخلاق خوب و خوش‌رویی، داشتن دوستان درستکار و سالم

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، برای دانش‌آموزانی که هنگام مطالعه به موضوع و تیترا عبارت‌ها دقت دارند، یک تست آسان است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۲ ۲۷۹۲ ☆☆☆☆

الف- چهارمین هدف ازدواج «رشد اخلاقی و معنوی» است، یعنی پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، ۱- از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند. ۲- مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند. ۳- مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند. ۴- با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می‌شوند.

ب- دومین هدف ازدواج «انس با همسر» است، یعنی هر یک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آشکار می‌شود...

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط از متن درس است. با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۳ ۲۷۹۳ ☆☆☆☆

الف- این سخن زیبای امام علی^(ع): «حُبُّ الشَّيْءِ يَمِی وَّ یَصِمُّ» بیانگر این حقیقت است که علاقه و محبت (افراطی) به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند.

ب- از این رو، پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، در خصوص ارتباط حدیث و متن درس است. قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، بخشی از متن درس ۹ سال دهم است و در مورد علاقه‌های افراطی در هنگام ازدواج و مفهوم این حدیث نمی‌باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۱)، راه حل علاقه‌های افراطی در هنگام ازدواج نمی‌باشد.

گزینه ۱ ۲۷۹۴ ☆☆☆☆

الف- انسان، با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی وارد مرحله مسئولیت‌پذیری می‌شود و این شایستگی را به دست می‌آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد. و از هم‌اکنون برای سعادت خود و خانواده‌ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه‌ریزی نماید.

ب- قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی و متوسط از متن درس است. با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، مؤخر (بعد) از مخاطب خداوند شدن است. قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است، زیرا زیرا اینها لازمه زندگی در دنیا هستند و بدون آنها یا نمی‌توان زندگی کرد یا زندگی سخت و مشکل می‌شود و در حد نیاز باید به تمایلات فروتر (دانی) پاسخ دهیم.

گزینه ۳ ۲۷۸۷ ☆☆☆☆

الف- در حدیث شریف پیامبر^(ص)، به آثار ازدواج اشاره شده است. اینکه «خداوند اخلاقشان را نیکو کند»، بیانگر رشد اخلاقی و معنوی است که با عبارت قرآنی «جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً» (دوستی و مهربانی) ارتباط دارد.

ب- اینکه «در رزق و روزی آنها توسعه دهد»، با عبارت قرآنی: «رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ» (روزی پاک) تناسب دارد.

جمع‌بندی اهداف ازدواج: ۱- پاسخ به نیاز جنسی ۲- انس با همسر: آیه: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا...» ۳- رشد و پرورش زندان: آیه: «وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَيْنٍ وَ حَفْدَةً...» ۴- رشد اخلاقی و معنوی: آیه: «... وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً» و حدیث: «برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید تا خداوند اخلاقشان را نیکو کند...».

گزینه ۳ ۲۷۸۸ ☆☆☆☆

الف- همواره دیده‌ایم که علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. این سخن زیبای امام علی^(ع) مربوط به مواردی از همین قبیل است: «حُبُّ الشَّيْءِ يَمِی وَّ یَصِمُّ»: «علاقه شدید به چیزی، آدم را کور و کر می‌کند.» از این رو پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

ب- پدر و مادر به علت تجربه و پختگی شان، بهتر می‌توانند خصوصیات افراد را دریابند و عاقبت ازدواج را پیش بینی کنند.

توضیح ویژگی‌های والدین برای شایستگی داشتن در مشورت دادن به فرزند در امر ازدواج: ۱- محبت و خیرخواهی: مصلحت‌اندیشی ۲- تجربه و پختگی: پیش بینی و عاقبت ازدواج

گزینه ۱ ۲۷۸۹ ☆☆☆☆

الف- خانواده مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست. این نهاد، با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید (و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً...) و با آمدن فرزندان کامل می‌شود. ب- بر اساس آیه شریفه: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا»، آفرینش همسر (خلق لکم) از جنس خود انسان (من أنفسکم أزواجاً) که از نشانه‌های خداوند (و من آیاته) است، به خاطر رسیدن به آرامش (لتسکنوا إليها) صورت گرفته و بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست مفهومی از بخش آیات این درس است. محور این سؤال «آرامش یافتن در خانواده است» که نتیجه ازدواج زوجین و تشکیل کانون گرم خانواده است. با توجه به توضیح بالا، آرامش یافتن، نتیجه گزینه‌های (۲) و (۳) و (۴) نیست.

گزینه ۱ ۲۷۹۰ ☆☆☆☆

الف- نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود و تشکیل خانواده به تأخیر افتد.

ب- اگر فردی بخواهد به شیوه‌ای غیر از شیوه‌های مطرح شده از سوی دین یعنی به «شیوه ناصحیح» به نیاز جنسی خود پاسخ دهد، در آن صورت لذت آنی برخاسته از گناه، پس از چندی روح و روان فرد را پژمرده می‌کند و شخصیت او را می‌شکند.

تحلیل تست ۱۴۰۰ این تست، یک تست حفظی از متن درس است. برای پاسخ دادن به آن، باید، عین عبارت‌های کتاب را به خاطر سپرد. قسمت اول گزینه‌های (۳) و (۴)، به منظور زیاد نشدن فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج، توصیه شده است. با توجه به متن کتاب، قسمت دوم گزینه (۲) نادرست است.

تحلیل تست ۹۹ با توجه به اینکه، این سبک تست، برای اولین بار در کنکور ۹۹ طرح شده، یک سؤال دشواری است. بهترین روش برای پاسخ دادن به تست‌های چند قسمتی، حذف گزینه‌های نادرست است. قسمت اول و دوم گزینه (۱) باید جابجا شود تا گزینه (۱) صحیح باشد.

گزینه ۴ ۲۷۹۹ الف- بر اساس آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، آفرینش همسر (خلق لکم) از جنس خود انسان (من أنفسکم أزواجاً) که از نشانه‌های خداوند (و من آیاته) است، به خاطر رسیدن به آرامش (لتسکنوا إليها) صورت گرفته و بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است. ب- برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۲)، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد. مطابق متن آیه، قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

گزینه ۲ ۲۸۰۰ قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با در نظر گرفتن توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۴ ۲۸۰۱ مراجعه شود به پاسخ دو پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها با توجه به توضیح بالا، سایر گزینه‌ها نادرست است.

گزینه ۱ ۲۸۰۲ الف- آیه شریفه: «و الله جعل لکم من أنفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم بنین و حفدةً و رزقکم من الطیبات أفبالباطل یؤمنون و بنعمة الله هم یکفرون»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. ب- بر اساس این آیه، خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود. فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها جمله دوم گزینه‌های (۲) و (۳)، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. جمله اول گزینه (۴)، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است.

گزینه ۱ ۲۸۰۳ در آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، عبارت شریفه: «من أنفسکم أزواجاً»، به «برابری زن و مرد» و عبارت شریفه: «لتسکنوا إليها» به «نتیجه ازدواج» اشاره دارند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد. قسمت دوم گزینه (۳)، نتیجه ازدواج برای همگان نیست.

گزینه ۲ ۲۷۹۵ الف- مهم‌ترین این برنامه‌ها در مورد تشکیل خانواده عبارت‌اند از: ۱- تقویت عفاف و پاکدامنی در خود از آغاز بلوغ ۲- مشخص کردن هدف‌های خود از تشکیل خانواده ۳- شناخت معیارها و شاخص‌های همسر مناسب ۴- شناخت ویژگی‌های روحی زن و مرد ب- «معاشرت خانواده‌های دو طرف با یکدیگر» و «شناخت دوستان همسر»، از راه‌های شناخت همسر است. (این قسمت از کتاب امسال حذف شده است.)

تحلیل تست ۹۹ این سبک سؤال، که با مطرح ساختن عبارتی از متن کتاب تیتراژ را از داوطلب بخواهند، برای نخستین بار طرح شده است. برای پاسخ دادن به این نوع تست، توصیه می‌شود پس از یادگیری مفاهیم هر درس، یک بار دیگر عبارت‌های هر قسمت درس را با موضوع آن مرور نمایید.

گزینه ۲ ۲۷۹۶ الف- بر اساس آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، آفرینش همسر (خلق لکم) از جنس خود انسان (من أنفسکم أزواجاً) که از نشانه‌های خداوند (و من آیاته) است، به خاطر رسیدن به آرامش (لتسکنوا إليها) صورت گرفته و بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است. ب- برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت است.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست مفهومی و نسبتاً دشوار است که برای پاسخ دادن به آن، با به یاد آوردن مفهوم آیه، ابتدا باید گزینه‌های نادرست را یکی پس از دیگری حذف نمود و در نهایت گزینه صحیح را انتخاب نمود. گزینه (۱)، کاملاً بی‌ربط است و مفهوم این آیه نمی‌باشد. گزینه (۳)، به مفهوم اصلی آیه که بیانگر دومین و چهارمین هدف از تشکیل خانواده است، اشاره‌ای ندارد. قسمت دوم گزینه (۴)، مفهوم این آیه نیست.

گزینه ۲ ۲۷۹۷ الف- تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. ب- به طور مثال، توانمندی عاطفی بالای زنان و قدرت جسمی بیشتر مردان برای آن است که زن با محبت مادری، فرزندان را رشد دهد و مرد با کار کردن نان‌آور خانواده باشد.

تحلیل تست ۹۹ این تست، یک تست متوسط است ولی گزینه‌های آن نزدیک به هم طرح شده‌اند. برای پاسخ دادن به این تست، علاوه بر تسلط داشتن بر متن کتاب، باید با دقت زیاد گزینه‌های نادرست را حذف نمود تا به پاسخ صحیح رسید. گزینه (۱) نادرست است، زیرا زن و مرد در ویژگی‌های انسانی مشترک هستند و این ویژگی‌های مشترک منبع اختلاف نمی‌شود. گزینه (۳) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلف آنها است نه هدف واحد آنها. گزینه (۳) نادرست است، زیرا هدف ناشی از ویژگی‌های روحانی انسان است نه جسمانی او که متفاوت می‌باشند.

گزینه ۱ ۲۷۹۸ الف- این عبارت: «فرزند، تحکیم بخش وحدت روحی زن و مرد است»، به سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» اشاره دارد. ب- این عبارت: «دوره بلوغ تا ازدواج یکی از حساس‌ترین و ارزشمندترین دوره‌های عمر انسان است. و دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی و پذیرش مسئولیت‌های زندگی است»، به موضوع «تقویت عفاف و پاکدامنی در خود از آغاز بلوغ» اشاره دارد. ج- این عبارت: «با تشکیل خانواده می‌توان مهر و عشق به همسر و فرزندان را پرورش داد»، به چهارمین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» اشاره دارد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۳) به هدف دوم تشکیل خانواده اشاره دارد که عالی‌ترین هدف تشکیل خانواده نمی‌باشد. با توجه به توضیح بالا، قسمت دوم گزینه (۲)، نادرست است.

۲۸۱۰ گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ پیام این سخن امام علی^(ع): «حَبَّ الشَّيْءِ يِعْمَى وَيَصِمُّ» این است که علاقه و محبت افراطی به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. از این رو، پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴)، به اولین اثر محبت به خداوند، یعنی «پیروی از خداوند» اشاره دارد. (درس ۹ دهم)

۲۸۱۱ گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) و قسمت دوم گزینه (۳) نادرست است.

۲۸۱۲ گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ بر اساس آیه شریفه: «وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»، برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید (معلول)، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت (و جعل بینکم مودة و رحمة - علت) است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { با توجه به توضیح بالا، قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۳) و قسمت دوم گزینه (۱) نادرست است.

۲۸۱۳ گزینه ۱ ☆☆☆☆☆ این حقیقت که هر یک از زن و مرد، نیازمند به زندگی با دیگری هستند، بیانگر هدف دوم تشکیل خانواده، یعنی «انس با همسر» است و قرآن کریم در کنار این موضوع به رابطه مودت و رحمت اشاره می‌کند.

توضیح { این موضوع که اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، باز هم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد، بیانگر این حقیقت است که هر یک از زن و مرد، نیازمند به زندگی با دیگری هستند.

۲۸۱۴ گزینه ۴ ☆☆☆☆☆ پیام این سخن امام علی^(ع): «حَبَّ الشَّيْءِ يِعْمَى وَيَصِمُّ» این است که علاقه و محبت افراطی به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. از این رو، پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۸۱۵ گزینه ۳ ☆☆☆☆☆ الف- پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید: «برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید تا ۱- خداوند اخلاقتان را نیکو کند ۲- در رزق و روزی آنها توسعه دهد ۳- عفاف و غیرت آنها را زیاد گرداند». ب- بر اساس آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، عمل صالح همراه با ایمان باعث می‌شود تا شخص در زمره بهترین مخلوقات باشد.

یادآوری { مطابق روایات، امیر المؤمنین علی^(ع) و شیعیان او، مصداق «خیر البریة - بهترین مردم»، می‌باشند.

۲۸۰۴ گزینه ۳ ☆☆☆☆☆

الف- تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. ب- آیه شریفه: «وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»، بیانگر این حقیقت است که خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود. فرزندان، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { قسمت اول گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست است، زیرا مطابق توضیح بالا، تفاوت‌های میان زن و مرد یک خانواده متعادل را به وجود می‌آورد نه امور مشترک آنها مانند ویژگی‌های فطری. قسمت دوم گزینه (۱)، به اهداف تشکیل خانواده اشاره ندارد.

۲۸۰۵ گزینه ۱ ☆☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»، آفرینش همسرانی از جنس خود انسان؛ و ایجاد مودت و رحمت بین همسران، نشانه‌هایی است برای افرادی که تفکر می‌کنند. (لقوم يتفكرون)

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { آیه گزینه (۲)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان» است. آیه گزینه (۳)، به تداوم مرجعیت دینی در عصر غیبت توسط فقهای واجد شرایط اشاره دارد. آیه گزینه (۴)، به راه‌های جلوگیری از خسران زندگی اشاره دارد.

۲۸۰۶ گزینه ۲ ☆☆☆☆☆

پیامبر اکرم^(ص) می‌فرماید: «کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است؛ پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا داشته باشد.»

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۳)، برای حفظ دین نمی‌باشد.

۲۸۰۷ گزینه ۳ ☆☆☆☆☆

ن و مرد از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوت‌اند. این تفاوت‌ها به‌گونه‌ای است که هر دو را به هم نیازمند کرده است؛ بدون اینکه یکی بر دیگری برتری داشته باشد. زیرا برتری هرکس نزد خداوند به تقواست و هر انسانی می‌تواند آن را در وجود خود پرورش دهد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۱) نادرست است، زیرا زن و مرد در ویژگی‌های انسانی، مشترک هستند.

۲۸۰۸ گزینه ۱ ☆☆☆☆☆

زنان و مردان به عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی‌های فطری و کرامتی یکسان و هدف مشترکی دارند که با بهره‌گرفتن از آن ویژگی‌های فطری می‌توانند به آن هدف مشترک، یعنی قرب الهی و بهشت جاوید برسند.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینه (۲) نادرست است، زیرا زن و مرد هدف مشترکی دارند. گزینه (۳) نادرست است، زیرا زن و مرد نقش‌های مکملی دارند. گزینه (۴) نادرست است، زیرا این تفاوت‌ها به‌گونه‌ای است که هر دو را به هم نیازمند کرده است؛ بدون اینکه یکی بر دیگری برتری داشته باشد.

۲۸۰۹ گزینه ۴ ☆☆☆☆☆

الف- عالی‌ترین هدف تشکیل خانواده، رشد اخلاقی و معنوی هر یک از اعضای خانواده است. پیام آیه شریفه: «وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ» این است که زمینه‌ساز مودت و رحمت، احساس آرامش درونی زن و مرد است.

۲۸۱۶ گزینۀ ۴ ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسكنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، برای این که آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم به دو ویژگی که باید میان زن و مرد باشد، اشاره می‌کند، آن دو ویژگی مودت و رحمت است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { ...

۲۸۱۷ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «و الله جعل لكم من أنفسكم أزواجاً و جعل لكم من أزواجکم بنین و حفدةً و رزقکم من الطیبات أقبالباطل یؤمنون و بنعمة الله هم یکفرون»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است. بر اساس این آیه، یکی از زمینه‌های طبیعی تشکیل خانواده رشد و پرورش فرزندان می‌باشد.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینۀ (۱)، ویژگی شیعه را بیان می‌کند. گزینۀ (۳)، بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی «انس با همسر» است. گزینۀ (۴)، بیانگر هدف چهارم ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

۲۸۱۸ گزینۀ ۱ ☆☆☆☆

آیه شریفه: «و الله جعل لكم من أنفسكم أزواجاً و جعل لكم من أزواجکم بنین و حفدةً...»، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است. بر اساس این آیه، خانواده، بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود و فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنها است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینۀ (۲) و (۳)، مفهوم آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً» است. گزینۀ (۴)، بیانگر هدف چهارم ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

۲۸۱۹ گزینۀ ۳ ☆☆☆☆

مراجعه شود به پاسخ پرسش قبل.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینۀ (۱)، مفهوم آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسکنوا إليها» است. گزینۀ (۲)، ترجمه آیه است نه مفهوم آیه. گزینۀ (۴)، بیانگر هدف چهارم ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است.

۲۸۲۰ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید تا ۱- خداوند اخلاقتان را نیکو کند ۲- در رزق و روزی آنها توسعه دهد ۳- عفاف و غیرت آنها را زیاد گرداند.»

توضیح { از فواید ازدواج در «زمان مناسب»: شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه است.

۲۸۲۱ گزینۀ ۲ ☆☆☆☆

بر اساس آیه شریفه: «و من آیاته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسکنوا إليها و جعل بینکم مودةً و رحمةً إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون»، آفرینش همسر از جنس خود انسان که از نشانه‌های خداوند است، به خاطر رسیدن به آرامش (تسکنوا إليها) صورت گرفته و بیانگر هدف دوم ازدواج، یعنی انس روحی با همسر است.

دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها { گزینۀ (۱)، بیانگر هدف چهارم ازدواج، یعنی «رشد اخلاقی و معنوی» است. گزینۀ (۳)، ویژگی شیعه را بیان می‌کند. گزینۀ (۴)، بیانگر سومین هدف تشکیل خانواده، یعنی «رشد و پرورش فرزندان (بنین و حفدة)» است.